

Розділ III. ФОНДИ ПЕРІОДУ РАДЯНСЬКОЇ ДОБИ ТА НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА ВЛАДА ТА УПРАВЛІННЯ

РЕВОЛЮЦІЙНІ КОМІТЕТИ

Повітові військово-революційні комітети

2 фонди, 210 од. зб., 1918–1921 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Дніпровський (м. Олешки), ф. Р-38, 117 од. зб., 1919–1921 рр.

Херсонський, ф. Р-37, 93 од. зб., 1918–1920 рр.

Створені як тимчасові надзвичайні органи державної влади: у грудні 1917 р. – Херсонський повітовий, у березні 1919 р. – Дніпровський. Мали відділи: управління, військовий, народного господарства, земельний, фінансовий, праці, соцзабезпечення, юстиції, освіти, охорони здоров'я, комунального господарства, друку. Функціонували з перервами: Херсонський повітовий – до жовтня 1920 р., Дніпровський припинив свою діяльність у лютому 1921 р., передавши свої функції виконкомам повітових рад, обраних на повітових з'їздах.

Займалися забезпеченням революційного порядку на місцях, наданням допомоги Червоній Армії, боротьбою із супротивниками радянської влади.

Фонди I категорії: Р-38, перше надходження – 1927 р., останнє – 1962 р. З Державного архіву Одеської області в 1961 р. надійшло 15 од. зб. В період нацистської окупації втрачено 2 од. зб.;

Р-37, перше надходження – 1927 р., останнє – 1976 р. (фотокопії). У період нацистської окупації втрачено 3 од. зб.

Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Постанови, накази, циркуляри Миколаївського губвиконкому, Херсонсько-Миколаївської губернської надзвичайної комісії по боротьбі з контрреволюцією, спекуляцією та службовими злочинами, II з'їзду рад Дніпровського повіту, Дніпровського повітового комітету КП(б)У, начальника тилу 11-ї стрілецької дивізії 6-ї армії Південного фронту, повітових, волосних ревкомів, виконкомів та їх відділів, повітових продовольчих комітетів, Каховського міського відділу охорони здоров'я, Херсонського районного управління водного транспорту (рупвод). Протоколи повітових і волосних з'їздів рад і КНС Дніпровського та Херсонського повітів, волостей Херсонського повіту (1919), I Дніпровського повітового з'їзду колгоспів, комун і сільськогосподарських артіль (1921), селян-

ських конференцій Білозерської і Маліївської волостей (1920), засідань Миколаївського губвиконкому, повітових і волосних ревкомів, виконкомів, президії Херсонського відділення раднаргоспу, Херсонської повітової надзвичайної комісії по боротьбі з контрреволюцією, спекуляцією та службовими злочинами (1920), повітових відділів управління, повітових, волосних і сільських КНС, загальних зборів мешканців сіл. Звіти, доповіді, доповідні записки про діяльність повітових, волосних і сільських ревкомів та виконкомів, їх відділів, підвідділів, комісій і підпорядкованих їм державних установ. Донесення Миколаївського відділення Югроста (Російського телеграфного агентства на Півдні) і привітання повітових з'їздів рад військам Херсонського напрямку в зв'язку з перемогою на Кримській дільниці фронту, визволенням Олешок і Голої Пристані від інтервентів (1920). Накази, телеграми, листування про бойові дії в районі Сиваша і Генічеська, нагородження 15-ї Сиваської дивізії Червоним Прапором, мобілізацію комуністів на денікінський фронт, про збитки, заподіяні денікінськими військами господарству м. Олешок і населенню с. Вісунська (1919–1921). Телеграми Херсонського губвиконкому повітовим і волосним ревкомам та виконкомам про проведення маніфестації в містах і селах Херсонщини з нагоди пролетарської революції в Угорщині (1919). Бюлетені, оперативні зведення Укр-і Югроста про революційні події у Німеччині, про соціалістичну конференцію представників Японії, Китаю і Кореї, збори Литовської селянської спілки з вимогою надіслати делегацію до радянської Росії і негайно розпочати мирні переговори з радянським урядом, про воєнні дії на польсько-радянському фронті, страйк солідарності робітників електростанцій Варшави з трудящими радянської Росії (1920). Доповідні записки, інформації, зведення і листування про економічний та політичний стан волостей і сіл, створення і зміцнення органів радянської влади та їх підтримку на місцях трудящими, підготовку виборів до рад, організацію і діяльність волосних та сільських осередків КП(б)У, КСМ, профспілкових організацій, проведення безпартійних селянських конференцій, боротьбу з куркульством і бандитизмом, перлюстрацію Херсонським відділенням військової цензури приватних листів мешканців м. Херсона (1920). Доповіді, листування і відомості про виконання продрозкладки, розподіл серед селян землі, живого і мертвого реманенту, надання допомоги сім'ям червоноармійців, створення культрадгоспів у Дніпровському повіті: Асканії-Новій, Дорнбурзі, Балтазарівці, Кларівці, Лук'янівці, Андронівці, Привіллі, організацію сільськогосподарських комун і артілей, передачу їм конфіскованої у поміщиків землі і реманенту, побудову залізниці Олешки – Перекоп, стан охорони здоров'я, відкриття лікарень, амбулаторій, фельдшерських пунктів, будинків відпочинку в Дніпровському повіті (1920–1921), реорганізацію Херсонського сільськогосподарського училища в інститут (1920), випуск першого номера газети “Дніпровська комуна”. Списки засуджених і в'язнів Херсонського будинку громадських примусових робіт. Заяви громадян м. Херсона про надання амністії політв'язням (1920). Географічний та етнографічний описи Дніпровського повіту (1921). Статут та листування Херсонського латиського товариства (1918–1920).

Міські військово-революційні комітети

4 фонди, 26 од. зб., 1920–1922 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Бериславський, ф.Р-2794, 1 од. зб., 1920 р.
Генічеський, ф.Р-2796, 15 од. зб., 1920 р.
Голопристанський, ф.Р-832, 4 од. зб., 1920–1922 рр.
Каховський, ф.Р-69, 6 од. зб., 1920–1921 рр.

Створювались у лютому – жовтні 1920 р. як тимчасові надзвичайні органи влади. Ліквідовані у 1921 р. у зв'язку з виборами і утворенням міських виконкомів рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів. Голопристанський міськрєвком продовжував діяльність до кінця 1922 р.

Фонди I категорії. Перші надходження – 1930-ті рр.

Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Постанови, накази, циркуляри Миколаївського губвиконкому, Мелітопольського повітревкому, міськрєвкомів, коменданта м. Каховки. Протоколи засідань міськрєвкомів та їх президій, загальних зборів, мітингів громадян міст Генічеська, Голої Пристані, зборів членів Комуністичної партії м. Генічеська про обрання міського парткому і контрольної комісії та керівництво парткому профспілками; зборів представників профспілок м. Генічеська за участю військового комісара 2-го Червоного козацького полку і представників штабу 14-ї армії про організацію міськрєвкому, підтримку профспілками заходів радянської влади. Доповіді про діяльність міськрєвкомів та їх відділів і підвідділів. Постанови Миколаївського губвідділу юстиції, відозва губкому до робітників і селян Миколаївщини, протоколи мітингів громадян м. Гола Пристань про відокремлення церкви від держави, вилучення церковних цінностей і передачу їх комісіям допомоги голодуючим (1922). Накази, зведення і листування про організацію волосних та сільських ревкомів, вибори народних суддів і народних засідателів, про боротьбу з бандитизмом, охорону лісів, про звільнення Дніпровського повіту від усіх видів оподаткування у зв'язку з голодом, запровадження трудової і гужової повинності; про фінансування лікарень, боротьбу з інфекційними захворюваннями і спекуляцією, про постачання мешканців міст електрикою, водою і паливом (1920). Списки установ та співробітників Голопристанського міськрєвкому, порту, поштово-телеграфної контори.

Волосні революційні комітети

14 фондів, 283 од. зб., 1919–1923 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Дніпровського повіту:

Бехтерський, ф.Р-836, 2 од. зб., 1922 р.
Каховський, ф.Р-55, 41 од. зб., 1920–1922 рр.
Новомаячківський, ф.Р-72, 14 од. зб., 1920–1923 рр.
Скадовський, ф.Р-53, 15 од. зб., 1920 рр.

Мелітопольського повіту:

Великопетиський, ф.Р-1116, 18 од. зб., 1920–1921 рр.

Херсонського повіту:

Бериславський, ф.Р-39, 22 од. зб., 1919–1922 рр.

Білозерський, ф.Р-64, 64 од. зб., 1920–1921 рр.

Козацький, ф.Р-41, 33 од. зб., 1919–1922 рр.

Микільський, ф.Р-830, 18 од. зб., 1919–1920 рр.

Музиківський, ф.Р-60, 4 од. зб., 1922–1923 рр.

Станіславський, ф.Р-52, 4 од. зб., 1920–1922 рр.

Старошведський, ф.Р-1800, 13 од. зб., 1920 р.

Трифонівський, ф.Р-1737, 15 од. зб., 1921–1922 рр.

Тягинський, ф.Р-42, 20 од. зб., 1920–1922 рр.

Створювались у лютому – березні 1919 р. як тимчасові надзвичайні органи радянської влади. Функціонували з перервами.

Остаточно ліквідовані наприкінці 1922 р., їх функції виконували новообрані волосні виконкоми.

Фонди I категорії. Перші надходження – 1930-ті рр.

Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Постанови, накази, циркуляри, інструкції Миколаївського губернського, повітових і волосних ревкомів та виконкомів, Херсонського і Дніпровського відділів управління повітвиконкомів, Херсонського повітового відділу народної освіти. Протоколи і резолюції Херсонського повітового з'їзду КНС, наради завідуючих волжемвідділами (1920), пленумів Каховської міськради (1921), засідань волосних і сільських ревкомів, виконкомів, сільрад Великопетиської волості (1920–1921) та їх відділів, економрад Бериславського волревкому, загальних зборів мешканців сіл, червоних партизанів с. Білозерки (1920), волосних комісій по виявленню збитків, заподіяних інтервентами волостям і селам, волосних і сільських комісій по відокремленню церкви від держави і школи від церкви, акти про вилучення церковних цінностей. Звіти, доповіді й анкети про роботу Миколаївського губвиконкому (1922), волревкомів та їх відділів, Станіславського волвиконкому (1920–1922). Інформації, відомості і листування про політичний стан волостей і сіл, організацію волосних і сільських ревкомів та виконкомів, зміцнення радянського апарату на селі, створення Олешківської міської робітничо-селянської інспекції і гуртків сприяння РСІ, роботи промислових підприємств, проведення землеустрою, збереження культурних господарств від розкрадання і передачу в їх відання споруд, лісних дач, рибних угідь, що знаходились на їх території; проведення посівних кампаній, кількість засіяної землі, живого і мертвого реманенту, розподіл посівного матеріалу; хід виконання продрозкладки; надання допомоги сільськогосподарській артілі, утвореній з колишньої економії Фальц-Фейна (1920), сім'ям червоноармійців, ліквідацію кабальних угод; створення сільських комітетів взаємодопомоги, організацію “Двотижневика допомоги міліції”; роботу шкіл, кількість учнів, вибори шкільних рад, підготовку лікарень до прийому поранених червоноармійців; угруповання військ Перекопського напрямку (1920). Матеріали про діяльність продовольчих органів, проведення “Продовольчого тижня”, організацію Тижня надання допомоги голодуючим Донбасу (1920–1921).

Сільські революційні комітети

19 фондів, 106 од зб., 1919–1923 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Дніпровського повіту:

Британський, ф.Р-70, 2 од. зб., 1921–1922 рр.
Дмитрівський, ф.Р-73, 7 од. зб., 1922 р.
Іщенський, ф.Р-43, 6 од. зб., 1920–1922 рр.
Каланчацький, ф.Р-1659, 1 од. зб., 1920 р.
Каховський, ф.Р-56, 2 од. зб., 1922 р.
Любимівський, ф.Р-71, 12 од. зб., 1921–1922 рр.
Любимо-Павлівський, ф.Р-58, 1 од. зб., 1921 р.
Наталівський, ф.Р-75, 25 од. зб., 1920–1922 рр.
Новокиївський, ф.Р-1697, 1 од. зб., 1922 р.
Новокостогризівський, ф.Р-78, 10 од. зб., 1920–1922 рр.
Новолук'янівський, ф.Р-1941, 1 од. зб., 1922 р.
Птахівський, ф.Р-50, 4 од. зб., 1921–1922 рр.
Раденський, ф.Р-1774, 3 од. зб., 1922–1923 рр.
Сергіївський, ф.Р-77, 9 од. зб., 1922 р.
Старозбур'ївський, ф.Р-838, 2 од. зб., 1920–1921 р.
Чорнодолинський, ф.Р-79, 6 од. зб., 1921–1922 р.

Херсонського повіту:

Бургунський, ф.Р-68, 1 од. зб., 1922 р.
Михайлівський, ф.Р-66, 9 од. зб., 1919–1923 рр.
Пам'ятнянський, ф.Р-833, 4 од. зб., 1922 р.

Створювались у 1919 р. за розпорядженням волосних ревкомів як тимчасові надзвичайні органи радянської влади на місцях, функціонували з перервами.

Ліквідовані у 1920–1922 рр., їх функції виконували новообрані сільські ради.

Протоколи і резолюції II і IV повітових (1922), Чаплинського волосного (1921) з'їздів рад, I з'їзду КНС Дніпровського повіту, Херсонського повітового з'їзду, посівних комітетів і комісій, засідань волосних і сільських ревкомів, виконкомів, сільських комітетів незаможних селян, загальних зборів жителів сіл, об'єднаного засідання Маячківського волвиконкому з волпарткомом і профспілковими осередками про проведення “Двотижневика поліпшення побуту радянської міліції”. Постанови, накази, інструкції, відомості і листування Миколаївського губернського, повітових і волосних ревкомів та виконкомів, губернської військової наради про підготовку і проведення виборів до волосних і сільських рад, роботу сільських КНС, продовольчих установ на селі, боротьбу з бандитизмом, землеустрій, посівні кампанії, облік посівного матеріалу і розподіл насінневих і продовольчих позик, хід виконання продрозкладки і заміну її продовольчим податком, загальну трудову і гужову повинність, створення сільських комітетів взаємодопомоги, ліквідацію кабальних угод, боротьбу з голодом, організацію при волосних і сільських ревкомах комісій та комітетів допомоги голодуючим, вилучення церковних цінностей і передачу їх у фонд допомоги голодуючим, проведення культурно-освітньої роботи на селі, відкриття шкіл, курсів, бібліотек, ліквідацію неписьменності. Статистичні відомості про кількість населення, наявність живого і мертвого реманенту на території сільревкомів.

КОМІТЕТИ НЕЗАМОЖНИХ СЕЛЯН (КНС)

72 фонди, 1675 од. зб., 1920–1933 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Окружний

Херсонський, ф.Р-81, 186 од. зб., 1923–1930 рр.

Повітові:

Дніпровський, ф.Р-158, 88 од. зб., 1920–1923 рр.

Херсонський, ф.Р-80, 60 од. зб., 1920–1923 рр.

Міський

Каховський, ф.Р-114, 2 од. зб., 1920–1921 рр.

Волосні:

Бериславський, ф.Р-851, 7 од. зб., 1921–1923 рр.

Білозерський, ф.Р-87, 5 од. зб., 1920–1922 рр.

Великоолександрівський, ф.Р-942, 1 од. зб., 1922–1923 рр.

Качкарівський, ф.Р-1782, 1 од. зб., 1921–1922 рр.

Козацький, ф.Р-141, 2 од. зб., 1921–1922 рр.

Музиківський, ф.Р-83, 14 од. зб., 1920–1923 рр.

Нововоронцовський, ф.Р-1365, 3 од. зб., 1922–1923 рр.

Покровський, ф.Р-848, 2 од. зб., 1922–1923 рр.

Станіславський, ф.Р-86, 19 од. зб., 1920–1923 рр.

Тягинський, ф.Р-849, 2 од. зб., 1921–1922 рр.

Районні:

Бериславський, ф.Р-142, 95 од. зб., 1922–1932 рр.

Великоолександрівський, ф.Р-140, 95 од. зб., 1923–1930 рр.

Високопільський, ф.Р-155, 49 од. зб., 1926–1933 рр.

Голопристанський, ф.Р-843, 102 од. зб., 1924–1931 рр.

Горностаївський, ф.Р-101, 105 од. зб., 1923–1930 рр.

Каховський, ф.Р-118, 84 од. зб., 1923–1933 рр.

Качкарівський, ф.Р-1084, 99 од. зб., 1921–1928 рр.

Скадовський, ф.Р-103, 133 од. зб., 1923–1933 рр.

Херсонський, ф.Р-82, 87 од. зб., 1923–1929 рр.

Цюрупинський (Олешківський), ф.Р-720, 186 од. зб., 1923–1932 рр.

Сільські:

Бериславський, ф.Р-850, 5 од. зб., 1926–1931 рр.

Біляївський, ф.Р-1788, 2 од. зб., 1925–1928 рр.

Борозенський, ф.Р-1739, 1 од. зб., 1924–1925 рр.

Британський, ф.Р-119, 1 од. зб., 1928 р.

Бургунський, ф.Р-145, 1 од. зб., 1924–1928 рр.

Великокаховський, ф.Р-117, 4 од. зб., 1925–1927 рр.

Горностаївський, ф.Р-95, 1 од. зб., 1924 р.

Дмитрівський, ф.Р-126, 11 од. зб., 1924–1928 рр.

Долматівський, ф.Р-846, 1 од. зб., 1923 р.

Заводівський, ф.Р-96, 4 од. зб., 1925–1926 рр.

Зеленівський, ф.Р-1882, 2 од. зб., 1925–1928 рр.

Золотобалківський, ф.Р-1781, 4 од. зб., 1922–1923 рр.

Каргінський, ф.Р-105, 32 од. зб., 1921–1929 рр.

Козацький, ф.Р-852, 21 од. зб., 1923–1930 рр.

Костирський, ф.Р-150, 3 од. зб., 1928–1932 рр.

Костянтинівський, ф.Р-97, 5 од. зб., 1922–1925 рр.
Кочубеївський, ф.Р-151, 2 од. зб., 1924–1926 рр.
Красненський Горностаївського району, ф.Р-1183, 1 од. зб., 1923 р.
Красненський Скадовського району, ф.Р-108, 5 од. зб., 1926–1930 рр.
Любимопавлівський, ф.Р-121, 3 од. зб., 1924–1929 рр.
Малокаховський, ф.Р-120, 1 од. зб., 1925 р.
Малоолександрівський, ф.Р-1358, 4 од. зб., 1922–1926 рр.
Маріїнський, ф.Р-98, 3 од. зб., 1926–1928 рр.
Микільський, ф.Р-85, 4 од. зб., 1922–1923 рр.
Михайлівський, ф.Р-112, 2 од. зб., 1928–1930 рр.
Наталінський, ф.Р-154, 14 од. зб., 1923–1930 рр.
Наталівський, ф.Р-125, 3 од. зб., 1922–1929 рр.
Новобериславський, ф.Р-147, 4 од. зб., 1927–1929, 1932 рр.
Новокаїрський, ф.Р-1194, 2 од. зб., 1925 р.
Новомаячківський, ф.Р-122, 9 од. зб., 1923–1930 рр.
Новомиколаївський, ф.Р-106, 8 од. зб., 1922–1929 рр.
Новоолександрівський, ф.Р-1180, 10 од. зб., 1921–1923 рр.
Новоолексіївський, ф.Р-109, 3 од. зб., 1926–1931 рр.
Новософіївський, ф.Р-110, 3 од. зб., 1923–1930 рр.
Новотягинський, ф.Р-144, 7 од. зб., 1923–1928 рр.
Новофедорівський, ф.Р-943, 1 од. зб., 1924–1926 рр.
Одрадокам'янський, ф.Р-146, 2 од. зб., 1928–1932 рр.
Ольгинський, ф.Р-99, 5 од. зб., 1926–1927 рр.
Ольгівський, ф.Р-139, 4 од. зб., 1928–1931 рр.
Орловський, ф.Р-157, 2 од. зб., 1927–1928 рр.
Пам'ятнянський, ф.Р-845, 1 од. зб., 1922 р.
Петрівський, ф.Р-1018, 6 од. зб., 1926–1928 рр.
Пригір'ївський, ф.Р-152, 2 од. зб., 1924–1925 рр.
Птахівський, ф.Р-107, 3 од. зб., 1925–1932 рр.
Романо-Булгаківський, ф.Р-853, 1 од. зб., 1922 р.
Софіївський, ф.Р-124, 4 од. зб., 1925–1928 рр.
Станіславський, ф.Р-840, 9 од. зб., 1923–1929 рр.
Старошведський, ф.Р-149, 4 од. зб., 1921–1922 рр.
Тарасівський, ф.Р-111, 9 од. зб., 1926–1932 рр.
Трифонівський, ф.Р-1738, 13 од. зб., 1923–1929 рр.
Тягинський, ф.Р-143, 14 од. зб., 1923–1929 рр.
Український, ф.Р-1195, 1 од. зб., 1924–1925 рр.
Фирсівський, ф.Р-1776, 6 од. зб., 1924–1931 рр.
Цюрупинський (Олешківський), ф.Р-721, 27 од. зб., 1925–1931 рр.
Чорнянський, ф.Р-123, 2 од. зб., 1927–1929 рр.
Чулаківський, ф.Р-847, 9 од. зб., 1920–1924 рр.
Широкобалківський, ф.Р-841, 6 од. зб., 1922–1924 рр.
Юхимівський, ф.Р-1206, 10 од. зб., 1920–1923 рр.

Повітові КНС були обрані у травні-вересні 1920 р. на перших повітових з'їздах незаможних селян на підставі декрету ВУЦВК від 9 травня 1920 р. Існували при відділах управління повітових виконкомів. На підставі декрету ВУЦВК від 13 квітня 1921 р. були оголошені самостійними організаціями державного значення, які підпорядковувались новоствореній комісії незаможних селян при Миколаївському, з жовтня 1922 р. – Одеському губвиконкомі.

Ліквідовані: Дніпровський – у лютому 1923 р. у зв'язку зі злиттям з Херсонським, Херсонський – у березні 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повітів.

Окружний і районні КНС були створені в 1923 р. у зв'язку з новим адміністративно-територіальним поділом – створенням округу і районів, існували під назвою комісії незаможних селян.

Підпорядковувалися Одеській губернській, з 1925 р. – Всеукраїнській центральній КНС (ВЦКНС). Протягом усього періоду існування контролювалися відділами управління окружного і районних виконкомів.

На підставі декрету ВУЦВК і РНК УСРР від 16 листопада 1925 р. КНС були позбавлені адміністративних державних функцій і реорганізовані в добровільні громадські організації для сприяння соціалістичному перетворенню сільського господарства. У 1926 р. були перейменовані в комітети незаможних селян.

Ліквідовані: окружний – у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу, районні – в 1933 р. згідно з рішенням ВЦКНС від 16 липня 1933 р. про самоліквідацію у зв'язку із завершенням суцільної колективізації.

Займалися залученням сільської бідноти до політичного і господарського будівництва, зміцненням органів радянської влади на селі, боротьбою з куркулями, створенням колективних господарств на території повітів. Керували діяльністю волосних і сільських КНС. Здійснювали організацію і загальне керівництво діяльністю КНС на території округу.

Фонди I категорії: окружний, повітові, волосні. *Фонди II категорії:* міський, районні. Інші – III категорії. Перші надходження – 1930-ті рр.

Інформація використовується у наукових і краєзнавчих виданнях.

Декрети, постанови РНК УСРР, розпорядження, інструкції, циркуляри, протоколи засідань президій ВУЦВК, ВЦКНС, Херсонського, Миколаївського, Одеського губернських виконкомів, губернських, окружного, повітових КНС. Протоколи I окружного з'їзду КНС (1924), з'їздів, пленумів, конференцій, засідань президій губернських, повітових, волосних, окружного і районних КНС, загальних зборів сільських КНС. Плани, звіти, доповіді, довідки, відомості про організацію і діяльність КНС, їх економічний стан, акти обстеження роботи КНС і господарств незаможників. Справа по розслідуванню самосуду на ґрунті голоду в с. Іванівка Покровської волості (1922). Відомості про участь сільських КНС Цюрупинського району у лісонасадженні, про кількість, склад, майновий стан членів КНС. Документи по перевиборах членів КНС. Акти, анкетні листи обстеження економічного стану колективних господарств, соціально-майнового стану індивідуальних господарств членів КНС. Листування з сільвиконкомом, волосними і сільськими КНС про політико-освітню роботу на селі, зміцнення і розвиток сільського господарства, боротьбу з бандитизмом, ліквідацію неписьменності, допомогу безпритульним дітям і голодуючим, передачу в користування КНС майна колишніх поміщицьких маєтків, збір коштів на будівництво есмінця і літака “Незаможник”, направлення незаможників на навчання до навчальних закладів, створення машинно-тракторних товариств, ліквідацію неписьменності, допомогу Червоній Армії. Листи голів сільських КНС у волосні з описом скрутного матеріального становища членів КНС і проханням допомоги держави (1920). Списки членів КНС, анкети, автобіографії, мандати і посвідчення голів та членів президій КНС; списки виключених з КНС, членів сільгоспартілей, куркулів, громадян, померлих від голоду і постраждалих від бандитів і білогвардійців.

ВИКОНАВЧІ КОМІТЕТИ

Виконавчі комітети повітових рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

3 фонди, 79 од. зб., 1918–1923 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Генієський, ф.Р-1651, 6 од. зб., 1921–1923 рр.

Дніпровський, ф.Р-3, 34 од. зб., 1918–1923 рр.

Херсонський, ф.Р-1, 40 од. зб., 1919–1923 рр.

У кінці 1917 р. на пленарному засіданні Херсонської ради робітничих і солдатських депутатів був обраний Херсонський повітвиконком, Дніпровський – у січні 1918 р. Функціонували з перервами. У жовтні 1920 р. І Херсонський і у лютому 1921 р. II Дніпровський повітові з'їзди рад обрали нові повітвиконкоми. Між повітовими з'їздами рад були виконавчими і розпорядчими органами державної влади у повітах. Повітвиконкоми очолювала президія, яка здійснювала одночасно керівництво роботою відділів: управління, земельного, військового, юстиції, продовольчого, фінансового, народної освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення тощо, які були самостійними установами. Ліквідовані: Дніпровський – на основі постанови Одеського губвиконкому від 17 лютого 1923 р. про ліквідацію Дніпровського повіту з передачею його функцій Херсонському повітвиконкому, Херсонський – у березні 1923 р.

Фонди I категорії:

Р-1651 – перше надходження – 1951 р. з філіалу Держархіву Запорізької області в м. Мелітополі, останнє – 1966 р.;

Р-3 – перше надходження – 1930 р., останнє – 1961 р. У 1944–1961 рр. з різних архівів надійшло 10 од. зб. У 1989 р. розсекречено 3 од. зб. У 1948 р. за результатами експертизи документів вилучено 57 од. зб.;

Р-1 – перше надходження – 1930 р., останнє – 1961 р. У 1959 р. з Держархіву Одеської області надійшло 2 од. зб. У 1957 р. розсекречено 14 од. зб. У 1961 р. за результатами експертизи документів вилучено 7 од. зб. У період нацистської окупації втрачено 150 од. зб.

Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Накази, постанови Миколаївського губревкому, губвиконкому, губернських економічних і військових нарад, повітових виконкомів, земельних відділів, особливої військово-продовольчої комісії. Протоколи засідань президії, пленумів повітових ревкомів, виконкомів, їх відділів, об'єднаної наради Херсонського і Дніпровського повітових виконкомів про злиття повітів і першого організаційного пленуму Херсонського окрвиконкому. Стенографічний звіт про урочисте засідання Херсонського парткому, повітового ревкому, міськвиконкому, повітової ради профспілок, присвячене III конгресу Комуністичного Інтернаціоналу (1920). Резолюції Дніпровської повітової безпартійної конференції, Качкарівського волосного селянського з'їзду; оперативні зведення і телеграми начальника тилу Херсонського повіту про формування Червоної гвардії (1918), боротьбу з Врангелівськими формуваннями, події на Південно-Західному фронті, обстріл кораблями портів Хорли і Дофіно, висадку десанту і захоплення інтервентами портів Скадовськ, Хорли і Каланчак у Дніпровському повіті (1920),

проведення бесід і мітингів у Кримському та інтернаціональному полках. Постанови, протоколи партійної конференції м. Херсона, засідань колегії херсонського відділення губраднаргоспу, Нижньодніпровсько-Бузького управління водного транспорту про відбудову народного господарства Херсонської губернії і роботу водного транспорту, річкового і морського портів. Відомості й листування про політичний та економічний стан волостей, відправку комуністів на відповідальну роботу, боротьбу з бандитизмом; про розвиток садівництва і городництва у Дніпровському повіті в 1914 і 1920 рр., проведення “Двотижневика освіти”. Матеріали “Продовольчої п’ятірки”, повітових комісій допомоги голодуючим про боротьбу з голодом, допомогу італійських робітників голодуючим України, прибуття до Одеського порту суден із продовольством і посівним матеріалом. Списки громадян Дніпровського повіту, позбавлених виборчих прав (1921–1923).

**Відділи управління виконавчих комітетів повітових рад
робітничих, селянських і червоноармійських депутатів**

2 фонди, 1454 од. зб., 1920–1923 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Дніпровський, ф.Р-3131, 486 од. зб., 1920–1923 рр.

Херсонський, ф.Р-1887, 969 од. зб., 1920–1923 рр. (є документи за 1917, 1918 рр.).

Створені в жовтні 1920 – лютому 1921 рр. при повітових виконкомах на підставі постанови Народного комісаріату внутрішніх справ УСРР від 27 лютого 1919 р. “Про організацію відділів управління при виконкомах”.

Ліквідовані: Дніпровський – 17 лютого 1923 р., його функції виконував відділ управління Херсонського повітового виконкому, Херсонський – у березні 1923 р. на підставі постанови ВУЦВК про скасування повітів.

Організовували і контролювали проведення виборів до рад, створювали волосні і сільські виконкоми і комнезами, спостерігали за правильним і своєчасним виконанням декретів, законів, постанов і розпоряджень центральних та місцевих органів влади, організовували боротьбу з бандитизмом, керували відбудовою народного господарства, агітаційно-масовою роботою на селі, складали звіти й інформації про політичний та економічний стан повітів і волостей, діяльність виконкомів.

Фонди I категорії:

Р-3131 – у 1961 р. утворено як самостійний фонд шляхом вилучення 455 од. зб. з ф.Р-3. та 30 од.зб. з ф.Р-1.

Р-1887 – у 1953 р. утворений як самостійний фонд шляхом вилучення 67 од. зб. з ф.Р-1, 750 од. зб. – у 1961 р. з ф.Р-1. У 1951 р. надійшло 2 од. зб. з Центрального державного архіву Жовтневої революції і соціалістичного будівництва УРСР у м. Харкові. У 1957 р. розсекречено 149 од. зб.

Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Протоколи, резолюції, бюлетені II і IV губернських, IV Дніпровського і V Херсонського повітових і волосних з’їздів рад, засідань президій, пленумів і сесій губернських, повітових, міських, волосних та сільських ревкомів, виконкомів, їх відділів і комісій, Херсонського, Миколаївського губернських і повітових з’їздів КНС, завідуючих повітовими відділами управління, началь-

ників районних відділів міліції, представників волосних і районних комітетів праці Херсонського повіту, загальних зборів жителів сіл про підтримку радянської влади і комуністичної партії, схвалення декларації Всеросійського з'їзду рад про створення СРСР. Плани, звіти, доповіді про діяльність повітових, міських, волосних і сільських виконкомів, їх відділів, підвідділів і комісій. Звіт про діяльність Херсонського повітвиконкому та його відділів: праці, народної освіти, культурно-освітньої роботи за 1917–1922 рр. Протоколи, резолюції і відомості V Всеукраїнської конференції КП(б)У (1920), повітових і волосних партійних конференцій та зборів про організацію і роботу партійних осередків у повітах і волостях, проведення партійно-організаційної роботи; керівництво парторганізацій відбудовою народного господарства, політичними кампаніями; кількість комуністичних і комсомольських осередків та комуністів у населених пунктах Херсонського повіту. Звіт командуючого всіма збройними силами і уповноваженого Реввійськради України М.Фрунзе. Накази, оперативні зведення і листування про стан на фронтах і воєнні дії угруповання військ Херсонського напрямку, дислокацію 1-ї кінної армії під командуванням С.Будьонного, Латиської дивізії та інших частин Червоної Армії в Дніпровському повіті; перейменування 15-ї Інзенської дивізії у Сиваську і її нагородження за бойові заслуги в боротьбі з військами Врангеля; нагородження 4-ї Армії; організацію допомоги фронту, хворим і пораненим червоноармійцям та їх сім'ям, проведення “Тижня добровільного вступу до Червоної Армії”, тижня і двомісячника поліпшення побуту червоноармійців. Відомості, описи майна, акти про збитки, заподіяні місцевому господарству і населенню Дніпровського і Херсонського повітів інтервенцією і білогвардійцями (1918–1921). Відомості, інформації і листування з повітовими, волосними ревкомками і міліцією про боротьбу з бандитизмом у Дніпровському, Єлисаветградському і Херсонському повітах та участь у цій боротьбі комуністичних загонів і членів КНС, розгром куркульських повстань у Касперівці, Станіславі, Білозерці, Великих Копанях та інших населених пунктах Херсонського повіту (1920); встановлення революційного порядку на місцях, організацію місцевих органів влади, волосних і сільських КНС; партійний і майновий стан їх членів; участь КНС у культурному і радянському будівництві, боротьбі з бандитизмом; надання допомоги Червоній Армії, організацію сільськогосподарських колективів; діяльність повітових, міських РСІ, їх ліквідацію і заміну уповноваженими губРСІ в повітах, організацію у волостях гуртків сприяння РСІ; хід виконання продрозкладки; нагородження Дніпровського і Мелітопольського повітів і занесення на Червону дошку Громівської, Новотроїцької, Рождественської і Чаплинської волостей Дніпровського повіту, колонії Львово-Херсонського повіту за дострокове виконання продрозкладки; проведення “Продовольчого тижня”, боротьбу з голодом, надання допомоги голодуючим Донбасу і Поволжя. Циркуляри, інструкції і листування про перевибори рад, проведення “Місячника по зміцненню радянського апарату на селі”, зміцнення трудової дисципліни, участь жінок у радянському будівництві, боротьбу з бюрократизмом, зловживанням владою. Політичні зведення повітових і волосних виконкомів про політичний та економічний стан повітів і волостей. Звіти, доповідні записки, відомості, резолюції позапартійних робітничих і жіночих конференцій про відбудову місцевого господарства, роботу промислових підприємств, розвиток текстильної, кустарної промисловості; про родови-

ще торфу у Дніпровському повіті та його розробку (1920); націоналізацію і відбудову торгового флоту на Дніпрі від порогів до гирла річок Бугу і Дністра; відбудову Херсонського і Миколаївського портів, проведення суботників і недільників по підйому і ремонту суден, проведення днопоглиблювальних робіт на Дніпрі. Постанови, інформації і доповідні записки губернських та повітових земельних відділів, комітетів і комісій про скликання повітового з'їзду посівкомів, організацію сільськогосподарських рад і зоотехнічних комітетів; стан рільництва; запровадження сівозмін і проведення посівних та збиральних кампаній, розподіл насінневої позики; організацію трудових комун і сільськогосподарських артільей у Березнеговатській, Бехтерській, Новоолексіївській, Музиківській, Новомаячківській, Чалбаській, Покровській та інших волостях; створення учбово-показових господарств, показових ланів культрадгоспів, виноградно-виноробних культурно-показових господарств у колишніх маєтках князя Трубецького у с. Козацькому і поміщика Писарева у с. Ольгівці; організацію прокатних станцій, ремонтних майстерень; стан тваринництва і бджільництва; проведення меліоративних робіт у Дніпровському повіті; стан лісового господарства і охорону лісів у 1914, 1917, 1921 рр. Протоколи і резолюції урочистого засідання Херсонської міськради та членів профспілки робітників освіти і соціалістичної культури Херсона, промова на ньому народного комісара освіти РСФСР А. Луначарського про завдання народної освіти і побудову єдиної трудової школи у радянській Росії (1920); циркуляри, звіти і доповіді повітових відділів народної освіти і охорони здоров'я про стан культурно-освітньої роботи у повітах, роботу Херсонських медичних, Лук'янівської і Нововоронцовської агрономічних, Олешківської і Станіславської морехідних, Каховської соціально-економічної та інших технічних і професійних шкіл; відкриття народних загальноосвітніх шкіл, бібліотек, клубів, сільських товариств "Просвіта", аматорських театрів; ліквідацію неписьменності, проведення "Тижня книги", медико-санітарний стан повітів, надання безкоштовної медичної допомоги трудящим, відкриття будинків відпочинку і курорту в м. Скадовську, про педагогічну, лікувальну і господарську діяльність Олешківського дитячого санаторію (1922). Відомості та інформації повітових і волосних виконкомів про проведення з'їздів, конференцій, мітингів і нарад трудящих повітів. Матеріали про антирадянську діяльність духовенства, закриття церков, вилучення церковних цінностей, проведення антирелігійної пропаганди серед населення. Статути релігійних громад.

Виконавчі комітети волосних рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

39 фондів, 1360 од. зб., 1918–1923 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Дніпровського повіту:

- Балтазарівський, ф.Р-1211, 1 од. зб., 1918 р.
- Бехтерський, ф.Р-815, 4 од. зб., 1921–1923 рр.
- Великокопанський, ф.Р-34, 17 од. зб., 1921–1923 рр.
- Збур'ївський, ф.Р-813, 6 од. зб., 1920–1922 рр.
- Каланчацький, ф.Р-28, 8 од. зб., 1919–1921 рр.
- Каховський, ф.Р-31, 53 од. зб., 1920–1923 рр.

Костромський, ф.Р-1784, 9 од. зб., 1919 р.
Маріїнський, ф.Р-5, 7 од. зб., 1920–1922 рр.
Маячківський, ф.Р-32, 98 од. зб., 1920–1923 рр.
Олешківський, ф.Р-35, 38 од. зб., 1922–1923 рр.
Покровський, ф.Р-818, 9 од. зб., 1920–1923 рр.
Рождественський, ф.Р-1060, 10 од. зб., 1919 р.
Скадовський, ф.Р-29, 8 од. зб., 1921–1922 рр.
Чалбаський, ф.Р-30, 12 од. зб., 1920–1921 рр.
Чаплинський, ф.Р-36, 21 од. зб., 1921–1922 рр.

Мелітопольського повіту:

Нижньосірогозький, ф.Р-1110, 14 од. зб., 1921–1923 рр.

Генічеського повіту

Новотроїцький, ф.Р-1127, 1 од. зб., 1922 р.

Херсонського повіту:

Антонівський, ф.Р-2345, 4 од. зб., 1917–1919 рр.
Архангельський, ф.Р-1240, 25 од. зб., 1920–1923 рр.
Бериславський, ф.Р-11, 58 од. зб., 1920–1923 рр.
Білозерський, ф.Р-6, 212 од. зб., 1920–1923 рр.
Великоолександрівський, ф.Р-938, 24 од. зб., 1920–1923 рр.
Високопільський, ф.Р-1218, 5 од. зб., 1922–1923 рр.
Грушівський, ф.Р-2358, 4 од. зб., 1918–1919 рр.
Дудчанський, ф.Р-824, 2 од. зб., 1919, 1922 рр.
Золотобалківський, ф.Р-1877, 2 од. зб., 1921–1922 рр.
Качкарівський, ф.Р-823, 29 од. зб., 1920–1923 рр.
Козацький, ф.Р-10, 38 од. зб., 1919–1922 рр.
Кочубеївський, ф.Р-1298, 2 од. зб., 1922 р.
Микільський, ф.Р-7, 137 од. зб., 1919–1923 рр.
Музиківський, ф.Р-4, 68 од. зб., 1920–1923 рр.
Новоархангельський, ф.Р-827, 54 од. зб., 1920–1923 рр.
Нововоронцовський, ф.Р-825, 103 од. зб., 1919–1923 рр.
Новокам'янський, ф.Р-828, 3 од. зб., 1920–1922 рр.
Посад-Покровський, ф.Р-9, 15 од. зб., 1920–1922 рр.
Станіславський, ф.Р-8, 135 од. зб., 1919–1923 рр.
Старошведський, ф.Р-12, 49 од. зб., 1919–1922 рр.
Трифонівський, ф.Р-1391, 26 од. зб., 1921–1922 рр.
Тягинський, ф.Р-13, 51 од. зб., 1920–1923 рр.

Обирались на волосних з'їздах рад на підставі постанови РНК УСРР від 8 лютого 1919 р. “Об организации местных органов советской власти и порядке управления”. Мали відділи: управління, військовий, земельний, фінансовий, податковий, праці, народної освіти, соціального захисту, охорони здоров'я. Тимчасово припиняли діяльність у зв'язку з воєнними діями під час іноземної інтервенції, громадянської війни та активізацією бандитизму, у цей період функції деяких волвиконкомів виконували волревкоми.

Ліквідовані у 1923 р. на підставі постанови ВУЦВК про ліквідацію волостей.

Протоколи волосних з'їздів рад, засідань волвиконкомів, сільрад, з'їзду представників 15 волостей Херсонського повіту, волосних з'їздів продовольчих органів, завідуючих волосними відділами виконкомів, Великоолександрівського районного з'їзду сільськогосподарських артілей і комун (1921), волосних економічних нарад, волосних і сільських КНС, загальних зборів громадян.

Плани і звіти про діяльність волвиконкомів, волревкомів, їх відділів і сільрад. Постанови, накази, циркуляри губернських, повітових виконкомів, ревкомів. Збірник постанов і розпоряджень Миколаївського губвиконкому (1920–1922). Протоколи і резолюції II з'їзду рад Херсонського повіту (1920–1921) і Херсонського повітового з'їзду КНС про організацію і реорганізацію волосних виконкомів та ревкомів, їх відділів, сільрад, КНС і КВД, про радянське будівництво, проведення виборів до рад. Доповідь про діяльність Рождественського волосного осередку КП(б)У і спілки молоді (1919). Протоколи та акти конфіскації майна учасників повстання проти радянської влади в м. Станіслав (1920). Відомості й листування про політичний і економічний стан волостей та сіл, діяльність волосних і сільських КНС, боротьбу з бандитизмом, збитки, заподіяні повсталими угрупованнями селян радянським установам, виконання продрозкладки і заміну її продподатком, забезпечення транспортом і постачання продовольства Червоної армії, проведення “Двомісячника допомоги Червоної Армії”. Звіти, доповіді і листування про націоналізацію землі і передачу її найбільшій селянству; збільшення розміру землекористування у трудових господарствах, організацію сільськогосподарських артілей і комун, їх статuti і звіти про діяльність сільгоспоб'єднань і передачу їм землі та майна, конфіскованого у куркулів; проведення посівних і збиральних кампаній; організацію і діяльність прокатних станцій і ремонтних майстерень; ліквідацію кабальних угод; боротьбу з голодом, організацію продовольчих п'ятірок, надання допомоги голодуючим Москви, Петрограда, Брянська. Відомості про кількість господарств, землі, розподіл її по угіддях, врожайність сільськогосподарських культур, наявність машин, реманенту, худоби у волостях і селах. Постанови волвиконкомів, протоколи загальних зборів вчителів і громадян сіл, інформації та листування про введення обов'язкового навчання, відкриття і роботу шкіл та дитячих будинків, відокремлення церкви від держави і школи від церкви, ліквідацію неписьменності серед дорослого населення, проведення “Двотижневика освіти” і організацію культурно-освітньої роботи на селі. Нарис про історію формування 15-ї стрілецької Сиваської ордену Червоного Прапора дивізії.

Виконавчий комітет Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-2, 2055 од. зб., 1923–1930 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Створений у березні 1923 р. відповідно до постанови ВУЦВК від 7 березня 1923 р. У період між з'їздами рад був виконавчим, розпорядчим і контролюючим органом влади в окрузі.

Ліквідований у жовтні 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Керував діяльністю окружних відділів та інспектур, що діяли як самостійні установи.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1930 р., останнє – 1966 р. У 1953–1966 рр. з різних архівів надійшло 6 од. зб. У 1957 р. розсекречено 349 од. зб. У 1948 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 160 од. зб. од.

Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Протоколи, стенограми окружних і районних з'їздів рад, КНС і КВД, засідань окрвиконкому, райвиконкомів, окружної економічної наради, бюро і відділу агітації та пропаганди окружному КП(б)У, загальних партійних зборів у м. Херсоні (1923–1925), окружних і районних конференцій жінок-робітниць і селянок, засідань колегії окржінвідділу про участь жінок у радянському будівництві, висування їх на керівну роботу. Доповіді і резолюції VI з'їзду рад Миколаївського округу (1926). Плани, звіти, доповіді про діяльність окрвиконкому, міськвиконкомів, райвиконкомів, їх відділів, інспектур і комісій, Херсонського (1920) і Одеського (1923–1925) губернських та Херсонського окружного партійних комітетів, окружних, районних і сільських КНС; акти і доповідні записки про підсумки обстеження райвиконкомів, сільрад, установ і підприємств округу. Звіти, доповіді й листування окрвиконкому, окружному КП(б)У про відбудову і перспективи розвитку промисловості округу, стан і діяльність заводів ім. Петровського, ім. Старостіна та інших промислових підприємств, будівництво електростанцій, Херсонського елеватора (1926–1930), відбудовчі роботи в Херсонському та Скадовському морських портах, роботу Нижньодніпровсько-Бузького річкового транспорту. Доповідні записки про розробку соляних промислів. Кон'юнктурні огляди стану народного господарства Херсонського, Миколаївського, Запорізького і Мелітопольського округів (1926–1929), інформації про політичний та економічний стан районів округу (1923, 1925, 1929). Протоколи засідань окружних бюджетних комісій і фінансово-економічних секцій окрвиконкому, інформації і відомості про розвиток державної та кооперативної торгівлі. Кон'юнктурні огляди торгівлі в окрузі. Доповіді, інформації і протоколи нарад працівників земельних органів, окружних з'їздів колгоспників і районних селянських з'їздів та конференцій про відбудову, зміцнення і розвиток сільського господарства, сільськогосподарської кооперації, проведення суцільної колективізації, боротьбу з куркульством. Зведення про стан колективізації сільського господарства Херсонщини за 1919–1928 рр. План проведення землевпорядкування в Херсонському окрузі на 1924–1930 рр., доповідні записки, відомості й листування про землевпорядкування і землекористування, позбавлення прав на землю та виселення за межі округу колишніх поміщиків і передачу її для користування селянству, проведення посівних і збиральних кампаній; стан посівних площ у 1919–1924 рр., підвищення врожайності сільськогосподарських культур, створення місцевих насінневих фондів; розвиток виноградарства і виноробства, садівництва і городництва, популяризацію технічних культур; розвиток тваринництва, птахівництва, рибного промислу і стан рибних угідь місцевого значення. Таблиця посівної площі і врожайності винограду, фруктів і городини у 1914, 1924–1925 рр. Протоколи технічних нарад, плани і доповіді про проведення лісомеліоративних робіт і боротьбу із засухою, укріплення пісків; стан водного господарства, розвиток і охорону лісового фонду. П'ятирічний план розвитку лісового господарства округу на 1928–1932 рр. Звіти, доповіді й листування про стан і перспективи розвитку народної освіти, будівництво шкіл, ліквідацію неписьменності; боротьбу з дитячою безпритульністю; проведення агітаційно-пропагандистської і культурно-освітньої роботи.

Нариси про історію Херсонського сільськогосподарського інституту ім. Цюрупі, Херсонського музею і бібліотеки ім. Горького; матеріали про діяльність окружного відділу охорони здоров'я, роботу лікувальних установ, стан медичного обслуговування населення. Доповідні записки про наслідки обстеження складу води соляних озер Голопристанського, Цюрупинського, Устрічного, Кардашинського, Прогнойського і земельної дачі "Сипучі піски" Великоолександрівського районів з метою використання їх для санаторного лікування, про будівництво лікувальних установ, санаторіїв і будинків відпочинку. Інструкції, протоколи засідань окружного бюро, районних і сільських комісій у справах національних меншин про надання їм допомоги в розвитку сільського господарства; розповсюдження літератури національною мовою, відкриття національних шкіл, залучення національних меншин до радянського будівництва. Матеріали про роботу адміністративно-територіальної комісії. Списки репатрійованих громадян, що прибули в УСРР (1923–1930).

Виконавчий комітет Херсонської обласної ради народних депутатів (облвиконком)

Ф. Р-1979, 9749 од. зб., 1944–1991 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Заснований згідно з Указом Президії Верховної Ради СРСР від 30 березня 1944 р. про створення Херсонської області як організаційний комітет, що створив обласні установи та організації, підготував та провів вибори до обласної ради. 21 грудня 1947 р. був обраний виконавчий комітет обласної ради депутатів трудящих. На підставі Указу Президії Верховної Ради УРСР від 30 грудня 1962 р. реорганізований у виконком обласної сільської ради депутатів трудящих та обласної промислової ради депутатів трудящих. 15 грудня 1964 р. на підставі Указу Президії Верховної Ради УРСР від 1 грудня 1964 р. промислові та сільські облвиконкоми об'єднані у виконком Херсонської обласної ради депутатів трудящих. З жовтня 1977 р. перейменований у виконавчий комітет Херсонської обласної ради народних депутатів.

Припинив свою діяльність 23 березня 1992 р. Відновив роботу з 24 червня 1994 р.

Ліквідований 11 жовтня 1995 р.

Виконував адміністративні, розпорядчі та виконавчі функції на території області. *Фонд I категорії.* Перше надходження – 1959 р., останнє – 2002 р. У 1989 р. розсекречено 98 од. зб. У 1979–1984 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 1550 од. зб.

Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Укази та постанови Президії Верховної Ради СРСР, УРСР, розпорядження та постанови Рад Міністрів СРСР, УРСР. Постанови, рішення бюро обкому КП(б)У, рішення, розпорядження облвиконкому. Протоколи і стенограми сесій та засідань виконавчого комітету обласної ради депутатів трудящих, розширених засідань міських, районних та сільських рад, постійно діючих комісій. Постанови і розпорядження облвиконкому, плани, звіти і доповіді про діяльність облвиконкому, його відділів, міськрайвиконкомів, сільвиконкомів і сільрад. Рішен-

ня, доповіді, інформації і листування про відбудову народного господарства у повоєнні роки, про виконання державних планів розвитку народного господарства області. Документи про переселення українського населення з територій Польщі в СРСР (1945–1950 рр.), списки переселенців, матеріали про розселення їх по колгоспам та радгоспам області, про трудове, господарське та побутове влаштування. Матеріали про будівництво Каховської гідроелектростанції (1951–1955), Херсонського бавовняного комбінату (1952–1955). Про реконструкцію міста Херсона, роботу підприємств місцевої промисловості і комунального господарства, розвиток транспорту і зв'язку, хід житлового будівництва, діяльність торговельних і фінансових установ та підприємств побутового обслуговування населення. Доповіді, інформації і листування облвиконкому та райвиконкомів про стан, відбудову та розвиток сільського господарства області, освоєння плавнів, розширення лісосмуг, розвиток бавовництва, виноградарства, садівництва і городництва, тонкорунного вівчарства, про роботу Азово-Сиваського заповідника, будівництво Верхньоінгулецької і Краснознам'янської зрошувальних систем і освоєвання зрошуваних земель Дніпро-Інгулецького масиву; про зміну структури посівних площ на зрошуваних землях і посів на них рису (1961), створення зрошуваних ділянок; про розселення, трудове, господарське і побутове влаштування переселенців із зони затоплення Каховського водоймища. Довідки, доповідні записки, листування про досвід насаджування лісів у нижньодніпровських пісках, по використанню земельних та водних ресурсів р. Дніпро. Матеріали про участь колгоспів і радгоспів області у ВДНГ СРСР і Виставці передового досвіду в народному господарстві Української РСР. Монографії учасників ВСГВ: Всесоюзного інституту "Асканія-Нова", Цюрупинської станції виноградарства, колгоспів, радгоспів і МТС (1945–1954). Листування з Радою Міністрів УРСР, з обласними відділами народної освіти і охорони здоров'я про відбудову шкіл, боротьбу з дитячою безпритульністю і роботу дитячих будинків, будівництво і діяльність соціально-культурних установ, про культосвітню і спортивно-масову роботу, про поліпшення санітарного стану міст і сіл, медичне обслуговування населення, будівництво курортів і будинків відпочинку (1960). Документи про підготовку і проведення виборів до Верховної Ради СРСР і Верховної Ради УРСР, до місцевих рад депутатів трудящих, про склад депутатів, звіти та інформації про роботу постійно діючих комісій, розгляд листів і скарг трудящих, про соціалістичне змагання районних і сільських рад, колгоспів, підприємств, установ і організацій області. Стенограма міжобласної наради по обговоренню підсумків соцзмагання між Миколаївською та Херсонською областями. Укази Президії Верховної Ради УРСР, протоколи, довідки, характеристики та інші матеріали про нагородження орденами, медалями і Почесними грамотами передовиків сільського господарства, працівників промисловості, вчителів, лікарів, багатодітних матерів області. Матеріали про адміністративно-територіальні зміни в області, затвердження і перейменування населених пунктів, історичні довідки про міста і села області. Документи про обмін делегаціями з Болгарією, Угорщиною; листування з керівництвом міст Шумен, Преслав, Нові-Пазар Болгарії, м. Зала Егерсег Угорщини (1975–1982); міжвідомчої комісії по іноземному та радянському туризму; матеріали про увічнення пам'яті академіка Є.Тарле (1981), про надання шеф-

ської допомоги нечорноземній зоні. Довідки, листування про обстеження умов проживання громадян, евакуйованих в область із зони Чорнобильської АЕС; про будівництво житла для переселенців з Чорнобильської зони, про забруднення басейнів Чорного та Азовського морів (1987). Документи референдуму СРСР (1991).

Виконавчий комітет Херсонської міської ради народних депутатів

Ф.Р-731, 3147 од. зб., 1920, 1922–1935, 1944–1985 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створений 16 травня 1920 р. відповідно до постанови РНК УСРР від 8 лютого 1919 р. як вищий орган влади. При міськвиконкомі функціонували секції, очолювані депутатами ради, а також відділи: фінансовий, народної освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, праці, земельний, юстиції, військовий та ЗАГС, які після прийняття Конституції УРСР (1936) стали самостійними установами.

З 1930 по 1937 рр. у зв'язку з ліквідацією окрвиконкому міськраді підпорядковувалися сільради Херсонської приміської зони, які раніше входили до Херсонського району. З грудня 1939 р. почала іменуватися радою депутатів трудящих, з жовтня 1977 – народних депутатів.

З 1997 р. – виконком Херсонської міської ради.

Виконує адміністративні, розпорядчі та виконавчі функції в місті.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1935 р., останнє – 2003 р. У 1990 р. розсекречено 102 од. зб. У 1981 р. за результатами експертизи документів вилучено 64 од. зб.

Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Очікується надходження документів з 1986 р. від Державного архіву Херсонської міської ради.

Протоколи сесій, пленумів, нарад, засідань президії міськвиконкому, секцій, відділів, загальноміських профспілкових і робітничих зборів. Постанови і рішення міськради. Звіти, зведення промислових підприємств міста, листування з ними (1931). Списки членів міськради та профспілок міста, співробітників установ, домогосподарок, неорганізованого населення тощо – виборців до міськради (1926), облікові картки фахівців промислових підприємств (1931), списки позбавлених виборчих прав (1929–1930). Плани, звіти про роботу міськради, президії і секцій міськвиконкому, його відділів, постійно діючих комісій, бюджети і кошториси видатків. Постанови, доповідні записки та листування про роботу промисловості, стан міського комунального господарства (1926–1931), роботу музичних курсів, балетно-хореографічної студії (1926–1927), вибори рад громадськості при домоуправліннях (1948–1955); роботу культурно-освітніх установ, медичне обслуговування населення. Плани, звіти і листування з сільрадами, колгоспами, МТС, підпорядкованими міськраді, про підвищення врожайності, розвиток тваринництва, городництва, парникового господарства (1930–1934). Протоколи загальних зборів громадян сіл, статuti та інші матеріали про організацію сільськогосподарських артілей. Список колгоспів району Херсонської міської ради (1934). Протоколи засідань надзвичайної протиепідемічної

комісії, відомості про інфекційні захворювання (1947–1951). Відомості й листування про підготовку та проведення виборів до рад, протоколи зборів виборців та виборчих комісій, звітні доповіді. Зведені статзвіти про випуск валової продукції, капіталовкладення, чисельність працюючих, середню зарплатню на підприємствах міста. Довідки, постанови про будівництво, медичне та побутове обслуговування населення, стан народної освіти, заснування, реконструкцію та благоустрій парків і скверів, роботу міського транспорту тощо. Довідки, інформації, рішення міськвиконкому про житлове будівництво, відселення громадян з підвалів, бараків, аварійних будинків, надання житла, відведення земельних ділянок під житлове будівництво, об'єкти промисловості, установи, встановлення опікунства, всиновлення, нагородження громадян медаллю “Ветеран труда”. Бюджети, штатні розписи, кошториси видатків.

Виконавчі комітети районних рад народних депутатів м. Херсона (райвиконкоми)

6 фондів, 4277 од. зб., 1945–1948, 1965–1985 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Дніпровський, ф.Р-3978, 1374 од. зб., 1965–1985 рр.
Комсомольський, ф.Р-3829, 1334 од. зб., 1965–1986 рр.
Ленінський, ф.Р-3041, 98 од. зб., 1945–1948 рр.
Молотовський, ф.Р-3129, 21 од. зб., 1945–1948 рр.
Сталінський, ф.Р-3128, 88 од. зб., 1945–1948 рр.
Суворовський, ф.Р-3991, 1362 од. зб., 1965–1985 рр.

Створені: Ленінський, Молотовський, Сталінський райвиконкоми відповідно до постанови виконкому Херсонської міської ради депутатів трудящих від 29 травня 1945 р.

Ліквідовані на підставі Указу Президії Верховної Ради УРСР від 11 серпня 1948 р. “Про ліквідацію місцевих районних рад у м. Херсоні”.

Створені: Дніпровський, Комсомольський, Суворовський райвиконкоми згідно з Указом Президії Верховної ради УРСР від 21 січня 1965 р., рішеннями виконкому Херсонської обласної Ради депутатів трудящих від 9 січня 1965 р. та виконкому Херсонської міської ради депутатів трудящих від 13 січня 1965 р.

Виконували адміністративні, виконавчі та розпорядчі функції на території району міста.

Фонди II категорії: Р-3128, Р-3139, Р-3041 – надійшли у 1950-ті рр.; Р-3829, Р-3978, Р-3991 – перші надходження – 1970-ті рр., останні – 2000-ні рр.

Протоколи сесій та засідань, рішення, розпорядження райвиконкомів (1945–1948, 1965–1982). Плани роботи, річні звіти. Доповіді, листування, рішення про ремонт та відновлення будівель, благоустрій районів, надання держдопомоги багатодітним матерям, відведення земельних ділянок та надання позик на будівництво житла демобілізованим з армії, всиновлення дітей-сиріт, ущільнення житла (вилучення у громадян вільної житлоплощі), облік, працевлаштування інвалідів Великої Вітчизняної війни, прикріплення їх до промислових підприємств для надання матеріальної допомоги, затвердження списків для нагородження медалями “За доблестный труд в Великой Отечественной вой-

не 1941–1945 гг.” Списки репатріантів та переселенців з Польщі (1946). Анкети членів релігійних общин та священників церков міста (є анкета Л.Гошкевича). Документи виборчих комісій (1945–1948). Рішення, довідки, листування про діяльність навчальних закладів, дитячих садків; виробництво товарів народного споживання підприємствами районів; проведення благоустрою, озеленення території району; затвердження дислокації торгівельної мережі; затвердження рішень опікунської ради, всиновлення, зміну прізвищ, прописку, зниження шлюбного віку громадян, затвердження списків на отримання житла, про проведення призовів на дійсну воєнну службу, визначення ідеальних часток приватних землеволодінь (1965–1982), про вилучення у громадян садових будинків та гаражів, побудованих з порушенням діючих норм (1970–1973), організацію житлових та гаражних кооперативів, нагородження громадян медаллю “Ветеран труда”. Документи про реконструкцію пам’ятних місць у Херсоні, підготовку до святкування 200-річчя Херсона (1976–1978); організацію соціалістичного змагання та розміщення портретів його переможців на міській “Дошці пошани”. Бюджети, штатні розписи, кошториси видатків.

Виконавчі комітети міських рад народних депутатів (міськвиконкоми)

*8 фондів, 3661 од. зб., 1919–1926, 1943–1986 рр. Описи, каталог.
Рос., укр. мови.*

Бериславський, ф.Р-3177, 418 од. зб., 1944–1985 рр.
Генічеський, ф.Р-3800, 396 од. зб., 1944–1980 рр.
Голопристанський, ф.Р-816, 578 од. зб., 1921–1980 рр.
Каховський, ф.Р-220, 739 д. зб., 1920–1925, 1945–1988 рр.
Новокаховський, ф.Р-3742, 747 од. зб., 1952–1981 рр.
Скадовський, ф.Р-211, 295 од. зб., 1919–1923, 1943–1980 рр.
Хорлівський, ф.Р-1073, 31 од. зб., 1920–1923 рр.
Цюрупинський, ф.Р-350, 457 од. зб., 1923–1926, 1944–1986 рр.

Створені в 1919 р. відповідно до постанови РНК УСРР від 8 лютого 1919 р. як вищі органи радянської влади в містах.

Здійснювали функції управління і адміністративно-господарського керівництва. З грудня 1936 р. почали називатися міськими радами депутатів трудящих, з жовтня 1977 р. – народних депутатів.

З 1997 р. – виконавчі комітети міських рад.

Фонди II категорії. Перше надходження у 1930-ті рр., останнє – 2003 р.

Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Протоколи сесій, засідань міськрад, президій і секцій, постанови, звіти, доповіді про діяльність міськвиконкомів, міськревкомів, їх відділів і комісій. Накази, відозви, зведення про політичний та економічний стан міст (1920–1923), боротьбу з бандитизмом і голодом (1920–1922), про запровадження комуністичних суботників і недільників. Звіти, відомості й листування про роботу промислових і кустарних підприємств, про результати обстеження націоналізованих фабрик і заводів м. Каховки (1920–1922); про благоустрій міст, будівниц-

тво, роботу освітніх установ (1921–1923, 1943–1947), про будівництво театру в м. Скадовську; про заходи по землевпорядкуванню, підготовку і проведення посівних та збиральних кампаній, розвиток і організацію сільськогосподарської кооперації (1921). Підсумки подвірного перепису населення в Скадовську (1920) і Каховці (1922). Положення про Всеукраїнську державну Чорноморсько-Азовську науково-дослідну станцію (1921). Заяви, довідки осіб, що бажали займатися приватною торгівлею (1922). Накази губернського та повітових виконкомів про норми натурподатку, труд- та гужповинності (1921–1922). Списки службовців радянських установ, призовників. Протоколи засідань комісій з чистки комітетів незаможних селян (м. Гола Пристань, 1922–1923). Довідки, листування про вилучення церковних цінностей, про діяльність релігійних громад. Матеріали про організацію і діяльність міських надзвичайних комісій по ліквідації неписьменності серед дорослого населення. Кошториси на утримання шкіл лікнепу (1920–1922). Доповідні записки і листування про діяльність культурно-освітніх секцій волосних відділів народної освіти, роботу сільських клубів, організацію при них театральних аматорських колективів (Український театральний гурт в м. Скадовську, 1921), медичне обслуговування трудящих, соціальне забезпечення населення. Статистичні зведення та інформації про організаційну і культурно-масову роботу міських рад. Відомості й листування про облік збитків, заподіяних нацистськими окупантами народному господарству міст. Інформації про стан розвитку промисловості, народної освіти, торгівлі, громадського харчування, транспорту, культурно-освітніх закладів. Плани соціально-економічного розвитку міст. Протоколи засідань виборчих комісій по реєстрації кандидатів у депутати, загальних зборів колективів підприємств та установ по висуванню депутатів міськради, накази виборців депутатам та звіти про їх виконання. Рішення міськвиконкомів про опікунство, всиновлення, надання житла, відведення земельних ділянок під будівництво підприємств, установ, навчальних, лікувальних закладів тощо, житлових будинків. Акти про введення в експлуатацію об'єктів будівництва. Штатні розписи, кошториси видатків.

Виконавчі комітети районних рад депутатів трудящих (райвиконкоми)

23 фонди, 27165 од. зб., 1922–1934, 1941, 1943–1985 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Бериславський, ф.Р-306, 1617 од. зб., 1923–1934, 1944–1988 рр.

Білозерський, ф.Р-3576, 1082 од. зб., 1944–1985 рр.

Великолепетиський, ф.Р-2216, 1090 од. зб., 1944–1985 рр.

Великоолександрівський, ф.Р-297, 1673 од. зб. 1673, 1922–1935, 1944–1980 рр.

Верхньорогачицький, ф.Р-2683, 761 од. зб., 1946–1985 рр.

Високопільський, ф.Р-335, 863 од. зб., 1923–1930, 1946–1962 рр.

Генічеський, ф.Р-1124, 707 од. зб., 1923–1926, 1944–1980 рр.

Голопристанський, ф.Р-881, 1469 од. зб., 1923–1925, 1941, 1943–1982 рр.

Горностаївський, ф.Р-198, 804 од. зб., 1944–1985 рр.

Іванівський, ф.Р-2401, 351 од. зб., 1943–1980 рр.

Каланчацький, ф.Р-3226, 653 од. зб., 1943–1985 рр.
Калінінський, ф.Р-2420, 344 од. зб., 1944–1958 рр.
Каховський, ф.Р-221, 1591 од. зб., 1923–1928, 1938–1940, 1943–1988 рр.
Качкарівський, ф.Р-822, 1428 од. зб., 1922–1931 рр.
Нижньосірогоський, ф.Р-1107, 751 од. зб., 1922–1926, 1943–1985 рр.
Нововоронцовський, ф.Р-3123, 694 од. зб., 1944–1985 рр.
Новомаячківський, ф.Р-2531, 298 од. зб., 1946–1958 рр.
Новотроїцький, ф.Р-1190, 1051 од. зб., 1923, 1944–1985 рр.
Сиваський, ф.Р-3119, 381 од. зб., 1944–1962 рр.
Скадовський, ф.Р-1191, 1380 од. зб., 1923–1931, 1943–1980 рр.
Херсонський, ф.Р-169, 1255 од. зб., 1922–1933, 1944–1962 рр.
Цюрупинський (Олешківський до 1928 р.), ф.Р-710, 1870 од. зб., 1922–1927, 1944–1980 рр.
Чаплинський, ф.Р-325, 1263 од. зб., 1925–1926, 1943–1980 рр.

Створені відповідно до постанови ВУЦВК від 7 березня 1923 р. на базі скасованих волвиконкомів як виконавчі комітети районних рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів.

Підпорядковувались до 1930 р. окрвиконкому. З 1 червня 1931 р. відповідно до постанови ВУЦВК існували як самостійні одиниці в системі управління: район-центр. З 9 лютого 1932 р. підпорядковувались обласним виконавчим комітетам Одеської, Дніпропетровської, з 22 вересня 1937 р. – Миколаївської, з 30 березня 1944 р. – Херсонської області.

Районні ради народних депутатів були органами державної влади в районі; виконували адміністративні, виконавчі і розпорядчі функції. Мали відділи: адміністративний, фінансовий, земельний, військовий, народної освіти, соціального забезпечення, запису актів громадянського стану. Відповідно до Конституції СРСР 1936 р. перетворені у виконавчі комітети районних рад депутатів трудящих. Відновили діяльність у 1944 р. Відповідно до Конституції СРСР 1977 р. перейменовані у виконавчі комітети районних рад народних депутатів.

Фонди II категорії. Перші надходження – 1930-ті рр., останні – 2003 р. У період нацистської окупації втрачено 60 од. зб. Очікується надходження документів з 1981 р. від архівних відділів райдержадміністрації. Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Постанови, розпорядження, циркуляри Херсонського окрвиконкому, Одеського губвиконкому, облвиконкомів. Протоколи і стенограми сесій, засідань виконкому, районних з'їздів рад (1923–1934), районних з'їздів колгоспників, селянських конференцій, засідань районної виборчої комісії, звіти сільвиборчкомів (1923–1931), матеріали про проведення агроконференцій у Качкарівському (1924) і Великоолександрівському (1928) районах. Документи про колективізацію, розкуркулювання, описи майна куркулів, рішення про їх виселення за межі району, округу, республіки, списки позбавлених виборчих прав, проведення кампанії самообкладення населення; реалізації внутрішнього займу на селі. Заяви розкуркулених та позбавлених виборчих прав про відновлення їхнього статусу; протоколи та рішення комісій з приводу розгляду заяв. Документи про роботу посівних комісій, кошториси витрат, бюджети, звіти про їх виконання. Протоколи та постанови районних конференцій та нарад учителів, доповіді й інформації про стан роботи, ремонт і підготовку шкіл до навчального року, передачу шкіл на утримання населення (1923–1931, 1944–1962), відкриття хат-

читалень, бібліотек, клубів, театрів і кіно; про організацію медичної допомоги населенню, будівництво і роботу лікувальних закладів. Акти про збитки, заповідні сільському господарству під час Громадянської та Другої світової війни, списки громадян, вивезених на роботу до нацистської Німеччини (1941–1944). Списки, листування і відомості про розселення, трудове і побутове влаштування переселенців з Польщі (1944–1948). Планування і проекти населених пунктів у зоні Каховського водоймища (1952–1956). Постанови, звіти, інформації про проведення робіт по землевпорядкуванню і меліорації. Документи комісій по виборах до районних рад народних депутатів, списки депутатів райвиконкомів (1948–1985). Звіти депутатів перед виборцями. Подання та рішення про нагородження працівників сільського господарства та промисловості, багатодітних матерів орденами і медалями. Документи про присвоєння почесних звань. Звіти, інформації, довідки про роботу райвиконкомів, їх відділів і комісій, статистичні звіти. Рішення райвиконкомів про відведення земельних ділянок під будівництво, акти введення в експлуатацію житлових будинків.

Сільські ради депутатів трудящих (сільради)

325 фондів, 38867 од. зб., 1917–1941, 1943–1974 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Дніпровського повіту

Гуртово-Хуторська, ф.Р-1751, 3 од. зб., 1920–1922 рр.

Херсонського повіту

Касперівська, ф.Р-2350, 1 од. зб., 1919 р.

Лупарівська, ф.Р-1204, 71 од. зб., 1919–1922 рр.

Олексіївська, ф.Р-191, 1 од. зб., 1919 р.

Бериславського району

Бериславська, ф.Р-307, 64 од. зб., 1921–1930 рр.

Бургунська, ф.Р-308, 41 од. зб., 1922–1925 рр.

Дрімалівська, ф.Р-317, 1 од. зб., 1925–1926 рр.

Зміївська, ф.Р-992, 133 од. зб., 1923–1933, 1944–1965 рр.

Качкарівська, ф.Р-3180, 225 од. зб., 1944–1967 рр.

Козацька, ф.Р-312, 206 од. зб., 1923–1930, 1945–1967 рр.

Краснокумарівська, ф.Р-309, 47 од. зб., 1922–1931 рр.

Миловська, ф.Р-897, 74 од. зб., 1927, 1944–1957 рр.

Михайлівська, ф.Р-889, 14 од. зб., 1920–1930 рр.

Новобериславська, ф.Р-891, 71 од. зб., 1923–1931 рр., 1944–1954 рр.

Новокаїрська, ф.Р-909, 234 од. зб., 1922–1930, 1944–1960 рр.

Новомиколаївська, ф.Р-1763, 24 од. зб., 1925–1929 рр.

Новорайська, ф.Р-3181, 117 од. зб., 1944–1966 рр.

Одрадокам'янська, ф.Р-316, 79 од. зб., 1923–1931, 1944–1950 рр.

Ольгівська, ф.Р-3218, 56 од. зб., 1945–1957 рр.

Раківська, ф.Р-3931, 116 од. зб., 1959–1971 рр.

Старофеїнська, ф.Р-318, 54 од. зб., 1924–1937 рр.

Старошведська, ф.Р-311, 52 од. зб., 1923–1930 рр.

Тарасо-Шевченківська, ф.Р-310, 60 од. зб., 1922–1930 рр.

Червономайська, ф.Р-3916, 89 од. зб., 1961–1969 рр.

Білозерського району

Арнаутська, ф.Р-867, 159 од. зб., 1926–1936, 1944–1963 рр.
Білозерська, ф.Р-875, 314 од. зб., 1925–1933, 1945–1969 рр.
Загоряннівська, ф.Р-3270, 76 од. зб., 1949–1960 рр.
Дар'ївська, ф.Р-3982, 186 од. зб., 1958–1972 рр.
Інгулецька, ф.Р-3277, 203 од. зб., 1959–1971 рр.
Кизомиська, ф.Р-176, 164 од. зб., 1923–1929, 1944–1956 рр.
Киселівська, ф.Р-180, 371 од. зб., 1922–1934, 1946–1971 рр.
Микільська, ф.Р-173, 148 од. зб., 1924–1926, 1944–1965 рр.
Музиківська, ф.Р-172, 258 од. зб., 1922–1930, 1944–1972 рр.
Надеждівська, ф.Р-870, 239 од. зб., 1931–1934, 1944–1972 рр.
Новотягинська, ф.Р-313, 100 од. зб., 1922–1934, 1944–1954 рр.
Олександрівська, ф.Р-1205, 237 од. зб., 1920, 1945–1969 рр.
Покровська (Посад-Покровська), ф.Р-874, 222 од. зб., 1922–1933, 1944–1969 рр.
Понятівська, ф.Р-871, 134 од. зб., 1930–1934, 1944–1958 рр.
Правдинська (Цареводарська), ф.Р-873, 225 од. зб., 1925–1929, 1946–1969 рр.
Садівська, ф.Р-964, 209 од. зб., 1944–1968 рр.
Станіславська, ф.Р-171, 627 од. зб., 1920–1936, 1944–1972 рр.
Токарівська, ф.Р-170, 285 од. зб., 1925–1930, 1944–1969 рр.
Тягинська, ф.Р-314, 345 од. зб., 1922–1933, 1944–1970 рр.
Федорівська, ф.Р-872, 76 од. зб., 1923–1927, 1944–1958 рр.
Чорнобаївська, ф.Р-868, 252 од. зб., 1920–1926, 1944–1969 рр.
Широкобалківська, ф.Р-175, 162 од. зб., 1922–1934, 1944–1971 рр.

Великопетиського району

Великопетиська, ф.Р-3832, 156 од. зб., 1955–1965 рр.
Дніпрянська, ф.Р-3478, 65 од. зб., 1944–1954 рр.
Запорізька, ф.Р-2741, 15 од. зб., 1947–1954 рр.
Зеленівська, ф.Р-3479, 62 од. зб., 1944–1954 рр.
Катеринівська, ф.Р-3475, 162 од. зб., 1946–1966 рр.
Костянтинівська, ф.Р-3476, 33 од. зб., 1944–1954 рр.
Малопетиська, ф.Р-1330, 204 од. зб., 1921, 1939–1941, 1944–1965 рр.
Миколаївська, ф.Р-2742, 132 од. зб., 1944–1965 рр.
Новознам'янська, ф.Р-3746, 97 од. зб., 1959–1966 рр.
Ольгівська, ф.Р-208, 3 од. зб., 1920–1926 рр.
Острівська, ф.Р-3477, 59 од. зб., 1944–1954 рр.
Рубанівська, ф.Р-3474, 202 од. зб., 1943–1965 рр.

Великоолександрівського району

Архангельська, ф.Р-298, 126 од. зб., 1922–1931, 1944–1957 рр.
Білокриницька, ф.Р-3729, 42 од. зб., 1961–1965 рр.
Блакитнянська, ф.Р-299, 94 од. зб., 1922–1929, 1947–1954 рр.
Борозенська, ф.Р-907, 246 од. зб., 1923–1930, 1945–1965 рр.
Великоолександрівська, ф.Р-296, 353 од. зб., 1923–1931, 1944–1961 рр.
Давидово-Бродська, ф.Р-300, 161 од. зб., 1922–1930, 1950–1964 рр.
Ішенська, ф.Р-991, 156 од. зб., 1927–1931, 1953–1964 рр.
Кам'янська, ф.Р-302, 48 од. зб., 1922–1930 рр.
Костромська, ф.Р-4017, 16 од. зб., 1944–1953 рр.
Малоолександрівська, ф.Р-304, 187 од. зб., 1921–1930, 1944–1952 рр.
Новогригорівська, ф.Р-1808, 26 од. зб., 1930–1931, 1944–1954 рр.
Новодмитрівська, ф.Р-303, 237 од. зб., 1921–1930, 1946–1964 рр.
Новокалузька, ф.Р-948, 61 од. зб., 1926–1930, 1946–1955 рр.
Новопавлівська, ф.Р-3728, 105 од. зб., 1946–1965 рр.
Орлівська, ф.Р-4018, 6 од. зб., 1944–1953 рр.

Старицька, ф.Р-3740, 43 од. зб., 1944–1952 рр.
Старосільська, ф.Р-993, 20 од. зб., 1929–1930 рр.
Федорівська, ф.Р-301, 46 од. зб., 1922–1931 рр.

Верхньорогачицького району

Бабинська, ф.Р-2690, 96 од. зб., 1944–1959 рр.
Георгіївська, ф.Р-3764, 63 од. зб., 1946–1959 рр.
Зеленівська, ф.Р-3464, 179 од. зб., 1944–1966 рр.
Карайдубинська, ф.Р-2691, 83 од. зб., 1944–1959 рр.
Красненська, ф.Р-2692, 196 од. зб., 1944–1967 рр.
Михайлівська, ф.Р-2693, 31 од. зб., 1944–1954 рр.
Нижньорогачицька, ф.Р-2694, 43 од. зб., 1944–1954 рр.
Первомайська, ф.Р-2695, 155 од. зб., 1944–1966 рр.
Самійлівська, ф.Р-2696, 248 од. зб., 1944–1966 рр.
Трудовська, ф.Р-2697, 58 од. зб., 1944–1954 рр.
Ушкальська, ф.Р-2698, 204 од. зб., 1944–1966 рр.

Високопільського району

Високопільська, ф.Р-336, 140 од. зб., 1922–1927, 1945–1959 рр.
Заградівська, ф.Р-339, 16 од. зб., 1923–1926, 1944–1949 рр.
Іванівська, ф.Р-3420, 76 од. зб., 1946–1957 рр.
Кочубеївська, ф.Р-341, 3 од. зб., 1922–1924 рр.
Кочубеївська, ф.Р-3418, 9 од. зб., 1945–1949 рр.
Наталівська, ф.Р-340, 18 од. зб., 1925, 1944–1949 рр.
Нововознесенська, ф.Р-3394, 40 од. зб., 1950–1955 рр.
Новомиколаївська, ф.Р-3395, 24 од. зб., 1945–1954 рр.
Озерянська, ф.Р-338, 3 од. зб., 1923–1924 рр.
Орлівська, ф.Р-3396, 7 од. зб., 1946–1949 рр.
Петрівська, ф.Р-3397, 28 од. зб., 1948–1952 рр.
Потьомкінська, ф.Р-1388, 3 од. зб., 1921 р.
Пригір'ївська, ф.Р-337, 49 од. зб., 1923–1931, 1945–1952 рр.
Хрущовська, ф.Р-3398, 49 од. зб., 1945–1955 рр.

Генічеського району

Атаманська, ф.Р-3799, 76 од. зб., 1944–1959 рр.
Миколаївська, ф.Р-3798, 90 од. зб., 1944–1959 рр.
Новогригорівська, ф.Р-3651, 103 од. зб., 1943–1960 рр.
Новодмитрівська, ф.Р-3797, 202 од. зб., 1944–1969 рр.
Новоіванівська, ф.Р-3792, 83 од. зб., 1944–1958 рр.
Новомихайлівська, ф.Р-1185, 213 од. зб., 1923–1924, 1944–1971 рр.
Новоолексіївська, ф.Р-3795, 239 од. зб., 1944–1968 рр.
Озернянська (Болградська), ф.Р-3790, 146 од. зб., 1943–1960 рр.
Павлівська, ф.Р-3303, 94 од. зб., 1944–1960 рр.
Партизанська (Сталінська), ф.Р-3793, 53 од. зб., 1930–1960 рр.
Петрівська, ф.Р-3301, 91 од. зб., 1943–1966 рр.
Сокологірненська, ф.Р-3791, 83 од. зб., 1944–1961 рр.
Стокопанська, ф.Р-3789, 77 од. зб., 1944–1960 рр.
Стрільківська (Чокрак), ф.Р-3816, 87 од. зб., 1944–1968 рр.
Фрунзенська, ф.Р-2910, 83 од. зб., 1946–1960 рр.
Червонопрапорна, ф.Р-3796, 155 од. зб., 1943–1967 рр.
Чонгарська, ф.Р-496, 139 од. зб., 1959–1967 рр.
Шорсівська, ф.Р-3794, 196 од. зб., 1944–1969 р. од. зб.
Щасливцівська, ф.Р-3817, 74 од. зб., 1947–1964 рр.
Юзкуївська, ф.Р-1672, 14 од. зб., 1923–1928 рр.

Голопристанського району

- Бехтерська, ф.Р-883, 194 од. зб., 1925, 1944–1968 рр.
Великардашинська, ф.Р-2923, 218 од. зб., 1944–1968 рр.
Голопристанська, ф.Р-2145, 95 од. зб., 1946–1957 рр.
Долматівська, ф.Р-194, 236 од. зб., 1944–1968 рр.
Кардашинська, ф.Р-2924, 35 од. зб., 1944–1954 рр.
Келегеївська, ф.Р-187, 198 од. зб., 1945–1968 рр.
Краснознам'янська, ф.Р-2927, 64 од. зб., 1946–1959 рр.
Малокопанська, ф.Р-193, 71 од. зб., 1923, 1943–1958 рр.
Новозбур'ївська, ф.Р-190, 190 од. зб., 1944–1968 рр.
Новофедорівська, ф.Р-195, 132 од. зб., 1923–1930, 1955–1962 рр.
Облоївська, ф.Р-3672, 30 од. зб., 1956–1958 рр.
Олексіївська, ф.Р-2922, 62 од. зб., 1945–1959 рр.
Пам'ятненська, ф.Р-884, 93 од. зб., 1921–1923, 1943–1960 рр.
Подокалінівська, ф.Р-3507, 12 од. зб., 1944–1963 рр.
Прогнойська, ф.Р-189, 177 од. зб., 1943–1968 рр.
Рибальченська, ф.Р-186, 165 од. зб., 1922–1925, 1946–1969 рр.
Садівська, ф.Р-1181, 97 од. зб., 1960–1968 рр.
Старозбур'ївська, ф.Р-196, 72 од. зб., 1923–1924, 1944–1953 рр.
Кардашинська, ф.Р-188, 61 од. зб., 1944–1954 рр.
Чорноморська, ф.Р-1182, 14 од. зб., 1962–1968 рр.
Чулаківська, ф.Р-192, 316 од. зб., 1921–1928, 1944–1968 рр.

Горностаївського району

- Великоблаговіщенська, ф.Р-2920, 155 од. зб., 1947–1970 рр.
Горностаївська, ф.Р-199, 227 од. зб., 1944–1970 рр.
Заводівська, ф.Р-203, 215 од. зб., 1944–1967 рр.
Каїрська, ф.Р-2082, 144 од. зб., 1943–1967 рр.
Князе-Григорівська, ф.Р-210, 178 од. зб., 1944–1966 рр.
Костянтинівська, ф.Р-201, 89 од. зб., 1946–1964 рр.
Маринська, ф.Р-207, 2 од. зб., 1926–1927, 1944–1945 рр.
Новоблаговіщенська, ф.Р-202, 45 од. зб., 1944–1957 рр.
Новоєлизаветинська, ф.Р-2083, 5 од. зб., 1944–1945 рр.
Новоолександрівська, ф.Р-200, 9 од. зб., 1947–1954 рр.
Ольгинська, ф.Р-2084, 152 од. зб., 1944–1970 рр.
Петропавлівська, ф.Р-2918, 168 од. зб., 1946–1970 рр.
Червоноблагодатненська, ф.Р-2919, 209 од. зб., 1944–1970 рр.

Іванівського району

- Балашовська, ф.Р-3927, 104 од. зб., 1952–1967 рр.
Благодатненська, ф.Р-3139, 187 од. зб., 1943–1969 рр.
Борисівська, ф.Р-3140, 53 од. зб., 1943–1954 рр.
Воскресенська, ф.Р-3141, 23 од. зб., 1946–1954 рр.
Дружбівська, ф.Р-2403, 14 од. зб., 1944–1950 рр.
Зорянська, ф.Р-2404, 164 од. зб., 1944–1969 рр.
Іванівська, ф.Р-3143, 199 од. зб., 1943–1969 рр.
Кіровська, ф.Р-3161, 41 од. зб., 1945–1954 рр.
Нововасилівська, ф.Р-3142, 16 од. зб., 1944–1950 рр.
Новодмитрівська, ф.Р-3147, 10 од. зб., 1943–1950 рр.
Новодмитрівська Перша, ф.Р-3924, 32 од. зб., 1944–1954 рр.
Новосеменівська, ф.Р-3145, 19 од. зб., 1944–1951 рр.

Новофедорівська, ф.Р-3146, 13 од. зб., 1945–1953 рр.

Тимофіївська, ф.Р-3144, 41 од. зб., 1943–1954 рр.

Трохимівська, ф.Р-3148, 47 од. зб., 1946–1950 рр.

Фрунзенська, ф.Р-3149, 8 од. зб., 1947–1951 рр.

Шотовська, ф.Р-3150, 10 од. зб., 1943–1950 рр.

Каланчацького району

Второолександрівська, ф.Р-3230, 78 од. зб., 1944–1959 рр.

Гаврилівська, ф.Р-3250, 121 од. зб., 1944–1962 рр.

Каланчацька, ф.Р-333, 63 од. зб., 1920–1927, 1952–1955 рр.

Макарівська, ф.Р-3446, 113 од. зб., 1945–1963 рр.

Новокаланчацька, ф.Р-3231, 120 од. зб., 1945–1954 рр.

Новокиївська, ф.Р-332, 221 од. зб., 1920–1926, 1943–1962 рр.

Новоолександрівська, ф.Р-3445, 45 од. зб., 1952–1959 рр.

Старокаланчацька, ф.Р-3232, 23 од. зб., 1944–1954 рр.

Хорлівська, ф.Р-331, 309 од. зб., 1921–1925, 1944–1965 рр.

Калінінського району

Боброво-Кутська, ф.Р-347, 80 од. зб., 1921–1923, 1944–1958 рр.

Ворошиловська, ф.Р-2468, 62 од. зб., 1944–1957 рр.

Калінінська, ф.Р-2470, 118 од. зб., 1944–1965 рр.

Карло-Марксієвська, ф.Р-2473, 118 од. зб., 1944–1953 рр.

Кіровська, ф.Р-2472, 111 од. зб., 1945–1958 рр.

Куйбишевська, ф.Р-2471, 136 од. зб., 1944–1966 рр.

Ленінська, ф.Р-2474, 94 од. зб., 1944–1953 рр.

Львівська, ф.Р-2475, 143 од. зб., 1944–1966 рр.

Новогреднівська, ф.Р-2476, 131 од. зб., 1945–1966 рр.

Хрущовська, ф.Р-2477, 48 од. зб., 1944–1951 рр.

Чкаловська, ф.Р-2478, 96 од. зб., 1944–1961 рр.

Шоломська, ф.Р-2479, 109 од. зб., 1945–1953 рр.

Каховського району

Британська, ф.Р-233, 183 од. зб., 1922–1925, 1940, 1943–1968 рр.

Великокаховська, ф.Р-226, 32 од. зб., 1922–1925 рр.

Дмитрівська, ф.Р-229, 156 од. зб., 1922–1926, 1943–1957 рр.

Любимівська, ф.Р-227, 330 од. зб., 1920–1925, 1944–1974 рр.

Любимо-Павлівська, ф.Р-231, 177 од. зб., 1921–1925, 1943–1967 рр.

Малокаховська, ф.Р-223, 320 од. зб., 1920–1925, 1944–1974 рр.

Наталівська, ф.Р-224, 101 од. зб., 1922–1925, 1944–1954 рр.

Новолагерська, ф.Р-2588, 238 од. зб., 1943–1954 рр.

Новоукраїнська, ф.Р-2590, 43 од. зб., 1944–1954 рр.

Розо-Люксембурзька, ф.Р-2939, 50 од. зб., 1943–1949 рр.

Семенівської, ф.Р-3625, 225 од. зб., 1954–1974 рр.

Софіївська, ф.Р-230, 19 од. зб., 1923–1925, 1944–1967 рр.

Федорівська, ф.Р-232, 24 од. зб., 1923–1929 рр.

Червоноперекіпська, ф.Р-2996, 244 од. зб., 1943–1974 рр.

Чорноморська, ф.Р-3005, 78 од. зб., 1943–1954 рр.

Чорнянська, ф.Р-225, 200 од. зб., 1922–1925, 1946–1967 рр.

Качкарівського району

Іванівська, ф.Р-240, 240 од. зб., 1921–1930, 1947–1959 рр.

Новогригорівська, ф.Р-904, 139 од. зб., 1920–1930 рр.

Новокам'янська, ф.Р-901, 255 од. зб., 1923–1931, 1946–1965 рр.

Новомиколаївська, ф.Р-903, 67 од. зб., 1921–1931 рр.

Трифонівська, ф.Р-900, 179 од. зб., 1920–1930 рр.

Українська, ф.Р-241, 52 од. зб., 1923–1931 рр.

Нижньосірогоського району

Анатоліївська, ф.Р-2753, 23 од. зб., 1944–1953 рр.

Вербовська, ф.Р-3709, 75 од. зб., 1944–1960 рр.

Верхньосірогоська, ф.Р-1189, 146 од. зб., 1923–1924, 1945–1966 рр.

Верхньоторгаївська, ф.Р-3711, 39 од. зб., 1946–1953 рр.

Дем'янівська, ф.Р-1666, 154 од. зб., 1922–1923, 1944–1968 рр.

Догмарівська, ф.Р-2754, 24 од. зб., 1944–1953 рр.

Нижньосірогоська, ф.Р-1658, 212 од. зб., 1921, 1944–1968 рр.

Нижньоторгаївська, ф.Р-3710, 64 од. зб., 1943–1959 рр.

Першопокровська, ф.Р-2755, 4 од. зб., 1947–1948 рр.

Нововоронцовського району

Біляївська, ф.Р-899, 329 од. зб., 1923–1931, 1944–1967 рр.

Гаврилівська, ф.Р-914, 346 од. зб., 1921–1930, 1944–1967 рр.

Дудчанська, ф.Р-912, 106 од. зб., 1944–1964 рр.

Золотобалківська, ф.Р-908, 356 од. зб., 1923–1930, 1944–1968 рр.

Іванівська, ф.Р-342, 193 од. зб., 1921–1928, 1944–1968 рр.

Леонтіївська, ф.Р-911, 82 од. зб., 1924–1929, 1944–1953 рр.

Новоархангельська, ф.Р-905, 150 од. зб., 1922–1929, 1944–1954 рр.

Нововоронцовська, ф.Р-910, 177 од. зб., 1924–1965 рр.

Нововоскресенська, ф.Р-896, 202 од. зб., 1922–1928, 1944–1966 рр.

Осокорівська, ф.Р-898, 180 од. зб., 1944–1967 рр.

Петропавлівська, ф.Р-906, 76 од. зб., 1923–1930, 1944–1953 рр.

Фирсівська, ф.Р-902, 136 од. зб., 1923–1931, 1944–1954 рр.

Шевченківська, ф.Р-3438, 201 од. зб., 1944–1967 рр.

Новомаячківського району

Червоногвардійська, ф.Р-1390, 248 од. зб., 1938–1940, 1943–1954 рр.

Новотроїцького району

Вознесенська, ф.Р-2961, 30 од. зб., 1945–1954 рр.

Володимиро-Іллінська, ф.Р-3327, 221 од. зб., 1944–1971 рр.

Воскресенська, ф.Р-2960, 231 од. зб., 1943–1970 рр.

Громівська, ф.Р-3330, 219 од. зб., 1944–1970 рр.

Захарівська, ф.Р-3332, 29 од. зб., 1945–1953 рр.

Іванівська, ф.Р-3331, 56 од. зб., 1944–1967 рр.

Миколаївська, ф.Р-3337, 24 од. зб., 1945–1954 рр.

Любимівська (Будьонівська), ф.Р-3830, 105 од. зб., 1944–1958 рр.

Новомиколаївська, ф.Р-212, 141 од. зб., 1943–1968 рр.

Новопокровська, ф.Р-3336, 228 од. зб., 1943–1964 рр.

Новорепівська, ф.Р-3559, 100 од. зб., 1949–1959 рр.

Новотроїцька, ф.Р-3335, 267 од. зб., 1946–1963 рр.

Олександрівська, ф.Р-2959, 155 од. зб., 1943–1963 рр.

Ольгівська, ф.Р-3339, 42 од. зб., 1943–1954 рр.

Одрадівська, ф.Р-3302, 222 од. зб., 1943–1970 рр.

Попелаківська, ф.Р-3304, 158 од. зб., 1943–1966 рр.

Сергіївська, ф.Р-2962, 32 од. зб., 1943–1961 рр.

Сиваська, ф.Р-3300, 143 од. зб., 1944–1967 рр.

Сивашівська, ф.Р-24, 63 од. зб., 1963–1968 рр.

Успенівська, ф.Р-2963, 14 од. зб., 1944–1952 рр.

Федорівська, ф.Р-3328, 159 од. зб., 1943–1968 рр.

Червоносиваська, ф.Р-2964, 7 од. зб., 1944–1945 рр.

Чкаловська, ф.Р-3340, 167 од. зб., 1943–1967 рр.

Скадовського району

Великоандронівська, ф.Р-3042, 14 од. зб., 1944–1950 рр.

Виноградівська (Чалбаська), ф.Р-3052, 50 од. зб., 1943–1954 рр.

Новософіївська, ф.Р-215, 220 од. зб., 1921–1929, 1943–1968 рр.

Кларівська, ф.Р-217, 6 од. зб., 1921, 1929–1931 рр.

Красненська, ф.Р-218, 149 од. зб., 1921–1930, 1945–1968 рр.

Круглоозерська, ф.Р-3117, 84 од. зб., 1946–1968 рр.

Ленінська, ф.Р-3043, 55 од. зб., 1945–1954 рр.

Миколаївська, ф.Р-212, 141 од. зб., 1943–1968 рр.

Михайлівська, ф.Р-214, 136 од. зб., 1944–1968 рр.

Мопрівська, ф.Р-3044, 26 од. зб., 1946–1954 рр.

Новоолексіївська, ф.Р-219, 121 од. зб., 1920–1927, 1944–1962 рр.

Первомайська, ф.Р-3048, 18 од. зб., 1944–1954 рр.

Приморська, ф.Р-216, 194 од. зб., 1920–1922, 1946–1969 рр.

Птахівська, ф.Р-3049, 158 од. зб., 1943–1969 рр.

Радгоспненська (Іщенська), ф.Р-829, 92 од. зб., 1921–1922, 1946–1967 рр.

Скадовська, ф.Р-1807, 131 од. зб., 1929–1930, 1946–1960 рр.

Тарасівська, ф.Р-3051, 42 од. зб., 1943–1954 рр.

Широчанська, ф.Р-3053, 237 од. зб., 1946–1969 рр.

Херсонського району

Антонівська, ф.Р-179, 185 од. зб., 1918–1929, 1944–1965 рр.

Зеленівська, ф.Р-869, 310 од. зб., 1922–1935, 1944–1962 рр.

Кіндійська, ф.Р-876, 127 од. зб., 1923–1933, 1947–1954 рр.

Проценківська, ф.Р-177, 22 од. зб., 1919–1923 рр.

Рожнівська, ф.Р-178, 1 од. зб., 1923 р.

Роксандрівська, ф.Р-174, 102 од. зб., 1920–1930 рр.

Шкурино-Загоряннівська, ф.Р-961, 30 од. зб., 1923–1929 рр.

Цюрупинського району

Богородицька, ф.Р-963, 32 од. зб., 1926–1928 рр.

Великокопанівська, ф.Р-352, 241 од. зб., 1922–1926, 1944–1963 рр.

Козачелагерська, ф.Р-353, 137 од. зб., 1922–1925, 1946–1962 рр.

Костогризівська, ф.Р-355, 143 од. зб., 1922–1923, 1943–1963 рр.

Новокостогризівська, ф.Р-356, 2 од. зб., 1921–1923 рр.

Новомаячківська, ф.Р-228, 344 од. зб., 1922–1926, 1944–1961 рр.

Новоскадовська, ф.Р-3509, 24 од. зб., 1946–1954 рр.

Олешківська (Цюрупинська), ф.Р-457, 143 од. зб., 1923–1926, 1944–1986 рр.

Підстепненська, ф.Р-351, 116 од. зб., 1921–1926, 1944–1963 рр.

Пролетарська, ф.Р-3510, 30 од. зб., 1946–1954 рр.

Раденська, ф.Р-358, 261 од. зб., 1922–1925, 1944–1963 рр.

Сагівська, ф.Р-3508, 48 од. зб., 1944–1954 рр.

Старомаячківська, ф.Р-357, 168 од. зб., 1921–1924, 1945–1964 рр.

Солонцівська, ф.Р-730, 136 од. зб., 1945–1969 рр.

Тарасівська, ф.Р-354, 173 од. зб., 1922–1926, 1943–1963 рр.

Чаплинського району

Асканія-Нова, ф.Р-3325, 187 од. зб., 1946–1970 рр.
Балтазарівська (Білоцерківська), ф.Р-3845, 172 од. зб., 1953–1971 рр.
Григорівська, ф.Р-3571, 234 од. зб., 1944–1971 рр.
Іванівська, ф.Р-3574, 16 од. зб., 1946–1953 рр.
Кучерявоволодимирівська, ф.Р-3846, 173 од. зб., 1943–1971 рр.
Новонаталівська, ф.Р-3844, 186 од. зб., 1947–1971 рр.
Павлівська, ф.Р-3572, 82 од. зб., 1944–1959 рр.
Першокостянтинівська, ф.Р-3573, 61 од. зб., 1945–1954 рр.
Преображенська, ф.Р-3843, 178 од. зб., 1943–1971 рр.
Строганівська, ф.Р-3940, 157 од. зб., 1944–1971 рр.
Хрестівська (Надеждівська), ф.Р-3842, 176 од. зб., 1944–1971 рр.
Чаплинська, ф.Р-326, 215 од. зб., 1923, 1944–1971 рр.
Червонополянська, ф.Р-327, 34 од. зб., 1922–1926 рр.
Червоночабанська, ф.Р-3446, 113 од. зб., 1943–1965 рр.
Чорнодолинська, ф.Р-334, 14 од. зб., 1921–1923 рр.

Створені відповідно до постанови РНК УСРР від 8 лютого 1919 р. як ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів. Обиралися на загальних зборах громадян, були вищими органами радянської влади на селі.

Відповідно до Конституції 1936 р. були перетворені у сільські ради депутатів трудящих, з 1977 р. – сільські ради народних депутатів.

Протоколи сесій, засідань сільрад та сільвиконкомів, їх президій, секцій і комісій (1920–1923, 1943–1974), загальних зборів селян, районних селянських конференцій КНС (1924–1926). Плани, звіти, інформації про роботу сільрад, проведення колективізації та розкуркулювання, матеріали по хлібозаготівлі (1929–1932), створення ТСОЗів, артільей і комун, їх статuti, організацію та роботу МТСів. Документи про розвиток бавовництва, тваринництва, створення кормової бази в колгоспах. Акти і відомості про збитки, заподіяні населенню, колгоспам і радгоспам нацистськими окупантами в період Великої Вітчизняної війни, про впорядкування могил воїнів; списки громадян, вивезених на роботу до Німеччини. Документи про ремонт та будівництво шкіл, дитячих садків, лікувальних установ, організацію та проведення соціалістичного змагання між сільрадами, колгоспами і радгоспами, вибори народних суддів, депутатів сільських рад, звіти депутатів перед виборцями.

Партизанські комісії

10 фондів, 1079 од. зб., 1926–1935 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Міська

Херсонська, ф.Р-1925, 729 од. зб., 1929–1935 рр.

Районні:

Бериславська, ф.Р-1924, 32 од. зб., 1926–1935 рр.

Великоолександрівська, ф.Р-1650, 20 од. зб., 1929–1935 рр.

Верхньорогачицька, ф.Р-1868, 1 од. зб., 1930–1935 рр.

Високопільська, ф.Р-1641, 4 од. зб., 1932–1935 рр.

Генічеська, ф.Р-1570, 219 од. зб., 1928–1935 рр.

Голопристанська, ф.Р-885, 33 од. зб., 1930–1935 рр.

Качкарівська, ф.Р-2038, 1 од. зб., 1929–1930 рр.

Нижньосірогоська, ф.Р-1565, 38 од. зб., 1928–1935 рр.

Новотроїцька, ф.Р-1642, 2 од. зб., 1931–1935 рр.

Відповідно до постанови ВУЦВК від 29 грудня 1928 р. були організовані комісії: окружна – при окрвійськкоматі, районні – при районних виконавчих комітетах і називалися Херсонська окружна і районні комісії по виявленню колишніх червоногвардійців і червоних партизанів. Херсонська окружна комісія ліквідована у жовтні 1930 р. з ліквідацією округу; її функції виконувала міська комісія, яка працювала з грудня 1930 р. при Херсонській міській Раді робітничих, селянських і червоноармійських депутатів. Згідно з постановою ВУЦВК від 14 лютого 1931 р. перетворені в міську і районні партизанські комісії.

Ліквідовані у липні 1935 р. відповідно до постанови ВУЦВК від 23 червня 1935 р.

Займалися перевіркою і поновленням у правах колишніх червоногвардійців і червоних партизанів, обліком їх, проводили серед них політико-виховну і культурно-освітню роботу, контролювали виконання державними установами законів про пільги і пенсії.

Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Постанови, інструкції і циркуляри Центральної партизанської комісії при ВУЦВК, Дніпропетровської і Одеської обласних, Херсонської окружної і міської партизанських комісій. Протоколи засідань Центральної, Херсонської окружної, міської і районних партизанських комісій, загальних зборів колишніх червоногвардійців і червоних партизанів. Плани роботи, звіти і доповідні записки Херсонської міської комісії, індивідуальні звіти і спогади колишніх червоногвардійців і червоних партизанів про участь у партизанських загонах під час Громадянської війни та в соціалістичному будівництві (1929–1935). Звернення Генічеської районної партизанської комісії до всіх колишніх червоногвардійців і червоних партизанів із закликом брати активну участь у виконанні п'ятирічного плану, у роботі місцевих рад. Листування про виявлення колишніх червоногвардійців і червоних партизанів, працевлаштування, поліпшення житлово-побутових умов сімей червоних партизанів, надання їм матеріальної допомоги, організацію санаторно-курортного лікування, проведення політико-виховної роботи серед них. Особисті справи, списки, довідки, автобіографії колишніх червоногвардійців і червоних партизанів.

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ

Представництво Фонду державного майна України в м. Херсоні

Ф. Р-4066, 169 од. зб., 1995–1998 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене відповідно до Указу Президента України “Про єдину систему органів приватизації в Україні” від 19.02.94, постанови Кабінету Міністрів України від 15.06.94 “Про затвердження Положень про регіональне відділення та представництво Фонду державного майна в районі, місті”, ст. 38 Цивільного Кодексу України.

Ліквідоване у 1998 р.

Займалось організацією та проведенням приватизації майна, яке перебувало у державній власності, продажем об'єктів приватизації, здійснювало повноваження власника-орендодавця державного майна; розробляло пропозиції щодо приватизації майна та ін.

Фонд II категорії. Перше надходження – 2000 р.

Накази про створення представництва Фонду державного майна України у м. Херсоні, положення про нього. Звіти про приватизацію державного майна за 1995–1996 рр. Заяви, інформації, бюлетені, декларації, угоди про проведення аукціонів та комерційних конкурсів. Акти, розпорядження, угоди купівлі-продажу про приватизацію малих державних комунальних підприємств, підприємств роздрібною торгівлі, нежилых приміщень. Річні, штатні розписи представництва Фонду, звіти про виконання кошторису витрат. Ліквідаційний баланс станом на 1 березня 1998 р.

Управління майном області облдержадміністрації

Ф. Р-4075, 7 од. зб., 1996–1998 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене згідно з Указом Президента України від 21 серпня 1995 р. “Положення про обласну Київську, Севастопольську міську державні адміністрації”, постанови Кабінету Міністрів України від 29.05.96 “Про затвердження типових положень про управління майном області, управління майном міста, Київської та Севастопольської міської державної адміністрації”, розпорядження голови обласної державної адміністрації.

Підпорядковувалось обласній державній адміністрації.

Ліквідоване згідно з розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 23 червня 1998 р.

Здійснювало облік майна, що перебувало у власності області, і загальнодержавного майна, повноваження з управління яким делеговані обласній державній адміністрації Президентом України. Приймало рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію підприємств; затверджувало статuti підприємств; виступало орендодавцем цілісних майнових комплексів, їх структурних підрозділів і нерухомого майна.

Фонд II категорії. Перше надходження – 2000 р.

Накази начальника. Штатний розпис, кошториси видатків і звіти про їх виконання.

Виборчі комісії

7 фондів, 1309 од. зб., 1946–2002 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Виборчі комісії по виборах до Верховної Ради СРСР по Херсонській області, ф.Р-1145, 160 од. зб., 1946–1962 рр.

Виборчі комісії по виборах до Верховної Ради УРСР по Херсонській області, ф.Р-1148, 121 од. зб., 1946–1963 рр.

Виборчі комісії по виборах до місцевих рад депутатів трудящих по Херсонській області, ф.Р-1214, 693 од. зб., 1947–1965 рр.

Лічильні комісії по виборах в народні суди по Херсонській області та м. Херсону, ф.Р-1325, 145 од. зб., 1948–1965 рр.

Об'єднаний архівний фонд по виборах Президента України, народних депутатів України та Всеукраїнського референдуму, ф.Р-4071, 155 од. зб., 1991–2000 рр.

Окружна виборча комісія одномандатного виборчого округу № 183 по виборах народних депутатів України в Херсонській області, ф.Р-4080, 13 од. зб., 2002 р.

Окружна виборча комісія одномандатного виборчого округу № 184 по виборах народних депутатів України в Херсонській області, ф.Р-4081, 22 од. зб., 2002 р.

Створювались відповідно до постанов Президій Верховних Рад СРСР, УРСР, Центральних виборчих комісій. Повноваження виборчих комісій продовжувались протягом виборчої кампанії, припинялись після підведення підсумків голосування. З прийняттям Конституції України у 1996 р. відповідно до Законів України “Про вибори Президента України”, “Про вибори народних депутатів України” згідно з постановами Центральної виборчої комісії були створені територіальні виборчі комісії для проведення виборів Президента України і окружні виборчі комісії по виборах народних депутатів України.

Займались підготовкою та проведенням виборів, створенням виборчих дільниць, здійсненням контролю за додержанням і застосуванням законодавства про вибори на території виборчого округу.

Протоколи засідань окружних, територіальних дільничних виборчих комісій про створення виборчих дільниць, реєстрацію кандидатів, підсумки голосування (1946–2002). Протоколи загальних зборів колективів установ, підприємств, колгоспів по висуненню кандидатів, списки виборців. Особові справи, копії особистих карток обраних депутатів України (1997, 1998). Листування про проведення виборів народних депутатів України. Передвиборні плакати, листівки. Кошториси видатків, фінансові звіти про надходження і витрати коштів держбюджету, про джерела надходження коштів у виборчі фонди кандидатів у депутати. Відомості нарахування заробітної плати членам виборчих комісій.

ДЕРЖАВНИЙ І НАРОДНИЙ КОНТРОЛЬ

Повітові робітничо-селянські інспекції (РСІ)

2 фонди, 108 од. зб., 1920–1922 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Дніпровська (м. Олешки), ф.Р-366, 72 од. зб., 1920–1922 рр.

Херсонська, ф.Р-367, 36 од. зб., 1920–1922 рр.

Створені як органи контролю за діяльністю державних підприємств, установ та громадських організацій згідно з наказом Народного комісаріату РСІ від 25 лютого 1920 р. про реорганізацію всіх установ державного контролю в Україні.

Підпорядковувались Миколаївському губернському відділу РСІ.

Ліквідовані відповідно до постанови ВУЦВК від 8 березня 1922 р., їх функції виконував уповноважений Одеської губернської РСІ по Херсонському повіту.

Проводили в життя заходи по вдосконаленню управлінського апарату, здійснювали контроль за виконанням рішень органів радянської влади.

Фонди II категорії. Перше надходження – 1939 р., останнє – 1954 р. У 1992 р. розсекречена 1 од. зб. Ф.Р-367.

Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Накази губернського і повітових РСІ (1920–1921). Положення про губернську РСІ (1922). Протоколи засідань РСІ і загальних членів волосних груп сприяння РСІ (1921–1922). Звіти і доповідні записки й акти ревізій та обслідування діяльності повітових відділів виконкому, підприємств і установ. Відомості й листування про надання допомоги сім'ям червоноармійців, боротьбу з безробіттям, зміцнення культурно-показових господарств проведення продрозкладки та сільськогосподарських кампаній.

Херсонська окружна робітничо-селянська інспекція (окрРСІ) Одеської губернії

2 фонди, 418 од. зб., 1924–1931 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Херсонська окружна, ф.Р-374, 381 од. зб., 1924–1931 рр.
Херсонська окружна, ф. П-158, 37 од. зб., 1929–1930 рр.

Створена відповідно до постанови ВУЦВК від 17 червня 1925 р. про перебудову контрольних органів.

Припинила діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Здійснювала заходи щодо поліпшення державного апарату, боротьби з бюрократизмом, зміцнення революційної законності, поліпшення діловодної системи, зміцнення низового апарату; контролювала роботу установ та організацій.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1950 р., останнє – 1953 р. У 1992 р. розсекречено 35 од. зб. Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Протоколи засідань окрРСІ і комісії з проведення чистки радянського апарату (1927–1930), економкомісії з режиму економії у радянських установах (1927), виробничих нарад і засідань осередків по раціоналізації виробництва (1926–1929). Звіти про роботу окрРСІ (1928–1930). Циркуляри і листування про організацію секцій і груп сприяння при міськрадах, райвиконкоммах та сільрадах, залучення добровольців до роботи у РСІ, розширення прав низових органів і реорганізацію держапарату, перевірку роботи сількорів і робкорів, розгляд та затвердження кошторисів, штатів і структури установ, ліквідацію безробіття, скасування фінконтролю (1928–1930). Акти обслідування стану гідроелектростанції на р. Інгулець (1927–1929), діяльності установ, організацій, промислових підприємств, учбових закладів та дитячих будинків м. Херсона, стану українізації діловодства в установах (1925–1928). Документи про висування та використання в сільському господарстві робітників-двадцятип'ятитисячників (1930), проведення хлібозаготівлі і реалізацію врожаю (1925–1930), обстеження роботи ТСОЗів і машинно-тракторних товариств, стан меліорації, сільськогосподарської кооперації, підвищення врожайності і проведення колективізації в окрузі (1926–1928).

Державна єдина хлібна інспекція Управління Херсонського морського порту

Ф. Р-1356, 1 од. зб., 1925–1928 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1925 р. Діяльність установи простежується до 1928 р.
Займалася контролем за прийманням та перевезенням хлібу через порт.

Витяг з наказів по управлінню інспекції про призначення платні рахівникам Скадовського і Херсонського портів; протоколи засідання комісії робітничого контролю з питань оплати невикористаних відпусток.

Херсонська міська контрольна комісія КП(б)У– робітничо-селянська інспекція (міськКК-РСІ)

Ф. Р-3599, 426 од. зб., 1930–1934 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1928 р. як секція РСІ при Херсонській міськраді. В 1930 р. була об'єднана з контрольною комісією КП(б)У.

Ліквідована відповідно до постанови ЦВК СРСР від 11 лютого 1934 р.

Здійснювала партійно-радянський контроль за діяльністю всіх державних підприємств, установ та громадських організацій.

Фонд І категорії. Перше надходження – 1966 р.

Постанови ЦК КП(б)У про реорганізацію системи споживкооперації (1931). Звіти про роботу міськКК-РСІ (1930–1932). Доповідні записки, акти обслідування та листування про стан будівництва консервного та бавовняного заводів, паперово-прядильної фабрики, паротурбінної станції й елеватора в м. Херсоні (1932), реконструкцію морського порту, готовність водного, залізничного та гужового транспорту до хлібоекспорту і весняно-літніх перевезень, виконання плану відвантаження лісу, роботу робкорів і сількорів (1930–1933). Документи про підготовку до зльоту активу РСІ при політвідділах МТС, використання тракторного парку МТС, фінансовий стан колгоспів, боротьбу з саботажем куркулів.

Волосні і районні робітничо-селянські інспекції

8 фондів, 100 од. зб., 1920–1925, 1924–1934 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Хорлівська міська, ф.Р-1297, 1 од. зб., 1920 р.

Волосні:

Великолепетиська, ф.П-73, 9 од. зб., 1930–1934 рр.

Каховська, ф.Р-234, 13 од. зб., 1921 р.

Районні:

Великоолександрівська, ф.Р-946, 15 од. зб., 1931–1932 рр.

Генічеська, ф.П-117, 6 од. зб., 1929–1930 рр.

Іванівська, ф.П-49, 5 од. зб., 1928–1931 рр.

Нижньосірогоська, ф.П-50, 30 од. зб., 1923–1934 рр.

Херсонська, ф.Р-2393, 21 од. зб., 1921–1925 рр.

Створювались у 1920–1930-ті рр.

Ліквідовані в 1934 р.; замість них були створені комісії партійного контролю при ЦК ВКП(б) та комісії радянського контролю при РНК СРСР.

Здійснювали контроль за виконанням місцевими органами влади рішень та постанов партії та уряду, вели боротьбу з порушенням законів та бюрократизмом в організаціях та установах.

Накази, постанови, вказівки РНК УСРР, Каховської міськради, Дніпровської повітової робітничо-селянської інспекції і листування з ними про стягнення податків, контроль над кооперацією, проведення обліку продуктів харчування. Протоколи засідань Каховського міського КНС, волосних інспекцій, доповіді про діяльність інспекції. Протоколи засідань секцій інспекцій; акти обстеження роботи колгоспів, артілей, установ району, будівництва Великоолександрівської МТС; листування з сільрадами про підготовку і проведення хлібозаготівельної кампанії.

Група комісії радянського контролю Ради Міністрів УРСР по Херсонському економічному адміністративному району

Ф. Р-3265, 176 од. зб., 1958–1962 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена в квітні 1958 р. відповідно до Указу Президії Верховної Ради УРСР від 31 грудня 1957 р. і постанови Ради Міністрів УРСР від 13 лютого 1958 р. як група Комісії радянського контролю Ради Міністрів УРСР по Херсонському економічному адміністративному району. В зв'язку з реорганізацією Комісії радянського контролю Ради Міністрів УРСР на союзно-республіканський орган – Комісію державного контролю Ради Міністрів УРСР (Держконтроль УРСР) – була реорганізована і група комісії по Херсонському економічному адміністративному району. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 30 листопада 1961 р. вона почала іменуватися групою Держконтролю по Херсонській області.

Ліквідована відповідно до Указу Президії Верховної Ради УРСР від 6 грудня 1962 р. Здійснювала контроль за виконанням урядових рішень з найважливіших питань народного господарства в Херсонській, Миколаївській, Кримській областях, а з 30 листопада – лише в Херсонській області.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1963 р. У 1975 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 66 од. зб.

Плани роботи групи комісії радянського контролю Ради Міністрів УРСР по Херсонському економічному адміністративному району (1958–1960). Звіти, доповідні записки, довідки і листування про підсумки перевірок стану промислових підприємств, удосконалення державного апарату управління і скорочення витрат на його утримання, стан будівництва Херсонського целюлозного заводу в м. Цюрупинську (1960), Камишбурунського залізничного комбінату (1958), хід будівництва китобійної флотилії “Советская Украина” на заводах ім. Носенка і “61 комунара” (1959), виконання планів поставок матеріалів металургійному комбінату, що будувався в Індії (1958). Документи про використання зрошувальних земель Миколаївської і Херсонської областей та одержання високих врожаїв на них (1958–1962), збільшення виробництва сільськогосподарської продукції і підвищення рентабельності ведення господарства,

виконання колгоспами і радгоспами Херсонської області заходів по забезпеченню суспільного поголів'я худоби кормами і створенню запасів кормів (1962), поліпшення науково-дослідної роботи і практичної допомоги колгоспам і радгоспам Миколаївською дослідною станцією (1960).

Херсонський обласний комітет народного контролю

Ф. Р-3690, 3302 од. зб., 1963–1991 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створені відповідно до постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 27 листопада 1962 р. обласний промисловий і сільський комітети народного контролю. Відповідно до постанови Пленуму ЦК КПРС від 16 листопада 1964 р. вони були об'єднані в комітет партійно-державного контролю обкому Компартії України і виконкому обласної ради депутатів трудящих. Згідно з Законом УРСР від 22 грудня 1965 р. "Про органи народного контролю в Українській РСР" перетворений в обласний комітет народного контролю.

Підпорядковувався безпосередньо Комітету народного контролю Української РСР. Ліквідований відповідно до постанови Верховної Ради УРСР "Про скасування комітетів народного контролю Української РСР" від 20 листопада 1990 р. та рішення сесії Херсонської обласної ради XXI скликання від 25 червня 1991 р.

Контролював виконання планів і завдань підприємствами, установами, організаціями і колгоспами. Керував роботою груп і постів народного контролю.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1968 р., останнє – 1991 р.

Протоколи засідань. Плани, звіти, інформаційні документи про роботу обласного, районних і міських комітетів народного контролю. Матеріали перевірок роботи організацій, підприємств, будівельних організацій, колгоспів і радгоспів, установ області по поліпшенню якості продукції, скороченню витрат робочого часу, проведенню весняно-польових робіт. Документи (постанови, доповідні записки, довідки) про роботу окремих підприємств м. Херсона по реалізації положень Закону СРСР "Про державне підприємство (об'єднання)" (1988); про виконання промисловими підприємствами завдань науково-технічних програм і планів освоєння нових видів промислової продукції (1978–1988); дотримання підприємствами області Закону про охорону природи; розвиток торговельного обслуговування населення в XI п'ятирічці (1984), охорону і раціональне використання природних ресурсів, ефективність використання паливно-енергетичних ресурсів, освоєння капіталовкладень на будівництві нових підприємств; про стан та подальше вдосконалення роботи зі зверненнями громадян. Кошториси витрат, штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Районні та міські комітети народного контролю

6 фондів, 1034 од. зб., 1963–1976 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Районні:

Голопристанський, ф.Р-3984, 197 од. зб., 1963–1970 рр.

Іванівський, ф.Р-3920, 43 од. зб., 1965–1968 рр.

Нижньосірогозький, ф.Р-3864, 133 од. зб., 1963–1968 рр.

Новотроїцький, ф.Р-1134, 92 од. зб., 1965–1972 рр.

Чаплинський, ф.Р-3936, 82 од. зб., 1963–1972 рр.

Міські:

Каховський, ф.Р-3745, 283 од. зб., 1963–1967 рр.

Херсонський, ф.Р-3689, 401 од. зб., 1963–1976 рр.

Створені відповідно до постанови ЦК Компартії України, Президії Верховної Ради та Ради Міністрів УРСР від 6 грудня 1962 р. як комітети партійно-державного контролю.

Відповідно до Закону УРСР від 22 грудня 1965 р. “Про органи народного контролю в Українській РСР” реорганізовані в комітети народного контролю.

Ліквідовані 16 січня 1991 р.

Здійснювали керівництво групами та постами народного контролю, контролювали виконання планів розвитку народного господарства, стан зберігання соціалістичної власності, дотримання державної дисципліни.

Фонд Р-3745 – I категорії, інші – II категорії. Перше надходження – 1969 р., останнє – 1974 р.

Протоколи засідань. Плани та звіти про роботу комітетів, позаштатних відділів, груп та постів народного контролю. Документи перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств та установ, виконання планів розвитку народного господарства, роботи колгоспів, радгоспів, транспорту, зв'язку, торгівлі, громадського харчування, підприємств побутового обслуговування, закладів охорони здоров'я і культури.

Представник Ради в справах колгоспів при уряді СРСР по Херсонській області

Ф. Р-2621, 316 од. зб., 1948–1953 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Почав діяльність у лютому 1948 р.

Припинив діяльність у березні 1953 р.

Здійснював контроль за виконанням постанов партії і уряду СРСР про заходи щодо ліквідації порушень Статуту сільськогосподарської артілі, поліпшення організації праці, підвищення продуктивності та упорядкування оплати праці у колгоспах.

Рішення Херсонського облвиконкому і райвиконкомів про затвердження зведених річних звітів колгоспів (1948–1952). Звіти, доповідні записки, довідки та листування про наслідки перевірки додержання колгоспами Статуту сільськогосподарської артілі, роботу по ліквідації випадків розбазарювання суспільної землі, порушення правил землекористування в колгоспах, участь колгоспників у колгоспному виробництві, вироблення мінімуму трудоднів та витрату трудоднів на утримання адміністративно-господарського персоналу, стан суспільного тваринництва в колгоспах (1948–1951), перевірку використання зрошувальних земель у колгоспах (1953).

**Херсонська районна інспектура державного бракеражу
“Держбудбракераж”**

Ф. Р-1277, 2 од. зб., 1930–1931 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1930 р. Діяльність установи простежується до 1931 р.
Займалась сортуванням та бракеражем будівельних матеріалів.

Наказ Раднархозу СРСР про паспортизацію, сортування і бракераж будівельних матеріалів мінерального походження, листування Одеської районної інспектури з Центральною конторою “Держбудбракераж” про організацію Херсонської районної інспектури. Списки співробітників.

Промислові інспекції

2 фонди, 16 од. зб., 1925–1934 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Херсонська окружна риболовецька інспекція, ф.Р-1676, 2 од. зб., 1925–1934 рр.
Управління уповноваженого Головної бавовняної інспекції на Україні, ф.Р-3111, 14 од. зб., 1932–1933 рр.

Контролювали дотримання правил вилову риби, розвиток бавовництва в області.

Постанови Одеського облвиконкому, обкому КП(б) України; протоколи виробничо-технічних нарад, виробничі плани, кон’юнктурні огляди, звіти, доповіді про роботу бавовнозаводів. Списки працівників рибінспекції.

Групи контролерів Міністерства державного контролю СРСР

2 фонди, 495 од. зб., 1947–1951 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Група по контролю за прийманням та збереженням бавовни по Українській РСР, ф.Р-1275, 240 од. зб., 1947–1951 рр.

Група по контролю за витрачанням і зберіганням хлібопродуктів по Херсонській області, ф.Р-1681, 255 од. зб., 1947–1951 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1947–1951 рр.

Здійснювали контроль за прийманням та витрачанням бавовни і хлібопродуктів.

Накази, інструкції Міністерства держконтролю СРСР; протоколи виробничих нарад контролерської групи. Плани, звіти про роботу груп. Документи перевірок прийому, обліку, зберігання бавовни і видачі бавовнонасілля на бавовнозаводах і заготпунктах. Документи з особового складу.

Апарат головного контролера-ревізора по Херсонській області

Ф. Р-3519, 231 од. зб., 1946–1980 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений в 1946 р.

Контролював дотримання вимог законодавства з фінансових вимог законодавства з фінансових питань підприємствами, установами, організаціями.

Накази начальника. Протоколи нарад, акти перевірок, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонське обласне управління державного регулювання виробництва та обігу алкоголю і тютюну Державного департаменту регулювання виробництва та обігу алкоголю та тютюну

Ф. Р-4076, 96 од. зб., 1998–2001 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене в листопаді 1998 р. згідно з Указом Президента України від 22 липня 1998 р.

Підпорядковувалося Комітету України з монополії на виробництво та обіг спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, з 2000 р. – Державному департаменту регулювання виробництва та обігу алкоголю та тютюну.

Ліквідоване в листопаді 2001 р. відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2001 р., наказу Міністерства фінансів України та Державної податкової адміністрації України від 31 серпня 2001 р.

Здійснювало державний контроль у сфері виробництва, зберігання, транспортування та реалізації спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів.

Накази начальника з основної діяльності і особового складу. Плани та звіти про роботу управління, акти контрольних перевірок якості спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів та дотримання правил торгівлі і законодавства про їх реалізацію підприємствам роздрібною торгівлі. Штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність, ліквідаційний баланс. Особові рахунки працівників.

ПРАВОСУДДЯ

ЮСТИЦІЯ

Бюро юстиції виконавчих комітетів повітових рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів

3 фонди, 28 од. зб., 1920–1922 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Генічеське, ф.Р-1106, 8 од. зб., 1921–1923 рр.

Дніпровське, ф.Р-3197, 4 од. зб., 1921–1923 рр.

Херсонське, ф.Р-1315, 16 од. зб., 1920–1923 рр.

Створені у 1920–1922 рр. на підставі положення РНК УСРР як відділи повітових виконкомів. У 1921–1922 рр. реорганізовані у повітові бюро юстиції.

Підпорядковувались губернським юридичним бюро та прокуратурі. При Херсонському відділі юстиції у 1920 р. діяв військовий трибунал.

Ліквідовані у 1923 р. в зв'язку з ліквідацією повітів.

Керували роботою народних судів, судових виконавців, діяльністю захисників, нотаріату.

Декрети, постанови, розпорядження, циркуляри РНК СРСР, УСРР, Наркомату юстиції УРСР, губернських, повітових виконкомів. Накази губернських прокурорів про організацію, ліквідацію та діяльність повітових відділів (бюро) юстиції. Протоколи нарад юристів, судових установ. Листування з виконкомми, судовими установами, нотаріусами про роботу суддів, слідчих, нотаріусів,

захисників, порядок ведення судових справ, комплектування кадрів. Скарги громадян на присуди нарсудів; посвідчення, списки робітників юридичних установ. Протоколи засідань бюджетної комісії при Миколаївському губфінвідділі.

Відділ юстиції Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-1973, 1224 од. зб., 1944–1956, 1971–1987 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений як управління Наркомату юстиції УРСР при виконкомі Херсонської обласної ради депутатів трудящих згідно з наказом Наркомату юстиції УРСР від 17 травня 1944 р.

Ліквідований відповідно до указу Президії Верховної Ради від 30 серпня 1956 р. з передачею функцій обласному суду. Відновив свою діяльність як відділ юстиції облвиконкому відповідно до Указу Президії Верховної Ради УРСР від 6 жовтня 1970 року.

Керував і контролював діяльність народних судів, юридичних консультацій та нотаріальних контор.

З 1998 р. – обласне управління юстиції Міністерства юстиції України.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 1999 р. У 1992 р. розсекречено 204 од. зб. У 1980, 1992 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 95 од. зб.

Очікується надходження документів з 1988 р. від архіву установи.

Накази начальника (1975–1987). Протоколи засідань колегії (1984–1987), оперативних, кущових, обласних нарад співробітників судів, прокуратури, органів МВС та юстиції. Плани роботи, огляди, звіти, доповіді, відомості про діяльність управління, відділу народних судів, нотаріальних контор, судових виконавців. Акти обстеження судових органів, нотаріальних контор. Списки юристконсультантів на промислових підприємствах, колгоспах, радгоспах та установах.

Підвідділи записів актів громадянського стану відділів (бюро) юстиції виконавчих комітетів рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів

5 фондів, 439 од. зб., 1919–1926 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Окружний, ф.Р-430, 51 од. зб., 1919–1928 рр.

Повітові:

Дніпровський, ф.Р-1858, 44 од. зб., 1918–1922 рр.

Мелітопольський, ф.Р-4057, 22 од. зб., 1920–1922 рр.

Херсонський, ф.Р-1857, 98 од. зб., 1920–1923 рр.

Херсонський міський, ф.Р-1885, 80 од. зб., 1919–1925 рр.

Районні (ОАФ), ф.Р-4069, 195 од. зб., 1919–1926 рр.

Діяли при повітових бюро юстиції у 1920–1923 рр. та окружному відділі юстиції у 1923–1930 рр.

Займалися реєстрацією актів громадянського стану.

Циркуляри Наркомату юстиції УСРР. Накази начальників підвідділів про утворення Херсонського повітового та волосних підвідділів (1920), порядок

реєстрації записів актів громадянського стану, відомості про природний рух населення. Книги записів актів громадянського стану; заяви громадян на одержання довідок про народження, смерть, шлюб; списки волосних підвідділів Дніпровського повіту.

СУД

Херсонсько-Миколаївський губернський революційний трибунал при штабі Херсонської групи військ

Ф. Р-1820, 1 од. зб., 1920–1921 рр. Опис. Укр. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1920–1921 рр.

Діяв як трибунал при штабі Херсонської групи військ.

Справа по звинуваченню у дезертирстві.

Виїзна сесія Одеського губернського суду по Херсонському округу

Ф. Р-926, 476 од. зб., 1923–1926 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Виїзна сесія на чолі з уповноваженими діяла у 1922–1925 рр.

Ліквідована у другій половині 1925 р. відповідно до постанови РНК УСРР від 6 липня 1925 р.

Виконувала функції Херсонського окружного суду, переважно як касаційна інстанція судів Херсонського судового округу, була частиною Одеського губернського суду.

Постанови нарсудів. Звіти про роботу уповноваженого губернського суду по Херсонському округу (1925). Журнали обліку розпорядчих, судових засідань виїзної сесії губернського суду, касаційного карного відділення. Проект районування судового апарату округу (1923). Акти, протоколи обстеження, звіти про діяльність ділянок нарсудів, слідчих камер, трудової сесії. Листування з губернським судом, головним суддею округу, судами, установами про стан судочинства, переміщення кадрів, роботу камер нарсудів. Касаційні справи. Описи закінчених справ.

Особливі сесії Одеського губернського суду по Херсонському округу

2 фонди, 129 од. зб., 1922–1924 рр. Описи. Укр., рос. мови.

По Дніпровському повіту, ф.Р-776, 39 од. зб., 1922–1923 рр.

По м. Херсону та Херсонському повіту, ф.Р-1898, 90 од. зб., 1922–1924 рр.

Діяли на чолі з уповноваженими губернського суду в 1922–1924 рр. і виконували функції повітових судів переважно як касаційна інстанція народних повітів, були

частинами Одеського губернського суду.
Ліквідовані у 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повітів.

Протоколи засідань (1922). Кримінальні та цивільні справи.

Херсонська повітова рада народних суддів

Ф. Р-1264, 1 од. зб., 1920 р. Опис. Укр. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1920–1921 рр.
Діяла переважно як касаційна інстанція народних судів повіту.
Підпорядковувалась в адміністративному порядку – бюро юстиції повіту, в судовому – губернському суду.

Справа по касаційній скарзі.

Херсонський окружний суд

Ф. Р-736, 601 од. зб., 1924–1931 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений відповідно до постанови ВУЦВК від 3 червня 1925 р. на базі ліквідованої Херсонської окружної сесії Одеського губернського суду.

Підпорядкований Наркомату юстиції УСРР.

Ліквідований у листопаді 1930 р. відповідно до постанови ВУЦВК УСРР від 2 вересня 1930 р.

Діяв як судово-адміністративний центр для судів округу, був касаційною інстанцією для справ, які розглядали народні суди, та судом першої інстанції для справ, які були віднесені до компетенції окружного суду. У віданні окрсуду знаходилося 16 ділянок народних судів, 6 камер судових виконавців, 7 камер народних слідчих, 2 виїзні сесії та трудова сесія. Кількість ділянок нарсудів за час існування округу змінювалась.

Накази, циркуляри, розпорядження Наркоматів юстиції СРСР, УСРР та Одеського губернського суду про організацію окружної системи судових установ (1925), зміни в карному, цивільному законодавствах, порядок оформлення касаційних скарг, боротьбу судів, прокуратури зі спекуляцією, проявами опору радянській владі, про участь працівників у проведенні масової колективізації та ліквідації заможних селянських господарств. Резолюції окружного з'їзду працівників юстиції (1928). Протоколи окружної конференції народних суддів (1925), дисциплінарної колегії (1924–1930), нарад юристів округу (1927–1929), пленарних засідань окрсуду та нотаріальних контор (1925–1930). Накази голови окружного суду (1925–1927). Журнали обліку судових засідань карного відділу. Витяги з протоколів засідань Херсонської окружної комісії по виборах народних засідателів (1925–1926). Звіти, доповіді, відомості про роботу окружного суду та підвідомчих йому установ (1925, 1928–1930). Акти обстеження діяльності нотаріальних контор (1925), народних судів (1926–1930), трудової сесії (1926), судових виконавців (1926–1928). Ухвали на присуди народних судів. Листування з народними судами, слідчими, установами про ведення карних та цивільних справ, виконання присудів, роботу колегії захисників. Кримінальні та

цивільні справи. Особові справи, списки працівників окрсуду, суддів, судових виконавців, народних засідателів; в'язнів херсонської тюрми (1927–1928), осіб, позбавлених виборчих прав.

Трудова сесія народного суду при Херсонському окружному суді

Ф. Р-737, 1240 од. зб., 1923–1930 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створена у 1923 р. відповідно до постанови ВУЦВК від 2 грудня 1922 р. у складі народного судді та 2-х його членів.

Підпорядковувалась Одеському губернському суду, з червня 1925 р. – Херсонській окружній сесії Одеського губернського суду, з серпня 1925 р. – Херсонському окружному суду.

Ліквідована у 1930 р. в зв'язку з ліквідацією округу.

Розглядала справи, пов'язані з порушенням кодексу про працю та суперечки між наймачами і працівниками.

Постанови ВУЦВК, циркуляри, інструкції Наркомату юстиції УСРР. Звіти, відомості, листування про діяльність сесії, розгляд справ. Кримінальні та адміністративні справи, присуди окружного суду. Посвідчення, анкети, заяви співробітників.

Виїзна сесія Херсонського народного суду

Ф. Р-2039, 1 од. зб., 1933 р. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1933 р.

Справа по звинуваченню у зловживанні службовим становищем.

Судово-земельні комісії

7 фондів, 3939 од. зб., 1922–1930 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Уповноважений Одеської губернської судово-земельної комісії по Херсонському округу, ф.Р-995, 76 од. зб., 1924–1925 рр.

Херсонська окружна, ф.Р-410, 2245 од. зб., 1922–1930 рр.

Бериславська районна, ф.Р-1078, 303 од. зб., 1923–1929 рр.

Великоолександрівська, ф.Р-996, 136 од. зб., 1924–1930 рр.

Генічеська, ф.Р-1128, 3 од. зб., 1928–1929 рр.

Олешківська, ф.Р-717, 376 од. зб., 1922–1928 рр.

Херсонська, ф.Р-396, 800 од. зб., 1923–1927 рр.

Створені на підставі “Положення про порядок розгляду земельних суперечок”, затвердженого постановою ВУЦВК від 13 вересня 1922 р.

Окружна комісія до 1925 р. підпорядковувалась спочатку Одеській губернській-судово-земельній комісії, а в касаційному порядку – уповноваженому губернській комісії по Херсонському округу, з 1925 р. – Наркомату земельних справ УСРР.

Ліквідовані у 1930 р. відповідно до постанови ВУЦВК та РНК УСРР від 15 лютого 1930 р.

Розбирали спірні питання, що виникали під час землеустрою між сільськогосподарськими колективами, підприємствами і населенням, вирішували суперечки про розміри земельних наділів та їх межі. Окружна комісія розглядала касаційні скарги на рішення районних комісій.

Протоколи засідань окружної, районних земельних комісій. Довідки, акти, листування про перевірку діяльності окружної, районних комісій, організацію розгляду справ, дотримання законодавства при розгляді земельних суперечок, обстеження колгоспів. Заяви, позови установ, підприємств, громадян про розподіл землі, майна. Судові, апеляційні справи про земельні суперечки, неправильне вирішення позовних справ. Статистичні відомості про рух спірних справ по землеустрою.

Херсонський обласний суд

Ф. Р-2013, 6309 од. зб., 1944–1999 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений згідно з рішенням Херсонської обласної ради депутатів трудящих від 15 травня 1944 р. Указом президії Верховної Ради СРСР від 12 серпня 1954 р. при обласних судах утворені президії.

Підпорядковувався у 1944–1956 рр. обласному управлінню юстиції, з 1970 р. – відділу юстиції, в 1956–1970 рр. – Верховному суду УРСР і виконував також функції ліквідованих управлінь юстиції.

Розглядав карні та цивільні справи першої і касаційної інстанцій. При обласному суді діяла дисциплінарна колегія, яка розглядала справи про порушення трудової дисципліни з боку народних суддів.

З 2001 р. – Апеляційний суд Херсонської області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 2003 р. У 1989, 1992 рр. розсекречено 238 од. зб. У 1984, 2002 рр. за результатами експертизи документів вилучено 31 од. зб. Очікується надходження документів з 2000 р. від архіву установи.

Накази голови облсуду (1944–1968). Протоколи, постанови президії облсуду і судових колегій, протоколи службових, оперативних нарад. Касаційні ухвали на рішення народних судів. Плани, звіти, аналізи роботи обласного суду, народних судів. Статзвіти про роботу судів, нотаріальних контор. Наглядові впровадження у справах осуджених за контрреволюційну діяльність. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Народні суди Херсонської області

50 фондів, 21234 од. зб., 1918–1953 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Дільничні Генічеського повіту:

20-ї, м. Генічеськ, ф.Р-1130, 6 од. зб., 1919–1923 рр.

Криворізького повіту:

11-ї, с. Високопілля, ф.Р-1933, 16 од. зб., 1920–1921 рр.

Мелітопольського повіту:

12-ї, с. Верхній Рогачик, ф.Р-1661, 10 од. зб., 1921 р.

Дніпровського повіту:

- 1-ї, м. Олешки, ф.Р-762, 90 од. зб., 1921–1923 рр.
- 2-ї, м. Олешки, ф.Р-763, 2 од. зб., 1921–1922 рр.
- 5-ї, м. Олешки, ф.Р-766, 61 од. зб., 1921–1922 рр.
- 6-ї, м. Олешки, ф.Р-767, 109 од. зб., 1917–1923 рр.
- 8-ї, м. Олешки, ф.Р-769, 65 од. зб., 1920–1921 рр.
- 9-ї, м. Олешки, ф.Р-770, 212 од. зб., 1920–1922 рр.
- 10-ї, м. Олешки, ф.Р-771, 24 од. зб., 1920–1922 рр.
- 11-ї, м. Олешки, ф.Р-772, 56 од. зб., 1920–1921 рр.
- 12-ї, м. Олешки, ф.Р-773, 3 од. зб., 1920–1921 рр.

Херсонського повіту:

- 25-ї, м. Херсон, ф.Р-756, 3 од. зб., 1919–1920 рр.
- 26-ї, м. Херсон, ф.Р-757, 21 од. зб., 1919–1921 рр.
- 27-ї, м. Херсон, ф.Р-758, 11 од. зб., 1919–1922 рр.
- 28-ї, м. Херсон, ф.Р-759, 4 од. зб., 1918–1920 рр.
- 29-ї, м. Херсон, ф.Р-760, 10 од. зб., 1919–1920 рр.
- 30-ї, м. Херсон, ф.Р-1226, 1 од. зб., 1923 р.

Мелітопольського округу:

- 13-ї, с. Іванівка, ф.Р-1132, 38 од. зб., 1923–1925 рр.
- 18-ї, с. Нижні Сірогози, ф.Р-1665, 14 од. зб., 1926–1927 рр.
- 21-ї, с. Іванівка, ф.Р-1131, 72 од. зб., 1924–1928 рр.

Херсонського округу:

- 4-ї, с. Велика Олександрівка, ф.Р-777, 132 од. зб., 1924–1925 рр.
- 4-ї, м. Олешки (Цюрупинськ), ф.Р-765, 38 од. зб., 1922–1935 рр.
- 7-ї, м. Херсон, ф.Р-744, 392 од. зб., 1918–1930 рр.
- 8-ї, м. Херсон, ф.Р-745, 498 од. зб., 1920–1932 рр.
- 8-ї, м. Берислав, ф.Р-785, 895 од. зб., 1920–1927 рр.
- 9-ї, м. Херсон, ф.Р-746, 475 од. зб., 1920–1929 рр.
- 10-ї, м. Херсон, ф.Р-747, 120 од. зб., 1920–1933 рр.
- 11-ї, м. Тягинка, ф.Р-748, 175 од. зб., 1920–1930 рр.
- 12-ї, м. Берислав, ф.Р-749, 86 од. зб., 1920–1930 рр.
- 13-ї, с. Велика Олександрівка, ф.Р-750, 519 од. зб., 1918–1931 рр.
- 14-ї, с. Качкарівка, ф.Р-751, 88 од. зб., 1918–1928 рр.
- 15-ї, м. Херсон, ф.Р-752, 465 од. зб., 1919–1930 рр.
- 16-ї, м. Херсон, ф.Р-753, 123 од. зб., 1919–1930 рр.
- 17-ї, м. Херсон, ф.Р-754, 126 од. зб., 1921–1926 рр.
- 18-ї, м. Херсон, ф.Р-755, 6 од. зб., 1924–1929 рр.
- Додатковий, м. Херсон, ф.Р-1648, 91 од. зб., 1923–1927 рр.
- Херсонський міський, ф.Р-787, 3640 од. зб., 1923–1936 рр.

Херсонської області:

- 1-ї, м. Херсон, ф.Р-738, 137 од. зб., 1920–1935, 1944–1953 рр.
- 2-ї, м. Херсон, ф.Р-739, 2536 од. зб., 1918–1929, 1945–1953 рр.
- 3-ї, м. Херсон, ф.Р-740, 1067 од. зб., 1920–1929, 1944–1952 рр.
- 4-ї, м. Херсон, ф.Р-741, 3191 од. зб., 1920–1929, 1949–1953 рр.
- 5-ї, м. Херсон, ф.Р-742, 3314 од. зб., 1919–1930, 1945–1953 рр.
- 6-ї, м. Херсон, ф.Р-743, 886 од. зб., 1918–1940, 1947–1952 рр.

Районні:

- Верхньорогачицький, ф.Р-3132, 413 од. зб., 1946–1950 рр.
- Голопристанський, ф.Р-2207, 136 од. зб., 1944–1945 рр.
- Горностаївський, ф.Р-2121, 18 од. зб., 1945–1946 рр.

Розділ III. Фонди періоду радянської доби та незалежної України

Іванівський, ф.Р-1695, 18 од. зб., 1945–1946 рр.
Калінінський, ф.Р-2456, 367 од. зб., 1944–1952 рр.
Новомаячківський, ф.Р-2579, 454 од. зб., 1946–1953 рр.

Створені, діяли і підпорядковувалися відповідно адміністративно-територіальному поділу. Були судами I інстанції з кримінальних та цивільних справ.

Постанови, циркуляри РНК СРСР, УРСР, Верховного Суду СРСР, УРСР, Наркомату юстиції УРСР, органів прокуратури про порядок розгляду судових справ. Кримінальні та цивільні справи. Звіти, відомості про судову діяльність. Особові справи співробітників.

Виправно-трудова колонія і установи

2 фонди, 830 од. зб., 1920–1934 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Херсонська сільськогосподарська колонія, ф.Р-1047, 1 од. зб., 1934 р.
Херсонська комісія у справах неповнолітніх правопорушників, ф.Р-386, 829 од. зб., 1920–1933 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1920–1934 рр.
Здійснювали утримання, облік та організували працю правопорушників.

Протоколи засідання, звіти про роботу комісії. Справи правопорушників, працівників колонії по звинуваченню у службових зловживаннях.

ПРОКУРАТУРА

Херсонська окружна прокуратура

Ф. Р-1089, 913 од. зб., 1923–1931 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створена в 1923 р. згідно з положенням ВУЦВК про прокурорський нагляд від 28 червня 1922 р.

Підпорядковувалась Прокуратурі УСРР.

Ліквідована у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Здійснювала контроль за дотриманням радянської законності.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1949 р. У 1957 р. розсекречено 6 од. зб., у 1992 р. – 7 од. зб.

У 1950, 1953 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 58 од. зб.

Протоколи нарад працівників окрпрокуратури (1924) і засідань президії колегії адвокатів (1925). Звіти і доповіді про діяльність Одеської губернської (1923–1924) і Херсонської окружної (1923–1927) прокуратур. Акти обстеження стану роботи сільських рад (1924–1925). Слідчі справи по обвинуваченню окремих осіб у контрреволюційній агітації, дискредитації влади, розкраданні державної власності і службових зловживаннях. Списки співробітників.

Прокуратура Херсонської області

Ф. Р-1963, 1274 од. зб., 1944–2001 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Розпочала свою діяльність 1 квітня 1944 р. як обласна прокуратура, 1991 р. – прокуратура області.

Підпорядковувалась Прокуратурам УРСР, СРСР, з 1991 р. – Генеральній прокуратурі України.

Здійснювала нагляд за дотриманням законності всіма установами, організаціями та підприємствами області.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1960 р., останнє – 2001 р. У 1992 р. розсекречено 520 од. зб. У 1993, 2002 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 172 од. зб. Очікується надходження документів з 2002 р. від архіву установи.

Накази, директиви прокурорів СРСР, УРСР про заходи щодо організації прокурорського нагляду за додержанням установами та підприємствами законності; накази прокурора області (1947). Протоколи нарад робітників прокуратури, Міністерства внутрішніх справ, судів. Звіти, огляди, довідки про роботу прокуратур області, стан слідства та прокурорського нагляду. Постанови про виселення за межі області сімей зрадників Батьківщини (1944). Доповідні записки, довідки райпрокурорів про нагляд за справами по державним злочинам. Наглядові та карні справи. Кошториси видатків, штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Військова прокуратура військ Міністерства внутрішніх справ УРСР

Ф. Р-1854, 207 од. зб., 1944–1953 рр. Опис. Укр., рос. мови.

З 1944 р. в м. Херсоні діяла ділянка військової прокуратури військ НКВС, з 1946 р. – МВС Миколаївської області, з 1951 р. – Міністерство державної безпеки УРСР, з 1952 р. – Військова прокуратура військ МДБ Херсонської області, яка була у підпорядкуванні Військового прокурора військ МДБ Українського округу, з березня 1953 р. – військ МВС.

Ліквідована 8 вересня 1953 р. згідно з рішенням Ради Міністрів УРСР.

Здійснювала нагляд за дотриманням законодавства.

Спостережні справи, огляди, доповідні записки, листування з установами про злочини, порушення законності, спеціальну підсудність. Статзвіти про роботу. Накази з особового складу (1952).

Прокуратура 102-ї дільниці Прокуратури УСРР (м. Скадовськ)

Ф. Р-1090, 43 од. зб., 1930–1932 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Розпочала свою діяльність у жовтні 1930 р. після ліквідації Херсонської окружної прокуратури.

Підпорядковувалась міжрайпрокурору.

Ліквідована у 1932 р. у зв'язку зі створенням Одеської області і реорганізації прокурорського нагляду в області.

Здійснювала прокурорський нагляд у Голопристанському, Скадовському, Цюрупинському районах.

Циркуляри Наркомату УСРР, прокуратур СРСР, УСРР. Накази дільничного прокурора про організацію прокурорського нагляду. Звіти слідчих, судових ділянок. Акти обстеження районів, установ, організацій. Листування з установами про сприяння проведенню колективізації (1930), виконання судових рішень. Спостережні карні справи. Списки співробітників, скарги, заяви громадян.

Херсонська міська прокуратура

Ф. Р-1091, 103 од. зб., 1930–1939 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена у 1930 р.

Підпорядковувалась з 1932 р. – Одеському, з 1937 р. – Миколаївському обласним прокурорам.

Припинила діяльність у 1941 р. у зв'язку з окупацією міста.

Здійснювала прокурорський нагляд на території міста.

Постанови, накази, циркуляри, інструкції, розпорядження прокуратур СРСР, УРСР, Одеської, Миколаївської областей, обкомів ВКП(б) з питань роботи прокуратури, проведення амністій, посилення боротьби з порушенням законів, боротьби з безпритульністю дітей (1936). Накази міської прокуратури по слідчих справах. Протоколи нарад робітників прокуратури, суду, народних засідателів. Звіти (1934), акти обстеження прокуратури, міської міліції, роботи слідчих. Оперативні повідомлення, інформаційні листи, доповідні записки про стан соціалістичної законності. Карні справи; присуди судів; касаційні приписи, заключення на присуди судів. Списки правопорушників, які перебувають у промисловій колонії, ув'язнених у тюрмі; списки груп сприяння прокуратурі по підприємствам міста (1934–1935), співробітників прокуратури.

Районні прокуратури

2 фонди, 242 од. зб., 1944–1957 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Калінінська, ф.Р-2455, 207 од. зб., 1944–1957 рр.

Скадовська, ф.Р-2673, 35 од. зб., 1944–1949 рр.

Створені у 1944 р.

Підпорядковувались обласному прокурору.

Здійснювали прокурорський нагляд на території відповідних районів.

Накази прокурорів. Протоколи нарад робітників прокуратури. Наглядові та карні справи. Акти перевірок.

Камери народних слідчих та канцелярії судових виконавців

4 фонди, 54 од. зб., 1921–1930 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Старший слідчий Одеського губерньського суду по м. Херсону, ф.Р-1946, 6 од. зб., 1922–1925 рр.

Дільничні народні слідчі, ф.Р-2222 (ОАФ), 30 од. зб., 1921–1930 рр.

Судові виконавці:

2-ї ділянки, ф.Р-1805, 17 од. зб., 1926–1930 рр.

10-ї ділянки, ф.Р-2226, 1 од. зб., 1929–1930 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1921–1930 рр. Діяли відповідно до адміністративно-територіального поділу як досудові та післясудові органи.

Цивільні і карні справи. Відомості про зловживання в установах.

АДВОКАТУРА

Президія Херсонської обласної колегії адвокатів

Ф. Р-2237, 454 од. зб., 1944–1978 рр. Описи. Укр., рос. мови.

У 1944 р. створене організаційне бюро колегії адвокатів, на якому 24 травня 1947 р. обрано президію Херсонської обласної колегії адвокатів. Вищим органом колегії були загальні збори членів, які обирали виконавчий орган – президію для безпосередньої роботи адвокатів; у населених пунктах створювалися юридичні консультації. Загальне керівництво колегією належало виконкомам та обласному управлінню, згодом – відділу юстиції, у 1956–1970 рр. – обласному суду.

Здійснювала контроль за роботою адвокатів та юридичних консультацій

Протоколи засідань оргбюро колегії (1946), президії, загальних зборів, обласних семінарів адвокатів, виробничих нарад юридичних консультацій. Розпорядження, вказівки голови президії колегії адвокатів (1948). Плани, звіти, доповідні записки, відомості про роботу президії, юридичних консультацій. Документи про перевірку діяльності колегії адвокатів, юридичних консультацій, окремих адвокатів.

Листування з Міністерством юстиції УРСР про роботу та рух кадрів, організацію роботи адвокатів.

АРБИТРАЖ

Державний арбітраж при виконавчому комітеті Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-3998, 53 од. зб., 1966–1983 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений згідно з рішенням облвиконкому від 8 січня 1966 р.

Підпорядковувався Державному арбітражу при Раді Міністрів УРСР.

Займався розв'язанням господарських суперечок між державними, кооперативними, громадськими організаціями, установами та підприємствами.

Розпорядження, вказівки Держарбітражу при Раді Міністрів УРСР з питань відомчої роботи. Протоколи засідань держарбітражу області (1970–1971), виробничих нарад (1980–1981); постанови головного арбітра області. Плани та звіти про роботу.

НОТАРІАТ

Нотаріальні контори

3 фонди, 13 од. зб., 1938–1941, 1944–1949 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Великолепетиська, ф.Р-2215, 1 од. зб., 1946 р.

Голопристанська, ф.Р-2206, 8 од. зб., 1944 р.

Херсонська міська, ф.Р-465, 4 од. зб., 1938–1941, 1944–1949 рр.

Діяльність контор простежується протягом 1938–1939 рр.

Здійснювали нотаріальні дії.

Реєстри нотаріальних дій. Свідоцтва про право на спадок, договори на відчуження домоволодінь, заповіти громадян, трудові договори, звіти про роботу.

ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА

Надзвичайні комісії по боротьбі з контрреволюцією, спекуляцією і посадовими злочинами

2 фонди, 80 од. зб., 1919–1923 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонсько-Миколаївська губернська надзвичайна комісія по боротьбі з контрреволюцією, спекуляцією і посадовими злочинами, ф.Р-1673, 15 од. зб., 1919–1922 рр.

Херсонське повітове політичне бюро Херсонсько-Миколаївської губернської надзвичайної комісії, ф.Р-1825, 65 од. зб., 1919–1923 рр.

Створені в 1919 р. як відділи виконкомів відповідно до постанови РНК РРФСР від 7 грудня 1917 р. На період бойових дій 1919–1920 рр. на Півдні України були перетворені на Особливі відділи військових надзвичайних комісій і мали на той час розширені каральні повноваження. В січні 1919 р. повітова надзвичайна комісія перейменована в повітове політичне бюро, але паралельно використовувалась і стара назва.

Ліквідовані в 1922 р. згідно з декретом ВЦВК РРФСР від 6 лютого 1922 р., передавши свої функції Державному політичному управлінню (ДПУ) при НКВС УСРР. Займалися боротьбою з контрреволюцією, саботажем, бандитизмом, спекуляцією, вели попередні розслідування у цих справах. Керували роботою районних політичних бюро.

Фонд Р-1673 – II категорії. Перше надходження – 1947 р. В 1949–1950 рр. з інших архівів надійшло 2 од. зб. У 1957 р. розсекречено 13 од. зб.

Інформація використовувалась у краєзнавчих виданнях.

Накази командуючого морськими і річковими силами Південно-Західного фронту, командуючого групою військ Херсонського напрямку, начальника тилу Херсонської губернії, голови Особливого відділу військової надзвичайної комісії про оборону підступів до міст Херсона і Олешки, організацію наступу на Олешки (Р-1673, 1920). Телеграми голови комісії Ф.Дзержинському про захоплення польсько-білогвардійськими формуваннями Олешок, Голої Пристані, Скадовська і деяких інших лівобережних населених пунктів губернії (Р-1673, 1920). Рапорти, оперативно-розвідувальні дані про сили противника, зведення про наявність людських і матеріальних ресурсів гарнізону м. Херсона, відомості про кількість суден у Херсонському порту. Протоколи засідань губернської надзвичайної комісії, протокол загальних зборів бійців 3-го батальйону 3-го Особливого Кримського стрілецького полку про вибори командного складу. Звіти про діяльність Дніпровського повітового військкомату, комісії по перевірці військових складів, Херсонського повітового комітету Спілки Молоді України (Р-1673). Справи Криворізького і Херсонського повітових політбюро по звинуваченню громадян в агітації проти радянської влади, службі в білогвардійській контррозвідці, пограбуваннях, посадових злочинах, самогоноварінні тощо (1920–1923). Протоколи квартирних обшуків (Р-1825, 1919). Список відповідальних працівників Херсонського політбюро (Р-1825, 1921).

Органи ОДПУ–НКВС УРСР

2 фонди, 101 од. зб., 1923–1937 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонське міське відділення НКВС УРСР по Миколаївській області, ф.Р-1675, 100 од. зб., 1923–1937 рр.

Великопетитський районний уповноважений ОДПУ УСРР, ф.Р-1643, 1 од. зб., 1930 р.

Херсонський окружний відділ об'єднаного державного політичного управління (ОДПУ) УСРР створений у березні 1923 р. згідно з декретом ВЦВК РРФСР від 6 лютого 1922 р. В 1931 р. перетворений у Херсонське міське відділення ОДПУ УСРР по Одеській області, з 1934 р. – міське відділення НКВС УСРР по Одеській області, з 1937 р. – міське відділення НКВС УРСР по Миколаївській області, з лютого 1941 р. – міське відділення НКДБ УРСР по Миколаївській області, з липня 1941 р. – міське відділення НКВС УРСР по Миколаївській області.

Припинило діяльність у серпні 1941 р. у зв'язку з тимчасовою нацистською окупацією міста.

Займалося виявленням і ліквідацією контрреволюційних організацій, антирадянських настроїв, боротьбою з бандитизмом і погромами, сприяло проведенню в життя рішень органів радянської влади. Керувало роботою районних уповноважених.

Фонд Р-1675 – II категорії. Документи надійшли на зберігання у кінці 1930-х рр. У 1989 р. розсекречено 100 од. зб.

Справи по звинуваченню громадян у службі в білогвардійській контррозвідці, пограбуваннях, посадових злочинах тощо (Р-1675, 1923–1937). Копії списків землевласників Мелітопольського повіту Таврійської губернії, що мали право обирати гласних повітових земських зборів станом на 1890 і 1900 рр.

копії списку суддів, осіб прокурорського нагляду і присяжних повірених Симферопольського окружного суду станом на 1896 р.

Управління Служби безпеки України в Херсонській області

Ф. Р-4033, 7236 од. зб., 1919–1999 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створене в березні 1944 р. як Управління НКДБ УРСР в Херсонській області, з березня 1946 р. – Управління МДБ УРСР в Херсонській області, з березня 1953 р. – Управління МВС УРСР в Херсонській області, з березня 1954 р. – Управління КДБ при Раді Міністрів УРСР у Херсонській області, з вересня 1991 р. – Управління Служби національної безпеки України (СНБУ) в Херсонській області, з 1992 р. – Управління Служби безпеки України (СБУ) по Херсонській області.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1994 р., останнє – 2001 р. Фонд містить документи попередника – Херсонського міського відділення ДПУ–ОДПУ–НКВС УСРР по Одеській області (див. ф.Р-1675).

Інформація використовувалась у краєзнавчих виданнях.

Архівно-слідчі справи реалібованих осіб (1919–1999), в т. ч. учасників антибільшовицьких селянських повстань у Дніпровському та Херсонському повітах (1920), контрреволюційної монархічної організації “Істинна православна церква” на чолі з І.Скадовським та К.Скадовською (1931), видатних діячів українського відродження: письменників М.Чернявського і С.Божка, просвітника і організатора кооперативного руху на Херсонщині І.Челюка, журналіста-краєзнавця О.Петражицького, колишнього власника Херсонського чавуноливарного заводу і судноверфі інженера Є.Вадона, начальника залізничної станції Херсон А.Качановського та ін. Заяви і прохання членів сімей репресованих про перегляд справ, висновки слідчих органів про перегляд справ і реабілітацію репресованих (1963–1999). Фільтраційні справи і картки на громадян, які були примусово вивезені до Німеччини в роки нацистської окупації, репатрійованих і колишніх військовополонених радянських громадян (1944–1964).

МІЛІЦІЯ

Адміністративні відділи виконавчих комітетів рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів

2 фонди, 1908 од. зб., 1923–1930 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Херсонський окружний, ф. Р-445, 1863 од. зб., 1923–1930 рр.

Херсонський районний, ф. Р-446, 45 од. зб., 1925–1930 рр.

Створені у 1923 р. відповідно до постанови ВУЦВК УСРР від 27 березня 1923 р.

Припинили діяльність у жовтні 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Керували діяльністю адміністративних відділів, органів міліції та карного розшуку.

Фонд Р-445 – I категорії. Перше надходження – 1926 р., останнє – 1931 р. У 1949–1950 рр. з інших архівів передано 58 од. зб. У 1957–1989 рр. розсекречено 66 од. зб.

Інформація використовувалась у краєзнавчих виданнях.

Постанови, вказівки, інструкції РНК СРСР, ВУЦВК та РНК УСРР, НКВС УСРР, Наркомату юстиції УСРР. Постанови, інструкції, протоколи засідань президії окрвиконкому Накази окрадмінвідділу, Херсонського управління окружної міліції. Положення про губернський і окружний адмінвідділи (1924). Плани, звіти, доповіді про діяльність окружних і районних адмінвідділів, відділів ЗАГСу. Інструкції та листування про відокремлення церкви від держави, порядок видачі дозволу на відкриття книжково-торговельних магазинів, перереєстрацію іноземних громадян, про охорону порядку, боротьбу з бандитизмом. Документи про організацію і діяльність товариства вітрильного каботажу (1923–1924), наукового товариства лікарів (1924), осередку музичного товариства ім. Леонтовича в м. Херсоні (1926). Протоколи, статuti, списки, листування про реєстрацію релігійних громад в окрузі. Відомості, списки, акти, листування про облік німецького населення, що емігрує, регулювання торгівлі спиртними напоями, про протипожежну безпеку в установах і організаціях м. Херсона (1926), про збитки, заподіяні іноземною інтервенцією (1924–1925), відкриття казино і розважальних закладів у м. Херсоні (1925–1926). Посвідчення, особові справи співробітників окрадмінвідділу, міліції, карного розшуку. Особові анкети фотографів м. Херсона (1926).

Повітові, волосні, окружне, районні управління радянської робітничо-селянської міліції

43 фонди, 1685 од. зб., 1919–1935 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Повітові:

Генічеське, ф.Р-1102, 6 од. зб., 1921–1922 рр. (Генічеськ)

Дніпровське, ф.Р-363, 128 од. зб., 1920–1923 рр. (Олешки)

Дніпровського повітового управління РСМ:

1-й район, ф.Р-1883, 1 од. зб., 1922 р.

3-й район, ф.Р-1878, 1 од. зб., 1921 р.

5-й район, ф.Р-1884, 1 од. зб., 1922–1923 рр.

Каховський міський район, ф.Р-1301, 14 од. зб., 1922–1924 (Каховка)

Херсонське, ф.Р-407, 216 од. зб., 1919–1923 рр. (Херсон)

Херсонського повітового управління РСМ:

1-й район, ф.Р-1826, 3 од. зб., 1920–1921 рр. (Станіслав)

2-й район, ф.Р-1827, 4 од. зб., 1922 р. (Херсон)

3-й район, ф.Р-1828, 4 од. зб., 1920–1921 рр. (Херсон)

4-й район, ф.Р-1829, 11 од. зб., 1920–1922 рр. (Киселівка)

5-й район, ф.Р-1830, 27 од. зб., 1920–1923 рр. (Берислав)

6-й район, ф.Р-1831, 9 од. зб., 1920–1921 рр. (Снігурівка)

7-й район, ф.Р-1832, 10 од. зб., 1920–1922 рр. (Тягинка)

8-й район, ф.Р-1833, 7 од. зб., 1920–1922 рр. (Володимирівка)

9-й район, ф.Р-1834, 10 од. зб., 1920–1922 рр. (Качкарівка)

10-й район, ф.Р-1835, 4 од. зб., 1921–1922 рр. (Нововоронцовка)
11-й район, ф.Р-1836, 6 од. зб., 1920–1921 рр. (Велика Олександрівка)
12-й район, ф.Р-1837, 8 од. зб., 1920–1921 рр. (Березнегувате)
14-й район, ф.Р-1839, 8 од. зб., 1920–1922 рр. (Володимирівка)

Волосні:

Білозерське, ф.Р-1843, 3 од. зб., 1920–1922 рр.
Козаче-Лагерське, ф.Р-1844, 1 од. зб., 1923 р.
Краснянське, ф.Р-1305, 2 од. зб., 1921 р.
Любомирське, ф.Р-1846, 8 од. зб., 1920–1921 рр.
Микільське, ф.Р-1920, 1 од. зб., 1920 р.
Музиківське, ф.Р-1845, 1 од. зб., 1923 р.
Посад-Покровське, ф.Р-2031, 1 од. зб., 1921 р.
Скадовське, ф.Р-1229, 8 од. зб., 1921–1923 рр.
Станіславське, ф.Р-1222, 3 од. зб., 1922–1923 рр.

Окружне:

Херсонське, ф.Р-409, 677 од. зб., 1922–1929 рр.

Районні:

Бериславське, ф.Р-1841, 21 од. зб., 1923–1935 рр.
Великоолександрівське, ф.Р-1303, 11 од. зб., 1922–1925 рр.
Голопристанське, ф.Р-1230, 4 од. зб., 1923–1925 рр.
Горностаївське, ф.Р-1231, 6 од. зб., 1923 р.
Калініндорфське, ф.Р-2367, 1 од. зб., 1930 р.
Каховське, ф.Р-1853, 3 од. зб., 1923–1929 рр.
Качкарівське, ф.Р-1302, 1 од. зб., 1923 р.
Олешківське, ф.Р-1840, 5 од. зб., 1923–1924 рр.
Скадовське, ф.Р-1842, 5 од. зб., 1923 р.
Херсонське, ф.Р-406, 48 од. зб., 1923–1930 рр.
Чаплинське, ф.Р-1300, 4 од. зб., 1923 р.
Херсонський міський район, ф.Р-1281, 406 од. зб., 1922–1935 рр.
Дільничний наглядач Херсонського міського району, ф.Р-1904, 1 од. зб., 1923 р.

Створені: Дніпровське і Херсонське повітові – у січні 1920 р., Генічеське повітове – на поч. 1921 р. згідно з декретом РНК УСРР від 9 лютого 1919 р., Херсонське окружне і районні – у квітні 1923 р. відповідно до постанови ВУЦВК від 12 квітня 1923 р. про створення округів.

Підпорядковувалися: повітові – відділам управління повітвиконкомів і Херсонському, з грудня 1920 р. – Миколаївському, з жовтня 1922 р. – Одеському губернському управлінню робітничо-селянської міліції (РСМ) під загальним керівництвом Головного управління міліції НКВС УСРР; окружне – Одеському губернському управлінню робітничо-селянської міліції, з 1 серпня 1925 р. у зв'язку з ліквідацією губерній – Головному управлінню міліції і розшуку УСРР.

Ліквідовані: Дніпровське повітове – відповідно до постанови Херсонського і Дніпровського виконкомів від 17 лютого 1923 р. № 1080 про злиття його з Херсонським, Генічеське і Херсонське повітові – відповідно до постанови ВУЦВК від 7 березня 1923 р. про ліквідацію повітів, Херсонське окружне – відповідно до постанови ВУЦВК і РНК УСРР від 2 вересня 1930 р. про ліквідацію округів.

Займалися охороною революційного порядку та особистої безпеки громадян, попередженням і боротьбою зі злочинністю, забезпеченням порядку руху на шляхах сполучення, видачею громадянам різноманітних особистих документів. Здійснювали керівництво діяльністю органів міліції на відповідних територіях.

До складу повітових управлінь робітничо-селянської міліції входили: управління, політсекретаріат, канцелярія, відділення стройової служби, карно-розшуковий

відділ, арештний будинок, адресний стіл, господарське відділення, приймальний покій, паспортний стіл, резерв, піший і кінний взводи (Ф. Р-1827, оп. 1, спр. 4, арк. 23–28).

Постанови, накази, циркуляри ВУЦВК, РНК УСРР, НКВС УСРР, Наркомату юстиції УСРР, Головного, Миколаївського і Одеського губернських управлінь робітничо-селянської міліції, Херсонського окрвиконкому, Дніпровського і Херсонського повітових військкравкомів, виконкомів, військкоматів. Накази начальників управлінь в т. ч. про встановлення нагляду над Благовіщенським жіночим монастирем (1920), з особового складу (в т. ч. по м. Одесі за 1923 р.). Протоколи загальних зборів, спільних засідань працівників окрміліції і окрвиконкому, нарад співробітників промислової міліції. Плани, звіти, доповіді, рапорти, звіти про стан та діяльність органів міліції і карного розшуку, політичні настрої населення, добові зведення про кримінальні події. Справи по звинуваченню громадян у бандитизмі, пограбуваннях, торгівлі спиртними напоями, посадових злочинах. Протоколи допитів, вироки і резолюції судів у карних справах. Справи про видачу громадянам свідоцтв на право проживання. Договори з установами і підприємствами про збройну охорону приміщень і майна. Описи майна районних відділень міліції. Відомості про населені пункти і кількість населення по районах. Списки польських опантів, що підлягали виселенню за межі УСРР (1923). Листування з губернським управлінням міліції, волосними міліціями, народними судьями і слідчими про політичні настрої населення, боротьбу з бандитизмом, розшук і арешт карних злочинців, членів підпільних організацій, дезертирів, виявлення сектантів. Штатні розписи, списки співробітників, їх реєстраційні картки, зобов'язання, відомості на видачу заробітної плати.

Херсонське міське управління радянської робітничо-селянської міліції

Ф. Р-408, 79 од. зб., 1915–1921 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створене у січні 1920 р. згідно з декретом РНК УСРР від 9 лютого 1919 р. з метою охорони революційного порядку та особистої безпеки громадян, боротьби з кримінальними злочинами.

Підпорядковувалося відділу управління Херсонського міськвиконкому і Херсонському, з грудня 1920 р. – Миколаївському губернському управлінню робітничо-селянської міліції під загальним керівництвом Головного управління міліції НКВС УСРР.

Ліквідоване на поч. 1921 р. згідно з наказом представника НКВС УСРР, завідувача відділом управління Херсонського міськвиконкому і начальника Херсонського повітового управління міліції від 24 січня 1921 р. та відповідно до постанови колегії Херсонського повітвиконкому від 25 березня 1921 р. про злиття міського управління міліції з повітовим.

Здійснювало керівництво діяльністю шести районів міської міліції на території м. Херсона*.

---

* Радіус міської смуги становив у 1920 р. 30 верст, або 32 км (довідка тарифного підвідділу відділу праці Миколаївського губвиконкому від 19 квітня 1920 р. за № 162/1127. – див. ф.Р-1851, оп. 1, спр. 6, арк. 53).

Фонд II категорії. Перше надходження – 1939 р. У 1953–1955 рр. з інших архівів передано 4 од. зб. У 1957–1958 рр. розсекречено 29 од. зб. У 1953 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 34 од. зб.

Інформація використовувалась у наукових виданнях та виставковій діяльності.

Постанови, накази, листування з Миколаївським губернським, Херсонським губернським і повітовим управліннями міліції про організацію відділів карного розшуку, реорганізацію органів міліції, боротьбу з бандитизмом, дезертирством і спекуляцією. Наказ командира морських і річкових сил Південно-Західного фронту Ізмайлова про оголошення подяки військовим морякам і червоноармійцям, які брали участь у бою під Херсоном 15 червня 1920 р., начальника тилу Херсонської губернії про заборону пересувань на території губернії приватних осіб у військових ешелонах (1920). Справи про видачу громадянам свідоцтв на право проживання. Схеми розподілу постів по шести районах міліції міста. Штатні розписи, списки співробітників, відомості на видачу заробітної плати.

Херсонське повітове відділення карного розшуку

Ф. Р-1851, 17 од. зб., 1920–1923 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене на поч. 1920 р. як карно-розшукове відділення (паралельна назва – судово-карна міліція) при Херсонському повітовому управлінні міліції.

Підпорядковувалося відділу юстиції Херсонського повітвого військз'єднанню, з жовтня 1920 р. – відділу управління Херсонського повітвиконкому і Миколаївському губернському управлінню міліції під загальним керівництвом Центрального управління карного розшуку НКВС УСРР. Згідно з наказом НКВС УСРР від 19 липня 1922 р. і наказом начальника Миколаївського губернського управління міліції від 7 серпня 1922 р. повітове карно-розшукове відділення вийшло з підпорядкування міліції і було перейменоване у Херсонське повітове відділення Миколаївського, з жовтня 1922 р. – Одеського губернського карного розшуку.

Ліквідоване у квітні 1923 р. відповідно до постанови ВУЦВК від 12 квітня 1923 р. про ліквідацію повітів.

Розслідувало злочини карного характеру; займалося боротьбою з бандитизмом, організацією інформаторської роботи на території повіту.

Постанови, накази, протоколи засідань ВУЦВК, РНК УСРР, Херсонського, Миколаївського, Одеського губернського управлінь міліції і карного розшуку. Накази начальника повітового управління міліції з особового складу, розпорядження про розшук і арешт осіб. Рапорти, зведення, донесення, листування начальників Херсонської міської і волосних міліцій про кримінальні події, результати розслідування злочинів. Протоколи допитів, списки осіб, затриманих карно-розшуковим відділенням. Списки співробітників.

Херсонське повітово-міське відділення карного розшуку

Ф. Р-1852, 47 од. зб., 1919–1923 рр. Опис, каталог. Рос., укр. мови.

Створене у січні 1920 р. як карно-розшукове відділення (паралельна назва – судово-карна міліція) при Херсонському міському управлінні міліції.

Підпорядковувалося відділу юстиції Херсонського міського військкревкому, з жовтня 1920 р. – відділу управління Херсонського міськвиконкому і Миколаївському губернському управлінню міліції під загальним керівництвом НКВС УСРР. На поч. 1921 р. у зв'язку зі злиттям міського управління міліції з повітовим стало називатися Херсонським повітово-міським карно-розшуковим відділенням. Припинило діяльність у квітні 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повітів. Розслідувало злочини карного характеру; займалося боротьбою з бандитизмом, організацією інформаторської роботи на території повіту.

Постанови, накази, циркуляри РНК УСРР, Наркомату юстиції УСРР, Головного управління міліції та Центrorозшуку УСРР, Херсонського, Миколаївського, Одеського губернських управлінь міліції. Накази, розпорядження начальника Херсонського міського управління міліції. Доповіді, статистичні зведення про роботу міського й повітового управлінь міліції. Добові зведення про кримінальні події по місту. Списки розшукуваних і заарештованих злочинців. Посвідчення осіб агентів карного розшуку, відомості на видачу заробітної плати. У фонді є справа періоду австро-угорської та німецької окупації українських земель по звинуваченню чотирьох мешканців м. Кривий Ріг у підготовці нальотів на заможних громадян (вересень–жовтень 1918 р.); усі документи справи (слідчі звіти, протоколи допитів) продубльовані німецькою мовою. У фонді також міститься справа періоду УНР – список осіб, ув'язнених у Херсонській каторжній тюрмі (січень–серпень 1919 р.). Книга скріплена шнуром з гербовою печаткою, відтиснутою на червоному сургучі з зображенням тризуба і написом “Херсонское городск. уголовно-розыск. отделение”.

6-й особливого призначення Херсонський окремий батальйон

Ф. Р-1321, 2 од. зб., 1924–1925 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений у 1921 р. як 27-й особливого призначення Херсонський окремий батальйон. Згідно з наказом начальника частин особливого призначення (ЧОП) Одеської губернії від 22 липня 1924 р. перейменований у 6-й особливого призначення Херсонський окремий батальйон.

Підпорядковувався командуванню і штабу ЧОП Миколаївської, з жовтня 1922 р. – Одеської губернії, входив до складу міліцейських частин Червоної армії. Ліквідований у 1925 р., частково злився з частинами Червоної армії.

Займався підтриманням порядку, охороною військових і господарських об'єктів.

Накази командира батальйону, командира 2-ї роти з особового складу. Списки військовослужбовців, відомості про кількість бійців по розрядах військової підготовки. Програми занять з політграмоти і стрійової підготовки.

Херсонський об'єднаний загін воєнізованої охорони ради народного господарства Чорноморського економічного адміністративного району (раднаргоспу)

Ф.Р-3520, 17 од. зб., 1963–1965 рр. Опис. Рос. мова.

Створений на поч. 1963 р. у зв'язку зі створенням Чорноморського раднаргоспу. Ліквідований у січні 1966 р. згідно з розпорядженням Чорноморського раднар-

госпу від 27 квітня 1965 р., передавши функції позавідомчій охороні при органах міліції.

Керував роботою команд воєнізованої охорони підприємств і організацій (до складу команд входили пожежники, бюро пропаганди, начальники караулів, стрільці, вожаті служб собак, шофери).

Постанови Раднаргоспу, положення про об'єднаний загін воєнізованої охорони. Накази начальника загону. Відомості про нарахування заробітної плати працівникам.

Цюрупинська міська пожежна команда НКВС УРСР

Ф. Р-1088, 20 од. зб., 1940–1941 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1940–1941 рр.
Здійснювала пожежегасіння та протипожежні заходи.

Звіти про виконання кошторисів видатків. Документи з особового складу.

ВІЙСЬКОВІ, ВІЙСЬКОВО-АДМІНІСТРАТИВНІ ТА ВІЙСЬКОВО-ПРОДОВОЛЬЧІ ОРГАНИ

Херсонський губернський військовий комісаріат (губвійськкомат)

Ф. Р-1364, 59 од. зб., 1919–1921 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Розпочав свою діяльність 27 лютого 1919 р. згідно з наказом Харківського окружного комісаріату від 17 лютого 1919 р. спочатку в м. Олександрії, з 21 березня 1919 р. – в м. Херсоні.

Губвійськкомату підпорядковувались окремі військові частини.

Підпорядковувався Київському окружному військовому комісаріату, командувачам військових формувань.

Припинив свою діяльність на початку серпня 1919 р. у зв'язку з відступом радянських військ з півдня України.

Займався обліком, призовом, навчанням військовозобов'язаних, фахівців, постачанням коней, транспорту, іншого майна армії. Керував роботою місцевих військкоматів, окремих установ на території Херсонської, Таврійської губерній.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання у 1927 р.

Декрети, постанови ВЦВК, ВУЦВК, РНК РРФР, УСРР, накази РВР РРФР, циркуляри, інструкції губвійськкоматів про призов на військову службу, боротьбу з внутрішньою та зовнішньою контрреволюцією, бандитизмом, повстанським рухом, дезертирством, засоби зміцнення радянської влади на місцях. Накази Миколаївського губернського комісаріату (1920–1921). Накази начальника тилу Херсонської губернії та Східної бойової ділянки (1920). Накази Південно-Західного фронту для військ внутрішньої служби, для 2-го ешелону продовольчого транспорту (1920–1921). Накази надзвичайного уповнова-

женого по забезпеченню Червоної Армії та флоту (1920). Накази відділів постачання, медико-санітарного, політпросвіти, господарського Херсонського губвійськкомату. Постанови та листування військового слідчого слідчо-судової частини губвійськкомату про розгляд, припинення судових справ. Листування з Київським окружним ветеринарним управлінням, повітовими військкоматами, військовими частинами, державними установами про матеріально-технічне постачання, забезпечення військ медикаментами, закупівлю, ревізію коней, возів, будівництво конюшень, кузень. Положення про організацію управління тилами Південно-Західного фронту (1920). Акти ветеринарно-санітарного огляду поголів'я коней. Відомості про стан військових частин, розташованих на території Херсонської губернії, м. Херсона; ветеринарно-просвітницьку роботу, стан ветлазаретів та забезпечення їх ліками, чисельність ветеринарного складу; захворюваність та рух кінського поголів'я. Штати відділів губвійськкомату, 1-го Миколаївського радянського залізничного батальйону. Журнал реєстрації телеграм. Опитувальні аркуші політпрацівників губвійськкомату. Списки, посвідчення співробітників повітових, губернського військкоматів. Список співробітників Херсонського хірургічного військового шпиталю (1919). Послужні списки військовослужбовців. Повідомлення начальнику тилу Херсонської губернії про відбиття наступу військ Врангеля та переміщення військових частин (1920).

Ветеринарний відділ Херсонського губерньського військового комісаріату

Ф. Р-1908, 7 од. зб., 1920–1921 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у 1920 р.

Припинив свою діяльність у 1920 р. у зв'язку з ліквідацією губернії.

Займався організацією ветеринарної служби, обліком ветеринарних лікарів, фельдшерів.

Накази Реввійськради РРФСР, циркуляри головного військово-ветеринарного управління, розпорядження відділу про діяльність ветеринарної служби. Довідки, відомості про чисельність ветеринарного персоналу. Списки, облікові картки ветеринарних лікарів, фельдшерів.

Повітові військові комісаріати (повітвійськкомати)

3 фонди, 1303 од. зб., 1920–1923 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Генічеський, ф.Р-2049, 28 од. зб., 1921–1923 рр.

Дніпровський (м. Олешки), ф.Р-481, 376 од. зб., 1920–1923 рр.

Херсонський, ф.Р-479, 899 од. зб., 1920–1923 рр.

Створені в лютому 1920 р.

Підпорядковувались губерньським військовим комісаріатам.

Припинили діяльність у 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повітів.

Займались обліком, призовом і навчанням військовозобов'язаних, обліком коней і майна, необхідного для армії. Керували діяльністю підлеглих їм військкоматів на території повітів.

Фонд Р-481 – II категорії. Перше надходження – 1927 р., останнє – 1961 р. У 1956–1961 рр. з інших архівів надійшло 8 од. зб. У період нацистської окупації втрачено 12 од. зб.

Накази, циркуляри і розпорядження Реввійськради республіки, командуючого збройними силами України і Криму, Миколаївського губернського і повітових військкоматів (1920–1922). Протоколи засідання комісій по святкуванню п'ятої річниці Червоної Армії (1923). Доповіді і звіти про діяльність повітових військкоматів та волосних військових відділів (1922–1923). Відозва комісій по організації “Тижня антиврангеля” до трудівників повітів про надання допомоги Червоній Армії (1920). Зведення та листування про формування Першого окремого кавалерійського ескадрону і військових частин з добровольців (1920), про боротьбу з дезертирством і бандитизмом, про політичне становище волостей Дніпровського повіту (1921–1922), постачання військових частин продовольством і фуражем, стан спортивної роботи (1921), проведення політико-освітньої роботи, ліквідацію неписьменності серед допризовників.

Херсонський окружний військовий комісаріат (окрвійськкомат)

Ф.Р-480, 268 од. зб., 1923–1926 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у 1923 р.

Підпорядковувався Одеському губернському, з 1925 р. – республіканському військкоматам.

Ліквідований у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Займався обліком, призовом та навчанням військовозобов'язаних, керував районними та міськими військкоматами.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1927 р., останнє – 1930 р. У 1989 р. розсекречено 3 од. зб. У 1949–1957 рр. із Держархіву Одеської області надійшло 5 од. зб.

Накази, циркуляри Одеського губернського і Херсонського окружного військкоматів (1923–1924). Протоколи загальних зборів допризовників (1924). Доповіді й акти обстеження діяльності районних військкоматів. Зведення і рапорти про збір коштів на будівництво літаків ім. В.І.Леніна та “Всеобуч” (1924). Листування про формування військових частин, облік військовозобов'язаних (1923–1924) та тилового ополчення (1923), проведення навчальних зборів (1925–1926) і загального військового навчання населення (1923), роботу по ліквідації неписьменності серед допризовників, спортивну роботу (1924), про відправлення молоді на навчання у військові училища (1924).

Волосні, районні, міські військові комісаріати

II фондів, 40 од. зб., 1919–1921, 1935–1941 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Волосні:

Золотобалківський, ф.Р-1780, 16 од. зб., 1919–1921 рр.

Старошведський, ф.Р-1801, 8 од. зб., 1920 р.

Районні:

Бериславський, ф.Р-2632, 2 од. зб., 1939–1941 рр.
Горностаївський, ф.Р-2638, 1 од. зб., 1939–1941 рр.
Нововоронцовський, ф.Р-2635, 2 од. зб., 1939–1941 рр.
Скадовський, ф.Р-2636, 1 од. зб., 1941 р.
Херсонський, ф.Р-3003, 1 од. зб., 1935–1936 рр.
Хорлівський, ф.Р-2633, 1 од. зб., 1939 р.
Цюрупинський, ф.Р-2634, 1 од. зб., 1939–1940 рр.
Чаплинський, ф.Р-2637, 3 од. зб., 1939–1941 рр.

Міський

Херсонський, ф.Р-2631, 4 од. зб., 1939–1941 рр.

Створювалися: волосні, міські – з 1920 р., районні – з 1923 р. як низові ланки повітових, окружних військкоматів. Волосні військкомати ліквідовані у 1923 р. у зв'язку зі зміною адміністративно-територіального відділу.

Займалися організацією допризовної підготовки, призовом військовозобов'язаних та обліком військового спорядження.

Накази командувача Київського військового округу, Херсонського повітового, волосних військкоматів про боротьбу з бандитизмом, дезертирством, охорону засобів зв'язку, облік зброї, військового спорядження, матеріальне забезпечення сімей червоноармійців, підготовку та проведення призовів до РСЧА. Календарні плани, розрахунки, наряди на проведення мобілізаційних заходів. Положення про волосні військкомати (1920). Політекономічна характеристика Чаплинського району (1932). Книги реєстрації військовослужбовців. Особові справи призовників. Списки дезертирів, офіцерів царської армії, фахівців.

Комісії по боротьбі з дезертирством

3 фонди, 676 од. зб., 1920–1921 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Херсонська губернська губвійськкомату, ф.Р-1319, 244 од. зб., 1920 р.
Херсонська повітова повітвійськкомату, ф.Р-1889, 5 од. зб., 1920 р.
Херсонська міська при комісарі порту, ф.Р-429, 211 од. зб., 1920–1921 рр.

Створювалися і діяли при різних установах.
Розглядали справи дезертирів військових та праці.

Постанови засідань комісій та листування про направлення дезертирів у військові частини. Реєстраційні картки, справи, списки дезертирів.

**Відділи військово-продовольчого постачання
(повітвійськпродпостач)**

13 фондів, 376 од. зб., 1920–1923 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Повітові:

Генічеський, ф.Р-1104, 95 од. зб., 1920–1922 рр.
Дніпровський, ф.Р-1095, 64 од. зб., 1920–1922 рр.
Херсонський, ф.Р-1100, 68 од. зб., 1920–1922 рр.

Районні Дніпровського повіту:

Каланчацький, ф.Р-1690, 1 од. зб., 1920–1922 рр.

Скадовський, ф.Р-1693, 7 од. зб., 1920–1922 р.

Інші:

Військово-продовольчі магазини Дніпровського повітового відділу військово-продовольчого постачання:

Дніпровський повітовий, ф.Р-1094, 3 од. зб., 1921–1922 рр.

Каховський, ф. Р-1097, 27 од. зб., 1921–1922 рр.

Гарнізонна хлібопекарня Херсонського повітового відділу військово-продовольчого постачання, ф.Р-1098, 23 од. зб., 1920–1921 рр.

Окрема робоча дружина при Херсонському повітовому відділі військово-продовольчого постачання, ф.Р-1092, 26 од. зб., 1921 р.

Управління уповноваженого Миколаївського губернського відділу військово-продовольчого постачання:

по Каховському району, ф.Р-1712, 5 од. зб., 1921–1922 рр.

по Херсонському повіту, ф.Р-1940, 1 од. зб., 1922 р.

Сокологорненський зсипний пункт Мелітопольської повітової особливої військово-продовольчої комісії, ф.Р-1656, 3 од. зб., 1920 р.

Повітові відділи військово-продовольчого постачання створені згідно з наказом Наркомпроду і Реввійськради Південно-Західного фронту від 24 липня 1920 р.: Дніпровський – 18 листопада 1920 р., Генічеський – 1 квітня 1921 р., Херсонський – у вересні 1920 р.

Були у віданні повітових особливих військово-продовольчих комітетів та губернських управлінь (відділів) військово-продовольчого постачання. Їм підпорядковувались районні військово-продовольчі комітети, робочі дружини, військово-продовольчі магазини, зсипні пункти та інші організації, установи.

Ліквідовані в 1922 р. згідно з наказом особуповноваженого Головпостачпродарму в Україні від 1 серпня 1922 р.

Займались постачанням продовольства і фуражу для військових частин, які були розміщені на території повітів.

Постанови, накази Раднаркому, Наркомпроду УСРР, політвідділу 15-ї Сиваської дивізії, Миколаївського губернського управління військово-продовольчого постачання, Херсонського та Дніпровського повітових продкомів. Накази повітових військово-продовольчих відділів. Протоколи нарад при Миколаївському губернському військово-продовольчому відділі, загальних зборів співробітників (1920–1921). Доповіді та інформації про проведення політосвітньої роботи у військово-продовольчих установах, про “Тиждень Комуністичного Інтернаціоналу”, діяльність Дніпровського та Генічеського повітових військово-продовольчих відділів (1920–1922), про проведення недільника у військових частинах у фонд допомоги голодуючим дітям. Акти обстежень млинів та гарнізонних пекарень. Листування з Миколаївським губернським відділом військово-продовольчого постачання, повітовими земвідділами про відведення для військових частин землі під городи, заготівлю та переробку сільгосппродуктів і постачання військовим частинам фуражу, продовольства, про організацію рибальства у військових частинах. Списки військових частин, що були розміщені на території повітів.

**Херсонське відділення військово-продовольчого товариства
15-ї Сиваської стрілецької дивізії**

2 фонди, 20 од. зб., 1922–1924 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Уповноважений Херсонського відділення, ф.Р-2351, 1 од. зб., 1924 р.
Відділення № 3, ф.Р-2353, 19 од. зб., 1922–1924 рр.

Діяльність Уповноваженого простежується протягом 1924 р.
Відділення створене у 1922 р. як різновид військової кооперації на базі 45 стрілецького полку 15-ї Сиваської дивізії.
Очолювалося правлінням та з'їздом уповноважених на рівні дивізії.
Займалися продовольчим постачанням дивізії.

Протоколи засідань правління військово-продовольчого товариства, з'їзду уповноважених товариства. Листування про роботу військової кооперації. Посвідчення співробітників.

Штаб 45-го стрілецького полку 15-ї Сиваської дивізії

Ф. Р-952, 103 од. зб., 1922–1926 рр. Опис. Укр., рос. мови.

45-й стрілецький полк входив до складу 15-ї дивізії, сформованої у червні 1918 р. в Симбірській губернії під назвою “Інзенська революційна дивізія”. Дивізія діяла на різних фронтах. У квітні-травні 1920 р. переведена на Південно-Західний фронт до складу 13-ї, пізніше 6-ї армії. Наказом РВРР від 5 січня 1921 р. за форсування Сиваша дивізії присвоєно найменування Сиваської. У зв'язку з ліквідацією у травні 1921 р. 6-ї армії дивізія перейшла до складу військ Харківського військового округу. У липні 1922 р. дивізія переформована за штатами мирного часу. В 1924–1925 рр. при проведенні військової реформи 45-ї стрілецький полк було переведено на територіальну систему комплектування та навчання військ, штаб якого був розташований у м. Херсоні. Його діяльність простежується до 1926 р. включно.

Постанови Ради праці і оборони СРСР про пільги сім'ям загиблих військовослужбовців. Накази Революційної військової ради УСРР про дислокацію військ, організацію табірних зборів, занять з новобранцями, діяльність полкових шкіл, про внесення змін до бойового статуту піхоти, удосконалення стрілецької справи, капітальний ремонт казарм, покращення житлових умов військовиків. Накази головнокомандувача Збройними Силами України та Криму про військове забезпечення частин, навчання допризовників, технічну підготовку командного складу, боротьбу з дезертирством. Накази політуправління Збройних Сил України та Криму про введення інституту комісарів у частинах Червоної Армії, шефство Одеського губвиконкому над частинами 15-ї стрілецької Сиваської дивізії, про відношення до комуністів, що виходять з лав РКП (б). Зведення розвідвідділу штабу Українського фронту про наявність антирадянських повстанських загонів на території України. Накази командира, начальника штабу політвідділу 15-ї стрілецької Сиваської дивізії з особового складу, про організацію підрозділів по боротьбі з бандитизмом, участь військ дивізії у знищенні антирадянських загонів Свища, Чорного Ворона та ін., формування показових рот. Накази командира полку про накладання дисциплінарних стяг-

нень. Протоколи загальних зборів червоноармійців, політскладу полку, нарад представників полку та окружного військкомату про допризовну підготовку, оснащення учбових пунктів для навчання допризовників, укомплектування кадрами військ. Плани роботи, програми занять по ліквідації неписьменності серед червоноармійців. Протоколи допитів, анкети, рапорти, зведення, листування про карні злочини військових, в т.ч. дезертирство. Штатні розписи полку. Зведення, довідки про чисельність військовиків, комуністів, політпрацівників, господарників, медичного персоналу полку. Акти, рапорт Херсонського ветеринарного підвідділу та завідувача ветеринарного пункту полку про падіж коней. Списки кулетметних рот, новобранців, червоноармійців, в т.ч. звільнених у запас, відпустки. Список командирів та бійців, які брали участь, і тих, хто загинув у боях за Перекоп. Списки обозного майна. Накази окружного військкомату (1924). Накази начальника гарнізону м. Херсона (1922–1926). Статут товариства авіації та повітроплавання України та Криму (1924).

Штаб 6-го особливого призначення Херсонського окремого батальйону

Ф. Р-1321, 2 од. зб., 1924–1925 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у 1921 р. як 27-й особливого призначення Херсонський окремий батальйон з метою боротьби проти контрреволюційних виступів, для підтримання порядку, охорони військових і господарських об'єктів. Згідно з наказом начальника ЧОП Одеської губернії від 22 липня 1924 р. перейменований у 6-й особливого призначення Херсонський окремий батальйон.

Підпорядковувався командуванню і штабу частин особливого призначення (ЧОП) Миколаївської, з 1922 р. – Одеської губернії, входили до складу міліцейських частин Червоної Армії.

Ліквідований у 1925 р., частково злився з частинами Червоної Армії.

Накази командира батальйону, командира 2-ї роти з особового складу. Списки військовослужбовців, відомості про кількість бійців по розрядах військової підготовки. Програми занять з політграмоти і стрійової підготовки.

Штаби начальників тилів Херсонської губернії та Дніпровського повіту

2 фонди, 10 од. зб., 1920–1922 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Штаб начальника тилу Херсонської губернії, ф.Р-1355, 1 од. зб., 1920 р.

Штаб начальника тилу Дніпровського повіту, ф.Р-953, 9 од. зб., 1920–1922 рр.

Утворювалися у прифронтовій смузі для боротьби з антирадянськими виступами населення, забезпечення порядку та надання всілякої допомоги діючій армії. Губернський штаб діяв у 1920 р., штаб Дніпровського повіту – у 1920–1922 рр. Підпорядковувалися військовим командувачам та командувачу внутрішніми військами.

Наказ начальника штабу тилу про розформування штабу (7 жовтня 1920 р.) Циркуляри, розпорядження, телеграми командувача військами внутріш-

ньої служби, начальника тилу Херсонської губернії з оперативних питань. Розвідувальні, оперативні зведення про боротьбу з бандитизмом, повстаннями населення, політичне становище та настрої на місцях. Накази та листування начальника тилу м. Олешки (1921–1922).

Штаби протиповітряної і цивільної оборони

2 фонди, 104 од. зб., 1931–1941, 1944–1990 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Херсонський міський, ф. Р-988, 28 од. зб., 1931–1941, 1944–1960 рр.
Херсонський обласний, ф. Р-4031, 76 од. зб., 1960–1990 рр.

Створений у 1931 р. як міський штаб МППО (ф. Р-988).

Діяв з 1960 р. як обласний штаб цивільної оборони.

Займалися навчанням населення, підготовкою підприємств, установ до нападів з повітря.

Накази начальників штабів. Плани протипожежної оборони м. Херсона (1932–1934). Протоколи, плани, звіти про роботу. Постанова Херсонської міськради про обов'язкове навчання населення діям при нападі з повітря (1934).

Комендатури військ НКВС

2 фонди, 4 од. зб., 1919–1921 рр. Описи Укр., рос. мови.

Комендант порту Скадовськ, ф. Р-2062, 3 од. зб., 1919–1920 рр.

Комендант станції Херсон, ф. Р-2352, 1 од. зб., 1921 р.

Підтримували порядок та вели боротьбу з антирадянськими проявами.

Заяви, посвідчення, списки співробітників міліції. Протоколи загальних зборів жителів м. Скадовська (1919–1920).

Великопетиська військова районна нарада та Малопетиський волосний комітет самозахисту Мелітопольського повіту

2 фонди, 4 од. зб., 1921–1922 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Великопетиська військова районна нарада, ф. Р-1359, 2 од. зб., 1921–1922 рр.

Малопетиський волосний комітет самозахисту, ф. Р-1238, 2 од. зб., 1921 р.

Діяли у 1921–1922 рр. як органи по боротьбі з бандитизмом, антирадянськими проявами.

Керували комітетами та загонами самозахисту.

Директиви, накази голови військової наради при РНК УСРР, Мелітопольської повітової та Великопетиської районної нарад. Протоколи засідань

Малолепетиського комітету самозахисту. Оперативні зведення, донесення військових частин, групи самозахисту про боротьбу з бандитизмом. Списки членів загонів самозахисту.

Великоолександрівське районне податкове бюро Херсонської повітової військово-продовольчої комісії

Ф. Р-1935, 3 од. зб., 1922–1923 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність податкового бюро простежується протягом 1922–1923 рр. Займалася збиранням продовольчого податку з населення.

Постанови губернського та повітового виконкомів; відомості про хід збирання продподатку; списки платників продподатку Архангельської і Кочубеївської волостей.

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ*

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ УКРАЇНИ

Генічеський повітовий комітет КП(б)У (повітком КП(б)У)

Ф. П-289, 21 од. зб., 1921–1923 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у лютому 1921 р. як партійний комітет КП(б)У м. Генічеська, з листопада 1921 р. – повітком КП(б)У.

Припинив діяльність у березні 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повіту.

Циркуляри, листи ЦК РКП(б), КП(б)У, Катеринославського губвиконкому, губкому, Мелітопольського окружному КП(б)У про організацію партійно-політичної, агітаційно-пропагандистської роботи, атеїстичної пропаганди, боротьбу з голодом, навчання молоді, жінок, проведення місячників, тижнів допомоги різним установам, категоріям населення, святкових заходів на честь видатних дат, сприяння Міжнародній організації допомоги борцям революції (1923), збирання пожертв на користь політичних ув'язнених Польщі (1923), збір спогадів, документів про події 1918–1922 рр. Протоколи, витяги з них, засідань бюро Запорізького губкому (1921–1922), колегії агітаційно-пропагандистського відділу Катеринославського губкому КП(б)У (1923). Протоколи повітових партійних конференцій, пленумів, зборів, засідань комітету КП(б)У, нарад секретарів волосних комуністичних осередків. Плани та звіти про роботу партійного комітету, повіткому КП(б)У. Доповіді, тези на актуальні теми. Анкети Всеросійського перепису членів РКП(б) (1922). Анкети, картки, особові справи, заяви комуністів. Характеристика секретарів комуністичних осередків (1923). Статут товариства авіації і повітроплавання України та Криму (1923).

---

* Фонди КПУ, ЛКСМУ, за винятком первинної організації КПУ, віднесено до I, II категорій. Надійшли на зберігання у 1991 р. у зв'язку з ліквідацією паргархіву.

Херсонський окружний комітет КП(б)У (окружком КП(б)У)

Ф. П-723, 28 од. зб., 1920, 1924–1929 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у березні 1923 р.

Припинив діяльність у вересні 1930 р. у зв'язку з ліквідацією Херсонського округу.

Протокол Херсонської губернської конференції КП(б)У (1920). Витяг із протоколу засідання бюро Одеського губкому КП(б)У про стан роботи Херсонського окружного КП(б)У (1924). Доповідь інструктора Одеського губкому КП(б)У про обстеження партійно-політичного, економічного стану в сільських районах Херсонського округу (1924). Стенограми, протоколи окружних конференцій (1924–1925, 1927), пленумів (1925–1928), засідань секретаріату (1925–1929), бюро окружного КП(б)У (1925–1929). Інформаційні звіти окружному КП(б)У (1924–1925). Протоколи засідань відбіркової комісії, анкети, особові картки, списки курсантів радянсько-партійної школи (1926).

Херсонські обласні комітети Комуністичної партії України (обкоми КПУ)

3 фонди, 23115 од. зб., 1944–1991 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Херсонський, ф.П-46, 22114 од. зб., 1944–1962, 1964–1991 рр.

Промисловий, ф.П-3552, 503 од. зб., 1963–1964 рр.

Сільський, ф.П-3553, 498 од. зб., 1963–1964 рр.

У зв'язку зі створенням 30 березня 1944 р. Херсонської області у квітні 1944 р. створено Херсонський обком КП(б)У, з 1952 р. – КПУ.

Відповідно до рішення Листопадового пленуму ЦК КПРС 1962 р. обком було розділено на промисловий та сільський обкоми КПУ. 14 грудня 1964 р. відновлено єдиний обком КПУ, який припинив свою діяльність згідно з Указом Президії Верховної Ради України від 26 серпня 1991 р.

Постанови, розпорядження, листи, телеграми ЦК КПРС (ВКП(б)), ЦК КПУ (КП(б)У), РМ СРСР (РНК СРСР), РМ УРСР (РНК УРСР) про виконання державних, партійних планів, завдань, їх ідеологічне, кадрове забезпечення, переміщення та навчання партійних виробничих кадрів, розвиток економіки, територій, ведення діловодства, евакуацію українського населення з Польщі (1944), відновлення зруйнованих об'єктів (1944–1950). Стенограми, протоколи обласних конференцій, пленумів Херсонського обкому КПУ (КП(б)У) (1948–1991). Стенограми засідань, протоколи, постанови та довідки до них бюро обкому КПУ (КП(б)У) (1948–1991), в т. ч. об'єднаного VII пленуму обкому КПУ та XI пленуму Херсонського міськкому КПУ про злочинні антипартійні, антидержавні дії Л.Берії (1953). Стенограми, протоколи зборів, нарад партійного активу, секретарів райкомів, міськкомів, парткомів, голів райвиконкомів, директорів, керівників установ, підприємств, організацій, фахівців різних галузей, передовиків виробництва. Постанови, рішення обкомів про відновлення та розвиток населених пунктів, районів області, підприємств, організацій, промисло-

вих, сільськогосподарських, культурно-освітніх установ, виконання рішень партійних з'їздів, пленумів, розпоряджень центральних партійних установ, організацію партійно-політичної роботи, пропаганди; про заходи по усуненню недоліків, що викладені в статті І.Еренбурга “Кров та чорнило” в газеті “Правда”; про роботу Херсонської міськради зі скаргами трудящих (1944); про встановлення першого стеномерного телефонного комутатора в м. Херсоні (1944), організацію дитячого будинку для дітей колишніх польських громадян (1944). Плани та річні, квартальні, місячні, спеціальні звіти про роботу бюро, відділів, секторів обкому. Звіт Херсонського обкому КП(б)У до доповіді на Політбюро ЦК КП(б)У (1951). Звіти, доповідні записки, доповіді, інформації про роботу з кадрами, керівниками різних установ, лекторських груп, організацій ЛКСМУ, перевірку роботи партійних організацій, діяльність – релігійну, дитячих установ, органів прокуратури, міліції, учбових закладів, стан поштового, телеграфного, телефонного, радіозв'язку, транспорту; організацію виборів до рад різних рівнів, будівництво Каховської ГЕС (1951–1955), боротьбу з дитячою безпритульністю (1947), відновлення роботи залізничного вокзалу (1944), розподіл коней з партизанських з'єднань О.Ф.Федорова. Доповіді керівників області на актуальні теми, в т. ч. першого секретаря обкому КП(б)У О.Ф.Федорова. Довідки, зведення про науково-атеїстичну пропаганду, роботу портів, підприємств, кооперативів, місцевої промисловості, рибних промислів; науково-дослідних установ, інститутів, морехідних, ремісничих училищ, шкіл юнг, ФЗН, бібліотек, будинків творчості, культури, музеїв, клубів; вирощування бавовни (1946–1952), облаштування переселенців з Польщі, Болгарії (1945), розміщення 3-ї військової позики (1944). Довідки, зведення, інформації та листування з райкомами КПУ, партійними організаціями про роботу різних галузей, підприємств, колгоспів, радгоспів, МТС, підготовку кадрів, виконання планів, організацію та проведення сільськогосподарських робіт, механізацію сільського господарства, хлібодержпостачання, порушення статуту сільськогосподарської артілі, радіофікацію населених пунктів (1947–1950), перепис худоби (1950), впорядкування могил військовослужбовців. Довідки, інформації про стан районів, звільнених від нацистських загарбників військ та відновлення в них політичного, господарського, культурного життя (1944). Паспорти районів та області (1945). Кон'юнктурні огляди роботи організацій, цивільного, комунального, житлового будівництва. Коротка економічна характеристика Херсонської області (1945). Довідки про віднесення м. Каховки до категорії міст обласного підпорядкування (1971). Відомості про особовий склад учнів, студентів, викладачів різних навчальних закладів, стан викладання гуманітарних дисциплін. Довідки, відомості, заяви, листування з парторганізаціями, установами, організаціями, підприємствами про розгляд скарг населення. Матеріали про підготовку конференцій профспілок нафтовиків, фінансових працівників, МТС, земельних органів, зв'язку та ін. (1944). Акти, описи справ, особових карток комуністів. Статистичні звіти про склад, чисельність, рух обласної, районних парторганізацій. Партійні бюджети та фінансові звіти обкому, міськкомів, райкомів. Кошториси видатків, штатні розписи обкому. Листування з ЦК КП(б)У про створення в м. Херсоні райкомів партії (1945). Листування з ЦК КПУ, міністерствами про проведення

геологорозвідувальних робіт в акваторії Чорного моря задля пошуку нафти та газу, проектування та будівництво заводу малого суднобудування в м. Гола Пристань (1972). Листування з райкомами КПУ, партійними організаціями про організацію політичної освіти, атеїстичної, пропагандистської роботи, спеціальні перевірки комуністів, переміщення кадрів, роботу організацій. Телеграма-подяка Сталіна мешканцям Херсонської області за збір коштів на будівництво літаків (1945). Стенограма 1-го обласного з'їзду жінок (1960). Протоколи засідання республіканського комітету допомоги хворим та пораненим бійцям і командирам Червоної Армії (1944). Накази наркоматів, міністерств, управлінь залізниць, військово-відновлювальних управлінь (1945–1947), начальника Херсонського гарнізону (1944), директора вечірнього університету марксизму-ленінізму (1951–1954, 1960–1968, 1971–1981, 1985–1989). Особові справи випускників (1950–1956). Накази директора інформаційно-політичного і культурного центру (1990–1991). Плани, звіти, інформації про роботу парткомісій при обкомі, райкомах, міськкомах, парткомах. Плани, звіти, зведення, довідки, відомості про роботу райкомів, міськкомів партії, обкому ЛКСМУ, установ, організацій, підприємств. Плани, інформації про роботу Будинку політосвіти (1980–1991). Плани, звіти, інформації, договори про соціалістичні змагання між областями, районами, організаціями. Постанови райвиконкомів, загальних зборів населення про взяття шефства над шахтами тресту “Ворошиловградвугілля” (1944). Звіт про діяльність Херсонського єдиного наукового медичного товариства (1948). Матеріали про діяльність підпільної молодіжної організації І. Кулика. Карта мінних полів лівого берега Дніпра (1944). Листи бійців та командирів Червоної Армії трудящим Херсонщини (1944). Анкети делегатів обласних партійних конференцій (з 1964). Характеристики передовиків, нагороджених. Заяви комуністів про відкликання на роботу в Херсонську область (1944). Спогади репатрійованих громадян (1948). Списки комуністів, відповідальних працівників, викладачів навчальних закладів, слухачів партійних курсів при обкомі КП(б)У (1944–1948), агітаторів. Посвідчення відповідальних працівників. Відомості нарахування заробітної плати, особові рахунки працівників обкому.

Херсонський міський комітет КПУ (КП(б)У) (міськком КПУ)

Ф. П-185, 14794 од. зб., 1932–1941, 1944–1991 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створений у 1920 р. В 1941–1944 рр., під час окупації м. Херсона, не діяв. Відновив свою діяльність 21 березня 1944 р.

Припинив роботу згідно з Указом Президії Верховної Ради України від 26 серпня 1991 р.

Листи ЦК КПРС (ВКП(б)), ЦК КПУ (КП(б)У), обкому КПУ (КП(б)У) з організаційно-партійних, кадрових питань, про виконання рішень центральних партійних органів, державну, партійну підтримку громадських товариств, організацію обліку, опитування репатрійованих громадян (1945). Доповідна записка секретаря ЦК КП(б)У М.С.Хрушова про відбудову м. Херсона (1945). Сте-

нограми нарад при обкомі КПУ (КП(б)У). Стенограми, протоколи, постанови конференцій, пленумів, засідань бюро, зборів, нарад активу міськкому КПУ (КП(б)У). Протокол святкових зборів, присвячених 200-річчю Херсона (1978). Плани, звіти про роботу міськкому, відділів міськкому, райкомів КПУ (КП(б)У). Довідки про перевірку роботи відділів міськкому, партійних організацій. Рапорти, акти, зведення, довідки про збитки, нанесені нацистськими загарбниками промисловим підприємствам м. Херсона (1944). Повідомлення, довідки, листування про знаходження обладнання та цінностей Херсонської бавовняно-дослідної станції у Берлінському університеті (1945), організацію авіаційної школи в м. Херсоні (1944), відновлення та виробничу діяльність промислових підприємств, проведення місячника допомоги сім'ям фронтовиків, дітям загиблих воїнів, розмінування міста (1944). Доповідні записки, звіти, інформації, довідки про проведення звітно-виборчих партійних зборів, організацію вивчення теорії марксизму-ленінізму, інформаційні роботи, обговорення рішень партійних органів, удосконалення структури парторганізацій, керівництво райкомаами КПУ м. Херсона, комсомольською організацією; агітаційно-пропагандистську діяльність, виконання народногосподарських планів, соціалістичних зобов'язань; стан наочної агітації, сплати партійних внесків, політико-виховної роботи, роботу первинних парторганізацій, парткабінету, промисловості, установ, підприємств, організацій, громадських товариств, товариських судів, перевірку учбових закладів, боротьбу з релігійними організаціями, підготовку до святкування революційних дат. Фінансові звіти, кошториси, штатні розписи. Статистичні звіти про склад, рух міської (1944–1991), районних (1945–1991) парторганізацій. Листування з обкомом, організаціями КПУ, установами, організаціями про ліквідацію неписьменності серед населення (1944), направлення комуністів на роботу в село для укріплення керівництва колгоспами, МТС (1946), діяльність учасників партизанського, підпільного руху в м. Херсоні під час окупації, спеціальну перевірку осіб, які перебували в окупації (1944–1945), підбір, висування, затвердження кадрів, розгляд скарг населення. Документи (протоколи засідань, звіти, довідки, статистичні звіти, листування) міської, осередкових комісії м. Херсона по чистці партії (1933). Інформації, звіти про роботу вечірнього університету марксизму-ленінізму. Доповідна записка геолога П.Голоносова про наявність покладів газу метану біля м. Херсона (1946). Звіти про виробничо-господарську діяльність підприємств, установ, організацій. Анкети делегатів конференцій міської організації КПУ (КП(б)У) (1945–1991). Заяви, анкети, автобіографії, особові справи комуністів. Книги обліку партквитків, реєстрації облікових карток членів КПУ. Характеристика, списки громадян, представлених до нагород. Списки номенклатурних працівників, Героїв Радянського Союзу, Соціалістичної Праці, членів бюро, комуністів. Відомості на видачу зарплатні, особові рахунки працівників.

Новокаховський міський комітет КПУ (міськком КПУ)

Ф.П-3418, 7783 од. зб., 1958–1991 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений 30 червня 1958 р.

Припинив свою діяльність згідно з Указом Президії Верховної Ради України від 26 серпня 1991 р.

Протоколи конференцій, пленумів, засідань бюро, зборів активу міськкому КПУ. Звіти, інформації, довідки про роботу міськкому, виконання постанов бюро міськкому, організацію, стан агітаційної, пропагандистської, ідеологічної роботи, використання кадрових резервів. Фінансові звіти, кошториси, штатні розписи. Статистичні звіти про склад та рух міської партійної організації. Листування з обкомом, організаціями КПУ, організаціями, установами про спеціальну перевірку осіб, ліквідацію партійних комітетів, передачу партійних організацій з району в район, зміни назв. Книги обліку партквитків, реєстрації облікових карток. Анкети делегатів партійних конференцій міськкому КПУ (1966–1991). Особові справи комуністів, заяви громадян. Відомості нарахування заробітної плати, особові рахунки.

Районні, промислові, сільські виробничі комітети КПУ і політвідділи

50 фондів, 126306 од. зб., 1921–1941, 1943–1991. Описи. Рос., укр. мови.

Райкоми КПУ м. Херсона

Дніпровський, ф.П-3645, 5638 од. зб., 1965–1990 рр.
Комсомольський, ф.П-3650, 8646 од. зб., 1965–1990 рр.
Ленінський, ф.П-169, 725 од. зб., 1945–1948 рр.
Молотовський, ф.П-166, 484 од. зб., 1945–1948 рр.
Сталінський, ф.П-161, 304 од. зб., 1945–1948 рр.
Суворовський, ф.П-3654, 11218 од. зб., 1965–1990 рр.

Районні комітети:

Бериславський, ф.П-127, 5724 од. зб., 1932–1941, 1944–1962, 1965–1991 рр.
Білозерський, ф.П-129, 5337 од. зб., 1944–1962, 1965–1991 рр.
Великопетиський, ф.П-104, 4053 од. зб., 1923–1941, 1944–1962, 1965–1991 рр.
Великоолександрівський, ф.П-144, 4565 од. зб., 1932–1937, 1943–1962, 1965–1991 рр.
Верхньорогачицький, ф.П-148, 2851 од. зб., 1925–1930, 1946–1962, 1967–1991 рр.
Високопільський, ф.П-150, 2844 од. зб., 1946–1962, 1967–1991 рр.
Генічеський, ф.П-116, 9095 од. зб., 1923–1941, 1943–1962, 1965–1991 рр.
Голопристанський, ф.П-141, 6377 од. зб., 1932–1941, 1943–1962, 1965–1991 рр.
Горностаївський, ф.П-124, 3963 од. зб., 1935–1941, 1943–1962, 1965–1991 рр.
Іванівський, ф.П-19, 3809 од. зб., 1921–1941, 1944–1962, 1965–1991 рр.
Каланчацький, ф.П-130, 3379 од. зб., 1943–1962, 1967–1991 рр.
Калінінський, ф.П-139, 520 од. зб., 1932–1941, 1944–1958 рр.
Каховський, ф.П-134, 8782 од. зб., 1932–1941, 1943–1962, 1965–1991 рр.
Нижньосірогозький, ф.П-48, 4279 од. зб., 1925–1941, 1944–1962, 1965–1991 рр.
Нововоронцовський, ф.П-120, 3909 од. зб., 1935–1941, 1943–1962, 1965–1991 рр.
Новомаячківський, ф.П-146, 477 од. зб., 1946–1958 рр.
Новотроїцький, ф.П-109, 5182 од. зб., 1923–1941, 1943–1962, 1965–1991 рр.
Сиваський, ф.П-16, 1326 од. зб., 1935–1941, 1943–1962 рр.
Скадовський, ф.П-122, 5018 од. зб., 1932–1941, 1943–1962, 1965–1991 рр.
Херсонський, ф.П-126, 1427 од. зб., 1944–1962 рр.
Хорлівський, ф.П-2341, 14 од. зб., 1932–1937 рр.
Цюрупинський, ф.П-137, 6096 од. зб., 1932–1941, 1943–1962, 1965–1991 рр.

Чаплинський, ф.П-132, 4132 од. зб., 1935–1941, 1943–1962, 1965–1991 рр.

Промислово-виробничі парткоми:

Генічеський, ф.П-3554, 248 од. зб., 1962–1964 рр.

Херсонський, ф.П-3555, 358 од. зб., 1962–1964 рр.

Цюрупинський, ф.П-3559, 199 од. зб., 1962–1964 рр.

Сільські виробничі парткоми:

Бериславський, ф.П-3570, 422 од. зб., 1962–1964 рр.

Білозерський, ф.П-3558, 434 од. зб., 1962–1964 рр.

Великолепетиський, ф.П-3560, 359 од. зб., 1962–1964 рр.

Великоолександрівський, ф.П-3563, 522 од. зб., 1962–1964 рр.

Генічеський, ф.П-3569, 532 од. зб., 1962–1964 рр.

Голопристанський, ф.П-3580, 512 од. зб., 1962–1964 рр.

Каховський, ф.П-3571, 523 од. зб., 1962–1964 рр.

Нижньосірогоський, ф.П-3568, 381 од. зб., 1962–1964 рр.

Скадовський, ф.П-3576, 354 од. зб., 1962–1964 рр.

Чаплинський, ф.П-3577, 360 од. зб., 1962–1964 рр.

Політвідділи колгоспів, радгоспів, МТС та інші:

Великолепетиський, ф.П-92, 1 од. зб., 1931–1934 рр.

Верхньорогачицький, ф.П-80, 8 од. зб., 1933–1935 рр.

Каракуль-радгосп ім. 10-річчя МОДРу, ф.П-82, 6 од. зб., 1935–1937 рр.

Нижньосірогоський, ф.П-53, 12 од. зб., 1933–1934 рр.

Новоолексіївський, ф.П-118, 2 од. зб., 1933 р.

Новогригорівський, ф.П-732, 2 од. зб., 1934 р.

При управлінні будівництва зрошувальних систем, ф.П-2776, 98, од. зб., 1951–1955 рр.

Херсонського обласного військового комісаріату, ф.П-3694, 899 од. зб., 1944–1991 рр.

Перші райкоми КП(б)У організовані у 1923 р. під час створення районів. У подальшому організовувались, ліквідовувались залежно від змін в адміністративно-територіальному поділі, припиняли свою діяльність в 1941–1943/4 рр. у зв'язку з нацистською окупацією. В 1962–1964 рр. існували промислові та сільські виробничі комітети, створені замість райкомів КПУ.

Райкоми КПУ м. Херсона існували з травня 1945 р. по серпень 1948 р. Відновлені у січні 1965 р. відповідно до районного поділу міста.

Ліквідовані відповідно до постанови бюро Херсонського обкому КПУ від 31 серпня 1990 р.

Діяльність політвідділів колгоспів, радгоспів, МТС та ін. простежується протягом 1931–1937, 1944–1991 рр.

Директиви, листи, розпорядження ЦК КПРС (ВКП(б)), ЦК КПУ (КП(б)У), обкомів, окружкомів КПУ (КП(б)У) про проведення партійно-політичної, ідеологічної, атеїстичної, пропагандистської роботи, виконання рішень центральних, обласних партійних органів, реорганізацію територіальних парторганізацій, відбір кадрів для партійної, господарської діяльності, з питань виконання народногосподарських планів, розвитку промисловості, сільського господарства, споживчої кооперації, освіти, партійного обліку. Протоколи, резолюції, рішення конференцій, засідань бюро, зборів, нарад активу, райкомів, парткомів КПУ. Спільні постанови виконкомів райрад та бюро райкомів КПУ. Протоколи святкових засідань активу. Плани, звіти, доповіді, інформації про роботу райкомів, відділів райкомів, парткомів. Звіти, інформації, зведення, відомості та листування про роботу партійних організацій, кадрів, керівників, установ,

організацій, активу, лекторіїв, груп народного контролю, організацію виборів до рад, звітно-виборчі збори в колгоспах, хід сільськогосподарських робіт, стан місцевої преси, розгляд скарг населення; спеціальну перевірку комуністів, керівників, осіб, підсумки соціалістичних змагань. Довідки про перевірку роботи партійних організацій. Тези виступів відповідальних працівників. Акти, довідки про збитки під час нацистської окупації, партизанський, підпільний рух. Директиви, протоколи районних, осередкових комісій, статистичні звіти, особові справи комуністів про чистку партії ВКП(б) (1933). Протоколи засідань громадських організацій, загальних зборів робітників, службовців, колгоспників. Анкети делегатів партійних конференцій. Лист трудящих Херсонщини Й.В.Сталіну, М.С.Хрущову з приводу приєднання Закарпаття до України (1945). Листування з партійними організаціями, установами про розгляд заяв, скарг населення. Доповідні записки, довідки про стан організаційно-партійної роботи, організацію та проведення політичних кампаній, керівництво партійними організаціями, виконання партійних, народногосподарських планів, роботу підприємств, установ, організацій, діяльність громадських організацій, зловживання посадових осіб. Звіти про вибори в райкоми КПУ, надходження членських внесків. Акти, довідки перевірок первинних парторганізацій. Протоколи засідань, плани, звіти партійних комісій. Протоколи зборів первинних парторганізацій, загальних зборів робітників, службовців підприємств, установ. Анкети делегатів партійних конференцій. Заяви, особові справи, характеристики комуністів. Фінансові звіти, кошториси, штатні розписи, акти перевірки фінансово-господарської діяльності райкомів КПУ. Статистичні звіти про чисельність, склад, рух партійних організацій, надходження членських внесків від первинних організацій. Списки первинних парторганізацій КПУ, керівних кадрів, номенклатурних посад, комуністів, спеціалістів, секретарів парторганізацій, членів райкомів, інвалідів війни, партизанів, передовиків, нагороджених. Книги обліку партквитків, особових карток членів КПУ, картки обліку членських внесків. Відомості про нарахування заробітної плати, особові рахунки працівників райкомів.

Партійні комітети з правами райкомів КПУ (парткоми КПУ)

6 фондів, 16159 од. зб., 1944-1991 рр. Описи. Рос., укр. мова.

Херсонського комбайнового заводу, ф.П-598, 1646 од.зб., 1944–1991 рр.

Херсонського бавовняного комбінату, ф.П-3583, 4447 од.зб., 1951–1991 рр.

Херсонського суднобудівного об'єднання, ф.П-3584, 4545 од.зб., 1950–1991 рр.

Херсонського об'єднання “Дніпро”, ф.П-3597, 1310 од.зб., 1960–1991 рр.

Виробничого об'єднання “Південелектромаш” (м. Нова Каховка), ф.П-3747, 2435 од.зб., 1956–1991 рр.

Комбінату “Херсонпромбуд”, ф.П-3837, 1776 од.зб., 1945–1991 рр.

Створені у 1956–1964 рр. на базі первинних парторганізацій.

Ліквідовані згідно з Указом Президії Верховної Ради України від 26 серпня 1991 р.

Стенограми, протоколи конференцій, зборів, засідань парткомів, бюро, зборів активу КПУ. Плани та звіти про роботу парткомів, бюро, звіти, інфор-

мації, довідки про виконання постанов, рішень партійних, державних органів, ведення агітаційно-масової, організаційної роботи. Статистичні звіти про чисельний склад парторганізацій. Листування з установами, організаціями, відділами про розгляд скарг та заяв комуністів, громадян. Анкети делегатів конференцій, членів парткомів КПУ, особові справи комуністів. Книги обліку партквитків, облікових карток комуністів.

Первинні партійні організації (ОАФ)

746 фондів, 34561 од. зб., 1921–1941, 1944–1991 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Білозерського, ф.П-186, 1421 од. зб., 1930, 1934, 1945–1991 рр.
Бериславського, ф.П-350, 1485 од. зб., 1944–1991 рр.
Великопетиського, ф.П-89, 1180 од. зб., 1921–1938, 1944–1991 рр.
Великоолександрівського, ф.П-897, 1416 од. зб., 1944–1991 рр.
Верхньорогачицького, ф.П-750, 925 од. зб., 1924–1938, 1946–1991 рр.
Генічеського, ф.П-1379, 2286 од. зб., 1944–1988 рр.
Горностаївського, ф.П-225, 808 од. зб., 1944–1991 рр.
Іванівського, ф.П-41, 1073 од. зб., 1929–1940, 1944–1989 рр.
738 фондів будуть об'єднані в ОАФ.

Почали створюватися відповідно до статуту РКП(б), прийнятому у 1919 р., як партійні осередки. З 1934 р. – партійні організації. Об'єднували членів та кандидатів в члени КПУ за місцем роботи комуністів. Вищим органом первинної парторганізації були партійні збори, для поточної роботи утворювались бюро, або парткоми.

Припинили свою діяльність у 1991 р. згідно з Указом Президії Верховної Ради України від 26 серпня 1991 р.

Протоколи засідань бюро, комітетів, партійних зборів первинних партійних організацій.

ЛЕНІНСЬКА КОМУНІСТИЧНА СПІЛКА МОЛОДІ УКРАЇНИ

Херсонський окружний комітет ЛКСМУ

Ф. П-673, 2 од. зб., 1929–1930 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у 1923 р., ліквідований у 1930 р.
Очолював роботу комсомольських організацій округу. Обирався на окружних конференціях.

Протоколи засідань бюро. Бюлетені та звіти про участь комсомольських організацій в сільськогосподарських роботах, перевиборах сільрад.

**Херсонські обласні комітети Ленінської
комуністичної спілки молоді України
(обкоми ЛКСМУ)**

3 фонди, 1405 од. зб., 1944–1991 рр. Описи, покажчики. Рос., укр. мови.

Херсонський, ф.П-4, 1405 од. зб., 1944–1991 рр.
Промисловий, ф.П-3581, 58 од. зб., 1963–1964 рр.
Сільський, ф.П-3582, 64 од. зб., 1963–1964 рр.

У зв'язку зі створенням 30 березня 1944 р. Херсонської області у травні 1944 р. організований Херсонський обком ЛКСМУ. З лютого 1963 р. по грудень 1964 р. функціонували два обкоми ЛКСМУ: промисловий та сільський. З грудня 1964 р. відновлено єдиний обком ЛКСМУ.

У 1991 р. обком ЛКСМУ припинив своє існування шляхом саморозпуску. На його базі створена Херсонська обласна рада спілок молодіжних організацій (ХОРСМО).

Протоколи, стенограми обласних комсомольських конференцій, засідань пленумів, бюро, зборів обласного комсомольського активу. Плани роботи. Звіти, доповідні записки, довідки відділів обласних, міських та районних комітетів про кадрову й ідеологічну роботу, ідейно-політичне, військово-патріотичне виховання, культурну та оборонно-спортивну роботу та роботу з піонерами. Документи про участь комсомольських організацій у Всесоюзних, республіканських змаганнях, проведенні рейдів “комсомольського прожектору”, направлення молоді на ударні комсомольські будови, участь в олімпіадах. Довідки про боротьбу з правопорушеннями серед неповнолітніх, встановлення зв'язків з іноземними молодіжними організаціями, про культурне обслуговування комсомольських будов, участь у конкурсах творчих робіт учнів, підбір кадрів. Звіти про роботу бюро молодіжного туризму “Супутник”. Статзвіти про чисельний склад та рух районних комсомольських організацій. Кошториси витрат, штатні розписи, звіти про фінансову діяльність обласної, міських та районних комсомольських організацій. Відомості про нарахування заробітної плати (1943–1991). Особові справи номенклатурних робітників.

**Районні і міські комітети Ленінської
комуністичної спілки молоді України
(райкоми і міськкоми ЛКСМУ)**

31 фонд, 12116 од. зб., 1923–1991 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Районні комітети ЛКСМУ:
Бериславський, ф.П-128, 566 од. зб., 1944–1989 рр.
Білозерський, ф.П-721, 457 од. зб., 1944–1989 рр.
Великоолександрівський, ф.П-143, 518 од. зб., 1944–1989 рр.

Великопетиський, ф.П-105, 494 од. зб., 1923–1941, 1944–1991 рр.
Верхньорогачицький, ф.П-149, 342 од. зб., 1946–1962, 1967–1988 рр.
Високопільський, ф.П-151, 380 од. зб., 1946–1962, 1967–1989 рр.
Генічеський, ф.П-119, 845 од. зб., 1925–1930, 1943–1962, 1965–1989 рр.
Голопристанський, ф.П-138, 512 од. зб., 1943–1989 рр.
Горностаївський, ф.П-125, 372 од. зб., 1943–1962, 1965–1991 рр.
Іванівський, ф.П-45, 417 од. зб., 1935–1940, 1943–1991 рр.
Каланчацький, ф.П-131, 446 од. зб., 1943–1962, 1965–1991 рр.
Каховський, ф.П-135, 663 од. зб., 1943–1991 рр.
Калінінський, ф.П-140, 84 од. зб., 1944–1958 рр.
Нижньосірогоський, ф.П-47, 435 од. зб., 1935–1941, 1943–1989 рр.
Нововоронцовський, ф.П-121, 440 од. зб., 1944–1962, 1965–1989 рр.
Новомячківський, ф.П-147, 74 од. зб., 1946–1958 рр.
Новотроїцький, ф.П-115, 521 од. зб., 1935–1941, 1944–1962, 1965–1991 рр.
Сиваський, ф.П-17, 150 од. зб., 1933–1941, 1943–1962 рр.
Скадовський, ф.П-123, 543 од. зб., 1944–1989 рр.
Херсонський, ф.П-136, 129 од. зб., 1944–1962 рр.
Цюрупинський, ф.П-145, 530 од. зб., 1943–1962, 1965–1989 рр.
Чаплинський, ф.П-133, 450 од. зб., 1943–1988 рр.

Міські комітети ЛКСМУ:

Каховський, ф.П-2756, 61 од. зб., 1951–1958 рр.
Новокаховський, ф.П-3455, 495 од. зб., 1958–1987 рр.
Херсонський, ф.П-142, 579 од. зб., 1939–1941, 1944–1987 рр.

Районні комітети ЛКСМУ м. Херсона:

Дніпровський, ф.П-3649, 425 од. зб., 1965–1988 рр.
Комсомольський, ф.П-3658, 529 од. зб., 1965–1989 рр.
Ленінський, ф.П-1182, 8 од. зб., 1945–1948 рр.
Молотовський, ф.П-1183, 6 од. зб., 1945–1948 рр.
Сталінський, ф.П-1594, 9 од. зб., 1945–1948 рр.
Суворовський, ф.П-3659, 636 од. зб., 1965–1987 рр.

Створені у 1923–1927 рр. у зв'язку зі створенням районів. З серпня 1941 р. тимчасово припиняли діяльність у зв'язку з окупацією Херсонщини нацистами. З грудня 1962 р. по січень 1965 р. реорганізовані у промислові і сільські виробничі комітети ЛКСМУ; на початку 1965 р. були об'єднані в єдиний обком. Районні комітети в м. Херсоні почали діяти у зв'язку зі створенням районів: Ленінського, Молотовського, Сталінського – з 1945 р., Дніпровського, Комсомольського, Суворовського – з 1965 р.

Припинили своє існування шляхом саморозпуску, на базі частини їх створені районні, міські комітети ХОРСМО.

Стенограми, протоколи районних комсомольських конференцій, пленумів, засідань бюро, зборів комсомольського активу, первинних комсомольських та піонерських організацій. Статистичні звіти про чисельний склад організацій. Журнали реєстрації членів ЛКСМУ. Фінансові звіти. Документи з особового складу.

**Комітети Ленінської комуністичної спілки молоді України
з правами районних комітетів**

25 фондів, 2739 од. зб., 1964–1990 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Комітети ЛКСМУ з правами райкомів:

Херсонського суднобудівного об'єднання ім. 60-річчя Ленінського комсомолу, ф.П-3590, 262 од. зб., 1961–1989 рр.

Новокаховського електромашинобудівного заводу, ф.П-3635, 214 од. зб., 1960–1989 рр.

Херсонського комбайнового заводу ім. Г.І.Петровського, ф.П-3640, 183 од. зб., 1963–1989 рр.

Херсонського бавовняного комбінату, ф.П-3641, 378 од. зб., 1958–1989 рр.

Херсонського виробничого об'єднання “Дніпро”, ф.П-3677, 222 од. зб., 1964–1989 рр.

Трест “Херсонбуд”, ф.П-3644, 44 од. зб., 1963–1972 рр.

Херсонського педагогічного інституту ім. Н.К.Крупської, ф.П-3749, 120 од. зб., 1968–1988 рр.

Тресту “Херсонжитлобуд”, ф.П-3750, 27 од. зб., 1966–1972 рр.

Херсонського сільськогосподарського інституту ім. О.Д.Цюрупі, ф.П-3781, 95 од. зб., 1967–1988 рр.

Херсонського морехідного училища Міністерства морського флоту ім. Лейтенанта Шмідта, ф.П-3789, 81 од. зб., 1968–1989 рр.

Херсонського машинобудівного технікуму, ф.П-3791, 87 од. зб., 1971–1989 рр.

Херсонського судномеханічного технікуму, ф.П-3792, 77 од. зб., 1971–1988 рр.

Виробничого управління “Каховсьільбуд”, ф.П-3795, 96 од. зб., 1972–1989 рр.

Херсонського морехідного училища рибної промисловості, ф.П-3796, 62 од. зб., 1971–1988 рр.

Комбінату “Херсонпромбуд”, ф.П-3799, 106 од. зб., 1972–1989 рр.

Херсонського медичного училища, ф.П-3800, 81 од. зб., 1972–1989 рр.

Об'єднаного комітету на будівництві Каховської зрошувальної системи, ф.П-3801, 100 од. зб., 1969–1989 рр.

Херсонського індустріального інституту, ф.П-3802, 72 од. зб., 1972–1989 рр.

Новокаховського технікуму гідромеліорації, механізації і електрифікації сільськогосподарства, ф.П-3817, 58 од. зб., 1973–1989 рр.

Бериславського педагогічного училища, ф.П-3832, 52 од. зб., 1975–1989 рр.

Залізничного вузла станції “Херсон”, ф.П-3838, 47 од. зб., 1976–1989 рр.

Залізничного вузла станції “Каховка”, ф.П-3840, 55 од. зб., 1976–1989 рр.

Новокаховського приладобудівного заводу “Сокіл”, ф.П-3841, 38 од. зб., 1977–1989 рр.

Науково-дослідного інституту “Асканія-Нова”, ф.П-3888, 32 од. зб., 1979–1990 рр.

Херсонського консервного комбінату, ф.П-3891, 44 од. зб., 1979–1987 рр.

Каховського радгоспу-технікуму, ф.П-3894, 26 од. зб., 1981–1989 рр.

Херсонського СПТУ № 8, ф.П-3905, 6 од. зб., 1986–1989 рр.

Херсонського СПТУ № 5, ф.П-3906, 5 од. зб., 1986–1989 рр.

Херсонського суднобудівного і судноремонтного заводу ім. Комінтерну, ф.П-3907, 6 од. зб., 1986–1989 рр.

Новокаховського СПТУ № 14, ф.П-3908, 19 од. зб., 1983–1990 рр.

Створені у 1958–1980 рр.

Припинили діяльність у 1991 р. шляхом саморозпуску, на базі частини їх створені первинні комітети ХОРСМО.

Протоколи комсомольських конференцій, зборів, засідань бюро, комсомольського активу. Плани роботи. Довідки; статистичні звіти. Журнали реєстрації членів ЛКСМУ.

Комітети Ленінської комуністичної спілки молоді України промислових і сільських виробничих управлінь

13 фондів, 166 од. зб., 1963–1964 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Комітети ЛКСМУ промислово-виробничих управлінь:

Генічеський, ф.П-3566, 11 од. зб., 1963–1964 рр.

Херсонський, ф.П-3556, 15 од. зб., 1963–1964 рр.

Цюрупинський, ф.П-3557, 13 од. зб., 1963–1964 рр.

Комітети ЛКСМУ колгоспно-радгоспних виробничих управлінь:

Бериславський, ф.П-3565, 13 од. зб., 1963–1964 рр.

Білозерський, ф.П-3567, 12 од. зб., 1963–1964 рр.

Великоолександрівський, ф.П-3561, 12 од. зб., 1963–1964 рр.

Великолепетиський, ф.П-3564, 12 од. зб., 1963–1964 рр.

Генічеський, ф.П-3579, 15 од. зб., 1963–1964 рр.

Голопристанський, ф.П-3574, 13 од. зб., 1963–1964 рр.

Каховський, ф.П-3572, 13 од. зб., 1963–1964 рр.

Нижньосірогоський, ф.П-3573, 10 од. зб., 1963–1964 рр.

Скадовський, ф.П-3578, 13 од. зб., 1963–1964 рр.

Чаплинський, ф.П-3575, 13 од. зб., 1963–1964 рр.

Створені відповідно до постанови II пленуму ЦК ВЛКСМ (грудень, 1962).

Припинили діяльність у січні 1965 р.

Протоколи комсомольських конференцій, пленумів, засідань бюро, зборів комсомольського активу та первинних комсомольських організацій. Плани роботи. Статистичні та фінансові звіти. Відомості нарахування заробітної плати працівникам комітетів комсомолу. Журнали реєстрації членів ЛКСМУ.

Рада спілки молоді Херсонської області (ХОРСМО)

Ф.П-3911, 13 од. зб., 1991–1994 рр. Описи. Рос., укр. мови.

В листопаді 1991 р. розпочав діяльність виконком тимчасової координаційної ради спілки молоді як правонаступник Ленінської комуністичної спілки молоді України Херсонської області (ЛКСМУ – МДС).

Координаційна рада ставила за мету об'єднати діяльність комсомольських та молодіжних організацій області і з 25 лютого 1992 р. почала діяти на постійній основі як Рада спілки молоді Херсонської області на чолі з виконкомом.

Припинила свою діяльність у листопаді 1994 р.

Постанови облвиконкому. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

ПРОФСПІЛКИ

Ради профспілок (профради)

16 фондів, 5059 од. зб., 1919–1937, 1948–1986 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Дніпровська повітова рада профспілок, ф.Р-668, 105 од. зб., 1920–1923 рр.
Херсонська повітова рада профспілок, ф.Р-607, 367 од. зб., 1919–1924 рр.
Нововоронцовський містечковий секретаріат, ф.Р-665, 2 од. зб., 1921 р.
Станіславський містечковий секретаріат, ф.Р-666, 2 од. зб., 1921 р.
Херсонська окружна рада профспілок, ф.Р-608, 531 од. зб., 1923–1930 рр.
Бериславська районна рада профспілок, ф.Р-654, 24 од. зб., 1924–1926 рр.
Великоолександрівський районний секретаріат профспілок, ф.Р-667, 41 од. зб., 1920–1926 рр.
Високопільська районна рада профспілок, ф.Р-658, 8 од. зб., 1926 р.
Голопристанський районний секретаріат профспілок, ф.Р-688, 3 од. зб., 1923–1926 рр.
Горностаївський районний секретаріат профспілок, ф.Р-694, 15 од. зб., 1923–1926 рр.
Каховське районне бюро профспілок, ф.Р-1003, 28 од. зб., 1921–1926 рр.
Качкарівська районна рада профспілок, ф.Р-660, 18 од. зб., 1923–1926 рр.
Олешківська районна рада профспілок, ф.Р-669, 16 од. зб., 1923–1927 рр.
Скадовський районний секретаріат профспілок, ф.Р-682, 7 од. зб., 1925–1926 рр.
Херсонська міська рада профспілок, ф.Р-1005, 449 од. зб., 1930–1937 рр.
Херсонська обласна рада профспілок, ф.Р-3225, 3443 од. зб., 1948–1986 рр.

Створювалися з метою координації діяльності галузевих профспілкових організацій на певній території:

Повітові ради профспілок обрані на перших повітових з'їздах профспілок: Херсонська – в березні 1920 р., Дніпровська – в січні 1921 р. Керували роботою профспілкових організацій на території повітів. Підпорядковувалися Херсонській, з грудня 1920 р. – Миколаївській, з жовтня 1922 р. – Одеській губернській раді профспілок. Ліквідовані: Дніпровська – 26 лютого 1923 р., передавши свої функції Херсонській, Херсонська – в березні 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повіту.

Містечкові секретаріати профспілок створені в кінці 1920 р. Херсонською повітпрофрадою. У 1925 р. влилися до районних рад профспілок.

Окружна і районні ради профспілок створені в березні 1923 р. у зв'язку з утворенням Херсонського округу. Підпорядковувалися: районні – окружній, окружна – Одеській губернській, з червня 1925 р. – Всеукраїнській раді профспілок (ВУРПС). Ліквідовані: районні – в січні 1927 р. відповідно до постанови III Всеукраїнського з'їзду профспілок від 28 грудня 1926 р., окружна – в 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Херсонська міська рада профспілок створена в 1930 р. Підпорядковувалася ВУРПС, з лютого 1932 р. – Одеській, з вересня 1937 р. – Миколаївській обласній раді профспілок. Припинила діяльність у серпні 1941 р. у зв'язку з тимчасовою нацистською окупацією міста.

Херсонська обласна рада профспілок обрана на I обласній міжспілковій конференції 27 жовтня 1948 р. відповідно до постанови ВЦРПС від 21 жовтня 1948 р.

Вищим органом профрад були з'їзди профспілок, а між з'їздами – пленуми та президії профрад.

Фонди Р-608, Р-3225 – I категорії, інші – II категорії: Р-608 – перше надходження – 1930 р., останнє – 1988 р.; Р-3225 – перше надходження – 1962 р., останнє – 2002 р. У 1993 р. розсекречено 38 од. зб.

Постанови, накази, розпорядження, циркуляри, інструкції, директивні листи РНК УСРР, ВУЦВК, ВЦРПС, ВУРПС, губернських повітових і окружного виконкомів і профрад. Протоколи повітових (1920–1922) і VI–IX окружних (1926–1929) міжспілкових з'їздів, повітових, міських, окружних і районних конференцій, пленумів, нарад, засідань президій, пленумів профрад і відділень галузевих профспілок. Постанови пленуму і президії обласної профради, стенограми I обласної міжспілкової конференції (1948). Протоколи загальних зборів, виробничих нарад, засідань місцевих і заводських комітетів профспілок на підприємствах і в установах, зборів профактиву та інженерно-технічних працівників (1928–1930, 1932, 1936). Протоколи окружних з'їздів, конференцій, зльотів ударників (1929–1930), 25-тисячників (1927), винахідників (1930), пролетарського студентства (1928–1929). Плани, звіти, відомості, листування про роботу профрад і відділень галузевих профспілок про підвищення продуктивності праці, нормування, розцінки, підвищення заробітної плати; поліпшення умов праці і побуту працюючих; розгляд трудових конфліктів; організацію і розгортання соцзмагань і ударництва; участь профспілок у проведенні колективізації, посівних кампаніях, хлібозаготівлях; боротьбу з неписьменністю; проведення культурних і оздоровчих заходів; роботу шкіл, бібліотек, клубів, медичних установ; розвиток раціоналізаторства і винахідництва; проведення Тижня культури (1929), Тижня техніки (1930), Днів ударника (1930–1935), розвиток стаханівського руху (1935–1950); допомогу безробітним, страйкуючим німецьким та італійським морякам (1923), англійським і польським шахтарям (1926–1928). Доповідні записки про будівництво Херсонського консервного заводу (1931), паротурбінної електростанції (1932); роботу Херсонського театру ім. Луначарського (1930, 1933), молодіжного театру “Трам” (1930); вантажообіг Херсонського порту (1930). Відомості про облік селянських господарств, що користуються найманою працею (1923–1927), про стан і роботу радгоспів (1933). Історичний нарис про розвиток профспілкового руху в Дніпровському повіті (1922). Колективні договори, трудові угоди. Договори про соцзмагання підприємств. Статути профспілок (1920–1923). Статистичні відомості про кількість членів профспілок (1921), їх списки (1920–1930). Анкети, довідки, свідоцтва членів продзагонів (1920–1923). Списки підприємств, установ і організацій м. Херсона (1920–1923).

Організації галузевих професійних спілок

133 фонди, 17570 од. зб., 1917–1939, 1941, 1944–1991 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Робітників-металістів

Херсонське губернське правління, ф.Р-1735, 32 од. зб., 1917–1921 рр.
Херсонський підрайонний комітет, ф.Р-629, 248 од. зб., 1919–1930 рр.

Генічеська секція, ф.Р-1103, 31 од. зб., 1921–1925 рр.

Каховський містечковий секретаріат, ф.Р-1791, 1 од. зб., 1922–1923 рр.

Завком при Херсонській електростанції, ф.Р-646, 13 од. зб., 1918–1927 рр.

Робітників машинобудівної промисловості

Заводський комітет при комбайновому заводі ім. Г.І.Петровського, м. Херсон, ф.Р-1312, 405 од. зб., 1923–1934, 1943–1970 рр.

Робітників електростанцій і електротехнічної промисловості

Херсонський обласний комітет, ф.Р-1235, 328 од. зб., 1967–1980 рр.

Будівельних робітників (“Будівельник”)

Херсонське повітове відділення, ф.Р-619, 12 од. зб., 1922 р.

Херсонське окружне відділення, ф.Р-620, 99 од. зб., 1923–1929 рр.

Груповий комітет № 1, ф.Р-637, 18 од. зб., 1926–1929 рр.

Робітничий комітет Високопільського елеватора, ф.Р-1778, 1 од. зб., 1927 р.

Херсонський обласний комітет, ф.Р-3977, 450 од. зб., 1964–1986 рр.

Робітників і лісової, деревообробної промисловості

Правління профспілки, м. Херсон, ф.Р-1786, 1 од. зб., 1917–1919 рр.

Херсонський обласний комітет, ф.Р-1234, 235 од. зб., 1968–1979 рр.

Працівників комунального господарства

Дніпровське повітове відділення, ф.Р-2034, 1 од. зб., 1922 р.

Голопристанське відділення, ф.Р-932, 1 од. зб., 1921 р.

Херсонський окружний комітет, ф.Р-612, 31 од. зб., 1923–1928 рр.

Місцевий комітет при Херсонському окружному відділі комунального господарства, ф.Р-636, 54 од. зб., 1924–1930 рр.

Херсонський обласний комітет, ф.Р-2399, 111 од. зб., 1945–1956 рр.

Робітників місцевої промисловості і комунально-побутових підприємств

Херсонський обласний комітет, ф.Р-1970, 550 од. зб., 1946–1982 рр.

Працівників місцевого транспорту (“Місцевтран”)

Херсонське повітове відділення, ф.Р-613, 11 од. зб., 1921–1923 рр.

Херсонське окружне відділення, ф.Р-614, 295 од. зб., 1922–1930 рр.

Бериславський районний комітет, ф.Р-655, 5 од. зб., 1923–1926 рр.

Голопристанський районний комітет, ф.Р-689, 18 од. зб., 1921–1926 рр.

Качкарівський районний комітет, ф.Р-661, 4 од. зб., 1922–1924 рр.

Скадовський районний комітет, ф.Р-683, 5 од. зб., 1922–1923, 1926 рр.

Хорлівський районний комітет, ф.Р-696, 25 од. зб., 1924–1926 рр.

Нововоронцовський місцевий комітет, ф.Р-1736, 1 од. зб., 1928 р.

Місцевий комітет № 3 “Експортхліб”, ф.Р-638, 7 од. зб., 1925–1931 рр.

Працівників водного транспорту (“Водтран”)

Херсонський районний комітет, ф.Р-697, 1840 од. зб., 1919–1930 рр.

Херсонський районний комітет №1, ф.Р-700, 13 од. зб., 1920–1925 рр.

Робітників морського, річкового і торговельного флоту

Херсонський відділ, ф.Р-698, 40 од. зб., 1917–1921 рр.

Заводський комітет Херсонського судноремонтного заводу ім. Комінтерна, ф.Р-643, 84 од. зб., 1925–1926, 1944–1970 рр.

Працівників автомобільного транспорту і шосейних шляхів

Херсонський обласний комітет, ф.Р-2589, 394 од. зб., 1949–1983 рр.

Робочком при Новомаячківській автороті, ф.Р-2578, 15 од. зб., 1946–1950 рр.

Працівників зв’язку

Херсонська революційна рада поштово-телеграфних працівників, ф.Р-703, 11 од. зб., 1918–1920, 1924 рр.

Виконавчий комітет службовців Херсонської поштово-телеграфної контори, ф.Р-609, 11 од. зб., 1917–1922 рр.

Херсонське губернське відділення профспілки працівників народного зв'язку, ф.Р-2396, 11 од. зб., 1920 р.

Херсонське повітове відділення профспілки працівників народного зв'язку, ф.Р-610, 1 од. зб., 1917–1922 рр.

Херсонське окружне відділення профспілки працівників народного зв'язку, ф.Р-611, 43 од. зб., 1923–1928 рр.

Херсонський обласний комітет профспілки працівників зв'язку, ф.Р-2624, 684 од. зб., 1947–1978 рр.

Робітників землі і лісу (“Земліс”)

Херсонський повітовий комітет, ф.Р-621, 27 од. зб., 1920–1922 рр.

Херсонське окружне відділення, ф.Р-622, 1151 од. зб., 1922–1930 рр.

Робітничий комітет при Херсонському лісництві, ф.Р-640, 43 од. зб., 1922–1930 рр.

Херсонський міськрайком, ф.Р-3456, 5 од. зб., 1930–1931 рр.

Працівників земельних органів

Місцевий комітет профспілки при Херсонському міському земельному відділі, ф.Р-1270, 23 од. зб., 1934–1939 рр.

Працівників машинно-тракторних станцій (МТС)

Заводський комітет при Херсонському електрозаводі, ф.Р-1267, 22 од. зб., 1932–1934 рр.

Робітників МТС і земельних органів

Робітничий комітет при бавовнорадгоспі “Каховський № 2”, ф.Р-2577, 24 од. зб., 1947–1954 рр.

Робітників агропромислового комплексу

Херсонський обласний комітет, ф.Р-1872, 2183 од. зб., 1944–1991 рр.

Робітників радгоспів

Херсонський обласний комітет, ф.Р-1810, 266 од. зб., 1944–1952 рр.

Робітників сільського господарства і заготівель

Білозерський районний комітет, ф.Р-3910, 113 од. зб., 1963–1970 рр.

Новотроїцький районний комітет, ф.Р-1126, 57 од. зб., 1963–1970 рр.

Чаплинський районний комітет, ф.Р-3939, 105 од. зб., 1962–1971 рр.

Робітників плодоовочевого господарства і заготівель

Херсонський обласний комітет, ф.Р-3990, од. зб. 50, 1981–1983 рр.

Робітників борошномельної промисловості і елеваторів

Херсонський обласний комітет, ф.Р-1862, 145 од. зб., 1946–1953 рр.

Робітників м'ясоконсервної і маслоробної промисловості

Херсонський груповий комітет, ф.Р-1262, 17 од. зб., 1933–1934 рр.

Працівників рибної промисловості

Місцевий комітет при Херсонській міжрайонній риболовецькій споживчій кооперативі, ф.Р-1258, 5 од. зб., 1932–1934 рр.

Радянських і торговельних службовців (РТС)

Скадовський районний комітет, ф.Р-687, 23 од. зб., 1925–1927 рр.

Місцевий комітет при Херсонському окружному відділі праці, ф.Р-1740, 2 од. зб., 1925–1928 рр.

Місцевий комітет при Херсонській окружній касі соціального страхування, ф.Р-1748, 1 од. зб., 1926 р.

Місцевий комітет при Херсонському відділенні “Дніпробугу”, ф.Р-1893, 4 од. зб., 1927–1930 рр.

Місцевий комітет при Херсонській кредитній спілці, ф.Р-642, 9 од. зб., 1927–1930 рр.

Місцевий комітет при Генічеській районній сільськогосподарській спілці, ф.Р-1119, 1 од. зб., 1925 р.

Профуповноважений при Качкарівській районній радянській робітничо-селянській міліції, ф.Р-2052, 1 од. зб., 1927–1928 рр.

Працівників держторгівлі і кооперації

Місцевий комітет профспілки працівників держторгівлі при Херсонській міжрайонній промислово-кооперативній спілці, ф.Р-1272, 4 од. зб., 1934–1935 рр.

Місцевий комітет профспілки працівників промислової кооперації при Херсонській транспортній конторі, ф.Р-1362, 1 од. зб., 1937–1938 рр.

Місцевий комітет профспілки працівників кооперації і держторгівлі при закритому робітничому кооперативі Херсонського ремонтно-тракторного заводу, ф.Р-1787, 1 од. зб., 1934 р.

Херсонській обласний комітет профспілки працівників споживчої кооперації, ф.Р-1951, 159 од. зб., 1944–1857 рр.

Херсонський обласний комітет профспілки працівників держторгівлі і громадського харчування, ф.Р-2400, 166 од. зб., 1944–1957 рр.

Херсонський обласний комітет профспілки працівників держторгівлі і споживчої кооперації, ф.Р-3457, 558 од. зб., 1957–1983 рр.

Бериславський районний комітет профспілки працівників держторгівлі і споживчої кооперації, ф.Р-3948, 22 од. зб., 1963–1966 рр.

Білозерський районний комітет профспілки працівників держторгівлі і споживчої кооперації, ф.Р-3980, 23 од. зб., 1963–1964, 1969–1972 рр.

Новотроїцький районний комітет профспілки працівників держторгівлі і споживчої кооперації, ф.Р-2926, 3 од. зб., 1953–1958 рр.

Чаплинський районний комітет профспілки працівників держторгівлі і споживчої кооперації, ф.Р-2917, 9 од. зб., 1965–1968 рр.

Працівників державних установ

Херсонський міський, ф.Р-1006, 120 од. зб., 1931–1935 рр.

Херсонський обком і райкоми (ОАФ), ф.Р-2007, 731 од. зб., 1945–1983 рр.

Фінансово-банківських працівників

Місцевий комітет профспілки фінансових працівників при Херсонському окружному фінансовому відділі, ф.Р-641, 28 од. зб., 1923–1928 рр.

Херсонський обласний комітет профспілки фінансово-банківських працівників, ф.Р-2231, 192 од. зб., 1944–1955 рр.

Працівників радянських установ (“Радпрацівник”)

Дніпровське повітове відділення, ф.Р-670, 17 од. зб., 1921–1923 рр.

Херсонське повітове відділення, ф.Р-630, 10 од. зб., 1921–1923 рр.

Комітет при Херсонській повітовій особливій військово-продовольчій комісії, ф.Р-1938, 2 од. зб., 1921 р.

Херсонське окружне відділення, ф.Р-631, 245 од. зб., 1923–1927 рр.

Каховське районне відділення, ф.Р-680, 45 од. зб., 1920–1926 рр.

Скадовський районний комітет, ф.Р-686, 16 од. зб., 1922–1925 рр.

Місцевий комітет при Херсонському окрвиконкомі, ф.Р-644, 55 од. зб., 1923–1930 рр.

Місцевий комітет при Херсонській міській радянській робітничо-селянській міліції, ф.Р-626, 4 од. зб., 1920–1921 рр.

Працівників органів суду і прокуратури

Херсонський обласний комітет, ф.Р-2008, 8 од. зб., 1948 р.

Працівників освіти

Дніпровське повітове відділення, ф.Р-673, 39 од. зб., 1921–1922 рр.

- Херсонське повітове відділення, ф.Р-624, 24 од. зб., 1920–1923 рр.
Каховське міське відділення, ф.Р-677, 3 од. зб., 1920–1921 рр.
Бериславський волосний відділ, ф.Р-657, 2 од. зб., 1921 р.
Каланчацький волосний осередок, ф.Р-708, 1 од. зб., 1921–1922 рр.
Каховський волосний осередок, ф.Р-678, 2 од. зб., 1921–1922 рр.
Костянтинівський волосний осередок, ф.Р-705, 1 од. зб., 1921–1922 рр.
Чаплинський волосний осередок, ф.Р-692, 4 од. зб., 1921–1923 рр.
Херсонське окружне відділення, ф.Р-625, 217 од. зб., 1923–1930 рр.
Бериславський районний комітет, ф.Р-656, 16 од. зб., 1923–1927 рр.
Високопільський районний комітет, ф.Р-659, 5 од. зб., 1926 р.
Голопристанський районний комітет, ф.Р-690, 18 од. зб., 1921–1926 рр.
Каховський районний комітет, ф.Р-679, 45 од. зб., 1923–1926 рр.
Олешківський районний комітет, ф.Р-675, 17 од. зб., 1923–1926 рр.
Скадовський районний комітет, ф.Р-685, 12 од. зб., 1921–1927 рр.
Херсонський районний комітет, ф.Р-706, 1 од. зб., 1924–1925 рр.
Чаплинський районний комітет, ф.Р-693, 27 од. зб., 1923–1926 рр.
Місцевком № 2 при Херсонському окружному відділі народної освіти, ф.Р-707, 7 од. зб., 1924, 1928 рр.
Місцевком № 12 при Херсонському окружному відділі народної освіти, ф.Р-635, 1 од. зб., 1926 рр.
Місцевком при Херсонському інституті народної освіти, ф.Р-704, 23 од. зб., 1923–1929 рр.
Місцевком № 6 при Херсонській трудовій школі, ф.Р-634, 3 од. зб., 1926 р.
Місцевком № 3 при Херсонській єврейській профтехнічній школі, ф.Р-632, 3 од. зб., 1923 р.
Місцевком при домі робітничих підлітків № 1, ф.Р-633, 4 од. зб., 1925–1927 рр.
- Працівників просвіти, вищої школи і наукових установ**
Херсонський обласний комітет, ф.Р-2296, 744 од. зб., 1944–1983 рр.
- Працівників дошкільних установ і дитбудинків**
Херсонський обласний комітет, ф.Р-1203, 50 од. зб., 1945–1948 рр.
- Працівників мистецтва**
Дніпровське повітове відділення, ф.Р-674, 2 од. зб., 1922–1923 рр.
Херсонське окружне відділення, ф.Р-628, 91 од. зб., 1923–1930 рр.
- Працівників культури**
Херсонський обласний комітет, ф.Р-1987, 719 од. зб., 1944–1985 рр.
- Працівників політпросвітніх установ**
Великолелетиський районний комітет, ф.Р-1239, 1 од. зб., 1941 р.
- Робітників і службовців харчової промисловості**
Херсонське повітове відділення, ф.Р-617, 27 од. зб., 1920–1923 рр.
Херсонський окружний комітет, ф.Р-618, од. 196 од. зб., 1923–1929 рр.
Каховський районний груповий комітет, ф.Р-2033, 1 од. зб., 1927 р.
Чаплинський районний комітет, ф.Р-1794, 3 од. зб., 1924–1929 рр.
Херсонський обласний комітет, ф.Р-3600, 868 од. зб., 1950–1985 рр.
- Працівників народного і громадського харчування (“Нархарч”)**
Херсонське окружне відділення (“Нархарч”), ф.Р-623, 139 од. зб., 1923–1931 рр.
- Працівників громадського харчування (“Громадхарч”)**
Груповий комітет (“Громадхарч”), м. Херсон, ф.Р-1086, 26 од. зб., 1933–1938 рр.
- Працівників медико-санітарної праці (“Медсанпраця”)**
Дніпровське повітове відділення, ф.Р-1914, 24 од. зб., 1921–1923 рр.
Херсонське повітове відділення, ф.Р-615, 27 од. зб., 1920–1923 рр.

Водне відділення Нижньодніпровсько-Бузького району, ф.Р-1928, 7 од. зб., 1922–1923 рр.

Херсонський окружний комітет, ф.Р-616, 347 од. зб., 1921–1930 рр.

Херсонський міський комітет, ф.Р-2045, 1 од. зб., 1932 р.

Місцевий комітет Херсонських установ Чорноморського медико-санітарного управління, ф.Р-1927, 8 од. зб., 1925–1928 рр.

Місцевий комітет при Херсонській психіатричній лікарні, ф.Р-2044, 1 од. зб., 1925–1926 рр.

Медичних працівників

Херсонський обласний комітет, ф.Р-2059, 117 од. зб., 1944–1984 рр.

Новокаховський міський комітет, ф.Р-3975, 74 од. зб., 1962–1973 рр.

Створені: в 1917 р. – організації профспілок металістів, деревообробників, поштово-телеграфних працівників, робітників морського, річкового і торговельного флоту; в 1920 р. – будівельників, робітників місцевого транспорту, водного транспорту, землі і лісу, працівників освіти, радянських установ, медико-санітарної праці, харчосмакової промисловості; в 1923 р. – комунального господарства, народного харчування, радянських і торговельних службовців. У 1931 р. відповідно до постанови V пленуму ВЦРПС деякі профспілки були розукрупнені: металісти – на робітників машинобудівної промисловості та електростанцій і електротехнічної промисловості; сільськогосподарські і лісові робітники – на робітників МТС і земельних органів; радянські і торговельні службовці – на працівників державних установ, держторгівлі і кооперації, фінансових працівників; працівники харчосмакової промисловості – на працівників громадського харчування та м'ясоконсервної і маслоробної промисловості. В 1932 р. створена профспілка працівників рибної промисловості.

Ліквідовані: повітові відділення в 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повітів, районні – в 1927–1928 рр. в 1930 р. у зв'язку з ліквідацією районних профрад, окружні – у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

У 1930-х рр. організації галузевих профспілок існували у вигляді місцевих, групових, заводських комітетів, які припинили діяльність влітку 1941 р. у зв'язку з тимчасовою нацистською окупацією.

Обласні комітети обрані на перших обласних конференціях і пленумах галузевих профспілок: працівників просвіти, вищої школи і наукових установ – у 1944 р., радгоспів – у 1944 р., місцевої промисловості – у квітні 1944 р., фінансово-банківських працівників – 26 листопада 1944 р., працівників державних установ – у грудні 1944 р., державної торгівлі і громадського харчування – у 1945 р., зв'язку – у 1945 р., автомобільного транспорту і шосейних шляхів – у 1945 р., медичних працівників – у січні 1945 р., працівників дошкільних установ і дитбудинків – 28 березня 1945 р., споживчої кооперації – 7 квітня 1945 р., борошномельної промисловості й елеваторів – 9 квітня 1947 р., культури – в 1953 р., агропромислового комплексу – в 1986 р.

Ліквідовані: обком профспілки працівників дошкільних установ і дитбудинків – у січні 1949 р. при об'єднанні з профспілкою працівників початкової і середньої школи; робітників радгоспів і працівників МТС і земельних органів – у 1953 р. при об'єднанні цих профспілок у профспілку працівників агропромислового комплексу; фінансово-банківських працівників – у 1956 р. при об'єднанні з профспілкою працівників державних установ; споживчої кооперації та держторгівлі і громадського харчування – у 1957 р. при об'єднанні цих профспілок у профспілку працівників держторгівлі і споживчої кооперації; зв'язку та автомобільного транспорту і шосейних шляхів – в 1957 р. при об'єднанні цих профспілок у профспілку працівників зв'язку, автотранспорту і шосейних шляхів; комуналь-

ного господарства та місцевої промисловості – 1 жовтня 1957 р. при об'єднанні цих профспілок у профспілку працівників комунально-побутових підприємств. *Фонд Р-629 – I категорії, інші – II категорії: р-629* надійшов на зберігання у 1930 р., останнє надходження – 1950 р. У 1950 р. із інших архівів передано 2 од. зб.

Постанови, накази, розпорядження, циркуляри, інструкції РНК СРСР і УСРР, ВУЦВК, Наркомату праці УСРР, ВУРПС, Всеукраїнських центральних бюро і комітетів галузевих профспілок, губернських, повітових, окружного, районних виконкомів і профрад. Протоколи губернських, повітових, окружних, районних з'їздів, конференцій галузевих профспілок і добровільних організацій. Протокол з'їзду представників адміністрацій і рад старост, службовців і робітників портів Чорного і Азовського морів (червень, 1917). Протоколи загальних зборів, засідань президії і правління профспілок, виробничих нарад, засідань тарифних і розціночно-конфліктних комісій. Плани, звіти, статзвіти про діяльність профспілкових організацій. Звіти, відомості, доповіді, листування про охорону праці, працевлаштування і житлове будівництво для членів профспілок, культурно-просвітницьку, фізкультурно-спортивну роботу, оздоровлення дітей, допомогу безробітним тощо. Відомості про роботу Херсонської електростанції за 1913–1924 рр. Статистичні відомості про діяльність Херсонського театру ім. Луначарського, херсонських кінотеатрів, музичних курсів, артілі фотографів “Червоний світопис” (1923–1930), наукового об'єднання лікарів при Одеському губвідділі охорони здоров'я (1923–1925). Відомості про чисельність безробітних, батраків, неписьменних по Херсонському округу. Історичні нариси про розвиток телеграфу, діяльність профспілок працівників комунального господарства, водного транспорту, освіти, громадського харчування, землі і лісу. Колективні договори, тарифні угоди. Статути артілей металістів. Акти обстеження діяльності профспілок. Статистичні відомості про чисельність членів профспілок, їх списки, заяви, свідоцтва, особові листки по обліку кадрів. Фінансові звіти, кошториси видатків. Особові рахунки працівників.

ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДОБРОВІЛЬНІ ТОВАРИСТВА

Уповноважений єврейського громадського комітету допомоги постраждалим від погромів (євгромадком)

Ф. Р-2018, 27 од. зб., 1921–1923 рр. Опис. Рос., укр. мови, ідиш.

Діяльність установи простежується протягом 1921–1923 рр.

Підпорядковувався Одеському губернському комітету.

Надавав допомогу постраждалим від погромів за часів царату та Громадянської війни на території Херсонщини.

Протоколи засідань президії Євгромадкому УСРР. Бюлетені, циркуляри одеського губернського комітету. Протоколи засідань контрольної комісії при Херсонському євгромадкомі. Заяви, списки громадян, які отримали допомогу. Звіти, доповіді, зведення про роботу комітету. Листування про забезпечення дитячих установ, розшук окремих осіб. Списки громадян, які виїхали до США.

Херсонський відділ Всеукраїнської спілки мисливців і рибалок

Ф. Р-371, 68 од. зб., 1921–1929 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1923 р.

Підпорядковувався Одеському губернському відділенню, з 1925 р. – Всеукраїнській спілці мисливців і рибалок.

Припинив діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Керував роботою районних, сільських відділень та гуртків мисливців і рибалок.

Займався заготівлею хутра і м'ясних продуктів, розведенням риби, слідкував за виконанням законів про мисливство і рибальство.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1930 р.

Розпорядження, циркуляри, інструкції Всеукраїнської спілки мисливців і рибалок про організацію районних та сільських відділень і гуртків мисливців та рибалок, порядок проведення полювання, рибальства, боротьбу з браконьерством. Протоколи V Всеукраїнського з'їзду мисливців і рибалок (1926), окружних з'їздів уповноважених районних відділень, загальних зборів мисливців і рибалок, окради (1924–1929). Плани, звіти, доповіді про роботу окружного і районних відділень.

Уповноважений Всеукраїнського комітету сприяння вченим при Раднаркомі УРСР

Ф. Р-1688, 1 од. зб., 1921–1938 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1921–1938 рр.

Надавав матеріальну допомогу видатним вченим.

Листування з Всеукраїнським комітетом про наукові роботи В. Гошкевича, Д. Марковського про призначення пенсій за вислугу років.

Херсонський повітовий комітет при американській організації допомоги АРА

Ф. Р-1186, 3 од. зб., 1922–1923 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1922–1923 рр.

Займалася організацією їдалень для голодуючих та їх працевлаштуванням.

Протоколи засідань комітету. Листування з повітвиконкомом, державним політуправлінням про охорону складів, роботу їдалень АРА. Заяви громадян про влаштування на роботу, списки працівників їдалень.

Херсонські окружний та міський комітети міжнародної організації допомоги борцям революції (МОДР)

2 фонди, 249 од. зб., 1923–1933 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Окружний, ф.Р-487, 230 од. зб., 1923–1930 рр.

Міський, ф.Р-1867, 19 од. зб., 1931–1933 рр.

Окружний комітет створено 15 липня 1923 р.
Припинив діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.
Діяльність міського комітету (ф.Р-1867) простежується протягом 1923–1933 рр.
Керували діяльністю первинних осередків, районних, міських комітетів у справі надання матеріальної та моральної допомоги борцям революції за кордоном.
Фонд Р-487 – II категорії. Перше надходження – 1930 р.
Інформація використовувалась у краєзнавчих виданнях.

Постанови, циркуляри Всеукраїнського ЦК Одеського обкому МОДР про організацію роботи проведення декади авіації, участі організації МОДР у хлібозаготівлях на селі. Протоколи окружних, загальноміських конференцій, засідань ЦК МОДР України, Одеського обкому МОДР президії Херсонського окркомітету, райкомів МОДР, загальних зборів членів первинних осередків по проведенню кампанії допомоги політв'язням за кордоном. Доповіді ЦК МОДР СРСР для агітаторів про завдання МОДР. Плани, звіти про роботу окркомітету, райкомів і первинних осередків. Листи політв'язнів із в'язниць інших країн, дітей політв'язнів із дитячого будинку Беркенгофа (Німеччина).

Ради Товариства сприяння обороні, авіаційному і хімічному будівництву УРСР (“Тсоавіахім”)

5 фондів, 209 од. зб., 1923–1936 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонська окружна рада друзів хімічної оборони та хімічної промисловості СРСР, ф.Р-483, 40 од. зб., 1923–1926 рр.

Херсонська окружна рада Товариства авіації, повітроплавання і хімії “Аерохім”, ф.Р-489, 28 од. зб., 1925–1927 рр.

Херсонська окружна рада Товариства сприяння обороні і авіаційно-хімічному будівництву, “Тсоавіахім”, ф.Р-490, 66 од. зб., 1927–1930 рр.

Херсонська районна рада Товариства сприяння обороні і авіаційно-хімічному будівництву, “Тсоавіахім”, ф.Р-1746, 18 од. зб., 1927–1932 рр.

Херсонська міська рада Товариства сприяння обороні і авіаційно-хімічному будівництву, “Тсоавіахім”, ф.Р-1745, 57 од. зб., 1930–1936 рр.

Херсонська окружна і районна ради Товариства авіації, повітроплавання і хімії України – “Аерохім” створені в 1923 р. Відповідно до постанови Уккради від 10 лютого 1927 р. товариства об'єдналися з Товариством сприяння обороні УРСР і почали називатися Товариством сприяння обороні і авіаційно-хімічному будівництву УРСР – “Тсоавіахім”. Херсонська міська рада Товариства створена в 1930 р. Припинили діяльність окружні ради в 1930 р. в зв'язку з ліквідацією округу.
Сприяли зміцненню обороноздатності держави, військовому навчанню населення.

Протоколи окружного з'їзду, міських конференцій, загальних зборів товариства, пленумів правління, засідань президії окружної, районної і міської рад “Аерохіму” і “Тсоавіахіму”. Положення та інструкції про організацію осередків товариства, злиття організацій “Аерохім” і Товариства сприяння обороні УРСР. Циркуляри Херсонського окркому КП(б)У, окрради “Тсоавіахіму” про проведення “Антиімперіалістичного дня” 1 серпня, збір коштів на будівництво літака “Червоний херсонець” (1927), участь осередків “Тсоавіахіму” в проведенні

сільськогосподарських робіт, боротьбі зі шкідниками сільського господарства. Плани, звіти, відомості про проведення “Тижня оборони”, змагань зі стрілецького спорту, військових походів, про організацію гуртків військово-хімічної оборони, хімічних загонів в колгоспах і радгоспах по боротьбі зі шкідниками сільського господарства. Програми занять стрілецьких гуртків. Умови соціалістичного змагання між Херсонською і Миколаївською радами “Тсоавіахіму”. Матеріали про шефство колективу заводу ім. Петровського над Херсонською школою цивільної авіації, про роботу школи. Відомості про роботу секції голубоводів і собаководів при Херсонській міськраді “Тсоавіахіму”. Підписні листи, відомості, листування про збір коштів у фонд зміцнення оборони країни (1928), на подарунки частинам Далекосхідної Червоної Армії (1929, 1930), розповсюдження білетів лотереї “Тсоавіахіму”.

Херсонський окружний комітет Товариства сприяння жертвам інтервенції

Ф. Р-1930, 12 од. зб., 1924–1926 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у серпні 1924 р. для допомоги громадянам, що потерпіли від інтервенції.

До 1925 р. підпорядковувався Одеському губкому Товариства сприяння жертвам інтервенції, пізніше Всеукраїнському товариству.

Ліквідований 10 червня 1926 р.

Керував діяльністю районних комітетів.

Фонд II категорії. У 1954 р. надійшло з інших архівів 12 од. зб.

Статут, циркуляри та інструкції Всеукраїнського товариства сприяння жертвам інтервенції. Протоколи конференцій, загальних зборів членів Товариства, засідань окружного і районних комітетів. Відозва Херсонського комітету до громадян, державних і громадських установ м. Херсона про збір матеріалів для збірника документів “Чорна книга”, для написання історії іноземної військової інтервенції. Звіти про роботу Одеського губернського, Херсонського окружного і районних комітетів. Відомості та інформації про збитки, заподіяні інтервентами населенню округу.

Херсонське окружне правління Всеукраїнського товариства допомоги ліквідації неписьменності і малописьменності ім. В.І.Леніна “Геть неписьменність”

Ф. Р-486, 104 од. зб., 1924–1931 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене 23 листопада 1923 р.

Підпорядковувалося Одеському губернському правлінню, з 1925 р. – Всеукраїнському правлінню товариства.

Припинило діяльність у 1930 р. у зв’язку з ліквідацією округу.

Займалось ліквідацію неписьменності і малописьменності серед дорослого населення.

Статут Всеукраїнського товариства допомоги ліквідації неписьменності і малописьменності ім. В.І.Леніна. Протоколи окружних і районних з'їздів та конференцій, засідань окружного і районних правлінь, загальних зборів членів товариства. Плани роботи, звіти, доповіді, відомості, листування про роботу окружного та районних правлінь, осередків на підприємствах і установах. Протоколи конференцій учнів шкіл лікнепу. Матеріали проведення “Двотижневика” і “Місячника допомоги ліквідації неписьменності”. Акти обстеження роботи первинних осередків і шкіл лікнепу. Підписні листи по збиранню коштів у фонд ліквідації неписьменності. Статистичні відомості про чисельність членів осередків, кількість шкіл лікнепу і учнів по районах округу.

Правління товариства “Друзі дітей”

2 фонди, 258 од. зб., 1924–1939 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Окружне

Херсонське, ф.Р-485, 118 од. зб., 1924–1930 рр.

Міське

Херсонське, ф.Р-422, 140 од. зб., 1930–1939 рр.

Окремі осередки товариства на території Херсонського округу створювались з 1923 р. Окружне правління розпочало свою діяльність у 1924 р., ліквідоване у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Міське правління, з 1932 р. – президія, створене 2 березня 1925 р. на 2-й міській конференції осередків товариства. Його діяльність простежується до 1939 р.

Займались боротьбою з безпритульністю, підтримкою інтернатів, де утримувалися сироти, бідних сімей з дітьми і охоплювали виховною роботою дітей поза школою.

Постанови ЦВК, РНК, СРСР, УСРР, УРСР, циркуляри Наркомфіну УРСР, Всеукраїнського правління. Протоколи окружних, міських конференцій, засідань окружного, міського правління, президії, комісії по організації фонду ім. В. І. Леніна, первинних осередків, активу. Плани, звіти, відомості про діяльність окружного, міського, осередків товариства. Заяви громадян про надання допомоги дітям. Анкети обстеження майнового стану дітей. Довідки про роботу підприємств товариства. Списки робітників та службовців майстерень товариства.

Херсонське окружне відділення Всеукраїнського товариства допомоги пролетарському студентству

Ф. Р-454, 9 од. зб., 1924–1927 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене 2 лютого 1924 р. як Херсонський окружний комітет по покращенню побуту осіб, що навчаються у вузах, з 16 грудня 1924 р. – Херсонське окружне бюро пролетарського студентства, з 8 січня 1925 р. – Херсонське окружне відділення Всеукраїнського товариства допомоги пролетарському студентству.

Ліквідоване у 1927 р.

Займалось матеріальною підтримкою студентів.

Циркуляри, інструкції Одеського губернського комітету, Всеукраїнського товариства. Протоколи засідань Одеського губернського комітету. Звіти про роботу касі взаємодопомоги при сільськогосподарському технікумі. Списки студентів педагогічного інституту, морського, сільськогосподарського технікумів.

**Херсонське окружне організаційне бюро товариства
культзмички міста з селом**

Ф. Р-2032, 1 од. зб., 1925 р. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1925 р.
Займалося налагодженням культурних зв'язків міста із селом, просвітницькою діяльністю.

Протоколи засідань окружного організаційного бюро.

**Херсонська окружна філія та міський комітет Всеукраїнського
товариства по земельному облаштуванню трудящих євреїв (Тзет)**

2 фонди, 101 од. зб., 1925–1938 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонська окружна філія ф.Р-488, 67 од. зб., 1925–1930 рр.
Херсонський міський комітет ф.Р-1864, 34 од. зб., 1930–1938 рр.

Створені: окружна філія у 1925 р., міський комітет – 1930 р.,
Припинили діяльність: окружна філія у 1930 р., у зв'язку з ліквідацією округу,
міський комітет – у травні 1938 р. відповідно до постанови РНК СРСР про ліквідацію “Тзет”.

Керували роботою відділень та осередків. Займалися земельним облаштуванням євреїв.

Протоколи окружних, міських конференцій, пленумів, засідань президії “УкрТзет”, комітету, робочої трійки. Звіти, відомості про роботу філії, комітету, відділень, осередків, про переселення євреїв в сільську місцевість, Біробіджанську автономну область (РРФСР). Списки євреїв переселенців.

**Херсонська окружна філія Всеукраїнського товариства друзів
автомобіля та доброї дороги (Укравтодор)**

Ф. Р-1043, 13 од. зб., 1927–1931 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у травні 1928 р. на чолі з правлінням, яке обиралось на окружній конференції. Підпорядковувалась Укравтодору. До складу філії входили районні, міські організації, первинні осередки.

Ліквідована у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Займалась популяризацією автомобільних знань та благоустроєм доріг.

Протоколи з'їздів, нарад Всеукраїнського товариства, його президії, окружних, районних, міських конференцій, засідань правління. Плани роботи та

звіти філії, секцій. Листування з районними організаціями. Довідки, рекомендації, посвідчення направлених на шоферські курси.

Херсонське міське товариство допомоги нужденним громадянам “Допомога”

Ф. Р-1081, 13 од. зб., 1932–1934 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1932–1935 рр.

Підпорядковувалося Одеському обласному товариству.

Надавало допомогу нужденним громадянам.

Протоколи засідань правління, секцій. Звіти про роботу. Відомості нарахування зарплати працівникам.

Херсонський обласний комітет Товариства Червоного Хреста УРСР

Ф. Р-2001, 948 од. зб., 1944–1986 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у травні 1944 р. як оргбюро обласного комітету.

Підпорядковувався ЦК Товариства Червоного Хреста УРСР. Керував діяльністю райкомів і місцевкомів Червоного Хреста області по наданню медичної допомоги населенню, підготовці медичних кадрів.

Фонд II категорії. Перше надходження 1955 р., останнє – 2002 р. У 1992 р. розсекречено 78 од. зб. Очікується надходження документів з 1987 р. від архіву установи.

Протоколи пленумів правління, засідань президії обласного і районних комітетів Червоного Хреста, обласних і районних конференцій, загальних зборів членів осередків, зборів активу. Плани, звіти обкому та райкомів про проведення оргмасової роботи, підготовку медичних кадрів. Методичні вказівки, навчальні плани і програми підготовки медичних сестер та санітарного активу. Протоколи засідань педагогічних рад курсів медичних сестер, матеріали випускних іспитів інструкторів ГТО, сандружин. Відомості про кількість і роботу колгоспних медичних пунктів. Документи про нагородження кращих організацій та їх активістів (1949–1950).

Херсонський обласний та районні комітети добровільного товариства сприяння армії, авіації і флоту України (ОАФ)

Ф. Р-2416, 1227 од. зб., 1944–1992 рр. Описи. Рос., укр. мови.

15 травня 1944 р. створена обласна рада Всесоюзного товариства сприяння оборони та авіаційно-хімічному будівництву, яка була розділена у 1949 р. на обласні комітети сприяння авіації, армії, флоту, які у 1951 р. об'єднані у обласний комітет Всесоюзного добровільного товариства сприяння армії, авіації, флоту, з 1970 р. – обласний комітет добровільного товариства сприяння армії, авіації і флоту УРСР, з 1991 р. – України. Очолювалася президією, яка обиралась на пленумах обкому. Підпорядковувались районні, міські, первинні комітети та окремі підприємства товариства.

Фонд II категорії. Перше надходження 1958 р., останнє – 2002 р. У 1992 р. розсекречено 257 од. зб. У 1985–1984 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 40 од. зб. Очікується надходження документів з 1993 р. від архіву установи.

Протоколи засідань обкому, президії, обласної, міських, районних конференцій, виробничих та технічних нарад. Накази голови. Плани, звіти про роботу, організацію військово-спортивних змагань, роботу спортивно-технічних клубів. Списки первинних організацій. Анкети делегатів конференцій.

Херсонська обласна рада Українського товариства мисливців і рибалок

Ф. Р-2073, 699 од. зб., 1946–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена 16 липня 1946 р. відповідно до постанови виконкому Херсонської обласної ради депутатів трудящих.

Здійснювала як громадська організація об'єднання мисливців і рибалок, сприяла розвитку мисливського та рибальського спорту, охороні та збільшенню запасів корисних диких тварин, птахів, риби.

Протоколи обласних з'їздів, обласних, районних конференцій, пленумів, засідань президії, районних рад, загальних зборів. Накази голови. Плани, звіти, відомості про роботу. Паспорти мисливських господарств. Родовідні книги мисливських собак. Відомості про чисельність мисливців, мисливських бригад, боротьбу з хижаками. Списки мисливців, громадських інспекторів.

Херсонське добровільне бджільницьке товариство

Ф. Р-2658, 59 од. зб., 1947–1951 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Розпочало свою діяльність у 1946 р. Очолювало роботу правління, яке обиралось на загальних зборах. До складу товариства входили як колективні, так і індивідуальні члени.

Займалось розвитком бджільництва на території області.

Протоколи засідань правління, загальних зборів. Статут товариства. Листування з установами, організаціями про організацію роботи бджолярів. Заяви про вступ у члени товариства. Документи з особового складу.

Херсонська обласна організація Товариства “Знання”

Ф. Р-3601, 1132 од. зб., 1948–1995 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена 15 червня 1948 р. як обласне відділення Товариства “Знання” УРСР, з 1963 р. – обласна організація Товариства “Знання” Очолювалася бюро, президією, які обиралися на пленумах і конференціях.

Займалася поширенням серед населення політичних і наукових знань. Керувало роботою міських і районних організацій.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1966 р., останнє – 2002 р. Очікується надходження документів з 1996 р. від архіву установи.

Стенограми обласних і районних конференцій, пленумів, засідань президії, правління бюро, нарад активу народних університетів. Протоколи засідань президії. Плани, звіти про роботу правління і секцій Товариства, науково-методичних рад. Довідки про діяльність районних організацій Товариства, участь у республіканських і обласних оглядах-конкурсах з питань пропаганди політичних і наукових знань. Тексти лекцій, методичні розробки на допомогу лекторам. Афіші лекцій, кінолекторіїв, тематичних і молодіжних вечорів. Списки лекторів, відомості про їх нагородження. Кошториси, штатні розписи, фінансові звіти.

Херсонське обласне товариство охорони природи

Ф. Р-1279, 244 од. зб., 1948–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене 21 лютого 1948 р. на чолі з оргбюро, з 1962 р. – президією. Підпорядковувалося Всеукраїнському товариству охорони природи.

Здійснювало керівництво районними організаціями. Займалося охороною природи, пропагандою знань з питань збереження навколишнього середовища.

Фонд II категорії. Перше надходження 1980 р., останнє – 1999 р. Очікується надходження документів з 1986 р. від архіву установи.

Протоколи засідань президії і оргбюро, пленумів і конференцій. Накази голови. Доповідні записки, довідки, відомості про результати обстеження стану охорони флори і фауни в Новосиваському заповідно-мисливському господарстві, заповідниках Херсонщини, про водні і лісові ресурси, охорону чистоти атмосфери, проведення міських свят квітів, роботу секції охорони лісу і зелених насаджень. Списки ботанічних садів, дендрологічних парків і пам'яток садово-паркової архітектури на території області, колгоспів – колективних членів товариства. Кошториси, статзвіти про діяльність обласної і районних організацій, секцій товариства.

Херсонське міське об'єднане науково-методичне товариство лікарів

Ф. Р-3871, 14 од. зб., 1949–1962, 1971 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створено в 1920-х рр. на базі медичного товариства, яке існувало до 1917 р. Діяло до 1941 р., відновило роботу в 1946 р. Очолювалось правлінням, яке обиралося на загальних зборах, складалось з секцій. Товариство – добровільна організація лікарів, які займалися медичною практикою в системі охорони здоров'я.

Ліквідоване у 1965 р.

Займалося пропагандою передового досвіду.

Статути товариства (1949, 1953). Протоколи загальних зборів. Звіти про роботу, доповідь професора Б.Шварта. Листування, стаття лікаря Н.Ревенка “Про 100-річчя з дня організації медичного товариства лікарів м. Херсона” (1971).

Науково-технічні товариства і ради

3 фонди, 1088 од. зб., 1958-1991 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонська обласна рада винахідників і раціоналізаторів України, ф.Р-3693, 655 од. зб., 1958–1991 рр.

Херсонська обласна рада науково-технічного товариства, ф.Р-3773, 360 од. зб., 1958–1993 рр.

Херсонське обласне правління науково-технічного товариства радіотехніки, електроніки та зв'язку ім. О.С. Попова, ф.Р-3680, 73 од. зб., 1965–1975 рр.

Створені: обласна рада науково-технічного товариства 26 листопада 1958 р. на I обласній міжгалузевій конференції науково-технічних товариств, саморозпустилася у 1994 р.; обласне правління науково-технічного товариства радіотехніки та електрозв'язку ім. О.С. Попова – 27 лютого 1965 р. на I організаційній обласній конференції, з 6 березня 1968 р. перейменоване в обласне правління науково-технічного товариства радіотехніки, електроніки та зв'язку ім. О.С. Попова.

Займалися пропагандою, впровадженням у виробництво науково-технічного досвіду, підтримували новаторів та раціоналізаторів.

Постанови президії Всесоюдної, Української республіканської рад, президій, правлінь товариств. Стенограми, протоколи обласних міжгалузевих, галузевих конференцій, пленумів, засідань президій, рад, правлінь, зборів первинних організацій. Протокол економічної конференції (1967). Плани, звіти про роботу рад, комітетів, галузевих правлінь. Статзвіти про роботу та чисельність членів, первинних організацій, стан науково-технічної роботи, впровадження винаходів і рацпропозицій. Анкети делегатів конференцій. Штатні розписи, бюджет, кошториси видатків, звіти про їх виконання.

Херсонське обласне відділення педагогічного товариства УРСР

Ф. Р-3647, 131 од. зб., 1959–1984 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене 5 жовтня 1960 р. відповідно до рішення президії ради педагогічного товариства УРСР як науково-педагогічна організація. Рада керувала роботою на чолі з президією, яка обиралася на звітно-виборчих конференціях відділення. При раді діяли науково-методична рада та предметні секції. До складу відділення входили районні, міські відділення та первинні організації.

Здійснювало наукову розробку проблем педагогіки та методики, вивчало, узагальнювало, пропагувало, провадило в практику передовий педагогічний досвід.

Постанови, вказівки, директиви пленуму, президії педагогічного товариства УРСР. Протоколи засідання пленуму, президії, конференцій. Плани, звіти, відомості, інформації, довідки про роботу обласного, районних відділень, первинних організацій. Накази голови. Статті. Інформації, огляди з досвіду роботи вчителів. Методичні розробки. Документи про відзначення активістів товариства.

Херсонська організація Спілки письменників України

Ф. Р-1014, 143 од. зб., 1959–1988 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена 10 лютого 1959 р. як відділення Спілки письменників України з письменників Херсонської та Миколаївської областей на чолі з відповідальним секретарем, з 1967 р. – Херсонська організація Спілки письменників України. У 1968 р. при організації створене літературне відділення молодих літераторів із членів Спілки. Добровільна громадська організація, яка об'єднує літераторів-професіоналів.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1978 р., останнє – 1996 р. Очікується надходження документів з 1989 р. від архіву установи.

Протоколи засідань президії Спілки письменників України, засідань бюро, загальних зборів письменників. Плани, звіти про роботу бюро, секції. Листування з правлінням Спілки, редакціями, видавництвами про видання творів, підготовку до ювілеїв. Відомості про роботу з молодими літераторами, діяльність літературних об'єднань.

Херсонське обласне відділення музичного товариства УРСР

Ф. Р-3645, 115 од. зб., 1961–1985 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене в 1961 р. відповідно до постанови бюро Херсонського обкому Компартії України і облвиконкому від 22 квітня 1961 р. як обласне відділення хорового товариства УРСР, з 1967 р. перейменоване на музично-хорове товариство, з 1975 р. – Херсонське обласне відділення музичного товариства УРСР.

Займалось пропагандою музичної творчості.

Протоколи засідань президії, звітно-виборчих конференцій. Плани, звіти, відомості про роботу, участь в обласному фестивалі самодіяльного мистецтва (1969), надання шефської допомоги колективам художньої самодіяльності. Характеристики хорових колективів області (1970). Кошториси видатків, штатні розписи, звіти про фінансову діяльність.

Херсонське відділення Українського товариства дружби та культурних зв'язків із зарубіжними країнами (ОАФ)

Ф. Р-1318, 125 од. зб., 1962–1991 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене у 1962 р. на чолі з правлінням, з 1972 р. – президією. До складу відділення входили районні, міські, колективні члени.

Ліквідоване у 1993 р.

Займалось розвитком дружніх зв'язків з іншими країнами.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1980 р., останнє – 1993 р.

Постанови Українського товариства. Протоколи конференцій, пленумів, засідань президії, бюро відділення. Плани, звіти, довідки, відомості про роботу відділення та підвідомчих організацій, діяльність радянсько-кубинського, в'єтнамського, болгарського, угорського, англійського, французького товариств, розвиток культурних зв'язків із Сьєра-Леоне.

Обласна редакційна колегія тому “Історія міст і сіл УРСР. Херсонська область”

Ф. Р-3912, 335 од. зб., 1963–1982 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена 23 травня 1963 р. відповідно до постанови бюро обкому Компартії України для написання нарисів та довідок для тому “Історія міст і сіл УРСР. Херсонська область”.

Припинила свою діяльність у зв’язку з виходом у світ тому.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1979 р., останнє – 1992 р.

Постанови, методичні вказівки Головної редколегії “Історії міст і сіл УРСР”, обласної редколегії. Плани-проспекти видання, авторські варіанти нарисів, рецензії. Виписки з друкованих джерел, архівних документів ЦДА, ЦДАЖР УРСР, обласних архівів України. Історичні та соціально-економічні довідки населених пунктів області, включених до тому. Листування з Головною редколегією з питань організаційно-методичної роботи по підготовці тому. Списки авторського колективу.

Херсонський обласний відділ Центрального правління Українського товариства глухих

Ф. Р-4021, 61 од. зб., 1966–1981 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений відповідно до постанови президії Центрального правління Українського товариства глухих від 12 січня 1966 р.

Займався організацією навчально-виробничих підприємств, районних відділів, керівництвом і контролем за діяльністю місцевих відділів, товариств, навчанням та працевлаштуванням глухонімих.

Протоколи, пленумів, засідань обласного відділу. Протоколи звітно-виборних конференцій. Плани, звіти, відомості про учбово-виховну, спортивно-масову роботу серед глухонімих. Колективні договори. Документи про соцзмагання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Рада Херсонської обласної організації Українського товариства охорони пам’яток історії і культури

Ф. Р-3934, 416 од. зб., 1966–2000 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 28 березня 1966 р. і першої установчої обласної конференції від 29 листопада 1966 р. як обласна організація товариства пам’яток історії і культури, з липня 1990 р. – рада обласної організації Українського товариства охорони пам’яток історії та культури.

Займалася обліком, охороною пам’яток історії та культури.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1984 р., останнє – 2002 р. Очікується надходження документів з 2001 р. від архіву установи.

Протокол І установчої конференції (1966), протоколи звітно-виборчих конференцій, засідань пленумів, президії, колегії, науково-методичної ради, зборів активу. Плани, звіти про роботу обласної і районних організацій, довідки про перевірку роботи районних організацій. Документи про охорону, ремонт, реставрацію пам'яток, роботу госпрозрахункового бюро, кооперативу “Реставратор”. Кошториси видатків, штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Правління Херсонської обласної організації Спілки художників УРСР

Ф. Р-4000, 54 од. зб., 1970–1981 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене 15 січня 1971 р. на установчих зборах членів Спілки на базі Херсонської групи Кримської організації.

Спілка – громадська організація, яка об'єднувала на добровільних засадах професійних художників.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 1993 р. Очікується надходження документів з 1982 р. від архіву установи.

Протоколи звітно-виборчих зборів, засідань правління. Плани, звіти про роботу організацій. Довідки, відомості, листування про обмін художніми виставками між м. Херсоном і м. Шуменом (НРБ), культурно-шефські та творчі зв'язки, розвиток самодіяльної художньої творчості, відкриття пам'ятника Т.Шевченку в Херсоні (1972) і висування автора пам'ятника – скульптора І.Білоусова – на здобуття Державної премії ім. Т.Шевченка. Книга відгуків на роботи херсонських художників (1972). Особова справа члена Спілки художників УРСР П.Зененка. Кошториси видатків, штатні розписи.

Херсонська обласна рада миру

Ф. Р-4049, 174 од. зб., 1970–1995 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена відповідно до постанови облвиконкому і президії обласної ради профспілок від 30 вересня 1970 р. як обласна комісія сприяння Радянському фонду миру, з 12 червня 1972 р. – обласний комітет захисту миру, з 11 червня 1991 р. – обласна рада миру. Раді підпорядковувалися районні, міські комісії, комітети. Очлювалася президією, яка обиралася на пленумах.

Займалася пропагандою дій КПРС та уряду щодо міжнародних відносин.

Статут, постанови партійних органів про створення і діяльність обласної комісії сприяння Радянському фонду миру, міських і районних комісій. Розпорядження і накази голови. Протоколи зборів місцевих організацій, засідань президії, пленумів. Плани, звіти, довідки, відомості про проведення науково-практичних конференцій, роботу обласної і районних організацій, перебування делегації м. Кента штату Вашингтон в м. Херсоні (1989), про надходження

грошових внесків, нагородження колективів і окремих осіб за активну участь у діяльності політичного клубу “Планета” м. Херсона (1979). Кошторис видатків, штатний розпис, звіт про фінансово-господарську діяльність.

Херсонська обласна організація Спілки журналістів України

Ф. Р-4042, 44 од. зб., 1972–1988 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена 10 січня 1975 р. за рішенням оргбюро Спілки журналістів УРСР. Очолювалась бюро, яке обиралося на звітно-виборчих конференціях.

Спілка – громадська організація, яка об'єднувала на добровільних засадах професійних журналістів.

Протоколи засідань бюро, звітно-виборчих конференцій. Плани, звіти, довідки, доповіді, огляди роботи творчих секцій, редакцій обласних газет, діяльність агентства “Херсонщина”, створення творчих об'єднань, про святкування “Дня друку”, присудження премії імені Я.Галана журналісту О.О.Фоміну та інші. Рукописи випусків інформаційного агентства “Херсонщина”, статті про бойовий шлях партизанського загону “Журналіст” та увічнення пам'яті його командира-журналіста М.Смілевського.

Херсонська обласна рада добровільного товариства боротьби за тверезість

Ф. Р-4026, 25 од. зб., 1985–1991 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена в жовтні 1985 р. відповідно до постанови ЦК КПРС від 7 травня 1985 р. Очолювалась правлінням.

Займалась пропагандою тверезого способу життя.

Протоколи, стенограми установчої конференції. Протоколи засідань правління, пленумів. Методичні рекомендації, плакати, буклети, відомості про профілактику пияцтва, утвердження тверезого способу життя, організацію вечорів відпочинку з питань антиалкогольної тематики та інші. Плани, звіти про роботу. Кошториси видатків, штатні розписи. Документи профкому.

Херсонське обласне відділення Українського фонду культури

Ф. Р-4029, 20 од. зб., 1987–1990 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене в серпні 1987 р. згідно з рішенням Херсонського обкому КПУ від 24 липня 1987 р. Очолювалось президією.

Займалось пропагандою культури в Україні.

Протоколи установчої конференції (1987), засідань президії. Накази голови. Плани, відомості, довідки, листування про організацію вечорів, концертів,

днів, присвячених діячам культури, діяльність яких пов'язана з Херсонщиною, роботу клубу колекціонерів. Кошториси видатків, штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Херсонська філія Державного видавництва УСРР

Ф. Р-500, 138 од. зб., 1923–1930 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1923 р. як Херсонська торгова контора Одеського губерньського відділення Держвидаву УСРР, з 1925 р. – Херсонська філія Держвидаву УСРР.

Ліквідована в 1930 р. у зв'язку із входженням Держвидаву до Об'єднання державних книжково-журнальних видавництв УРСР.

Займалась виданням і розповсюдженням наукової, науково-популярної, агітаційно-пропагандистської, художньої літератури і підручників, виготовленням і реалізацією канцелярського приладдя. Контролювала діяльність і затверджувала плани роботи усіх видавництв на території Херсонського округу незалежно від форм власності, встановлювала граничні норми обсягів і тиражів друкованих видань. *Фонд II категорії.* Перше надходження – 1951 р., останнє – 1957 р.

Постанови, накази ВЦВК, РНК СРСР і УСРР, циркуляри, протоколи засідань Президії ВУЦВК, Наркоматів торгівлі і фінансів УСРР, Держвидаву УСРР, Одеського губерньського і Херсонського окружного виконкомів, окружному КП(б) України, ради Херсонської філії Держвидаву про врегулювання книжкової торгівлі, розповсюдження української книги, переведення діловодства на українську мову тощо. Накази голови з особового складу (1929–1930), плани, звіти, інформації, доповідні записки, акти обстеження роботи філії. Список виданої літератури; замовлення підприємств, установ, організацій, навчальних закладів, договори, листування із замовниками про постачання літератури і канцприладдя, оренду приміщень, погашення заборгованості; списки боржників. Патент власників торговельних підприємств (1923), торговельні анкети установ Держвидаву (1924). Листування з Держвидавком УСРР і його Одеським відділенням, друкарнями і видавництвами про виконання замовлень, відкриття книжкових крамниць, пропаганду літератури на селі, рух кадрів. Списки курсантів Херсонського відділення Укрпрофшколи (1924–1928), вчителів школи № 2 м. Херсона (1925–1926). Правила внутрішнього розпорядку філії; штатні розписи, колдоговори, списки, заяви, анкети, мандати працівників. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

Управління у справах видавництва і поліграфії Державного комітету УРСР по пресі

Ф. Р-1069, 1228 од. зб., 1944–1989 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене в 1944 р. як управління у справах поліграфії і видавництва виконкому обласної ради відповідно до постанови РНК УРСР від 12 червня 1944 р., у 1953 р.

реорганізоване у відділ управління культури. Згідно з рішенням виконкому Херсонської обласної ради від 6 січня 1955 р. відділ видавництва і поліграфічної промисловості об'єднався з обласним газетним видавництвом в обласне видавництво “Облвидав”, яке було ліквідоване в 1964 р. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 7 лютого 1964 р. створене управління по друку облвиконкому, з 1972 р. – обласне управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі виконкому Херсонської обласної ради. З 1988 р. – управління у справах видавництва і поліграфії Державного комітету УРСР по пресі.

З 2000 р. – управління у справах преси та інформації облдержадміністрації.

Здійснювало керівництво видавничою справою, поліграфією, книжковою торгівлею на території області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1949 р., останнє – 1999 р. У 1982 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 103 од. зб. Очікується надходження документів з 1990 р. від архіву установи.

Накази, постанови Держкомітету Ради Міністрів УРСР по пресі, начальника управління. Плани, звіти про діяльність управління та підвідомчих організацій, капітальне будівництво, надходження і впровадження винаходів та раціоналізаторських пропозицій, механізацію і автоматизацію виробничих процесів у друкарнях області. Доповіді, інформації, довідки про роботу поліграфічних підприємств, організацію книжкової торгівлі, випуск колгоспних багатотиражних газет, участь у Всесоюзному громадському огляді підвищення культури виробництва на підприємствах поліграфічної промисловості. Статзвіти про роботу управління і підвідомчих організацій. Кошториси видатків, штатні розписи.

Управління з охорони державних таємниць у пресі при виконавчому комітеті Херсонської обласної ради депутатів трудящих

Ф. Р-1992, 81 од. зб., 1944–1976 рр. Опис. Укр. мова.

Створене в 1944 р. як управління з охорони військових і державних таємниць у пресі, з 1966 р. – управління з охорони державних таємниць у пресі.

Підпорядковувалося облвиконкому, з 1964 р. – управління по пресі облвиконкому, з 1966 р. – облвиконкому.

Здійснювало заходи з охорони державних таємниць у засобах масової інформації.

Накази, циркуляри Головних управлінь у справах літератури і видавництва Головлітів СРСР і УРСР, державних таємниць в пресі при Раді Міністрів УРСР про стан цензури в пресі. Доповідна записка цензора Головліту УРСР про роботу Херсонського облліту (1964). Списки осіб, твори яких не підлягають вилученню (1954–1957). Тематико-експозиційні плани музеїв, постійно діючих експозицій і виставок (1966–1967). Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

**Уповноважений Миколаївського обласного управління
у справах літератури та видавництв (облліту)
по Каховському району**

Ф. Р-1818, 3 од. зб., 1939–1941 рр. Опис. Укр. мова.

Розпочав діяльність у 1937 р. у зв'язку зі створенням Миколаївської області.

Припинив діяльність влітку 1941 р.

Здійснював цензуру друкованих видань з метою попередження опублікування відомостей, що не підлягали оголошенню; вилучав з бібліотек і книжково-торгівельної мережі заборонені видання.

Накази Уповноваженого РНК СРСР з охорони військових таємниць у пресі і Головліту УРСР (1940–1941). Характеристики роботи районних уповноважених, огляди районних і міських багатотиражних газет (1940–1941), місячні зведення про кількість викреслень у виданнях, переліки знайдених помилок. Листування з Миколаївським обллітом про перевірку спецчастин виконкомів, допуск до таємного листування, рух кадрів. Список шкіл, військово-визволев'язаних учителів, завучів і директорів шкіл району. Тексти замовлень у друк і радіоэфір наказів начальника Каховського гарнізону про введення військового стану в м. Каховка (25 червня 1941), оголошення і відбій повітряних тривог.

Редакція обласної газети “Надніпрянська правда”

Ф. Р-1997, 150 од. зб., 1946–1974 рр. Описи. Укр. мова.

Створена згідно з рішенням окружного комітету КП(б)У і окрвиконкому у 1928 р. З березня 1944 р. стала органом Херсонського обкому і міськкому Компартії України та обласної і міської рад депутатів трудящих.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1959 р., останнє – 1982 р.

Протоколи засідань редакційної колегії (1955, 1964–1974), нарад при редакторів (1970–1974). Накази редактора (1966–1969). Тематичні плани, звіти, довідки, огляди роботи редакції. Стенограма I обласної конференції робітників (1956). План, протоколи, довідки про святкування 100-річчя з дня народження І.Франка (1956). Указ про нагородження газети орденом “Знак Пошани” (1967). Рукописи статей читачів, кореспондентів, відомості про кількість листів, які надійшли до редакції. Звіти про роботу з листами. Листування з редакціями газет “Шуменская Заря” (Болгарія), “Залан Хирлан” (Угорщина) про інтернаціональні зв'язки з трудящими Шуменського округу (Болгарія) і області Зала (Угорщина); з читачами з питань розвитку сільського господарства, будівництва, науки та культури, про пошук відомостей з життя і діяльності радянського чекіста І.Д.Кудрі, учасників Великої Вітчизняної війни. Список співробітників редакції. Звіти про фінансово-господарську діяльність (1968–1969).

**Редакція обласної комсомольської газети
“Ленінський прапор”**

*Ф. П-3825, 63 од. зб., 1960–1963, 1966–1974, 1981–1987 рр. Описи.
Укр. мова.*

Створена в березні 1960 р. як орган Херсонського обкому ЛКСМУ.

Постанови Херсонського обкому ЛКСМУ (1967). Протоколи засідань редакційної колегії, накази, розпорядження редактора. Тематичні плани, звіти, довідки про роботу відділів редакції. Інформації партійних, комсомольських, радянських органів на критичні виступи газети. Доповідні записки, довідки про роботу з листами кореспондентів (1983). Інформації про обговорення проекту редакції Програми КПРС (1985). Листи воїнів-інтернаціоналістів (1987). Документи літературної студії “Тронка” (1984). Списки позаштатних кореспондентів. Кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Редакції районних і міських газет

7 фондів, 340 од. зб., 1933, 1944–1962 рр. Описи. Укр. мова.

Районні:

“Колгоспна правда” (Калінінський район), ф.Р-2427, 45 од. зб., 1944–1957 рр.
“Колгоспне життя” (Новомаячківський район), ф.Р-2541, 64 од. зб., 1946–1957 рр.
“Південна Комуна” (Голопристанський район), ф.Р-2177, 7 од. зб., 1944–1946 рр.
“Соціалістична перемога” (Бериславський район), ф.Р-478, 30 од. зб., 1944–1962 рр.
“Червоний Перекоп” (Каланчацький район), ф.Р-3376, 29 од. зб., 1946–1962 рр.
“Червоний прапор” (Верхньорогачицький район), ф.Р-3547, 140 од. зб., 1947–1962 рр.

Міська

“Червона Зірка” (м. Херсон), ф.Р-1223, 25 од. зб., 1933 р.

Створені: “Червона Зірка” – в 1931 р., “Колгоспна правда”, “Південна Комуна” і “Соціалістична перемога” – в 1944 р., “Колгоспне життя”, “Червоний Перекоп” і “Червоний прапор” – в 1946 р.

Були органами друку: “Червона Зірка” – Одеського обкому і Херсонського міськкому КП(б) України, решта – райкомів КП(б) України, з 1952 р. – райкомів Компартії України і районних рад депутатів трудящих.

Ліквідовані: “Червона Зірка” – в 1933 р. “Колгоспна правда” і “Колгоспне життя” – в 1958 р., “Червоний прапор” – в 1962 р. у зв’язку з ліквідацією відповідних районів.

Накази, вказівки обласного управління у справах поліграфії і видавництва. Статзвіти про чисельність працівників і фонд заробітної плати, відомості на отримання гонорарів. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

Видавництва

3 фонди, 157 од. зб., 1935–1936, 1975–1987 рр. Описи. Укр. мова.

“Наддніпрянська правда” – орган Херсонського міськкому КП(б) України, міської ради депутатів трудящих і міськпрофради, ф.Р-1335, 6 од. зб., 1935–1936 рр., ф. П-3902, 150 од. зб., 1975–1987 рр.

“Червоний селянин” (м. Херсон), ф.Р-1747, 1 од. зб., 1927 р.

Створені: “Червоний селянин” – в 1919 р., “Наддніпрянська правда” – в березні 1928 р., з 1944 р. – орган обкому Компартії України і обласної ради депутатів трудящих, з 1977 р. – народних депутатів.

Припинило діяльність видавництво “Червоний селянин” – в 1925 р.

Видавали, окрім газет, іншу друковану продукцію.

Фонд Р-1335 – II категорії. Документи надійшли на зберігання у 1947 р.

Резолюція наради керівників підприємств Української поліграфічної промисловості про підготовку кадрів (1935). Плани, звіти про роботу видавництв. Протоколи виробничих і технічних нарад. Замовлення на виготовлення друкованої продукції. Листування з замовниками про відправку книг і оплату послуг, з підприємствами про технічне забезпечення видавництв. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

Херсонське об'єднання телебачення і радіомовлення Державної телерадіомовної компанії України

Ф. Р-1993, 3171 од. зб., 1944–1971, 1974–1994 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене у липні 1944 р. як обласний радіокомітет виконкому Херсонської обласної ради депутатів трудящих, з 1949 р. – Херсонський комітет радіоінформації при Херсонському облвиконкомі, в 1957 р. перейменоване в редакцію радіомовлення і телебачення, в 1963 р. – комітет по радіомовленню і телебаченню Херсонського облвиконкому, в 1971 р. – комітет по телебаченню і радіомовленню Херсонського облвиконкому, з 1991 р. – Херсонське об'єднання телебачення і радіомовлення Державної телерадіомовної компанії України.

Відало питаннями телебачення і радіомовлення на території області.

З 1995 р. – Херсонська обласна державна телерадіокомпанія.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1959 р., останнє – 1995 р. У 1989–1991 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 389 од. зб. Очікується надходження документів з 1995 р. з архіву установи.

Положення про відділ радіоінформації (1953), положення про редакцію радіомовлення (1957), накази голови. Протоколи засідань комітетів, художньої ради, виробничих нарад, конференцій телеглядачів. Тематичні плани передач; огляди, довідки, відомості про роботу і стан радіоінформації. Тексти радіо- і телепередач, рецензії на передачі. Фінансові плани, кошториси видатків, штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність.

**Херсонський обласний технічний центр телебачення
і радіомовлення державної телерадіомовної
компанії України**

Ф. Р-3642, 241 од. зб., 1956–1994 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений у 1959 р. як телецентр Херсонського обласного виробничо-технічного управління згідно з наказом голови Комітету по радіомовленню і телебаченню при Раді Міністрів УРСР від 19 березня 1959 р., з липня 1971 р. – Херсонський обласний радіотелевізійний центр, з лютого 1992 р. – Херсонський обласний технічний центр телебачення і радіомовлення.

Підпорядковувався Міністерству зв'язку УРСР, з 1969 р. – Комітету по радіомовленню і телебаченню при Раді Міністрів УРСР, з 1971 р. – Державному комітету Ради Міністрів УРСР по телебаченню і радіомовленню, з 1992 р. – Українській державній телерадіомовній компанії.

Забезпечував підготовку і видачу в ефір радіотелевізійних програм, керував роботою і надавав технічну допомогу телевізійним ретрансляторам і радіорелейним станціям області, проводив кіновідеозйомки і аудіовідеозаписи, надавав послуги по ремонту телевідеорадіоапаратури.

У 1995 р. – ліквідований, увійшов до складу Херсонської обласної державної телерадіокомпанії.

Протоколи оперативних і виробничо-технічних нарад. Виробничо-фінансові плани, звіти, довідки про роботу. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

ПРАЦЯ

**Відділ соціального забезпечення виконавчого комітету
Херсонської губернської ради робітничих, селянських
та червоноармійських депутатів**

Ф. Р-1881, 11 од. зб., 1919–1920 рр. Опис, каталог. Рос., укр. мови.

Створений у 1919 р. як відділ губревкому, потім – губвиконкому.

Підпорядковувався Наркомату соцзабезпечення УСРР.

Ліквідований у 1920 р. в зв'язку з ліквідацією губернії.

Керував питаннями соціального забезпечення громадян губернії, здійснював керівництво повітовими відділами соцзабезпечення і сільськими товариствами взаємодопомоги.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1930 р., останнє – 1959 р. У 1959 р. розсекречено 11 од. зб. У фонді є документи за 1898–1918 рр.

Документи про запровадження опіки над майном і малолітніми дітьми померлих.

Відділи праці виконавчих комітетів рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

6 фондів, 993 од. зб., 1919–1934 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Окружний

Херсонський, ф.Р-419, 852 од. зб., 1922–1930 рр.

Повітові:

Дніпровський, ф.Р-1395, 4 од. зб., 1921–1922 рр.

Херсонський, ф.Р-1742, 1 од. зб., 1919–1922 рр.

Міські:

Скадовський, ф.Р-1360, 1 од. зб., 1921–1922 рр.

Херсонський, ф.Р-420, 134 од. зб., 1929–1934 рр.

Волосний

Каланчацький, ф.Р-1396, 1 од. зб., 1921–1922 рр.

Херсонський повітовий відділ праці створений у 1919 р. згідно з наказом Реввоєнради південного фронту.

Підпорядковувався Наркомату праці УСРР. Рік ліквідації не встановлено. Діяльність відділів праці Дніпровського повітового, Скадовського міського, Каланчацького волосного простежується протягом 1921–1922 рр. Відділ праці Херсонського окрвиконкому створений у березні 1923 р., у вересні 1923 р. перейменований в окружну інспекцію праці, у грудні 1925 р. – окружний відділ праці. Підпорядковувався Міністерству праці УСРР.

Ліквідований відповідно до постанови ВУЦВК та РНК УСРР від 2 вересня 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округів.

Відділ праці Херсонської міськради створений відповідно до постанови ВУЦВК та РНК УСРР від 13 червня 1930 р.

Ліквідований у 1933 р. відповідно до постанови ВУЦВК від 9 вересня 1933 р.

Займались обліком та реєстрацією працездатного населення, забезпеченням робочою силою підприємств, охороною праці; здійснювали нагляд за виконанням законодавства про працю.

Фонд Р-419 – II категорії. Перше надходження – 1939 р., останнє – 1953 р. У 1955 р. розсекречено 9 од. зб.

Фонд Р-420 – II категорії. Перше надходження – 1954 р., останнє – 1991 р.

Постанови, накази, циркуляри РНК СРСР і УРСР, Наркомату праці УРСР, Миколаївського губвиконкому. Плани і звіти про роботу. Колективні договори з адміністрацією підприємств. Акти перевірки стану охорони праці підлітків на підприємствах. Пояснювальні записки до проекту будівництва механічної майстерні по ремонту тракторів у Голопристанському бавовнорадгоспі, електростанції на бавовнянопрядильній фабриці в м. Херсоні, слюсарно-механічної майстерні в с. Висунці Херсонського району. Листування з управлінням підготовки робочої сили, біржею праці, Херсонським морським портом і підприємствами міста про набір до школи ФЗО та розподіл молодих фахівців, поліпшення умов праці робітникам, боротьбу з травматизмом на підприємствах. Документи про організацію Першо-Костянтинівського волосного відділу праці. Облікові картки робітників і спеціалістів. Протоколи засідань місцевкомів профспілок підприємств м. Херсона. У фонді Херсонського повітового відділу праці відклались акти обстеження умов праці робітників Херсонської поштово-телеграфної контори.

Херсонська комісія по боротьбі з трудовим дезертирством при комісарі Херсонського порту

Ф. Р-429, 211 од. зб., 1920–1921 рр. Опис. Рос. мова.

Створена згідно з наказом Реввоенради від 12 вересня 1920 р. у зв'язку з введенням воєнного стану.

Підпорядковувалась Наркомшляхдезертиру УСРР.

Рік ліквідації не встановлено.

Займалась боротьбою з дезертирством, укріпленням трудової дисципліни на підприємствах водного транспорту.

Циркуляри, інструкції Центральної комісії по боротьбі з труддезертирством; листування з транспортною конторою про призначення осіб на посади; особові справи про труддезертирство робітників водного транспорту.

Колективи безробітних Херсонського окружного комітету по боротьбі з безробіттям (ОАФ)

Ф. Р-418, 443 од. зб., 1923–1931 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створені відповідно до постанови ВУЦВК від 7 березня 1923 р. про організацію округів.

Припинили діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Займались залученням безробітних до громадських робіт.

Протоколи загальних зборів і засідань правління. Статуту, звіти про роботу. Списки членів артільей безробітних. Документи з особового складу.

Уповноважений по переселенню на Україну при виконавчому комітеті Генічеської районної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-1663, 4 од. зб., 1925–1928 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у 1925 р.

Підпорядковувався Наркомату землеробства СРСР, Мелітопольському земельному управлінню.

Ліквідований у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Займався переселенням робітників на переселенські ділянки.

Постанови Ради Праці і Оборони при ВУЦВК, положення, циркуляри, інструкції Наркомату землеробства СРСР, Мелітопольського окружного земельного управління про проведення землевпорядкувальних робіт колонізаційного фонду УСРР. Відомості про переселенців по району. Списки ходоків від переселенців.

Херсонське районне бюро примусових робіт

Ф. Р-1880, 1 од. зб., 1928 р. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1928 р.
Підпорядковувалось Херсонському окружному бюро примусових робіт.
Займалось організацією примусових робіт на різних об'єктах.

Циркуляр, листування з окружним примусовим бюро про результати обстеження районних бюро, про розподілення коштів, отриманих від робіт ув'язнених.

Установи по організованому набору робочої сили

2 фонди, 361 од. зб., 1930–1931; 1947–1950 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Херсонське управління підготовки та постачання робочої сили, ф.Р-1208, 4 од. зб., 1930–1931 рр.

Херсонська обласна контора організованого набору робітників Міністерства трудових резервів, ф.Р-1345, 357 од. зб., 1947–1950 рр.

Створене у 1930 р. як Херсонське управління підготовки та постачання робочої сили. Підпорядковувалося Наркомату праці УСРР.

У 1947 р. створена обласна контора організованого набору робітників.

Підпорядковувалась Міністерству трудових резервів УРСР.

Ліквідована у 1950 р.

Займались організованим набором робочої сили на промислові та будівельні підприємства області; керували роботою уповноважених та інспекторів у районах.

Накази, розпорядження Головного, обласного управлінь трудових резервів, обласного і районних виконкомів і комітетів КП(б) України про набір робітників в промисловість. Звіти, доповідні записки, телеграми районних уповноважених, листування з організаціями, установами, підприємствами і будівництвами про набір робочої сили. Акти обстеження умов праці і побуту робітників. Особові справи працівників обласної контори, районних уповноважених і інспекторів; відомості нарахування заробітної плати.

Управління праці та зайнятості населення Херсонської облдержадміністрації

Ф. Р-3451, 912 од. зб., 1951–2000. Описи. Укр., рос. мови.

Створено в 1944 р. згідно з рішенням облвиконкому від 28 вересня 1944р. як бюро з обліку і розподілу робочої сили при облвиконкомі. Згідно з рішенням облвиконкому від 26 червня 1967 р. реорганізовано в відділ з використання трудових ресурсів, з 1977 р. реорганізовано у відділ праці. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 26 липня 1988 р. і згідно з рішенням облвиконкому від 27 жовтня 1988р. перетворено в управління з праці і соціальних питань обл-

виконкому, з 1992 р. – облдержадміністрації. Згідно з розпорядженням голови облдержадміністрації від 13 лютого 2000 р. управління об'єдналося з управлінням соціального захисту населення.

Забезпечувало втілення в життя державної політики у сфері зайнятості і соціального захисту населення, організації та оплати праці.

З 2002 р. – Головне управління праці та соціального захисту населення облдержадміністрації.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1963 р., останнє – 2001. У 1993 р. розсекречено 5 од. зб.

Накази начальника. Плани, звіти, довідки про діяльність управління. Довідки, відомості про стан і використання трудових ресурсів області, переселення населення. Доповідні записки, довідки, відомості про виконання комплексної програми “Труд”, поліпшення умов праці, працевлаштування і забезпечення житлом громадян, евакуйованих із зони Чорнобильської АЕС (1987), організації професійного навчання місцевих громадян та інші. Листування з установами з питань оргнабору робітників, фінансування сімей переселенців, використання трудових ресурсів, підготовки і підвищення кваліфікації кадрів, впровадження нових умов оплати праці. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонський обласний центр профорієнтації населення

Ф. Р-4055, 67 од. зб., 1988–1997 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений згідно з рішенням Ради Міністрів України і наказом Держкомітету СРСР з праці і соціальних питань від 26 вересня 1988 р. як Херсонський обласний центр професійної орієнтації молоді Держкомпраці СРСР, з липня 1990 р. передано у відання Держкомітету з праці і соціальних питань УРСР, з 1993 р. згідно з наказом Республіканського центру зайнятості від 5 березня 1993 р. № 39 передано у відання обласної служби зайнятості.

Ліквідований згідно з наказами Державного центру зайнятості Міністерства праці України від 27 листопада 1996 р. і обласного центру зайнятості від 18 грудня 1996 р. Займався профорієнтацією, забезпеченням ефективного використання трудового потенціалу населення. Керував роботою центру профнавчання незайнятого населення (ф.Р-4061, 46 од. зб., 1992–1996 рр.).

Накази директора. Протоколи засідань методичної ради. Плани, звіти, відомості, довідки про роботу центру, соціологічні дослідження, працевлаштування випускників шкіл, надання профорієнтаційних послуг населенню. Штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Фонд охорони праці Херсонської облдержадміністрації

Ф. Р-4070, 39 од. зб., 1994–2001 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 1993 р. і розпорядження представника Президента України по Херсонській області від 11 травня 1994 р.

Ліквідований згідно з розпорядженням голови облдержадміністрації від 26 січня 2001 р.

Забезпечував фінансування обласної Програми з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, збір і акумуляцію внесків, призначених для реалізації перспективних програм з питань охорони праці.

Накази начальника. Протоколи засідань ради. Звіти про формування та використання коштів фонду. Штатні розписи, кошториси видатків. Документи з особового складу.

СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відділи соціального забезпечення повітових рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

2 фонди, 11481 од. зб., 1918–1923 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Дніпровський, ф.Р-360, 65 од. зб., 1919–1923 рр.

Херсонський, ф.Р-458, 11416 од. зб., 1918–1923 рр.

Створені згідно з Декретом Тимчасового робітничо-селянського уряду УСРР від 14 січня 1919 р.

Підпорядковувались повітовим радам робітничих, селянських і червоноармійських депутатів.

Припинили діяльність у 1923 р. відповідно до постанови ВУЦКВ від 9 травня 1923р. у зв'язку з ліквідацією повітів.

Здійснювали керівництво і контроль за діяльністю волосних відділів соцзабезпечення.

Накази, розпорядження Дніпровського і Херсонського повітових виконкомів, накази, циркуляри і інструкції Наркомату соціального забезпечення УСРР. Протоколи засідань колегії повітових відділів. Акти обстежень матеріального стану червоноармійців. Звіти і доповіді про діяльність повітових відділів соціального забезпечення. Опитувальні листи потерпілих від контрреволюції і інтервенції. Справи про встановлення опіки над сиротами. Листування з волосними ревкоматами, виконкоматами, військкоматами про організацію волосних і сільських товариств взаємодопомоги, надання допомоги сім'ям червоноармійцям.

Інспектура соціального забезпечення виконкому Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-459, 623 од. зб., 1923–1930 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Створена у 1923 р. як відділ соціального забезпечення окрвиконкому, у грудні 1924 р. реорганізована в інспектуру.

Ліквідована у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Здійснювала керівництво та контроль за діяльністю організацій інвалідів та сільських товариств взаємодопомоги, надавала допомогу інвалідам, сиротам, сім'ям червоноармійців.

Протоколи засідань медико-експертних комісій, колегії районних відділів соціального забезпечення, комісій по призначенню пенсій, зборів членів трудових артілей інвалідів (1924–1929). Звіти і доповіді про роботу окружної інспектури соціального забезпечення, секцій комітетів взаємодопомоги. Статути трудових артілей інвалідів. Справи про встановлення опіки над сиротами, нагляд за діяльністю районних відділів соціального забезпечення, відрядження на навчання в партійну школу. Листування про призначення та виплату пенсій, працю підлітків в артілях інвалідів (1923–1930).

Товариства (комітети) селянської взаємодопомоги (КВД)

21 фонд, 148 од. зб., 1921–1928 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Районні:

Бериславський, ф.Р-863, 1 од. зб., 1923–1926 рр.
Великоолександрівський, ф.Р-1349, 2 од. зб., 1924–1925 рр.
Голопристанський, ф.Р-862, 1 од. зб., 1924–1926 рр.
Каховський, ф.Р-159, 3 од. зб., 1923–1925 рр.
Олешківський, ф.Р-168, 46 од. зб., 1921–1925 рр.
Херсонський, ф.Р-1342, 70 од. зб., 1923–1927 рр.

Сільські:

Білозерське, ф.Р-857, 1 од. зб., 1923 р.
Борозенське, ф.Р-1811, 1 од. зб., 1924–1925 рр.
Бургунське, ф.Р-865, 1 од. зб., 1923 р.
Великоолександрівське, ф.Р-2030, 1 од. зб., 1925–1928 рр.
Кизомиське, ф.Р-860, 1 од. зб., 1925 р.
Краснокостомаровське, ф.Р-1783, 1 од. зб., 1927–1928 рр.
Музиківське, ф.Р-859, 2 од. зб., 1922 р.
Новоархангельське, ф.Р-1806, 1 од. зб., 1924 р.
Нововоскресенське, ф.Р-1351, 2 од. зб., 1926 р.
Пригор'євське, ф.Р-165, 2 од. зб., 1923–1925 рр.
Раденське, ф.Р-1775, 2 од. зб., 1923–1925 рр.
Українське, ф.Р-2053, 1 од. зб., 1923 р.
Федорівське, ф.Р-1792, 1 од. зб., 1923 р.
Чулаківське, ф.Р-861, 3 од. зб., 1923–1926 рр.
Широкобалківське, ф.Р-858, 5 од. зб., 1922–1926 рр.

Створені відповідно до постанови РНК УРСР від 23 грудня 1921 р.

Підпорядковувались відповідним радам робітничих, селянських і червоноармійських депутатів.

Ліквідовані відповідно до постанови ВУЦВК від 20 листопада 1932 р.

Займались здійсненням заходів щодо поліпшення соціального забезпечення на селі і залучення до цієї справи широких селянських мас, для організації взаємодопомоги при недородах, пожежах та інших стихійних лихах, для допомоги пораненим червоноармійцям та їх сім'ям.

Протоколи II з'їзду комітетів взаємодопомоги Херсонського району, загальних зборів членів КВД, районних і сільських комітетів та товариств взаємодопомоги (1922–1928). Циркуляри та інструкції районних КСВ. Плани, звіти і доповіді районних та сільських комітетів взаємодопомоги про їх роботу (1923–

1926). Акти обстежень роботи сільських КСВ. Листування про відведення земельних ділянок товариствам взаємодопомоги, створення насінневих фондів, придбання сільськогосподарських машин, надання допомоги інвалідам та їх сім'ям, малолітнім сиротам (1923–1928). Відомості про кількість голодуючих по сільрадах Херсонського повіту (1922).

**Комітет допомоги хворим та пораненим червоноармійцям,
інвалідам та їхнім родинам виконавчого комітету
Херсонської міської ради**

Ф. Р-1253, 9 од. зб., 1933–1934 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1933–1934 рр.
Підпорядковувався Наркомату соціального забезпечення УСРР.
Здійснював керівництво діяльністю районних комітетів.

Постанови, накази, циркуляри РНК УСРР, Наркомату соціального забезпечення УСРР; протоколи засідань працівників комдопу; доповідні записки, акти обстеження роботи комдопу.

**Головне управління праці та соціального захисту населення
Херсонської облдержадміністрації**

Ф. Р-2137, 1219 од. зб., 1944–2000 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Створене у травні 1944 р. як відділ соціального забезпечення облвиконкому. Згідно з рішенням Херсонського облвиконкому від 6 квітня 1990 р. перейменовано в управління соціального забезпечення. Відповідно до розпоряджень Президента України від 8 червня 1993 р. і представника Президента України в Херсонській області від 22 липня 1993 р. перейменовано в управління соціального захисту населення облдержадміністрації, з 19 квітня 1999 р. – Головне управління праці та соціального захисту облдержадміністрації.

Підпорядковувалося облдержадміністрації і Міністерству соціальної політики України.

Керувало діяльністю міських і районних відділів, будинків-інтернатів, координувало роботу інших установ щодо вирішення питань соціального забезпечення і надання населенню субсидій.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1957 р., останнє – 2001 р. Очікується надходження документів з 2001 р. від архіву установи.

Накази начальника. Протоколи засідань колегії (1985–2000). Плани, звіти, довідки про діяльність обласного управління і районних відділів, пенсійне обслуговування. Доповідні записки, відомості, листування про працевлаштування і навчання інвалідів Великої Вітчизняної війни, призначення державних допомог багатодітним і самотнім матерям, санаторно-курортне лікування пенсіонерів, надання допомоги сім'ям загиблих воїнів. Акти обстежень будинків інвалідів. Статзвіти про матеріально-побутове обслуговування воїнів-інтернаціоналістів, надання житлових субсидій. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Районні та міські відділи соціального забезпечення

15 фондів, 986 од. зб., 1920–1922, 1944–1969 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Районні:

Бериславський, ф.Р-432, 40 од. зб., 1946–1966 рр.
Великопетиський, ф.Р-3995, 92 од. зб., 1944–1976 рр.
Великоолександрівський, ф.Р-2825, 9 од. зб., 1944–1950 рр.
Великоолександрівський допомоги багатодітним матерям, ф.Р-2828, 7 од. зб., 1944–1950 рр.
Генічеський, ф.Р-3808, 190 од. зб., 1944–1957 рр.
Голопристанський, ф.Р-2142, 47 од. зб., 1944–1946 рр.
Горностаївський, ф.Р-2080, 14 од. зб., 1943–1945 рр.
Іванівський, ф.Р-2402, 5 од. зб., 1945–1947 рр.
Каланчацький, ф.Р-3353, 10 од. зб., 1944–1954 рр.
Калінінський, ф.Р-2436, 195 од. зб., 1944–1957 рр.
Новомаячківський, ф.Р-2538, 227 од. зб., 1946–1958 рр.
Новотроїцький, ф.Р-3318, 227 од. зб., 1945–1956 рр.
Скадовський, ф.Р-2668, 10 од. зб., 1944–1950 рр.
Чаплинський, ф.Р-3938, 101 од. зб., 1944–1969 рр.
Скадовський міський, ф.Р-1361, 1 од. зб., 1920–1922 рр.

Діяльність Скадовського міського відділу простежується протягом 1920–1922 рр.
Районні відділи створювались протягом 1943–1946 рр.
Підпорядковувались виконкомам місцевих рад.
Займались питаннями соціального забезпечення різних категорій населення, нарахуванням і виплатою пенсій і допомог.

Накази завідуючого, протоколи засідань комісії по призначенню пенсій, плани, звіти про роботу, відомості про чисельність, працевлаштування, протезування, навчання інвалідів і пенсіонерів, матеріальне облаштування переселенців і сімей військовослужбовців. Списки пенсіонерів, сімей, що прибули в райони у період Великої Вітчизняної війни. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про їх виконання. Документи з особового складу.

Відділи державного забезпечення і побутового облаштування сімей військовослужбовців виконкомів рад депутатів трудящих

3 фонди, 54 од. зб., 1944–1947 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Обласний:

Херсонський, ф.Р-2136, 23 од. зб., 1944–1946 рр.

Районні:

Іванівський, ф.Р-2413, 5 од. зб., 1945–1947 рр.
Калінінський, ф.Р-2437, 26 од. зб., 1944–1946 рр.

Створені у 1944 р.

Ліквідовані у 1946 р., їх функції перейшли до відповідних відділів соціального забезпечення.

Обласний відділ керував роботою міських і районних відділів. Займались пенсійним забезпеченням, працевлаштуванням, побутовим облаштуванням сімей військовослужбовців.

Накази Міністерства соціального забезпечення СРСР, рішення обласної ради депутатів трудящих, накази завідуючого. Звіти, довідки, доповіді, листування з міськими, районними відділами про працевлаштування, протезування пенсіонерів, інвалідів, сімей військовослужбовців. Штатні розписи, кошториси видатків. Особові рахунки працівників.

ПЛАНУВАННЯ

Планова комісія виконавчого комітету Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів (окрплан)

Ф. Р-436, 267 од. зб., 1924–1930 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови

Створена відповідно до постанови ВУЦВК від 7 серпня 1924 р. Припинила свою діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу. Проводила планування та облік роботи підприємств, установ на території округу. *Фонд I категорії*. Перше надходження – 1932 р., останнє – 1955 р. Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Положення про окружну планову комісію. Протоколи I губернського з'їзду окружних планових комісій (1924) і засідань Херсонського окрплану (1928). Плани і звіти про діяльність окрплану. П'ятирічний план розвитку народного господарства Херсонського округу на 1928–1932 рр. Звіти і доповіді про стан і перспектива розвитку промислових підприємств Херсонщини (1925), їх націоналізацію (1924), про випуск валової продукції, зростання кількості робітників, продуктивності праці (1924–1927). Доповідні записки, зведення і довідки про будівництво нових підприємств, цехів. Перспективні плани будівництва суднобудівного заводу, відомості про стан судноремонтного заводу ім. III Комінтерну (1925). Документи про заснування фабрикантом Гуревичем у 1909 р. заводу сільськогосподарського машинобудування (завод ім. Петровського) в м. Херсоні, його розвиток і збільшення випуску продукції, її собівартість (1927); переустаткування заводу. Звіти, відомості про роботу, чавуноливарного заводу ім. Старостіна і злиття його із заводом ім. Петровського (1927), пуск і роботу лісопильного заводу ім. Богданова в м. Херсоні (1924–1926), роботу комісії по ліквідації заводів сільськогосподарського машинобудування у Бериславі і Каховці (1925). Відомості про потужність Херсонської електростанції і зведення про споживання електроенергії, будівництво консервної фабрики (1928) і комишитового заводу (1929) в м. Херсоні, елеваторів, роботу цегельно-черепичних, силікатних заводів (1926–1928) і кустарної промисловості округу (1926–1929). Повідомлення Одеського філіалу науково-технічного управління про наслідки дослідження дніпровського очерету з метою використання його для виробництва паперу і шовку. Документи про дослідження торф'яних

боліт у Кардашинці Голопристанського району, їх географічне положення, площі, про запаси торфу і його теплові якості (1924). Зведення про родовище вапняку у Високопільському районі. Список підприємств по районах Херсонського округу і м. Херсона (1924). Протоколи засідання президії Скадовського райвиконкому про відбудову і розвиток м. Скадовська (1924–1925). Доповіді і зведення про роботу Херсонського, Скадовського і Хорлівського портів (1925), їх вантажообіг (1905–1913, 1917, 1922–1925), стан водних шляхів Нижньодніпровсько-Бузького району, механізацію вантажних робіт (1926), розвиток і перебудову Херсонського морського порту в зв'язку з шлюзуванням дніпровських порогів (1928–1929). Доповідні записки, зведення і листування про кредитування землевпорядкувальних робіт в окрузі (1924–1925), стан сільського і міського господарства (1924–1928), хід колективізації на Херсонщині (1928–1929), зрошення херсонських степів у зв'язку з будівництвом першої черги “Дніпробуду” (1927), розвиток тваринництва (1926–1927), роботу прокатних пунктів (1928), організацію МТС і технічної допомоги сільському будівництву (1929), наявність тракторів в окрузі (1923–1927), електрифікацію і телефонізацію, шляхове будівництво (1924–1925) в районах округу. Плани, звіти, доповіді про стан народної освіти та політосвітроботи, роботу установ охорони здоров'я. Експлуатаційний план курорту “Гопри” (1928).

Головне планово-економічне управління виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-2068, 3019 од. зб., 1944–1990 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створене 13 листопада 1944 р. як обласна планова комісія. Відповідно до постанови ЦК Компартії України і Ради Міністрів УРСР від 20 березня 1988 р. і рішення сесії облради від 12 квітня 1988 р. на базі обласної планової комісії створене Головне планово-економічне управління.

Підпорядковувалося Держплану УРСР.

Розробляло проекти перспективних і річних планів розвитку народного господарства і соціально-культурного будівництва області, контролювало їх виконання, здійснювало методичне керівництво і контроль за діяльністю міських і районних планових комісій.

З червня 2000 р. – Головне управління економіки облдержадміністрації.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 2000 р. У 1990 р. розсекречено 26 од. зб. У 1981–1984 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 242 од. зб. Очікується надходження документів з 1991 р. від архіву установи. Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Постанови комісії (1973–1988), протоколи засідань колегії (1989–1990), облплану (1947, 1949, 1962, 1966–1972) і районних планових комісій (1947). Документи про асигнування коштів на відбудову основних народногосподарських об'єктів у четвертій п'ятирічці (1946–1950). Списки установ, підприємств та організацій, які відновили свою діяльність після визволення від нацистської окупації (1944). Проекти семирічного (1959–1965), п'ятирічних планів відбудо-

ви і розвитку народного господарства, плани економічного і соціального розвитку. Плани роботи підприємств місцевої промисловості і промислової кооперації, капітального будівництва, транспорту, сільського господарства, товарообігу, відділів народної освіти і охорони здоров'я, житлово-комунального та шляхового господарства і звіти про їх виконання. План комплексного розвитку зелених зон міст і селищ на 1971–1980 рр. Економічні характеристики Херсонської області (1955, 1975), міст (1975). Паливно-енергетичні баланси області, баланси місцевих будівельних матеріалів, грошових доходів і витрат населення (1964–1990). Проекти планів розширення виробництва, впровадження нової техніки та автоматизації на підприємствах області. Протоколи, аналізи, доповідні записки, довідки про виконання комплексної програми скорочення використання ручної праці в народному господарстві, про видання огляду впровадження науково-технічних досягнень виробництва, прискорення науково-технічного прогресу. Довідки, відомості, листування про будівництво промислових підприємств, очисних споруд на промислових підприємствах, Каховської ГЕС, Каховської зрошувальної системи і Північнокримського каналу, паротурбінної станції, аеропорту в м. Херсоні, про роботу промислових підприємств, виконання планів торфодобування, реконструкцію торфопідприємств, стан харчової промисловості в районах області, розвиток побутового обслуговування населення, випуск товарів народного споживання. Довідки, інформації, зведення про нові умови оплати праці, працевлаштування і виробниче навчання молоді. П'ятирічні плани колгоспного будівництва, розвитку тваринництва, посіву городини в колгоспах, електрифікацію сільського господарства (1946–1950). Плани розвитку сільського господарства, закупівлі сільгосппродуктів, основні показники виробничо-фінансових планів господарств всіх категорій і звіти про їх виконання. Доповідні записки, відомості, листування про розширення посівних площ у колгоспах і сировинної зони херсонських консервних заводів, лісове господарство, комплексне освоєння поливних земель в зоні Каховської зрошувальної системи, зберігання й ефективне використання зрошуваних земель, заходи щодо збільшення рибних запасів Дніпра, зміцнення рибальських колгоспів (1949–1951), про виконання комплексної програми покращення житлово-комунальних і соціальних умов життя сільського населення (1986). Документи про виконання планів відбудови і розвитку шляхового будівництва, комунального і житлового господарства, планування будівництва і благоустрою міст, сіл області; схема будівництва житлових кварталів в районі бавовняного комбінату (1962). Відомості про стан телефонізації, радіофікації, кінофікації області, газифікації м. Херсона. План будівництва дитячих установ в області на кошти колгоспів і радгоспів (1961–1962), проект перспективного плану розвитку мережі піонерських таборів (1961–1965). Доповідні записки, довідки, листування про виконання плану будівництва лікувальних установ, шкіл, дитячих садків, житлово-комунальних об'єктів, спортивних споруд. Плани, звіти про розвиток торговельної мережі, товарообіг, роботу підприємств громадського харчування. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Планові комісії виконавчих комітетів районних і міських рад депутатів трудящих

18 фондів, 1681 од. зб., 1943–1972 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Білозерська, ф.Р-3577, 184 од. зб., 1945–1969 рр.
Великоолександрівська, ф.Р-2824, 14 од. зб., 1945–1950 рр.
Верхньорогачицька, ф.Р-3458, 219 од. зб., 1950–1972 рр.
Великолепетиська, ф.Р-3635, 123 од. зб., 1953–1964 рр.
Генічеська, ф.Р-3804, 109 од. зб., 1943–1968 рр.
Голопристанська, ф.Р-3840, 104 од. зб., 1946–1966 рр.
Горностаївська, ф.Р-3279, 70 од. зб., 1954–1970 рр.
Каланчацька, ф.Р-3356, 85 од. зб., 1946–1961 рр.
Калінінська, ф.Р-2421, 59 од. зб., 1945–1958 рр.
Каховська, ф.Р-3621, 99 од. зб., 1952–1965 рр.
Нововоронцовська, ф.Р-3441, 16 од. зб., 1955–1962 рр.
Новотроїцька, ф.Р-3314, 77 од. зб., 1946–1970 рр.
Сиваська, ф.Р-3308, 58 од. зб., 1953–1962 рр.
Скадовська, ф.Р-3031, 183 од. зб., 1944–1969 рр.
Цюрупинська, ф.Р-3516, 35 од. зб., 1947–1962 рр.
Чаплинська, ф.Р-3562, 54 од. зб., 1954–1970 рр.
Херсонська, ф.Р-3287, 60 од. зб., 1950–1962 рр.
Херсонська міська, ф.Р-3933, 132 од. зб., 1944–1970 рр.

Почали діяльність у 1944 р.

Займалися розробкою перспективних і поточних планів розвитку народного господарства, соціально-культурного будівництва на території області і здійснювали контроль за їх виконанням.

Фонди II категорії.

Протоколи засідань планових комісій. Плани розвитку народного господарства районів і районних центрів. Звіти, відомості, довідки про їх виконання. Плани і звіти про використання зрошуваних земель (1957–1961); технічні проекти і робочі креслення свердловин в колгоспах Херсонського району (1955–1960), паспорти зрошуваних земель в господарствах за 1960–1961 рр. Звіти про будівництво і відновлення житлового фонду (1945–1947). Плани розвитку сільського господарства. Економічні показники й аналізи фінансово-господарської діяльності колгоспів. Протоколи районних нарад передовиків сільського господарства, документи про участь колгоспів у Всесоюзній сільськогосподарській виставці (1953–1957). Плани відновлення і розвитку промисловості в районах, випуску валової продукції промисловими підприємствами. Плани капітального, культурно-побутового і житлового будівництва. Відомості про електрифікацію населених пунктів. Статзвіти про розвиток мережі лікарняних закладів і експлуатацію житлово-комунального господарства (1950).

СТАТИСТИКА

Статистичне бюро виконавчого комітету Херсонської губернської ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-2362, 1 од. зб., 1919 р. Опис. Укр. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1919 р.

Займалося збиранням та обробкою статвідомостей на території губернії.

Фонд I категорії. В 1956 р. документи передані із ЦДАЖР УРСР (м. Харків).

Положення про Херсонську губернську раду в справах статистики. Протоколи засідань губернської ради в справах статистики. Проект кошторису на утримання губернського статистичного бюро.

Статистичні бюро виконавчих комітетів повітових рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

3 фонди, 616 од. зб., 1917–1923 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Генічеське, ф.Р-1111, 31 од. зб., 1921–1923 рр.

Дніпровське, ф.Р-1196, 130 од. зб., 1920–1921 рр.

Херсонське, ф.Р-434, 405 од. зб., 1917–1922 рр.

Створені відповідно до постанови РНК УСРР від 15 березня 1919 р. Почали діяльність на правах самостійних відділів повітових виконкомів: Херсонське – 1 липня 1920 р. в результаті реорганізації статпідвідділу повітового ревкому, Дніпровське в м. Олешки – у лютому 1921 р., Генічеське – у березні 1921 р.

Підпорядковувались відповідним статбюро губвиконкомів.

Припинили діяльність у 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повітів.

Займалися демографічною, економічною і соціальною статистикою.

Фонди II категорії.

Накази, розпорядження, інструкції ЦСУ, губстатбюро. Протоколи засідань комісій губстатбюро, колегії Херсонського повітстатбюро (1920–1921). Звіти, доповіді про організацію і діяльність повітових статбюро (1920–1922). Статистичні зведення, листування про стан і розвиток промисловості і сільського господарства. Протоколи, зведені статистичні картки, листування про підсумки Всеросійського сільськогосподарського перепису (1920–1921); статистичні картки Всеросійського перепису промислових підприємств (1920), Всеросійського земельного обстеження (1922), Херсонського міського перепису населення по наслідках голоду (1922). Картки обліку праці і зарплати робітників промислових підприємств (1922), обліку неписьменного населення (1920). Відомості про житлові умови населення і квартирну плату в м. Херсоні і повітах (1922). Документи колишнього земства про перепис сільських господарств Херсонського повіту у 1917 р. Мандати, посвідчення співробітників (1922–1923). Списки волостей, повітів, промислових підприємств, навчальних закладів, церков, домовласників м. Херсона (1921–1923). Документи з особового складу працівників Херсонського повітстатбюро.

**Економічні ради виконавчих комітетів повітових рад
робітничих, селянських і червоноармійських депутатів**

2 фонди, 20 од. зб., 1921–1923 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Дніпровська, ф.Р-3172, 10 од. зб., 1921–1923 рр.

Херсонська, ф.Р-3196, 4 од. зб., 1921–1922 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1921–1923 рр.

Керували діяльністю господарських органів і контролювали виконання господарських планів.

Фонди II категорії.

Протоколи засідань економічної ради.

**Статистичне бюро виконавчого комітету Херсонської окружної
ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів**

*Ф. Р-435, 2821 од. зб., 1923–1931, 1934 рр. Описи, каталог. Укр.,
рос. мови.*

Створене у 1923 р. у зв'язку з організацією округу на правах самостійного відділу окрвиконкому.

Підпорядковувалося до 1925 р. статбюро Одеського губвиконкому, з 1925 р. – Центральному статистичному управлінню УСРР.

Припинило діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Займалося збиранням і науковою обробкою статистичних матеріалів різних галузей народного господарства і культури на території округу.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання у 1927 р. Інформація використовувалась у енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Постанови, розпорядження, накази ЦСУ УСРР, Одеського губстатбюро, Херсонського окрвиконкому. Протоколи 2-ї окружної наради райстатистиків (1926), комісії робітничо-селянської інспекції по чистці апарату окрстатбюро (1929–1930). Плани і звіти про роботу окрстатбюро. Економічні огляди народного господарства Херсонщини (1927–1930) і Голопристанського району (1925). Проект плану розвитку м. Херсона (1930). Звіти і статистичні зведення про обстеження стану роботи фабрично-заводської і кустарно-ремісної промисловості (1924–1927), облік праці і зарплати робітників та службовців на підприємствах і установах округу (1923–1930). Доповідні записки про роботу Каховської, Бериславської і Олешківської електростанцій, Кінбурнського соляного промислу, млинів (1926–1928), підприємств: тютюнових, шкіряних і дрібної кустарної промисловості (1927). Таблиці і відомості про вантажообіг Херсонського морського порту і залізничної станції Херсон (1924–1930). Протоколи, акти, списки про вибори до районних і сільських рад (1926–1929). Положення про оціночні комісії по обліку земель і лісів (1923). Статистичні зведення про землекористування та землеустрій у сільськогосподарських товариствах (1926), кількість наймитів, їх умови праці і побуту (1926–1927). Порівняльні статистичні таблиці стану харчування населення м. Херсона та Херсонського повіту з даними за 1922 р. Зведені відомості стану харчування сільського населення (1926). Статистичні

картки вибіркового перепису про економічний стан сільських господарств по районах Херсонського округу (1923–1928), посівні площі, врожайність сільгоспкультур, тяглові перевози по селах. Подворні відомості, звітні листи Всесоюзного міського перепису (1923). Доповідь про стан колективізації сільськогосподарства в окрузі (1930). Звіти і статистичні зведення про облік та діяльність кооперативних об'єднань (1925–1928), кількість проданих товариствам округу сільськогосподарських машин в 1927–1929 рр. Зведення про сільські бюджети та їх виконання (1928). Відомості і зведені таблиці роздрібних цін на сільськогосподарські продукти (1917, 1918, 1921 – 1922), про товарообіг, облік торговельних установ (1925–1930). Зведення про стан і кількість навчальних закладів, культурно-освітніх установ (1923–1928), економічний опис міських домоволодінь, дворів і населення в районах Херсонського округу (1926–1928). Статистичні картки обліку сільгосподатку мешканців Херсонського району (1931) і господарські картки колгоспників Херсонського району (1934). Документи з особового складу (1924–1930).

Статистичне управління Херсонської області Центрального статистичного управління при Раді Міністрів УРСР

Ф. Р-2000, 10539 од. зб., 1944–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Розпочало діяльність в квітні 1944 р. як управління статистики Уповноваженого Держплану СРСР по Херсонській області. В серпні 1948 р. реорганізоване в самостійне статистичне управління.

Підпорядковувалося Центральному статистичному управлінню при Раді Міністрів УРСР.

Займалося розробкою статистичних матеріалів про розвиток народного господарства області, керувало райстатуправліннями.

З 1991 р. – статистичне управління Херсонської області Державного комітету статистики України.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 2001 р. У 1993 р. розсекречено 178 од. зб. У 1984–1990 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 1478 од. зб. Очікується надходження документів з 1986 р. від архіву установи.

Інформація використовувалась у наукових виданнях.

Накази начальника (1973–1985). Протоколи засідань колегій (1971–1974), ради, виробничих нарад (1971–1974). Зведені звіти, аналітичні записки про роботу промислових підприємств за галузями. Відомості про перепис промислових підприємств м. Херсона, імпортного устаткування (1945), наявність чорних і кольорових металів (1946), дрібної промисловості, промислового обладнання, залишків матеріальних ресурсів; списки промислових підприємств. Доповідні записки, звіти про виконання державних народногосподарських планів. Зведені статзвіти про виконання плану впровадження і розширення обсягу застосування прогресивної технології, механізації, автоматизації виробничих процесів і обчислювальної техніки, надходження і впровадження винаходів і раціоналізаторських пропозицій, освоєння нових видів промислової продукції. Зведені звіти, доповідні записки про роботу і облік автомобільного, залізничного,

водного транспорту, підприємств зв'язку. Статистичні відомості про розміри посівних площ, урожайність зернових і технічних культур, картоплі, кількість зрошувальних земель, їх використання, розвиток тваринництва, кількість, технічний стан і використання сільськогосподарської техніки в колгоспах і радгоспах, електрифікацію сільського господарства, Всесоюзний перепис плодово-ягідних насаджень у радгоспах і колгоспах; акти обстежень полезахисних смуг (1952). Звіти про роботу МТС (1947), радгоспів, колгоспів. Звіти про діяльність заготівельних і торгівельних організацій, підприємств громадського харчування, заготівлі сільгосппродуктів і сировини. Індекси державних роздрібних цін на продовольчі товари; відомості про виконання плану товарообігу. Зведені звіти про паливно-енергетичний баланс, підсумки перепису матеріальних ресурсів підприємств і організацій. Документи обліку житлового фонду, комунальних і побутових підприємств. Звіти культурно-освітніх установ, органів охорони здоров'я і соціального забезпечення, вищих, середніх навчальних закладів і загальноосвітніх шкіл. Відомості про механічний і природний рух населень області. Матеріали Всесоюзного перепису населення області (1959). Статзвіти про чисельність адміністративно-управлінського персоналу, робітників і службовців за професіями, тарифними розрядами, системами оплати праці, по статі, віку і стажу роботи, про фонди заробітної плати на підприємствах, в установах і організаціях області, підготовку і підвищення кваліфікації робітників. Звіти про виконання плану з праці, впровадження наукової організації праці на підприємствах області. Економічна характеристика м. Херсона (1945), списки районів, населених пунктів, радгоспів, колгоспів, наукових установ області. Штатні розписи, кошториси видатків обласного управління і райінспектур, звіти про фінансово-господарську діяльність (1953–1985).

Районні інспектури та інформаційно-обчислювальні станції державної статистики

22 фонди, 10802 од. зб., 1943–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Бериславська, ф.Р-3179, 222 од. зб., 1944–1967 рр.

Білозерська, ф.Р-3579, 724 од. зб., 1944–1982 рр.

Великоолександрівська, ф.Р-2826, 75 од. зб., 1944–1950 рр.

Великолепетиська, ф.Р-2212, 857 од. зб., 1943–1985 рр.

Верхньорогачицька, ф.Р-2687, 616 од. зб., 1946–1985 рр.

Високопільська, ф.Р-3384, 169 од. зб., 1944–1955 рр.

Генічеська, ф.Р-2880, 151 од. зб., 1943–1960 рр.

Голопристанська, ф.Р-3663, 1273 од. зб., 1943–1980 рр.

Горностаївська, ф.Р-3618, 325 од. зб., 1944–1974 рр.

Іванівська, ф.Р-2405, 401 од. зб., 1943–1985 рр.

Каланчацька, ф.Р-3227, 546 од. зб., 1944–1985 рр.

Калінінська, ф.Р-2438, 227 од. зб., 1944–1957 рр.

Каховська, ф.Р-2995, 555 од. зб., 1944–1966 рр.

Нововоронцовська, ф.Р-3430, 837 од. зб., 1944–1985 рр.

Новомаячківська, ф.Р-2559, 156 од. зб., 1943–1956 рр.

Новотроїцька, ф.Р-2331, 562 од. зб., 1943–1980 рр.

Сиваська, ф.Р-3553, 87 од. зб., 1943–1961 рр.

Скадовська, ф.Р-2666, 424 од. зб., 1944–1970 рр.
Цюрупинська, ф.Р-3524, 253 од. зб., 1944–1960 рр.
Чаплинська, ф.Р-3565, 1208 од. зб., 1944–1983 рр.
Херсонська, ф.Р-3276, 167 од. зб., 1945–1962 рр.
Херсонська міська, ф.Р-3694, 967 од. зб., 1944–1983 рр.

Створені в 1944 р. як районні інспектури ЦСУ, з 1960 р. – райінспектури державної статистики. У 1972 р. на базі районних інспектур держстатистики і районних обчислювальних станцій створені інформаційно-обчислювальні станції державної статистики.

Підпорядковувалися обласному статистичному управлінню.

Займалися збиранням та обробкою статистичних даних на території районів.

Фонди II категорії.

Доповідні записки про роботу райінспектур. Статзвіти, зведені таблиці про виконання планів промисловими підприємствами по виробництву, реалізації і собівартості валової продукції (1961–1985). Звіти, статистичні відомості обліку посівних площ, врожайності сільгоспкультур, фактичного збору врожаю, розвиток і стан тваринництва і рибництва, кількість зрошуваних земель та їх використання, тугових, плодово-ягідних і виноградних насаджень, виконання планів заготівлі і виробництва продуктів тваринництва. Звіти, статзвіти, відомості про наявність і стан сільгосптехніки, капітальне будівництво і освоєння капіталовкладень усупільненого житлового фонду і будівництво приватних будинків, влаштування переселенців у Чаплинському районі. Відомості про чисельність і рух населення, чисельність робітників і службовців, фонди заробітної плати. Матеріали Всесоюзних переписів населення (1959–1970). Документи про стан народної освіти, охорони здоров'я, культури, житлово-комунального господарства (1948–1969). Штатні розписи і кошториси видатків. Списки установ, організацій і підприємств.

ФІНАНСИ

Фінансові відділи виконавчих комітетів повітових рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

2 фонди, 133 од. зб., 1919–1924 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Дніпровський (м. Олешки), ф.Р-1232, 8 од. зб., 1922–1923 рр.
Херсонський, ф.Р-439, 125 од. зб., 1919–1924 рр.

Створені на підставі декрету РНК УСРР від 22 лютого 1919 р., як відділи повітвиконкомів: Херсонський – у лютому 1920 р., Дніпровський – 11 листопада 1920 р. Підпорядковувалися фінансовому відділу губвиконкомів.

Припинили свою діяльність у 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повітів.

Складали повітові бюджети, контролювали дотримання фінансової дисципліни.

Фонди II категорії. Перше надходження – 1930 р., останнє – 1957 р. (ф.Р-439). У 1957 р., 1989 р. розсекречено 3 од. зб. Херсонського повітового фінансового відділу.

Постанови, накази, циркуляри ВУЦВК, Миколаївського та Одеського губернських фінансових відділів. Протоколи засідань комісій при Херсонсько-

му повітовому фінвідділі, нарад фінінспекторів. Звіти, доповіді та листування з повітовими установами про діяльність фінансових органів, ліквідацію казенної палати (1920), розробку положення про вільну торгівлю, перевірку кошторисів прибутків та видатків промислових підприємств. Анкети обслідувань підприємств, відомості про час заснування промислових підприємств м. Херсона.

Фінансовий відділ виконавчого комітету Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-440, 1688 од. зб., 1923–1930 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Організований у 1923 р. у зв'язку зі створенням Херсонського округу. Підпорядковувався Наркомату фінансів УСРР. Припинив свою діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу. Складав окружний бюджет, контролював дотримання фінансової дисципліни. *Фонд I категорії.* Перше надходження – 1930 р., останнє – 1959 р. У 1949–1958 рр. із інших архівів передано 48 од. зб. У 1957 р., 1989 р. розсекречено 53 од. зб. У 1962 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 4267 од. зб.

Постанови, накази, циркуляри Наркомфіну УСРР, окрфінвідділу, окрвиконкому. Протоколи нарад фінансових працівників України, засідань комісії по обліку збитків, заподіяних іноземними інтервентами народному господарству округу. Звіти та доповіді про діяльність окрфінвідділу, фінансовий стан районів округу, підприємств, установ Херсона, Берислава, хід збирання сільгосподатків по районах. Кон'юнктурний огляд народного господарства округу (1925). Документи про шкільне будівництво, справи про опис земельних володінь та будівель м. Херсона. Окладні книги платників прибуткового податку по Херсону, Бериславу та районах округу. Листування із заводами, установами, райфінвідділами про виконання бюджету, складання кошторисів видатків та прибутків, збирання податків.

Фінансове управління виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-2040, 2639 од. зб., 1944–1988 рр. Опис, каталог. Укр., рос. мови.

Створене згідно з рішенням облвиконкому від 11 травня 1944 р. як відділ облвиконкому, з 1985 р. – фінансове управління облвиконкому. Підпорядковувалося Міністерству фінансів УРСР. Складало обласний бюджет, забезпечувало його виконання, контролювало роботу райміськфінвідділів. З 2000 р. – Головне фінансове управління облдержадміністрації. Підзвітне і підконтрольне голові облдержадміністрації і Міністерству фінансів України. *Фонд I категорії.* Перше надходження – 1955 р., останнє – 1998 р. У 1990 р. розсекречено 59 од. зб. У 1980 р., 1992 р. за результатами експертизи цінності

документів вилучено 243 од. зб. Очікується надходження документів з 1989 р. від архіву установи.

Постанови, рішення, накази РНК УРСР, Ради Міністрів УРСР, Наркомату, Міністерства фінансів СРСР, УРСР, Херсонського облвиконкому (1944–1957); накази по фінуправлінню (1969–1988). Стенограми, протоколи засідань колегії, нарад робітників фінансових установ області, засідань податкових комісій, постійнодіючих нарад (1971–1988). Проекти бюджетів по утриманню органів державного управління. Зведені бюджети області, районів, міст. Звіти, довідки про виконання місцевих бюджетів. Зведені фінансові плани місцевого, сільського, водного господарства, установ торгівлі, охорони здоров'я, соціального забезпечення, освіти і культури. Плани, огляди, статзвіти про відрахування та збирання державних і місцевих податків, облік платників податків. Накази, огляди, акти, листування про підсумки комплексних ревізій по виконанню місцевих бюджетів, оцінку трофейного майна. Постанови, плани, звіти, довідки про роботу з кадрами, групи з наукової організації праці, вивчення і розповсюдження передового досвіду роботи, надходження і впровадження раціоналізаторських пропозицій. Соцзобов'язання і відомості про їх виконання. Документи про нагородження працівників фінансової системи. Штатні розписи, кошториси видатків установ і підприємств. Документи профкому.

Фінансовий відділ виконавчого комітету Херсонської міської ради депутатів трудящих

Ф. Р-997, 897 од. зб., 1930–1936, 1944–1976 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений у 1930 р.

Підпорядковувався до 1932 р. Наркомату фінансів УСРР, з 1932 р. – фінансовому відділу Одеського, з 1937 р. – Миколаївського, з 1944 р. – Херсонського облвиконкому.

Припинив діяльність у 1941 р. і відновив діяльність у 1944 р. як відділ міськвиконкому

Складав міський бюджет, здійснював облік об'єктів оподаткування, контролював дотримання фінансової дисципліни.

З 2000 р. – фінансове управління міськвиконкому.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1945 р., останнє – 1983 р. У 1984 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 408 од. зб. Очікується надходження документів з 1977 р. від Державного архіву Херсонського міськвиконкому.

Постанови, рішення, розпорядження, вказівки Наркомату фінансів УСРР, Херсонської міської ради, Херсонського і Одеського облвиконкомів, Одеського обласного фінансового відділу (1930–1934, 1944–1959); накази завідувача. Протоколи засідання комісії фінвідділу (1944–1953), виробничих нарад (1959–1976). Документи зльоту колгоспників-ударників Херсонського району (1932). Зведені бюджети міста, селищних рад і звіти про їх виконання. Статзвіти, довідки про нарахування і надходження державних і місцевих податків і зборів. Фінансові плани організацій, підприємств, плани розвитку промисловості в м. Херсоні. Аналізи, звіти, відомості про виконання виробничих планів

підприємств і установ міста, розвиток тваринництва, проведення посівної і збиральної кампаній, будівництво парку культури і відпочинку в м. Херсоні (1932–1934), порядок виплати грошей відрядженим у села для проведення колективізації (1931). Штатні розписи, кошториси видатків, картки про державну реєстрацію установ, підприємств, організацій.

Фінансові відділи виконавчих комітетів районних і міських рад народних депутатів

24 фонди, 7929 од. зб., 1930–1936, 1939–1941, 1943–1987 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Районні:

Бериславський, ф.Р-3914, 240 од. зб., 1944–1968 рр.
Білозерський, ф.Р-3782, 433 од. зб., 1944–1987 рр.
Великоолександрівський, ф.Р-2822, 142 од. зб., 1944–1950 рр.
Великопететиський, ф.Р-3471, 693 од. зб., 1944–1968 рр.
Верхньорогачицький, ф.Р-1290, 564 од. зб., 1946–1960, 1967–1975 рр.
Високопільський, ф.Р-3386, 74 од. зб., 1946–1960 рр.
Генічеський, ф.Р-2881, 255 од. зб., 1943–1960 рр.
Голопристанський, ф.Р-2141, 597 од. зб., 1944–1968 рр.
Горностаївський, ф.Р-3891, 286 од. зб., 1944–1962, 1965–1976 рр.
Іванівський, ф.Р-3169, 253 од. зб., 1943–1962, 1965–1966 рр.
Каланчацький, ф.Р-3352, 240 од. зб., 1944–1961 рр.
Калінінський, ф.Р-2422, 353 од. зб., 1944–1958 рр.
Каховський, ф.Р-2936, 358 од. зб., 1944–1971 рр.
Нижньосірогозький, ф.Р-3869, 880 од. зб., 1943–1968 рр.
Нововоронцовський, ф.Р-3429, 170 од. зб., 1944–1960 рр.
Новомаячківський, ф.Р-2536, 253 од. зб., 1946–1957 рр.
Новотроїцький, ф.Р-3322, 391 од. зб., 1944–1962, 1965–1973 рр.
Сиваський, ф.Р-2028, 144 од. зб., 1939–1941, 1943–1963 рр.
Скадовський, ф.Р-3032, 270 од. зб., 1944–1970 рр.
Херсонський, ф.Р-3278, 129 од. зб., 1944–1961 рр.
Цюрупинський, ф.Р-712, 617 од. зб., 1944–1964 рр.
Чаплинський, ф.Р-3852, 337 од. зб., 1944–1970 рр.

Міські:

Каховський міський, ф.Р-2937, 20 од. зб., 1948–1955 рр.
Новокаховський міський, ф.Р-3743, 230 од. зб., 1958–1967 рр.

Створені відповідно до постанови ВУЦВК і РНК УСРР від 15 червня 1931 р. Відновили діяльність у 1943–1944 рр.

Склали міські і районні бюджети, керували діяльністю бюджетних і господарських установ та організацій по використанню коштів, надходженню податків, контролювали дотримання штатних розписів і фінансової дисципліни.

Фонди II категорії.

Накази завідувачів. Протоколи виробничих нарад. Бюджети і проекти бюджетів міст, районів, зведення міських, селищних, сільських бюджетів. Звіти, доповідні записки, аналізи виконання бюджетів районів, міст, сіл. Плани, звіти про відрахування і надходження державних і місцевих податків, фінансово-гос-

іподарську діяльність установ, організацій, підприємств, облік платників податків. Мережа, кошториси і контингент районних і сільських установ. Документи про створення і використання союзного фонду соціального забезпечення колгоспників (1965–1968). Документи державної реєстрації підприємств, установ, організацій, що знаходяться на місцевому бюджеті (1944–1965), їх штатні розписи і кошториси видатків. Особові справи багатодітних матерів (1936–1941). Документи з особового складу ліквідованих фінвідділів Калінінського, Новомаячківського, Херсонського райвиконкомів.

Районні податкові бюро

5 фондів, 64 од. зб., 1921–1923 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Бериславське, ф.Р-894, 7 од. зб., 1921–1923 рр.
Голопристанське, ф.Р-1692, 2 од. зб., 1922 р.
Каховське, ф.Р-1691, 2 од. зб., 1922–1923 рр.
Скадовське, ф.Р-1685, 25 од. зб., 1921–1922 рр.
Херсонське, ф.Р-1934, 28 од. зб., 1921–1923 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1920–1923 рр.
Підпорядковувалися продовольчим комітетам повітвиконкомів.
Здійснювали облік об'єктів оподаткування, займалися збиранням продовольчих податків.

Постанови, накази, циркуляри Раднаркому, Наркомату продовольства УСРР, Миколаївського губернського управління військово-продовольчого постачання, Херсонського і Дніпровського повітових продкомів. Положення про районне податкове бюро. Заяви, довідки, посвідчення власників борошномельних підприємств; списки платників продовольчого податку; списки, характеристики, особові справи працівників податкових бюро.

Бериславський податковий інспектор 389-ї дільниці

Ф. Р-1932, 13 од. зб., 1923–1930 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1923–1930 рр.
Підпорядковувався фінансовому відділу окрвиконкому.
Займався збиранням податків.

Зведені списки об'єктів оподаткування по Бериславському району (1923). Описи майна, списки платників податків. Заяви, анкети власників торгових підприємств про видачу патентів.

КРЕДИТНА СИСТЕМА

Херсонське агентство Одеського губернського товариства сільськогосподарського кредиту

Ф. Р-426, 558 од. зб., 1923–1926 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене в 1923 р. відповідно до постанови Президії ВУЦВК від 24 січня 1923 р. Ліквідоване в 1926 р. відповідно до постанови ВУЦВК від 3 червня 1925 р. Сприяло організації і розширенню колективних господарств шляхом їх фінансування, надання кредитів, грошових позик, постачання машин, тракторів.

Циркуляри, інструкції Одеського губсільбанку і листування з ним про постачання сільськогосподарським колективам Херсонського округу тракторів і сільгоспмашин, надання кредиту і видачу грошових позик для проведення землевпорядкувальних та лісомеліоративних робіт, електрифікацію сіл, про організацію курсів трактористів (1924–1926). Протоколи загальних зборів членів сільськогосподарських комун, товариств і артіль, звіти про їх роботу. Статути товариств (1925–1926). Документи обстеження стану і діяльності сільськогосподарських артіль. Договори купівлі сільгоспмашин. Листування про відкриття кредиту, реєстрацію кредитних товариств.

Херсонська окружна філія Всеукраїнського кооперативного банку “Українбанк”

Ф. Р-452, 24 од. зб., 1923–1928 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Розпочала діяльність у листопаді 1923 р. як комісіонерство. З лютого 1924 р. перетворена в окружну філію Всеукраїнського кооперативного банку “Українбанк”. Здійснювала фінансування кооперативних організацій.

Постанови, циркуляри РНК СРСР, Всеукраїнського кооперативного банку “Українбанк”. Протоколи пленуму, засідань президії, правління і дирекції, комісій філії, ради голів кооперативних організацій. Доповідні записки, акти про діяльність районних філій банку. Відомості, колективні угоди про авансування промислових підприємств і місцевих установ. Листування з Всеукраїнським кооперативним банком, його філіями, районними споживспілками, сільсоюзами про кредитування кооперативних організацій, житлового будівництва, перевезення експортних вантажів.

Херсонська обласна контора Державного банку СРСР

Ф. Р-2014, 3301 од. зб., 1944–1986 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Розпочала діяльність у 1944 р. згідно з наказом Держбанку СРСР від 10 квітня 1944 р. З січня 2001 р. – Управління Національного банку України в Херсонській області.

Виконувала грошово-розрахункові операції, керувала установами Держбанку на території області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 2000 р. У 1993 р. розсекречено 1 од. зб. Очікується надходження документів з 1987 р. від архіву установи.

Накази управляючого (1950, 1971–1986). Протоколи кредитних і виробничих нарад. Звіти обласної контори, районних відділень про кредитування, фінансування і контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємств і організацій області. Кон'юнктурні огляди про фінансово-економічну діяльність установ і підприємств м. Херсона (1964–1965). Доповідні записки, довідки, акти про кредитно-розрахункове обслуговування промислових підприємств, торговельних організацій, колгоспів, радгоспів, індивідуального житлового будівництва. Постанови, звіти, доповіді щодо проведення грошової реформи (1960–1961). Баланси грошових прибутків та видатків населення. Плани капітального будівництва, титульні списки, листування про фінансування будівництва Червонознаменської (1963), Каховської (1981) зрошувальних систем. Документи про надання пільг колгоспам щодо сплати кредитів і позик. Звіти обласної контори і відділень Держбанку про роботу з кадрами. Статзвіти про стан кадрів. Документи про збитки, заподіяні Херсонській міській конторі Держбанку нацистськими окупантами (1944). Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність обласної контори і відділень Держбанку. Документи профкому.

Міські, районні відділення Державного банку СРСР

4 фонди, 94 од. зб., 1917–1932, 1944–1952 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Міські:

Херсонське, ф.Р-425, 31 од. зб., 1917–1920, 1922–1932 рр.

Районні:

Голопристанське, ф.Р-969, 8 од. зб., 1931–1932 рр.

Калінінське, ф.Р-2444, 53 од. зб., 1938–1941, 1944–1952 рр.

Цюрупинське, ф.Р-968, 2 од. зб., 1930–1931 рр.

Підпорядковувалися Державному банку СРСР.

Виконували грошово-розрахункові операції.

Постанови, накази, циркуляри Держбанку СРСР, Наркомату фінансів СРСР, Всеукраїнської контори Держбанку СРСР (1917–1932), Херсонської обласної контори Держбанку СРСР (1944–1952). Доповідь про діяльність Херсонського міського відділення (1923–1927). Звіти, статзвіти про діяльність Калінінського районного відділення банку (1944–1952). Доповідь про діяльність Херсонського міського відділення банку (1923–1927). Особові картки по вкладах приватних осіб Калінінського районного відділення банку (1944–1952). Листування з Всеукраїнською конторою Державного банку СРСР про проведення грошової реформи, закупівлю та прийом дорогоцінних металів, ведення таємного діловодства, кредитування споживчих товарів.

Херсонська обласна контора Сільськогосподарського банку СРСР

Ф. Р-1990, 441 од. зб., 1944–1959 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Почала діяльність у 1944 р.

Ліквідована у 1959 р. згідно з Указом Президії Верховної Ради СРСР від 7 квітня 1959 р. і наказом Держбанку СРСР від 25 квітня 1959 р.

Здійснювала фінансування капітального будівництва організацій та підприємств сільського господарства.

Накази, вказівки, інструкції Міністерства фінансів СРСР, правління Сільгоспбанку СРСР (1944–1958). Звіти про роботу контори. Документи про планування і розподіл лімітів кредитування. Зведені звіти про кредитування, неподільні фонди, повернення позики (1946–1950). Плани і зведення про кредитування колгоспів та індивідуальних господарств (1945–1950). Титульні списки, кошториси і фінансові розрахунки на капітальне будівництво. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Генічеське комісіонерство при конторі сільськогосподарського банку “Укрсільбанк”

Ф. Р-1120, 1 од. зб., 1924 р. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1924 р.

Здійснювало фінансування і кредитування підприємств сільського господарства та індивідуальних господарств.

Протоколи засідань правління губсільбанку. Посімейно-майнові анкети, заяви, розписки про отримання позички.

Херсонська обласна контора Української контори Центрального комунального банку СРСР

Ф. Р-1999, 133 од. зб., 1944–1958 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Розпочала діяльність у 1944 р.

Ліквідована згідно з Указом Президії Верховної Ради СРСР від 9 квітня 1959 р.

Здійснювала фінансування комунального, житлового, культурно-побутового будівництва і довгострокове кредитування капітального ремонту підприємств.

Постанови, рішення, накази, інструкції РНК СРСР, Міністерства фінансів СРСР, Центрального комунального банку СРСР, Херсонського облвиконкому і міськвиконкому. Накази по конторі (1944). Паспорт облкомунбанку (1946). Плани фінансування капітального будівництва і кредитування комунальних, житлових, культурно-побутових споруд. Звіти, відомості, доповідні записки про діяльність облкомунбанку, виконання фінансового плану; плану кредитування індивідуального житлового будівництва. Доповідні записки про роботу комунальних підприємств. Штатні розписи, кошториси видатків.

Херсонська обласна контора Всесоюзного банку фінансування капітального будівництва, торгівлі і кооперації “Торгбанк”

Ф. Р-1950, 387 од. зб., 1944–1957 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Розпочала діяльність у 1944 р.

Підпорядковувалася Всесоюзному банку фінансування капітального будівництва торгівлі і кооперації “Торгбанк”.

Ліквідована 1 січня 1957 р. відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 7 серпня 1956 р.

Здійснювала фінансування капітального будівництва у галузях споживчої і промислової кооперації шляхом безповоротних вкладів і довгострокових позик.

Накази, розпорядження, рішення, інструкції Міністерства фінансів СРСР, Торгбанку СРСР Херсонського облвиконкому. Звіти, доповідні записки про діяльність облконтори. Титульні списки, кошториси, плани фінансування підприємств кооперації. Документи про передачу активів і пасивів Торгбанку установам Сільгоспбанку. Ліквідаційний баланс. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Особові рахунки робітників і службовців.

Херсонська обласна контора Будівельного банку СРСР

Ф. Р-1991, 480 од. зб., 1944–1981 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Розпочала діяльність у 1944 р. як обласна контора Промислового банку СРСР. Реорганізована згідно з Указом Президії Верховної Ради СРСР від 7 квітня 1959 р. в обласну контору Будівельного банку СРСР.

Підпорядковувалася Всесоюзному банку фінансування капітальних вкладень – Будбанку СРСР.

Займалася фінансуванням і кредитуванням капітальних вкладів в різні галузі народного господарства і контролем за їх використанням.

Накази, вказівки, інструкції Наркомату фінансів СРСР, Промислового банку СРСР (1944–1946). Накази, розпорядження управляючого (1945–1946, 1981). Протоколи виробничих нарад (1965–1968). Плани, титульні списки, ліміти фінансування, звіти про виконання плану капітальних вкладів промисловими підприємствами (1944–1946). Ліміти довгострокового кредитування. Звіти про контрольно-економічну і контрольно-ревізійну роботу облконтори, Новокаховського, Цюрупинського відділень, Бериславського, Генічеського пунктів. Звіти про роботу з кадрами. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

Херсонське обласне правління комерційного банку “Херсон”

Ф. Р-4060, 31 од. зб., 1991–1995 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений відповідно до установчого договору від 20 грудня 1991 р.

Ліквідований відповідно до постанови правління Національного Банку України від 14 квітня 1995 р.

Здійснював на договірних умовах кредитно-розрахункове та інше банківське обслуговування підприємств, організацій, громадян.

Накази голови правління. Документи про створення та ліквідацію комерційного банку. Книги реєстрації відкритих особових рахунків. Штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність, ліквідаційний баланс. Документи з особового складу.

Херсонське обласне управління державних трудових ощадних кас Українського республіканського головного управління Держтрудоощадкас СРСР

Ф. Р-1986, 641 од. зб., 1944–1981 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене в 1944 р. як обласне управління держтрудоощадкас і держкредиту. Підпорядковувалося Міністерству фінансів СРСР, з 1962 р. – Держбанку СРСР. Здійснювало залучення грошових коштів населення на внески, держпозики, займалося реалізацією лотерей, виконувало розрахунково-касові операції, керувало роботою центральних ощадних кас. 3 травня 1999 р. – Херсонське обласне управління ВАТ „Державний ощадний банк України”.

Накази начальника (1944–1945, 1948–1950). Протоколи обласних нарад (1961–1981). Зведення, звіти, огляди, доповіді про роботу управління і ощадних кас. Плани залучення вільних грошових коштів населення на внески і державні позики. Звіти про виконання плану по позиках, внесках, реалізації лотерей, контрольно-ревізійну роботу, фінансово-господарську діяльність ощадних кас. Агітаційні і рекламні документи, тиражні таблиці. Документи про організацію і підсумки соціалістичного змагання серед колективів управління і райміськтрудоощадкас. Заяви, списки польських громадян, що здали облігації держпозики і повернулися на батьківщину (1946–1948). Плани з праці, штатні розписи, кошториси видатків (1945–1981). Особові справи працівників ощадних кас (1936–1941).

Херсонська державна ощадна каса № 71 Всеукраїнського управління ощадкасами “Всеукраощадкаса”

Ф.Р-975, 12 од. зб., 1923–1930, 1940–1941 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Займалася залученням вільних грошових коштів населення на внески, держпозики, реалізацією лотерей і облігацій державних позик.

Вказівки Наркомату фінансів УСРР, УРСР, Головного управління ощадкасами. Зведення по вкладах. Штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Районні товариства взаємного кредиту

3 фонди, 55 од. зб., 1917–1929 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Генічеське, ф.Р-1261, 12 од. зб., 1924–1926 рр.

Каховське, ф.Р-237, 22 од. зб., 1925–1928 рр.

Херсонське, ф.Р-424, 21 од. зб., 1917–1929 рр.

Постанови, циркуляри Наркомату фінансів СРСР, УСРР. Протоколи засідань ради Херсонського товариства, наради представників радянських, кооперативних, кредитних спілок. Плани, звіти про діяльність районних товариств. Листування з Московським, Одеським, Запорізьким товариствами про розгортання грошових операцій. Заяви громадян про вступ до товариств. Списки працівників.

Спілки кредитних і ощадно-позичкових товариств

3 фонди, 362 од. зб., 1917–1920 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Великоолександрівська, ф.Р-947, 46 од. зб., 1917–1920 рр.

Дніпровська, ф.Р-1292, 51 од. зб., 1917–1920 рр.

Херсонська, ф.Р-950, 265 од. зб., 1917–1920 рр.

Циркуляри Центральної Української сільськогосподарської кооперативної спілки, Одеської обласної ради кооперативних з'їздів. Протоколи зборів уповноважених, засідань членів правління, загальних зборів членів сільських кредитних товариств, нарад представників громадських і державних установ і організацій Дніпровського повіту з питань випуску Таврійською губернією грошових знаків. Звіти про роботу. Доповіді, телеграми, листування про закупівлю товарів, помел зерна, заготівлю лісу і вугілля, страхування худоби. Заяви про вступ і вихід з кредитних товариств.

Відділ цін Херсонської обласної державної адміністрації

Ф. Р-4012, 756 од. зб., 1970–1998 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР від 23 січня 1970 р. і рішенням облвиконкому від 27 травня 1970 р.

Підпорядковувався Державному комітету цін Ради Міністрів УРСР та облвиконкому, з 1992 р. – облдержадміністрації.

Ліквідований відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15 травня 1998 р. і розпорядження голови облдержадміністрації від 23 червня 1998 р. та ввійшов до складу управління з питань економіки і власності.

Здійснював роботу по вдосконаленню ціноутворення і контролю за дотриманням державної дисципліни цін у народному господарстві області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1988 р., останнє – 2001 р.

Постанови, розпорядження, рішення Держкомцін УРСР, облвиконкому, відділу цін про вилучення в прибуток бюджету сум, отриманих в результаті

завищених цін і правил торгівлі (1979–1981). Аналізи, довідки, розрахунки про економічне обґрунтування цін, встановлення цін і тарифів (1977–1989). Звіти про роботу (1977–1989). Застосування роздрібних цін на товари з олімпійською символікою (1978). Плани і звіти про роботу преїскурантної групи. Акти атестації готелів і підприємств області (1978–1981). Інформації про державне регулювання цін і тарифів на продукцію підприємств області (1978–1993). Штатні розписи, кошториси видатків (1973–1994), звіти про фінансово-господарську діяльність (1978–1994).

ДЕРЖАВНЕ І КООПЕРАТИВНЕ СТРАХУВАННЯ

Херсонська окружна контора державного страхування і підвідомчі організації

15 фондів, 1286 од. зб., 1921–1935 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Херсонська окружна контора, ф.Р-399, 712 од. зб., 1922–1934 рр.
Агент 6-ї Великоолександрівської дільниці, ф.Р-1341, 38 од. зб., 1923–1930 рр.
Асканійський страхпункт, ф.Р-1667, 5 од. зб., 1925–1928 рр.
Бериславський страхпункт, ф.Р-1173, 20 од. зб., 1924–1928 рр.
Великоолександрівський страхпункт, ф.Р-1171, 19 од. зб., 1925–1928 рр.
Генічеська страхкаса, ф.Р-1129, 11 од. зб., 1922–1924 рр.
Голопристанська страхкаса, ф.Р-1175, 75 од. зб., 1922–1929 рр.
Голопристанський страхпункт, ф.Р-1741, 2 од. зб., 1925–1927 рр.
Інспектор державного страхування Качкарівського району, ф.Р-1931, 21 од. зб., 1923–1930 рр.
Каховська страхкаса, ф.Р-1172, 24 од. зб., 1925–1928 рр.
Олешківське дільничне агентство, ф.Р-1174, 33 од. зб., 1923–1930 рр.
Скадовська страхкаса, ф.Р-1176, 18 од. зб., 1925–1929 рр.
Херсонська міжрайонна страхкаса, ф.Р-1337, 3 од. зб., 1931–1932 рр.
Херсонська окружна каса соціального страхування, ф.Р-373, 298 од. зб., 1921–1930 рр.
Херсонська окружне агентство “Коопстрах”, ф.Р-370, 7 од. зб., 1929–1935 рр.

Постанови, циркуляри, вказівки РНК СРСР, управління Держстраху СРСР, УСРР, Всеукраїнського, губернського управлінь, окружних контори і агентства державного страхування. Протоколи з'їзду працівників окружного агентства держстраху, наради страхпрацівників, засідань окружного суду і президії комітету бідноти. Звіти, доповіді про роботу контори, районних інспекторів і агентів держстраху. Відомості про надходження платежів окладного страхування по сільрадах районів. Документи про проведення страхування життя і майна сільгоспартілей і громадян, пожежні акти, страхові листи, розписки в отриманні страхових виплат за збитки від пожеж. Довідки про соціально-майновий стан громадян, описи майна церков і молитовних будинків; реєстраційні списки свійських тварин, польових посівів і культур промислового значення.

Управління державного страхування Херсонської області та підвідомчі організації

2 фонди, 660 од. зб., 1944–1983 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мова

Управління державного страхування Херсонської області, ф.Р-1980, 579 од. зб., 1944–1983 рр.

Генічеська районна інспекція державного страхування, ф.Р-3819, 81 од. зб., 1944–1965 рр.

Управління (ф.Р-1980) створене згідно з наказом Управління державного страхування УРСР від 23 квітня 1944 р.

Здійснювало проведення державного страхування майна і особистого життя громадян та виплату страхових коштів, керувало роботою райстрахінспекцій. З вересня 1993 р. – Херсонська обласна дирекція Національної акціонерної страхової компанії „Оранта”.

Фонд Р-1980 – II категорії. Перше надходження – 1956 р., останнє – 1998 р. У 1984 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 35 од. зб. Очікується надходження документів з 1984 р. від архіву установи.

Накази, вказівки Наркомату (1944–1946), Міністерства фінансів СРСР, УРСР (1947–1951, 1961–1974), Головного управління держстраху СРСР, УРСР (1944–1951, 1961–1974). Протоколи виробничих нарад (1962–1971). Плани, звіти про роботу управління, інспекції. Плани обов'язкового окладного страхування, надходження страхових платежів по області. Звіти, статзвіти, відомості про стан обов'язкового державного страхування житлового фонду, майна колгоспів, радгоспів, господарств громадян, надходження платежів від страхування життя, облік об'єктів по обов'язковому окладному страхуванню. Акти перевірок роботи районних і міських інспекцій. Постанови, звіти, відомості, зобов'язання про проведення огляду-конкурсу на кращу організацію роботи по дитячому страхуванню. Штатні розписи, кошториси видатків.

Херсонська обласна рада кооперативного страхування членів артілей промислової кооперації і кооперації інвалідів (облпромстрахрада) та підвідомчі організації

2 фонди, 454 од. зб., 1944–1960 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонська обласна рада, (облпромстрахрада), ф.Р-2912, 322 од. зб., 1950–1960 рр. Херсонська обласна каса взаємного страхування і взаємодопомоги кооперації інвалідів (облінстрахкаса), ф.Р-1761, 132 од. зб., 1944–1952 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1944–1960 рр. Займалися питаннями кооперативного страхування.

Постанови, накази, розпорядження, Всекоопромстрахради і Укрпромстрахради, Укрінстрахкаспілки про фінансування артілей; протоколи пленумів, засідань президії облпромстрахкаси, статуту каси взаємного страхування і взаємодопомоги промислової кооперації, ради кооперативного страхування, акти обстеження артілей; звіти про фінансово-господарську діяльність, видачу одноразової допомоги. Документи з особового складу.

БУДІВНИЦТВО

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ БУДІВНИЦТВОМ

Херсонське управління окружного інженера виконавчого комітету окружної ради робітничих, селянських, червоноармійських депутатів

Ф. Р-389, 220 од. зб., 1923–1930 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене у 1923 р.

Припинило діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Займалося проектуванням та технічним наглядом за будівництвом на території округу.

Постанова Раднаркому УСРР і Херсонського окрвиконкому. Протоколи засідань окрвиконкому, технічних нарад при управлінні окружного інженера. Рішення Херсонської міської ради про передачу інститутіві народної освіти (ХІНО) будинку колишньої радпартшколи та Пушкінської школи (1928). Плани, проекти, креслення і кошториси будівництва комишитового і хлібного заводів у м. Херсоні, маслозаводів у сільській місцевості. Плани будівництва нових цехів і приміщень на заводі ім. Петровського. Плани і кошториси відбудовчих робіт на макаронній фабриці у м. Херсоні, будівництва нафтохранилища в м. Каховці, заводу “Червоний хлібороб” у м. Бериславі, нових шкіл, ясел, клубів по районах округу, перебудови кінотеатрів “Спартак”, ім. Комінтерну, лікарні № 1 у м. Херсоні, будівництва та ремонту мостів, колодязів, житлових будинків. Акти обстежень будівельних робіт та листування з райвиконкома про шляхове будівництво.

Відділ у справах будівництва та архітектури виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-2661, 291 од. зб., 1944–1984 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений згідно з рішенням виконкому Херсонської обласної ради депутатів трудящих від 18 серпня 1944 р. як обласний відділ у справах архітектури при облвиконкомі. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 26 серпня 1955 р. реорганізований у відділ у справах будівництва та архітектури. З 1946 по 1949 рр. при відділі діяла архітектурно-проектно-планувальна майстерня.

Займався розглядом технічної документації на будівництво, плануванням міст і сіл, геодезичним проектуванням та впровадженням нових методів будівництва. З 20 липня 2000 р. – управління містобудування та архітектури облдержадміністрації. Підзвітне і підконтрольне голові облдержадміністрації та Комітету державного будівництва України.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1959 р., останнє – 1983 р. Очікується надходження документів з 1985 р. від архіву установи.

Накази Державного комітету в справах архітектури (1944–1950). Рішення Херсонської обласної і міської рад депутатів трудящих (1944–1950) про орга-

нізацію обласного відділу у справах архітектури, визначення першочергових архітектурно-планових заходів по відновленню міста, установ, підприємств, житлових будинків (1944–1984). Протоколи засідань архітектурної комісії і нарад при головному архітекторові по розгляданню схеми генерального плану м. Херсона (1946), про визначення місця будівництва річкового пасажирського вокзалу, порту Херсон (1945). План міста Херсона (1949), генеральний план забудови житлового масиву заводу ім. Петровського, міст Нова Каховка, Каховка (1952), с. Антонівка (1965) та інших населених пунктів. Протоколи засідань будівельно-технічної ради (1956–1976), містобудівельної ради (1978–1984). Проекти і креслення будівництва, відбудови житлових будівель і реконструкції річкових вокзалів у Голій Пристані і Цюрупинську (1946), цехів заводу ім. 8 березня, рибозаводу, заводу ім. Петровського, Херсонської судноверфі, Цюрупинської школи садівників, шкіл у селах Білозерці, Великій Лепетисі, Дудчанах, будинків судномеханічного, кооперативного, машинобудівного технікумів, кінотеатрів, поліклініки водників у м. Херсоні (1946–1947), населених пунктів області. Документи реконструкції Херсонського річкового порту (1947). Матеріали про ремонт пам'ятника архітектури 1808 р. – Введенського собору в м. Цюрупинську (1950). Зведення про виробу художньої промисловості по районах області (1945). Список пам'ятників архітектури у м. Херсоні (1945, 1946) і майстрів народної творчості (1945). Листування з райвиконкома про спорудження і встановлення пам'ятників воїнам, що загинули під час Великої Вітчизняної війни (1949). Звіти про роботу обласної та міської інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю. Документи про будівництво будівель і споруд та акти приймання їх до експлуатації. Архітектурно-планувальні завдання до проектування будівельних об'єктів, висновки експертів по проектах та кошторисах на будівництво в Херсонській області. Плани та звіти, довідки, інформації про роботу відділу в справах архітектури та будівництва, хід та стан житлового та комунального будівництва. Кошториси витрат, штатні розписи і фінансові звіти.

Управління головного архітектора при Новокаховському міськвиконкомі

Ф. Р-2660, 61 од. зб., 1951–1955 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене згідно з наказом Управління у справах архітектури при Раді Міністрів УРСР від 9 квітня 1952 р. і рішенням виконкому Новокаховської міськради від 27 квітня 1952 р.

Підпорядковувалося відділу у справах будівництва та архітектури облвиконкому. Займалося плануванням м. Нової Каховки, затвердженням технічної документації на будівництво житлових, промислових та адміністративних споруд, контролюванням будівництва, відведенням земельних ділянок для будівництва.

Накази управління у справах архітектури при Раді Міністрів УРСР, рішення облвиконкому і Новокаховської міської ради депутатів трудящих (1951–1955). Протоколи нарад з питань забудови 24–27 кварталів м. Нової Каховки та розгляду проектних матеріалів будівництва селищ Каховської ГЕС (1952–1953).

Схематичний план земельних ділянок під забудову житловими будинками у м. Новій Каховці. Книги дозволу держінспекції архітектурно-будівельного контролю Херсонської області Дніпробуду на проведення робіт по будівництву житлових споруд. Акти приймання будов та споруджень державною комісією. Листування з обласним відділом у справах архітектури, держінспекцією архітектурно-будівельного контролю, міською радою про будівництво Палацу культури в м. Новій Каховці, телефонізацію і радіофікацію будинків. Звіти про виконання кошторису адміністративно-господарських видатків (1953–1954).

**Архітектурно-проектно-планувальна майстерня
Херсонського обласного відділу у справах будівництва
та архітектури**

Ф. Р-2933, 29 од. зб., 1946–1949 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена у 1946 р.

Ліквідована у 1949 р.

Займалася виконанням проектних робіт населених пунктів області.

Виробничо-фінансові плани, звіти про їх виконання. Штатні розписи. Листування з установами про проектно-будівельні роботи.

**Управління капітального будівництва виконавчого комітету
Херсонської обласної ради народних депутатів**

Ф. Р-3954, 279 од. зб., 1958–1985 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Створене 1 жовтня 1957 р. відповідно до постанови ЦК КП України і Ради Міністрів УРСР від 24 серпня 1957 р. і рішення Херсонської обласної ради депутатів трудящих від 11 вересня 1957 р.

Розробляло спільно з обласною плановою комісією з участю замовників річні плани капітального будівництва житлових та адміністративних будинків, комунальних споруджень, шкіл, лікарняних, дитячих та культурно-освітніх установ, здійснювало технагляд та будівництво об'єктів.

З серпня 2002 р. – управління капітального будівництва. Підзвітне і підконтрольне голові облдержадміністрації та Державному комітету будівництва та архітектури України.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1980 р., останнє – 1993 р. Очікується надходження документів з 1986 р. від архіву установи.

Накази начальника. Протоколи засідань будівельно-технічної ради. Плани капітального будівництва, аналізи виконання плану будівельно-монтажних робіт. Акти і відомості державної комісії по прийому об'єктів в експлуатацію, документи про будівництво експериментального с. Коробки Каховського району. Кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Управління в справах сільського і колгоспного будівництва в колгоспах виконавчого комітету Херсонської обласної ради депутатів трудящих

Ф. Р-2622, 191 од зб., 1945–1958 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене відповідно до постанови РНК УРСР і ЦК КП(б)У від 27 квітня 1945 р. та згідно з рішенням облвиконкому від 28 травня 1945 р.

Ліквідоване 2 січня 1959 р. згідно з рішенням облвиконкому.

Здійснювало організаційно-технічне керівництво будівництвом і відбудовою зруйнованих в колгоспах виробничих приміщень, культурно-побутових будівель і житлових будинків для колгоспників, планування сіл і виробничих колгоспів.

П'ятирічний план сільського і колгоспного будівництва (1951–1955). Плани та відомості про хід будівництва Каховської ГЕС. Звіти та кон'юнктурні огляди діяльності управління та міжколгоспних будівельних установ. Доповідні записки та листування з райвиконкомом та будівельними установами про будівництво колгоспних ферм. Акти обстеження берегової лінії Каховського водосховища та перенесення будинків із зони затоплення Каховським водосховищем.

Районні відділи сільського і колгоспного будівництва

12 фондів, 678 од. зб., 1945–1958 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Великопетиський, ф.Р-3472, 51 од. зб., 1945–1958 рр.

Верхньорогачицький, ф.Р-3462, 56 од. зб., 1946–1956 рр.

Генічеський, ф.Р-3812, 43 од. зб., 1946–1957 рр.

Горностаївський, ф.Р-2077, 85 од. зб., 1945–1959 рр.

Іванівський, ф.Р-3133, 45 од. зб., 1945–1952 рр.

Калінінський, ф.Р-2434, 93 од. зб., 1945–1957 рр.

Нововоронцовський, ф.Р-3426, 56 од. зб., 1950–1958 рр.

Новотроїцький, ф.Р-3319, 41 од. зб., 1945–1957 рр.

Скадовський, ф.Р-3034, 101 од. зб., 1945–1958 рр.

Херсонський, ф.Р-1699, 58 од. зб., 1945–1958 рр.

Цюрупинський, ф.Р-3515, 87 од. зб., 1945–1958 рр.

Чаплинський, ф.Р-3568, 47 од. зб., 1945–1954 рр.

Створені у 1945 р.

Підпорядковувалися управлінню в справах сільського і колгоспного будівництва в колгоспах облвиконкому.

Ліквідовані у 1958 р.

Займалися будівництвом об'єктів сільськогосподарського призначення.

Плани будівництва тваринницьких і виробничих приміщень в колгоспах області та звіти про їх виконання. Кошториси видатків, штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність.

БУДІВЕЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Херсонське будівельне управління Державного тресту будівельної промисловості “Машинбуд”

Ф. Р-1072, 15 од. зб., 1935–1937 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене згідно з наказом Державного тресту будівельної промисловості “Машинбуд” від 3 листопада 1935 р.

Ліквідоване відповідно до постанови Державного тресту авіаційного палива та олії від 22 травня 1937 р.

Займалось будівництвом заводів скляної тари та нафтопереробного крекінг-заводу в м. Херсоні.

Постанови, накази і розпорядження, циркуляри РНК СРСР, Наркомату важкої промисловості УСРР, тресту “Машинбуд”. Протоколи засідань інвентаризаційної комісії. Документи про стаханівський рух на будівництві. Договори, акти і листування про прийом і здачу об'єктів будівництва, постачання його будівельними матеріалами.

Ордена Леніна спеціальне будівельно-монтажне управління “Дніпробуд” Міністерства будівництва електростанцій СРСР (м. Нова Каховка)

Ф. Р-2386, 4060 од. зб., 1950–1957 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене у 1950 р. відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 20 вересня 1950 р. про будівництво Каховської гідроелектростанції на р. Дніпро.

Керувало будівельними дільницями, управлінням та підсобними промисловими підприємствами по спорудженню ГЕС.

Ліквідоване у 1958 р.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1958 р., останнє – 1989 р. У 1990 р. розсекречено 29 од. зб. У 1981–1988 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 546 од. зб.

Постанови Ради Міністрів УРСР і ЦК КП(б)У, накази Міністерства електростанцій СРСР. Протоколи засідань президії ЦК профспілки, РКК будівельно-монтажного управління. Плани і звіти про роботу управління. Колективні договори, титульні списки капітального будівництва. Документи про організацію праці, планування та нормування робіт, узагальнення передових методів праці новаторів виробництва. Накази технічної інспекції про будівництво шлюзу, водозливної греблі та інших об'єктів. Телеграми про виконання робіт і здачу об'єктів в експлуатацію (1955). Рапорти про прогресивну оплату праці. Зведення про роботу бригад – переможців соцзмагання, яким присвоєне звання “Кращі за фахом”, про нагородження почесними грамотами будівельників, кращих бригад і майстрів. Доповідні записки і акти про якість робіт на будівництві Каховської ГЕС, прийом в експлуатацію будівель, споруджень, залізничної колії Федорівка-Каховка. Акти перевірки якості будівельних матеріалів. Листування з “Головгідроенергобудом” про виконання будівельних робіт.

**Херсонське обласне міжколгоспне об'єднання по будівництву
“Облміжколгоспбуд” Українського республіканського
міжколгоспного об'єднання по будівництву
“Укрміжколгоспбуд”**

Ф. Р-1198, 824 од. зб., 1960–1984 рр. Описи, Укр., рос. мови.

Створене 25 вересня 1960 р. як обласна рада міжколгоспних будівельних організацій “Облміжколгоспбуд”, з 14 березня 1968 р. перейменоване в Херсонське обласне міжколгоспне об'єднання по будівництву.

Ліквідоване відповідно до постанов Ради Міністрів УРСР від 19 листопада 1985 р., розпорядження Укрміжколгоспбуду від 20 грудня 1985 р. і “Облміжколгоспбуду” від 29 грудня 1985 р.

Керувало роботою міжколгоспних організацій.

Накази, постанови, розпорядження Міністерства виробництва і заготівлі сільгосппродуктів УРСР (1963–1964), Українського міжколгоспного об'єднання по будівництву, голови правління. Статут об'єднання (1971). Стенограми, протоколи звітно-виборчих зборів уповноважених колгоспів – пайщиків, активу об'єднання, засідань правління, виробничих нарад, технічної ради. П'ятирічні і річні плани будівельно-монтажних робіт, будфінплани об'єднання і підвідомчих установ, введення в дію потужностей, по праці, технічного розвитку та звіти про їх виконання. Кошториси видатків, штатні розписи. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому (1966–1984), ради науково-технічного товариства (1982–1984).

Районні міжколгоспні будівельні організації

9 фондів, 475 од. зб., 1955–1973 рр. Описи, Укр., рос. мови.

Білозерська, ф.Р-3896, 147 од. зб., 1956–1968 рр.

Великолепетиська, ф.Р-3542, 15 од. зб., 1956–1963 рр.

Верхньорогачицька, ф.Р-3548, 14 од. зб., 1956–1962 рр.

Голопристанська, ф.Р-3664, 26 од. зб., 1957–1961 рр.

Нижньосірогозька, ф.Р-3714, 10 од. зб., 1956–1960 рр.

Нижньосірогозька дорожно-будівельна, ф.Р-3857, 17 од. зб., 1967–1968 рр.

Новомаячківська, ф.Р-3627, 5 од. зб., 1956–1958 рр.

Новотроїцька, ф.Р-3560, 128 од. зб., 1955–1973 рр.

Чаплинська, ф.Р-3937, 113 од. зб., 1960–1968 рр.

Створені: Новотроїцька – у 1955 р., Голопристанська – у 1957 р., Чаплинська – у 1960 р., інші – у 1956 р.

Підпорядковувались обласному міжколгоспному об'єднанню по будівництву.

Ліквідовані: Новомаячківська – у 1958 р., інші – у 1973 р.

Займалися будівництвом об'єктів сільськогосподарського призначення.

Плани будівництва, звіти про їх виконання. Відомості, довідки, інформації, листування про хід будівництва сільськогосподарських об'єктів, постачання будівельними матеріалами. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

**Каховське виробниче управління по сільському будівництву
“Каховсьільбуд” Міністерства сільського будівництва УРСР**

Ф. Р-3903, 575 од. зб., 1960–1975 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене 14 травня 1960 р. як будівельний трест “Каховбуд” відповідно до постанови Херсонського раднаргоспу від 14 травня 1960 р. Згідно з наказом Головного управління по будівництву в Чорноморському економічному районі від 24 грудня 1963р. трест “Каховбуд” був перейменований в трест “Каховсьільбуд”. Згідно з наказом Міністерства сільського будівництва УРСР від 19 січня 1973 р. на базі існуючих трестів “Каховсьільбуд” та “Бериславсьільбуд” створене Каховське виробниче управління по сільському будівництву “Каховсьільбуд”.

Керувало будівництвом житла, об’єктів соцкультпобуту, господарчих об’єктів у міській і сільській місцевостях.

Фонд I категорії. Перше надходження 1973 р., останнє – 1993 р. У 1989 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 222 од. зб.

Накази начальника, протоколи технічних нарад. Плани підрядних будівельно-монтажних робіт, технічного розвитку (1960) та впровадження нової техніки, наукової організації праці. Звіти про виконання плану капіталовкладень. Акти вводу в експлуатацію об’єктів капітального будівництва (1968–1967). Кошториси видатків, штатні розписи управління та підрозділів.

**Херсонське управління Всесоюзного державного тресту
по монтажу гідроелектростанцій “Гідромонтаж”**

Ф. Р-2390, 98 од. зб., 1952–1956 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1952–1956 рр.
Здійснювало монтажні роботи на будівництві Каховської ГЕС.

Протоколи засідань комісії по раціоналізації і винахідництву. Кошториси на спорудження і монтаж об’єктів. Документи з особового складу.

**Управління начальника робіт № 322 (УНР-322) Українського
республіканського тресту “Південгідробуд” Міністерства
будівництва СРСР**

Ф. Р-1899, 91 од. зб., 1943–1953 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1943–1953 рр.
Виконувало гідротехнічні роботи на будівництві об’єктів півдня України.
Трудові книжки.

**Херсонське будівельне управління № 5 Одеського будівельного
тресту № 1 Головного управління морського будівництва УРСР**

Ф. Р-2074, 144 од. зб. 1947–1953 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене у 1947 р. згідно з наказом Одеського будівельного тресту № 1 від 11 травня 1947 р.

Ліквідоване у 1953 р.

Виконувало будівельні роботи в портах м. Херсона і Миколаєва.

Накази Міністерства морського флоту СРСР, Херсонського і Миколаївського будівельних управлінь. Документи (положення, наказ, кошторис, штатний розпис) про організацію в Херсоні будівельного управління № 5. Плани роботи, звіти про фінансово-господарську діяльність, кошториси видатків, штатні розписи. Документи з особового складу.

Херсонське будівельно-монтажне управління № 6 Українського республіканського тресту “Консервбуд”

Ф. Р-2234, 18 од. зб., 1944–1946 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене згідно з наказом тресту “Консервбуд” від 7 червня 1944 р.

Ліквідоване у 1946 р.

Виконувало будівельно-монтажні роботи на підприємствах консервної промисловості області.

Накази і розпорядження начальника. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Списки працівників. Відомості на видачу заробітної плати працівникам.

Херсонське будівельне управління № 8 тресту “Укрзахіднафтогазбуд”

Ф. Р-3823, 447 од. зб., 1947–1978 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене як будівельно-монтажне управління № 3 15 вересня 1947 р. відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР і наказу тресту “Укрзнафтогазбуд” від 1 вересня 1947 р. Підпорядковувалося тресту “Укрзнафтогазбуд” у м. Києві. Згідно з наказом Головного управління “Нафтогазбуд” при Раді Міністрів УРСР від 26 червня 1947 р. перейменоване в будівельне управління № 8. Згідно з наказом Міністерства газової промисловості УРСР від 1 грудня 1965 р. передане у відомство тресту “Укрзахіднафтогазбуд” в м. Полтаві. Згідно з наказом об’єднання “Укрзахіднафтогазбуд” від 14 листопада 1971 р. переведене у відомство виробничого об’єднання “Укрзахіднафтогазбуд”. Згідно з наказом Міністерства будівництва підприємств нафтової і газової промисловості УРСР від 20 березня 1980 р. будівельне управління № 8 переведене до складу тресту “Укрзахіднафтогазбуд” у м. Львові.

Виконувало будівельно-монтажні роботи з прокладання магістральних газопроводів і нафтопроводів, здійснювало будівництво житлових будинків, навчальних закладів, автошляхів та ін. об’єктів промислового призначення в Херсонській, Миколаївській, Донецькій та ін. областях.

3 29 квітня 1994 р. – Будівельне управління № 8 ВАТ фірми “Укрзахіднафтогазбуд”. Очікується надходження документів з 1979 р. від архіву установи.

Накази начальника. Протоколи виробничих нарад. Плани будівельно-монтажних робіт, по праці, акти державної і робочої комісії про приймання в експлуатацію об’єктів (1971–1983). Документи про будівництво Херсонського нафтопереробного заводу (1947), про соцзмагання, газифікацію промислових

об'єктів і житлового фонду, про проведення огляду житлових і культурно-побутових умов праці будівників. Кошториси видатків, звіти про їх виконання.

Херсонська будівельна ділянка № 3 Чорноморсько-Азовського монтажно-будівельного управління

Ф. Р-2235, 24 од. зб., 1946–1951 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена 23 квітня 1945 р. згідно з наказом Чорноморсько-Азовського монтажно-будівельного управління від 15 квітня 1945 р.

Ліквідована у 1951 р.

Займалась відновленням та реконструкцією Херсонської суднобетонверфі.

Накази начальника. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

Монтажна група № 3 окремого 21-го експедиційного загону Управління підводно-технічних і спеціальних робіт

Ф. Р-2043, 46 од. зб., 1943–1945 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена у 1943 рр.

Ліквідована у 1945 р.

Виконувала монтажні роботи по відновленню портів м. Херсона та Миколаєва.

Накази монтажно-відновлювального управління, накази по конторі. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

Приморський міжобласний спеціалізований трест сільського “Приморськсільелектромережбуд” Міністерства енергетики і електрифікації УРСР

Ф.Р-3656, 1066 од. зб., 1965–1983 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений відповідно наказу Міністерства енергетики і електрифікації УРСР від 3 березня 1965 р.

Виконував роботи з сільського будівництва електромереж у Кіровоградській, Кримській, Миколаївській, Одеській та Херсонській областях.

3 січня 1997 р. – Приморське міжобласне спеціалізоване будівельно-монтажне об'єднання “Приморськсільелектромережбуд”. Керував роботою дирекції по будівництву електростанцій і ліній електропередач (ф.Р-3702, 103 од. зб., 1955–1970 рр.)

Накази управляючого. Протоколи засідань ради начальників механізованих колон, виробничих нарад. Плани, програми будівельно-монтажних робіт по електрифікації сільського господарства. Звіти, довідки про виконання виробничих планів, фінансову діяльність тресту і мехколон, роботу з кадрами; про підсумки огляду-конкурсу на кращу якість будівництва трансформаторних підстанцій, громадського огляду на якісне будівництво.

Херсонський обласний міжколгоспний шляхобудівельний трест “Облміжколгоспшляхбуд” обласного міжколгоспного об’єднання по будівництву “Облміжколгоспбуд”

Ф. Р-4002, 467 од. зб., 1967–1984 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений у листопаді 1967 р. як обласна міжколгоспна шляхобудівельна організація “Облміжколгоспшляхбуд” згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 8 лютого 1967р. і рішенням Херсонського облвиконкому від 11 листопада 1967 р. Відповідно до постанови “Укрміжколгоспбуду” від 10 лютого 1972 р., Херсонського “Облміжколгоспбуду” від 29 вересня 1972 р. Херсонська обласна міжколгоспна шляхобудівельна організація перейменована в обласний міжколгоспний шляхобудівельний трест.

Керував діяльністю підвідомчих районних міжколгоспних управлінь з поліпшення організації будівництва місцевих автошляхів у колгоспах, організовував їх матеріально-технічне забезпечення.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання у 1986 р. Очікується надходження документів з 1985 р. від архіву установи.

Накази управляючого. Протоколи технічних і виробничих нарад. Стенограми партійно-господарчого активу (1972), фінансові плани будівельно-монтажних робіт, акти прийому в експлуатацію об’єктів будівництва. Звіти, відомості про виконання виробничо-фінансових планів тресту і підвідомчих організацій. Документи про соцзмагання (1973–1985), роботу науково-технічного товариства (1977). Документи об’єднаного профкому.

Херсонський будівельно-монтажний трест “Херсонводбуд” Міністерства меліорації і водного господарства УРСР

Ф. Р-4016, 700 од. зб., 1969–1981 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений у грудні 1969 р. згідно з наказом Міністерства меліорації і водного господарства УРСР від 8 грудня 1969 р. Трест вийшов зі складу Управління будівництва зрошувальних систем “Укрводбуд”.

Здійснював організаційне і технічне керівництво та контроль за роботою підвідомчих будівельно-монтажних управлінь, пересувних механізованих колон.

З 14 травня 1996 р. – ВАТ “Херсонводбуд”.

Накази і розпорядження управляючого. Плани підрядних робіт, впровадження нової технології. Аналізи господарської діяльності. Документи про підсумки соцзмагання, підсумки Всесоюзного і республіканського огляду ефективності використання резервів економії і бережливості матеріальних і енергетичних ресурсів (1978).

Управління будівництва Каховського гідровузлу і промислових підприємств спеціалізованого управління “Дніпробуд”

Ф. Р-3741, 86 од. зб., 1950–1959 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене у жовтні 1950 р. згідно з наказом управління “Дніпробуду” від 10 жовтня 1950 р.

Ліквідоване у 1959 р.

Займалося будівельними роботами на будівництві Каховської ГЕС.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання у 1962 р.

Накази по управлінню і спеціалізованому будівельно-монтажному управлінню “Дніпробуд”. Протоколи балансових нарад, засідань технічної ради; плани, звіти про виконання будівельно-монтажних робіт. Акти державного прийому будинків і споруд, огляду імпортової продукції. Норми виробітку і розцінки; специфікації на електрообладнання. Штатні розписи, кошториси видатків.

Херсонський обласний сільський будівельний трест (облсільбудтрест) обласного управління по будівництву в колгоспах

Ф. Р-3263, 60 од. зб., 1945–1953 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений відповідно до постанови РНК УРСР і ЦК КП(б)У від 27 квітня 1945 р. і облвиконкому від 26 травня 1945 р.

Ліквідований 30 червня 1953 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 11 травня 1953 р.

Займався будівельними роботами в колгоспах.

Накази управління у справах сільського та колгоспного будівництва, рішення Херсонського облвиконкому. Статут облсільбудтресту. Кон'юнктурні огляди діяльності тресту, проекти та кошториси на відбудову та будівництво районних лікарень у селах Білозерці, Горностаївці, Нововоронцовці. Документи про будівництво об'єктів Нижньодніпровської науково-дослідної станції по залісненню пісків у м. Цюрупинську, пояснювальні записки до технічних проектів міжколгоспних електростанцій. Акти та листування з обкомом КП(б)У та Радою Міністрів УРСР про збитки, які заподіяли нацистські загарбники колгоспам області (1945).

Бериславський будівельно-монтажний трест “Бериславсільбуд” Міністерства сільського будівництва УРСР

Ф. Р-3949, 185 од. зб., 1968–1973 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений у лютому 1968 р. згідно з наказом Міністерства сільського будівництва УРСР від 2 лютого 1968 р. Згідно з наказом Міністерства сільського будівництва УРСР від 19 січня 1973 р. на базі існуючих трестів “Каховсільбуд” і “Бериславсільбуд” створено Каховське виробниче управління по сільському будівництву “Каховсільбуд” з місцем дислокації у місті Нова Каховка.

Ліквідований у 1986 р.

Здійснював організаційне і технічне керівництво та контроль за роботою пересувних механізованих колон, які відбудовували об'єкти сільського господарства.

Накази і розпорядження управляючого. Фінансові плани і плани будівельних робіт. Звіти про виробничо-фінансову діяльність підрозділів, роботу з кадрами. Акти на передачу будівельних організацій тресту "Бериславсільбуд" (1973).

Управління будівництва зрошувальних систем в південних областях України "Укрводбуд" Міністерства меліорації і водного господарства УРСР

Ф. Р-3517, 1644 од. зб., 1950–1982 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Створене 20 вересня 1950 р. як Головне управління будівництва Південноукраїнського і Північно-Кримського каналів. Підпорядковувалось Міністерству бавовництва УРСР. З 1953 р. – Управління будівництва зрошувальних і обводнюючих систем у південних областях УРСР "Укрводбуд".

Підпорядковувалось Головному управлінню по будівництву Міністерства сільського господарства УРСР. З вересня 1964 р. – Державному комітету Ради Міністрів УРСР водного господарства. З 1965 р. – Управлінню будівництва зрошувальних систем в південних областях України "Укрводбуд", з 1972 р. – Міністерству меліорації і водного господарства УРСР.

Виконувало роботи по будівництву великих зрошувальних систем та їх реконструкції на півдні України.

З липня 1995 р. – ВАТ "Управління будівництва "Укрводбуд".

Фонд II категорії. Перше надходження – 1965 р., останнє – 2000 р. У 1990 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 956 од. зб. Очікується надходження документів з 1983 р. від архіву установи.

Стенограми нарад, зборів партійно-господарського активу. Звіти про будівництво каналів і зрошувальних систем, виробничо-фінансову діяльність будівельно-монтажних управлінь, роботу постійно діючої республіканської школи майстрів на базі управління. Довідки про хід будівництва Каховської зрошувальної системи (1976), роботу управління за 25 років його існування (1975). Звіти про виконання плану соціального розвитку управління за роки IX п'ятирічки (1975). Документи про ліквідацію будівельно-монтажних управлінь, акти державного прийому будівель, споруд, зрошувальних ділянок (1983).

4-й експедиційний загін підводних і гідротехнічних робіт Дніпровського басейнового управління Міністерства річкового флоту СРСР

Ф. Р-2075, 73 од. зб., 1944–1948 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у грудні 1943 р. в м. Цюрупинську як 14-й загін Дніпровського військово-будівельного управління Наркомату річкового флоту СРСР. Після визволення м. Херсона від нацистських загарбників 13 березня 1944 р. загін був переведений

до м. Херсона. Згідно з наказом Наркомату річкового флоту СРСР від 12 жовтня 1945 р. 14-й військово-будівельний загін перетворився в будівельно-монтажну контору Київського будівельно-монтажного управління Головрїчбуду СРСР. Будівельно-монтажна контора була ліквідована в 1947 р. і на базі її створений Херсонський загін будівельних робіт по будівельних та підводно-технічних роботах Дніпровського басейнового управління. Відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 1 вересня 1947 р. Херсонський загін підпорядковувався Міністерству річкового флоту СРСР. У 1960 р. загін перетворено в 4-й експедиційний загін підводних і гідротехнічних робіт Дніпровського басейнового управління. Займався відбудовою зруйнованих нацистськими загарбниками об'єктів: суднобудівного заводу ім. Комінтерну, Херсонського порту, пристаней Нижньодніпровсько-Бузького держпароплавства, будівництвом та монтажем нових портових споруд і житлових будинків.

Указ Верховної Ради СРСР, постанови РНК УРСР, накази Наркомату річкового флоту СРСР, військово-річкового управління, накази та розпорядження по загону. Положення про Херсонський загін будівельних робіт (1948). Протоколи загальних зборів робітників та інженерно-технічних працівників, технічних нарад, кваліфікаційних комісій. Звіти, доповіді, огляди, відомості про роботу загону за 1944–1948 рр. План відбудовних робіт на пристанях Миколаєва, Херсона, Голої Пристані. Промфінплан загону на 1948 р. Документи про хід відбудови заводу ім. Комінтерну, порту Херсон. Акти про збитки, заподіяні нацистськими загарбниками господарству річкового порту і пристаням (1944). Титульні списки відбудовних та капітальних робіт загону (1945–1948). Проекти річкових вокзалів у Голій Пристані та Цюрупинську, причалів, сільськогосподарських будівель, цехів заводу ім. Комінтерну. Акти обстеження будівельних робіт, паспорти будівель та споруд. Договори на соціалістичне змагання. Списки та фотоальбоми будівельних об'єктів.

Херсонський комбінат промислового будівництва (Херсонпромбуд) Міністерства промислового будівництва УРСР

Ф. Р-2238, 1624 од. зб., 1945–1985 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений згідно з наказом Міністерства будівництва воєнно-морських підприємств СРСР як управління воєнного будівництва № 160 (УВД № 160). Підпорядковувалося Одеському воєнно-морському будівельному управлінню № 9 Міністерства будівництва воєнно-морських підприємств СРСР. Згідно з наказом УВД № 160 від 8 квітня 1948 р. управління перейменоване в управління начальника робіт № 101 (УНР № 101). Відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 9 березня 1949 р. на базі УНР № 101 і частини особливого монтажного управління № 5 був організований Державний будівельний трест № 45, який підпорядковувався Головному управлінню південного району Міністерства будівництва підприємств машинобудування СРСР, з 1953 р. – Головному управлінню по будівництву промислових підприємств в районах Півдня Міністерства будівництва СРСР, з 1954 р. – Головному управлінню по будівництву в районах Півдня Міністерства будівництва СРСР. Відповідно до постанови Херсонського раднаргоспу від 6 грудня 1957 р. Херсонський будівельний трест № 5 був перейменований в Херсонський будівель-

ний трест “Херсонбуд”, який підпорядковувався Херсонському раднаргоспу, з 1963 р. – Головному управлінню по будівництву у Чорноморському економічному районі Міністерства промислового будівництва УРСР. Згідно з наказом Міністерства виробничого будівництва УРСР від 31 січня 1972 р. трест був перейменований в Херсонський комбінат промислового будівництва.

Здійснював контроль за організацією виробництва будівельно-монтажних робіт субпідрядними організаціями, забезпечував введення в дію виробничих потужностей об’єктів будівництва і основних фондів.

3 24 грудня 1993 р. – ВАТ Проектно-будівельна фірма “Херсонбуд”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1966 р., останнє – 1998 р. У 1993 р. розсекречено 77 од. зб. У 1988 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 347 од. зб. Очікується надходження документів з 1986 р. від архіву установи.

Накази, розпорядження начальника. Протоколи виробничих нарад, засідань технічної ради. Плани відновлення міста, генеральні плани будівництва і реконструкції заводів, комунальних підприємств; звіти, довідки, пояснювальні записки про хід будівельно-монтажних робіт. Звіти про інженерно-геологічні дослідження територій заводів, креслення, схеми, плани територій. Колективні договори, характеристики бригад комуністичної праці; штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність тресту і будівельних управлінь. Документи будкому.

Херсонський житлово-будівельний трест “Херсонжитлобуд” тресту “Херсонбуд” Херсонського комбінату промислового будівництва “Херсонпромбуд”

Ф. Р-3828, 362 од. зб., 1965–1974 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений у листопаді 1965 р. відповідно до розпорядження Головного управління по будівництву в Чорноморському економічному районі від 10 листопада 1965 р. і згідно з наказом Міністерства будівництва УРСР від 25 жовтня 1965 р. на базі будівельних управлінь № 1, 3, 5, 6, 7, 10, ДБК, які вийшли зі складу тресту “Херсонбуд” і займались будівництвом житлового фонду.

Ліквідований 25 січня 1975 р. Згідно з наказами Міністерства промислового будівництва УРСР від 13 січня 1975 р., начальника комбінату “Херсонпромбуд” від 17 січня 1975 р. Підвідомчі будівельні управління тресту ввійшли до складу вищестоящої організації – комбінату “Херсонпромбуд”.

Керував будівництвом житлового фонду в м. Херсоні, піонерських таборів в області. *Фонд II категорії.* Перше надходження – 1975 р., останнє – 1977 р. У 1989 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 42 од. зб.

Накази і розпорядження управляючого. Протоколи засідань технічної ради. Плани капітального будівництва. Акти прийому об’єктів в експлуатацію. Документи про роботу шкіл по обміну досвідом, впровадженню наукової організації праці в будівництві, про соцзмагання, будівництво житлових будинків на посадкових грунтах в м. Херсоні, мікрорайону на Карантинному острові (1967–1968), піонерських таборів у м. Скадовську (1968). Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність домобудівельного комбінату і будівельних управлінь.

Бериславський спеціалізований трест Міністерства житлового і цивільного будівництва УРСР

Ф. Р-2335, 14 од. зб., 1952–1956 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений згідно з наказом Міністерства житлового і цивільного будівництва УРСР від 15 вересня 1952 р.

Ліквідований у 1956 р.

Займався житловим та культурно-побутовим будівництвом в області.

Накази управляючого. Списки працівників. Документи з особового складу.

**Херсонський обласний будівельний трест “Облбудтрест”
Міністерства міського і сільського будівництва УРСР**

Ф. Р-2356, 126 од. зб., 1944–1953 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створено у травні 1944 р. відповідно до постанови СНК УРСР і ЦК КП(б)У від 27 лютого 1944 р.

Підпорядковувався Наркомату житлово-цивільного будівництва УРСР, з 1957 р. – Міністерству міського і сільського будівництва УРСР.

Ліквідований 1 жовтня 1960 р. відповідно до постанови Херсонського раднаргоспу від 30 вересня 1960 р.

Займався організацією і виробництвом суспільних, відновлювальних і спеціальних робіт по житлово-цивільному, культурно-побутовому і комунальному будівництву. Керував будівельними управліннями і дільницями в районах області.

Накази Наркомату житлово-цивільного будівництва УРСР управляючого тресту, постанови, рішення виконкомів обласної і Херсонської міської рад депутатів трудящих, обкому КП(б) України про будівництво шкіл, ввід в експлуатацію нових потужностей. Титульні списки капітального будівництва. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність тресту і підвідомчих підприємств. Особові рахунки працівників.

**Херсонське відділення монтажно-будівельної контори тресту
“Союзтепlobуд”**

Ф. Р-1061, 91 од. зб., 1934–1938 рр. Опис, каталог. Укр., рос. мови.

Створене в 1935 р. згідно з наказом Наркомату важкої промисловості СРСР від 1 жовтня 1934 р.

Ліквідоване в 1938 р.

Займалося будівництвом та монтажем заводів скляної тари та нафтопереробного заводу в м. Херсоні.

Постанови, накази, розпорядження РНК СРСР, Наркомату важкої промисловості СРСР, тресту “Союзтепlobуд”. Протоколи технічних нарад. Плани контори “Союзтепlobуд” по монтажу нафтопереробного заводу і заводу скляної тари. Титульні списки робіт, технічні кошториси на будівництво нафтопереробного заводу. Відомості про хід монтажних робіт на нафтопереробному заводі. Акти обстеження будівельно-монтажних робіт і передачі будівельних

об'єктів замовникам. Листування із Всесоюзною конторою “Союзтепlobуд” про хід монтажних робіт на будівництві нафтопереробного заводу, про нормування та оплату праці робітників. Документи про розгортання стаханівського руху на будівництві. Документи профкому.

**Херсонська районна будівельна контора “Райсільгоспбуд”
Українського тресту сільськогосподарського будівництва
“Укрсільгоспбуд”**

Ф. Р-1144, 39 од. зб., 1930–1932 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена у 1930 р. згідно з наказом Українського тресту сільськогосподарського будівництва “Укрсільгоспбуд” від 27 грудня 1929 р.

Ліквідована у 1932 р. згідно з наказом тресту “Укрсільгоспбуд” від 23 січня 1932 р. Здійснювала будівельні роботи на об'єктах сільськогосподарського призначення в районах області.

Накази, розпорядження, інструкції “Укрсільгоспбуду”. Протоколи виробничих, технічних, міжвідомчих нарад, загальних зборів. Виробничі кошториси будівництва. Акти про здачу будівельних робіт.

**Херсонська районна колгоспно-будівельна дільниця
“Райколгоспбуд” Українського республіканського тресту
сільськогосподарського будівництва “Укрсільгоспбуд”**

Ф. Р-431, 20 од. зб., 1931–1933 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена у 1931 р. згідно з рішенням правління Укрколгоспцентру від 29 вересня 1931 р.

Ліквідована у 1933 р.

Здійснювала технічний нагляд за будівництвом в колгоспах, організувала виробництво місцевих будівельних матеріалів.

Плани з будівництва та акти про здачу в експлуатацію об'єктів.

**Херсонська обласна будівельно-монтажна контора
Українського республіканського тресту “Укрсільпромбуд”
Міністерства сільського господарства УРСР**

Ф. Р-2623, 52 од. зб., 1948–1953 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена у 1948 р. згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 24 січня 1948 р. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 12 січня 1953 р. і згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 17 січня 1953 р. обласна будівельна контора реорганізована в будівельну дільницю.

Здійснювала будівельно-монтажні роботи на підприємствах і сільськогосподарських об'єктах області.

Накази, розпорядження Українського республіканського тресту “Укрсільпромбуд”, начальника обласної контори. Плани, звіти про роботу. Акти,

доповідні записки, листування з трестом про ліквідацію установи. Особові справи звільнених.

Херсонська будівельна дільниця № 22 Українського республіканського тресту державного постачання

Ф. Р-1398, 3 од. зб., 1931 р. Опис. Укр., рос. мови.

Створена у 1928 р. згідно з наказом Українського республіканського тресту державного постачання від 10 лютого 1928 р.

Ліквідована у 1931 р.

Займалася будівництвом машинно-тракторних станцій.

Протокол спільного засідання представників тресту “Укрсільгоспбуд” і Снігурівської МТС про будівництво МТС. Плани робіт по будівництву Калініндорфської, Скадовської, Снігурівської і Чаплинської МТС. Списки робітників Великоолександрівського будівельного пункту.

Каховське будівельно-монтажне управління № 27 Українського республіканського тресту “Укрелеватормлинбуд”

Ф. Р-3758, 8 од. зб., 1955–1967 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене у 1955 р. згідно з наказом Українського республіканського тресту “Укрелеватормлинбуд” від 25 квітня 1955 р.

Ліквідоване у 1967 р.

Займалося будівництвом елеваторів і млинів.

Накази начальника. Листування з трестом про хід будівництва Нижньосірогозького елеватора. Кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи будкому.

Будівельне управління № 453 (БУ № 453) будівельно-монтажного тресту по Чорноморському басейну “Чорноморгідробуд” Головного управління морського і річкового будівництва “Головморчорбуд”

Ф. Р-3870, 286 од. зб., 1962–1983 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене в березні 1962 р. згідно з наказом Міністерства транспортного будівництва СРСР від 5 лютого 1962 р. і наказом Одеського ордена Леніна будівельно-монтажного тресту по Чорноморському басейну “Чорноморгідробуд” Головного управління морського і річкового будівництва “Головморрічбуду” від 2 березня 1962 р. на базі будівельної дільниці Миколаївського УНР-431.

Займалося виконанням робіт по будівництву і реконструкції гідротехнічних споруд для морських і річкових портів на території Херсонської і Миколаївської областей.

3 22 червня 1994 р. – Будівельне управління № 453 ВАТ “Чорноморгідробуд”.

Накази начальника. Протоколи технічних і виробничих нарад. Будівельно-фінансові плани і звіти. Документи про впровадження нової техніки, науко-

вої організації праці, раціоналізаторську роботу. Штатні розписи, кошториси видатків, плани і звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи будкомітету.

Каховська монтажна дільниця Українського республіканського тресту “Гідромонтаж” Міністерства будівництва електростанцій СРСР

Ф. Р-2390, 19 од. зб., 1952–1956 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1952–1956 рр.
Займалося спорудженням і монтажем об’єктів Каховської гідроелектростанції.

Протоколи засідань комісії по раціоналізації і винахідництву. Кошториси на спорудження і монтаж об’єктів. Документи з особового складу.

Херсонське будівельно-монтажне управління № 5 Міністерства заготівель СРСР

Ф. Р-1723, 137 од. зб., 1945–1950 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене у квітні 1945 р. згідно з наказом Міністерства заготівель СРСР від 28 квітня 1945 р.
Ліквідоване у 1950 р.
Займалося будівельно-монтажними роботами на підприємствах борошномельної промисловості області.

Накази Міністерства заготівель СРСР, Укрзаготзбуту про хід будівництва млинів, млинокомбінатів, про результати обслідування будов. Протоколи нарад, засідань кваліфікаційної комісії. Доповідні записки, довідки про виконання плану будівництва, освоєння коштів. Документи з особового складу.

Херсонська дирекція на будівництві винзаводів Херсонського спеціалізованого тресту виноробних заводів

Ф. Р-3826, 65 од. зб., 1959–1968 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена у 1959 р. згідно з наказом управління виноробної промисловості облвиконкому від 3 серпня 1959 р.
Ліквідована у 1968 р.
Займалася будівництвом і реконструкцією підприємств виноробної промисловості області.

Документи про організацію дирекції, протоколи технічних нарад, економічне обґрунтування будівництва і розмежування підприємств виноробної промисловості; титульні списки, плани, довідки про капітальне будівництво; акти прийому в експлуатацію винзаводів та їх комплексів. Штатні розписи, кошториси видатків.

Окружна і міські ремонтно-будівельні управління і контори

3 фонди, 50 од. зб., 1925–1938 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Херсонська окружна будівельна контора (“Окрбуд”) Херсонського окружного комунального відділу, ф.Р-1389, 4 од. зб., 1929–1930 рр.

Матеріально-будівельне управління комунального відділу міської ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів, ф.Р-1013, 35 од. зб., 1925–1933 рр.
Херсонська ремонтно-будівельна контора міського відділу комунального господарства, ф.Р-1045, 11 од. зб., 1934–1938 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1925–1938 рр.

Підпорядковувалися окружному і міському відділам комунального господарства. Займалися ремонтно-будівельними роботами будівель м. Херсона.

Постанови, накази Раднаркому СРСР, Наркоматів фінансів і постачання УСРР, Одеського облвиконкому і будівельного тресту, Херсонського міського відділу комунального господарства; протоколи засідань Херсонського міськвиконкому; технічних нарад; кошториси робіт; плани, креслення будівництва; листування з міським відділом місцевої промисловості про будівництво комишитового заводу; плани житлових будинків міста. Відомості нарахування зарплати працівникам.

Херсонське кооперативно-будівельне товариство “Коопбуд”

Ф. Р-390, 90 од. зб., 1925–1929 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене в травні 1925 р. на пайових засадах. Засновниками були окрвиконком, окрмісцевгосп, облспоживсплка, держпароплавство.

Ліквідоване у липні 1929 р.

Займалося ремонтно-будівельними роботами житлових і господарських об'єктів.

Протоколи засідань ліквідаційної комісії по ліквідації Херсонської контори “Укрдержбуд”. Доповіді, відомості про діяльність “Коопбуду” про зведені і відремонтовані будівлі. Листування з міськими установами про укладення договорів на будівництво і ремонт. План Херсонської водолікарні. Колективний договір, договори і акти про проведення ремонтних і будівельних робіт: будинку відпочинку в м. Олешках, колишньої креслярні, ЛКСМ (1926), електростанції в м. Херсоні (1927), Чаплинської районної лікарні, консервної фабрики і лісопильного заводу в м. Херсоні (1928), 2-ї чоловічої гімназії (1929). Документи з особового складу.

КООПЕРАЦІЯ

БАГАТОГАЛУЗЕВА КООПЕРАЦІЯ

Херсонський окружний кооперативний комітет (окркооперком)

Ф. Р-565, 421 од. зб., 1922–1929 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Заснований у 1923 р. у зв'язку із створенням округу.
Підпорядковувався окрвиконкому і Головнокооперкому.
Припинив діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.
Здійснював керівництво і контроль за діяльністю кооперативних об'єднань на території округу, нагляд за виконанням декретів і положень про кооперацію, захист інтересів кооперації.
Фонд II категорії. Перше надходження 1930 р., останнє – 1952 р.

Постанови, розпорядження, інструкції Головного кооперативного комітету (1926–1928). Статути товариств і артілей. Списки зареєстрованих товариств і артілей (1925–1928) та листування про реєстрацію статутів, розширення їх виробничої діяльності, проведення культосвітньої роботи. Протоколи засідань Головнокооперкому (1925–1929), Херсонського окркооперкому (1925–1926), установчих і загальних зборів членів промислово-кооперативних, сільськогосподарських, кредитних, меліоративних товариств і артілей. Звіти й акти обстеження їх діяльності.

Херсонська окружна спілка кустарно-промислових і кредитних кооперативів (окрпромкредитспілка)

Ф. Р-509, 180 од. зб., 1922–1931 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена у 1923 р. у зв'язку із створенням округу.
Підпорядковувалась Всеукраїнській кооперативній спілці.
Припинила діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.
Займалась організацією і керівництвом кустарно-промисловими артілями і товариствами.
Фонд II категорії. Перше надходження – 1930 р., останнє – 1952 р.

Статути артілей. Протоколи установчих і загальних зборів членів артілей. Документи про роботу IV з'їзду уповноважених окрпромкредитспілки (1925). Звіти про діяльність артілей (1923–1929). Акти обстеження роботи артілей. Листування з Українбанком, губкооперкомом, установами міста про реєстрацію статутів артілей, організацію Дніпро-Бузької промкредитспілки (1927), ліквідацію райпромспілок, постачання сировиною, кредитування артілей і збут їх продукції.

Апарат старшого інспектора Головного управління у справах промислової і споживчої кооперації при Раді Міністрів СРСР по Херсонській області

Ф. Р-1347, 273 од. зб., 1947–1950 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1948–1949 рр.
Здійснювала перевірки роботи і фінансової діяльності артілей.

Накази начальника Головного управління. Акти перевірок артілей системи кооперації, про якість продукції, наявність залежаних і неходових товарів, охорону праці, санітарний стан, перегляд застарілих і занижених норм виробітку і розцінок тощо. Звіти про фінансово-господарську діяльність.

ПРОМИСЛОВА КООПЕРАЦІЯ

Спілки і відділення кустарно-промислової кооперації

3 фонди, 24 од. зб., 1922–1930 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Спілка кустарно-промислової кооперації Херсонського і Дніпровського повітів “Артільспілка”, ф.Р-1352, 1 од. зб., 1922 р.

Генічеське відділення Всеукраїнської спілки сільськогосподарської і кустарно-промислової кооперації, ф.Р-1670, 2 од. зб., 1926 р.

Херсонське промислове товариство, ф.Р-564, 21 од. зб., 1924–1930 рр.

Займалися заготівлею сільгосппродуктів, постачали споживачам товари широкого попиту.

Плани заготівлі товарів постачання, фінансові плани. Заяви кустарно-промислових артілей про прийняття їх до “Артільспілки”. Довідки, свідоцтва, які видані артілями.

Херсонська міжрайонна багатопромилова спілка виробництв і трудових колективів (міжрайпромспілка)

Ф. Р-1042, 175 од. зб., 1929–1938 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1930 р. З 1932 р. підпорядковувалась Одеській обласній раді промислової кооперації.

Ліквідована в 1937 р.

Керувала і контролювала діяльність артілей м. Херсона і районів колишнього Херсонського округу.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1949 р., останнє – 1976 р.

Бюлетень Херсонської міжрайпромспілки (1932). Постанови і накази президії міжрайпромспілки (1932–1935). Резолюція III пленуму працівників промислової кооперації Херсонщини (1933). Протоколи засідань Вукооппромспілки (1931–1933), оргбюро і президії Херсонської міжрайпромспілки (1931–1935),

міжрайонної наради членів правлінь артільей, загальних зборів членів артільей і виробничих нарад, засідань правлінь артільей (1931–1936) протоколи засідань комісії по перегляду норм і розцінок в артілях (1936). Виробничо-фінансові плани міжрайпромспілки, плани роботи артільей (1931–1934). План обслуговування промкооперацією весняної сільськогосподарської кампанії (1932). Звіти, доповіді, відомості й листування про виконання виробничих планів, поліпшення якості продукції, будівництво нових і розширення діючих артільей (1931–1937). Лист Херсонської міжрайпромспілки про проведення конкурсу на кращу бригаду, умови соціалістичного змагання, рапорти бригад про дострокове виконання виробничих планів (1935–1937). Документи про проведення передсвяткових ярмарків (1935). Навчальні програми і плани роботи курсів підвищення кваліфікації робітників промкооперації (1931). Відомості про роботу шкіл ліквідації неписьменності в артілях міжрайпромспілки (1936–1937).

Херсонські кооперативні товариства і артілі міжрайпромспілки

21 фонд, 337 од. зб., 1917–1939 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Районні товариства:

Генічеський філіал “Книгоспілка”, ф.Р-1113, 3 од. зб., 1931–1932 рр.

Генічеське “Кредиткустар”, ф.Р-1105, 12 од. зб., 1926–1930 рр.

Голопристанське “Топливник”, ф.Р-540, 2 од. зб., 1925–1927 рр.

Херсонські міськартілі, товариства:

“Відродження”, ф.Р-1734, 1 од. зб., 1927 р.

“Допоміжник селу”, ф.Р-1010, 24 од. зб., 1931–1935 рр.

Ім. Ворошилова, ф.Р-1141, 1 од. зб., 1930 р.

Ім. Левицького, ф.Р-954, 68 од. зб., 1918–1928 рр.

Ім. 1-го Травня, ф.Р-1142, 1 од. зб., 1930 р.

“Кооперативний бляхер”, ф.Р-1282, 2 од. зб., 1921–1923 рр.

“Ліс і метал”, ф.Р-1306, 209 од. зб., 1925–1930 рр.

“Маслохімфарба”, ф.Р-1028, 2 од. зб., 1931–1932 рр.

“Механізований мебляр”, ф.Р-526, 1 од. зб., 1933 р.

“М’ясорибконсерв”, ф.Р-1015, 43 од. зб., 1931–1937 рр.

“Парусний флот”, ф.Р-512, 86 од. зб., 1930–1939 рр.

“Південь-тютюн”, ф.Р-527, 1 од. зб., 1928 р.

“Погрузка”, ф.Р-394, 46 од. зб., 1925–1927 рр.

“Промкоопхарч”, ф.Р-1050, 14 од. зб., 1931–1935 рр.

“Селянський фургон”, ф.Р-1009, 1 од. зб., 1936 р.

“Сила”, ф.Р-537, 4 од. зб., 1924–1930 рр.

“Українська книгарня”, ф.Р-955, 19 од. зб., 1917–1918 рр.

“Червоний моряк”, ф.Р-1017, 4 од. зб., 1935 р.

Діяли протягом 1925–1939 рр.

Підпорядковувалися Херсонській міжрайонній багатопромисловій спілці виробництв і трудових колективів.

Займалися виготовленням та постачанням населенню товарів.

Накази керівників. Протоколи засідань правління загальних зборів. Плани, звіти про роботу, фінансово-господарську діяльність, стан торфодобування

(1926). Акти обстеження діяльності артілей. Листування з Наркоматом земельних справ УСРР і Херсонським окрземвідділом про орендування Кардашинського болота для розробки торфу. Документи з особового складу.

Робітничі кооперативи при заводах і радгоспах Херсонської області

9 фондів, 604 од. зб., 1923–1954 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Правління Херсонського багатолавочного робітничого кооперативу, ф.Р-498, 114 од. зб., 1923–1935 рр.

Закритий робітничий кооператив (ЗРК) Херсонського заводу ім. Петровського, ф.Р-1255, 7 од. зб., 1932–1934 рр.

Заводський робітничий кооператив Херсонського ремонтно-тракторного заводу, ф.Р-505, 158 од. зб., 1932–1935 рр.

Херсонський закритий робітничий кооператив робітників морського порту, ф.Р-1049, 10 од. зб., 1933–1934 рр.

Херсонський закритий робітничий кооператив районного управління річкового транспорту, ф.Р-1052, 4 од. зб., 1933–1934 рр.

Закритий робітничий кооператив при Херсонському електрозаводі, ф.Р-1268, 15 од. зб., 1933–1935 рр.

Закритий студентський кооператив Одеської облспоживспілки, ф.Р-1054, 12 од. зб., 1934–1935 рр.

Робітничий кооператив бавовнорадгоспу “Каховський-2” Новомаячківської райспоживспілки, ф.Р-2575, 57 од. зб., 1949–1954 рр.

Робітничий кооператив радгоспу “Рогачик” Верхньорогачицького району Херсонської області, ф.Р-3836, 125 од. зб., 1955–1968 рр.

Займалися постачанням населення продуктами і промтоварами.

Постанови, інструкції ВЦВК, РНК СРСР, правління Центросоюзу СРСР, Одеського облвиконкому, облспоживспілки, накази, розпорядження по заводським робітничим кооперативам (ЗРК). Протоколи засідань правління ЗРК, загальних зборів завідувачів магазинів, робітників свинобаз, виробничих нарад. Доповіді про роботу кооперативу. Листування з установами про постачання м. Херсона продуктами. Акти обстеження роботи магазинів. Штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність. Заяви про вступ до кооперативу. Документи з особового складу.

Херсонська обласна спілка багатопромислової кооперації (облбагатопромспілка)

Ф. Р-2130, 212 од. зб., 1944–1949 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1944 р. згідно із рішенням обласної ради промкооперації від 20 липня 1944 р., була їй підпорядкована.

Ліквідована в листопаді 1949 р.

Об'єднувала і керувала роботою артілей побутового обслуговування населення.

Накази по облбагатопромспілці (1948). Протоколи засідань президії спілки, правлінь артілей і міського партійно-господарського активу артілей промкооперації (1947). П'ятирічний план випуску продукції підвідомчими облбагатопромспілці підприємствами на 1946–1950 рр. Плани і звіти про діяльність спілки, виконання виробничих планів артілями, зниження собівартості продукції, підготовку кадрів і проведення культмасової роботи серед членів артілей (1945–1949). План підготовки і відзначення 25-річного ювілею промкооперації (1946). Документи про розвиток і підвищення підсумків соцзмагання між артілями.

Херсонська обласна рада промислової кооперації (облпромрада)

Ф. Р-2131, 2602 од. зб., 1944–1958 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена згідно з рішенням облвиконкому від 11 травня 1944 р. Перебувала у віданні Української ради промислової кооперації (Укрпромради). Ліквідована 10 листопада 1960 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 11 жовтня 1960 р. Підприємства, підвідомчі облпромраді, були передані Херсонському раднархозу і обласним галузевим управлінням.

Здійснювала керівництво і контроль за роботою артілей промислової кооперації області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1959 р., останнє – 1974 р. У 1990 р. розсекречено 5 од. зб. У 1981–1988 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 1583 од. зб.

Постанови облпромради (1946–1958). Статути облпромради, кооперативно-промислових артілей та їх паспорти (1946, 1951, 1953–1954). Протоколи засідань правління облпромради (1946–1958), загальних зборів членів артілей. Документи наради партійно-господарського активу артілей промкооперації. П'ятирічні плани відбудови і розвитку промислової кооперації області на 1946–1950, 1951–1955 рр. Плани роботи правління облпромради і артілей; звіти, зведення і листування про виконання планів по виробництву товарів широкого споживання, поліпшення побутового обслуговування населення, виробниче устаткування артілей, підвищення кваліфікації робітників і службовців, організацію культмасової роботи серед членів артілей (1944–1959). Документи про соцзмагання між артілями облпромради, між Миколаївською і Херсонською облпромрадами (1948, 1953, 1958). Зведення про роботу комсомольсько-молодіжних бригад (1946, 1948), представлення працівників промкооперації до нагородження значком “Відмінник соціалістичного змагання промкооперації УРСР” (1949, 1954, 1958), роботу бригад “Відмінної якості”, нагородження дипломами кращих майстрів виробництва (1949, 1952–1957), раціоналізацію, винахідництво, використання виробничих потужностей (1952). Технічні умови процесів виробництва. Відомості про збір коштів на будівництво воєнного літака. Акти про збитки, заподіяні нацистськими окупантами артілям облпромради (1944).

Херсонська обласна спілка текстильно-швейної і шкіряної промислової кооперації (облтекстильшвейшкірспілка)

Ф. Р-2129, 262 од. зб., 1944–1949 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1944 р. згідно із рішенням обласної ради промкооперації від 20 липня 1944 р. і була їй підпорядкована.

Ліквідована в листопаді 1949 р.

Об'єднувала і керувала роботою артілей по виробництву текстильної, швейної і шкіряної продукції.

Накази по облтекстильшвейшкірспілці (1946–1949). Постанови нарад керівників спілки і артілей системи облпромради. Резолюція І з'їзду уповноважених артілей (1946). Протоколи загальних зборів членів артілей (1945–1949). П'ятирічні плани випуску продукції артілями на 1946–1950 рр. Плани, звіти і доповіді про виконання виробничих планів, норми виробітку, підготовку кадрів. Умови Всесоюзного соцзмагання артілей і спілок промкооперації (1947). Зведення про хід соцзмагання між артілями, комсомольсько-молодіжними бригадами, про стаханівські вахти (1945–1949). Доповідна записка про збитки, заподіяні нацистськими окупантами артілям. Історичні довідки про артілі (1948).

Херсонська обласна спілка лісопромислової кооперації (облліспромспілка)

Ф. Р-2132, 611 од. зб., 1944–1953 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1944 р. відповідно до постанови виконкому обласної Ради депутатів трудящих і бюро обкому КП(б)У від 26 червня 1944 р.

У 1953 р. була об'єднана з облпромрадою.

Керувала роботою і здійснювала контроль за діяльністю лісових, лісохімічних і деревообробних артілей області, перебувала у віданні Укрліспромспілки.

Статути артілей облліспромспілки (1945). Постанови і розпорядження президії облліспромспілки. Протоколи з'їздів уповноважених лісопромислової кооперації області (1947, 1949–1952), засідань огрбюро і президії облліспромспілки, звітно-виборних зборів членів артілей. П'ятирічні плани відбудови і розвитку лісопромислової кооперації області на 1946–1950, 1951–1955 рр. Виробничі плани облліспромспілки і підвідомчих їй артілей, огляди, доповіді, звіти, відомості та листування про виконання виробничих планів, реалізацію продукції, виконання планів капітального будівництва, роботу по раціоналізації і винахідництву, впровадженню у виробництво нових виробів і поліпшення їх якості (1952–1953), виробниче устаткування. Документи про соцзмагання між артілями. Книга пошани учасників Всесоюзного соцзмагання по облліспромспілці (1948). Акти обстеження роботи облліспромспілки і підвідомчих їй артілей (1946–1951).

Херсонська обласна спілка харчових і хімічних виробничих кооперативів (облхарчхімпромспілка)

Ф. Р-2127, 100 од. зб., 1944–1948 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1944 р. згідно з рішенням обласної ради промислової кооперації від 20 липня 1944 р. і була їй підпорядкована.

Ліквідована в листопаді 1949 р.

Протоколи загальних зборів членів артіль, засідань президії облхарчхімпромспілки, виробничих нарад і засідань техради (1946–1948). Виробничі плани артіль (1946–1947), звіти спілки і артіль про виконання планів, норми виробітку, підвищення продуктивності праці і товарообігу (1944–1947). Соцзобов'язання артіль і звіти про їх виконання (1947–1948). Відомості про організацію культмасової роботи серед членів артіль (1947).

Артілі обласної ради промислової кооперації

3 фонди, 40 од. зб., 1928, 1944–1948 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Великопететиська промислово-кооперативна артіль “Харчопродукт”, ф.Р-1122, 8 од. зб., 1928 р.

Горностаївська промислово-кооперативна артіль “Об’єднаний трудівник”, ф.Р-2656, 7 од. зб., 1945–1946 рр.

Херсонська промартіль “Перелина”, ф.Р-2134, 25 од. зб., 1948 р.

Накази, розпорядження про передачу підприємств промислової кооперації в систему обласного управління місцевої промисловості. Протоколи засідань правління, загальних зборів членів артіль. Техпромфінплани і звіти про їх виконання. Штатні розписи, кошториси видатків.

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА КООПЕРАЦІЯ

Уповноважений губернського кооперативного відділу по Херсонському повіту

Ф.Р-1939, 3 од. зб., 1920–1921 рр. Опис. Укр. мова.

Діяльність простежується протягом 1920–1921 рр.

Підпорядковувався з 1921 р. – Миколаївському, 1922 р. – Одеському губвідділу Української спілки споживчих товариств.

Здійснював наглядові функції.

Протоколи засідань, листування з Херсонською спілкою кооперативів про злиття кредитної кооперації з споживчою, робітничого і загально-громадського кооперативів в єдине споживче товариство.

**Херсонська спілка сільськогосподарської кредитної кооперації
(кредитспілка)**

Ф. Р-949, 925 од. зб., 1919–1930 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створена в 1920 р.

Херсонській кредитспілці підпорядковувалась Херсонська окружна секція сільськогосподарських колективів (ф.Р-994).

Ліквідована 16 квітня 1930 р. відповідно до постанови РНК СРСР від 30 січня 1930 р. Керувала роботою сільськогосподарських кредитно-кооперативних товариств, регулювала їх кредитування, постачання сільськогосподарським знаряддям і машинами, сприяла проведенню колективізації на Херсонщині.

Статути сільськогосподарських кредитно-кооперативних товариств (1922–1923). Накази по Херсонській кредитспілці (1927–1930). Протоколи засідань правління і оргбюро кредитспілки та правлінь сільськогосподарських кредитно-кооперативних товариств (1927–1929), загальних зборів членів товариств. Протоколи з'їзду колгоспів Херсонщини (1927), нарад представників сільськогосподарських колективів і комун (1924), засідань комісії по розподілу коштів із фонду кредитування бідноти (1928–1929), нарад агрономів-колективістів (1928–1929). Обіжники Херсонської кредитспілки про організацію сільськогосподарських кредитно-кооперативних товариств, їх кредитування, постачання машинами і знаряддям, впровадження агрокультурних заходів (1926–1930). П'ятирічний план розвитку сільськогосподарської кредитної кооперації Херсонщини на 1928–1932 рр. Звіти, доповіді, відомості і листування про стан кредитної кооперації Херсонщини на 1928–1932 рр. Довідка з історії кредитспілки.

**Дніпровська повітова сільськогосподарська секція
Всеукраїнської кооперативної спілки (м. Олешки)**

Ф. Р-1313, 47 од. зб., 1919–1921 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Відповідно до декрету Ради Народних комісарів УСРР від 10 серпня 1920 р. при Всеукраїнській кооперативній спілці була створена центральна сільськогосподарська секція, до складу якої входили губернські та повітові секції.

Підпорядковувалась губернській сільсекції.

Припинила діяльність у 1923 р. у зв'язку з ліквідацією Дніпровського повіту.

Займалась організацією первинної переробки сільгосппродукції, її збутом, забезпечувала кооперації необхідними матеріалами.

Положення про сільськогосподарську секцію. Протоколи загальних зборів уповноважених членів правлінь Каховського, Олешківського, Козачелагерського, Новокиївського, Збур'ївського кредитних товариств. Положення, обіжники, інструкції про організацію сільгоспсекцій. Протоколи загальних зборів членів Дніпровського трудового товариства “Сипучі піски” про розподіл вільних земель (1921), Костогризівського – про відкриття гончарної майстерні, організацію радянських господарств у колишніх поміщицьких маєтках. Листування з заводом Гуревича про поставку машин, з профспілкою працівників землі і лісу – про допомогу голодуючим дітям (1922). Заяви, посвідчення, анкети, списки членів Дніпровської повітсекції, дані про їх майновий стан.

Дніпровська спілка виноградарських, садівницьких і бджільницьких кооперативів і товариств (Дніпроплодовинспілка)

Ф. Р-400, 156 од. зб., 1921–1931 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Організована на базі трудового товариства виноградарів і виноробів “Сипучі піски”, створеного в с. Основа Дніпровського повіту 16 березня 1921 р. 10 квітня 1922 р. на з’їзді садово-виноградних кредитних товариств “Сипучі піски” реорганізовано в Дніпровську спілку виноградарських кооперативів. У квітні 1924 р. правління спілки переведене в м. Херсон.

Ліквідована в 1931 р.

Об’єднувала і керувала роботою виноградарських, городніх, меліоративних і бджільницьких кооперативних товариств Херсонського, Миколаївського і Криворізького округів.

Обіжники Всеукраїнської спілки сільгоспкооперації (1923–1927). Статути Дніпроплодовинспілки і кооперативних товариств (1924–1925). Накази Дніпроплодовинспілки. Протоколи з’їздів уповноважених (1922–1923), загальних зборів членів кооперативних товариств (1923–1926), засідань правління Дніпроплодовинспілки, кооперативних товариств (1923–1931) і науково-технічної секції (1928–1929). П’ятирічний план розвитку плодоовочевої кооперації Херсонщини на 1928–1932 рр. Звіти, доповіді, огляди діяльності товариства “Сипучі піски”, Дніпроплодовинспілки і кооперативних товариств по укріпленню пісків, розведенню виноградників, стану виноградно-виноробної кооперації, врожайності сільськогосподарських культур, впровадження агротехнічних заходів. Доповідна записка про проведення зрошувальних робіт на Херсонщині (1930). План розвитку народного господарства Херсонського округу на 1927–1930 рр. Протоколи, угоди, листування, акти про будівництво консервної фабрики у м. Херсоні (1926–1930). Акти обстеження роботи кооперативних товариств. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Списки членів кооперативних товариств, службовців Дніпроплодовинспілки.

Херсонська окружна спілка тваринницьких кооперативних господарств (скотарколгоспспілка)

Ф. Р-441,243 од. зб., 1926–1930 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена в серпні 1926 р. як філіал Миколаївської скотарсько-молочарської кооперативної спілки, 25 лютого 1928 р. реорганізована в самостійну Херсонську окружну скотарсько-молочарську кооперативну спілку.

Перебувала у віданні Всеукраїнської спілки скотарсько-молочарської кооперації “Добробут”. У січні 1930 р. перетворена в Херсонську окружну тваринницьку спілку колективних господарств – скотарколгоспспілку.

Припинила діяльність у вересні 1930 р. у зв’язку з ліквідацією округу.

Об’єднувала і керувала роботою скотарсько-молочарських кооперативних товариств округу, проводила заготівельно-збутові операції.

Статути Херсонської скотармолочарспілки і скотарсько-молочарських товариств округу (1926–1928). Протоколи з’їздів представників скотарсько-

молочарських товариств (1926–1928), загальних зборів членів товариств, засідань правлінь Миколаївської і Херсонської спілок, інструкції і листування із Всеукраїнською спілкою “Добробут” про заходи по розвитку тваринництва. П’ятирічний план розвитку скотарсько-молочарської кооперації Херсонщини на 1928–1932 рр. Плани розвитку племінного тваринництва, будівництва молокозаводів і холодильників, проведення місячників тваринництва і організації молочних ферм (1929). Звіти, доповіді, огляди і доповідні записки про економічний стан Херсонського округу і його районів, про роботу Херсонської окружної спілки “Скотармолочар” і товариств, організацію нових товариств, роботу маслозаводів і холодильників. Статистичні відомості про зростання поголів’я худоби по районах округу (1927–1930). Списки тваринницьких товариств (1927) і колгоспів (1930). Відомості про організацію Херсонської скотармолочарспілки і скотарколгоспспілки.

Херсонська окружна спілка сільськогосподарських зернових кооперативів (окрзерноколгоспспілка)

Ф. Р-395, 90 од. зб., 1928–1930 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створена в січні 1930 р. в результаті об’єднання Херсонської окружної спілки сільськогосподарських кредитних товариств (сільспілки) і Херсонської окружної спілки сільськогосподарських колективів (окрколгоспспілки).

Підпорядковувалась Всеукраїнській спілці сільськогосподарської кооперації по виробництву, переробці і збуту зернових, бобових, олійних культур і фуражу (Укрзерноцентру).

Припинила діяльність у вересні 1930 р. у зв’язку з ліквідацією округу.

Керувала роботою колгоспів і МТС, здійснювала заготівлю і збут зернових, олійних культур і фуражу.

Постанови, розпорядження, інструкції Наркомзему УСРР, Укрзерноцентру, Херсонської окрзерноколгоспспілки про проведення масової колективізації, хлібозаготівельних кампаній, організацію насінневих фондів. Протоколи засідань правлінь окрзерноколгоспспілки, окружного посівного комітету (1928–1930). План весняної посівкампанії (1930). Звіти, доповіді, відомості про хід колективізації сільського господарства в окрузі, проведення сільськогосподарських робіт, хлібозаготівлі, посіви технічних культур, роботу МТС, прокатних і зерноочисних станцій, агропунктів. Матеріали про роботу агрокурсів і підготовку колгоспних кадрів (1930). Списки і відомості про роботу показових ланів округу (1928).

Генічеська спілка сільськогосподарських кооперативів (райсільгоспспілка)

Ф. Р-1109, 201 од. зб., 1921–1927 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена 27 грудня 1921 р.

Ліквідована в 1928 р.

Керувала роботою сільськогосподарських кооперативних товариств.

Статути сільськогосподарських кооперативних товариств (1922–1923).
Протоколи з'їздів уповноважених, засідань райсільгоспспілки і правлінь, загальних зборів членів сільськогосподарських товариств. Плани роботи, звіти, доповіді Генічеської райсільгоспспілки, сільськогосподарських товариств.

Спілки та сільські товариства сільськогосподарської кредитної кооперації

21 фонд, 402 од. зб., 1917–1939 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Херсонська губернська контора сільгоспцентру кооперації, ф.Р-1096, 21 од. зб., 1919–1920 рр.

Окружні:

Херсонська окружна спілка сільгоспколективів, ф.Р-994, 27 од. зб., 1927–1930 рр.

Херсонська окружна птахівницька спілка колективних господарств “Птахокооп-спілка”, ф.Р-447, 38 од. зб., 1927–1939 рр.

Повітові:

Дніпровська повітова спілка сільськогосподарських кооперативів “Дніпросіль-спілка”, м.Олешки, ф.Р-951, 43 од. зб., 1920–1923 рр.

Районні:

Бериславське сільськогосподарське кооперативно-споживче товариство, ф.Р-895, 3 од. зб., 1924–1925 рр.

Великолепетиська спілка сільськогосподарської зернової кооперації, ф.Р-1118, 9 од. зб., 1930–1931 рр.

Великолепетиська контора “Укрсількоопцентру”, ф.Р-1260, 9 од. зб., 1930–1932 рр.

Верхньорогачицька спілка зернової кооперації, ф.Р-1653, 2 од. зб., 1929–1930 рр.

Малолепетиське товариство, ф.Р-1114, 9 од. зб., 1921–1930 рр.

Херсонська кооперативна спілка сільськогосподарських товариств і артилей “Сільспілка”, ф.Р-1350, 154 од. зб., 1921–1926 рр.

Херсонська спілка “Коопптахспілка”, ф.Р-1354, 2 од. зб., 1928–1930 рр.

Херсонська контора спілки сільгоспкооперації, ф.Р-1041, 10 од. зб., 1930–1932 рр.

Херсонська філія Одеського управління приміськими кооперативними господарствами “Агрокомбінат”, ф.Р-384, 18 од. зб., 1930–1932 рр.

Херсонська спілка сільгоспкооперативів, ф.Р-1029, 1 од. зб., 1931–1932 рр.

Сільські сільськогосподарські кредитні-кооперативні товариства:

Андріївське Генічеського району, ф.Р-1664, 1 од. зб., 1924 р.

Великолепетиське відділення Мелітопольського району, ф.Р-1108, 12 од. зб., 1924–1926 рр.

Великоолександрівське, ф.Р-1023, 38 од. зб., 1917–1924 рр.

Верхньорогачицьке, ф.Р-1662, 1 од. зб., 1925 р.

Іванівське, ф.Р-1652, 1 од. зб., 1929–1930 рр.

Катеринівське, ф.Р-1669, 2 од. зб., 1921, 1924–1927 рр.

Рубанівське тваринницько-молочарське товариство Мелітопольської тваринницько-молочарської спілки, ф.Р-1657, 1 од. зб., 1929, 1930 рр.

Займались організацією господарської діяльності селян на кооперативній основі, хлібозаготівельними операціями через низову ланку кооперації на дого-

вірних засадах, забезпеченням сільгоспколективів реманентом, промисловими товарами.

Накази, обіжники, інструкції “Укрсілкоопцентру”, правління окружних спілок. Статути кредитно-коперативних товариств. Протоколи засідань правлінь та загальних зборів. Списки членів кредитно-коперативних товариств. Звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонський дільничний рибний промисел Укрдержрибтресту

Ф. Р-1285, 63 од. зб., 1930–1938 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Займався промисловим виловом риби в районі Нижнього Дніпра та Дніпровського лиману, переробкою сировини, організував роботу рибоколгоспів, рибних пунктів.

Постанови Наркомату постачання СРСР, накази Укрдержрибтресту. Протоколи технічних нарад з питань підготовки до сезонних путин, переробки, реалізації уловів. Плани та звіти з фінансово-господарської діяльності, підсумкові баланси. Рейсові відомості парусних суден рибного промислу рибтресту (1937–1938). Листування з риболовецькими колгоспами та артілями. Списки працівників тресту.

Міжрайонні товариства риболовецької споживчої кооперації

2 фонди, 98 од. зб., 1931–1936 рр. Описи. Укр. мова.

Голопристанське, ф.Р-1259, 9 од. зб., 1931–1933 рр.

Херсонське, ф.Р-1056, 89 од. зб., 1931–1936 рр.

Створені у червні 1931 р. згідно з рішенням ЦК ВКП(б), РНК СРСР і Центроспілки про створення автономної секції рибальської кооперації і самостійних рибальських кооперативів.

Підпорядковувались Українській риболовецькій секції “Укррибсекція”.

Займались розвитком кооперативної торгівлі на засадах госпрозрахунку, здійснювали постачання продуктами і промисловими товарами членів-пайщиків, головним чином рибалок і їх сімей.

Директивні вказівки, обіжники, інструкції Вукоопспілки, Укррибсекції. Протоколи загальних зборів і засідання правління. Списки рибалок сіл: Бехтер, Красного, Покровки, Рибальчого, Хорлів та ін. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Особові рахунки, відомості нарахування зарплати працівникам.

Промислово-кооперативні товариства трудових рибалок

11 фондів, 579 од. зб., 1924–1936 рр. Описи. Укр. мова.

Бериславське “Вільний рибалка”, ф.Р-1000, 4 од. зб., 1925–1929 рр.
Білогрудівське “Червоний прапор”, ф.Р-806, 63 од. зб., 1924–1928 рр.
Василівське “Біднота”, ф.Р-808, 18 од. зб., 1927–1930 рр.
Збур’ївське “Червоний шлях”, ф.Р-812, 69 од. зб., 1925–1929 рр.
Качкарівське “Дніпрорриба”, ф.Р-809, 105 од. зб., 1924–1930 рр.
Малогирлянське “Рибалка”, ф.Р-805, 27 од. зб., 1927–1929 рр.
Рибальчанське “Перемога”, ф.Р-810, 28 од. зб., 1928–1930 рр.
Херсонське “Прогрес”, ф.Р-803, 31 од. зб., 1930–1936 рр.
Херсонське “Трудовий рибалка”, ф.Р-804, 65 од. зб., 1924–1928 рр.
Херсонське спілки рибколгоспів, ф.Р-985, 34 од. зб., 1931–1936 рр.
Херсонська “Дніпроррибакспілка”, ф.Р-529, 135 од. зб., 1927–1930 рр.

Займались виловом риби в риболовецьких районах по Дніпру і Дніпровському лимані, переробкою риби, її реалізацією. Входили до складу Всеукраїнської кооперативно-промислової спілки рибалок.

Циркуляри “Дніпроррибакспілки”, обіжники і розпорядження рибінспекції, Протоколи загальних зборів, засідань правлінь, відомості на вилов риби. Договори на оренду рибних ставків. Списки членів трудових кооперативів. Відомості нарахування зарплати працівникам.

ІНВАЛІДНА КООПЕРАЦІЯ

Херсонське окружне виробниче кооперативне об’єднання інвалідів (окріко)

Ф. Р-1093, 119 од. зб., 1923–1928 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Розпочало діяльність 16 червня 1923 р. у зв’язку зі створенням округу. Підпорядковувалося Всеукраїнському кооперативному виробничому об’єднанню інвалідів.

Ліквідоване в лютому 1928 р.

Керувало роботою артіль і товариств інвалідів.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1947 р., останнє – 1951 р.

Протоколи з’їзду уповноважених кооперації інвалідів Херсонського округу (1925), засідань правління окружного кооперативного об’єднання інвалідів, загальних зборів членів артіль і засідань їх правлінь. Статути артіль інвалідів. Доповіді, звіти, інформації про роботу окружного кооперативного об’єднання інвалідів і артіль (1924). Списки артіль інвалідів (1923–1925).

Херсонська обласна спілка кооперації інвалідів (облкоопінспілка)

Ф. Р-2125, 418 од. зб., 1944–1953 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена згідно з рішенням облвиконкому від 15 травня 1944 р.

Перебувала у віданні Української ради кооперації інвалідів (Укоопінради).

Ліквідована 23 вересня 1953 р. відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР з передачею функцій облпромраді.

Здійснювала керівництво кооперативними артілями інвалідів. Займалася працевлаштуванням інвалідів Великої Вітчизняної війни та праці.

Накази по облкоопспілці. Документи II, III, IV, V з'їздів уповноважених (1945–1951). Протоколи засідань і постанови президії облкоопспілки, засідань правління і загальних зборів (1948–1951). Статути (1948) і паспорти промартілей (1951). П'ятирічний план випуску промислової продукції артілями облкоопспілки на 1951–1955 рр. Плани, звіти, доповіді, відомості та листування про виконання виробничих планів, планів капітального будівництва, розширення асортименту і поліпшення якості товарів широкого споживання, реалізацію готової продукції. Звіти облкоопспілки про організацію нових артілей, працевлаштування інвалідів, роботу з кадрами (1949–1953), чисельність і склад робітників та службовців (1949). Відомості про роботу з жінками – членами спілки (1951). Документи про соцзмагання артілей (1947–1953), нагородження членів артілей (1948–1951). Книга пошани облкоопспілки (1949).

Херсонське виробниче об'єднання інвалідів комбінату ім. 518 при облкоопспілці

Ф. Р-1026, 13 од. зб., 1928–1935 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1928–1935 рр.

Підпорядковувалося облкоопспілці.

Займалось виготовленням продукції загального попиту.

Постанови РНК СРСР. Протоколи засідань правління комбінату; тарифні угоди, зобов'язання і орендні договори; довідки, посвідчення робітників і службовців.

Артілі інвалідів Херсонської облкоопспілки

6 фондів, 231 од. зб., 1943–1958 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Великоолександрівська “Червоний шлях”, ф.Р-2846, 28 од. зб., 1945–1950 рр.

Генічеська “Відродження”, ф.Р-2892, 29 од. зб., 1943–1950 рр.

Нововоронцовська ім. Леніна, ф.Р-3452, 67 од. зб., 1945–1958 рр.

Херсонська “Соцохорона”, ф.Р-1943, 37 од. зб., 1948–1952 рр.

Херсонська “Труд інвалідів”, ф.Р-3674, 34 од. зб., 1944–1953 рр.

Херсонська “Шлях Ілліча”, ф.Р-2184, 36 од. зб., 1944–1952 рр.

Постанови, рішення виконкомів обласної і районної рад депутатів трудящих, облкоопспілки Протоколи загальних зборів членів артілей та засідань правління. Статут артілей. Фінансові плани, листування та звіти про роботу, реалізацію та якість товарної продукції, культмасову роботу. Документи з особового складу.

СПОЖИВЧА КООПЕРАЦІЯ

Херсонська окружна спілка споживчих кооперативних товариств (окрспоживспілка)

Ф. Р-1333, 1 од. зб., 1930–1931 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Розпочала діяльність у 1923 р. у зв'язку зі створенням округу.

Ліквідована у 1931 р.

Здійснювала керівництво споживчими товариствами округу. Займалася постачанням населення товарами промислового виробництва та продовольства.

Акти, договори з районними кооперативними товариствами на прийом, здачу товарів. Звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонське відділення Дніпро-Бузької районної спілки споживчих товариств – “Дніпробуг”

Ф. Р-506, 417 од. зб., 1923–1930 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1921 р. як Херсонська районна споживча спілка. У січні 1923 р. вона була перетворена в споживчу філію Дніпро-Бузької районної спілки кооперативних товариств. Відповідно до постанови правління Всеукраїнської спілки споживчих кооперативних організацій (Вукоопспілки) від 17 травня 1930р. Херсонська філія виділилася в самостійну Херсонську окружну спілку споживчих кооперативних товариств.

Припинила діяльність у жовтні 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1931 р., останнє – 1987 р.

Бюлетені Союзного комерційного телеграфного агентства про хід хлібозаготівель (1929). Статути сільських споживчих товариств. Протоколи засідань правлінь Дніпро-Бузької районної спілки і Херсонської філії, організаційних засідань правлінь і загальних зборів пайовиків про кооперування бідноти, організацію шкіл кооперативної грамоти. Протоколи засідань Херсонської окружної комісії сприяння експорту (1930), засідань конвенційного бюро (1926), наради працівників торгівлі (1929) і хлібозаготівельників (1928). Циркуляри та розпорядження правління, звіти, доповіді про роботу правління і споживчих товариств. Положення, плани та листування про використання фонду кооперування бідноти (1926–1927), заготівлю зернових культур і постачання хліба населенню (1928), проведення культурно-освітньої роботи, роботу серед молоді (1929, 1930), відкриття кооперативних шкіл (1928–1929), посилення робітників на роботу в колгоспи (1930). Акти обстеження сільських споживчих товариств. Відомості про хід хлібозаготівель кооперативними товариствами (1927–1928). Списки активістів сільських споживчих товариств, відповідальних за хлібозаготівлю (1929–1930), слухачів пересувної школи кооперативної грамоти (1928).

Херсонське відділення Всеукраїнської спілки споживчих кооперативних організацій “Вукоопспілка”

Ф. Р-1897, 1 од. зб., 1927 р. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1927 р.

Здійснювало контроль за організацією забезпечення населення промисловими та продовольчими товарами.

Циркуляри “Вукоопспілки” про початок діяльності відділення в м. Херсоні.

Районні споживчі товариства

4 фонди, 85 од. зб., 1922–1925, 1944–1959 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Генічеське районне споживче риболовецьке товариство, ф.Р-2896, 63 од. зб., 1944–1959 рр.

Голопристанське районне споживче товариство, ф.Р-2641, 1 од. зб., 1923 р.

Нововоронцовське єдине споживче товариство (ЄСТ), ф.Р-1002, 8 од. зб., 1922–1924 рр.

Херсонське районо транспортне споживче товариство водників, ф.Р-1286, 13 од. зб., 1922–1925 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1922–1924, 1944–1959 рр.

Займалися закупівлею і продажем зерна та рибної продукції.

Протоколи загальних зборів членів товариства. Звіти, доповіді про роботу.

Херсонська транспортно-тарова контора Одеської облспоживспілки

Ф. Р-1012, 48 од. зб., 1933–1940 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1933–1940 рр.

Займалось транспортуванням вантажів.

Накази начальника. Протоколи засідань “трикутника” контори, загальних зборів робітників і службовців. Плани, звіти про роботу. Документи профкому та з особового складу.

Херсонська обласна спілка споживчих товариств (облспоживспілка)

Ф. Р-2069, 5146 од. зб., 1944–1984 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створена у 1944 р.

Перебувала у віданні Української ради споживчих товариств (Укоопспілка).

Здійснювала керівництво та контроль за діяльністю споживчих кооперативних організацій області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1962 р., останнє – 2000 р. У 1993 р. розсекречено 44 од. зб.

Постанови РНК УРСР, Президії Центроспілки СРСР, Укоопспілки про організацію торговельної мережі споживчої кооперації УРСР у Херсонській області, виділення із Запорізької області шести райспоживспілок у Херсонську область (1944). Документи II обласного з'їзду працівників споживчої кооперації (1954), стенограми обласних нарад працівників державної торгівлі, споживкооперації (1952–1955) і ради облспоживспілки (1953–1956). Протоколи і розпорядження президії облспоживспілки, виробничих нарад, протоколи загальних зборів робітників і службовців радгоспів про їх кооперування і організацію торгівлі в радгоспах. Документи про наявність робкоопів у радгоспах (1949), їх роботу (1951–1954). Звіти і доповіді про роботу обласної (1945–1960) і районних споживспілок (1944–1957). Плани товарообігу і відомості про їх виконання (1944–1955). Положення, накази, відомості про організацію і діяльність підприємств громадського харчування (1947–1955). Доповідні записки і акти обстежень роботи торговельної мережі (1949–1955). Паспорти торговельних підприємств (1949). Документи звітно-виборної кампанії райспоживспілок і сільських споживчих товариств (ССТ). Рішення облвиконкому і бюро обкому КП(б)У про організацію обласної сільськогосподарської виставки (1951). Проекти, кошториси і робочі креслення будинку кооперативного технікуму (1946, 1952–1954) і будівництва торговельних об'єктів обласної і районних споживспілок (1950–1955). Документи про соцзмагання між працівниками споживкооперації (1945–1960). Плани і звіти про підготовку та перепідготовку робітників масових кваліфікацій (1953–1955), трудове влаштування інвалідів війни (1944–1951). Положення про торговельно-кооперативну школу і звіти про її роботу за 1951\52 навчальний рік. Відомості про стан торгівлі промтоварами після відміни карткової системи (1948). Статзвіти про торгівлю в радгоспрабкоопів. Плани з праці і фонду зарплати, штатні розписи, кошториси видатків організацій системи споживкооперації області. Документи профкому.

Районні, сільські споживчі спілки і товариства

19 фондів, 3555 од. зб., 1943–1972 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Районні:

- Бериславська, ф. Р-3932, 270 од. зб., 1944–1968 рр.
- Білозерська, ф. Р-3581, 409 од. зб., 1944–1972 рр.
- Великоолександрівська, ф. Р-2801, 4 од. зб., 1948–1950 рр.
- Великолепетиська, ф. Р-1115, 128 од. зб., 1944–1964 рр.
- Верхньорогачицька, ф. Р-2730, 93 од. зб., 1944–1951 рр.
- Високопільська, ф. Р-3389, 27 од. зб., 1946–1949 рр.
- Генічеська, ф. Р-3807, 138 од. зб., 1943–1960 рр.
- Голопристанська, ф. Р-2187, 159 од. зб., 1944–1960 рр., ф. Р-2641, 1 од. зб., 1923 рр.
- Горностаївська, ф. Р-3283, 16 од. зб., 1944–1954 рр.
- Іванівська, ф. Р-1625, 128 од. зб., 1943–1962 рр.
- Калінінська, ф. Р-2527, 546 од. зб., 1947–1957 рр.
- Каховська, ф. Р-2998, 297 од. зб., 1946–1968 рр.

Нововоронцовська, ф.Р-3436, 46 од. зб., 1944–1954 рр.
Новомаячківська, ф.Р-2569, 382 од. зб., 1944–1947 рр.
Новотроїцька, ф.Р-3324, 259 од. зб., 1951–1960 рр.
Скадовська, ф.Р-3769, 288 од. зб. 1944–1964 рр.
Херсонська, ф.Р-1040, 129 од. зб., 1932–1937, 1944–1962 рр.
Чаплинська, ф. Р-3609, 209 од. зб., 1945–1968 рр.

Сільські:

Сталінське, ст. Партизани Генічеського району, ф. Р-2890, 27 од. зб., 1944–1950 рр.

Створені на підставі декрету уряду РСФРР від 20 березня 1919 р. про єдині робітничо-селянські товариства споживачів. Із 1944 р., після створення Херсонської області, згідно з рішенням Херсонського облвиконкому від 17 серпня 1944 р. “Про відновлення і організацію торговельної сітки споживчої кооперації Херсонської області” відновили діяльність у складі Херсонської області.

Перебували у віданні Херсонської облспоживспілки.

Організовували сільські споживчі товариства і керували їх роботою.

Статути райспоживспілок (1948–1951). Протоколи виробничих нарад працівників райспоживспілок (1949), Нововоронцовської районної конференції пайовиків і працівників прилавка (1945–1949). Плани і звіти про роботу райспілок і ССТ (1947–1955). Документи про соцзмагання і підсумки виконання плану товарообігу і заготівель (1945–1960). Акти прийому нових сільмагів (1950, 1954, 1956). Довідки і листування про поліпшення роботи сільської торговельної мережі і побутового обслуговування населення (1944–1954), роботу по раціоналізації і винахідництву в системі споживкооперації, впровадження передових методів обслуговування трудящих на підприємствах громадського харчування (1956–1958), обслуговування будівельників Каховської ГЕС (1951), робітників МТС і колгоспників під час збиральної кампанії (1953–1956), проведення в споживкооперації місячника громадського контролю (1957), перехід їдалень, закусочних і чайних на самообслуговування (1956), організацію громадського харчування учнів сільських шкіл (1951–1957), заочне навчання працівників торгівлі (1949–1954), використання молодих спеціалістів (1956–1958), роботу книгонош (1955–1957), проведення місячника книги і організацію книжкових базарів (1957), підвищення заготівельних і закупочних цін на продукти тваринництва (1950–1954).

ЖИТЛОВА КООПЕРАЦІЯ

Херсонська міська спілка житлових кооперативів “Житлоспілка”

Ф. Р-417, 522 од. зб., 1923–1936 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена відповідно до постанов ВУЦВК і СНК УСРР від 26 березня 1924 р., Одеського губвиконкому і Херсонської міськради від 30 червня 1924 р.

Ліквідована у 1936 р.

Займалася покращенням житлових умов населення шляхом відбудови зруйнованого житла, виконання потрібного ремонту в населених будинках.

Циркуляри Всеукраїнського кооперативної спілки, виписки з протоколів засідань головного кооперативного комітету при СНК УСРР, інструкції Одеського губвиконкому. Статути, протоколи, доповіді, акти про роботу житлових кооперативів. Списки членів кооперативів. Протоколи засідань окружного комітету сприяння робітничому житловому будівництву. Доповіді про діяльність організаційного бюро житлової кооперації, житлової спілки, списки колишніх домовласників. Списки житлових кооперативів, кошториси витрат.

ПРОМИСЛОВІТЬ

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ НАРОДНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Уповноважені губернської ради народного господарства (раднаргосп)

2 фонди, 474 од. зб., 1920–1928 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Херсонський повітовий, ф.Р-411, 414 од. зб., 1920–1923 рр.

Херсонський окружний, ф.Р-1649, 10 од. зб., 1923–1928 рр.

Створені: в лютому 1920 р. – по Херсонському повіту, в січні 1923 р. – по Херсонському округу.

Ліквідовані відповідно у 1923, 1930 рр.

Здійснювали керівництво і контроль за діяльністю підприємств народного господарства на території повіту та округу.

Фонд Р-1949 – I категорії. Документи надійшли на зберігання в 1930 р. У 1958 р. розсекречено 10 од. зб.

Фонд Р-411 – II категорії. Документи надійшли на зберігання в 1927 р. У 1989 р. розсекречено 1 од. зб. Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Протоколи засідань Миколаївської губернської і Херсонської повітової рад народного господарства, засідань колегії і комісії Херсонського раднаргоспу. Схема структури Херсонського раднаргоспу. Положення та інструкції про організацію та функції відділів і секцій губернських і повітових рад народного господарства. Доповіді, звіти, відомості і листування про роботу секцій, стан промисловості повіту, націоналізацію та облік підприємств, їх відбудову, постачання сировиною і паливом, про продуктивність і стан охорони праці. Протоколи засідань інвентаризаційної комісії по інвентаризації устаткування підприємств м. Херсона і повіту. Акти обстеження і листування з підприємствами, що працювали для потреб Червоної Армії (1920). Списки і виробничі програми підприємств Миколаївського губернського і Херсонського повітового раднаргоспів (1921). Статути трудових артілей, матеріали про їх організацію, протоколи зборів їх фундаторів. Доповідь про перспективи розвитку кустарної промисловості Херсонського повіту (1921). Матеріали про ліквідацію Херсонської міської управи, губернської і повітової земських управ (1920). Особові справи працівників (1920–1922).

Управління об'єднання Херсонської промисловості Одеської губернської ради народного господарства (промкомбінат)

Ф. Р-493, 46 од. зб., 1922–1926 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене відповідно до постанови президії Миколаївської губернської ради народного господарства від 1 червня 1922 р.

Ліквідоване в 1926 р. відповідно до постанови Вищої ради народного господарства.

Керувало заводами сільськогосподарського машинобудування в Херсоні і Бериславі, чавуноливарним – в м. Каховці, 10-ю державною тютюновою фабрикою і електростанцією в Херсоні.

Циркуляри Української, Миколаївської і Одеської губернських рад народного господарства. Накази директора комбінату (1922–1924). Звіти, доповіді, листування про роботу підприємств, постачання їх сировиною, реалізацію готової продукції. Відомості про виробничу потужність Херсонського і Каховського заводів сільськогосподарського машинобудування (до 1917), чисельність і склад робітників та службовців підвідомчих підприємств (1923–1924). Акти обстеження роботи підприємств, перевірки якості продукції (1923–1924). Інвентаризаційні відомості про устаткування підприємств (1923). Акти передачі майна ліквідованого заводу “Червоний хлібороб” (1924). Листування з іноземними фірмами про постачання матеріалів для виробництва продукції на підприємствах (1922–1923).

Рада народного господарства Херсонського економічного адміністративного району (раднаргосп)

Ф. Р-3266, 7042 од. зб., 1957–1962 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена в м. Херсоні 14 червня 1957 р. відповідно до постанови IV сесії Верховної Ради УРСР від 31 травня 1957 р.

Підпорядковувалася Раді Міністрів УРСР, а з 1961 р. – Уккранаргоспу.

Ліквідована згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР від 26 грудня 1962 р. Здійснювала керівництво і контроль за діяльністю підприємств народного господарства Миколаївської, Херсонської, Кримської областей і м. Севастополя.

При раднаргоспі діяв у 1958–1965 рр. Будинок науково-технічної пропаганди (ф.Р-2618).

Фонд I категорії. Перше надходження – 1963 р., останнє – 1974 р. У 1974–1977 рр. передано з інших архівів 230 од. зб. У 1993 р. розсекречено 145 од. зб. У 1981–1992 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 1292 од. зб.

Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Постанови, розпорядження, накази Херсонського раднаргоспу. Протоколи засідань президії раднаргоспу, його галузевих секцій, техніко-економічної ради, технічних нарад підвідомчих підприємств і будівництв, директорів середніх спеціальних навчальних закладів економрайону. Стенограми нарад партійно-господарського активу промислових підприємств і будівництв (1959–1961), активу працівників м'ясо-молочної промисловості (1957), робітників промисловості і транспорту м. Миколаєва (1960), молодих спеціалістів економрайону

(1960), конференції енергетиків (1960). Положення про техніко-економічні ради раднаргоспів і нормативно-дослідної станції. Документи семирічного плану розвитку народного господарства Херсонського економічного адмінрайону на 1959–1965 рр. Плани раднаргоспу, його управлінь, підприємств і будівництв по випуску продукції, капітальному і житловому будівництву, механізації і автоматизації виробничих процесів, впровадженню передових технологій у виробництво, проведення науково-дослідних, проектно-розвідувальних, проектно-конструкторських і експериментальних робіт. Техпромфінплани підприємств і будівництв (1957–1961). Кон'юнктурні огляди, доповіді, звіти, зведення і листування про виконання народногосподарських планів підприємствами і будівництвами економрайону по випуску валової продукції, підвищенню продуктивності праці, зменшенню собівартості продукції, автоматизації і механізації виробничих процесів, наявності виробничих потужностей і устаткування, про чисельність робітників, ІТП і службовців за професіями, розрядами, формами і системами оплати праці. Звіти про впровадження нової техніки, роботу проектно-конструкторського технологічного інституту раднаргоспу. Доповідь на нараді активу будівельників економрайону “Про стан будівельної промисловості і промисловості будматеріалів і заходи по піднесенню будівельної індустрії економрайону” (1958). Документи про будівництво Херсонського бавовняного комбінату, целюлозно-паперового та інших заводів, розширення і реконструкцію діючих підприємств (1957, 1959–1961); перспективи розвитку хімічної промисловості, пластичних мас і синтетичних матеріалів, освоєння багатств Сиваша і Кримських озер (1958, 1959); геологорозвідувальних робіт (1958), звіти про стан родовищ будматеріалів Херсонського економрайону (1959–1960). Документи про впровадження нової техніки і поліпшення якості продукції підприємств і будівництв, розвиток раціоналізації і винахідництва (1958–1960), механізацію і автоматизацію виробничих процесів, проведення огляду-конкурсу на кращу організацію технічної інформації, пропаганди і обміну досвідом (1957–1959), освоєння і використання зарубіжної техніки на підприємствах (1961); про розгортання та підсумки соціалістичного змагання на підприємствах і будівництвах економрайону. Відомості про чисельність бригад комуністичної праці, списки і характеристики новаторів виробництва, нагороджених значком “Відмінник соцзмагання УРСР”. Відомості про участь підприємств раднаргоспу уВДНГ, міжнародних виставках і ярмарках (1957–1960). Документи про передачу підприємств промислової кооперації в підпорядкування раднаргоспу (1960). Списки підприємств і будівництв, підвідомчих Херсонському раднаргоспу (1957–1960).

**Управління енергетичного господарства раднаргоспу
Херсонського економічного адміністративного району**

Ф. Р-3312, 138 од. зб., 1957–1960 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене в червні 1957 р. як управління енергетичного господарства ради народного господарства Херсонського економічного адміністративного району відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 31 травня 1957 р.

Скасоване відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 18 травня 1960 р. і постанови Херсонського раднаргоспу від 3 червня 1960 р. Керувало електростанціями і підприємствами енергетичної системи Херсонської, Миколаївської, до червня 1960 р. – Кримської областей.
Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання в 1963 р.

Накази начальника управління. Зведені енергетичні баланси, баланси витрат електроенергії по Херсонській і Миколаївській областях. Плани вироблення електроенергії, собівартості виробництва теплової і електроенергії. Розрахунки споживання електроенергії. Відомості про витрати палива підприємствами Кримської області (1957–1959). Технічні звіти підприємств, звіти про фінансово-господарську діяльність Херсонського, Миколаївського енергокомбінатів, Вознесенської і Первомайської ГЕС. Документи про передачу Каховської ГЕС у підпорядкування Херсонському раднаргоспу (1958), переведення на природний газ промислових підприємств. Списки електростанцій потужністю понад 500 квт і підприємств, що експлуатують дизельні електростанції.

Районне енергетичне управління “Херсоненерго” Міністерства енергетики і електрифікації УРСР

Ф. Р-1703, 255 од. зб., 1960–1963 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене відповідно до розпорядження Ради Міністрів УРСР від 31 травня 1960 р., постанови Херсонського раднаргоспу від 6 червня 1960 р. Підпорядковувалося Херсонському раднаргоспу, з 1962 р. – Міністерству енергетики і електрифікації УРСР. Ліквідоване згідно з наказом Міністерства енергетики і електрифікації УРСР від 23 червня 1964 р. Керувало енергетичними службами галузевих управлінь, підприємств і організацій.
Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання в 1963 р.

Накази начальника управління (1960, 1961, 1963). Протоколи технічних нарад, плани виробництва електроенергії, паливно-енергетичні баланси. Техніко-економічні показники роботи підвідомчих підприємств, собівартості виробництва електроенергії, по праці підвідомчих підприємств. Звіти, статзвіти про розподіл і витрачання електроенергії. Схеми, характеристики електростанцій, підстанцій і електромереж. Плани, звіти, відомості про будівництво енергооб'єктів, впровадження нової техніки, механізації і автоматизації виробничих процесів, розвиток соцзмагання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Документи про роботу науково-технічного товариства енергетичної промисловості.

Херсонське комплексне підприємство електромереж виробничого енергетичного об'єднання “Одесаенерго”

Ф. Р-4037, 94 од. зб., 1976–1981 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене у 1976 р. згідно з наказом виробничого енергетичного об'єднання “Одесаенерго” від 1 липня 1976 р.

Займалося забезпеченням електроенергією споживачів області.

3 січня 1999 р. – ВАТ “Енергопостачальна компанія “Херсонобленерго”.

Накази, розпорядження директора. Плани з виробництва, собівартості продукції, по праці, штатні розписи. Технічні звіти, звіти про виконання плану капітального будівництва, розвиток та впровадження нової техніки. Акти про прийом в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів. Відомості про підсумки виконання умов соцзагання. Документи завкому.

**Херсонське обласне підприємство сільських електромереж
Головного управління сільської електрифікації Міністерства
енергетики і електрифікації УРСР**

Ф. Р-3701, 1188 од. зб., 1958–1975 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене в 1958 р. як обласна експлуатаційна контора “Сільенерго” згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 18 січня 1958 р. Згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 30 вересня 1960 р. перейменована в енергетичне експлуатаційне управління сільського господарства. Згідно з наказом Міністерства енергетики і електрифікації УРСР від 13 березня 1972 р. Херсонське енергетичне експлуатаційне управління сільського господарства, дирекція підстанцій, які будуються, та ліній електропередач були перетворені в Херсонське обласне підприємство сільських електромереж.

Підпорядковувалося Головному управлінню сільської електрифікації “Укрголовсільенерго” Міністерства сільського господарства УРСР, з квітня 1961 р. – Українському республіканському тресту сільських електростанцій і електромереж “Укрсільенерго”, з лютого 1964 р. – Головному управлінню сільської електрифікації Міністерства енергетики і електрифікації УРСР.

Здійснювало експлуатацію сільських електростанцій, високовольтних ліній електропередач, технічне обслуговування підстанцій, капітальне будівництво, розширення сільських електроустановок.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1968 р., останнє – 1982 р.

Накази начальника підприємства. Положення про Херсонську обласну контору (1958). Протоколи виробничих і технічних нарад. Семирічний, п’ятирічний, річні плани електрифікації сільського господарства, фінансові, по праці, капітальному будівництву. Технічні звіти обласного управління і районних електромереж. Аналізи, звіти, відомості про виконання виробничої програми, плану електрифікації сільського господарства, введення в експлуатацію нових електроустановок. Накази, звіти, відомості про впровадження нової техніки, винаходів і раціоналізаторських пропозицій, механізацію виробничих процесів. Документи про передачу енергосистем колгоспів і радгоспів на баланси районних електромереж. Характеристики трансформаторних підстанцій і ліній електропередач. Розрахунки рентабельності виробництва. Акти прийому в експлуатацію електроустановок і підстанцій. Кошториси видатків, штатні розписи, звіти про виробничо-фінансову діяльність районних електромереж. Соцзобов’язання і відомості про їх виконання. Документи профкому.

Херсонське обласне управління промисловості будівельних матеріалів Міністерства промисловості будівельних матеріалів УРСР

Ф. Р-2225, 167 од. зб., 1944–1960 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене 7 грудня 1944 р.

Підпорядковувалося Наркомату, з 1956 р. – Міністерству промбудматеріалів УРСР. Ліквідоване відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 22 серпня 1960 р. і згідно з рішенням облвиконкому від 29 серпня 1960 р.

Здійснювало керівництво і контроль за діяльністю підприємств промисловості будівельних матеріалів.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1960 р., останнє – 1963 р. У 1992 р. розсекречено 15 од. зб. У 1982–1988 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 289 од. зб.

Накази Наркомату промисловості будівельних матеріалів УРСР (1944), начальника обласного управління (1944–1946). Протоколи виробничо-технічних нарад. плани капітального будівництва, по праці і собівартості продукції, промфінплани (1950–1960), титульні списки. Виробничо-технічні паспорти підвідомчих підприємств (1948). Звіти, огляди про виконання планів випуску валової продукції підвідомчими підприємствами. Анкети підприємств місцевої промисловості з даними про час їх утворення (1944). Анкети Всесоюзного перепису установ і підприємств місцевої промисловості, характеристики підприємств. Акти збитків, вчинених нацистськими загарбниками підприємствам і відомості про їх відновлення (1944). Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність управління і підвідомчих підприємств. Документи з особового складу (1947).

Херсонський трест промисловості будівельних матеріалів Міністерства промисловості будівельних матеріалів УРСР

Ф. Р-1140, 842 од. зб., 1963–1975 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створений відповідно до розпорядження Ради Міністрів УРСР від 2 лютого 1963 р. і Чорноморського раднаргоспу від 1 березня 1963 р.

Підпорядковувався Управлінню промисловості будівельних матеріалів Чорноморського раднаргоспу, з 1966 р. – Міністерству промисловості будівельних матеріалів УРСР.

Ліквідований у серпні 1975 р. відповідно до постанови Президії Ради Міністрів УРСР від 7 серпня 1975 р.

Керував діяльністю заводів будівельних матеріалів і райпромкомбінатів на території Миколаївської і Херсонської областей.

Фонд II категорії. Документи на зберігання надійшли в 1978 р. У 1990 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 192 од. зб.

Наказ управління промбудматеріалів Чорноморського раднаргоспу про організацію тресту (1963). Накази управляючого. Протоколи ради директорів (1967, 1970–1973), технічної ради (1965–1974), виробничих нарад (1969), ради

наукової організації праці (1969). Техпромфінплани, плани з виробництва, собівартості продукції, по праці, фінансові плани, плани капіталовкладень і ліміти фінансування. Аналізи, звіти про виконання планів з виробництва, собівартості, випуску валової і товарної продукції, капітального будівництва, по праці і заробітній платі. Протоколи, плани, звіти, довідки про впровадження передової технології, механізації і автоматизації виробничих процесів, нової техніки, винаходів і рацпропозицій, будівництво і реконструкцію заводів, стан охорони праці і техніки безпеки на підприємствах. Плани розвитку гірських робіт, відомості про виконання плану добувних, скрушних робіт і рекультивацію земель. Розпорядження, накази, акти про передачу райпромкомбінатів тресту культпобуттоварів до складу тресту промбудматеріалів (1963). Колективні договори, соціалістичні зобов'язання і відомості про їх виконання. Документи про нагородження орденами і медалями робітників і службовців. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Документи профкому.

Херсонське обласне виробниче об'єднання будівельних матеріалів Міністерства промисловості будівельних матеріалів УРСР

Ф. Р-4034, 207 од. зб., 1975–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене в серпні 1975 р. згідно з наказом Міністерства промисловості будівельних матеріалів УРСР від 5 серпня 1975 р.

Підпорядковувалося Міністерству промисловості будівельних матеріалів УРСР і Головному управлінню стінових і в'язучих матеріалів.

Керувало роботою підвідомчих підприємств з виробництва стінових і в'язучих матеріалів.

З лютого 1994 р. – ВАТ Херсонський комбінат стінових та в'язучих матеріалів.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання в 1993 р. Очікується надходження з 1986 р. від архіву установи.

Накази директора. Протоколи засідань технічної ради і виробничих нарад. Аналізи виконання плану випуску готової продукції. Документи про вдосконалення технології, впровадження нової техніки, організацію соцзмагання. Штатні розписи, кошториси видатків, фінансові плани, звіти про виробничо-фінансову діяльність об'єднання і підвідомчих підприємств.

Херсонське обласне управління ремонтних підприємств Головного управління ремонтних підприємств

Ф. Р-2233, 192 од. зб., 1953–1958 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 7 травня 1953 р. і згідно з наказом Міністерства сільського господарства і заготівель УРСР від 3 липня 1953 р.

Ліквідоване у 1958 р. згідно з наказом Головного управління ремонтних підприємств Міністерства сільського господарства УРСР від 14 червня 1958 р.

Керувало підприємствами по ремонту сільгосптехніки колгоспів, радгоспів і МТС.

Накази начальника. Протоколи нарад, листування з Головним управлінням ремонтних підприємств, обласним управлінням сільського господарства, радгоспами про придбання і ремонт машин. Штатні розписи, кошториси видатків. Відомості на видачу заробітної плати працівникам.

Херсонське обласне управління легкої промисловості Міністерства легкої промисловості УРСР (обллегпром)

Ф. Р-1202, 229 од. зб., 1944–1948 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створене згідно з рішенням Херсонського обкому КП(б)України і облвиконкому від 10 травня 1944 р.

Підпорядковувалося Наркомату, з травня 1946 р. – Міністерству легкої промисловості УРСР.

Ліквідоване в 1948 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 30 серпня 1948 р.

Керувало та координувало роботу підприємств.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1948 р., останнє – 1980 р. У 1992 р. розсекречено 23 од. зб. У 1981–1985 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 193 од. зб.

Накази, циркуляри і розпорядження обллегпрому. Промислово-фінансові плани, плани капітальних робіт обллегпрому і підвідомчих підприємств. Звіти про фінансово-господарську діяльність обллегпрому та підвідомчих підприємств, випуск і реалізацію готової продукції, виконання планів товарообігу, відбудову і реконструкцію підвідомчих підприємств, якість товарів, виконання норм виробітку, чисельність робітників і службовців (1946–1948). Документи про організацію Генічеського та Іванівського взуттєво-швейних комбінатів (1946), зниження собівартості продукції, соціалістичне змагання підприємств легкої промисловості області, впровадження стахановських методів праці, розвиток раціоналізації і винахідництва (1946–1947). Плани і звіти про працевлаштування інвалідів Великої Вітчизняної війни (1947). Акти прийому-передачі підприємств легкої промисловості в інші відомства (1946, 1948). Акти про збитки, заподіяні нацистськими окупантами Херсонським взуттєвій і швейній фабрикам, взуттєво-швейному комбінату (1944).

Херсонський міжобласний трест по заготівлі і переробці бавовни “Заготбавовнотрест” республіканського управління “Укрзаготбавовнопром” Міністерства бавовництва УРСР

Ф. Р-990, 1109 од. зб., 1944–1952 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1932 р. відповідно до постанови РНК СРСР від 13 лютого 1932 р. у м. Херсоні як Всеукраїнський трест по заготівлі бавовни – “Укрзаготбавовнотрест”.

Підпорядковувався Всесоюзному державному об’єднанню по заготівлі бавовни – “Союззаготбавовні”, у 1933 р. – Наркомату легкої промисловості СРСР.

Припинив діяльність у серпні 1941 р. і відновив її у квітні 1944 р.

Згідно з наказом Міністерства легкої промисловості УРСР від 31 грудня 1949 р. “Укрзаготбавовнотрест” перетворений у Херсонський міжобласний трест по заготівлі й переробці бавовни “Заготбавовнотрест” і згідно з наказом Міністерства бавовництва УРСР від 12 червня 1950 р. перейшов у систему республіканського управління “Укрзаготбавовнопром” Міністерства бавовництва УРСР.

Ліквідований у 1952 р. згідно з наказом Міністерства бавовництва УРСР від 25 липня 1952 р.

Керував роботою міжрайонних заготівельних контор і бавовнозаводів, які були утворені в Генічеську, Каховці, Миколаєві, Скадовську, Херсоні.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1952 р., останнє – 1983 р. У 1990 р. розсекречено 24 од. зб. У 1958–1981 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 246 од. зб. Інформація використовувалась у наукових виданнях.

Накази, розпорядження, інструкції “Укрзаготбавовнотресту” і “Заготбавовнотресту”. Статути і положення Всесоюзного державного об’єднання по заготівлі бавовни “Союззаготбавовна” (1932), Всеукраїнського тресту “Укрзаготбавовнотрест” (1936), міжрайонних контор, заготпунктів, бавовнозаводів. Бюлетені “Укрзаготбавовнотресту” (1934, 1935). Протоколи Всеукраїнських нарад бавовноробів (1934–1936), засідань правління “Укрзаготбавовнотресту” (1933–1941, 1944–1949), виробничих, технічних, експертних нарад співробітників тресту і робітників бавовнозаводів (1933–1941, 1945–1950). П’ятирічний план бавовносіяння в Україні (1933–1937), промфінплани тресту і бавовнозаводів (1935–1937, 1945–1951). Звіти, доповіді, інформації, зведення тресту і бавовнозаводів, заготконтор і пунктів про посіви, заготівлю і переробку бавовни-сирцю, якість і збут продукції (1932–1940, 1944–1948). Кон’юнктурні огляди роботи бавовняної промисловості УРСР і області (1933, 1945–1947). Звіти і доповіді про реконструкцію бавовницької колгоспної мережі, будівництво і реконструкцію бавовнозаводів України (1935, 1945–1951), у т.ч. в м. Херсоні (1932). Зведення про хід соцзмагання на підприємствах тресту, присвоєння звання “Бригада відмінної якості” і “Відмінник соцзмагання”, умови соцзмагання і списки стахановських ланок, що виростили високі врожаї бавовни (1934, 1935, 1938, 1945–1950). Листування з Ташкентським бавовнозаводом про обмін досвідом роботи (1933–1935). Звіти і зведення про впровадження раціоналізаторських пропозицій на бавовнозаводах (1946–1948, 1951). Відомості про роботу курсів бавовноробів. Документи з історії бавовносіяння на Херсонщині, організації “Укрзаготбавовнотресту”, міжрайконтор і бавовнозаводів (1932–1940). Відомості і карти районування посівів бавовнику, посівні площі в бавовносійних районах УРСР і Херсонській області, дислокації бавовнозаводів і бавовнопунктів (1932, 1934, 1945–1948, 1950).

Управління харчової промисловості виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-3448, 1491 од. зб., 1944–1949, 1954–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене згідно з рішенням облвиконкому від 23 травня 1944 р. як відділ харчової промисловості облвиконкому.

Ліквідоване згідно з рішенням облвиконкому від 18 квітня 1949 р. Знову відновило свою діяльність як управління промисловості продовольчих товарів відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 20 березня 1954 р. і рішення облвиконкому від 6 квітня 1954 р.

З березня 1963 р. по грудень 1965 р. управління припиняло діяльність, передавши функції тресту промисловості продовольчих товарів Чорноморського раднархозу. Почало діяльність як управління харчової промисловості облвиконкому відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 14 грудня 1965 р. і рішення облвиконкому від 25 грудня 1965 р.

Ліквідоване відповідно до постанови ЦК Компартії України, Ради Міністрів УРСР від 10 грудня 1985 р., наказу Держагропрому УРСР від 15 січня 1986 р., наказу Херсонського облгагропрому від 19 лютого 1986 р.

Керувало підприємствами харчової промисловості.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1963 р., останнє – 1986 р.

Постанови, розпорядження, накази Наркомату (1944–1945), Міністерства харчової промисловості УРСР (1946–1949, 1957, 1966–1967, 1972), Міністерства промисловості продовольчих товарів УРСР (1954–1956), Чорноморського раднархозу (1963–1964), начальника (1944–1957, 1959, 1966–1984), управляючого трестом (1965). Протоколи засідань ради директорів (1980–1983), технічної ради (1970–1976, 1980–1984), ради НОП (1980–1984), науково-практичних конференцій (1973, 1980). Статути обласного млинового тресту (1944), Херсонського тресту промисловості продовольчих товарів (1963), підвідомчих підприємств (1970–1973), положення про Прогнойські соляні промисли (1944), районні харчові комбінати (1946). П'ятирічний план відбудови і розвитку підприємств харчової промисловості (1956–1950), промфінплани, плани виробництва і реалізації продукції, собівартості, по праці. Аналізи, звіти про їх виконання. Відомості про рентабельність, випуск нових видів продукції. Документи про видобуток мінеральної води типу “Нарзан” у м. Херсоні (1959). Плани, звіти, відомості про впровадження у виробництво нової техніки і передової технології, раціоналізаторську і винахідницьку роботу. Комплексна програма скорочення ручної праці, підвищення ефективності використання трудових ресурсів (1981–1985). Документи про підсумки Всесоюзного громадського огляду ефективності використання сировини, матеріалів і паливно-енергетичних ресурсів (1973–1976, 1983), роботу науково-технічного товариства (1974–1976). Звіти, доповідні записки, відомості про діяльність облхарчопрому, підвідомчих підприємств і райхарчокомбінатів. Доповідна записка про стан Херсонських і Прогнойських соляних промислів (1944). Відомості про нагородження працівників урядовими нагородами (1966–1968, 1971–1975, 1980, 1984). Акти збитків, заподіяних нацистськими окупантами підприємствам харчової промисловості області (1944). Штатні розписи, кошториси видатків (1946–1949, 1956, 1960–1966, 1970–1984), звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

Херсонський обласний трест сільськогосподарського млинарства Міністерства харчової промисловості УРСР

Ф. Р-1969, 244 од. зб., 1944–1956 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений згідно з рішенням облвиконкому від 15 травня 1944 р. Підпорядковувався Наркомату, з 1946 р. – Міністерству харчової промисловості УРСР.

Ліквідований відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 12 березня 1956 р. згідно з рішенням облвиконкому від 1 квітня 1956 р.

Здійснював керівництво підвідомчими підприємствами, організовував переробку зерна і олійних культур та збут продуктів.

Накази Наркомату харчової промисловості УРСР (1944–1946), управляючого трестом. Статут тресту (1952). Зведені виробничо-фінансові плани, плани собівартості продукції і відомості про їх виконання. Накази, плани, кошториси про відновлення та капітальне будівництво млинів, охорону праці й техніку безпеки. Паспорти млинів (1948).

Виробничо-торговельне підприємство “Херсонхліб” Територіального виробничого об’єднання хлібопекарної промисловості

Ф. Р-4014, 413 од. зб., 1976–1996 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене згідно з наказом Міністерства харчової промисловості УРСР від 27 лютого 1976 р. і рішенням облвиконкому від 22 червня 1976 р. обласне виробниче об’єднання хлібопекарської промисловості. Згідно з рішенням ради директорів об’єднання від 12 листопада 1991 р. створено виробничо-торговельне підприємство “Херсонхліб”.

Підпорядковувалося Українському промислому об’єднанню хлібопекарної промисловості, з 1991 р. – Територіальному виробничому об’єднанню хлібопекарної промисловості.

Здійснювало керівництво і контроль за виробництвом хліба, хлібобулочних і кондитерських виробів в області.

З грудня 1999 р. – ВАТ “Херсонський хлібокомбінат”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1989 р., останнє – 2002 р. Очікується надходження документів з 1997 р. від архіву установи.

Накази Міністерства харчової промисловості УРСР, Українського об’єднання хлібопекарної промисловості, генерального директора. Промфінплани, плани виробництва, собівартості продукції, по праці; аналізи, звіти про їх виконання. Документи про розробку і впровадження комплексної системи управління якістю продукції. Довідки, відомості, листування про виробництво товарів народного споживання, підвищення ефективності праці, освоєння нових видів продукції, виконання завдань по економічному вживанню хліба і хлібобулочних виробів, дотримання державної дисципліни цін на підприємствах об’єднання. Накази, рішення, листування про реорганізацію об’єднання. Документи про проведення оглядів-конкурсів з економії і бережливості матеріаль-

них та енергетичних ресурсів, підвищення культури й естетики виробництва, покращення умов праці, побуту і відпочинку жінок. Штатні розписи. Фінансові плани, звіти про фінансово-господарську діяльність об'єднання, Бериславського, Генічеського, Новокаховського і Херсонського хлібозаводів і комбінатів. Списки працівників, відзначених урядовими нагородами. Документи профкому.

Херсонське обласне управління хлібопродуктів Міністерства заготівель УРСР

Ф. Р-2066, 1707 од. зб., 1944–1986 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене як обласна контора “Південзаготзерно” відповідно до рішення облвиконкому від 14 травня 1944 р. Згідно з Указом Президії Верховної Ради СРСР від 31 травня 1956 р. і відповідно до постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 30 травня 1956 р. реорганізоване в обласне управління хлібопродуктів.

Підпорядковувалося Всесоюзному об'єднанню “Південзаготзерно” Наркомату заготівель СРСР, з 1946 р. – Міністерству заготівель СРСР, з 1957 р. – Міністерству хлібопродуктів УРСР, з 1960 р. – Міністерству заготівель УРСР.

Займалося укладанням договорів на закупку зерна, олійних культур, сортового насіння зернових і трав'яного борошна, забезпечувало закупку цієї продукції, сприяло будівництву нових підприємств, їх реконструкції та технічному оснащенню.

З березня 1998 р. – Херсонське обласне дочірнє підприємство Державної акціонерної компанії “Хліб України”.

Фонд II категорії. Перше надходження в 1955 р., останнє – 1999 р. У 1992 р. розсекречено 85 од. зб. У 1982–1989 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 170 од. зб. Очікується надходження документів з 1987 р. від архіву установи.

Накази, постанови Наркомату СРСР, Міністерства заготівель СРСР, Всесоюзного об'єднання “Південзаготзерно”, начальника управління. Протоколи ради директорів, агрономічної конференції, засідань технічної ради, виробничих нарад. Плани виробництва промислової продукції, капітального будівництва, господарської діяльності підвідомчих організацій. Звіти про якість і кількість переробленого зерна та роботу круп'яних підприємств, будівництво заготпунктів, елеваторів, зерноскладів, рисових заводів і акти про введення їх в експлуатацію. Соціалістичні зобов'язання та звіти про їх виконання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність управління та підвідомчих установ. Акти збитків, заподіяних нацистськими окупантами (1944). Документи профкому.

Херсонське обласне об'єднання м'ясної промисловості Міністерства м'ясної і молочної промисловості УРСР

Ф. Р-3999, 990 од. зб., 1970–1993 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене згідно з наказом Міністерства м'ясної і молочної промисловості УРСР від 3 липня 1970 р. на базі ліквідованих обласної контори “Заготхудоба” і виробничого об'єднання “Укрголовм'ясо”.

Здійснювало керівництво і контроль над заготівлею, відгодівлею, переробкою худоби і птиці і реалізацією готової продукції.

З липня 1996 р. – ВАТ “Херсонський м’ясокомбінат”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1985 р., останнє – 1988 р. Очікується надходження документів з 1994 р. від архіву установи.

Накази генерального директора об’єднання. Протоколи засідань ради директорів, виробничих нарад, технічної ради. Стенограма кущової республіканської наради Міністерства м’ясної і молочної промисловості УРСР в м. Херсоні про заходи по посиленню боротьби з розкраданням соціалістичної власності (1974). Плани, звіти про роботу, стан капітального будівництва, впровадження нової техніки, винаходів і раціоналізаторських пропозицій. Техніко-економічні показники роботи м’ясокомбінатів. Розрахункові таблиці до виробничо-фінансових планів. Документи про технічний стан, якість, виробництво нових видів продукції, проведення “Дня якості” на підприємствах об’єднання. Акти дегустаційних комісій. Плани виробництва зерна і кормових культур, закупівлі худоби, відгодівлі молодняка. Звіти, довідки, відомості, листування про виробництво і собівартість продукції рослинництва, стан тваринництва, наявність і стан сільськогосподарської техніки, механізації тваринницьких ферм, відвантаження худоби в інші області УРСР, експорт жирів і кісток в Єгипет і на Кубу. Звіти про фінансово-господарську діяльність об’єднання, м’ясокомбінатів, заготконтор, відгодівельних радгоспів. Договори, соціалістичні зобов’язання Херсонського, Миколаївського, Кримського об’єднань, колективів підприємств і відомості про їх виконання. Документи про представлення працівників до нагородження знаками “Ударник п’ятирічки”, “Переможець соціалістичного змагання”, до присвоєння почесного звання “Кращий за професією”. Акти збитків, заподіяних нацистськими окупантами (1944). Документи профкому.

Херсонське обласне виробниче об’єднання молочної промисловості Міністерства м’ясної і молочної промисловості УРСР

Ф. Р-1968, 2096 од. зб., 1944–1987 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене 17 травня 1944 р. як Херсонський трест маслосироробної промисловості (маслосирпром). Ліквідований згідно з наказом Міністерства м’ясної і молочної промисловості УРСР від 28 грудня 1965 р. і Укрголовмаслосирпрому від 7 січня 1966 р. і створено обласний молочний комбінат.

Згідно з наказом Міністерства м’ясної і молочної промисловості УРСР від 8 липня 1967 р. перейменований в обласне управління молочної промисловості. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 17 жовтня 1975 р. і наказу Міністерства м’ясної і молочної промисловості СРСР від 30 вересня 1975 р. реорганізоване в обласне виробниче об’єднання молочної промисловості.

Ліквідоване відповідно до постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 14 листопада 1985 р. і наказу Херсонського агропромислового комітету від 25 травня 1987 р. Підпорядковувалося Наркомату: з 1946 р. – Міністерству м’ясної і молочної промисловості УРСР, з 1957 р. – Херсонському, з 1963 р. – Чорноморському раднархозу, з 1965 р. – Міністерству м’ясної і молочної промисловості УРСР.

Керувало діяльністю підприємств молочної промисловості області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 1994 р. У 1990 р. розсекречено 7 од. зб. У 1979 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 45 од. зб. Інформація використовувалась у наукових виданнях.

Накази директора об'єднання. Протоколи виробничих нарад, засідань технічної ради, ради експертів. Плани економічного і соціального розвитку, виробництва продукції, товарообігу, собівартості, заготівлі молока, по праці, капітального будівництва і звіти про їх виконання. Техпромфінплани підвідомчих маслосирзаводів. Плани атестації молочної продукції на державний Знак якості. Аналізи, звіти, довідки про освоєння нових видів продукції, покращення якості й асортименту, виконання п'ятирічних планів, підвищення ефективності і якості роботи підприємств, впровадження передової техніки і механізації підприємств. Акти закладки масла в державний фонд п'ятирічки (1946). Документи про роботу ради директорів. Постанови, накази, довідки, відомості про проведення оглядів-конкурсів на кращу виробничу бригаду нового типу, краще підприємство з продуктивності праці. Угоди, довідки, відомості про дружні зв'язки з підприємствами соціалістичних країн (1980–1984). Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність об'єднання і підвідомчих підприємств. Документи профкому.

**Херсонське виробничо-аграрне об'єднання з садівництва, виноградарства, виноробної промисловості
“Херсонрадгоспвинпром” Головного управління
Ради Міністрів УРСР з садівництва, виноградарства
і виноробної промисловості**

Ф. Р-1958, 4483 од. зб., 1944–1959, 1963–1975, 1979–1984 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Відповідно до постанови РНК УРСР від 27 червня 1944 р. і наказу Наркомату харчової промисловості УРСР від 18 червня 1944 р. створене у серпні 1944 р. як Херсонський виноробний трест.

Ліквідований 1 січня 1960 р. відповідно до розпорядження Ради Міністрів УРСР від 15 грудня 1959 р.

Відповідно до постанови Ради Міністрів від 20 лютого 1963 р. і розпорядження Чорноморського раднаргоспу від 1 березня 1963 р. відновив роботу як Херсонський спеціалізований трест виноробних радгоспів “Радгоспвинтрест”. Відповідно до розпорядження Ради Міністрів УРСР від 12 січня 1983 р. і наказу Головинпрому УРСР від 12 січня 1983 р. реорганізований у Херсонське виробничо-аграрне об'єднання з садівництва, виноградарства і виноробної промисловості “Херсонрадгоспвинпром”.

Ліквідоване відповідно до постанови ЦК Компартії України і Ради Міністрів УРСР від 10 грудня 1985 р., згідно з наказами Президії Верховної Ради УРСР від 23 листопада 1985 р., Херсонського об'єднання “Херсонрадгоспвинпром” від 27 грудня 1985 р.

Підпорядковувалось Головному управлінню виноробної промисловості Міністерства харчової промисловості УРСР, з 1957 р. – управлінню харчової промисловості Херсонського, з 1963 р. – Чорноморського раднаргоспу, з 1972 р. – Голов-

ному управлінню Ради Міністрів УРСР із садівництва, виноградарства і виноробної промисловості.

Керувало діяльністю виноградарських радгоспів, виноробних комбінатів і заводів по виробництву виноградних, плодово-ягідних і лікєро-горілчаних виробів Миколаївської і Херсонської областей, після 1968 р. – Херсонської області.

Фонд II категорії. Перше надходження 1955 р., останнє – 1986 р. У 1990 р. розсекречено 2 од. зб. У 1979 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 38 од. зб. Інформація використовувалась у наукових виданнях.

Накази генерального директора. Статут тресту (1944, 1948). Стенограма республіканської наради активу працівників виноробної промисловості (1955). Протоколи міжобласної і обласних нарад директорів, спеціалістів Херсонського і Луганського виноробних трестів (1946), засідань технічних рад і дегустаційних комісій Головино СРСР, УРСР, тресту. Семирічні, п'ятирічні плани розвитку виноградарства і виробництва винпродукції тресту, підприємств і радгоспів (1945–1959). Зведені виробничо-фінансові плани, звіти, паспорти винкомбінатів, винзаводів, винрадгоспів Херсонської і Миколаївської областей. Плани, звіти про виконання землевпорядкувальних робіт, схеми землекористування радгоспів, сівозміни і структури посівних площ зернових і городніх культур, схематичні плани виноградників, маточників, садів (1948–1955). Звіти, довідки, листування про проведення агролісомеліоративних робіт, посадку лісозахисних насаджень, будівництво зрошувальних систем. Агротехнічні плани, звіти, доповіді, відомості про стан і розвиток виноградарства, садівництва, плодородзсадників і парникового господарства, контракцію плодів і винограду, селекцію виноградників. Документи інвентаризації садово-виноградних насаджень в радгоспах. Доповідні записки, відомості, листування про стан і розвиток тваринництва, племінної, ветеринарно-профілактичної і протиєпізоотичної роботи, здачу державі продуктів тваринництва. Техніко-виробничі показники, звіти про переробку винограду, насінневих і зерняткових плодів, техніко-хімічний і біологічний контроль на підприємствах. Звіти про впровадження досягнень науки і передового досвіду, розвиток раціоналізації, винахідництва і в радгоспах і на підприємствах. Документи профкому.

**Херсонське обласне виробниче аграрно-промислове об'єднання по плодоовочевій продукції
“Херсонплодоовочгосп” Міністерства плодоовочевого господарства УРСР**

Ф. Р-3966, 308 од. зб., 1981–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене відповідно до постанови ЦК КП України і Ради Міністрів УРСР від 19 лютого 1981 р. і рішення Херсонського облвиконкому від 6 березня 1981 р. на базі ліквідованого Херсонського спеціалізованого тресту овочевомолочних радгоспів.

Підпорядковувалось Міністерству плодоовочевого господарства УРСР.

Ліквідоване відповідно до постанови ЦК КППС і Ради Міністрів СРСР і наказу начальника об'єднання від 30 грудня 1985 р.

Керувало підприємствами консервної промисловості і овочевими радгоспами.
Фонд II категорії. Перше надходження – 1986 р., останнє – 1998 р.

Накази генерального директора. Протоколи засідань обласної виробничо-наукової конференції (1982), технічної ради. Комплексна цільова програма “Агрокомплекс” на 1981–1985 рр., відомості про впровадження у виробництво науково обґрунтованих систем землеробства (1984). Плани економічного і соціального розвитку підвідомчих радгоспів, виробничо-фінансові плани промислових підприємств. Стенограма проведення “Тижня відкритого листа” (1982). Аналізи виробничо-фінансової діяльності. Довідки, відомості про випуск продукції, впровадження в сільськогосподарське виробництво досягнень науки і передового досвіду, економічний стан об’єднання (1981), про роботу передових бригад овочівників (1984). Звіти про збір врожаю сільськогосподарських культур, стан тваринництва, вирощування овочевих культур за індустріальною технологією (1981–1985), виробничо-фінансову діяльність радгоспів.

**Відділ місцевої промисловості виконавчого комітету
Херсонської окружної ради робітничих, селянських
і червоноармійських депутатів**

Ф. Р-448, 87 од. зб., 1923–1930 рр. Опис, каталог. Укр., рос. мови.

Створений у 1923 р. як підвідділ місцевої промисловості окрвиконкому, в січні 1928 р. реорганізований у відділ місцевої промисловості окрвиконкому. Припинив діяльність у 1930 р. у зв’язку з ліквідацією округу. Здійснював керівництво і контроль за роботою місцевих промислових підприємств.
Фонд II категорії. Перше надходження – 1930 р., останнє – 1978 р.

Накази і циркуляри окружного відділу місцевої промисловості. Статути підвідомчих підприємств. Протоколи виробничих і технічних нарад, нарад директорів підприємств, засідань міжвідомчих комісій, ради промисловості секції міськвиконкому (1925–1929), комісії по мобілізації внутрішніх ресурсів. П’ятирічний план розвитку Херсонської державної швейної фабрики на 1928–1933 рр.; виробничі плани підвідомчих підприємств. Звіти, відомості й листування про виконання виробничих планів, реалізацію готової продукції. Контрольні показники розвитку місцевої промисловості (1928, 1929). Документи про реорганізацію підвідділу місцевої промисловості, будівництво підприємств округу, соляних промислів (1928). Акти обстеження роботи будівництв і підприємств (1928–1929). Листування, договори про оренду підприємств, продаж кольорових металів (1929). Акти прийому-передачі, дефектні й оціночні відомості підприємств (1923–1927).

**Херсонська виробничо-торговельна фірма “Волна” Українського
державного концерну місцевої промисловості “Укрмісцевпром”**

*Ф. Р-2006, 2051 од. зб., 1944–1963, 1966–1993 рр. Описи, каталог.
Рос., укр. мови.*

Створена у 1944 р. як відділ місцевої промисловості облвиконкому.

Згідно з наказом Міністерства місцевої та паливної промисловості УРСР від 15 липня 1953 р. реорганізований в обласне управління місцевої та паливної промисловості. В 1957 р. перейменоване в управління місцевої промисловості облвиконкому.

Припиняло діяльність з березня 1963 р. по грудень 1965 р. у зв'язку з передачею підвідомчих підприємств Чорноморському раднаргоспу. Відновило діяльність у 1966 р. як управління місцевої промисловості облвиконкому.

Ліквідоване згідно з наказом Міністерства місцевої промисловості УРСР від 11 серпня 1988 р. і на базі його підприємств створене обласне виробниче об'єднання "Волна".

Ліквідоване згідно з наказом концерну "Укрмісцевпром" від 20 серпня 1990 р. і рішенням ради директорів підприємств від 3 серпня 1990 р. і створена на добровільних засадах підприємствами місцевої промисловості області Херсонська виробничо-торговельна фірма "Волна".

Підпорядковувалась Міністерству місцевої промисловості УРСР, з серпня 1990 р. Українському державному концерну місцевої промисловості "Укрмісцевпром". Здійснювала керівництво підприємствами місцевої промисловості області, несла відповідальність за їх розвиток, науково-технічний прогрес, технічний рівень виробництва, якість продукції.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 1997 р. У 1981–1997 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 243 од. зб.

Накази директора (1945–1947, 1949, 1957–1963, 1967–1993). Положення про міські і районні промислові комбінати (1944), статuti виробничого об'єднання (1989) виробничо-торговельної фірми "Волна" (1990). Протоколи засідань ради директорів (1976–1982), колеґії (1982–1988), технічної ради; протоколи конференцій і засідань ради трудового колективу (1988–1990), зборів і засідань ради орендаторів (1992–1993). Плани виробництва, реалізації, собівартості продукції, по праці, капіталовкладень, організаційно-технічних заходів по підвищенню культури виробництва, покращенню умов праці, санітарно-оздоровчих заходів, впровадження і розповсюдження передової технології, механізації і автоматизації виробничих процесів. Аналізи, довідки про рентабельність виробництва продукції, розширення асортименту, випуск виробів з місцевої сировини і відходів виробництва. Звіти про діяльність управління, міських і районних промкомбінатів, торфопідприємств, фабрик і заводів. Документи про постачання на експорт продукції, бартерні операції з іноземними фірмами, створення спільних виробництв, участь у міжнародних ярмарках і виставках (1988–1989); про виробництво нових видів продукції, розвиток і впровадження нової техніки, покращення якості продукції, проведення на підприємствах "Дня якості", участь у Всесоюзному громадському огляді культури виробництва, оглядах-конкурсах на кращий колектив раціоналізаторів. Звіти, відомості про працевлаштування інвалідів, умови праці й побут жінок. Документи про соціалістичне змагання працівників місцевої промисловості Херсонської, Миколаївської, Кримської областей. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність управління і підвідомчих установ. Списки передовиків. Акти про збитки, заподіяні нацистськими окупантами підприємствам місцевої промисловості (1944–1946).

Херсонська обласна інспекція по охороні природи Державного комітету Ради Міністрів УРСР по охороні природи

Ф. Р-3943, 249 од. зб., 1967–1988. Отис. Рос., укр. мови.

Створена 14 жовтня 1967 р. згідно з наказом Державного комітету Ради Міністрів УРСР по охороні природи.

Підпорядковувалась Державному комітету Ради Міністрів УРСР по охороні природи. Здійснювала контроль за раціональним використанням і відтворенням природних ресурсів, охороною пам'яток природи, земельного фонду, за попередженням забруднення навколишнього середовища.

Накази начальника. Положення по обласну інспекцію по охороні природи. Протоколи засідань міжвідомчої ради з охорони навколишнього середовища. Плани заходів з природоохоронної діяльності. Звіти, довідки, доповідні записки, відомості про стан охорони природи, дотримання Водного Кодексу УРСР, контроль за використанням земель, охорону від забруднення атмосфери, охорону і раціональне використання Нижньодніпровських лісів, флори і фауни області. Документи про проведення обласних оглядів-конкурсів, науково-технічних конференцій з природоохоронної тематики. Листування з Держкомітетом УРСР, підприємствами і господарствами області з питань охорони природи і раціонального використання природних ресурсів.

ПІДПРИЄМСТВА ВАЖКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Херсонський нафтопереробний завод ім. С.Орджонікідзе

Ф. Р-1913, 1312 од. зб., 1935–1941, 1944–1989 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Будівництво заводу розпочато відповідно до постанови Одеського облвиконкому від 5 червня 1935 р. Пуск в експлуатацію відбувся 29 квітня 1938 р. У 1941 р. завод був евакуйований в м. Сизрань. Відновив діяльність у Херсоні в 1944 р. У серпні 1951 р. видав першу продукцію. З 1935 р. – Херсонський крекінг-завод, з 1946 р. – Херсонський нафтопереробний завод ім. Серго Орджонікідзе.

Підпорядковувався Наркомату нафтової промисловості СРСР, з березня 1946 р. – Міністерству нафтової промисловості Південних і Західних районів СРСР, з 1957 р. – Херсонському, з 1963 р. – Чорноморському раднаргоспам, з 1966 р. – управлінню нафтопереробної і нафтохімічної промисловості при Раді Міністрів УРСР, з 1972 р. – Головному управлінню нафтопереробної і нафтохімічної промисловості УРСР.

Переробляв нафту на бензин, рідкий газ, тракторний керосин, дизельне паливо. З березня 1994 р. – ВАТ “Херсоннафтопереробка”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1954 р., останнє – 2000 р. У 1992 р. розсекречено 59 од. зб. У 1982 р., 2002 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 187 од. зб. Очікується надходження документів з 1990 р. від архіву підприємства.

Інформація використовується у наукових і краєзнавчих виданнях.

Постанови, розпорядження, накази Наркомату нафтової промисловості СРСР, Міністерства нафтової промисловості Південних і Західних районів СРСР, Міністерства нафтопереробної і нафтохімічної промисловості СРСР, Управління нафтопереробної і нафтохімічної промисловості УРСР, директора заводу. Протоколи виробничих, технічних нарад, засідань технічної ради, ради молодих спеціалістів. Техпромфінплани, плани і звіти з виробництва продукції, в т.ч. експортної, собівартості, по праці, плани економічного і соціального розвитку. Економічні аналізи виконання планів собівартості продукції. Економічна характеристика і структура заводу. Техніко-економічні показники заводу. Проектно-технічна документація на обладнання заводу. Технологічні карти крекінг-установок. Документи про реконструкцію технологічних установок. Плани, звіти, довідки про механізацію, автоматизацію виробничих процесів, впровадження нової техніки, наукової організації праці, винаходів, раціоналізаторських пропозицій. Звіти, довідки, інформація про підсумки Всесоюзного громадського огляду ефективності використання матеріалів, паливно-енергетичних ресурсів, проведення огляду-конкурсу культури й естетики виробництва, на краще підприємство по впровадженню передового досвіду. Кошториси видатків, штатні розписи, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Акти про збитки, заподіяні заводу нацистськими окупантами (1944).

Виробниче об'єднання “Дніпро”

Ф. Р-882, 1399 од. зб., 1958–1994 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Розпочато будівництво заводу напівпровідникових приладів ім. Ф.Е.Дзержинського в 1958 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 8 березня 1958 р. Першу продукцію завод випустив у 1961 р. 3 червня 1961 р. – підприємство поштової скринька № 23, з червня 1966 р. – Херсонський завод напівпровідникових приладів. Згідно з наказом Міністерства електронної промисловості СРСР від 12 лютого 1979 р. на базі Херсонського заводу напівпровідникових приладів ім. 50-річчя СРСР організоване виробниче об'єднання “Дніпро”.

Підпорядковувалося управлінню суднобудівної промисловості Херсонського раднаргоспу, з 1963 р. – управлінню радіоелектронної, приладобудівної і електротехнічної промисловості Чорноморського раднаргоспу, з 1966 р. – Міністерству електронної промисловості СРСР.

Займалося розробкою та виробництвом випрямних кремнієвих діодів малої потужності, варикапів, логічних інтегральних схем та товарів культурно-побутового призначення.

З 1994 р. – ВАТ “Компанія “Дніпро”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1971 р., останнє – 2001 р. Очікується надходження документів з 1995 р. від архіву підприємства.

Накази, розпорядження директора (1960–1978), генерального директора (1979–1985). Положення про відділи і бюро заводу (1959, 1962, 1968). Протоколи технічних нарад (1964–1969, 1979–1985), постійно діючої комісії по якості (1962–1985), проведення нарад, “Днів якості” (1962–1985). Техпромфінплани (1965–1971), плани виробництва, собівартості продукції, по праці і звіти про їх виконання (1966–1985). Норми виробітку та розцінки на продукцію (1963–1985).

Плани, звіти про розвиток і впровадження нової техніки, наукової організації виробництва і праці, винаходів і раціоналізаторських пропозицій, проведення науково-дослідних, експериментально-конструкторських робіт. Фінансові плани, плани капіталовкладень і звіти про їх виконання. Документи про відведення земельних ділянок для будівництва (1960–1964). Акти здачі об'єктів в експлуатацію. Кошториси видатків, штатні розписи (1960–1985), звіти про виробничо-фінансову діяльність і капітальне будівництво. Документи завкому.

Дочірнє підприємство “Херсонський суднобудівний-судноремонтний завод”

Ф. Р-928, 783 од. зб., 1922–1925, 1933–1941, 1944–1995 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мова.

Згідно з Декретом РНК РСФСР від 28 червня 1918 р. суднозавод і верф Вадона (збудована у 1853 р. на базі купецьких верфей, заснованих у 1805 р.) були націоналізовані і створений завод, який з березня 1920 р. розпочав капітальний ремонт суден. З 1925 р. – Головні ремонтні майстерні ім. III Комінтерну, з 1931 р. – судноремонтний завод ім. III Комінтерну, з 1949 р. – Херсонський суднобудівний і судноремонтний завод ім. III Комінтерну, з листопада 1992 р. – дочірнє підприємство “Херсонський суднобудівний-судноремонтний завод”.

У 1941 р. був евакуйований у м. Тюмень, відновив свою діяльність у м. Херсоні в квітні 1944 р.

Підпорядковувався Херсонському груповому управлінню металообробних заводів середньої індустрії, з жовтня 1921 р. – Нижньодніпровсько-Бузькому лінійному відділу Південного округу шляхів сполучення, а з лютого 1922 р. – Дніпровському управлінню річкового пароплавства. До 1956 р. підпорядковувався Головному управлінню Міністерства річкового флоту СРСР, з 1956 р. – Головному управлінню Дніпровського річного пароплавства, з 1965 р. – Головному управлінню річкового флоту при Раді Міністрів УРСР, з 1990 р. – Міжгалузовому державному об'єднанню “Головрічфлот” УРСР, з листопада 1992 р. – Державній акціонерній судноплавній компанії “Укррічфлот”.

Займалося будівництвом пасажирських теплоходів, нафтоналивних танкерів, буксирів, землесосів, ремонтом суден.

З квітня 2000 р. – Херсонська філія акціонерної судноплавної компанії “Укррічфлот” – “Херсонський суднобудівний-судноремонтний завод ім. Комінтерну”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1940 р., останнє – 2000 р. У 1990–1992 рр. розсекречено 49 од. зб. У 1984 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 85 од. зб. Очікується надходження документів з 1996 р. від архіву підприємства.

Інформація використовується у наукових і краєзнавчих виданнях.

Розпорядження, накази директора (1923–1925, 1944–1946, 1949–1950, 1959, 1961–1995). Бюлетені Нижньодніпровського держпароплавства (1924). Протоколи виробничих і технічних нарад, нарад при директорі заводу. Виробничо-фінансові плани заводу (1944–1963, 1986–1992), плани виробництва, собівартості продукції, по праці, впровадження нової техніки. Кон'юнктурні огляди, звіти, доповіді про виконання виробничих планів, планів капітального будівництва, реконструкції заводу, впровадження нової техніки, винаходів та раціоналізатор-

ських пропозицій, про роботу з кадрами. Документи про святкування 150-річчя заводу (1956), роботу комсомольсько-молодіжних бригад (1948). Колективні договори, соціалістичні зобов'язання та відомості про їх виконання. Штатні розписи, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Довідка про збитки, заподіяні заводу нацистськими окупантами (1944). Документи завкому.

Херсонський судноремонтний завод ім. Куйбишева

Ф. Р-984, 1050 од. зб., 1930–1937, 1944–1993 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Заснований у 1930 р. як суднобудівельна і судноремонтна верф Українським чорноморським державним рибним трестом. У 1935 р. верфі було присвоєно ім'я В.В.Куйбишева. В 1941 р. припинила діяльність і відновила її у 1944 р. З 1952 р. судноверф реорганізована у судноремонтний завод ім. В.В. Куйбишева.

Підпорядковувався Укрчорноморрибтресту, з січня 1947 р. – Головному управлінню суднобудування і судноремонту Міністерства рибної промисловості СРСР, з 1953 р. – Головному управлінню рибної промисловості Азово-Чорноморського басейну, з 1976 р. – Всесоюзному промислому об'єднанню по ремонту флоту “Ремрибфлот”.

Будував середні і малотоннажні риболовецькі сейнери, рибонаглядові катери, плавучі доки, санітарно-технічні судна, ремонтував судна риболовецького флоту. З грудня 2002 р. – ВАТ Херсонський судноремонтний завод ім. Куйбишева.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1941 р., останнє – 2001 р. У 1957 р., 1992 р. розсекречено 62 од. зб. У 1984 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 333 од. зб. Очікується надходження документів з 1994 р. від архіву підприємства. Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Накази, постанови Ради Народних Комісарів СРСР, Ради Міністрів УРСР, Наркомату водного транспорту, Українського чорноморського рибного тресту, Міністерства рибної промисловості СРСР, Головного управління суднобудування і судноремонту (1930і–1937, 1948–1957). Наказ Міністерства рибного господарства СРСР про нагородження Почесною грамотою колективу заводу (1972). Статут Херсонської судноверфі (1947). Протоколи виробничих та технічних нарад, господарських активів (1937, 1950), нарад передовиків-стахановців (1936, 1952). Техпромфінплани (1958–1993), фінансові плани (1967–1993), плани собівартості продукції, по праці, капітального будівництва (1932, 1935, 1936, 1944–1993). Звіти і таблиці собівартості готової продукції і судноремонту, про виконання норм виробітку, плану механізації і впровадження нової техніки, випуску товарів народного споживання, техніко-економічні показники верфі (1937, 1951). Приймально-здавальні акти нових суден. Документи про впровадження винаходів та раціоналізаторських пропозицій, передового досвіду, участь заводу у Всесоюзному змаганні підприємств і колгоспів рибної промисловості. Колективні договори, соціалістичні зобов'язання та підсумки їх виконання (1936–1938, 1950, 1993). Документи про підготовку судових теслярів і суднобудівників із шкіл ФЗН (1948). Інформації Міністерства рибної промисловості СРСР, рішення Херсонського облвиконкому і акти обстеження стану

Херсонської судноверфі (1947, 1949, 1950). Штатні розписи, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Документи завкому.

Херсонське суднобудівне виробниче об'єднання ім. 60-річчя Ленінського комсомолу

Ф. Р-2359, 2156 од. зб., 1947–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Відповідно до постанови РНК СРСР від 27 листопада 1945 р. і згідно з наказом Міністерства суднобудівної промисловості СРСР від 16 листопада 1946 р. розпочато будівництво суднобудівного заводу. В 1951 р. випущено першу продукцію. З 1951 р. – завод-поштова скринька № 102, з 1966 р. – Херсонський суднобудівний завод, з 1971 р. – ордена Леніна Херсонський суднобудівний завод. Згідно з наказом Міністерства суднобудівної промисловості СРСР від 9 серпня 1976 р. створене об'єднання в складі Херсонського суднобудівного заводу, суднобудівного заводу “Паллада” і ЦКБ “Смарагд”.

Згідно з наказом Міністерства суднобудівної промисловості СРСР від 24 листопада 1978 р. іменувався як Херсонське суднобудівне об'єднання ім. 60-річчя Ленінського комсомолу.

Підпорядковувався Міністерству суднобудівної промисловості СРСР, з 1953 р. – Міністерству транспортного і важкого машинобудування СРСР, з 1954 р. – Міністерству суднобудівної промисловості СРСР, з 1957 р. – Управлінню суднобудівної промисловості раднаргоспу, з 1965 р. – Міністерству суднобудівної промисловості СРСР.

Випускав великотоннажні танкери і суховантажі.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1962 р., останнє – 2001 р. У 1984 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 531 од. зб. Очікується надходження документів з 1986 р. від архіву підприємства.

Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Накази, постанови, розпорядження Ради Міністрів СРСР, Міністерства суднобудівної промисловості СРСР, Міністерства транспортного і важкого машинобудування СРСР, Херсонського, Чорноморського раднаргоспу (1947–1973). Накази генерального директора об'єднання (1976–1985), директора суднобудівного заводу (1952–1985), директора суднобудівного заводу “Паллада” (1976–1985); розпорядження головного інженера об'єднання (1979–1985). Протоколи технічних нарад (1956–1967), технічної наради головних технологів і робітників технічних служб суднобудівних заводів Півдня (1957), наради при головному інженері Чорноморського державного морського пароплавства про перспективи будівництва суден на Херсонському суднозаводі (1960), засідань комітету народного контролю (1976–1985). Статут суднобудівного виробничого об'єднання (1976). Семирічний план розвитку і впровадження нової техніки та проведення науково-дослідної роботи (1959–1965). Виробничі плани заводу та цехів, плани впровадження механізації і автоматизації виробничих процесів (1953–1959), з праці (1960–1965), капітального будівництва, фінансові плани (1965–1967). Звіти, доповіді, відомості і листування про виконання виробничих планів, планів капітального будівництва, використання виробничого устаткування, механізацію трудомістких процесів, розвиток і впровадження нової техніки. Акти про прийом суден в експлуатацію (1952–1983). Протоколи I обласної конференції Всесоюзного товариства винахідників і раціоналізаторів (1958).

Колективні договори і відомості про їх виконання. Документи про розвиток соціалістичного змагання на заводі, організацію і роботу бригад комуністичної праці. Списки нагороджених орденами і медалями, значком “Відмінник соцзмагання УРСР” (1954–1975). Довідка про роботу працівників заводу в підшефних колгоспах (1960). Документи про будівництво заводу, житлове будівництво, будівництво судномеханічного технікуму, профтехучилища, курортного містечка у с. Новій Олексіївці Скадовського району, піонерського табору, водної станції; листування з суднобудівними заводами Радянського Союзу, Німецької Демократичної Республіки, Польщі, Болгарії, Фінляндії, Швеції по обміну досвідом роботи (1957–1961). Документи завкому.

Херсонський суднобудівний завод “Паллада”

Ф. Р-2135, 1580 од. зб., 1944–1976 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Заснований у 1936 р. як завод по будівництву доків і ремонту суден.

В 1941 р. припинив діяльність і відновив її в 1944 р. Згідно з розпорядженням РНК СРСР від 7 червня 1944 р. і наказом Наркомату морського флоту СРСР від 14 червня 1944 р. перейменованій в Херсонську суднобудівну верф, з 1958 р. – Херсонська верф залізобетонного суднобудування. Згідно з наказом Міністерства суднобудівної промисловості СРСР від 17 липня 1970 р. перейменована у Херсонський суднобудівний завод “Паллада”. Згідно з наказом Міністерства суднобудівної промисловості СРСР від 9 серпня 1976 р. завод “Паллада” ввійшов до складу Херсонського суднобудівного виробничого об’єднання.

Підпорядковувався Наркомату морського флоту СРСР, з 1954 р. – Міністерству морського флоту СРСР, з 1958 р. – Управлінню суднобудівної промисловості Херсонського раднаргоспу, з 1963 р. – Міністерству суднобудівної промисловості СРСР.

Виробляв плавучі доки.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 2001 р. У 1993 р. розсекречено 42 од. зб. У 1985 р., 1983 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 31 од. зб. Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Накази, постанови, розпорядження Міністерства морського флоту СРСР, Міністерства суднобудівної промисловості СРСР, Херсонського раднаргоспу (1946–1973). Накази, розпорядження директора заводу (1948–1976), головного інженера (1968–1976). Протоколи технічних нарад, комісії з якості продукції. П’ятирічний план реконструкції й відбудови верфі (1946), технічні проекти і робочі креслення будівництва і реконструкції цехів (1946–1951). Плани виробництва товарної і валової продукції, з праці, фінансові плани. Аналізи, звіти, довідки, відомості про виконання планів випуску продукції, виробництва товарів культурно-побутового призначення, капітального будівництва, з праці, розвитку і впровадження нової техніки, винаходів і раціоналізаторських пропозицій. Документи про будівництво і здачу в експлуатацію доків. Протоколи, відомості, довідки, соцзобов’язання про соціалістичне змагання колективу заводу. Акти про збитки, заподіяні заводу нацистськими окупантами (1944). Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність.

Дніпровський суднобудівний завод

Ф. Р-3708, 390 од. зб., 1958–1967 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Розпочато будівництво заводу у 1958 р. зведенням верфі залізобетонного суднобудування. З 1961 р. – завод-поштова скринька № 70, з травня 1966 р. – “Дніпровський суднобудівний завод”.

Підпорядковувався управлінню суднобудівної промисловості Херсонського раднаргоспу, з 1963 р. – Чорноморському раднаргоспу, з 1965 р. – Міністерству суднобудівної промисловості СРСР.

Займався будівництвом суден.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1969 р., останнє – 1970 р.

Постанови, накази, рішення, розпорядження Держкомітету Ради Міністрів СРСР по суднобудуванню, Міністерства суднобудівної промисловості СРСР, управління суднобудівної промисловості Херсонського і Чорноморського раднаргоспів. Плани, титульні списки, звіти, відомості, акти про капітальне будівництво і здачу в експлуатацію об’єктів заводу. Накази, розпорядження директора, головного інженера, головного технолога, начальників відділів; протоколи засідань технічної ради, кваліфікаційної комісії. Звіти про впровадження рацпропозицій і винаходів; акти, пояснення, висновки про розслідування нещасних випадків на виробництві. Штатні розписи, колдоговори, кошториси видатків цехів і піонертабору. Документи завкому.

Орендне підприємство “Херсонський електромашинобудівний завод”

Ф. Р-1082, 1814 од. зб., 1933–1934, 1944–1993 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Заснований у 1932 р. як Херсонський електрозавод.

У 1941 р. припинив діяльність і відновив її в березні 1944 р. як Херсонський електромеханічний завод. Згідно з наказом Головного управління ремонтних підприємств Міністерства сільського господарства УРСР від 23 січня 1957 р. на базі Херсонських бавовноочисного і електромеханічного заводів створений Херсонський ремонтний завод. З 1961 р. – Херсонський електромашинобудівний завод, з вересня 1991 р. – орендне підприємство “Херсонський електромашинобудівний завод”.

Підпорядковувався Державному республіканському тресту “Укртракторремонт”, з 1934 р. – Головному управлінню зернових та олійних культур Наркомату землеробства СРСР, з 1944 р. – Українському тресту ремонтних заводів, з 1947 р. – тресту “Укрсільелектро”, з 1957 р. – Головному управлінню ремонтних підприємств Міністерства сільського господарства УРСР, з 1961 р. – Херсонському, з 1963 р. – Чорноморському раднаргоспам, з 1965 р. – Міністерству автомобільної промисловості СРСР, з 1991 р. – Міністерству машинобудування України. Випускав сільгоспелектромашини, пересувні електростанції, електрогенератори, електромотори і стартери для двигунів.

З 1994 р. – ВАТ “Електромашинобудівний завод”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1945 р., останнє – 2002 р. Очікується

надходження документів з 1994 р. від архіву підприємства. Інформація використувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Накази директора (1934, 1944–1991). Положення про Херсонський електрозавод (1944), статут, паспорт заводу (1951, 1961). Протоколи засідань ради дирекції (1978–1981), ради організації орендаторів (1991–1993), виробничих нарад, технічної ради, бюро раціоналізації і винахідництва. Плани виробництва продукції, промфінплани, собівартості товарної продукції, виробництва експортної продукції з праці і звіти про їх виконання. Документи про будівництво і відбудову заводу (1933, 1934, 1945–1958). Плани, акти, звіти про освоєння нових видів продукції, надходження і впровадження рацпропозицій, механізації і автоматизації виробничих процесів, виконання умов соціалістичного змагання. Документи про підготовку до виборів у міськраду (1934). Акти про збитки, заподіяні заводу нацистськими окупантами (1944). Штатні розписи, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Документи завкому.

Новокаховський електромашинобудівний завод ім. 50-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції

Ф. Р-3956, 1272 од. зб., 1955–1979 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений згідно з наказом Міністерства електротехнічної промисловості СРСР від 22 серпня 1955 р. Згідно з наказом Міністерства електротехнічної промисловості СРСР від 31 жовтня 1967 р. носить ім'я 50-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Підпорядковувався Міністерству електротехнічної промисловості СРСР, з 1957 р. – Управлінню машинобудівної, металургійної і хімічної промисловості Херсонського раднаргоспу, з 1963 р. – Управлінню радіоелектронної, приладобудівної і електротехнічної промисловості Чорноморського раднаргоспу, з 1966 р. – Головному управлінню виробництва електродвигунів Міністерства електротехнічної промисловості СРСР.

Випускав електродвигуни, електронасоси для гірничодобувної, газової, хімічної промисловості та сільського господарства.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1975 р., останнє – 1994 р. Очікується надходження документів з 1980 р. від архіву підприємства.

Накази, розпорядження Міністерства електротехнічної промисловості СРСР (1955–1956, 1966–1970), Головного управління виробництва електродвигунів (1966–1970), Чорноморського раднаргоспу (1963–1965), директора заводу. Протоколи технічних нарад (1956, 1961–1965, 1967–1977), ради наукової організації праці (1968–1970), засідань госпрозрахункової комісії (1971–1979). Техпромфінплани (1958–1979), плани з виробництва продукції, собівартості, по праці, фінансові плани, ліміти фінансування капіталовкладень. Аналізи, звіти про виконання планів виробництва, собівартості, випуску валової і товарної продукції, по праці та заробітній платі. Звіти про роботу бюро економічного аналізу. Розрахунки трудомісткості виробництва електродвигунів. Довідки про технічний стан продукції. Таблиці, описи, довідки, листування про підготовку і участь у міжнародних виставках і ярмарках, освоєння випуску синхронних

електродвигунів, електронасосів “Дон”. Плани, звіти, доповідні записки, довідки про впровадження у виробництво нової техніки, технології, наукової організації праці, винаходів і раціоналізаторських пропозицій. Плани заходів по економії електроенергії, палива, теплоенергії. Титульні списки, статзвіти про виконання плану капітального будівництва. Звіти, відомості про роботу з кадрами. Штатні розписи (1959–1979), кошториси видатків (1962–1965), звіти про виробничо-фінансову діяльність. Документи завкому.

Херсонський завод карданних валів ім. XXV з’їзду КПРС

Ф. Р-980, 890 од. зб., 1926–1927, 1931–1932, 1944–1983 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений у 1926 р. як Херсонський обозний завод “Металіст” №1 із колективів безробітних. У вересні 1933 р. перейменований у Херсонський мотороремонтний завод ім. 15-річчя РСЧА. В 1941 р. був евакуйований в м. Ішим і відновив діяльність у 1944 р. Згідно з наказом Міністерства тракторного і сільськогосподарського машинобудування СРСР від 26 січня 1956 р. і відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 26 січня 1956 р. перейменований в Херсонський завод по виробництву запасних частин до сільськогосподарських машин “Сільгоспзапчастина”. Відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 31 жовтня 1958 р. і згідно з розпорядженням Херсонського раднаргоспу від 21 листопада 1958 р. з січня 1959 р. перейменований на Херсонський завод карданних валів.

Підпорядковувався з 1926 р. – Державному республіканському тресту обозбудівництва УРСР, з 1933 р. – Українському республіканському тресту ремонтних заводів і машинно-тракторних майстерень, з 1946 р. – Міністерству землеробства УРСР, з 1947 р. – Міністерству сільського господарства УРСР, з 1949 р. – Українському республіканському тресту ремонтних підприємств “Укрремтрест” Міністерства сільського господарства УРСР, з 1951 р. – Міністерству бавовництва УРСР, з 1956 р. – Міністерству тракторного і сільськогосподарського машинобудування СРСР, з 1957 р. – Херсонському, з 1963 р. – Чорноморському раднаргоспам, з 1966 р. – Головному управлінню по виробництву автозапчастин Міністерства автомобільної промисловості СРСР, з 1972 р. – Всесоюзному промислового об’єднанню по виробництву автомобільних агрегатів і деталей “Союзавтоагрегат” Міністерства автомобільної промисловості СРСР.

Спеціалізувався на випуску карданних валів до автомашин КРАЗ.

З 1995 р. – ВАТ “Херсонський завод карданних валів”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1941 р., останнє – 1999 р. У 1957 р., 1992 р. розсекречено 31 од. зб. У 1983 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 108 од. зб. Очікується надходження документів з 1984 р. від архіву підприємства. Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Розпорядження, накази Наркомату праці СРСР, Українського республіканського тресту ремонтних заводів, Головного управління ремонтних підприємств Міністерства сільського господарства УРСР (1932, 1945–1956), директора заводу (1963, 1965, 1967–1983). Протоколи засідань технічної ради, виробничих нарад. Накази, протоколи, акти, довідки про відбудову і реконст-

рукцію заводу. Плани розвитку заводу, з виробництва і собівартості продукції, з праці, капітального будівництва і звіти про їх виконання. Положення, паспорт, заводу (1944, 1952). Норми виробітку продукції. Документи про випуск товарів народного споживання. Акти, відомості про прийом в експлуатацію закінчених об'єктів будівництва. Документи про впровадження нової техніки, передової технології, механізації і автоматизації виробничих процесів, виконання науково-дослідних і експериментальних робіт. Аналізи, звіти про стан виробничого травматизму, підсумки громадського огляду культури виробництва і охорони праці. Накази, циркуляри, листування про охорону промислових об'єктів, облік військово-возобов'язаних та бронювання робочої сили (1932). Колективні договори. Соцзобов'язання і відомості про їх виконання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність заводу (1927, 1946–1983). Документи завкому.

Виробниче об'єднання Херсонський комбайновий завод ім. Г.І.Петровського

Ф. Р-1150, 2414 од. зб., 1922–1936, 1940, 1944–1985 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Заснований у 1909 р. приватним підприємцем-промисловцем Гуревичем. У 1920 р. згідно з декретом РНК РРФСР від 28 червня 1918 р. завод сільськогосподарського машинобудування був націоналізований. На початку 1923 р. заводу присвоєне ім'я Г.І.Петровського. З 1934 р. – Херсонський локомотивний завод ім. Г.І. Петровського, з 1956 р. – Херсонський комбайновий завод ім. Г.І. Петровського, з 1971 р. – Херсонський ордена Трудового Червоного Прапора комбайновий завод ім. Г.І. Петровського, з 1981 р. – Виробниче об'єднання “Херсонський комбайновий завод ім. Г.І.Петровського”.

Підпорядковувався Всеукраїнському тресту сільськогосподарського машинобудування, з 1932 р. – Наркомату важкої і легкої промисловості СРСР, з 1937 р. – Наркомату, з 1946 р. – Міністерству важкого машинобудування СРСР, з 1956 р. – Міністерству тракторного і сільськогосподарського машинобудування СРСР, з 1957 р. – Херсонському, 1963 р. – Чорноморському раднаргоспу, з 1966 р. – Міністерству тракторного і сільськогосподарського машинобудування СРСР.

У повоєнний час завод випускав сівалки, жнивarki, букери, запчастини до сільськогосподарських машин. У 1931 р. на IV Солонікській виставці сільгоспмашин (Греція) заводу була присуджена Золота медаль. Із 1934 р. по 1941 р. завод випускав локомотиви і вітродвигуни. В 1941 р. був евакуйований у м. Челябінськ. Відновив діяльність у м. Херсоні в 1944 р. і до 1956 р. випускав локомотиви і парові установки, з 1956 р. перейшов на виробництво кукурудзозбиральних комбайнів. З 1994 р. – ВАТ “Херсонські комбайни”.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1928 р., останнє – 2002 р. У 1988 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 762 од. зб. Очікується надходження документів з 1986 р. від архіву підприємства.

Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Постанови, розпорядження, накази Наркомату, Міністерства важкого машинобудування СРСР, Міністерства тракторного і сільськогосподарського машинобудування СРСР, Головного управління локомотивного і дизельного

машинобудування (1945–1970), директора заводу (1924–1934, 1914–1969), генерального директора об'єднання (1970–1983). Протоколи засідань комісії при Вищій Раді народного господарства (1926), виробничих нарад, технічних нарад, ради наукової організації праці, засідань комісії. П'ятирічний план розвитку заводу (1932), техпромплани, плани з виробництва, собівартості продукції, випуску запасних частин до сільгоспмашин і товарів культурно-побутового призначення, капітального будівництва, фінансові плани. Аналізи, звіти, довідки, доповіді і зведення про відбудову та переустаткування заводу (1924–1926), його виробничу діяльність (1924, 1927, 1940, 1945–1983), відбудову житлового фонду і нове житлове будівництво (1946–1976). Пояснювальна записка про організацію на заводі виробництва локомотивів (1934). Довідка про економічний і соціальний розвиток заводу (1966–1970). Статистичні відомості і таблиці випуску продукції заводом, продуктивності праці (1922–1926), чисельність робітників заводу, розподіл їх за фахом (1923–1926). Аналізи, звіти, довідки, розрахунки про виробничо-економічну діяльність, впровадження у виробництво наукової організації праці, нової техніки, раціоналізаторських пропозицій і винаходів, роботу школи по вивченню передових методів праці. Резолюція зльоту майстрів про проведення конкурсу на кращого майстра (1933). Листування з заводом “Красное Сормово” про проведення конкурсу на кращого робітника – відрядника (1927). Умови соціалістичного змагання між робітниками заводу (1930–1931). Колективні договори, соціалістичні зобов'язання та відомості про їх виконання, звіт про роботу комсомольсько-молодіжних бригад (1946). Листування з Міністерством тракторного і сільськогосподарського машинобудування СРСР, Всесоюзним науково-дослідним інститутом, Центральним державним конструкторським бюро, підприємствами, установами про виконання семирічного плану (1967), виготовлення зразків нової продукції, проведення польових випробувань, виробництво й експорт продукції. Штатні розписи, кошториси видатків і звіти про виробничо-фінансову діяльність. Документи завкому.

Бериславський машинобудівний завод

Ф. Р-3182, 300 од. зб., 1944–1968 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Відновив діяльність у 1944 р. як мотороремонтний завод. З 1946 р. – Бериславський механічний завод, з 1959 р. – Бериславський машинобудівний завод.

Підпорядковувався Українському республіканському тресту ремонтних заводів Наркомату землеробства УРСР, з 1954 р. – Головному управлінню ремонтних підприємств Міністерства сільського господарства УРСР, з 1957 р. – Херсонському, з 1963 р. – Чорноморському раднаргоспам, з 1966 р. – Міністерству важкого енергетичного і транспортного машинобудування УРСР.

Займався виробництвом дизелів різного призначення, пускових електрокомпресорів, запасних частин, ремонтом автотракторних двигунів.

Накази Міністерства сільського господарства УРСР, СРСР, важкого і транспортного машинобудування УРСР, Українського республіканського тресту ремонтних заводів, директора. Протоколи виробничо-технічних нарад. Техпромфінплани, плани виробництва продукції, по праці і звіти про їх виконан-

ня. Відомості про впровадження винаходів і рацпропозицій. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Протоколи засідань завкому.

Акціонерне товариство “Херсонський ремонтно-механічний завод”

Ф. Р-4073, 739 од. зб., 1966–1994 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене як Херсонський завод по ремонту будівельних і шляхових машин згідно з наказом Міністерства будівництва УРСР від 15 січня 1966 р. Відповідно до наказу Міністерства будівництва УРСР 12 серпня 1988 р. перейменований у Херсонський експериментальний ремонтно-механічний завод, який був підпорядкований Українській державній будівельній корпорації “Укрбуд” і науково-виробничому об’єднанню “Будмаш”. Згідно з Указом Президента України від 15 червня 1993 р., наказами Міністерства економіки України від 19 лютого 1993 р. і Української державної будівельної корпорації “Укрбуд” від 5 січня 1994 р. у червні 1994 р. організоване акціонерне товариство “Херсонський ремонтно-механічний завод”.

Підпорядковувався тресту “Укрреммашбуд” Головпроммеханізації Міністерства промислового будівництва УРСР.

Займався виготовленням та випробуванням серійних та дослідних зразків нових будівельних машин та механізмів, засобів механізації будівництва та нестандартного устаткування.

Накази директора. Протоколи виробничих нарад, засідань спостережної ради (1994–1995), правління, загальних зборів акціонерів (1996), засідань ради науково-технічного товариства (1969–1970, 1974–1978). Статут заводу (1971) і товариства (1996). Техпромфінплани, виробничі плани капітального будівництва. Аналізи техніко-економічних показників заводу (1966). Звіти про виконання планових завдань. Документи про роботу жіночої ради (1967), виконання умов соцмагання, колективного договору. Штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу (1966–1990) і завкому.

Відкрите акціонерне товариство “Херсонський завод “Прилад”

Ф. Р-4040, 127 од. зб., 1976–1995 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений як дослідно-експериментальний завод технічних засобів автоматизованих систем управління згідно з наказом Міністерства тракторного і сільськогосподарського машинобудування СРСР від 19 грудня 1975 р. на базі приладоремонтного заводу. Згідно з наказом Міністерства тракторного і сільськогосподарського машинобудування СРСР від 19 вересня 1979 р. реорганізований у дослідно-експериментальний завод засобів контролю. Згідно з наказом Міністерства тракторного і сільськогосподарського машинобудування СРСР від 31 січня 1986 р. знов реорганізований у Херсонський комплекс науково-виробничого об’єднання “Прилад”. З квітня 1995 р. став відкритим акціонерним товариством “Херсонський завод “Прилад”.

Підпорядковувався Міністерству тракторного і сільськогосподарського машинобудування СРСР, з серпня 1991 р. – Міністерству промислового машинобудування України.

Займався виробництвом технічних засобів автоматизованих систем управління. З березня 1995 р. – ВАТ “Херсонський завод “Прилад”.

Накази директора, техпромфінплани, плани виробництва промислової продукції, товарів народного споживання, по праці і звіти про їх виконання; штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи завкому.

Херсонське виробниче об’єднання “Херсонзалізобетон”

Ф. Р-3604, 458 од. зб., 1949–1983 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене в 1949 р. як комбінат підсобних підприємств “Херсонбуд”, з 1950 р. – комбінат будівельних матеріалів, з 1952 р. – управління виробничих підприємств, з 1954 р. – Херсонський комбінат будівельних матеріалів, з 1959 р. – Херсонський завод залізобетонних виробів і будівельних матеріалів управління промисловості будівельних матеріалів Херсонського раднагоспу.

Підпорядковувався з 1961 р. тресту “Херсонбуд”, з 1964 р. – тресту “Чорноморськ-залізобетон”. Згідно з наказом Міністерства промислового будівництва УРСР від 21 січня 1972 р. об’єднаний з комбінатом будівельної індустрії обласного управління промбудматеріалів у виробниче об’єднання “Херсонзалізобетон” республіканського промислового об’єднання “Укрпромзалізобетон”.

Займалося виробництвом збірних залізобетонних конструкцій і бетонних виробів. З серпня 1994 р. – АТЗТ “Промислове підприємство “Херсонзалізобетон”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1969 р., останнє – 1993 р. У 1984 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 32 од. зб.

Техпромфінплани, виробничі плани, плани по праці і звіти про їх виконання. Документи про впровадження технічних нововведень і передового виробничого досвіду. Штатні розписи.

Новокаховський завод залізобетонних конструкцій

Ф. Р-3749, 156 од. зб., 1960–1970 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1960 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 17 червня 1955 р. і згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 13 січня 1960 р. як Новокаховський завод залізобетонних і будівельних деталей. З червня 1968 р. – Новокаховський завод залізобетонних конструкцій.

Підпорядковувався Республіканському спеціалізованому тресту по виробництву конструкцій для сільської електростанції – “Сільелектроконструкція”.

Виробляв залізобетонні конструкції та бетонні вироби для електрифікації сільського господарства.

Накази директора. Техпромфінплани. Звіти про виконання планів випуску продукції. Документи про впровадження раціоналізаторських пропозицій і винаходів. Акти прийому в експлуатацію завершених об’єктів. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про роботу з кадрами. Документи завкому.

Новокаховський завод з виробництва гідротехнічних металокопструкцій

Ф. Р-3970, 98 од. зб., 1960–1970 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1960 р. як Новокаховський полігон по виробництву металокопструкцій, з 1967 р. – Новокаховський завод по виробництву гідротехнічних металокопструкцій.

Підпорядковувався Державному Всесоюзному будівельно-монтажному тресту “Гідромонтаж”.

Виробляв металокопструкції для електростанцій, гідротехнічні металокопструкції для шлюзів.

Накази директора. Техпромфінплани. Статзвіти про виконання плану з виробництва продукції, собівартості. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи завкому.

Закрите акціонерне товариство “Херсонська меблева фабрика”

Ф. Р-4035, 190 од. зб., 1974–1994 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Відповідно до постанови ЦК Компартії України і Ради Міністрів УРСР від 28 липня 1956 р., рішення облвиконкому від 13 вересня 1956 р., постанови облпромради від 14 вересня 1956 р. промислова кооперативна артіль ім. Н.К.Крупської передана в підпорядкування державній промисловості і перейменована з 1 жовтня 1956 р. у Херсонську меблеву фабрику. В 1992 р. перетворена в орендне торговельно-промислове підприємство, яке в 1994 р. реорганізоване в закрите акціонерне товариство “Херсонська меблева фабрика”.

Підпорядковувалося Міжобласному меблево-деревобробному тресту південних і східних районів УРСР, з 1966 р. – Одеському міжобласному тресту деревобробної промисловості “Одесадеревопром”, з 1979 р. – Одеському виробничому деревобробному об’єднанню “Одесадерево”.

Займалося виробництвом меблів.

3 вересня 1994 р. – ЗАТ “Херсонська меблева фабрика”.

Накази директора. Протоколи засідань ради орендарів, “Днів оцінки якості”. Техпромфінплани, плани виробництва і собівартості продукції, по праці, звіти про їх виконання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Новокаховська меблева фабрика

Ф. Р-3753, 27 од. зб., 1959–1964 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена в 1959 р. відповідно до постанов Ради Міністрів СРСР від 19 березня 1958 р. і Ради Міністрів УРСР від 17 квітня 1958 р., розпорядження Херсонського раднаргоспу від 12 березня 1959 р.

Займалося виробництвом корпусних меблів.

Техпромфінплани, плани по праці, розрахунки собівартості продукції, звіти про їх виконання. Штатні розписи, колдоговори, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи фабкому.

Акціонерне товариство “Херсонський целюлозно-паперовий комбінат” (м. Цюрупинськ)

Ф. Р-1269, 1337 од. зб., 1956–2000 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Розпочало свою діяльність як дирекція по будівництву Херсонського целюлозного заводу, з 1962 р. – Херсонський целюлозний завод, з 1991 р. – орендне підприємство “Херсонський целюлозно-паперовий комбінат” Міністерства економіки УРСР, з 1994 р. – акціонерне товариство “Херсонський целюлозно-паперовий комбінат”.

Підпорядковувалося Міністерству лісової, целюлозно-паперової і деревообробної промисловості УРСР, з 1992 р. – Міністерству державних ресурсів України.

Припинило діяльність через банкрутство в 2000 р.

Виробляв білену целюлозу з низькосортної осокової деревини, фільтрувальний папір, картон, товари культурно-побутового призначення та ін.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1984 р., останнє – 2001 р.

Накази директора заводу (1958–1959, 1967), генерального директора комбінату (1975–1999). Статут, установчий договір про створення акціонерного товариства (1994). Протоколи технічних нарад, засідань техради, загальних зборів акціонерів (1997–1998), науково-технічного товариства (1960–1962). Плани соціально-економічного розвитку заводу (1976–1962), бізнес-плани комбінату (1995). Документи про будівництво заводу (1956–1959), співробітництво з французькими фірмами (1958–1962), прийом і передачу в експлуатацію об’єктів будівництва (1958). Документи про соціально-економічний розвиток підприємства (1998), охорону навколишнього середовища (1962–1980). Документи завкому.

Промислові підприємства енергетичної, машинобудівної, приладобудівної, лісної і деревообробної промисловості

13 фондів, 531 од. зб., 1921–1939, 1944–1965 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Великоолександрівська електростанція, ф.Р-2800, 43 од. зб., 1945–1950 рр.

Високопільська експлуатаційна дільниця “Сільенерго”, ф.Р-3391, 10 од. зб., 1958–1960 рр.

Каховський завод електрозварювального обладнання, ф.Р-2911, 2 од. зб., 1944–1950 рр.

Каховський ремонтний завод Українського республіканського об’єднання “Укр-сільгосптехніка”, ф.Р-3824, 73 од. зб., 1958–1965 рр.

Механічний завод ім. Старостіна Нижньодніпровсько-Бузького лінійного відділу Державного пароплавства, ф.Р-929, 52 од. зб., 1921–1929 рр.

Херсонська виробнича майстерня Всеукраїнського філіалу, ф.Р-1143, 19 од. зб., 1930–1933 рр.

Херсонська лабораторія державного нагляду за стандартами і вимірною технікою, ф.Р-1975, 351 од. зб., 1944–1973 рр.

Херсонська паротурбінна електростанція Одеського районного управління електростанцій і електромереж, ф.Р-2245, 195 од. зб., 1944–1957 рр.

Херсонський авторемонтний завод Миколаївського обласного відділу місцевої промисловості, ф.Р-1035, 19 од. зб., 1934–1939 рр.

Херсонський державний деревообробний завод ім. Халтуріна, ф.Р-1075, 5 од. зб., 1927–1929 рр.

Херсонський енергетичний комбінат ради народного господарства Херсонського економічного адміністративного району, ф.Р-3692, 88 од. зб., 1954–1963 рр.

Херсонський завод протипожежного устаткування Одеського обласного машинобудівельного тресту, ф.Р-1070, 4 од. зб., 1935–1937 рр.

Херсонський лісопильний завод Українського лісопромислового товариства на паях “Українліс”, ф.Р-491, 21 од. зб., 1925–1926 рр.

Постанови, циркуляри, накази РНК СРСР, Наркомату місцевої промисловості УСРР, праці УСРР, Херсонського раднаргоспу, тресту “Укрліс”, керівників підприємств. Протоколи виробничо-технічних нарад, робітничо-конфліктної комісії. Техпромфінплани, плани з виробництва; звіти, статзвіти про виконання планів випуску і постачання продукції, стан електромереж. Документи про впровадження рацпропозицій і винаходів. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Документи завкомів.

ПІДПРИЄМСТВА ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Херсонське виробниче бавовняне об’єднання

Ф. Р-3512, 2828 од. зб., 1951–1995 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 29 травня 1951 р. у серпні 1951 р. було розпочато будівництво Херсонського бавовняного комбінату. Перша прядильна фабрика була здана в експлуатацію у 1954 р. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 1 червня 1966 р. комбінат нагороджено орденом Леніна. З 1981 р. – Херсонський ордена Леніна бавовняний комбінат імені XXIV з’їзду КПРС. Згідно із наказом Міністерства легкої промисловості УРСР від 2 вересня 1988 р. на базі комбінату було створене Херсонське виробниче бавовняне об’єднання.

Підпорядковувалося Міністерству легкої промисловості СРСР, з 1953 р. – Міністерству промислових товарів широкого вжитку СРСР, з 1956 р. – Міністерству текстильної промисловості УРСР, з 1957 р. – Херсонському, з 1963 р. – Чорноморському раднаргоспам, з 1966 р. – Міністерству легкої промисловості УРСР, з 1993 р. – Державному комітету України легкої та текстильної промисловості.

Виробляло бавовняні і штапельні тканини.

З квітня 1996 р. – ВАТ “Херсонський бавовняний комбінат”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1965 р., останнє – 2000 р. У 1991 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 183 од. зб. Очікується надходження документів з 1996 р. від архіву підприємства. Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Протоколи науково-технічних конференцій, нарад по обміну досвідом, міжобласної наради зйомниць, засідань технічних нарад, художньої ради. До-

кументи про проведення “Дня новатора”. Семирічний план розвитку бавовняного комбінату (1959-1965), плани виробництва продукції, промфінплани, собівартості товарної продукції. Звіти, відомості про випуск продукції бавовняного комбінату, капітальне будівництво, впровадження автоматизації виробничих процесів, встановлення нового технологічного устаткування, впровадження рацпропозицій, професійне навчання і чисельність кадрів. Альбоми зразків тканин. Паспорти, фізико-економічні показники проведення лабораторних випробувань тканин. Соцзобов’язання, показники, довідки, відомості про участь комбінату у Всесоюзному соціалістичному змаганні текстильних підприємств. Документи зльоту і показники роботи колективів і ударників комуністичної праці бавовняного комбінату (1956–1964), конференції раціоналізаторів і винахідників (1959), роботи міжобласної школи передового досвіду, школи підвищення кваліфікації робітників і присвоєння спеціальностей. Звіти працівників комбінату, які виїжджали на передові текстильні підприємства країни (1961). Штатні розписи, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Документи про роботу науково-технічного товариства. Документи профкому.

4-ге ткацьке виробництво Херсонського бавовняного комбінату

Ф. Р-3511, 161 од. зб., 1944–1963 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене 1 грудня 1944 р. на базі трикотажного цеху артілі “Комсомолка” як промислово-кооперативна артіль ім. К.Цеткін. У жовтні 1960 р. реорганізована в ткацьку фабрику ім. К.Цеткін.

Підпорядковувалась облпромраді, з 1960 р. – облмісцепрому.

Відповідно до розпорядження Чорноморського раднаргоспу від 11 березня 1963 р. ткацьку фабрику ім. К.Цеткін передано у відання Херсонського бавовняного комбінату як 4-ге ткацьке виробництво.

Займалось виготовленням і ремонтом трикотажних виробів і текстильним виробництвом.

Протоколи засідань правління, загальних зборів членів артілі. Техпромфінплани, плани виробництва продукції і звіти про їх виконання. Документи про передачу підприємств промислової кооперації в систему обласного управління місцевої промисловості, підсумки соцзмагання.. Штатні розписи, кошториси видатків.

Бавовноочисні та шкіряні заводи

4 фонди, 643 од. зб., 1922, 1943–1956 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Каховський бавовноочисний завод Українського бавовняного тресту, ф.Р-2354, 2 од. зб., 1944–1945 рр.

Скадовський бавовноочисний завод Українського бавовняного тресту, ф.Р-2383, 34 од. зб., 1943–1956 рр.

Херсонський бавовноочисний завод Міністерства текстильної промисловості УРСР, ф.Р-1849, 573 од. зб., 1944–1956 рр.

Херсонський державний шкіряний завод № 6 Одеського шкіряного тресту, ф.Р-1209, 34 од. зб., 1922 р.

Накази, постанови, рішення Наркомату текстильної промисловості УРСР, Херсонського бавовняного тресту. Статут Херсонського бавовноочисного заводу. Техпромфінплани, звіти про діяльність заводів. Відомості про збирання, врожайність і заготівлю бавовни, будівництво бавовнопунктів, постачання сировини, розвиток винахідництва і раціоналізаторської роботи. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи про ліквідацію Херсонського бавовноочисного заводу. Документи з особового складу працівників заводів і бавовнопунктів.

Торгово-промислова фірма “Красень”

Ф. Р-979, 1154 од. зб. , 1927–1941, 1944–1995 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена в 1927 р. згідно з декретом РНК СРСР від 17 липня 1923 р. як Херсонська державна фабрика готового одягу “Держшитвопром”. У 1941 р. була евакуйована в м. Кустанай і відновила діяльність у 1944 р. З 1930 р. – Херсонська державна швейна фабрика “Більшовичка”, з 1991 р. – орендне підприємство “Херсонська швейна фабрика “Більшовичка”, з 1992 р. – Торгово-промислова фірма “Красень”.

Підпорядковувалась окружному відділу місцевої промисловості, з 1930 р. – Українському державному об’єднанню швейної промисловості, з 1933 р. – Українському тресту швейної промисловості, з 1944 р. – Головному управлінню швейної промисловості Наркомату, з 1946 р. – Міністерству легкої промисловості УРСР, з 1957 р. – Херсонському, з 1963 р. – Чорноморському раднаргоспам, з 1966 р. – Міністерству легкої промисловості УРСР, з 1991 р. – Державному комітету України з легкої і текстильної промисловості.

Займалася виробництвом одягу.

З 1995 р. – ЗАТ “Фірма Красень”.

Накази, розпорядження ВРНГ УРСР, Укршвейоб’єднання (1932), Наркомату, Міністерства легкої промисловості, Головшвейпрому (1945–1956), Херсонського раднаргоспу (1957–1961), директора (1954–1993), генерального директора фірми (1993–1995). Статути фабрики (1927, 1965). Протоколи виробничих, технічних нарад (1929–1932, 1947–1953). Плани виробництва продукції (1928–1932, 1938–1942, 1945–1990), промислово-фінансові плани (1930, 1931, 1940), техпромфінплани, по праці (1944–1995). Звіти про виконання планів, ріст продуктивності праці, підготовку і чисельність робітників (1934–1937, 1940, 1944–1987). Карти і схеми технологічних процесів (1952). Інвентаризаційний опис устаткування фабрики (1940). Умови соціалістичного змагання цехів, протоколи засідань комісії по визначенню передовиків виробництва (1929–1932). Колективні договори. Документи про підсумки соціалістичного змагання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Документи фабкому.

Херсонська взуттєва фабрика

Ф. Р-1952, 542 од. зб. 1944–1984 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена в березні 1928 р. з безробітних на базі артілі “Кожтруд”. У 1941 р. припинила діяльність і відновила її в 1944 р.

Підпорядковувалась Херсонському окружному відділу місцевої промисловості, з 1944 р. – Херсонському обласному управлінню легкої промисловості, з 1948 р. – Українському шкіряно-взуттєвому тресту, з 1953 р. – Головному управлінню шкіряно-взуттєвої промисловості Міністерства легкої промисловості УРСР, з 1957 р. – Управлінню легкої промисловості Херсонського, з 1963 р. – Чорноморського раднаргоспів, з 1964 р. – Республіканському виробничому об’єднанню взуттєвих підприємств “Укрвзуття”.

Виробляла жіноче, чоловіче і дитяче взуття.

З 1994 р. – АТБТ “Фірма “Херсонвзуття”.

Накази директора (1980–1984). Протокол технічної наради по розгляду проектного завдання відбудови і реконструкції Херсонської взуттєвої фабрики (1948). Протоколи нарад з покращення асортименту продукції, засідань художньої ради, комісій по якості продукції (1974–1979). Положення про відділи фабрики (1975). Промфінплани, плани з виробництва продукції, з праці і звіти про їх виконання. Норми виробітку і розцінки. Паспорти моделей на виготовлення продукції (1947–1948). Документи про впровадження винаходів і рацпропозицій, поширення передового досвіду. Колективні договори, довідки про перевірку їх виконання. Документи про розгортання соціалістичного змагання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність фабрики. Документи фабкому.

Херсонський склотарний завод

Ф. Р-2221, 1076 од. зб., 1940, 1944–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений у 1938 р. як механізований завод склотари Наркомату харчової промисловості, з 1946 р. – Міністерства харчової промисловості УРСР. З 1957 р. – Херсонський склотарний завод. Підпорядковувався Наркомату, з 1946 р. – Міністерству харчової промисловості УРСР, з 1957 р. – Херсонському, з 1963 р. – Чорноморському раднаргоспу, з 1966 р. – Республіканського тресту “Укрсклотара” Міністерства будівельних матеріалів УРСР, з 1969 р. – Республіканському госпрозрахунковому виробничому об’єднанню “Укрскло” Міністерства будівельних матеріалів УРСР.

Займався виробництвом скловиробів та товарів народного споживання.

З січня 2002 р. – ЗАТ “Укрсклопром”.

Накази і розпорядження директора. Протоколи технічних нарад, загальнозаводських конференцій і науково-технічного товариства. Виробничо-технічні звіти про виконання планів капітального будівництва. Аналізи технічного розвитку заводу, довідки про благодійну допомогу учбовим закладам. Відомості про розвиток стаханівського руху, бригад відмінної якості. Штатні розписи.

ПІДПРИЄМСТВА ХАРЧОВОЇ І МІКРОБІОЛОГІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Херсонська кондитерська фабрика ім. Войкова

Ф. Р-974, 697 од. зб., 1929–1938, 1944–1993 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створена в березні 1928 р. В 1941 р. припинила діяльність, відновила її в 1944 р. Підпорядковувалася Херсонському окружному відділу місцевої промисловості, з 1930 р. – Херсонському заводууправлінню Українського кондитерського тресту, з 1944 р. – Головному управлінню кондитерської промисловості Міністерства харчової промисловості УРСР, з 1957 р. – управлінню харчової промисловості Херсонського, з 1963 р. – Чорноморського раднаргоспів, з 1966 р. – Українському республіканському об'єднанню “Укркондитерпром” Міністерства харчової промисловості УРСР, з 1991 р. – Державному комітету України по харчовій промисловості.

Випускала цукерки вищих і масових сортів, вафлі і торти на вафельній основі. З серпня 1994 р. – АТЗТ “Херсонська кондитерська фабрика”.

Накази Наркомату, Міністерства харчової промисловості УРСР, Головного управління кондитерської промисловості УРСР (1944–1953); директора фабрики (1934, 1957–1995). Протоколи виробничих і технічних нарад, художньої і дегустаційної рад. П'ятирічний план фабрики (1946–1950). Техпромфінплани, плани виробництва продукції, з праці і звіти про їх виконання. Планові завдання, умови і кошториси відбудови і реконструкції фабрики (1944–1947). Плани, звіти, довідки про освоєння і випуск нових видів виробів, лікувально-дієтичної продукції і дитячого асортименту. Зразки етикеток на кондитерські вироби (1962–1970). Документи про впровадження у виробництво досягнень науки, техніки, наукової організації праці. Акти обстеження роботи фабрики (1945–1947). Норми виробітку і розцінки (1931, 1965). Колективні договори. Соціалістичні зобов'язання робітників, протоколи, звіти, відомості про підсумки соціалістичного змагання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність (1932–1933, 1944–1993).

Херсонський виробничий рибний комбінат

Ф. Р-986, 1205 од. зб., 1932–1940, 1944–1985. Описи. Рос., укр. мови.

Створений у 1930 р. як Херсонський рибний завод. Припинив діяльність у 1941 р. і відновив її у 1944 р. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 3 січня 1955 р. Херсонський рибзавод і Скадовський рибоустричний завод були об'єднані в Херсонський державний рибний комбінат з підпорядкуванням йому Дніпро-Бузької моторно-риболовецької станції. Згідно з наказом Міністерства рибної промисловості УРСР від 17 липня 1956 р. було ліквідовано Херсонську рибакколгоспспілку, риболовецькі колгоспи і моторно-риболовецькі станції перейшли у відання Херсонського державного рибного комбінату.

Відповідно до наказу Головного управління рибного господарства внутрішніх водоймищ УРСР від 12 січня 1970 р. перейменованій у Херсонський обласний виробничий комбінат.

Згідно з наказом Головного управління рибного господарства внутрішніх водоймищ УРСР від 30 січня 1973 р. Херсонський обласний виробничий рибний комбінат був розділений на Херсонський виробничий рибний комбінат і Цюрупинський виробничий рибний комбінат.

Підпорядковувався: з 1930 р. – Українсько-Чорноморському державному рибному тресту Наркомату, з 1946 р. – Міністерству рибної промисловості УРСР, з 1957 р. – Херсонському раднаргопу, з 1962 р. – Головному управлінню рибної промисловості Азово-Чорноморського басейну, з 1969 р. – Головному управлінню рибного господарства внутрішніх водоймищ УРСР.

Керував риболовецькими колгоспами, організував вилов і переробку риби.

Контроль за виловом риби здійснювало з 1944 р. Українсько-Чорноморське управління рибоохорони і рибництва (ф.Р-1981).

З січня 1999 р. – ВАТ “Херсонрибгосп”.

Накази Головного управління рибного господарства внутрішніх водоймищ УРСР про організацію Херсонського державного рибкомбінату (1955), Херсонського обласного виробничого рибкомбінату (1970), директора заводу, комбінату (1936–1938, 1959–1985). Положення про Херсонський рибзавод (1944), рибкомбінат (1955). Протоколи виробничих і технічних нарад, господарських активів, засідань ради по керівництву рибколгоспами, загальних зборів, кущових нарад, правління риболовецьких колгоспів (1932, 1933, 1946–1985). Промфінплани, плани вилову риби, рибоводно-меліоративних робіт, по праці, технічному нормуванню, капітальному будівництву і звіти про їх виконання. Огляд економічної діяльності комбінату (1960–1979). Плани, звіти, довідки, відомості, акти про розвиток ставкового рибоводства, впровадження передової технології, економічний ефект рацпропозицій робітників і службовців, поширення передового досвіду вилову риби і механізацію трудомістких процесів у риболовецьких колгоспах. Колективні договори і відомості про виконання. Умови соціалістичного змагання з Миколаївським рибзаводом (1930, 1937) і риболовецькими колгоспами (1933, 1938). Соціалістичні зобов'язання робітників і службовців та відомості про присвоєння цехам і бригадам звання відмінної якості (1953–1956). Штатні розписи, кошториси видатків і звіти про виробничо-фінансову діяльність комбінату і риболовецьких колгоспів. Відомості про робітників-стахановців заводу, характеристики і списки робітників (1935–1938). Документи завкому.

Херсонський консервний завод ім. 8 Березня

Ф. Р-981, 687 од. зб., 1928–1939, 1944–1961 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Відповідно до постанови Наркомату торгівлі УРСР від 31 жовтня 1928 р. розпочато будівництво заводу. Зданий в експлуатацію 5 серпня 1929 р. В 1941 р. припинив діяльність і відновив її у 1944 р.

Підпорядковувався Українському державному тресту консервної промисловості, з 1957 р. – Управлінню харчової промисловості Херсонського раднаргопу.

Виробляв овочеві і фруктові консерви, соки, дитяче харчування.
Подальші надходження документів на зберігання не очікуються.

Накази, розпорядження Наркомату харчової промисловості УРСР, Головного управління консервної промисловості УРСР (1930–1939), директора (1930–1932, 1936–1939). Статут, реєстрові листи, накази, доручення про зміну підпорядкованості і право діяльності заводу (1959). Протоколи виробничих нарад, конференцій колгоспників-городників, що постачають завод сировиною, нарад голів сільських рад і колгоспів з робітниками заводу (1936–1938). Доповідь про економічні передумови будівництва заводу, відомості про вартість споруд, розрахунки, кошториси (1928). Документи про будівництво заводу (1928–1929). Техпромфінплани, фінансові плани, плани з виробництва продукції, по праці і звіти про їх виконання. Відомості про собівартість продукції, рух сировини (1932, 1952, 1954). Норми виробітку і розцінки (1952). Огляд впровадження агротехнічних заходів у колгоспах заводу; звіти про врожайність та виконання планів контрактації городини (1935–1937). Акт обстеження заводу (1936), аналіз, доповідь про діяльність заводу (1955, 1956). Колективні договори і відомості про їх виконання. Документи про соціалістичне змагання, роботу бригад відмінної якості. Штатні розписи, кошториси видатків і звіти про виробничо-фінансову діяльність заводу. Підписні листи робітників заводу по відрахуванню коштів для допомоги іспанським робітникам (1936). Акти про збитки, заподіяні нацистськими загарбниками заводу (1944). Документи завкому.

Херсонський ордена Леніна консервний комбінат

*Ф. Р-999, 1619 од. зб., 1931–1937, 1944–1993 рр. Описи, каталог.
Рос., укр. мови.*

Відповідно до постанови ЦК ВКП(б) і РНК СРСР від 2 серпня 1931 р. було розпочато будівництво Херсонського консервного заводу № 2. Зданий в експлуатацію 10 вересня 1932 р. В 1941 р. припинив діяльність, відновив її в 1944 р. Назва комбінату змінювалась: Херсонський консервний завод ім. Сталіна, з 1956 р. – Херсонський консервний комбінат ім. Сталіна, з 1966 р. – Херсонське виробниче об'єднання консервної промисловості, Головне підприємство, з 1971 р. – ордена Леніна консервний комбінат, з 1976 р. – Херсонське виробничо-аграрне об'єднання консервної промисловості, Головне підприємство ордена Леніна консервний комбінат, з 1984 р. – Херсонський ордена Леніна консервний комбінат.

Підпорядковувався Наркомату харчової промисловості продовольчих товарів СРСР, з 1957 р. – Управлінню харчової промисловості Херсонського, з 1963 р. – Чорноморського раднаргоспів, з 1966 р. – Головному управлінню консервної промисловості УРСР, з 1984 р. – обласному аграрно-промислому об'єднанню по плодоовочевій продукції, з 1987 р. – обласному агропромислому комітету, з 1991 р. – обласному управлінню сільського господарства.

Випускав соки, халву, м'ясні, плодово-овочеві консерви.

3 серпня 1994 р. – ВАТ “Херсонський консервний комбінат”.

Розпорядження, накази Наркомату, Міністерства харчової промисловості СРСР, Наркомату постачання СРСР, Головного управління консервної промисловості СРСР, накази, розпорядження директора комбінату, генерального ди-

ректора об'єднання (1932–1936, 1944–1993). Протоколи виробничих, технічних нарад, нарад “День оцінки якості праці”, засідань дегустаційної комісії. Техпромфінплани, плани виробництва, собівартості продукції, з праці, капіталовкладень і звіти про їх виконання. Документи про стан економічного і соціального розвитку комбінату. Акти і пояснювальні записки про результати обстеження роботи заводу (1946–1956). Хіміко-технічні звіти про якість продукції. Плани, звіти, довідки про впровадження наукової організації праці, раціоналізаторських пропозицій, нової техніки і прогресивної технології. Місцеві норми виробітку і розцінки. Колективні договори, акти, довідки про виконання. Соціалістичні зобов'язання робітників. Протоколи, довідки, відомості про підсумки соціалістичного змагання. Штатні розписи, кошториси видатків. Звіти про виробничо-фінансову діяльність об'єднання консервної промисловості, консервного комбінату, Бериславського, Вознесенського, Скадовського, Снігурівського, Херсонського ім. 8 Березня консервних заводів і овочевих підвідомчих рад-госпів. Документи завкому.

Харчокомбінати, млини, масломолзаводи та інші

26 фондів, 1716 од. зб., 1920–1938, 1943–1970 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Районні харчові комбінати:

Великоолександрівський обласного управління промпродтоварів, ф.Р-3730, 113 од. зб., 1960–1965 рр.;

Верхньорогачицький обласного управління промпродтоварів, ф.Р-3837, 68 од. зб., 1956–1962 рр.;

Генічеський облхарчопрому, ф.Р-2902, 10 од. зб., 1945–1948 рр.;

Нижньосірогозький облхарчопрому, ф.Р-2759, 10 од. зб., 1945–1948 рр.

Хлібокомбінат:

Херсонський обласного управління облхарчопрому, ф.Р-1033, 466 од. зб., 1931–1938, 1944–1967 рр.

Млини:

Великопететиський № 6 облмлинтресту, ф.Р-2214, 3 од. зб., 1944–1946 рр.;

Генічеський № 14 облмлинтресту, ф.Р-2893, 18 од. зб., 1944–1950 рр.;

Іванівський облмлинтресту, ф.Р-2407, 18 од. зб., 1943–1947 рр.;

Калінінський облмлинтресту, ф.Р-2462, 66 од. зб., 1943–1947 рр.;

Кочубеївський державний № 163 Українського борошномельного тресту, ф.Р-492, 18 од. зб., 1925–1927 рр.;

Херсонський державний № 1 Українського борошномельного тресту, ф.Р-495, 6 од. зб., 1921–1926 рр.;

Херсонський державний № 3 (колишній Корабельникова) Українського борошномельного тресту, ф.Р-494, 6 од. зб., 1922–1923 рр.;

Херсонський “Червоний колос” Херсонського окружного комітету по боротьбі з безробіттям, ф.Р-516, 1 од. зб., 1926 р.

Маслозаводи:

Бобровокутський обласного тресту “Маслосирпром”, ф.Р-2458, 37 од. зб., 1944–1950 рр.

Братолюбівський обласного тресту “Маслосирпром”, ф.Р-3619, 92 од. зб., 1958–1964 рр.

Великолепетиський обласного тресту “Маслосирпром”, ф.Р-3636, 41 од. зб., 1959–1964 рр.

Новокаховський обласного тресту “Маслосирпром”, ф.Р-3751, 68 од. зб., 1959–1963 рр.

Новотроїцький обласного тресту “Маслосирпром”, ф.Р-2965, 45 од. зб., 1946–1950 рр.

Нижньосірогоський обласного управління молочної промисловості, ф.Р-3868, 52 од. зб., 1960–1968 рр.

Інші:

Чаплинський маслосирзавод обласного управління молочної промисловості, ф.Р-3608, 149 од. зб., 1960–1970 рр.

Херсонська макаронна фабрика Українського республіканського тресту макаронної, промисловості “Укрмакаронтрест”, ф.Р-1032, 188 од. зб., 1934–1940, 1944–1961 рр.

Ремонтно-механічні майстерні обласного тресту “Маслосирпром”, ф.Р-2220, 19 од. зб., 1949–1953 рр.

Херсонський міський молочний завод обласного тресту “Укрголовмаслопром”, ф.Р-3120, 19 од. зб., 1931, 1944–1947 рр.

Херсонський м'ясокомбінат Українського м'ясного тресту Херсонського Раднаргоспу економічного адміністративного району, ф.Р-3630, 173 од. зб., 1938, 1944–1962 рр.

Генічеський рибоконсервний завод Україно-Азовського Державного рибпромислового тресту, ф.Р-2882, 26 од. зб., 1944–1950 рр.

Херсонська біологічна фабрика (біофабрика) Міністерства сільського господарства СРСР, ф.Р-2208, 4 од. зб., 1944–1945 рр.

Постанови, накази, розпорядження Міністерства м'ясної та молочної промисловості СРСР, УРСР, Всеукраїнського республіканського об'єднання “Укрм'ясо”, Херсонського тресту “Маслопром”; накази керівників підприємств. Протоколи виробничо-технічних нарад, засідань дегустаційної комісії. Техпромфінплани, плани з виробництва, по праці і звіти про їх виконання; техніко-економічні показники промислових підприємств. Відомості, договори, акти про закупівлю молока у колгоспників, заготівлю м'яса і молока, будівництво молокозаводів. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Документи з особового складу. Документи завкомів.

Підприємства поліграфічної промисловості

3 фонди, 49 од. зб., 1932–1937, 1944–1957 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Районні друкарні:

Калінінська, ф.Р-2428, 10 од. зб., 1948–1957 рр.

Новомаячківська, ф.Р-2542, 32 од. зб., 1947–1956 рр.

Державна:

Херсонська друкарня ім. Леніна видавництва “Наддніпрянська правда”, ф.Р-1071, 7 од. зб., 1932–1937, 1944 рр.

Районні друкарні підпорядковувались обласному управлінню у справах поліграфічної промисловості, видавництва і книжкової торгівлі.

Накази керівників підприємств. Виробничо-фінансові плани, штатний розпис, кошторис видатків і звіт про фінансово-господарську діяльність Херсонської державної друкарні ім. Леніна. Документи з особового складу.

Підприємства місцевої промисловості

7 фондів, 532 од. зб., 1930–1938, 1944–1964 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Заводи і комбінати:

Білокриницький вапняний завод Державного тресту залізних рудників “Кривбас-руда”, ф.Р-2878, 20 од. зб., 1944–1950 рр.;

Херсонський виробничо-збутовий комбінат № 7 обласного винного тресту, ф.Р-1059, 35 од. зб., 1932–1938 рр.;

Херсонський утильзавод, ф.Р-1057, 10 од. зб., 1930–1933 рр.;

Херсонське підприємство Українського товариства сліпих, ф.Р-3699, 211 од. зб., 1944–1964 рр.;

Херсонський завод “Металіст”, ф.Р-538, 209 од. зб., 1931–1938, 1944–1963 рр.

Райпромкомбінати:

Великолепетиський, ф.Р-3637, 34 од. зб., 1954–1963 рр.;

Калінінський, ф.Р-2457, 13 од. зб., 1944–1947 рр.

Постанови, накази РНК СРСР, Укрв인트ресту, керівників підприємств. Протоколи виробничих нарад, засідань штабу по проведенню місячника збору утильсировини. Плани з виробництва продукції, звіти про виконання планів капітального будівництва. Договори з колгоспами, підприємствами про здачу утильсировини. Штатні розписи, кошториси видатків і звіти про фінансово-господарську діяльність. Списки, відомості нарахування заробітної плати працівникам.

ТРАНСПОРТ

Херсонське відділення Одеської орден Трудового Червоного Прапора залізниці

Ф. Р-962, 1166 од. зб., 1958–1985 рр. Описи. Рос., укр., мови.

Створене згідно з наказом Міністерства шляхів сполучення СРСР від 26 червня 1958 р. До складу Херсонського відділення залізниці відійшла частина станцій і підприємств Придніпровської та Одеської залізниць.

Підпорядковувалось управлінню Одеської, з 1963 р. – Одесько-Кишинівської, з 1979 р. – Одеської орден Трудового Червоного Прапора залізниці.

Забезпечувало виконання плану перевезень пасажирів та вантажів, керувало виробничо-господарською і фінансовою діяльністю лінійних підприємств і організацій. З 12 липня 2000 р. – Херсонська дирекція залізничних перевезень Одеської залізниці.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1981 р., останнє – 1998 р. Очікується надходження документів з 1986 р. від архіву установи.

Накази, розпорядження начальника. Протоколи виробничих нарад (1966–1974, 1979–1984), засідань технічної ради (1959–1962), економічної конференції відділення (1968), зборів партійно-господарського активу Херсонського і Каховського залізничних вузлів (1969). Техпромфінплани, плани експлуатаційні, з виробництва, капітального будівництва, по праці. Аналізи, звіти, довідки про виконання основних завдань п'ятирічних планів (1966–1975), фінансову діяльність, виконання основних показників експлуатаційної роботи, стану безпеки руху поїздів та маневрової роботи, вагонного господарства. Звіти, довідки, відомості про підвищення продуктивності праці, зниження собівартості перевезень, надходження і впровадження раціоналізаторських пропозицій та винаходів, нової техніки, прогресивної технології, передових методів праці. Доповідні записки, довідки, відомості про впровадження досвіду роботи підприємств залізничного транспорту Львівської області (1983), комплексного методу вдосконалення організації праці, матеріального стимулювання і планування на прикладі досвіду Щокінського хімкомбінату (1979–1984), підсумки громадського огляду культури виробництва і охорони праці (1980). Документи про нагородження перехідним Червоним Прапором Міністерства шляхів сполучення УРСР (1979), святкування 25-річного ювілею Херсонського відділення залізниці. Документи про нагородження передовиків урядовими нагородами. Штатні розписи, звіти про виробничо-фінансову діяльність (1959–1984).

Установи по управлінню водним річковим транспортом

4 фонди, 3045 од. зб., 1918–1932, 1944–1998 рр. Описи, каталог. Рос., укр., мови.

Нижньодніпровсько-Бузьке районне управління водного транспорту (рупвод), ф.Р-989, 250 од. зб., 1918–1921 рр.

Нижньодніпровсько-Бузький лінійний відділ (лінвідділ), ф.Р-1367, 283 од. зб., 1921–1923 рр.

Державне підприємство “Херсонський річковий порт”, ф.Р-372, 2433 од. зб., 1923–1932, 1944–1993 рр.

Чорноморсько-Дніпровська басейнова державна інспекція, ф.Р-4068, 79 од. зб., 1982–1998 рр.

Створене в м. Херсоні згідно з наказом управління водного транспорту від 24 грудня 1919 р. як районне управління водного транспорту (ф.Р-989). В серпні 1921 р. рупвод реорганізувався у Нижньодніпровсько-Бузький лінійний відділ південних шляхів сполучення. Відповідно до постанови Ради Праці і Оборони від 1 квітня 1923 р. на базі ліквідованого лінвідділу було організовано управління Нижньодніпровського державного пароплавства. В 1941 р. припинило діяльність і відновило її в березні 1944 р. як 14-й військово-відбудовний загін. З 1945 р. – Херсонський річковий порт, з 1999 р. – Державне підприємство “Херсонський річковий порт”. У 1982 р. створена басейнова державна інспекція, ліквідована у 1998 р.

Підпорядковувалися Наркомату шляхів сполучення, обласному і Головному управлінню водного транспорту, Головному управлінню Дніпровського річково-

го пароплавання, з 1965 р. – Головному управлінню річкового флоту при Раді Міністрів УРСР, з 1989 р. – Міжгалузевому державному об'єднанню річкового флоту “Головрічфлот”, з 1991 р. – Українському міжгалузевому державному об'єднанню річкового флоту “Укррічфлот”.

Забезпечували виконання плану перевезень вантажів, пасажирів і багажу, керували підсобними підприємствами і здійснювали контроль за експлуатацією місцевого флоту.

Фонд Р-372 – II категорії. Перше надходження – 1928 р., останнє – 2000 р. У 1962 р. із інших архівів передано 74 од. зб. У період нацистської окупації втрачено 78 од. зб. У 1957, 1990 рр. розсекречено 147 од. зб. Очікується надходження документів з 1994 р. від архіву установи. Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Копії декретів і постанов Раднаркому та Ради Праці і Оборони. Накази начальника порту (1947–1993). Накази, доповіді, звіти і листування про націоналізацію флоту, відбудову господарства водного транспорту, мобілізацію річковиків на боротьбу з Врангелем (1919–1920), підйом і ремонт суден, які було затоплені білогвардійськими військами (1921); про збитки, заподіяні флоту і порту інтервентами у 1918–1920 рр., залучення приватновласницького флоту до перевезення вантажів, відкриття навігації у 1921 р., боротьбу з хабарництвом і крадіжками; про підвищення продуктивності праці і сприяння винахідництву, зміцнення трудової дисципліни (1921–1925), перехід на 7-годинний робочий день (1920), організацію суботників (1921–1922), роботу відділів рупводу, лінвідділу, держпароплавання, річкового порту; про перевезення військових вантажів (1922), географічні межі адміністративно-територіального поділу області і Херсонського району (1919), проведення культосвітньої роботи серед працівників водного транспорту і ліквідацію неписьменності (1922–1924). Протоколи міжвідомчих і технічних нарад (1921), І з'їзду агентів пристаней Нижнього Дніпра і Південного Бугу (1923), засідань комісії по націоналізації приватновласницького флоту (1930), виробничих і диспетчерських нарад (1948–1981), засідань технічної ради (1957–1981), ради наукової організації праці (1970–1984). Проект плану будівництва набережної центральної частини порту (1947). Навігаційні плани, плани експлуатаційної діяльності, по праці та звіти про їх виконання. Звіти про виконання плану роботи 14 військово-відбудовним загonom по будівництву і відбудові Херсонського річкового порту (1947) і його пристаней (1944). Плани, звіти, відомості про розвиток і впровадження нової техніки, наукової організації праці, раціоналізаторських пропозицій і винаходів. Колективні договори і відомості про виконання. Документи про соціалістичне змагання між річковим портом, Херсонським морським портом, Астраханським, Дніпропетровським, Черкаським річпортами та обласними транспортними підприємствами, нагородження орденами і медалями працівників порту. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Документи портового профкому.

Пристані Нижньодніпровсько-Бузького пароплавання

15 фондів, 357 од. зб., 1920–1927 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Пристані:

Берислав, ф.Р-1162, 34 од. зб., 1920–1927 рр.

Британи, ф.Р-1165, 10 од. зб., 1922–1925 рр.
Велика Лепетиха, ф.Р-1158, 41 од. зб., 1920–1927 рр.
Гола Пристань, ф.Р-1168, 38 од. зб., 1921–1925 рр.
Кам'янка, ф.Р-1163, 23 од. зб., 1921–1925 рр.
Каховка, ф.Р-1156, 25 од. зб., 1920–1925 рр.
Качкарівка, ф.Р-1167, 24 од. зб., 1920–1927 рр.
Козацьке, ф.Р-1154, 2 од. зб., 1927 р.
Львово, ф.Р-1164, 18 од. зб., 1922–1924 рр.
Мала Лепетиха, ф.Р-1157, 8 од. зб., 1925–1927 рр.
Малі Гирла, ф.Р-1161, 48 од. зб., 1921–1927 рр.
Олешки, ф.Р-1155, 23 од. зб., 1921–1925 рр.
Тарасівка, ф.Р-1159, 24 од. зб., 1920–1927 рр.
Ушкалка, ф.Р-1153, 18 од. зб., 1922–1927 рр.
Херсон, ф.Р-1166, 21 од. зб., 1923–1925 рр.

З 1920 р. – транспортні контори, з 1923 року – пристані.

Підпорядковувалися Нижньодніпровському управлінню водного транспорту, з 1921 р. – агентствам пристаней Нижньодніпровського лінійного відділу, з 1923 р. – управлінню Нижньодніпровського пароплавства.

Займалися прийомом і відправкою вантажів і упорядкуванням пасажирського руху.

Статут Нижньодніпровського пароплавства (1925). Накази і листування про участь працівників водного транспорту у боротьбі з Врангелем (1920), перевезення військових і цивільних вантажів. Протоколи технічних нарад (1922, 1925–1927). Звіти і відомості про діяльність пристаней, експлуатацію і ремонт флоту (1921–1927), перехід водного транспорту на лінійну систему, боротьбу з трудовим дезертирством і крадіжками (1921–1923), підвищення продуктивності праці і виробничої дисципліни, введення восьмигодинного робочого дня (1921–1925) і режиму економії (1926–1927), боротьбу з безробіттям (1925), проведення “Тижня допомоги голодуючим” (1921). Звіт II з'їзду агентів і завідуючих пристанями (1924). Відомості про вантажообіг, навантаження і розвантаження пароплавів. Бюлетені Нижньодніпровсько-Бузького лінійного відділу і держпароплавства (1922–1925).

Управління Херсонського морського торгового порту

Ф. Р-428, 2012 од. зб., 1917–1932, 1944–1985 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Згідно з декретом Раднаркому від 30 січня 1918 р. усе майно колишніх пароплавних підприємств м. Херсона було віддано управлінню Херсонського порту, яке входило до складу Херсонського управління водного транспорту. З 1 квітня 1920 р. управління порту реорганізоване у відділ шляхів і портів Нижньодніпровсько-Бузького управління. Згідно з рішенням управління Чорноморського пароплавства від 4 жовтня 1920 р. управління Херсонського морського порту було виділено в самостійну виробничу одиницю. В 1941 р. припинило діяльність і відновило роботу в березні 1944 р.

Підпорядковувалось управлінню Чорноморського державного морського пароплавства в м. Одесі.

Займалося перевезенням господарських вантажів, здійснювало вантажно-розвантажувальні роботи, приймало іноземні судна.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1929 р., останнє – 1999 р. У 1954–1958 рр. із інших архівів передано 2 од. зб. У 1980 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 77 од. зб. У 1957, 1989 рр. розсекречено 62 од. зб. Очікується надходження документів з 1986 р. від архіву установи. Інформація використовувалась у енциклопедичних, наукових, краєзнавчих виданнях, виставковій діяльності, засобах масової інформації.

Накази і розпорядження Народного комісаріату морського флоту, Міністерства морського флоту СРСР (1946–1973), Чорноморського пароплавання (1958–1973), начальника порту. Протоколи засідань виконкому профспілки робітників водного транспорту (1921), загальних зборів робітників і службовців, управління робіт (1917), виробничих нарад (1944–1957), господарського активу (1954), виробничо-технічних конференцій (1949–1958), технічної ради, ради наукової організації праці. Шостий п'ятирічний і семирічний (1959–1965) плани розвитку Херсонського порту. Річні виробничі плани, трансфінплани, плани організаційно-технічних заходів по удосконаленню технології виробничих процесів, плани-схеми виміру глибин акваторії порту. Звіти, доповідні записки, довідки про роботу морського порту, виконання річних планів Херсонським, Скадовським і Хорлівським портами, перспективи розвитку і реконструкцію Херсонського порту (1925–1931, 1950–1962); про запобігання забруднення акваторії порту, надання шефської допомоги школам і сільгоспідприємствам, роботу інтерклубу моряків (1967–1970). Відомості і листування про підняття суден, що були затоплені в роки Громадянської війни (1919), роботи по відбудові порту, будівництво під'їзних шляхів (1920–1922), встановлення межі Херсонського порту (1921, 1924–1925), організацію вантажних робіт (1923–1930, 1944–1981); про націоналізацію приватновласницького флоту (1930), ліквідацію безробіття (1925), проведення суботників (1921–1922), боротьбу з контрабандою (1927). Відомості про рух і обробку суден, розвиток і впровадження нової техніки, передової технології, раціоналізаторських пропозицій, хід виконання соціалістичних зобов'язань у змаганні з колективами Миколаївського, Туапсинського, Батумського морських портів, Херсонського річкового порту, Херсонського відділення Одесько-Кишинівської залізниці (1948–1985). Документи про підвищення продуктивності праці (1960–1962), вантажообіг (1938–1941, 1944–1982), навантаження і розвантаження пароплавів. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність. Відомості про збитки, заподіяні порту іноземними інтервентами (1918–1920) і нацистськими окупантами під час Великої Вітчизняної війни (1941–1944). Документи портового профкому.

Скадовський морський порт

Ф. Р-2672, 95 од. зб., 1943–1960 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Роки попередньої діяльності не встановлені. Відновив діяльність у листопаді 1943 р. Підпорядковувався управлінню Херсонського морського порту. Займався перевезенням вантажів водним транспортом.

Накази Наркомату морського флоту СРСР, начальників Чорноморського пароплавства, Одеського, Скадовського, Херсонського портів. Положення про порт. Протоколи виробничих нарад, загальних зборів працівників. Плани по праці, звіти про механізацію, експлуатацію перевантажного обладнання і транспорту. Документи про виділення порту Скадовська в самостійний порт. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Морські агентства

2 фонди, 271 од. зб., 1924–1931, 1948–1961 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Хорлівське морське агентство Чорноморсько-Азовської головної контори радянського торгового флоту “Радторгфлот”, ф.Р-970, 7 од. зб., 1924–1931 рр.
Херсонське морське агентство “Інфлот” Міністерства морського флоту СРСР, ф.Р-3504, 264 од. зб., 1948–1961 рр.

Підпорядковувалися Чорноморсько-Азовській головній конторі радянського торгового флоту “Радторгфлот” і Міністерству морського флоту СРСР.
Обслуговували радянські та іноземні судна.

Вказівки Чорноморсько-Азовської головної контори “Радторгфлот”; декларації, суднові ролі суден, пароплавів, листування з Одеським головним морським агентством “Інфлот” про обслуговування радянських та іноземних суден.

Асоціація морських портів України

Ф. Р-4058, 26 од. зб., 1992–1996 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Ліквідована відповідно до розпорядження Суворовського райвиконкому м. Херсона від 11 жовтня 1996 р.
Здійснювала координацію діяльності морських торгових портів України, розробку проектів нормативних актів підприємств морського транспорту, аналізувала загальні для всіх портів проблеми і розробляла рекомендації по їх вирішенню.

Накази директора. Статут. Штатні розписи, звіти про фінансову діяльність; документи про ліквідацію асоціації. Документи з особового складу.

Шляхово-транспортний автомобільний відділ виконавчого комітету Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-383, 66 од. зб., 1926–1930 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1925 р. як шляховий підвідділ окружного відділу комунального господарства. З 1929 р. перетворений у шляхово-транспортний автомобільний відділ окрвиконкому.

Припинив діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.
Займався будівництвом і ремонтом шляхів.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1931 р., останнє – 1949 р. У період нацистської окупації втрачено 124 од. зб.

Плани і креслення шляхового будівництва в окрузі.

Херсонський філіал Одеського обласного транспортного тресту

Ф. Р-1065, 38 од. зб., 1930–1940 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1930–1940 рр.
Забезпечував потребу міста у гужовому і автомобільному транспорті.

Постанови, накази, інструкції РНК СРСР, Всеукраїнської дирекції союзтрансу, Одеського облтранстресту. Протоколи засідань РКК. Відомості нарахування зарплати працівникам робітничо-конфліктної комісії.

Херсонське відділення Миколаївського обласного автотранспортного тресту

Ф. Р-1252, 16 од. зб., 1939–1940 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене у 1939 р. в результаті об'єднання Херсонського філіалу Одеського облтранстресту і автобусного управління.

Підпорядковувалось Миколаївському обласному автотранспортному тресту.

Припинило діяльність у 1941 р.

Займалося перевезенням вантажів.

Накази, інструкції Наркомату автомобільного транспорту УРСР, обласного тресту. Протоколи засідань інвентаризаційної комісії. Звіт про фінансово-господарську діяльність. Відомості нарахування зарплати працівникам.

Херсонське територіально-виробниче об'єднання автомобільного транспорту Міністерства автомобільного транспорту УРСР

Ф. Р-1994, 2468 од. зб., 1944–1988 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене в 1944 р. як обласний трест автомобільного транспорту, з 1948 р. – Херсонський міжобласний автомобільний трест, з 1955 р. – Херсонський обласний автомобільний трест. Згідно з наказом Міністерства автомобільного транспорту і шосейних шляхів УРСР від 10 січня 1966 р. обласний автомобільний трест і Херсонський автопромтрест Чорноморського раднаргоспу об'єдналися в Херсонське обласне виробниче управління автомобільного транспорту. Згідно з наказом Міністерства автомобільного транспорту УРСР від 29 травня 1970 р. перейменоване в Херсонське обласне виробниче управління автомобільного транспорту, з листопада 1975 р. – Херсонське обласне управління автомобільного транспорту, з 1988 р. – Херсонське територіально-виробниче об'єднання автомобільного транспорту, з 1996 р. – ВАТ “Херсонавтотранс”.

Підпорядковувалося Наркомату, з 1946 р. – Міністерству автомобільного транспорту УРСР.

Керувало дорожнім господарством області, створювало умови для безперервного і безпечного руху транспорту на автодорогах загального користування, здійснювало внутрішні і міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 2000 р. У 1979 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 79 од. зб. Очікується надходження документів з 1989 р. від архіву установи.

Накази Міністерства автомобільного транспорту УРСР, начальника управління. Протоколи виробничо-технічної ради, обласних нарад. Статут (1948) і паспорт Херсонського міжобластотресту (1954). Генеральні плани будівництва автопідприємств і автопарків в області (1947–1948). П'ятирічні плани розвитку вантажних і пасажирських перевезень, плани організаційно-технічних заходів. Плани, звіти, аналізи, відомості про обсяги вантажних і пасажирських перевезень, роботу АТП, СТО, автостанцій, автоколон, спеціалізованих медпунктів. Відомості про наявність і технічний стан автотранспорту; звіти про дорожньо-транспортні пригоди. Паспорти автосподарств. Плани, довідки, відомості, акти про впровадження нової техніки, передових методів організації праці, раціоналізацію вантажоперевезень підприємствами управління, експлуатацію, розвиток і стан пасажирського автотранспорту, роботу комплексних бригад, таксомоторне обслуговування населення автопідприємствами. Колективні договори і акти про їх виконання. Листування з Міністерством автомобільного транспорту УРСР, облвиконкомом, підвідомчими підприємствами, обкомом профспілки про впровадження наукової організації праці на підприємствах управління, обслуговування населення області, перевезення сільськогосподарської продукції, роботу туристично-екскурсійних автобусів на маршрутах приміських екскурсій та ін. Документи про роботу з кадрами. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність управління та підвідомчих автотранспортних підприємств.

Херсонське обласне об'єднання державних дорожніх підприємств

Ф. Р-1982, 1669 од. зб., 1944–2002 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створене у квітні 1944 р. як обласний дорожній відділ, у жовтні 1953 р. перейменоване в обласне управління автотранспорту і шосейних доріг, у жовтні 1963 р. – в управління будівництва і експлуатації автомобільних і шосейних доріг. Згідно з наказом Міністерства будівництва і експлуатації автошляхів УРСР від 27 лютого 1974 р. реорганізоване у виробниче обласне управління з будівництва і експлуатації автодоріг. З 1987 р. – обласне виробниче об'єднання по будівництву, ремонту і експлуатації автомобільних доріг, з 1990 р. – обласне управління по будівництву, ремонту і утриманню автомобільних шляхів, з 2000 р. – обласне об'єднання державних дорожніх підприємств.

Підпорядковувалось облвиконкому, з 2000 р. – Українській державній корпорації з будівництва, ремонту і утримання автомобільних доріг “Укравтодор”.

Ліквідоване згідно з наказом Укравтодору від 5 березня 2002 р.

Займалося будівництвом і експлуатацією автомобільних шляхів.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 2001 р. У 1979 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 79 од. зб.

Накази начальника управління. Протоколи техніко-економічної ради (1979–1981, 1984–1985). Плани будівництва, ремонту й експлуатації шляхів. Довідки, звіти про виконання плану будівельно-монтажних і ремонтних робіт районними шляховими відділами. Накази, протоколи, плани, довідки про розвиток і впровадження науково-технічних розробок, нової техніки, озеленення шляхів (1957), проведення огляду-конкурсу поліпшення якості будівництва в Х п'ятиріччі (1979). Документи про будівництво автошляхів Херсон – Берислав (1951), Чаплинка – Асканія-Нова (1966–1967). Акти прийому в експлуатацію автошляху Ростов – Одеса – Рені (1969), шляхів в районах області (1971–1976). Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничо-фінансову діяльність районних шляхових ремонтно-будівельних ділянок. Акти збитків, заподіяних нацистськими окупантами (1944). Документи профкому.

Районні відділи шляхового і транспортного господарства, автотранспорту і шосейних шляхів, будівництва і експлуатації шосейних шляхів і шляхово-експлуатаційні ділянки

20 фондів, 1576 од. зб., 1934–1937, 1943–1969 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Відділи шляхового і транспортного господарства:

Великоолександрівський, ф.Р-2821, 14 од. зб., 1945–1950 рр.

Нижньосірогозький, ф.Р-3712, 60 од. зб., 1943–1960 рр.

Відділи автотранспорту і шосейних шляхів:

Білозерський, ф.Р-3580, 97 од. зб., 1947–1969 рр.

Великопетиський, ф.Р-3473, 42 од. зб., 1944–1958 рр.

Високопільський, ф.Р-3390, 19 од. зб., 1946–1959 рр.

Горностаївський, ф.Р-2081, 61 од. зб., 1945–1961 рр.

Каланчацький, ф.Р-3364, 62 од. зб., 1944–1961 рр.

Калінінський, ф.Р-2443, 64 од. зб., 1945–1957 рр.

Новомаячківський, ф.Р-2563, 79 од. зб., 1946–1958 рр.

Новотроїцький, ф.Р-3323, 58 од. зб., 1945–1962 рр.

Сиваський, ф.Р-3311, 79 од. зб., 1944–1961 рр.

Херсонський, ф.Р-3284, 102 од. зб., 1944–1962 рр.

Відділи будівництва і експлуатації шосейних шляхів:

Генічеський, ф.Р-2879, 115 од. зб., 1943–1968 рр.

Іванівський, ф.Р-3921, 125 од. зб., 1944–1968 рр.

Каховський, ф.Р-3622, 128 од. зб., 1951–1966 рр.

Скадовський, ф.Р-3039, 172 од. зб., 1949–1969 рр.

Цюрупинський, ф.Р-3523, 96 од. зб., 1944–1963 рр.

Чаплинський, ф.Р-3563, 105 од. зб., 1946–1966 рр.

Шляхово-експлуатаційні ділянки:

Каховська № 612, ф.Р-1271, 36 од. зб., 1935–1936, 1944–1950 рр.

Херсонська № 663, ф.Р-1067, 62 од. зб., 1934–1937, 1944–1945 рр.

Відновили діяльність у 1944 р. як районні шляхові відділи і шляхово-експлуатаційні ділянки, з 1950 р. перейменовані у відділи шляхового і транспортного господар-

ства райвиконкомів, у 1953 р. перетворені в районні відділи автотранспорту і шосейних шляхів, у 1963 р. – у районні відділи будівництва і експлуатації шосейних шляхів.

Підпорядковувалися обласному управлінню автомобільного транспорту і шосейних шляхів.

Займалися будівництвом, ремонтом і експлуатацією шляхів і мостів.

Постанови, накази, розпорядження Херсонського облшляхвідділу, райвиконкомів і листування про забезпечення перевезень військових вантажів (1944) і врожаю сільськогосподарських культур (1947–1948, 1952), будівництво автомобільної траси Каховка-Нова Олексіївка (1950), складання п'ятирічного плану відбудови і будівництва шляхів (1946). Плани, звіти, доповідні записки про діяльність райвідділів по відбудові і будівництву шляхів, мостів місцевого значення, участь колгоспників у благоустрої шляхів (1948–1959), проведення місячника по ремонту і відбудові шляхів і мостів. Акти про закріплення діляниць місцевих шляхів і споруд за колгоспами для постійного нагляду і ремонту (1948). Соціалістичні зобов'язання працівників райвідділів і відомості про їх виконання.

Автотранспортні підприємства

8 фондів, 219 од. зб., 1931–1940, 1944–1958 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Автозагони:

Голопристанський автозагін Херсонського відділу “Союззаготтрест”, ф.Р-2197, 3 од. зб., 1945–1946 рр.

Новомаячківський автозагін Херсонського обласного автотранспортного тресту, ф.Р-2564, 55 од. зб., 1944–1955 рр.

Автотранспортні контори:

Голопристанська автотранспортна контора Херсонського міжобласного автотранспортного тресту, ф.Р-2198, 4 од. зб., 1946 р.

Херсонська транспортна контора “Всесоюзного об'єднання складської та транспортно-експедиційної справи “Союзтранс”, ф.Р-977, 9 од. зб., 1931–1932 рр.

Херсонська транспортно-тарова контора Одеської облспоживспілки, ф.Р-1012, 48 од. зб., 1933–1940 рр.

Автобази:

Автобаза Миколаївської обласної контори “Укрзаготплодовоч”, ф.Р-1246, 9 од. зб., 1938–1939 рр.

Автобаза Херсонського обласного управління автомобільного транспорту, ф.Р-2620, 72 од. зб., 1944–1958 рр.

Автобаза Херсонського обласного управління сільського господарства, ф.Р-2630, 19 од. зб., 1957–1958 рр.

Здійснювали повний комплекс робіт із перевезення вантажів.

Накази керівників автотранспортних підприємств. Протоколи виробничих нарад, загальних зборів працівників. Транспортно-фінансові плани і звіти про їх виконання. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

Херсонський об'єднаний авіазагін

Ф. Р-1861, 351 од. зб., 1944, 1947–1983 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Розпочав діяльність у 1944 р. як авіаланка Одеського 216-го авіазагону. З 1 лютого 1946 р. – 202-й авіазагін. Відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 10 червня 1952 р. і згідно з наказом Головного управління цивільного повітряного флоту від 25 серпня 1952 р. реорганізований у 97-й авіазагін із підпорядкуванням йому аеропорту м. Херсона. Згідно з наказами Головного управління цивільного повітряного флоту від 27 червня 1963 р. і Українського управління цивільного повітряного флоту від 30 липня 1963 р. з 1 січня 1964 р. – Херсонський об'єднаний авіазагін.

Підпорядковувався Українському управлінню цивільної авіації.

Здійснював авіап перевезення пошти і пасажирів, виконував авіахімічні роботи в сільському господарстві.

З 2001 р. – Херсонське державне підприємство “Аеропорт-Херсон”.

Накази командира авіазагону, начальника авіаційно-технічної бази. Протоколи засідань технічної ради, виробничих нарад. Виробничі плани, аналіз стану льотної роботи; звіти, статзвіти, доповіді про діяльність авіазагону, роботу Каховського аеропорту. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

ЗВ'ЯЗОК

Відділ зв'язку виконавчого комітету Херсонської губернської ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-1227, 10 од. зб., 1920–1921 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Припинив діяльність у 1921 р. у зв'язку з ліквідацією губернії.

Здійснював керівництво і контроль за діяльністю підприємств зв'язку на території губернії.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1927 р., останнє – 1960 р.

Накази по Херсонському і Миколаївському відділах зв'язку. Протоколи засідань тарифно-розцінкової комісії. Акти обстежень підприємств зв'язку; кошториси розвитку телеграфної мережі; відомості про продовольче забезпечення, преміювання, оплати праці поштово-телеграфних працівників.

Херсонське губернське поштово-телеграфне управління, телефонна мережа, поштово-телеграфні контори і відділення

46 фондів, 530 од. зб., 1916–1941 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонське губернське поштово-телеграфне управління, ф.Р-1387, 1 од. зб., 1920–1921 рр.

Херсонська окружна контора зв'язку, ф.Р-566, 207 од. зб., 1918–1926 рр.

Херсонська телефонна мережа управління Чорноморського округу народного зв'язку, ф.Р-1225, 1 од. зб., 1924 р.

Поштово-телеграфні контори і відділення:

- Бериславська контора, ф.Р-789, 43 од. зб., 1917–1926 рр.
Благодатно-Степанівське відділення, ф.Р-2232, 2 од. зб., 1918–1924 рр.
Боброво-Кутське відділення, ф.Р-791, 5 од. зб., 1920–1922 рр.
Бурачково-Іванівське відділення, ф.Р-606, 6 од. зб., 1916–1919 рр.
Великоолександрівське відділення, ф.Р-790, 5 од. зб., 1917–1924 рр.
Високопільська контора, ф.Р-578, 27 од. зб., 1917–1923 рр.
Голопристанське відділення, ф.Р-792, 7 од. зб., 1916–1918, 1922–1923 рр.
Горностаївське відділення, ф.Р-599, 6 од. зб., 1920–1923 рр.
Григоріє-Бізюково-Монастирське відділення, ф.Р-605, 2 од. зб., 1919–1920 рр.
Давидово-Брідська контора, ф.Р-580, 3 од. зб., 1917–1918, 1922 рр.
Заводівське допоміжне відділення, ф.Р-597, 1 од. зб., 1921 р.
Збур'ївське відділення, ф.Р-800, 19 од. зб., 1917–1923 рр.
Каргинське допоміжне відділення, ф.Р-586, 1 од. зб., 1921 р.
Каховська контора, ф.Р-793, 16 од. зб., 1918–1920 рр.
Каїрське відділення, ф.Р-794, 7 од. зб., 1917–1921 рр.
Качкарівська контора, ф.Р-1007, 12 од. зб., 1917–1924 рр.
Козаче-Лагерське відділення, ф.Р-591, 11 од. зб., 1917–1922 рр.
Козацьке відділення, ф.Р-795, 2 од. зб., 1917–1918 рр.
Малокопанське відділення, ф.Р-593, 8 од. зб., 1917–1922 рр.
Микільське відділення, ф.Р-567, 10 од. зб., 1917–1941 рр.
Милівське відділення, ф.Р-569, 4 од. зб., 1920–1921 рр.
Михайлівське відділення, ф.Р-587, 3 од. зб., 1917–1919 рр.
Новоархангельська контора, ф.Р-1813, 3 од. зб., 1918–1919 рр.
Нововоронцовська контора, ф.Р-573, 1 од. зб., 1917–1920 рр.
Новокам'янське відділення, ф.Р-568, 2 од. зб., 1920–1922 рр.
Новомажківська контора, ф.Р-596, 5 од. зб., 1917–1918 рр.
Новонаталіївська контора, ф.Р-584, 2 од. зб., 1926 р.
Олешківська контора, ф.Р-592, 9 од. зб., 1917–1922 рр.
Основське відділення, ф.Р-796, 14 од. зб., 1918–1924 рр.
Павлівське відділення, ф.Р-572, 2 од. зб., 1916–1920 рр.
Першокостянтинівське відділення, ф.Р-598, 3 од. зб., 1917–1921 рр.
Рибальченське відділення, ф.Р-594, 2 од. зб., 1921 р.
Скадовське відділення, ф.Р-2048, 1 од. зб., 1921–1922 рр.
Старошведське відділення, ф.Р-579, 8 од. зб., 1918–1924 рр.
Строганівське відділення, ф.Р-582, 2 од. зб., 1917–1919 рр.
Ташенак-Дмитрівське відділення, ф.Р-600, 6 од. зб., 1916–1922 рр.
Тугарське відділення, ф.Р-602, 3 од. зб., 1918–1922 рр.
Херсонське залізничне відділення, ф.Р-798, 40 од. зб., 1916–1922 рр.
Хорлівська контора, ф.Р-788, 2 од. зб., 1918–1923 рр.
Чалбаське відділення, ф.Р-589, 3 од. зб., 1917–1919 рр.
Чаплинська контора, ф.Р-585, 4 од. зб., 1921–1924 рр.
Чорноморське відділення, ф.Р-601, 1 од. зб., 1917–1920 рр.
Чулаківське відділення, ф.Р-595, 8 од. зб., 1916–1924 рр.

Постанови, розпорядження, циркуляри, накази Верховного головнокомандуючого царської армії, генерального секретаріату Центральної Ради, РНК УСРР, Міністра Наркомату пошт і телеграфів, управління Чорноморського

округу народного зв'язку, Одеського поштово-телеграфного округу, Миколаївського губернського відділу народного зв'язку. Звіти, статистичні відомості про діяльність поштово-телеграфних контор і відділень. Списки населених пунктів Одеського поштово-телеграфного округу. Документи з особового складу.

Херсонське обласне виробничо-технічне управління зв'язку Міністерства зв'язку УРСР

Ф. Р-1985, 3291 од. зб., 1944–1993 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створене згідно з наказом Наркомату зв'язку СРСР від 11 квітня 1944 р. як обласне управління зв'язку. Згідно з наказами Міністерства зв'язку УРСР від 30 травня 1966 р. і обласного управління зв'язку від 8 червня 1966 р. реорганізоване в обласне виробничо-технічне управління зв'язку. Згідно з наказом Міністерства зв'язку УРСР від 30 грудня 1985 р. підприємства зв'язку і “Союздрук” об'єдналися, з 2000 р. – Херсонська дирекція ВАТ “Укртелеком”.

Підпорядковувалось Міністерству зв'язку СРСР, з 1954 р. – Міністерству зв'язку УРСР.

Ліквідоване згідно з наказами Міністерства зв'язку України від 29 листопада 1994 р. і Херсонського обласного виробничо-технічного управління зв'язку від 15 грудня 1994 р. Керувало діяльністю підприємств зв'язку області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 1995 р. У 1979 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 92 од. зб. Очікується надходження документів з 1994 р. від архіву установи.

Накази, вказівки Наркомату (1944–1945), Міністерства зв'язку СРСР (1946–1976), УРСР, начальника управління. Стенограми обласної наради зв'язківців Херсонщини (1948), зборів активу робітників зв'язку (1962–1978). Протоколи адміністративно-технічних нарад (1950–1968), обласних нарад, міжрайонних кущових нарад (1959), засідань ради управління (1968–1993). Плани економічного і соціального розвитку, виробничо-фінансові плани, капітальних вкладень. Аналізи, звіти, статзвіти, довідки про виконання основних економічних показників роботи підприємств, планів, обсягів продукції, по праці, про виробничу діяльність поштово-телеграфного, міжміського телефонного і телеграфного зв'язку, розвиток міської і сільської телеграфної мережі, радіофікації, телефонізації. Доповіді, довідки про роботу підприємств зв'язку на будівництві Каховської ГЕС (1950–1952). Технічні проекти реконструкції споруджень у зоні водосховища Каховської ГЕС і розширення телефонного вузла в м. Каховка (1952–1953), будівництва і реконструкції обласних телефонно-телеграфних ліній (1951–1954). Паспорти устаткування телефонних підстанцій внутрішньорайонного зв'язку (1949). Документи про впровадження науково-технічного прогресу на підприємствах зв'язку, передового виробничого досвіду, раціоналізаторських пропозицій і винаходів, механізації і автоматизації виробничих процесів. Документи про проведення обласного зльоту раціоналізаторів зв'язку (1985–1986), обласного конкурсу телеграфістів “Майстер – золоті руки” (1974–1976). Відомості про стан засобів зв'язку за довоєнний час, руйнування їх нацистськими окупантами та їх відбудова і розвиток (1947). Акти Державної комісії по прийому в експлуатацію завершених об'єктів будівництва зв'язку. Довідки, відомості про підсумки соціалістичного змагання зв'язківців Херсон-

ської, Кримської та Миколаївської областей, відзначення працівників зв'язку урядовими нагородами, присвоєння звання “Кращий за професією”, підприємствам – “зразкове”. Відомості про співдружність та обмін досвідом роботи з Шуменським окружним управлінням зв'язку Народної Республіки Болгарія (1982–1987). Штатні розписи, кошториси видатків управління і підприємств зв'язку. Протоколи профкому.

Херсонське обласне агентство “Союздрук” Херсонського обласного виробничо-технічного управління зв'язку

Ф. Р-3606, 35 од. зб., 1970–1975 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене в 1970 р. згідно з наказом Міністерства зв'язку УРСР від 25 лютого 1970 р. Ліквідоване в 1986 р. згідно з наказом Міністерства зв'язку УРСР від 30 грудня 1985 р.

Підпорядковувалося обласному виробничо-технічному управлінню зв'язку. Здійснювало керівництво діяльністю міських агентств і районних відділень “Союздруку”, рекламувало і розповсюджувало за передплатою і в роздріб періодичні видання, реалізовувало різноманітну друковану продукцію.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання в 1985 р. Очікується надходження документів з 1976 р. від ліквідованої установи.

Накази Міністерств зв'язку СРСР і УРСР, Українського республіканського управління “Союздрук”. Плани, звіти про виробничу діяльність, по праці; статзвіти про розповсюдження друкованої продукції, роботу роздрібною мережі з кадрами. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність обласного і міських агентств, районних відділень.

Херсонська обласна дирекція радіотрансляційних мереж Херсонського обласного управління зв'язку

Ф. Р-1972, 209 од. зб., 1944–1960 рр. Рос., укр. мови.

Створена 9 травня 1944 р. на базі Херсонського міського радіовузла.

Ліквідована в 1966 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 23 травня 1966 р. і наказу Міністерства зв'язку УРСР від 30 травня 1966 р.

Займалася радіофікацією населених пунктів області, з травня 1963 р. здійснювала контроль за технічною експлуатацією всіх засобів електрозв'язку і радіофікації на території області.

Накази, вказівки Міністерства зв'язку СРСР, обласного управління зв'язку. Протоколи адміністративно-технічних нарад. Плани відновлення і розвитку засобів радіофікації, генеральний план телефонізації області (1954), виробничі плани і звіти про радіофікацію і телефонізацію області. Плани, звіти по капітальному будівництву, акти прийому в експлуатацію об'єктів зв'язку, завершених будівництвом. Технічні проекти, робочі креслення винесення і реконструкції об'єктів радіозв'язку із зони спорудження Каховського водосховища (1953–1956). Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Списки працівників.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Земельний відділ виконавчого комітету Херсонської губернської ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-375, 11 од. зб., 1919–1921 рр. Опис. Рос. мова.

Створений згідно з наказом президії Херсонського губвиконкому від 26 березня 1919 р. Припиняв роботу в період окупації міста денікінцями з серпня 1919 р., відновив її у лютому 1920 р.

Був відділом губвиконкому, підпорядковувався також Народному комісаріату земельних справ УСРР.

Ліквідований відповідно до постанови ВУЦВК від 6 січня 1921 р. про перейменування Херсонської губернії у Миколаївську.

Здійснював контроль за діяльністю земельних органів губернії, займався обліком і націоналізацією землі, стежив за дотриманням правил і норм землеустрою та землекористування, сприяв розвиткові і кооперуванню господарств, видав справами лісового господарства.

Фонд II категорії. Документи надійшли у 1930 р.

Постанови і циркуляри губземвідділу про заходи щодо поліпшення стану тваринництва в губернії, організацію губернських зоотехнічних комісій, підвищення виробництва продукції молочних ферм, маслоробок, сироварень (1919), про землеустрій у Снігурівській та Станіславській волостях (1920–1921). Доповіді і звіти про діяльність риболовецького відділення губземвідділу (1919). Листування про організацію комун, прийняття ними статуту, про відведення землі комунам емігрантів з Америки “Селянська культура” та “Ехо”.

Земельні управління виконавчих комітетів повітових рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

3 фонди, 824 од. зб., 1919–1923 рр. Описи. Рос. мова.

Генічеське, ф.Р-1117, 161 од. зб., 1921–1923 р.

Дніпровське, ф.Р-364, 253 од. зб., 1919–1923 рр.

Херсонське, ф.Р-442, 410 од. зб., 1919–1923 рр.

Створені відповідно до постанови РНК УСРР від 8 лютого 1919 р. як земельні відділи повітвиконкомів. Тимчасово припиняли діяльність у зв’язку з іноземною інтервенцією і Громадянською війною, відновили роботу: Херсонський – в січні, Дніпровський – 5 листопада 1920 р., Генічеський – у жовтні 1921 р. У 1923 р. були перейменовані в повітові земельні управління.

Ліквідовані у березні 1923 р. у зв’язку з ліквідацією повітів.

Інформація використовувалась у краєзнавчих виданнях.

Положення про губернські, повітові і волосні земельні відділи (1921) та циркуляр про їх організацію (1919). Постанови з'їздів рад Херсонського і Дніпровського повітів. Накази Херсонського повітземвідділу (1921). Протоколи повітових і волосних з'їздів колективних господарств і загальних зборів працівників повітземвідділів (1921) і культрадгоспів (1921). Звіти і доповіді про діяльність повітових і волосних земвідділів, культрадгоспів, прокатних станцій. Матеріали про організацію трудових сільськогосподарських артільей та реєстрацію їх статутів (1921–1923), відведення землі держзаповіднику Асканія-Нова і сільськогосподарським комунам (1919), відкриття нових ветеринарних пунктів у Херсонському повіті (1920). Акти обстеження стану городництва і баштанництва, тютюнництва, хмелеводства та вирощування лікарських культур, дослідно-показових ділянок (1921–1922), племінної худоби в Дніпровському повіті (1922–1923). Відомості про економічний стан волостей, повітів (1922–1923), кількість землі і населення у Херсонському повіті (1921). Листування про розподіл землі між сільськогосподарськими артілями, товариствами і культрадгоспами (1920), організацію прокатних станцій, порядок користування рибними ставками, охорону лісів і плавнів, проведення заходів по боротьбі з садовими і виноградними шкідниками.

Земельний відділ виконавчого комітету Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-443, 1820 од. зб., 1923–1930 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Розпочав роботу у березні 1923 р. в зв'язку зі створенням округу. У 1923–1925 рр. іменувався окружним земельним управлінням окрвиконкому і був підпорядкований Одеському губернському земельному управлінню. В серпні 1925 р. був перейменований в окружний земельний відділ окрвиконкому.

Підпорядковувався Наркомату земельних справ УСРР.

Ліквідований у вересні 1930 р. в зв'язку з ліквідацією округу.

Керував роботою районних земельних відділів, розробляв і проводив у життя заходи, спрямовані на розвиток сільського господарства округу, займався землеустроєм, землекористуванням, сприяв організації й розвитку кооперативних та колективних господарств, організовував дослідні господарства, допомагав проведенню меліоративних і гідротехнічних робіт.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1930 р., останнє – 1955 р. У 1956, 1957 рр. з інших архівів передано 14 од. зб. У 1959, 1969, 1990 рр. розсекречено 364 од. зб. У 1951 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 24 од. зб.

Інформація використовувалась у наукових і краєзнавчих виданнях.

Постанови, накази, циркуляри та інформації Одеського губземуправління (1923–1925), Херсонського окрземвідділу, райземвідділів та їх підвідділів (1923–1930). Постанови XI окружної партійної конференції про перебудову сільського господарства округу (1930). Протоколи засідань колегії і технічних нарад окрземвідділу, районних земельних відділів, губернського з'їзду землеробів (1923), окружних з'їздів, нарад спеціалістів-інтенсивників, орендарів дослідних полів, зоотехніків (1926–1930), районних з'їздів колгоспників (1929).

П'ятирічний план розвитку і перебудови сільського господарства Херсонського округу на 1928–1932 рр., трирічний план землевпорядних робіт на 1927–1929 рр., дворічний план розвитку тваринництва на 1927–1928 рр., плани проведення суцільної колективізації (1930); річні і піврічні плани та звіти про роботу Одеського губземуправління (1924), окружного і районних відділів, їх підвідділів. Доповіді, інформації, листування про хід суцільної колективізації сільського господарства в окрузі, організацію, реєстрацію та економічний стан комун, сільськогосподарських артілей, затвердження їх статутів, відведення їм земель, надання грошової і насінневої позик, постачання тракторами і сільськогосподарським реманентом, про економічний стан радгоспів і одноосібних господарств у районах і окрузі, надання бідняцьким господарствам державної допомоги, про створення районних насінневих фондів, проведення посівних і збиральних кампаній, вирощування рицини (1929), розвиток рільництва, садівництва, виноградарства і виноробства, городництва і баштанництва, бавовництва, про боротьбу зі шкідниками і хворобами сільгоспкультур, проведення свята “День врожаю” (1924–1925). Доповідні записки і відомості про стан тваринництва, перспективи розвитку вівчарства в Херсонському окрузі, розвиток птахівництва, бджільництва, рибних господарств, створення рибного заповідника на Дніпровсько-Бузькому лимані (1923–1927). Звіт про діяльність ветеринарно-санітарних установ округу. Інформації і листування про проведення агрономічних заходів, пропаганду сільськогосподарських знань, створення агрокомбінатів, показових і дослідних полів, курсів, проведення конкурсів, екскурсій, агроповідей і лекцій. Протоколи засідань виставкових комітетів, експертних комісій по організації окружних і районних сільськогосподарських виставок (1923–1930), підготовку до участі у Всесоюзній виставці (1923). Плани, відомості, листування про облік і ліквідацію колишніх нетрудових господарств, передачу їх земель і майна сільськогосподарським колективам, проведення землевпорядних робіт в окрузі, надання пільг колишнім червоним партизанам, родинам червоноармійців, незаможникам і колективним господарствам у проведенні землевпорядних робіт, про будівництво переселенських селищ (1929). Доповіді і звіти про проведення меліоративних робіт по укріпленню і залісенню сипучих пісків (1924), організацію меліоративних товариств, розвиток зрошувального землеробства у зв'язку з будівництвом Дніпрельстану (1926–1927), будівництво Брилівської зрошувальної системи (1928), відведення землі для дослідно-зрошувальних станцій в селах Єлизаветівка та Брилівка Голопристанського району (1926–1927), про лісовпорядження і лісонасадження, проведення “Тижня лісу”. Списки колгоспів, агрономічних, ветеринарних, землемірних дільниць і рибних угідь округу.

**Земельний відділ виконавчого комітету Херсонської міської ради
робітничих, селянських і червоноармійських депутатів**

Ф. Р-1149, 571 од. зб., 1930–1939 рр. Отис. Укр., рос. мови.

Організований у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу як відділ Херсонської міської ради.

Перебував у віданні сільськогосподарської секції міськради і підпорядковувався Наркомату земельних справ УСРР, а з утворенням областей з 1932 р. – Одеському, а в 1937 р. – Миколаївському обласним земельним управлінням.

Ліквідований у березні 1939 р. відповідно до постанови Миколаївського облземуправління, його функції виконували новостворені районні земельні відділи – Білозерський і Херсонський сільський.

Керував колективізацією сільського господарства, здійснював контроль за проведенням землевпорядкування колгоспів і радгоспів, розвитком рільництва і тваринництва, проведенням агротехнічних заходів, постачанням машинами і реманентом, будівництвом у колгоспах, лісомеліоративними роботами.

Інформація використовувалась у краєзнавчих виданнях.

Постанови, накази і рішення Наркомату земельних справ УСРР, Одеського і Миколаївського облвиконкомів, облземуправлінь, Херсонської міськради і міськземвідділу (1930–1931). Протоколи нарад голів і фахівців колгоспів, загальних зборів колгоспників, засідань правлінь колгоспів, районних земельних і посівних комісій, бюро сівозмін (1932–1937). Матеріали наради стахановців-бавовнярів Одеської області за участю стахановців-бавовнярів Таджикицької республіки (1935). Плани, інформації, відомості про перспективи розвитку сільського господарства Херсонщини і складання другого п'ятирічного плану розвитку сільського господарства (1932); основні показники організаційно-господарського стану колгоспів району за 1936 р., відомості про виконання господарських планів колгоспами району за 1938 р., звіти колгоспів про розвиток тваринництва (1937). Постанови, інструкції та об'їзники Одеського і Миколаївського облземуправлінь про проведення землевпорядкування колгоспів, плани внутрігосподарського землеустрою. Схеми посівних площ і дані теодолітно-горизонтальних зйомок земель колгоспників. Державні акти на вічне користування колгоспів землею (1932–1939). Звіти, доповіді й листування про стан колективізації сільського господарства, проведення посівних і збиральних кампаній, запровадження нових схем і паспортизації ланів, сівозміни, розвиток бавовництва і нових культур: рису, чуфи, кунжуту, арахісу (1933–1935), про вирощування городини, стан парникового господарства, перспективи розвитку зрошувального овочівництва, баштанництва, садівництва і виноградарства, боротьбу з хворобами і шкідниками сільгоспкультур, проведення агролісомеліоративних робіт у колгоспах, відомості про кредитування колгоспів, облік і звітність у колгоспах, розподіл прибутків. Інструкції та інформації про проведення агрономічних заходів, роботу хат-лабораторій, організацію у колгоспах агрозоотехнічного навчання. Матеріали про міжрайонні і районні сільськогосподарські виставки, підготовку до участі у Всесоюзній сільськогосподарській виставці. Характеристики колгоспів – учасників ВСГВ (1936–1938). Відозва зльоту завідуючих колгоспними фермами до всіх тваринників Херсонського району (1935), зоотехнічні звіти і листування про розвиток тваринництва і підвищення його продуктивності, організацію у колгоспах тваринницьких ферм, про розвиток конярства і виділення коней у фонд “Кінь Червоної Армії”, розвиток тонкорунного вівчарства, кролівництва, птахівництва і бджільництва, організацію інкубаторів, про стан племінної роботи в колгоспах, запис великої рогатої худоби і коней у державну і районні племінні книги, про зоотехнічні заходи і

селекційно-племінну роботу на племфермах, про ветеринарне обслуговування колгоспів (1932–1939). Статзвіти і доповідні записки про підготовку кадрів для колгоспів, радгоспів і МТС, діяльність районної колгоспної школи і курсів. Матеріали про організацію і підсумки соцзмагання між районами і колгоспами, соціалістичні зобов'язання колгоспів і колгоспників. Договори на соцзмагання між районами: Херсонським і Миколаївським (1933), Херсонським, Скадовським, Голопристанським і Цюрупинським (1936), Херсонським і Каховським (1937). Відомості про кількість орної землі по сільрадах, про земельні площі під городництво (1931), про чисельність полезахисних лісосмуг (1936–1937). Статистичні дані про стан тваринництва у Херсонському повіті у 1913–1915 рр.

Уповноважені Одеського губерньського управління державних земель і майна

3 фонди, 193 од. зб., 1922–1925 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Повітові:

Дніпровський, ф.Р-1295, 12 од. зб., 1922–1923 рр.

Херсонський, ф.Р-1679, 82 од. зб., 1922–1923 рр.

Херсонський окружний, ф.Р-1680, 99 од. зб., 1923–1925 рр.

Повітові уповноважені були призначені для виконання постанови Раднаркому УСРР від 16 травня 1922 р. “Про організацію при Наркомземі УСРР Головного управління державних земель і майна та його органів на місцях” для обліку у повітах державних земель і угідь та спостереження за доцільним використанням їх у радгоспах, агробазах, племгоспах. З 1 березня 1923 р., у зв'язку з реорганізацією губерньського управління в підвідділ держземель і майна губерньського відділу землеустрою і меліорації, в апараті повітових земельних управлінь вводиться посада повітового уповноваженого, а з ліквідацією повітів і створенням округу – округного уповноваженого в апараті окрземуправління, що підпорядковувався Одеському губземуправлінню.

Припинили діяльність у 1925 р. у зв'язку з ліквідацією Одеської губернії згідно з постановою ВУЦВК від 3 червня 1925 р.

Організували і проводили здачу земель, господарств та угідь в оренду підприємствам і об'єднанням.

Положення про повітових уповноважених губуправління держземель і майна (1922). Декрети, постанови, інструкції РНК УСРР, Одеського губерньського управління державних земель і майна, повітових і окружних земельних управлінь про використання земель та майна, надання прав, пільг і привілеїв членам КНС. Звіти, доповіді і листування про діяльність Херсонського повітового і округного уповноважених, організацію і роботу повітових приймально-облікових ліквідаційних комісій з обліку і ліквідації колишніх нетрудових господарств, про відведення землі сільськогосподарським товариствам і артілям для організації показових господарств і ділянок, закріплення за ними і найбільшій селянами живого і мертвого реманенту. Матеріали про облік і обстеження радгоспів, державних садів, виноградників, городів, передачу їх в оренду сільгоспоб'єднанням і організаціям.

**Управління сільського господарства виконавчого комітету
Херсонської обласної ради народних депутатів**

Ф. Р-1953, 4776 од. зб., 1944–1985 рр., Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створене у квітні 1944 р. як земельний відділ облвиконкому. У квітні 1946 р. зі структурних частин облземвідділу – тваринництва, ветеринарії і конярства – було утворено обласний відділ тваринництва, а технічних культур – обласний відділ технічних культур. У березні 1947 р. відповідно до Указу Президії Верховної Ради СРСР від 4 лютого 1947 р. ці відділи були знову об'єднані з облземвідділом і останній був перейменований в обласне управління сільського господарства. Згідно з рішенням Херсонського облвиконкому від 16 червня 1953 р. управління реорганізоване в обласне управління сільського господарства і заготівель, а в січні 1954 р. – знову в обласне управління сільського господарства облвиконкому. В 1962 р. реорганізоване в обласне управління виробництва і заготівель сільськогосподарських продуктів. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 3 квітня 1965 р. знову перетворене на обласне управління сільського господарства.

Ліквідоване в грудні 1985 р. у зв'язку зі створенням Державного агропромислового комітету Херсонської області згідно з рішенням IV сесії XIX скликання Херсонської обласної ради народних депутатів від 12 грудня 1985 р. відповідно до постанови ЦК Компартії України і Ради Міністрів УРСР від 19 листопада 1985 р.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1958 р., останнє – 1998 р. У 1992 р. розсекречено 58 од. зб. У 1961 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 121 од. зб.; у 1992 р. – 1081 од. зб.

Інформація використовувалась у наукових виданнях.

Постанови, накази, інструкції і рішення Наркомзему УРСР і Міністерства сільського господарства, Херсонського обкому КП України і облвиконкому (1944–1985). Накази по обласному управлінню сільського господарства (1944–1985). Протоколи, республіканських, кущових, обласних і міжрайонних нарад, семінарів спеціалістів, засідань виробничо-технічної ради, президії агропромислового об'єднання. Плани відбудови і розвитку сільського господарства області, районів; виробничо-фінансові плани МТС, колгоспів і установ. Звіти, доповідні записки і відомості про виробничо-фінансовий стан колгоспів, підвищення продуктивності праці і упорядкування оплати праці в колгоспах, натуральні і грошові прибутки колгоспів та їх розподіл, зміцнення економіки відсталих господарств, боротьбу з порушенням статуту сільськогосподарської артілі, розвиток соцзмагання серед колгоспників. Плани, інформації, акти і відомості про проведення землевпорядних робіт, землеустрій колгоспів, радгоспів області, укрупнення і перейменування колгоспів, ріст посівних площ, введення і відновлення правильних сівозмін: схеми сівозмін по районах області, плани посівних площ, проведення агролісомеліоративних робіт, посадку лісозахисних смуг, організаційно-технічні плани лісгоспів. Інвентаризаційні відомості захисних лісонасаджень, закладених на пісках, у ярах і балках. Матеріали про введення в експлуатацію Верхньоінгулецької і Краснознам'янської зрошувальних систем, зрошення земель колгоспів і радгоспів, їх планування й ефективне використання, розробку схем зрошувальних сівозмін, про врожайність сільсько-

господарських культур на зрошуваних землях. Інструкції, звіти й листування про розвиток і підвищення врожайності зернових, технічних городньо-баштанних культур, садівництва, виноградарства і виноробства. Матеріали про розвиток парникового господарства, організацію міжрайонних плодородсадників, розвиток шовківництва, вирощування арахісу, бавовни, кукурудзи і рису, багаторічних трав. Плани, звіти, листування про роботу насінницьких господарств, районних спеціальних насінницьких і сортовипробувальних ділянок, агрономічних і селекційних станцій по вирощуванню нових сортів насіння, плани і карти сортооновлювання зернових, олійних культур і багаторічних трав у колгоспах і радгоспах області, яровизацію сільськогосподарських культур, створення державних сортових фондів. Плани, звіти і листування про застосування і виробництво органічних та мінеральних добрив, про боротьбу зі шкідниками і хворобами сільгоспкультур, роботу спостережних пунктів дослідної станції каракулівництва і племінних ферм породистої худоби. Аналіз служби сигналізації. Звіти, інформації й листування про стан та розвиток громадського тваринництва, підвищення його продуктивності, про племінну роботу в колгоспах області; бонітування і паспортизацію племінної худоби, створення державних племінних розплідників, розвиток племінного тонкорунного вівчарства, конярства, птахівництва, будівництва і роботу інкубаторно-птахівничих станцій, розвиток ставкового господарства, про стан ветеринарно-профілактичної роботи в області і боротьбу з епізоотіями тварин. Матеріали про роботу МТС і МТМ, розвиток винахідництва і раціоналізації, стан механізації трудомістких процесів у тваринництві, електрифікацію і радіофікацію колгоспів області. Плани, звіти і паспорти сільськогосподарських шкіл і шкіл механізації сільського господарства: Цюрупинської агрономічної, Архангельської школи механізації, Любимівської і Високопільської зооветеринарних, Львівської рільництва і агролісомеліорації, Цюрупинської садоводів, Херсонської школи рахівників для колгоспів. Доповідь про 50-річчя Каховського технікуму рільництва (1949). Тематичні плани і звіти Українського науково-дослідного інституту бавовництва, Нижньодніпровської і Брилівської науково-дослідних станцій укріплення пісків, Асканійського і Каховського державних племрозсадників, Чорноморського і Азово-Сиваського держзаповідників, виконання завдань цільової комплексної програми "Агрокомплекс" (1982–1985). Рішення про створення в області агропромислового об'єднання. Матеріали про підсумки Всесоюзного і республіканського змагання на честь 50-річчя стахановського руху (1985). Списки Героїв соціалістичної праці, передовиків, жінок-механізаторів, працівників сільського господарства, що мають вчені ступені і звання.

Відділ технічних культур виконавчого комітету Херсонської обласної ради депутатів трудящих

Ф. Р-2812, 8 од. зб., 1946–1947 рр. Опис. Рос. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1946–1947 рр.

Займався організацією вирощування технічних культур і підготовкою кадрів.

Програми курсів ланкових, відомості про вирощування тутового шовкопряда, бавовника, боротьбу зі шкідниками.

Управління тваринництва обласного земельного відділу виконавчого комітету Херсонської обласної ради депутатів трудящих

Ф. Р-2813, 48 од. зб., 1944–1947 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене у 1944 р. як ветеринарне управління обласного земельного відділу, в лютому 1946 р. реорганізоване в управління тваринництва обласного земельного відділу виконкому Херсонської обласної ради.

Ліквідоване у 1947 р.

Здійснювало керівництво тваринницькою галуззю, впроваджувало систему заходів по збільшенню поголів'я худоби, підвищення її продуктивності, проводило протиепідемічну роботу, керувало діяльністю ветеринарних станцій і лабораторій.
Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання в 1961 р.

Накази, розпорядження Наркомату землеробства УРСР (1944–1947). Рішення облвиконкому. Накази по управлінню тваринництва облвиконкому. Протоколи обласної, міжрайонних і районних нарад тваринників. Плани проти-епізоотичних заходів. Відомості про мережу ветеринарних закладів області, дислокацію установ і господарств, що перебували у підпорядкуванні обласного відділу тваринництва, про кількість поголів'я коней в області, по районах. Карти породного районування коней по районах області. Акти обстеження кінського поголів'я. Відкритий лист ветеринарів відділу тваринництва до всіх ветеринарних працівників Херсонської області (1946). Карти поширення інфекційних захворювань худоби. Звіти про роботу районних відділів тваринництва, Асканійського і Каховського держплемрозплідників. Листування з Міністерством земельних справ про стан розвитку тваринництва в області. Списки передовиків тваринницької галузі.

Херсонське обласне управління радгоспів Міністерства сільського господарства УРСР

Ф. Р-2055, 1487 од. зб., 1944–1962 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Створений у травні 1944 р. згідно з розпорядженням Раднаркому СРСР від 30 квітня 1944 р. та наказом Наркомату зернових та тваринницьких радгоспів СРСР від 3 травня 1944 р. як Херсонський обласний трест радгоспів. З 25 червня 1953 р. згідно з наказом Міністерства сільського господарства та заготівель СРСР від 15 червня 1953 р. трест був перетворений на Херсонське обласне управління радгоспів.

Підпорядковувалося Міністерству сільського господарства УРСР.

Ліквідоване в 1962 р. відповідно до постанови ЦК КП України і Ради Міністрів УРСР від 27 березня 1962 р.

Керувало діяльністю радгоспів області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 1976 р. У 1984 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 228 од. зб.

Постанови, накази, рішення РНК СРСР, Ради Міністрів УРСР, Наркомату і Міністерства сільського господарства СРСР і УРСР, Херсонського обко-

му КП України, облвиконкому. Промфінплани тресту, управління і радгоспів області (1945–1962). Звіти про виробничо-фінансову діяльність тресту (1953), управління радгоспів (1953–1962), радгоспів області. Звіти по агрономії, бонітуванню великої рогатої худоби, капітальному будівництву в радгоспах, їх механізації, підготовці кадрів. Звіти, довідки та інформації про розвиток садівництва, городництва, впровадження у виробництво агротехнічних заходів, раціоналізаторських пропозицій та нових методів праці. Технічні проекти, пояснювальні записки до проектів, робочі креслення землеустрою радгоспів (1947–1961), електрифікації, відбудови та будівництва радгоспів, артезіанських колодязів, лісосмуг, приміщень радгоспних ферм та житлових будинків (1947–1962). Матеріали про підготовку радгоспів області до сільськогосподарських виставок, хід соціалістичного змагання, нагородження передовиків виробництва. Відомості про передовиків сільського господарства області (1950–1960). Акти обстеження діяльності радгоспів та характеристики ґрунтів у радгоспах Херсонщини.

Херсонська обласна державна хлібна інспекція

Ф. Р-1977, 270 од. зб., 1944–1982 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене у березні 1944 р. як Херсонське обласне управління Державної хлібної інспекції Народного комісаріату заготівель СРСР. У 1946 р. перейменоване в Херсонське обласне управління Державної інспекції з якості сільгосппродуктів і переведено у віддання Міністерства заготівель СРСР, з 1957 р. – у відання Міністерства хлібопродуктів УРСР.

У 1959 р. перейменоване в Херсонське обласне управління Державної хлібної інспекції Міністерства хлібопродуктів УРСР, з 1962 р. підпорядковувалося Міністерству виробництва і заготівлі сільськогосподарських продуктів УРСР.

Відповідно до постанови Міністерства виробництва і заготівлі сільськогосподарських продуктів УРСР від 18 серпня 1979 р. перейменоване в Херсонську обласну державну хлібну інспекцію.

Здійснює державний контроль за зберіганням зерна і продуктів його переробки, за якістю, відповідністю зерна олійних культур і сортового насіння вимогам Держстандарту.

Накази Наркомату заготівель, Міністерства сільського господарства УРСР, СРСР, Міністерства хлібопродуктів УРСР, СРСР, Українського республіканського управління Держінспекції з якості сільськогосподарських продуктів. Протоколи виробничих нарад. Плани, відомості, довідки про обстеження врожаїв, стан зберігання сільгосппродукції, інспектування зерна. Звіти про роботу з інспектування зерна і зернопродуктів, кількість і якість хлібопродуктів. Аналізи, довідки, звіти про якість врожаю в Херсонській, Запорізькій, Кримській, Тернопільській областях (1964–1982). Листування з Міністерством хлібопродуктів СРСР про відвантаження хлібопродуктів на експорт, якість імпортової продукції. Договори про соціалістичне змагання між Херсонським і Миколаївським управліннями, дані про їх виконання. Штатні розписи і кошториси видатків. Документи профкому.

Херсонський агропромисловий комітет Державного агропромислового комітету УРСР

Ф. Р-4053, 507 од. зб., 1986–1988 рр. Опис. Укр. мова.

Створений 12 грудня 1985 р. згідно з рішенням четвертої сесії ХІХ скликання Херсонської обласної ради народних депутатів відповідно до постанови ЦК КП України і Ради Міністрів УРСР від 19 листопада 1985 р. “Про Державний агропромисловий комітет Української РСР”.

З 25 червня 1991 р. – управління сільського господарства виконкому Херсонської обласної ради народних депутатів; з 30 червня 1993 р. – управління сільського господарства і продовольства Херсонської облдержадміністрації; з 22 вересня 2000 р. – Головне управління сільського господарства і продовольства Херсонської облдержадміністрації.

Підпорядковувався виконкому обласної ради народних депутатів та Державному агропромислому комітету УРСР, з 1993 р. – облдержадміністрації і Міністерству аграрної політики України.

Здійснював керівництво сільським господарством, харчовою, м'ясною і молочною галузями промисловості, заготівлею продукції, будівництвом, виробничим обслуговуванням і матеріально-технічним забезпеченням колгоспів, радгоспів, підприємств і організацій агропромислового комплексу. Керував роботою районних агропромислових об'єднань, підприємств і організацій сільського господарства.

Фонд І категорії. Документи надійшли у 1988 р. Очікується подальше надходження документів від архіву установи.

Накази голови, протоколи засідань комітету і колегії, ради колгоспів (1986–1987), обласної конференції колгоспників (1987). Зведені плани агропрому, підвідомчих організацій і господарств по розвитку сільського господарства, виробництву промислової продукції, товарів громадського споживання (1986). Плани, завдання, відомості про виробництво продовольчих товарів за Ворошиловградською ініціативою на період до 1990 р. Аналізи використання зрошуваних земель в господарствах області. Довідки про розвиток підсобних сільських господарств, представлення продукції на ВДНГ СРСР (1986). Відомості про реконструкцію зрошувальних систем області (1986), про передовиків сільського господарства в області (1987). Документи про соцзмагання (1986–1988), роботу базових дослідних господарств (1986–1988), підсумки Всесоюзного конкурсу механізаторів, підсумки республіканського соцзмагання на приз П. Ангеліної і М. Браги (1986–1987). Документи про ліквідацію підвідомчих господарств, установ, підприємств (1986–1987). Акти прийому в експлуатацію об'єктів зрошувальних систем (1987). Кошториси видатків і штатні розклади господарств і промислових підприємств (1986), звіти про фінансово-господарську діяльність підвідомчих господарств і підприємств. Документи профкому.

**Відділи, управління та інспекції сільського господарства
виконавчих комітетів районних рад депутатів трудящих,
міжрайонні територіально-виробничі колгоспно-радгоспні
управління**

*46 фондів, 6992 од. зб., 1935–1941, 1944–1953, 1958–1985. Описи.
Укр., рос. мови.*

Бериславський, ф.Р-3928, 31 од. зб., 1963–1964 рр.
Білозерський, ф.Р-3887, 382 од. зб., 1963–1968 р.
Ф.Р-4046, 56 од. зб., 1970–1985 рр.
Великопетиський, ф.Р-3541, 308 од. зб., 1944–1953 рр.
Ф.Р-4010, 6 од. зб., 1960–1961 рр.
Ф.Р-3831, 342 од. зб., 1962–1969 рр.
Великоолександрівський, ф.Р-2832, 15 од. зб., 1944–1949 рр.
Верхньорогачицький, ф.Р-3546, 84 од. зб., 1958–1961 рр.
Ф.Р-4062, 83 од. зб., 1967–1969 рр.
Ф.Р-4063, 409 од. зб., 1970–1985 рр.
Генічеський, ф.Р-3803, 73 од. зб., 1944–1946, 1958–1961 рр.
Ф.Р-4050, 140 од. зб., 1962–1969 рр.
Ф.Р-4051, 308 од. зб., 1970–1985 рр.
Голопристанський, ф.Р-4048, 198 од. зб., 1948–1953, 1970–1980 рр.
Ф.Р-4052, 46 од. зб., 1958–1961 рр.
Ф.Р-4056, 134 од. зб., 1962–1969 рр.
Горностаївський, ф.Р-3281, 475 од. зб., 1943–1985 рр.
Ф.Р-3280, 41 од. зб., 1958–1961 рр.
Ф.Р-4054, 71 од. зб., 1965–1969 рр.
Іванівський, ф.Р-1310, 183 од. зб., 1935–1941, 1944–1950 рр.
Ф.Р-3917, 169 од. зб., 1964–1968 рр.
Ф.Р-4008, 38 од. зб., 1969 р.
Каланчацький, ф.Р-3366, 47 од. зб., 1950–1953 рр.
Ф.Р-3359, 32 од. зб., 1957–1960 рр.
Калінінський, ф.Р-2433, 263 од. зб., 1944–1953 рр.
Каховський, ф.Р-2935, 50 од. зб., 1944–1952 рр.
Ф.Р-4005, 28 од. зб., 1958–1961 рр.
Ф.Р-3985, 244 од. зб., 1962–1973 рр.
Новомаячківський, ф.Р-2540, 109 од. зб., 1946–1953 рр.
Нижньосірогозький, ф.Р-3863, 245 од. зб., 1935–1936, 1944–1958 рр.
Нововоронцовський, ф.Р-3427, 42 од. зб., 1958–1961 рр.
Новотроїцький, ф.Р-3552, 81 од. зб., 1943–1953 рр.
Ф.Р-3320, 64 од. зб., 1955–1961 рр.
Ф.Р-3839, 256 од. зб., 1965–1980 рр.
Сиваський, ф.Р-3551, 57 од. зб., 1943–1954 рр.
Ф.Р-4007, 18 од. зб., 1958–1961 рр.
Скадовський, ф.Р-3033, 244 од. зб., 1944–1950 рр.
Херсонський, ф.Р-3781, 137 од. зб., 1945–1953 рр.
Ф.Р-3268, 53 од. зб., 1958–1961 рр.
Ф.Р-3886, 101 од. зб., 1962 р.
Цюрупинський, ф.Р-711, 192 од. зб., 1943–1953 рр.
Ф.Р-4078, 112 од. зб., 1958–1961 рр.

Чаплинський, ф.Р-3561, 119 од. зб., 1944–1953 рр.

Ф.Р-4006, 18 од. зб., 1958–1961 рр.

Ф.Р-3849, 329 од. зб., 1962–1968 рр.

Ф.Р-4019, 576 од. зб., 1969–1985 рр.

Створені відповідно до постанови ВУЦВК від 7 березня 1923 р. як земельні управління райвиконкомів. У серпні 1930 р. відповідно до постанови РНК СРСР від 9 серпня 1930 р. стали самостійними установами. Підпорядковувалися райвиконкомам і Наркому земельних справ УСРР. У грудні 1939 р. були перейменовані в земельні відділи райвиконкомів. Відповідно до Указу Президії Верховної Ради СРСР від 4 лютого 1947 р. “Про об’єднання міністерств землеробства, технічних культур і тваринництва” райземвідділи об’єдналися з відділами тваринництва та технічних культур в управління сільського господарства. У 1953 р. згідно з рішенням облвиконкому від 16 червня перейменовані в управління сільського господарства та заготівель. Ліквідовані відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 7 грудня 1953 р.

У 1958 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 28 жовтня 1958 р. організовані районні інспекції сільського господарства, які підпорядковувалися вищестоящим сільськогосподарським органам і виконкомам обласної та районних рад депутатів трудящих.

Ліквідовані відповідно до постанови ЦК КП України і Ради Міністрів УРСР від 28 лютого 1961 р. “Про реорганізацію Міністерства сільського господарства УРСР”.

У квітні 1962 р. відповідно до постанови бюро обкому КП України і облвиконкому від 13 квітня 1962 р. було створено 7 міжрайонних територіально-радгоспних управлінь.

Накази районних відділів, управлінь та інспекцій сільського господарства (1944–1953, 1958–1961). Стенограма обласної наради-семінару керівників, спеціалістів і передовиків сільського господарства по розробці і впровадженню науково-обґрунтованої системи ведення господарства в колгоспах і радгоспах Херсонської області (1959). Протоколи загальних зборів колгоспників і засідань правлінь колгоспів. Зведені плани відбудови і розвитку сільського господарства районів, розвитку тваринництва в колгоспах і радгоспах, заготівель і закупок сільськогосподарських продуктів (1948–1953, 1959). Виробничо-фінансові плани колгоспів (1944–1953, 1958–1961). Зведені звіти про виробничо-фінансову діяльність колгоспів (1946–1962), про розподіл землі і землекористування в Іванівському районі (1945–1947), врожайність сільськогосподарських культур, розвиток тваринництва, ветеринарне обслуговування в колгоспах (1948–1953, 1958–1960). Основні виробничі та економічні показники діяльності колгоспів. Звіти про роботу МТС (1950–1953) і колгоспів (1944–1953, 1958–1960). Постанови райвиконкомів, протоколи загальних зборів членів колгоспів. Акти впорядкування, встановлення земельних меж колгоспів. Акти на вічне користування землею (1935–1941). Матеріали про розвиток зрошеного землеробства в Новомаячківському районі (1953), про переселення, розселення і господарське влаштування переселенців. Агротехнічні звіти, доповіді і листування про виконання трирічних планів розвитку сільського господарства і структуру посівних площ, впровадження правильних сівозмін, апробацію насіння в колгоспах і радгоспах області. Плани посівних кампаній, відомості про прове-

дення збиральних робіт, вирощування кукурудзи, розвиток садівництва, виноградарства, городництва, боротьбу з хворобами і шкідниками сільськогосподарських культур. Інформація, зоотехнічні звіти і відомості про стан та перспективи розвитку тваринництва, поголів'я великої рогатої худоби, збільшення удоїв молока, розвиток вівчарства, птахівництва, бджільництва, підсумки перевірки підготовки господарств до зимівлі худоби. Хлібо-фуражні баланси господарств і відомості про стан племінної роботи в колгоспах, штучне осіменіння, бонітування овець, великої рогатої худоби, свиней, організацію і оплату праці на тваринницьких фермах. Матеріали про підготовку і перепідготовку кадрів для колгоспів та радгоспів, агрозоотехнавчання в колгоспах, організацію і проведення районних сільськогосподарських виставок та підготовку до участі у ВСГВ і ВДНГ. Договори на соцзмагання і соціалістичні зобов'язання колгоспів, радгоспів і відомості про їх виконання.

Цюрупинське управління виноробних заводів Херсонського тресту виноробних радгоспів

Ф. Р-3774, 233 од. зб., 1944–1966 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене у 1944 р.

Підпорядковувалось Херсонському тресту виноробних радгоспів.

Здійснювало керівництво виробничою, фінансово-господарською діяльністю виноробних заводів.

Накази і директивні вказівки Наркомату харчової промисловості УРСР, Херсонського тресту виноробних радгоспів; рішення Цюрупинського виконкому. Накази по управлінню. Протоколи виробничих нарад керівників виноробних заводів управління. Виробничо-фінансові плани, плани по випуску валової продукції, капітальному будівництву. Підсумки перепису виноградних насаджень по колгоспах Цюрупинського району (1953). Типові проекти по будівництву заводів первинного виноробства. Основні показники п'ятирічного плану 1955–1960 рр. по розвитку виноробства. Проект скляного трубопроводу винпунктів Білої Криниці і Великої Лепетихи Цюрупинського винзаводоуправління. Кошторисно-фінансові розрахунки на будівництво винзаводу в м. Цюрупинську. Штатні розписи і кошторис видатків. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

Представник Ради у справах колгоспів при уряді СРСР по Херсонській області

Ф. Р-2621, 267 од. зб., 1948–1953 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Розпочав діяльність відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР і ЦК ВКП(б) від 8 жовтня 1946 р.

Припинив діяльність у 1953 р.

Вирішував питання колгоспного будівництва, здійснював контроль за неухильним дотриманням статуту сільгоспартілі, проводив обстеження колективних та індивідуальних скарг стосовно порушення статуту і розбазарювання колгоспних земель.

Накази представника Ради. Доповідні записки, листування з облвиконкомом, з обкомом КП(б)У, районними організаціями і колгоспами стосовно дотримання статуту сільгоспартілі. Спостережні справи по колгоспах області. Доповідні записки представнику Ради по Українській РСР про дотримання статуту сільгоспартілі. Матеріали по розслідуванню колективних та індивідуальних скарг про порушення статуту сільгоспартілі в господарствах області. Документи про підготовку керівних колгоспних кадрів. Штатні розписи. Відомості нарахування зарплати працівникам. Звіти про фінансово-господарську діяльність.

**Херсонське виробничо-аграрне об'єднання по садівництву, виноградарству, виноробній промисловості
“Херсонрадгоспвинтрест”**

Ф. Р-1958, 4483 од. зб., 1944–1984 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене у серпні 1944 р. як Херсонський трест виноробних радгоспів, з 1963 р. – Херсонський спеціалізований трест виноробних радгоспів “Радгоспвинтрест”. Згідно з розпорядженням Ради Міністрів УРСР від 12 січня 1983 р. Херсонський виноробний трест реорганізовано в Херсонське виробничо-аграрне об'єднання по садівництву, виноградарству, виноробній промисловості.

Підпорядковувалося Головному управлінню харчової промисловості Міністерства харчової промисловості УРСР; з липня 1957 р. – управлінню харчової промисловості Херсонського раднаргоспу, з 1963 р. – Головному управлінню виноробної промисловості Міністерства харчової промисловості УРСР, з 1972 р. – Головному управлінню Ради Міністрів УРСР по садівництву, виноградарству і виноробній промисловості.

Ліквідоване у грудні 1985 р. згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР від 23 листопада 1985 р.

Постанови, накази, інструкції головних управлінь виноробної промисловості СРСР і УРСР, накази по винтресту (1944–1984). Статут винтресту, положення про винрадгоспи, винкомбінати, винзаводи, бази і пункти (1950). Протоколи міжобласної і обласних нарад директорів, спеціалістів і стахановців, загальних зборів працівників тресту, загальних зборів робітників і службовців заводів та радгоспів (1949–1959), засідань технічних рад і дегустаційних комісій Головинно СРСР, УРСР і тресту (1947–1952, 1955, 1957–1984). Плани розвитку виноградарства і виробництва винпродукції по тресту, підприємствах і радгоспах (1945–1984). Зведені виробничо-фінансові плани і звіти тресту, винкомбінатів, винзаводів, винрадгоспів. Комплексні плани економічного, соціального розвитку радгоспів на 1981–1985 рр. Плани і звіти про землевпорядні роботи, схеми землекористування радгоспів, сівозмін і структури посівних площ зернових і городніх культур, схематичні плани виноградників, маточників і садів (1948–1983). Відомості про укрупнення і створення нових радгоспів, відведення їм землі. Звіти, інформації і листування про проведення агролісомеліоративних робіт, посадку лісозахисних смуг, будівництво зрошувальних систем, використання зрошуваних земель у радгоспах (1948–1980). Агротехнічні плани і звіти, доповіді і відомості про стан і розвиток виноградарства та садівництва,

розвиток плідорозсадників і парникового господарства, збирання врожаю і контракцію плодів та винограду, селекцію виноградників. Матеріали інвентаризації садово-виноградних насаджень у радгоспах тресту, об'єднання (1944–1984). Доповідні записки, відомості й листування про стан та розвиток тваринництва, племінної, ветеринарно-профілактичної і протиепізоотичної роботи в радгоспах тресту, здачу державі тваринницької продукції. Технологічні схеми виготовлення столових, шампанських і марочних вин (1948–1983). Документи (плани, звіти, довідки) про випуск нових видів продукції. Списки і характеристики передовиків сільського господарства (1950–1984).

**Херсонське обласне об'єднання з племінної справи
у тваринництві виробничо-наукового об'єднання
Міністерства сільського господарства УРСР**

Ф. Р-1978, 319 од. зб., 1944–1997 рр. Опис. Рос. мова.

Створене як Херсонська обласна контора по заготівлі і збуту племінної худоби згідно з наказом Наркомату землеробства СРСР від 4 серпня 1944 р. З 1967 р. реорганізована в обласне об'єднання по заготівлі і збуту племінної худоби. Згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 9 лютого 1981 р. рішенням облвиконкому від 20 лютого 1981 р. реорганізовано в Херсонське обласне об'єднання з племінної справи у тваринництві.

Підпорядковувалось Херсонському обласному управлінню сільського господарства і Українській республіканській конторі по заготівлі і збуту племінної худоби, з 1981 р. – виробничо-науковому об'єднанню Міністерства сільського господарства УРСР.

З 1997 р. – ВАТ “Херсоноблплемпідприємство”

Очікується надходження документів з 1997 р. з архіву установи.

Накази Народного комісаріату землеробства СРСР (1944, 1945), Міністерства сільського господарства УРСР і республіканської контори з племінного тваринництва; постанови обласного управління сільського господарства; накази начальника по об'єднанню (1982–1987). Положення про обласну контору по заготівлі і збуту племінної худоби (1953). Протоколи засідання виробничих нарад. Плани, довідки, звіти про заготівлю і реалізацію племінної худоби, породи і класність худоби (1962). Акти обстеження господарств по відбору племінної худоби (1962–1997 рр.). Відомості про стан селекційно-племінної роботи в господарствах області. Аналіз виконання племінними базами комплексного плану селекційно-племінної роботи. Документи обласної виставки з тваринництва (1965). Програми розвитку тваринництва області (1985–1990). Накази, акти, сертифікати, бонітувальні відомості про експорт племінної худоби. Списки племінної худоби. Штатні розписи і кошториси видатків.

Херсонський міжрайонний пункт “Скотар” Української контори Всесоюзного державного об’єднання радянських скотарських господарств

Ф. Р-421, 6 од. зб., 1930–1932 рр. Опис. Рос, укр. мови.

Утворений у 1930 р.

Підпорядковувався Всеукраїнській конторі Всесоюзного державного об’єднання радянських тваринницьких господарств “Скотар”.

Ліквідований в кінці 1931 р.

Займався заготівлею худоби для державних м’ясних поставок, здійснював комплектування тваринницьких радгоспів породною худобою м’ясо-молочного напрямку, проводив ветеринарно-санітарне обстеження поголів’я худоби.

Накази, інструкції, обіжники Всеукраїнської контори “Скотар”, протоколи виробничих нарад. Матеріали специфікації худоби. Звіти, акти прийому-передачі поголів’я худоби.

Вівчарський державний племінний розплідник “Асканійське рамбульє” Головного управління Держплемрозплідників Міністерства сільського господарства СРСР (м. Генічеськ)

Ф. Р-2883, 34 од. зб., 1945–1950 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у 1945 р.

Займався виведенням племінного молодняка овець тонкорунного і напівгрубововняного напрямку.

Накази, розпорядження, директивні вказівки Головного управління держплемрозплідників, Міністерства тваринництва СРСР, УРСР; рішення Генічеського райвиконкому з питань проведення племінної роботи. Плани розвитку племінного вівчарства, селекційно-племінної роботи. Племінні свідоцтва поголів’я овець, книги обліку бонітування племінного молодняка. Плани, звіти про проведення злучних кампаній. Журнали обліку племінного молодняка овець, опи си порід ягнят. Акти, звіти, відомості про бонітування, стрижку овець, кормові баланси. Акти перевірки виробничо-фінансової діяльності держплемрозплідника і стану племінного вівчарства. Листування з Головним управлінням держплемрозплідників про відтворення тонкорунного і напівгрубововняного вівчарства, поліпшення стану племінної роботи. Звіти про стан племінної роботи, підготовку до зимового утримання худоби.

Херсонське обласне виробниче об’єднання з виробничо-технічного забезпечення сільського господарства Державного комітету УРСР по виробничо-технічному забезпеченню сільського господарства

Ф. Р-3605, 1331 од. зб., 1961–1984 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене в березні 1961 р. згідно з наказом Українського республіканського об’єднання “Укрсільгосптехніка” від 3 березня 1961 р. і рішенням бюро Херсонського

обкому КП України і облвиконкому від 25 березня 1961 р. як “Сільгосптехніка”. У 1978 р. перейменоване в Херсонське обласне виробниче об’єднання по виробничо-технічному забезпеченню сільського господарства.

Ліквідоване згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР від 23 листопада 1985 р. “Про зміни в системі управління агропромисловим комплексом УРСР” і наказами Держкомсільгосптехніки УРСР від 29 грудня 1985 р. і голови об’єднання від 30 грудня 1985 р.

Займалося організацією на госпрозрахункових умовах продажу сільгосптехніки, запчастин, мінеральних добрив та ін. матеріально-технічних засобів, забезпечувало організацію будівництва, ремонт, використання техніки в колгоспах і радгоспах.

Накази голови, протоколи засідань технічної ради (1973–1974), виробничо-торгово-фінансові плани обласного об’єднання і районних відділень; плани, фінансування капіталовкладень, механізації і електрифікації тваринницьких ферм по райоб’єднаннях (1972), комплексного обслуговування машинно-тракторного парку (1976). Довідки про роботу пересувного університету технічних знань (1964), впровадження комплексної механізації виробничих процесів у тваринництві (1973), нової техніки (1979), участь у Всесоюзному громадському огляді економічного використання резервів виробництва (1975); механізацію сільського господарства в області (1961). Аналіз стану торговельно-постачальницької діяльності (1971), впливу техобслуговування на техніко-економічні показники роботи автотранспорту колгоспів і радгоспів (1976). Соціалістичні зобов’язання. Списки підвідомчих підприємств і організацій об’єднання. Звіти про виконання плану електрифікації сільгоспвиробництва і механізації тваринницьких ферм, фінансово-господарську діяльність, роботу учбово-курсового комбінату (1976). Положення, плани, відомості про впровадження саратовської системи підвищення якості продукції (1972), проведення нарад і семінарів з працівниками райоб’єднань (1974). Відомості про підсумки соцзмагання з Миколаївським і Кримським обласними об’єднаннями “Сільгосптехніка” (1975, 1977). Накази, протоколи, довідки, характеристики про проведення конкурсу на кращого робітника по професії системи “Сільгосптехніка” (1975, 1977). Накази, довідки, розрахунки про створення спецбази на залізничній станції Каланчак (1976), підсумки Всесоюзного громадського огляду культури виробництва в організаціях і об’єднаннях (1977). Відомості про участь у Всесоюзному огляді науково-технічної творчості молоді (1977). Листування з Держкомсільгосптехніки УРСР про виконання планових заходів із соціального розвитку колективів, вдосконалення управління, скорочення ручної праці, розвитку бригадної форми організації праці (1981). Документи профкому.

Херсонське обласне об’єднання з виробництва, заготівлі і збуту насіння овочевих культур “Сортнасінняовоч” Українського республіканського об’єднання “Укрсортнасінняовоч”

Ф. Р-1336, 253 од. зб., 1964–1996 рр. Опис. Укр. мова.

Створене згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 10 червня 1964 р. на базі обласної контори “Сортнасінняовоч”.

Займалося заготівлею, постачанням і реалізацією сортового й елітного насіння районуваних сортів овочевих, баштанних, квіткових культур, кормових корнеплодів, посадочного матеріалу декоративних і квіткових культур, своєчасним створенням і оновленням державного страхового фонду сортового й елітного насіння.

З 1997 р. – ВАТ “Херсонсортнасіняовоч”.

Очікується надходження документів з 1996 р. від архіву установи.

Накази Республіканського об’єднання “Укрсортнасіняовоч”, начальника об’єднання. Протоколи виробничих нарад. Плани закупівлі, реалізації, заготівлі насіння. Накази, звіти, довідки про апробацію насінницьких посівів, закладку сортового насіння овоче-баштанних культур у державний страховий фонд, роботу спеціалізованих радгоспів, плани агротехнічних заходів. Акти апробації насінневого посіву. Звіти про виробничо-фінансову діяльність, агровиробничі, бухгалтерські. Аналізи виконання планових показників. Штатні розписи і кошториси видатків. Протоколи звітно-виборних профспілкових зборів.

**Херсонське обласне виробниче об’єднання з агрохімічного обслуговування сільського господарства
“Облсільгоспхімія” Міністерства сільського господарства УРСР**

Ф. Р-4047, 255 од. зб., 1979–1989 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене 11 вересня 1979 р. відповідно до постанови ЦК КП України і Ради Міністрів УРСР, наказу Міністерства сільського господарства УРСР від 13 листопада 1979 р. і рішення облвиконкому від 28 вересня 1979 р. на базі підрозділів обласного об’єднання “Сільгосптехніка” і обласного управління сільського господарства. Підпорядковувалось Міністерству сільського господарства УРСР, республіканському виробничо-науковому об’єднанню з агрохімічного обслуговування сільського господарства “Укрсільгоспхімія”.

Керувало науково обґрунтованим використанням мінеральних і органічних добрив, хімічних і біологічних засобів захисту рослин, меліорантів ґрунту, кормових добавок тощо.

З 1977 р. – Відкрите акціонерне товариство “Облагрохім”.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання в 1996 р. Очікується надходження документів з 1989 р. від архіву установи.

Накази голови об’єднання. Протоколи засідань техніко-економічної ради (1981–1984), ради голів (1981–1982). Комплексні плани розвитку агрохімічної служби і зміцнення її матеріально-технічної бази на 1981–1985 рр. Виробничо-фінансові плани райоб’єднань, розподільчі баланси райоб’єднань. Аналізи виробничо-фінансової діяльності райоб’єднань; довідки про заходи щодо підвищення родючості ґрунтів, розподіл механізмів та добрив, будівництво об’єктів. Акти прийому Державною комісією об’єктів капітального будівництва в експлуатацію (1980). Довідки, відомості про виконання умов республіканського соціалістичного змагання. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Штатні розписи і кошториси витрат. Документи профкому (1981).

Херсонське обласне виробниче аграрно-промислове об'єднання з плодоовочевої продукції “Херсонплодоовочгосп” Міністерства плодоовочевого господарства УРСР

Ф. Р-3966, 308 од. зб., 1981–1985 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене в травні 1981 р. на базі Херсонського спеціалізованого тресту овоче-молочних радгоспів Міністерства радгоспів УРСР згідно з рішенням облвиконкому від 6 березня 1981 р.

Підпорядковувалось Міністерству плодоовочевого господарства УРСР.

Ліквідоване 30 грудня 1985 р. відповідно до постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 14 листопада 1985 р.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1986 р., останнє – 1998 р.

Накази Міністерств плодоовочевого господарства, радгоспів УРСР, генерального директора об'єднання. Протоколи засідань технічної ради, ради директорів, обласної виробничо-наукової конференції. Плани економічного і соціального розвитку радгоспів, виробничо-фінансові плани, плани капітального будівництва, розвитку рослинництва і тваринництва в радгоспах, розвитку спеціалізації та концентрації виробництва. Плани, розрахунки, звіти про впровадження і виконання цільової програми “Агрокомплекс” (1983), розвиток раціоналізаторства. Звіти про вирощування овочевих культур за індустріальною технологією, про підвищення родючості ґрунтів, структуру посівних площ, стан тваринництва і рільництва, виконання комплексної програми по прискоренню науково-технічного прогресу в сільському господарстві, статистичні звіти. Стенограма проведення дня відкритого листа на тему “Херсонське обласне виробниче об'єднання “Херсонплодоовочгосп” – робота, проблеми, перспективи” (1982). Документи (плани, аналіз, звіти) про діяльність Бериславського і Скадовського консервних заводів, Херсонського консервного заводу ім. 8 Березня, Херсонського консервного комбінату. Аналіз стану рослинництва і тваринництва (1981–1985). Списки спеціалістів об'єднання, списки працівників, нагороджених медаллю “Ветеран праці”.

Районні об'єднання “Сільгосптехніка” Херсонського обласного об'єднання “Сільгосптехніка”

6 фондів, 548 од. зб., 1961–1973 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Білозерське, ф.Р-3895, 173 од. зб., 1961–1966 рр.

Великоплетиське, ф.Р-3543, 11 од. зб., 1961–1963 рр.

Верхньорогачицьке, ф.Р-3549, 7 од. зб., 1961–1962 рр.

Горностаївське, ф.Р-3971, 3 од. зб., 1961 р.

Іванівське, ф.Р-3923, 115 од. зб., 1961–1968 рр.

Новотроїцьке, ф.Р-3535, 82 од. зб., 1961–1973 рр.

Скадовське, ф.Р-3906, 160 од. зб., 1961–1969 рр.

Створені відповідно до постанови ЦК КП України та Ради Міністрів УРСР від 28 лютого 1961 р. і згідно з рішенням облвиконкому від 25 березня 1961 р.

Займались ремонтом та продажем сільськогосподарської техніки, запчастин, мінеральних добрив, будівництвом сільськогосподарських об'єктів, виробничо-технічним забезпеченням сільського господарства.

Накази, розпорядження Херсонського обласного об'єднання “Сільгосптехніка”, районних об'єднань. Протоколи виробничих нарад. Плани: виробничо-фінансові, капітальних вкладень, підготовки механізаторських кадрів. Економічні аналізи господарської діяльності районних об'єднань. Калькуляція собівартості ремонту техніки по Білозерському, Скадовському об'єднаннях. Плани, титульні списки, акти, звіти про капітальне будівництво. Проект енергопостачання Іванівського об'єднання “Сільгосптехніка”. Документи з організації соціалістичного змагання. Штатні розписи і кошториси видатків. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

Південноукраїнська зональна машиновипробувальна станція Всесоюзного об'єднання “Союзсільгосптехніка”

Ф. Р-1147, 531 од. зб., 1951–1984 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в 1951 р. згідно з наказом Міністерства бавовництва СРСР від 20 березня 1951 р. і розпорядженням Ради Міністрів СРСР від 17 листопада 1950 р.

Підпорядковувалась Міністерству бавовництва СРСР, Всесоюзному об'єднанню “Союзсільгосптехніка”, з 1976 р. – Державному комітету СРСР з виробничо-технічного забезпечення сільського господарства.

Спеціалізувалась на випробуванні техніки, призначеної для механізації сільськогосподарських робіт.

З 2000 р. – науково-виробниче об'єднання “Сільгоспмашсистема” Міністерства аграрної політики України.

Накази Міністерств бавовництва СРСР, сільського господарства СРСР і УРСР, Всесоюзного об'єднання “Союзсільгосптехніка”, директора станції. Положення про Південноукраїнську МВС (1951). Протоколи виробничих нарад, засідання науково-методичної ради. Плани розвитку дослідного господарства, випробування машин, науково-дослідницької роботи, внутрігосподарського землеустрою, виробничо-фінансової діяльності. Звіти про результати випробування техніки, науково-дослідницьку роботу з тематики вдосконалення технології і виробництва обладнання та машин для потреб птахівництва, для вирощування рису, овочів у відкритому ґрунті, кукурудзи, зернових, колоскових, сої, сорго та ін. Соціалістичні зобов'язання, показники їх виконання, списки переможців. Штатні розписи та кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

Херсонський державний трест зернових радгоспів (Союззернотрест) Народного комісаріату зернових і тваринницьких радгоспів СРСР

Ф. Р-392, 869 од. зб., 1934–1936 рр. Описи, каталог. Укр. мова.

Створений у січні 1934 р. згідно з наказом Наркомату зернових і тваринницьких радгоспів СРСР від 17 січня 1934 р.

Підпорядковувався Наркомату зернових і тваринницьких радгоспів СРСР.
Ліквідований у 1936 р.
Керував зернорадгоспами Херсонщини.
Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання в 1936 р.

Постанови, накази, директиви та інструкції Наркомзему УСРР, Одеського обкому КП(б)У і облвиконкому (1934–1935). Статут і накази Херсонського союззернотресту (1934–1936). Протоколи об'єднаних нарад членів радгоспів з представниками науково-дослідних установ (1934–1935), виробничих нарад тресту (1934), засідань технічної комісії тресту. Звіти “Союззернотресту”, за 1934–1935 рр., радгоспів та їх відділів робітничого постачання (1934–1936). Плани і звіти про землевпорядні роботи, акти і відомості про відведення землі для зернових радгоспів та їх розукрупнення (1934), введення правильних сівозмін. Звіти і листування про будівництво в радгоспах виробничих і культурно-побутових споруд, індивідуальне житлове будівництво (1934–1936). Схеми, плани і креслення про проведення гідротехнічних робіт у зернорадгоспах (1934–1935); акти прийому в експлуатацію збудованих об'єктів (1934). Звіти, інформації, відомості й листування про проведення посівних і збиральних кампаній, врожайність зернових культур, організацію насінницької роботи, сорторайонування, постачання радгоспів сортовим насінням, боротьбу з хворобами і шкідниками сільськогосподарських культур, розвиток тваринництва, збільшення поголів'я коней, організацію зимівлі худоби, виконання планів м'ясопоставок державі, стан ветеринарно-профілактичної допомоги в радгоспах, організацію і оплату праці на тваринницьких фермах (1934–1935). Матеріали про використання і ремонт тракторів та інших сільськогосподарських машин і знарядь, організацію міжрадгоспних ремонтних майстерень, розвиток винахідництва і раціоналізації в радгоспах (1934–1935). Протоколи, характеристики і довідки про підготовку кадрів механізаторів та працівників інших масових професій, роботу шкіл радгоспного навчання, направлення робітників радгоспів на навчання до сільськогосподарських інститутів і технікумів (1935).

Херсонський трест бавовницьких, свинарських і вівчарських радгоспів Наркомату зернових і тваринницьких радгоспів УРСР

Ф. Р-1083, 44 од. зб., 1937–1941 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1937 р.
Підпорядковувався Наркомату зернових і тваринницьких радгоспів УРСР.
Ліквідований у 1941 р.
Здійснював керівництво тваринницькими і бавовницькими радгоспами.

Накази Наркомату землеробства УРСР, начальника тресту. Протоколи виробничих нарад. Плани здачі м'ясопродукції державі (1939–1940), плани капіталовкладень по радгоспах. Баланси радгоспів бавовняної групи. Відомості про збирання бавовни по Каховському бавовняному радгоспу (1940). Звіти про врожайність зернових культур, надої молока по радгоспах, проведення землеустрою і впровадження сівозмін (1938, 1939), забезпечення радгоспів тресту

механізаторськими кадрами, ремонт і паспортизацію тракторів. Списки працівників радгоспу “Перше Травня” Скадовського району – кандидатів на сільгоспвиставку (1941).

Державний трест зернових радгоспів Головного управління зернорадгоспів України і Криму (м. Херсон)

Ф.Р-1008, 214 од. зб., 1937–1941 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у березні 1938 р. відповідно до постанови Раднаркому СРСР від 17 лютого 1938 р.

Підпорядковувався Головному управлінню зернорадгоспів України і Криму.

Припинив свою діяльність у серпні 1941 р.

Керував зерновими радгоспами Миколаївської області з метою перетворення їх у зразкові соціалістичні сільськогосподарські підприємства з виробництва зерна, м’яса, молока і вовни.

Постанови Миколаївського облвиконкому і накази Держзернотресту (1938–1940). Протоколи виробничих, виробничо-технічних і службових нарад тресту і радгоспів, загальних зборів робітників і службовців радгоспів, засідань робіткомів (1938–1940). Зведені звіти про виробничо-фінансову діяльність зернорадгоспів за 1937–1938 рр. Доповідні записки, акти й листування про створення Держзернотресту (1938); підсумки перевірки роботи і організації праці в радгоспах. Плани, звіти і відомості про будівництво в радгоспах виробничих і культурно-побутових приміщень, наявність і ремонт сільськогосподарської техніки, впровадження раціоналізаторських пропозицій у ремонтних майстернях. Інструкції, інформації й листування про проведення посівних, збиральних і хлібозаготівельних кампаній, організацію насінництва, відведення насінневих ділянок, апробацію насіння, про врожайність сільськогосподарських культур, посадку лісозахисних смуг (1938–1939), стан тваринництва. Зведені відомості про бонітування великої рогатої худоби. Доповіді і відомості про соціалістичне змагання і розгортання стахановського руху у радгоспах, виробничі показники; характеристики і списки стахановців і ударників – полеводів, трактористів і комбайнерів (1938–1940). Протокол засідання комісії по нагородженню Червоним Прапором передових радгоспів тресту (1939). Матеріали про підготовку і перепідготовку спеціалістів і робітників масових спеціальностей для радгоспів тресту, участь радгоспів у Всесоюзній і обласних сільськогосподарських виставках.

Український трест каракулівницьких радгоспів Головного управління каракулівницьких радгоспів “Головкаркуль” (м. Херсон)

Ф. Р-2054, 302 од. зб., 1944–1953 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у системі “Головхутро” Наркомату зовнішньої торгівлі СРСР для загального керівництва каракулівницькими радгоспами Херсонської, Одеської областей і Молдавської РСР. Згідно з наказом Міністерства радгоспів СРСР від

2 вересня 1949 р. був переданий у відання “Головкаркуль” Міністерства радгоспів СРСР.

Ліквідований у червні 1953 р. згідно з наказом Міністерства сільського господарства і заготівель СРСР від 15 червня 1953 р. з передачею функцій відділу каракулівницьких радгоспів Херсонського обласного управління сільського господарства і заготівель.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання в 1960 р. У 1987 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 32 од. зб.

Статут тресту “Уккрадгоспкаркуль”, положення про каракулівницькі радгоспи (1944–1950). Протоколи нарад директорів і спеціалістів радгоспів. П’ятирічний план розвитку сільського господарства Херсонської області на 1951–1955 рр., трирічний план розвитку радгоспів на 1949–1951 рр. Зведені виробничо-фінансові плани і звіти тресту по радгоспах (1945–1953), баланси тресту, виробничо-фінансові плани і звіти радгоспів та техпромфінплани міжрадгоспних ремонтних майстерень. Агротехнічні звіти радгоспів (1948–1953). Доповіді, інформації про діяльність тресту і виробничо-господарську роботу радгоспів. Плани, звіти й листування про землеустрій радгоспів, використання зрошуваних земель. Державна книга обліку земель каракулівницьких радгоспів (1950–1953). Звіти, титульні списки і кошторисно-фінансові розрахунки на будівництво в радгоспах виробничих приміщень і житлових будинків, на електрифікацію і телефонізацію радгоспів. Акти прийому в експлуатацію споруджених об’єктів. Інструкції, доповідні записки і відомості про стан і розвиток тваринництва, зниження собівартості тваринницької продукції, розвиток тонкорунного вівчарства, проведення у радгоспах племінної і селекційної роботи, поліпшення породного складу тварин. Зведені відомості про бонітування ягнят і великої рогатої худоби, склад племінного стада, породний облік тварин, племінну роботу, забезпечення кормами радгоспів. Ветеринарні звіти тресту і радгоспів. Кошториси витрат на підготовку кадрів для радгоспів. Звіти про роботу трирічних агрозоотехнічних курсів. Тематичні плани і звіти про проведення обласної та районної сільськогосподарських виставок, впровадження у радгоспне виробництво досягнень науки і передового досвіду. Описи досвіду радгоспів “Каракульекспорт” і “Перше Травня” про вирощування каракулевих ягнят і методу підвищення надоїв молока (1951).

Херсонський обласний державний трест по шовківництву Міністерства сільського господарства УРСР

Ф. Р-3502, 381 од. зб., 1946–1982 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1945 р. як Херсонська обласна контора по шовківництву. У лютому 1947 р. реорганізована в міжобласний трест по шовківництву, у червні 1950 р. перетворений у Херсонський обласний трест по шовківництву.

Підпорядковувався: республіканській конторі по шовківництву Міністерства сільського господарства УРСР, з квітня 1969 р. – управлінню по шовківництву Міністерства сільського господарства УРСР.

Керував роботою шовківницьких господарств області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1966 р., останнє – 1997 р.

Накази управляючого трестом (1979–1982). Протоколи виробничих нарад. Плани розвитку шовківництва в області, роботи спецрадгоспів, коконосушилок, заготівлі тутового шовкопряда; плани фінансування капітального будівництва в галузі. Накази, протоколи, довідки, акти про підвищення якості шовківництва в господарствах області, впровадження нових технологій та передового досвіду, здачу коконів у промисловість, соціалістичні зобов'язання Херсонського, Одеського, Миколаївського, Кримського шовкотрестів (1970–1982). Списки спеціалістів, передовиків, переможців соціалістичного змагання. Штатні розписи та кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Бериславський спеціалізований трест м'ясо-молочних радгоспів Міністерства сільського господарства УРСР

Ф. Р-3841, 582 од. зб., 1965–1973 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у січні 1965 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 15 січня 1965 р.

Підпорядковувався Міністерству сільського господарства УРСР.

Здійснював керівництво і контроль за діяльністю радгоспів, що спеціалізувались на виробництві м'яса та молока.

Накази Міністерства сільського господарства УРСР, директора тресту. Протоколи засідань технічної ради та балансової комісії. Зведені плани розвитку тваринництва в радгоспах на 1966–1970 рр.; виробничо-фінансові плани. Аналізи роботи радгоспів. Плани, довідки, звіти з питань впровадження передового досвіду, зниження собівартості продукції, про перехід радгоспів тресту на повний госпрозрахунок. Агрозвіти, звіти про впровадження акордно-преміальної системи. Списки передовиків, переможців соцзмагання, спеціалістів. Накази, протоколи про організацію соціалістичного змагання. Штатні розписи та кошториси видатків. Звіти про фінансово-господарську діяльність.

Скадовський спеціалізований трест рисосіючих радгоспів Міністерства сільського господарства УРСР

Ф. Р-4064, 456 од. зб., 1969–1983 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у березні 1969 р. як Скадовський спеціалізований трест радгоспів відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 14 березня 1969 р. № 170. У жовтні 1974 р. перейменований у спеціалізований трест рисосіючих радгоспів.

Ліквідований у лютому 1983 р. відповідно до розпорядження Ради Міністрів УРСР від 10 січня 1983 р. і згідно з наказом Міністерства радгоспів УРСР від 10 січня 1983 р.

Забезпечував високоефективне використання земель, підвищення їх родючості, створення надійної кормової бази для тваринництва.

Накази директора, протоколи засідань технічної ради (1974, 1978–1979), бюро економічного аналізу по розгляду фінансово-господарської діяльності (1970–1971). Економічні характеристики господарств, рекомендованих для нагородження урядовими нагородами (1975, 1980). Виробничо-фінансові пла-

ни тресту і підвідомчих радгоспів, основні показники їх виконання. Соціалістичні зобов'язання та інформація про їх виконання (1973); списки передовиків виробництва у тваринництві (1973-1974). Відомості про впровадження досягнень науки та передового досвіду в радгоспах тресту (1974), якісний склад керівних працівників і спеціалістів в радгоспах (1979). Звіти про виробництво продуктів тваринництва, врожайність рису та ін. культур, ефективність використання поливних земель, виконання планів капітального будівництва (1970–1983). Агротехнічні звіти радгоспів Скадовського, Голопристанського, Каланчацького районів. Штатні розписи, кошториси видатків апарату тресту та радгоспів (1969–1983). Документи профкому.

Каховський спеціалізований трест із виробництва м'яса на промисловій основі Міністерства радгоспів УРСР

Ф. Р-3766, 765 од. зб., 1969–1982 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у 1969 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 14 березня 1969 р. і наказу Міністерства радгоспів УРСР від 19 березня 1969 р. як Каховський трест спеціалізованих радгоспів зрошувального землеробства Міністерства радгоспів УРСР. У 1981 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 19 лютого 1981 р. перейменований у Каховський спеціалізований трест із виробництва м'яса на промисловій основі.

Ліквідований згідно з наказом Міністерства радгоспів УРСР від 10 січня 1983 р. Займався селекційно-племінною роботою, виробництвом м'яса на промисловій основі.

Накази директора (1969–1982 р.). Протоколи засідання технічної ради, постанови балансової комісії. Виробничо-господарські плани радгоспів Іванівського, Каховського, Новотроїцького, Чаплинського районів. Плани: селекційно-племінної роботи, бонітування худоби, заходів по освоєнню зрошуваних земель, механізації тваринницьких ферм, впровадження прогресивних технологічних процесів і нової техніки, капітального будівництва, ліквідації збитковості господарств, основні зведені показники виробничо-фінансової діяльності (1976–1982). Довідки про спеціалізацію радгоспів, освоєння зрошуваних земель першого пускового комплексу Каховської зрошувальної системи (1973). Зведені відомості паспортизації полів. Звіти про врожайність, економічну ефективність господарств, по землеустрою, стан розвитку тваринництва, фінансові. Довідки, характеристики населених пунктів радгоспів. Документи про підготовку кадрів, спеціалістів і передовиків виробництва. Штатні розписи та кошториси видатків. Документи профкому.

Херсонський спеціалізований трест овоче-молочних радгоспів Міністерства сільського господарства УРСР

Ф.Р-3987, 668 од. зб., 1969–1981 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у березні 1969 р. згідно з наказом Міністерства радгоспів УРСР. Ліквідований згідно з наказом Міністерства плодоовочевого господарства УРСР

від 30 квітня 1981 р.

Здійснював керівництво і контроль за діяльністю радгоспів, що спеціалізувались на вирощуванні овочів, фруктів та винограду, виробництві молока та молочної продукції.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання в 1985, 1986 рр.

Накази Міністерства радгоспів УРСР, директора тресту. Протоколи засідання технічної ради, бюро економічного аналізу, балансової комісії. Плани розвитку радгоспів (1970–1980). Довідки про узагальнення передового досвіду, проведення племінної роботи, впровадження нової техніки, структуру посівних площ. Звіти: агротехнічні, про виробничо-фінансову діяльність радгоспів, використання зрошуваних угідь. Стенограма республіканського семінару по впровадженню прогресивної технології і високоефективного використання засобів механізації при збиранні, заготівлі і переробці кормів (1975). Списки переможців соціалістичного змагання, конкурсів механізаторів, кандидатів на участь у ВДНГ, нагороджених орденами і медалями. Штатні розписи і кошториси видатків.

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ ПІДПРИЄМСТВА

Радянські господарства (радгоспи)

65 фондів, 8341 од. зб., 1921–1923, 1925–1936, 1943–1976 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Бериславського району

“Бериславський” (зерновий), с. Новорайське ф.Р-1773, 95 од. зб., 1930, 1944–1951 рр.

ім. Юркіна (зерновий), с. Раківка, ф.Р-3186, 249 од. зб., 1944–1965 рр.

ім. Леніна (виноробний), с. Козацьке, ф.Р-3185, 93 од. зб., 1944–1966 рр.

“Мічурінець” (радгосп-плодородсадник), с. Зміївка, ф.Р-3945, 65 од. зб., 1953–1966 рр.

“Львівський” (тваринницький), с. Львове, ф.Р-3946, 84 од. зб., 1957–1967 рр.

“Комуніст” (тваринницький), с. Зміївка, ф.Р-398, 65 од. зб., 1962–1967 рр.

“Дружба” (тваринницький), с. Качкарівка, ф.Р-382, 136 од. зб., 1960–1968 рр.

“Пам’ять Леніна” (тваринницький), м. Берислав, ф.Р-3947, 107 од. зб., 1957–1966 рр.

“Червоний Маяк” (виноробний), с. Червоний Маяк, ф.Р-3951, 116 од. зб., 1944–1967 рр.

Білозерського району

“Прогрес” (рослинницько-тваринницький), с. Томина Балка, ф.Р-3898, 181 од. зб., 1965–1968 рр.

Білозерське розсадницьке господарство (радгосп-розсадник), с. Нова Зоря, ф.Р-3595, 82 од. зб., 1946–1961 рр.

“Городній Велетень” (овочевий), с. Велетенське, ф.Р-3593, 122 од. зб., 1944–1965 рр.

Херсонське елітне господарство овочевих культур, с. Комишани, ф.Р-3582, 45 од. зб., 1949–1956 рр.

“Білозерський” (виноробний), селище Дніпровське, ф.Р-3594, 341 од. зб., 1949–1968 рр.

- “Світанок” (рослинницько-тваринницький), ф.Р-3908, 123 од. зб., 1965–1970 рр.
“Лиманський” (рослинницько-тваринницький), с. Станіслав, ф.Р-3899, 58 од. зб., 1964–1967 рр.
“Росія” (тваринницький), с. Дар’ївка, ф.Р-3900, 164 од. зб., 1965–1969 рр.
“Червоний прапор” (тваринницький), с. Надєждівка, ф. Р-3979, 224 од. зб., 1964–1970 рр.
“Перемога” (тваринницький), с. Посад-Покровське, ф.Р-3889, 75 од. зб., 1962–1964 рр.
“Молода гвардія” (тваринницький), с. Киселівка, ф.Р-3888, 89 од. зб., 1964–1967 рр.
Великолепетиського району
“Великолепетиський” (радгосп-плодородсадник), смт. Велика Лебетиха, ф.Р-3643, 54 од. зб., 1944–1965 рр.
Великоолександрівського району
“Більшовицький наступ” (зерновий), с. Борозенське, ф.Р-2805, 7 од. зб., 1944–1950 рр.
Верхньорогачицького району
“Рогачик” (вівчарський), с. Чистопілля, ф.Р-2700, 102 од. зб., 1944–1966 рр.
Генічеського району
“Степовий” (свинарський), с. Фрунзе, ф.Р-1905, 4 од. зб., 1921–1923 рр.
Голопристанського району
“Каракульекспорт” (каракулівницький), с. Садове, ф.Р-2199, 120 од. зб., 1943–1958 рр.
Новозбур’ївський плодородсадник ім. Четвертої п’ятирічки (радгосп-розсадник), с. Нова Збур’ївка, ф.Р-3670, 171 од. зб., 1945–1963 рр.
Горностаївського району
“Горностаївський” (зерновий), смт. Горностаївка, ф.Р-2913, 268 од. зб., 1944–1968 рр.
“Степний” (зерновий) с. Степне, ф.Р-2914, 30 од. зб., 1943–1956 рр.
“50 років Жовтня” (тваринницький), с. Дубівка, ф.Р-3890, 6 од. зб., 1963–1969 рр.
Каланчацького району
“Паризька Комуна” (виноробний), с. Роздольне, ф.Р-3234, 75 од. зб., 1943–1959 рр.
“Червоний чабан” (вівчарський племінний), ст. Вадим, ф.Р-3233, 85 од. зб., 1943–1953 рр.
Калінінського району
“Калінінський” (зерновий), с. Кірове, ф.Р-2464, 200 од. зб., 1944–1962 рр.
Каховського району
“Каховський-1” (зерновий), м. Каховка, ф.Р-2991, 43 од. зб., 1944–1958 рр.
“Червоний Перекоп” (зерновий), с. Червоний Перекоп, ф.Р-2992, 16 од. зб., 1943–1950 рр.
ім. Розі Люксембург (зерновий), с. Федорівка, ф.Р-2940, 22 од. зб., 1943–1950 рр.
ім. Будьонного (виноробний), с. Мала Каховка, ф.Р-1873, 17 од. зб., 1943–1951 рр.
“Новомаячківський” (тваринницький), селище Нова Маячка, ф.Р-3626, 68 од. зб., 1957–1961 рр.
Нижньосірогоського району
“Червоний партизан” (зерновий), с. Верби, ф.Р-2760, 9 од. зб., 1943–1944 рр.
Нововоронцовського району
“Піонер” (зерновий), с. Любимівка, ф.Р-3439, 64 од. зб., 1944–1958 рр.
“Придніпровський” (зерновий), смт. Нововоронцовка, ф.Р-3442, 20 од. зб., 1945–1954 рр.
Новокаховської міської ради
ім. Начдива Солодухіна (виноробний), с. Дніпряни, ф.Р-3969, 142 од. зб., 1965–1969 рр.

“Труд” (тваринницький), с. Маслівка, ф.Р-3755, 90 од. зб., 1963–1972 рр.

Новомаячківського району

“Каховський-2” (бавовнярський), с. Кам’янка, ф.Р-2598, 18 од. зб., 1944–1957 рр.

“Перемога наймитів” (виноробний), с. Нова Маячка, ф.Р-2591, 75 од. зб., 1944–1953 рр.

Новотроїцького району

“Асканійський” (зерновий), с. Щербинівка, ф.Р-3347, 48 од. зб., 1943–1955 рр.

ім. Чкалова (бавовнярський), с. Новотроїцьке, ф.Р-2977, 353 од. зб., 1943–1972 рр.

ім. Фрунзе (вівчарський), с. Василівка, ф.Р-3348, 303 од. зб., 1940, 1945–1970 рр.

“Червоний Сиваш” (вівчарський), с. Сивашівка, ф.Р-3343, 253 од. зб., 1943–1970 рр.

“Сиваський борець” (тваринницький), с. Новотроїцьке, ф.Р-3351, 385 од. зб., 1943–1967 рр.

“Таврійський” (тваринницький), с. Новопокровка, ф.Р-1187, 94 од. зб., 1963–1968 рр.

Сиваського району

“Артаташ” (свинарський племінний) с. Привільне, ф.Р-3305, 59 од. зб., 1943–1956 рр.

“Сиваський” (свинарський племінний) с. Жовтневе, ф.Р-3306, 73 од. зб., 1943–1956 рр.

Скадовського району

“Скадовський-2” (бавовнярський), м. Скадовськ, ф.Р-3061, 204 од. зб., 1944–1969 рр.

“Перше Травня” (вівчарський), с. Новософіївка, ф.Р-3060, 17 од. зб., 1943–1959 рр.

Радгосп-технікум “Скадовський-90”, ф.Р-1289, 207 од. зб., 1948–1968 рр.

Херсонського району

“Радянська земля” (зерновий), с. Копані, ф.Р-181, 614 од. зб., 1925–1929 рр., 1944–1970 рр.

“Вирозсадник” (виноробний), м. Херсон, ф.Р-3259, 448 од. зб., 1944–1976 рр.

ім. Косіора (виноробний), с. Комишани, ф.Р-182, 32 од. зб., 1930–1933 рр., 1944–1954 рр.

“Інгулець” (свинарський), с. Інгулець, ф.Р-3274, 153 од. зб., 1943–1960 рр.

ім. Тельмана (тваринницький), с. Микільське, ф.Р-3273, 90 од. зб., 1941 р., 1944–1960 рр.

радгосп Одеського тваринницького тресту, с. Копані, ф.Р-1004, 50 од. зб., 1932–1936 рр.

Херсонський овочевий радгосп, с. Зеленівка, ф.Р-3700, 442 од. зб., 1953–1976 рр.

Чаплинського району

ім. К. Маркса (тваринницький), с. Балтазарівка, ф.Р-3851, 275 од. зб., 1944–1970 рр.

“Чаплинський” (зерновий), с. Хрестівка, ф.Р-3850, 228 од. зб., 1944–1970 рр.

Засновані на Херсонщині в перші роки Радянської влади згідно з Декретом ВЦВК РРФСР від 19 липня 1918 р. про створення радянських землеробських господарств як культурно-агрономічні центри, які повинні були сприяти колективізації сільськогосподарства і збільшенню виробництва сільськогосподарської товарної продукції.

Положення про радгоспи (1949–1956). Протоколи виробничих і технічних нарад, загальних зборів робітників, службовців і спеціалістів радгоспів, засідань робіткомів (1945–1959). Виробничо-фінансові і робочі плани; звіти радгоспів та їх відділень про виробничо-фінансову діяльність, стан тваринництва і

рослинництва (1932, 1936). Доповідні записки про розвиток сільського господарства, підвищення врожайності сільськогосподарських культур. Плани фінансування, кошториси, титульні списки на будівництво в радгоспах, електрифікацію, телефонізацію радгоспів. Накази і звіти про господарське і трудове влаштування переселенців. Агрозвіти, плани, відомості й листування про проведення посівних і збиральних кампаній, здачу державі сільськогосподарської продукції, наявність і використання зрошуваних земель, введення сівозмін, апробацію зернових культур, розвиток бавовництва, виноградарства, садівництва, овочівництва і баштанництва, використання органічних і мінеральних добрив, боротьбу із шкідниками і хворобами сільськогосподарських культур, про виконання планів посадки лісосмуг. Інструкції, звіти і відомості про стан тваринництва, створення кормової бази, розвиток у радгоспах області тонкорунного вівчарства, птахівництва і бджільництва, стан племінної роботи і ветеринарно-профілактичного обслуговування тваринницьких ферм. Договори на соцзмагання, соцзобов'язання радгоспів, матеріали про підсумки їх виконання. Нагородні листи і відомості про присвоєння робітникам радгоспів звання Героя Соціалістичної Праці, нагородження та преміювання ударників (1930, 1949). Документи про підготовку і перепідготовку кадрів для радгоспів, організацію курсів і радгоспних шкіл передового досвіду, проведення серед робітників радгоспів політико-освітньої і культмасової роботи. Списки учасників Всесоюзної сільськогосподарської виставки. Акти про збитки, заподіяні нацистськими загарбниками радгоспам області під час Великої Вітчизняної війни.

Інкубаторно-птахівничі підприємства

2 фонди, 10 од. зб., 1949–1952 рр. Опис. Рос. мова.

Нововоронцовський районний птахокомбінат Херсонської обласної контори інкубаторно-птахівничих станцій, ф. Р-3450, 5 од. зб., 1949–1951 рр.

Новомаячківська станція, ф. Р-2582, 5 од. зб., 1950–1952 рр.

Відомості нарахування заробітної плати та особові рахунки працівників птахокомбінату, станції.

Сільськогосподарські артіль (колгоспи)

21 фонд, 8750 од. зб., 1929–1941 рр., 1943–1970 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Бериславський, ф. Р-3187, 20 од. зб., 1944–1950 рр.

Білозерський, ф. Р-3590, 413 од. зб., 1931–1936 рр., 1944–1969 рр.

Великопетиський, ф. Р-2219, 416 од. зб., 1943–1969 рр.

Великоолександрівський, ф. Р-3657, 193 од. зб., 1949–1964 рр.

Верхньорогачицький, ф. Р-2701, 491 од. зб., 1944–1968 рр.

Високопільський, ф. Р-3399, 241 од. зб., 1944–1956 рр.

Генічеський, ф. Р-1668, 782 од. зб., 1930–1940 рр., 1943–1969 рр.

Голопристанський, ф. Р-2146, 515 од. зб., 1937–1941 рр., 1943–1969 рр.

Горностаївський, ф.Р-2085, 443 од. зб., 1944–1970 рр.
Іванівський, ф.Р-2410, 326 од. зб., 1943–1969 рр.
Каланчацький, ф.Р-3247, 295 од. зб., 1944–1963 рр.
Калінінський, ф.Р-2525, 448 од. зб., 1944–1957 рр.
Каховський, ф.Р-2942, 96 од. зб., 1943–1951 рр.
Нижньосірогоський, ф.Р-3867, 471 од. зб., 1944–1967 рр.
Новомаяківський, ф.Р-2613, 743 од. зб., 1944–1956 рр.
Нововоронцовський, ф.Р-3881, 343 од. зб., 1944–1956 рр.
Новотроїцький, ф.Р-2304, 770 од. зб., 1943–1970 рр.
Сиваський, ф.Р-3341, 454 од. зб., 1943–1966 рр.
Скадовський, ф.Р-3106, 561 од. зб., 1939–1941 рр., 1943–1967 рр.
Херсонський, ф.Р-1193, 423 од. зб., 1929–1937 рр., 1944–1959 рр.
Цюрупинський, ф.Р-2253, 459 од. зб., 1943–1968 рр.

Перші сільськогосподарські колективи на Херсонщині були організовані у 1919 р. на колишніх поміщицьких землях (комуни, товариства спільного обробітку землі). Масово артіль (колгоспи) були створені у 1929–1930 рр., в період загальної колективізації.

Протоколи засідань правлінь і загальних зборів членів артілей. Виробничо-фінансові плани колгоспів, звіти про роботу. Плани і відомості про землекористування у колгоспах, перехід до встановлених сівозмін. Агрозвіти і листування про проведення посівних, збиральних кампаній. Матеріали про створення фонду “Кінь Червоної Армії”. Плани, титульні списки і листування про будівництво культурно-побутових установ, електрифікацію і радіофікацію колгоспів, благоустрій населених пунктів і польових станів. Договори на соцзмагання і соцзобов’язання колгоспів, бригад і тваринницьких ферм. Заяви про вступ до колгоспів (1931–1933 рр.). Матеріали про підготовку колгоспних кадрів, проведення серед колгоспників культурно-освітньої роботи (1930–1937, 1943–1960). Акти про збитки, заподіяні колгоспам області нацистськими загарбниками під час Великої Вітчизняної війни. Договори колгоспів з МТС про виконання різних сільськогосподарських робіт. Статут сільгоспартілі. Списки осіб, переселених із західних областей України (1950). Акти про об’єднання колгоспів (1951). Книги розрахунків з членами артілей, книги обліку трудовнів, розрахункові відомості, списки членів колгоспів та їх сімей (1944–1970).

Машинно-тракторні станції (МТС)

Ф. Р-3596, 1365 од. зб., 1944–1959 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Перші МТС на Херсонщині створені восени 1929 р. відповідно до постанови Ради праці і оборони від 5 червня 1929 р. Згідно з рішенням лютневого (1958 р.) Пленуму ЦК КПРС і першої сесії Верховної Ради СРСР V скликання (27–31 березня 1958 р.) реорганізовані у ремонтно-технічні станції (РТС).

Сприяли господарсько-організаційному зміцненню колгоспів та підвищенню їх технічного рівня.

Накази Херсонського обласного управління сільського господарства і обласного управління бавовництва. Протоколи виробничих нарад, засідань робіткомів і загальних зборів робітників та службовців МТС. Виробничо-фінан-

сові плани, плани по праці, заготівлі і закупівлях сільськогосподарської продукції, проведенню сільськогосподарських робіт. Агрозвіти МТС, зведені агрозвіти по колгоспах, інформації і листування про проведення посівних і збиральних кампаній, підвищення врожайності сільгоспкультур, впровадження правильних сівозмін, обробку бавовнику, зернових культур, лісопосадки, про кількість трудоднів, витрачених на роботи в рослинництві, тваринництві, садівництві, виноградарстві, городництві. Відомості і листування про проведення тракторних робіт, наявність, технічний стан і ремонт тракторів. Договори на соцмагання і соцзобов'язання МТС, колгоспів, бригад і робітників МТС. Бюлетені про виконання соцзобов'язань. Матеріали про підготовку і перепідготовку кадрів, організацію шкіл і курсів по підготовці механізаторів, проведення агрозоотехвчання в МТС і колгоспах (1952–1955). Списки передовиків-механізаторів, кандидатів в учасники ВСГВ (1955–1958). Документи з особового складу працівників Гаврилівської, Львівської та Чорнянської МТС.

Ремонтно-технічні станції (РТС)

Ф. Р-3897, 46 од. зб., 1957–1960 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Відповідно до постанови ЦК КПУ та Ради Міністрів УРСР “Про реорганізацію МТС в ремонтно-технічні станції і створення районних інспекцій по сільському господарству” від 27 травня 1958 р. і згідно з наказом управління сільського господарства Херсонського облвиконкому від 10 червня 1958 р. машинно-тракторні станції реорганізовані у ремонтно-технічні станції: Білозерську, Великолепетиську, Верхньорогачицьку, Горностаївську, Дар'ївську, Іванівську, Каховську. Підпорядковувались управлінню сільського господарства облвиконкому. Забезпечували ремонт сільгосптехніки, технічне обслуговування колгоспів. Ліквідовано за рішенням березневого (1961 р.) Пленуму ЦК КПРС та Законом Верховної Ради СРСР “Про створення Всесоюзного об'єднання “Сільгосптехніка” від 20 лютого 1961 р. і постановою бюро Херсонського обкому КПУ від 25 березня 1961 р., на їх базі створені районні відділення “Сільгосптехніка”.

Акти про передачу матеріально-технічного обладнання МТС у зв'язку з їх реорганізацією (1958). Виробничо-фінансові плани, звіти про їх виконання. Документи з виробничо-фінансової діяльності. Штатні розписи і кошториси видатків. Протоколи засідань робітничих комітетів. Колективні договори і соціалістичні зобов'язання.

БАВОВНИЦТВО

Бавовницький сектор Всеукраїнської спілки сільськогосподарських колективів “Укрсільколгоспцентр” (м. Херсон)

Ф. Р-453, 103 од. зб., 1930–1932 рр. Опис. Рос. мова.

Створений 10 січня 1930 р. у м. Херсоні як група по бавовництву Всеукраїнської спілки технічних культур. З 16 вересня 1930 р. по 1 січня 1931 р. підпорядковувався

уповноваженому Всеукраїнської спілки техкультур “Укрколгоспцентр”, з 1 січня 1931 р. – бавовницький сектор “Укрколгоспцентру”.

Ліквідований 15 березня 1932 р. відповідно до постанови “Колгоспцентру” СРСР і РРФСР від 26 січня 1932 р.

Керував розвитком бавовництва в Херсоні.

Бюлетені Управління уповноваженого “Головбавовнокому” в Україні (1930). Постанови, протоколи засідань правління, інструкції, обіжники “Укрколгоспцентру” про посіви, збирання бавовнику, проведення агрозаходів, постачання бавовноколгоспів. Протокол Всеукраїнської наради і резолюції II міжокружної конференції бавовнярів (1930). Звіти, доповіді, огляди, доповідні записки про розподіл посівних площ бавовнику в Україні, підсумки посівкампанії, збір врожаю і контракцію бавовнику, організацію праці, роботу показових ланів, преміювання радгоспів і колгоспів за кращі показники, про організацію сільськогосподарських виставок (1931). Матеріали обстеження стану посівів бавовнику в Україні (1930–1931). Умови соціалістичного змагання між Північнокавказькою крайовою колгоспспілкою і Укрколгоспспілкою (1932). Відомості про приїзд бавовнярів Узбекистану в Україну для обміну досвідом роботи (1931). Навчальні плани, програми, доповідні записки про підготовку кадрів бавовнярів (1930–1931).

Українське об’єднання по бавовні “Укрбавовноком” Наркомату землеробства СРСР (м. Херсон)

Ф.Р-433, 142 од. зб., 1931–1932 рр. Опис. Рос. мова

Створене відповідно до постанови Народного комісаріату землеробства СРСР від 22 червня 1931 р. у м. Херсоні.

Ліквідоване відповідно до постанови Наркомзему СРСР від 29 листопада 1932 р. Керувало роботою бавовносіючих радгоспів і бавовноочисних заводів, проведенням науково-дослідницької роботи.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання в 1932 р. У 1961 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 34 од. зб.

Бюлетені “Головбавовнокому” і “Укрбавовнокому” (1930–1932). Протоколи Всеукраїнських нарад і Одеської обласної конференції бавовнярів (1931–1932), нарад директорів і агрономів бавовнорадгоспів і заводів, виробничо-технічних і наукових нарад робітників радгоспів, заводів і дослідних станцій (1931–1932). Матеріали про розробку п’ятирічного плану бавовносіяння в Україні. Тематичні плани і доповідні записки сектора селекції Українського науково-дослідного інституту селекції про стан бавовняного насінництва в Україні в 1932–1935 рр. Плани науково-дослідницької роботи Херсонської зональної станції по закладці дослідів з культурою бавовнику і районуванню сортів. Виробничі плани бавовнорадгоспів і бавовнозаводів. Кон’юнктурні огляди, звіти, доповіді і листування про хід посіву бавовнику в Україні, врожайність, контракцію, агрообслуговування і постачання бавовнорадгоспів машинами, про будівництво і роботу бавовнозаводів, обслуговування бавовнярів. Доповідь про підсумки бавовносіяння в Україні у 1930 р., розвиток бавовництва в нових районах

Україні і районування сортів бавовнику (1930–1931). Звіти про роботу Херсонської зональної станції бавовництва (1931) і Брилівської дослідно-зрошувальної станції. Матеріали про поширення передового досвіду розвитку бавовництва в Україні (1931). Плани, програми і відомості про роботу курсів бавовнярів, площі посівів, врожайність бавовнику, дислокацію агропунктів по бавовні в Україні. Документи з особового складу (1931). Відомості на виплату зарплати (1932).

Управління уповноваженого “Союзрадгоспбавовна” в Україні Наркомату землеробства СРСР (м. Херсон)

Ф.Р-3121, 78 од. зб., 1932–1934 рр. Опис. Рос. мова

Створене в грудні 1932 р. у м. Херсоні відповідно до постанови Наркомату землеробства СРСР від 20 листопада 1932 р.

Ліквідоване в серпні 1934 р.

Керувало роботою бавовнорадгоспів.

Положення про бавовнорадгоспи в Україні (1933). Постанови РНК, Наркомзему СРСР, Одеського облвиконкому і листування з ними про розташування посівів бавовнику, норми висіву, розвиток тваринництва в бавовнорадгоспах, постачання радгоспів сільськогосподарськими машинами і знаряддям, поліпшення матеріально-побутових умов робітників бавовнорадгоспів. Протоколи Всесоюзної наради робітників радгоспів, конференцій, економнарад, нарад директорів і агрономів бавовнорадгоспів, виробничих нарад (1933–1934). Плани посіву бавовнику і ярових культур у бавовнорадгоспах УСРР (1933–1934). Звіти, доповіді і доповідні записки про роботу бавовнорадгоспів по проведенню посівкампанії і збиранню бавовни, проведення хлібозаготівель у бавовнорадгоспах, капітальне будівництво, еліттонасінневу і селекційну роботу, організацію техніко-економічних станцій при Голопристанському і Скадовському бавовнорадгоспах, організацію оплати праці і робітничого постачання. Матеріали роботи курсів і семінарів по підготовці кадрів для бавовнорадгоспів. Документи з особового складу (1932–1934).

Управління бавовництва виконавчого комітету Херсонської обласної ради депутатів трудящих

Ф. Р-2797, 219 од. зб., 1950–1953 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене в червні 1950 р. згідно з рішенням виконкому Херсонської обласної ради депутатів трудящих від 22 червня 1950 р.

Підпорядковувалось Міністерству бавовництва УРСР.

Ліквідоване відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 30 травня 1953 р.

Здійснювало загальне керівництво спеціалізованими МТС, радгоспами і колгоспами, які займались вирощуванням бавовнику в Херсонській області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1961 р., останнє – 1966 р.

Інформація використовувалась у наукових, краєзнавчих виданнях.

Постанови і рішення обласного комітету КП України і облвиконкому. Накази обласного управління бавовництва. Стенограми і протоколи обласних нарад передовиків сільського господарства і механізаторів, завідуючих елітними господарствами по бавовництву (1952–1953). Плани і звіти про діяльність обласного управління бавовництва. Виробничо-фінансові плани і звіти МТС (1950–1953) та агрохімлабораторій (1952). Зведені агротехнічні звіти і розпорядження обласного управління і районних відділів бавовництва, елітнонасінневих господарств і агрохімлабораторій з питань вирощування і збирання врожаю бавовнику. Доповіді, відомості і листування про проведення посівних і збиральних кампаній, врожайність бавовнику, впровадження сівозмін, районування, вирощування і врожайність бавовнику на зрошуваних землях, контракцію і здачу бавовни-сирцю державі, вирощування шовковичних коконів, зернових і олійних культур. Звіти, інформації і відомості про економічний стан МТС і лісозахисних станцій, їх виробничо-фінансову діяльність, розвиток раціоналізації і винахідництва, випробування бавовнозбиральних машин, про механізацію робіт в зрошуваному землеробстві і підготовку МТС до освоєння зрошуваних земель, про механізацію трудомістких робіт у тваринництві. Соціалістичні зобов'язання колгоспів і МТС тресту, бригад, ланок, колгоспників і робітників МТС по вирощуванню високих врожаїв бавовнику і відомості про підсумки їх виконання; бюлетень соцзмагання тракторних бригад (1950–1953). Документи про пропаганду агротехнічних знань і впровадження досягнень науки і передового досвіду вирощування бавовнику, роботу курсів підвищення кваліфікації агрономів-бавовнярів, голів колгоспів, участь у сільськогосподарських виставках. Список ланок і бригад, які виростили високі врожаї бавовни (1950–1952).

Відділи бавовництва виконавчих комітетів районних рад депутатів трудящих

5 фондів, 140 од. зб., 1949–1950 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Каховський, ф.Р-2950, 34 од. зб., 1950–1953 рр.

Новомячківський, ф.Р-1919, 44 од. зб., 1949–1953 рр.

Сиваський, ф.Р-3558, 37 од. зб., 1950–1953 рр.

Скадовський, ф.Р-3035, 4 од. зб., 1950–1951 рр.

Чаплинський, ф.Р-3569, 21 од. зб., 1950–1953 рр.

Створені у червні 1950 р. згідно з рішенням облвиконкому від 22 червня 1950 р.

Підпорядковувались обласному управлінню бавовництва.

Ліквідовані відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 30 травня 1953 р.

Здійснювали керівництво колгоспами і радгоспами, що спеціалізувались на вирощуванні бавовнику.

Накази, директивні вказівки Міністерства бавовництва УРСР, обласного управління бавовництва. Рішення виконавчих комітетів районних рад з питань бавовництва. Плани посівів і контракції бавовни. Зведені плани колгоспів і радгоспів. Рішення, звіти, доповідні записки по вирощуванню бавовнику на поливних землях, агрономічні висновки. Звіти про хід посівів, догляд та збирання, про посівні площі. Агрозвіти і звіти бавовницьких колгоспів і радгоспів. Списки учасників республіканських нарад бавовнярів (1951).

**Уповноважений інспекції з якості бавовни по Українській РСР
Міністерства бавовництва СРСР (м. Херсон)**

Ф. Р-1866, 56 од. зб., 1950–1952 рр. Опис. Рос. мова.

Розпочав свою діяльність у серпні 1950 р. згідно з наказом Інспекції з якості бавовни Міністерства бавовництва СРСР від 15 серпня 1950 р.

Підпорядковувався Інспекції з якості бавовни Міністерства бавовництва СРСР. Здійснював контроль за якістю бавовни, що надходила на бавовнопереробні заводи, її відповідність вимогам Держстандарту, впроваджував нові методи оцінки достиглості і міцності бавовни-волокна, контролював умови зберігання бавовни.

Накази Міністерства бавовництва СРСР, Інспекції з якості бавовни, уповноваженого Інспекції по Українській РСР. Директивні вказівки Інспекції з якості бавовни. Журнали операцій, сертифікати якості, акти перевірок якості бавовни. Акти і листування з держінспекцією про стан зберігання і якість волокна. Листування з центральною лабораторією, трестами, бавовнопереробними заводами з питань якості та умов зберігання бавовни. Інструкція по визначенню достиглості, розривного навантаження і номера бавовняного волокна. Журнали реєстрації штатів.

**Українська інспектура державної комісії з сортовипробування
бавовнику (м. Херсон)**

Ф. Р-3313, 53 од. зб., 1949–1953 рр. Опис. Рос. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1949–1953 рр.

Підпорядковувалась Міністерству бавовництва СРСР.

Проводила комплекс робіт по сортовипробуванню нових технологічних сортів бавовнику. Здійснювала керівництво і контроль за роботою сортовипробувальних дільниць.

Накази Міністерства бавовництва СРСР, УРСР, Державної комісії з сортовипробування. Протоколи виробничих нарад. Плани закладання дослідів з сортовипробування. Акти обстеження сортодільниць, результати аналізів технологічної якості волокна. Постанови, накази, агропаспорти сільгоспвиставок (1950, 1952). Угоди з МТС, колгоспами з питань організації сортовипробувань бавовнику в колгоспах. Акти відведення земельних ділянок під сортовипробувальні дільниці. Звіти про результати сортовипробування бавовнику, оперативну виробничу діяльність, роботу Скадовської, Генічеської, Баштанської, Нікопольської, Апостолівської та ін. сортодільниць. Інструкція та методичні вказівки по вирощуванню бавовнику. Листування з Держкомісією з питань сортовипробування. Договори про соціалістичне змагання між сортовипробувальними дільницями. Штатні розписи, кошториси видатків. Документи з особового складу.

Сортодільниці бавовнику

2 фонди, 34 од. зб., 1946–1952 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Генічеська, ф.Р-2909, 15 од. зб., 1946–1950 рр.
Херсонська, ф.Р-2009, 19 од. зб., 1946–1952 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1946–1952 рр.
Підпорядковувались Міністерству бавовництва СРСР.
Займались сортовипробуванням бавовни і видачею насінневих сертифікатів.

Накази, інструктивні і методичні вказівки, листування з Міністерством сільського господарства СРСР, Держкомісією і Укрінспектурою по сортовипробуванню бавовника. Звіти, зведення про результати сортовипробування, насінневі сертифікати.

Українська технологічна лабораторія по бавовнику Державної комісії з сортовипробування сільськогосподарських культур Міністерства сільського господарства СРСР (м. Херсон)

Ф. Р-2369, 54 од. зб., 1951–1952, 1954–1957 рр. Опис. Рос. мова.

Створена у 1951 р.
Ліквідована у березні 1957 р.
Здійснювала контроль за якістю волокна бавовни.

Накази Міністерства сільського господарства СРСР, Державної комісії з сортовипробування, Херсонської технологічної лабораторії. Протоколи виробничих нарад. Положення про технологічну лабораторію. Плани технологічної лабораторії, відбору й аналізу зразків бавовни-сирцю (1954–1957). Звіти Херсонської інспектури про результати сортовипробування бавовни за 1954–1957 рр. по Тилигуло-Березанській, Саранській, Хасан-Юртівській, Тараклинській сортодільницях (1956, 1957). Штатні розписи і кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

Всеукраїнська республіканська насіннева бавовняна станція (м. Херсон)

Ф. Р-1859, 173 од. зб., 1948–1956 рр. Опис. Рос. мова.

Створена згідно з наказом Міністерства сільського господарства СРСР від 29 травня 1947 р.
Ліквідована згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 6 червня 1956 р.
Керувала роботою насінницьких лабораторій, господарств і колгоспів.

Накази Міністерств сільського господарства СРСР і УРСР і Міністерства бавовництва УРСР, республіканської бавовняної станції. Положення про бавовняні лабораторії, елітні станції (1952). Протоколи нарад завідуючих елітними господарствами (1952), технічних нарад про районування насіння бавов-

нику, комісій по перевірці насіння бавовни (1949–1953). Тематичні плани роботи станції. Звіти, доповіді, інформації республіканської насінневої бавовняної станції, лабораторій та елітних господарств і листування з ними про виробничу діяльність, нові сорти бавовнику, їх сортові і посівні якості, заготівлю і збереження їх. Інструкції по елітно-насінневій роботі (1950). Документи про підготовку кадрів апробаторів (1954). Огляди і акти перевірки роботи насінневих бавовняних лабораторій.

РОСЛИННИЦТВО

Херсонська обласна державна насіннева інспекція Міністерства сільського господарства УРСР

Ф. Р-1957, 749 од. зб., 1944–1989 рр. Описи. Рос. мова.

Створена у березні 1944 р. як контрольно-насіннева лабораторія Херсонського обласного земельного відділу. Згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 10 січня 1966 р. реорганізована в обласну державну насінневу інспекцію.

Здійснювала міжвідомчий контроль за вирощуванням, якістю, зберіганням і підготовкою до посіву насіння сільськогосподарських культур.

Накази Міністерства сільського господарства СРСР, УРСР; Республіканської держінспекції по насінневному контролю, начальника обласної насінневої інспекції. Протоколи засідання технічної ради. Плани роботи обласної та районних інспекцій. Звіти про якість фактично висіяного насіння озимих і ярих культур, фінансово-виробничі, районних контрольно-насінневих лабораторій (інспекцій). Постанови, акти, звіти про участь у конкурсі на кращу райдержінспекцію. Листування з Держінспекцією УРСР про районування сортів зернових культур; перевірки сортового насіння тощо. Соціалістичні зобов'язання колективу облдержінспекції, районних інспекцій. Виробничі характеристики працівників обласної та районних інспекцій. Документи профкому.

Херсонська обласна станція захисту рослин управління сільського господарства виконкому обласної ради народних депутатів

Ф. Р-3918, 355 од. зб., 1962–1989 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 28 серпня 1962 р. і згідно з наказом Херсонського обласного управління виробництва і заготівель сільськогосподарських продуктів від 10 грудня 1962 р.

Здійснювала систему заходів по виявленню і боротьбі зі шкідниками, хворобами сільськогосподарських культур та з бур'янами на території області.

Накази і розпорядження Міністерства виробництва і заготівель сільськогосподарських продуктів УРСР, обласного управління і виконкому обласної

ради народних депутатів. Накази начальника. Плани роботи станції. Звіти і дані обстежень про виявлення шкідників хвороб, звіти про діяльність Каховського, Новотроїцького і Скадовського пунктів сигналізації і прогнозу появи шкідників і хвороб, звіти районних станцій, колгоспів і радгоспів про боротьбу зі шкідниками, хворобами і бур'янами. Огляди поширення шкідників та хвороб і прогнози їх появи (1970–1985). Довідки про виконання комплексної програми по впровадженню досягнень науково-технічного прогресу у справі захисту рослин. Агрометеорологічні огляди (1967–1989). Структура посівних площ, карти по обстеженню полів, уражених гірчаком рожевим. Тексти виступів працівників станції у засобах масової інформації (1983–1988). Листування з районними управліннями сільського господарства про організацію боротьби зі шкідниками і хворобами. Документи про організацію соціалістичного змагання з колективом Миколаївської станції захисту рослин. Штатні розписи і кошториси видатків.

Районні насіннєві інспекції

4 фонди, 54 од. зб., 1938–1940, 1943–1953 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Великопетиська, ф.Р-1344, 2 од. зб., 1938–1940 рр.

Горностаївська, ф.Р-2112, 2 од. зб., 1945 р.

Нижньосірогоська, ф.Р-2756, 49 од. зб., 1943–1953 рр.

Новомаячківська, ф.Р-2657, 1 од. зб., 1946–1951 рр.

Підпорядковувались відділу сільськогосподарства облвиконкому.

Забезпечували комплекс робіт по контролю за якістю, зберіганням і підготовкою до посіву насіння сільськогосподарських культур.

Накази Міністерства сільського господарства УРСР. Постанови, розпорядження відділу сільського господарства облвиконкому. Плани роботи, фінансово-виробничі звіти.

Інспектури з сортовипробування сільськогосподарських культур

2 фонди, 502 од. зб., 1938–1941, 1944–1988 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Херсонська обласна, ф.Р-1911, 409 од. зб., 1938–1940, 1945–1988 рр.

Міжобласна Інспектура республіканської державної комісії, ф.Р-3261, 93 од. зб., 1938–1941, 1944–1953 рр.

Відповідно до постанови РНК СРСР від 29 червня 1937 р. “Про заходи по покращенню насіння зернових культур” були утворені Херсонська і Великоолександрівська сортовипробувальні дільниці, що підпорядковувались міжобласному інспектору з сортовипробування по Миколаївській і Кіровоградській області з центром у м. Миколаєві (ф.Р-3261). У березні 1944 р. міжобласна інспекція Державної комісії з сортовипробування зернових культур відновила свою діяльність з центром у м. Херсоні. 27 березня 1953 р. відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР перейменована на Херсонську обласну інспектуру Державної комісії з сортовипробування сільськогосподарських культур.

Фонд Р-1911 – II категорії. Перше надходження – 1960 р., останнє – 1997 р. Очікується надходження документів з 1988 р. від архіву установи.

Накази Державної комісії СРСР з сортовипробування, Міністерства сільського господарства СРСР і УРСР, постанови Херсонської обласної ради. Накази, розпорядження по Херсонській обласній інспектурі. Протоколи засідань обласної інспектури, обласних нарад. Документи Всесоюзної наради з насінництва, агротехніки і механізації вирощування соняшнику (1964). Плани роботи з сортовипробування, районування. Зведені звіти обласної інспектури та звіти сортоділянок про результати сортовипробувань, міжнародних випробувань сортів зернових, овочевих, баштанних і технічних культур (1961–1983). Характеристики нових сортів сільськогосподарських культур. Метеорологічні звіти сортоділянок. Постанови, звіти, довідки про організацію та хід соціалістичного змагання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Державні міжрайонні інспекції по визначенню врожайності сільськогосподарських культур

3 фонди, 326 од. зб., 1940, 1947–1957. Описи. Рос., укр. мови.

Генічеська, Ф.Р-1921, 14 од. зб., 1947–1953 рр.

Херсонська, Ф.Р-1926, 203 од. зб., 1940, 1947–1957 рр.

Цюрупинська, Ф.Р-3530, 109 од. зб., 1947–1954 рр.

Створені у 1947 р.

Здійснювали заходи по визначенню врожайності сільськогосподарських культур.

Накази, вказівки, розпорядження Головної державної інспекції по визначенню врожайності сільськогосподарських культур, накази інспекторів міжрайонних інспекцій. Зведені відомості, звіти районних відділів сільського господарства, директорів радгоспів, МТС, сортовипробувальних діляниць, голів колгоспів про врожайність зернових, технічних, овочевих, силосних культур, сіна, сіяних трав тощо. Картки з агротехніки. Дані про розміри посівних площ. Технічні вказівки про порядок виконання робіт. Листування з Головною інспекцією з питань визначення врожайності. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-виробничу діяльність. Документи з особового складу.

Державна інспекція з карантину рослин у Херсонській області Міністерства сільського господарства СРСР

Ф. Р-3703, 616 од. зб., 1944–1983 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена 15 липня 1947 р. згідно з наказом Міністерства сільського господарства СРСР від 9 липня 1947 р. як Державна інспекція з карантину сільськогосподарських рослин, з 1962 р. – Державна інспекція з карантину рослин у Херсонській області.

Підпорядковувалась Українській республіканській інспекції з карантину рослин “Укркарантин”.

Здійснювала державну систему карантинних заходів щодо охорони території від проникнення і розповсюдження бур'янів та шкідників і хвороб сільськогосподарських рослин.

Накази та інструкції Міністерства сільського господарства СРСР та УРСР, рішення і розпорядження виконкому Херсонської обласної ради народних депутатів. Накази начальника. Протоколи засідання виробничих нарад. Документи експертизи зразків імпортованих та вітчизняних рослинних матеріалів, на яких виявлені карантинні об'єкти. Плани роботи карантинної станції, науково-дослідницької діяльності. Акти експертизи, карантинні сертифікати, доповідні записки, листування по контролю за виконанням карантинних правил. Карантинні свідоцтва на продукцію, що вивозилась за кордон і ввозилась із-за кордону. Акти огляду суден, що прибували до Херсонського морського порту, акти і свідоцтва на продукцію, що відправлялась на експорт. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонська обласна карантинна інспекція Української республіканської карантинної інспекції

Ф. Р-1322, 22 од. зб., 1944–1946 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Утворена у червні 1944 р.

Займалась впровадженням системи заходів по карантину сільськогосподарських рослин, винограду, імпортованого посівного матеріалу.

Накази Наркомату землеробства СРСР. Накази, протоколи, плани, звіти про роботу обласної інспекції. Акти, сертифікати, листування з питань карантину сільськогосподарських рослин, імпортованого посівного матеріалу, виявлення колорадського жука. Картки і акти обстеження виноградників області, списки карантинних об'єктів. Кошториси видатків. Документи з особового складу.

Нововоронцовський державний плодорозсадник Українського республіканського тресту “Плодорозсадник”

Ф. Р-3444, 98 од. зб., 1946–1960 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1946 р.

Займався вирощуванням і реалізацією насіння та посадкового матеріалу плодкових та ягідних культур.

Накази Міністерства сільського господарства УРСР, тресту “Укрплодорозсадник”. Рішення виконкому Нововоронцовської районної ради про відведення земельних ділянок для потреб плодорозсадника. Виробничо-фінансові плани. Звіти про кількість посадкового матеріалу, витрати і собівартість продукції, фінансової та статистичні звіти. Описи насаджень (1949), карта земель. Постанови, розпорядження, обіжники про проведення сільськогосподарської виставки (1952). Акти на закладання садів та ягідників. Листування з трестом “Укрплодорозсадник”, колгоспами, установами про розвиток плодорозсадника. Протоколи профспілкових зборів.

ТВАРИННИЦТВО

Відкрите акціонерне товариство “Херсонбджілпром”

Ф. Р-2236, 433 од. зб., 1944–1995 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створене у 1944 р. як обласна контора бджільництва. Підпорядковувалась обласному земельному відділу і Українській республіканській конторі бджільництва. Згідно з наказом виробничо-наукової фірми “Укрбджілпром” від 8 січня 1990 р. обласна контора бджільництва перетворена в обласне виробниче об’єднання “Херсонбджілпром”. Згідно з рішенням загальних зборів орендарів від 27 вересня 1994 р. виробниче об’єднання перетворене в орендне підприємство “Херсонбджілпром”. Згідно з рішенням орендарів від 30 жовтня 1995 р. орендне підприємство перетворене у відкрите акціонерне товариство “Херсонбджілпром”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1968 р., останнє – 1995 р. У 1979 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 12 од. зб. Очікується надходження документів з 1995 р. від архіву установи.

Накази Наркомату земельних справ УРСР, Міністерства сільського господарства УРСР, республіканської контори бджільництва. Протоколи куштових нарад пасічників. Плани розвитку бджільництва області. Звіти, довідки про розвиток бджільництва, акти весняних і осінніх ревізій пасік, списки пасік. Програми, списки про підготовку спеціалістів-пасічників. Звіти про виконання фінансово-господарських планів, продаж державі меду і воскопродукції, про стан бджільництва у районах області, соціалістичне змагання між Миколаївською та Херсонською конторами бджільництва. Штатні розписи та кошториси видатків.

Херсонський обласний сектор служби сигналізації і прогнозів появи шкідників і хвороб сільськогосподарських культур Українського республіканського сектора служби сигналізації і прогнозів Міністерства сільського господарства СРСР

Ф. Р-3825, 58 од. зб., 1946–1969 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1944 р.
Здійснював спостереження за появою, розвитком і поширенням шкідників і хвороб рослин на території Херсонської області, надавав інформацію сільськогосподарським установам для проведення профілактичних заходів.

Плани роботи сектора. Огляди поширення головних шкідників сільськогосподарських культур, прогнози їх появи. Звіти про роботу обласного сектора, Скадовського і Каховського спостережних пунктів.

Херсонська міжрайонна станція по боротьбі зі шкідниками сільського та лісового господарства Всесоюзного об'єднання по боротьбі зі шкідниками сільського та лісового господарства

Ф. Р-401, 160 од. зб., 1930–1934 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у вересні 1930 р.

Ліквідована у травні 1934 р. відповідно до постанови Наркомату земельних справ УСРР.

Проводила систему заходів по боротьбі зі шкідниками і хворобами сільськогосподарських і лісових культур.

Положення про міжрайонну станцію. Накази завідуючого станцією. Інструкції, доповідні записки, приписи, листування по обстеженню території Херсонської округи. Виробничі плани, інструкції по боротьбі з окремими видами шкідників, акти про проведення робіт по протруюванню посівного матеріалу, проведення дезинфекції зерносховищ, постачання господарств хімікатами. Звіти про роботу станції. Листування із Всеукраїнським трестом, колгоспами, установами про боротьбу зі шкідниками сільського господарства. Штатні розписи і кошториси видатків. Документи з особового складу.

Херсонська обласна ветеринарна лабораторія управління сільського господарства виконкому Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-2065, 204 од. зб., 1944–1989 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у 1944 р. як обласна ветеринарно-бактеріологічна лабораторія земельного відділу облвиконкому, її попередник діяв у 1921–1922 рр. (ф.Р-387). У 1969 р. перейменована в Херсонську обласну ветеринарну лабораторію.

Проводила ветеринарну, організаційно-діагностичну роботу, здійснювала лабораторні дослідження, надавала практичну і консультативну допомогу з питань профілактики та лікування захворювання тварин.

Накази Наркомату земельних справ СРСР, Міністерств сільського господарства УРСР і СРСР, Херсонського обласного земельного відділу, обласного управління сільського господарства. Плани, звіти про роботу обласної та районних ветлабораторій. Акти, довідки про розслідування причин загибелі великої рогатої худоби в господарствах області. Штатні розписи і кошториси видатків. Списки працівників лабораторій. Протоколи засідань профкому.

Ветеринарно-бактеріологічні лабораторії

2 фонди, 58 од. зб., 1945–1957 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонська обласна міжколгоспна, ф. Р-1817, 47 од. зб., 1950–1957 рр.

Великоолександрівська міжрайонна, ф.Р-2884, 11 од. зб., 1945–1950 рр.

Створені: міжрайонна – у 1945 р., обласна міжколгоспна лабораторія – у 1950 р. Займались попередженням і ліквідацією захворювань тварин, практичною роботою, постачанням радгоспів біопрепаратами.

Накази Херсонської міжколгоспної ветбаклабораторії, плани, звіти про роботу лабораторії. Штатні розписи, кошториси видатків. Документи з особового складу.

Районні ветеринарні лікарні управління сільського господарства виконкому Херсонської обласної ради депутатів трудящих

3 фонди, 328 од. зб., 1944–1969 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Калінінська, ф. Р-2454, 82 од. зб., 1944–1957 рр.

Новомаячківська, ф. Р-2554, 14 од. зб., 1948–1956 рр.

Чаплинська, ф. Р-3859, 222 од. зб., 1945–1969 рр.

Створені у 1944 р.

Проводили профілактичну роботу по попередженню захворювання тварин інфекційними хворобами, санітарно-освітню роботу серед населення, здійснювали систему протиєпізоотичних заходів.

Накази, постанови, директивні вказівки управління сільського господарства облвиконкому, районних управлінь сільського господарства. Плани ветеринарно-профілактичних заходів. Акти ветеринарно-санітарних обстежень господарств району. Контрольні журнали, звіти. Документи профкому.

Херсонська протичумна станція Одеського земельного відділу

Ф. Р-397, 36 од. зб., 1920–1925 рр. Опис. Рос. мови.

Створена відповідно до постанови Ради народних комісарів РРФСР від 28 січня 1920 р. Підпорядковувалась Херсонському повітовому земельному відділу, з 1923 р. – Одеському земельному відділу.

Ліквідована у 1924 р.

Проводила роботу по виявленню районів захворювання сільськогосподарських тварин на чуму, сап, сибірку тощо; здійснювала профілактичні та лікувальні заходи.

Декрети, постанови, розпорядження РНК УСРР, Наркомату земельних справ УСРР. Постанови, обіжники Миколаївського, Одеського губернських відділів. Розпорядження, вказівки завідуючого протичумною станцією. Положення про протичумну станцію (1921). Протоколи нарад ветеринарних лікарів. Акти, доповіді, рапорти, доповідні записки про діяльність протичумної станції. Акти, бюлетені огляду худоби, обстеження стаєнь, пасовищ. Звіти про роботу протичумної станції. План роботи Херсонського ветеринарно-бактеріологічного інституту (1925). Посвідчення, заяви, анкети, списки працівників. Кошториси видатків. Протоколи засідань місцевого комітету профспілки.

Херсонський міжрайонний оперативно-виробничий пункт Управління кролівництва Наркомату земельних справ УРСР

Ф. Р-391, 42 од. зб., 1931–1934 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Постанова Наркомату земельних справ УРСР, накази Одеського обласного управління кролівницьких ферм, постанови президії Херсонської міської

ради про стан і розвиток кролівництва у Херсонському районі. Циркуляри та інструкції Одеської обласної колгоспно-товарної ферми по організації кролівницьких ферм. Плани, звіти, анкети, довідки про стан кролівництва у Снігурівському, Скадовському, Херсонському, Хорлівському та ін. районах. Акти обстеження кролівницьких ферм, фінансові звіти. Списки кролеводів по районах області.

ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Херсонське окружне лісове управління (ОЛУ)

Ф. Р-1308, 8 од. зб., 1927-1928 рр. Укр. мова.

Діяльність простежується протягом 1927–1928 рр.

Підпорядковувалось Всеукраїнському центральному управлінню лісами. Керувало роботою лісових господарств.

Циркуляри Всеукраїнського центрального управління лісами, доповіді, доповідні записки начальника ОЛУ і працівників лісництв, акти економічного обстеження, листування з Всеукраїнським управлінням і лісництвами з кадрових і фінансових питань. Списки працівників.

Херсонське обласне управління лісового господарства і лісозаготівель

Ф.Р-3251, 2838 од. зб., 1947–1985 рр. Описи Рос., укр. мова.

Створене у червні 1949 р. згідно з наказом Міністерства лісового господарства УРСР від 7 травня 1949 р. як Херсонське міжобласне управління лісового господарства. Згідно з наказом Головного управління лісового господарства і лісозаготівель УРСР від 1 квітня 1966 р. реорганізоване в обласне управління лісового господарства і лісозаготівель.

Керувало роботою лісових і мисливських господарств.

З 1991 р. – Херсонське державне лісогосподарське об'єднання “Херсонліс”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1962 р., останнє – 1995 р. Очікується надходження документів з 1986 р. від архіву установи.

Накази, розпорядження Міністерства лісового господарства УРСР, начальника управління. Протоколи технічних нарад. Накази, протоколи, акти, довідки про лісовпорядження області, відведення земель державного лісового фонду для державних і громадських потреб, природоохоронну діяльність. Плани, звіти, довідки про діяльність лісгоспів, стан лісів, проведення агроеліоративних робіт, лісонасаджень, про заліснення Нижньодніпровських пісків, науково-екскурсійне відрядження в Середню Азію для ознайомлення з практикою лісонасаджень на пісках (1951). Доповідь професора З.С.Головенка про лісорозведення на Нижньодніпровських пісках. Звіти про діяльність державної мисливської інспекції, стан раціоналізаторської роботи, випуск продукції широкого вжитку, роботу шкільних лісництв. Накази, постанови, відомості про соціалістичне змагання Кримського, Миколаївського і Херсонського управлінь лісового господарства. Штатні розписи і кошториси видатків.

Херсонське лісове господарство (лісгосп) Херсонського міжобласного управління лісового господарства УРСР

Ф.Р-3697, 348 од. зб., 1951–1964 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене 1 березня 1951 р. згідно з наказами Міністерства лісового господарства СРСР від 10 січня 1951 р. і Міністерства лісового господарства УРСР від 24 січня 1951 р. на базі Херсонського лісництва.

Здійснювало облік державного лісового фонду, проводило комплекс робіт із лісовпорядкування, контролю за веденням лісового господарства, охорони лісів, організації роботи лісорозсадників та лісонасінневих станцій, відтворення лісових масивів.

Накази Міністерств лісового господарства СРСР та УРСР, по міжобласному управлінню лісового господарства та по Херсонському лісгоспу. Протоколи виробничо-технічних нарад. Акти, плани, доповідні записки, звіти по технічному обстеженню лісових площ. Технічні проекти заліснення балок, ярів на території Херсонського лісгоспу. Схеми-креслення посадок лісокультур. Агролісопроекти. Накази, плани, опис дослідів по вирощуванню посадок на лісорозсадниках. Відомості і протоколи з інвентаризації лісових культур. Доповідні записки про виробничо-господарську діяльність лісгоспів, про облік лісового фонду. Документи до генерального плану розвитку лісового господарства (1956–1960 рр.). Журнали натурального огляду діляниць лісокультур. Матеріали виїзного засідання технічної ради Міністерства лісового господарства УРСР у м. Цюрупинську (1961). Креслення ділянок, що відводяться під індивідуальні городи (1956–1961). Документи по обліку лісового і земельного фондів, про стан розвитку мисливського господарства. Титульні списки на капітальне будівництво. Штатні розписи та кошториси видатків.

Лісові господарства Херсонщини

11 фондів, 1006 од. зб., 1920–1930, 1940–1941, 1944–1969 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Бериславське, ф.Р-376, 11 од. зб., 1920–1924 рр.

Великокопанське, ф.Р-3780, 429 од. зб., 1951–1966 рр.

Великоолександрівське, ф.Р-3732, 89 од. зб., 1961–1965 рр.

Збур'ївське, ф.Р-377, 7 од. зб., 1921–1924 рр.

Золотобалківське, ф.Р-380, 6 од. зб., 1921–1924 рр.

Каховське, ф.Р-3010, 59 од. зб., 1945–1957 рр.

Качкарівське, ф.Р-379, 57 од. зб., 1920–1927, 1944–1945 рр.

Олешківське, ф.Р-378, 24 од. зб., 1921–1927 рр.

Скадовське, ф.Р-3907, 235 од. зб., 1960–1969 рр.

Херсонське, ф.Р-416, 84 од. зб., 1920–1930 рр.

Цюрупинське, ф.Р-1087, 11 од. зб., 1940–1941 рр.

Створені згідно з Декретом РНК УСРР від 3 квітня 1920 р. про націоналізацію всіх колишніх казенних, монастирських та поміщицьких земель. Були у віданні Всеукраїнського центрального управління лісами і підпорядковувались губернському, а з 1925 р. – окружному земельним відділам.

Ліквідовані в 1925–1930 рр., крім Качкарівського, яке відновило діяльність у 1944 р. Великокопанське, Великоолександрівське, Каховське і Скадовське лісництва, створені у 1944–1951 рр., підпорядковувались Херсонському міжобласному управлінню лісового господарства.

Постанови, накази, розпорядження Всеукраїнського центрального управління лісами (1920–1930), Міністерства лісового господарства УРСР, Херсонського міжобласного управління лісового господарства (1953–1966). Протоколи засідань технічних нарад. Плани-карти лісонасаджень; акти інвентаризації лісових культур; проекти лісовідновлювальних лісопосадок.

Херсонське міжобласне відділення Українського республіканського тресту “Агролісорозсадник”

Ф. Р-1326, 177 од. зб., 1949–1958 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене 28 квітня 1949 р. згідно з наказом Міністерства сільського господарства СРСР від 17 листопада 1948 р. До складу відділення входили Миколаївська, Кримська та Херсонська області. Згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 4 жовтня 1957 р. реорганізоване в міжобласне відділення Українського республіканського тресту “Агролісорозсадник”.

Займалось вирощуванням і реалізацією насіння та посадкового матеріалу лісових та плодово-ягідних культур.

Накази і розпорядження Українського тресту “Укрлісорозсадник”, Херсонського міжобласного відділення. Виробничо-фінансові плани відділення і підвідомчих держлісорозсадників. Плани, схеми, проекти про відведення земельних ділянок держлісорозсадникам. Облікові дані про перепис лісових і плодово-ягідних насаджень. Акти на посів і посадку, сертифікати на насіннєвий матеріал. Постанови, звіти про соціалістичне змагання. Звіти про виробничо-господарську діяльність.

Державні лісорозсадники Херсонського міжобласного відділення Українського республіканського тресту “Агролісорозсадник”

6 фондів, 273 од. зб., 1944–1971 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Дніпровський (Новомаячківського району), ф.Р-2580, 1 од. зб., 1951 р.

Краснополяньський (Чаплинського району), ф.Р-3610, 287 од. зб., 1944–1971 рр.

Нижньосірогоський, ф.Р-2758, 13 од. зб., 1944–1948 рр.

Новокаховський, ф.Р-3756, 70 од. зб., 1957–1965 рр.

Новоолексіївський (Генічеського району), ф.Р-2907, 31 од. зб., 1944–1950 рр.

Новотроїцький, ф.Р-2330, 11 од. зб., 1945–1951 рр.

Накази Міністерств сільського господарства СРСР, УРСР. Постанови, директивні вказівки, приписи, обіжники Херсонського земельного відділу (1944–1947), Одеської міжобласної контори “Агролісонасіння” (1947–1949), Херсонського міжобласного відділення тресту “Агролісорозсадник” (1949–1958), Херсонського обласного управління сільського господарства. Положення про

агролісорозсадники. Виробничо-фінансові плани. Протоколи виробничих нарад. Анкетні дані про агролісорозсадники. Відомості обліку посівів сіянцив, висадки посадкового матеріалу. Договори про продаж господарствам лісопосадкового матеріалу та насіння. Договори про соціалістичне змагання між колективами Краснополянського, Нижньосірогозького, Новоолексіївського держлісорозсадників (1954). Штатні розписи і кошториси видатків, зведені фінансові звіти. Протоколи профспілкових зборів.

МЕЛІОРАЦІЯ ТА ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО

Херсонське обласне виробниче управління меліорації і водного господарства виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-3704, 2143 од. зб., 1954–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене 8 травня 1954 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР і згідно з рішенням облвиконкому від 31 липня 1954 р. як обласне управління водного господарства облвиконкому, з 1962р. – обласне виробниче управління зрошувального землеробства і водного господарства облвиконкому, з 1966 р. – обласне управління меліорації і водного господарства. 8 березня 1977 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР, рішення Херсонської обласної ради депутатів трудящих від 13 жовтня 1977 р. і наказу Міністерства меліорації і водного господарства УРСР від 20 грудня 1977 р. Херсонське обласне управління меліорації і водного господарства, управління технічної експлуатації малих рік і лінійно-технічної служби по експлуатації внутрішньогосподарських зрошувальних систем були реорганізовані в Херсонське обласне виробниче управління меліорації і водного господарства, яке підпорядковувалось обласній раді народних депутатів.

Забезпечувало розвиток меліорації земель, збереження водних ресурсів, охорону рік і водоймищ від забруднення, раціональну експлуатацію малих рік і меліоративних систем, будівництво водогосподарських об'єктів та сільськогосподарського водопостачання.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1968 р., останнє – 2000 р. У 1987 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 198 од. зб. Очікується надходження документів з 1986 р. від установи архіву.

Накази, постанови, розпорядження Головного управління водного господарства, Державного комітету по водному господарству при Раді Міністрів УРСР, Міністерства меліорації і водного господарства УРСР. Накази начальника. Протоколи засідання технічної ради. Плани робіт з водокористування, зрошувального землеробства, будівельно-монтажних робіт, виробничо-фінансові. Технічні звіти про будівництво Інгулецької зрошувальної системи (1954–1963), діяльність управлінь експлуатації Краснознам'янської та Інгулецької зрошувальних систем, фінансово-господарську діяльність, виконання планів капітального будівництва, експлуатацію зрошувальних систем в районах області, будівництво артезіанських свердловин. Акти прийому в експлуатацію Краснознам'янської зрошувальної системи (1960–1962), зрошувальних діляниць, об'єктів будівництва, об'єктів у зоні Північно-Кримського каналу. Паспорти

зрошуваних ділянок (1965). Довідки про ефективність використання зрошуваних земель, агрозвіти. Рішення, довідки про реорганізацію радгоспу “Комсомолец” Скадовського району у дослідно-показове господарство на зрошуваних землях (1967). Протоколи, доповіді, звіти балансових комісій. Кошториси видатків на утримання зрошувальних систем. Акти, доповідні записки, довідки, звіти про ліквідацію наслідків підтоплення в районах області, у селищах Текстильників і Північному м. Херсона (1977). Документи про організацію соціалістичного змагання. Списки спеціалістів, передовиків виробництва, відзначених урядовими нагородами, учасників ВДНГ. Штатні розписи і кошториси видатків.

Управління експлуатації Північно-Кримського каналу Міністерства меліорації і водного господарства УРСР

Ф. Р-3973, 149 од. зб., 1965–1971 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене згідно з наказом Міністерства меліорації і водного господарства УРСР від 12 листопада 1965 р.

Збудований для зрошування земель, сільськогосподарського водопостачання і обводнення районів Херсонської і Кримської областей, канал обслуговував райони Херсонської області: Каланчацький, Каховський, Скадовський, Цюрупинський, Чаплинський; Кримської області – Джанкойський, Роздільнянський, Нижньогорський, Червоногвардійський, Червоноперекопський.

Накази Міністерства меліорації і водного господарства УРСР по прийому в експлуатацію зрошувальних систем і споруд в зоні Північно-Кримського каналу. Накази начальника. Зведений план водопостачання каналу (1967–1968), плани експлуатаційних заходів (1968), Головного спорудження (1966, 1971) і його технічна характеристика, використання зрошуваних земель під сільськогосподарські культури за зрошуваними системами, капіталовкладень (1968). Звіти про розвиток і впровадження нової техніки, виконання робіт по експлуатації зрошувальних систем. Акт технічного обстеження стану гідроспоруджень (1966). Зведена таблиця показчиків зрошування земель у зоні Північно-Кримського каналу (1970). Соціалістичні зобов'язання і звіти про їх виконання (1967–1969). Листування з Міністерством меліорації і водного господарства про виконання робіт по реконструкції і зміцненню небезпечних ділянок каналу (1967), про технічний стан дамб (1969), будівництво автошляхів вздовж каналу (1971). Звіти про фінансово-господарську діяльність, роботу з кадрами. Документи профкому.

Чаплинське управління експлуатації зрошувальних систем Херсонського обласного виробничого управління меліорації і водного господарства

Ф. Р-3935, 50 од. зб., 1965–1966. Опис. Рос., укр. мови.

Створене у 1965 р.

Здійснювало роботи по забезпеченню водокористування для потреб сільського господарства, функціонування зрошувальних систем та ефективної їх експлуатації.

Накази, постанови, директивні вказівки Міністерства меліорації і водного господарства УРСР. Накази по управлінню. Плани водокористування, експлуатаційних заходів. Структура площ і поливів сільськогосподарських культур по господарствах. Аналізи і структура поливних площ, характеристики насосних станцій. Плани, звіти, огляди, доповідні записки про експлуатацію зрошувальних систем. Плани, кошториси, договори, акти про проведення капітальних робіт. Таблиці метеорологічних станцій і постів району. Звіти: річний технологічний з водокористування (додаток – фотоальбом); про виконання планів експлуатаційних заходів, кошторисів. Листування з управлінням “Укрводбуд”, Херсонським обласним відділом водного господарства, районними установами про паспортизацію насосних станцій, каналів, гідротехнічних споруд. Документи про підготовку кадрів. Протоколи профспілкових зборів і засідань місцевого комітету профспілки.

Лугомеліоративна станція Республіканського спеціалізованого тресту лугомеліоративних станцій (м. Нова Каховка)

Ф. Р-3757, 45 од. зб., 1962–1965 рр. Опис. Рос. мова.

Створена у вересні 1962 р. згідно з наказом Державного комітету Ради Міністрів УРСР по водному господарству від 14 червня 1962 р. .

Здійснювала комплекс робіт по плануванню зрошуваних земель при будівництві Краснознам'янської зрошувальної системи.

Накази і директивні вказівки Державного комітету Ради Міністрів УРСР по водному господарству і республіканського тресту лугомеліоративних станцій. Рішення виконкому Херсонської обласної ради депутатів трудящих про затвердження планових робіт на зрошуваних землях (1963–1965). Статут ЛМС. Акти прийому в експлуатацію земельних площ Краснознам'янської зрошувальної системи (1964). Соціалістичні зобов'язання. Документи з фінансово-господарської діяльності. Документи профкому.

Гідрогеологомеліоративна експедиція Міністерства меліорації і водного господарства УРСР (м. Нова Каховка)

Ф. Р-3759, 52 од. зб., 1964–1966 рр. Опис. Рос. мова.

Створена в 1964 р.

Забезпечувала виконання гідрогеологомеліоративних робіт при будівництві Краснознам'янської зрошувальної системи.

Накази, директивні вказівки Міністерства меліорації і водного господарства УРСР. Накази, розпорядження начальника експедиції. Протоколи виробничих нарад. Плани роботи та звіти гідрологічного відділу, Краснознам'янської, Інгулецької партій. Програми робіт по бурінню спостережних свердловин в районі Північно-Кримського каналу. Протоколи засідань технічної ради. Технічні завдання на буріння свердловин. Листування з Міністерством меліорації і водного господарства УРСР, виконкомом Херсонської облради, з УНДІ

гідротехніки і меліорації про заходи щодо зниження рівня ґрунтових вод. Документи з фінансово-господарської діяльності. Документи профкому.

ТОРГІВЛЯ

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ВНУТРІШНЬОЮ ТОРГІВЛЕЮ

Відділ уповноваженого губернської комісії з внутрішньої торгівлі виконавчого комітету Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів (окркомвнуторг)

Ф. Р-1207, 14 од. зб., 1924–1927 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений 25 червня 1924 р. згідно із постановою президії Херсонського окрвиконкому на підставі положення про інститут уповноважених губернської комісії з внутрішньої торгівлі при окружних виконавчих комітетах Одеської губернії. В 1925 р. перейменовано в управління уповноваженого Наркомторгу УСРР по Херсонському округу.

Підпорядковувався Одеському губкомвнуторгу Наркомату внутрішньої торгівлі УСРР, з 1925 р. – Наркомторгу УСРР.

Контролював і керував діяльністю торговельних установ і підприємств на території округу.

Фонд містить документи установи-наступника.

Протоколи засідань окрвиконкому; доповіді про роботу; зведення про хід хлібозаготівлі; листування з окрвиконкомом і Одеської губернською комісією з внутрішньої торгівлі про організацію в місті торгової біржі, постачання продуктів; кошториси видатків.

Управління уповноваженого Народного комісаріату торгівлі УСРР по Херсонському округу (уповнаркомторг)

Ф. Р-1779, 17 од. зб., 1926–1930 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Реорганізоване у 1925 р. з відділу уповноваженого губернської комісії з внутрішньої торгівлі виконкому Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів (окркомвнуторг), з 1928 р. називалося – відділ торгівлі окрвиконкому (окрторгвідділ). Підпорядковувався Одеському губкомвнуторгу Наркомату внутрішньої торгівлі УСРР, з 1925 р. – Наркомторгу УСРР.

Контролював і керував діяльністю торговельних установ і підприємств на території округу.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання у 1937 р.

Фонд містить документи установи-попередника і установи-наступника.

Постанови ВЦВК і РНК СРСР, циркуляри Наркоматів зовнішньої і внутрішньої торгівлі СРСР, УСРР. Акти обстеження торговельних і кооперативних організацій; доповіді про товарообіг і економічний розвиток, насичення товара-

ми ринку округу. Відомості про кількість випеченого хліба і зміну ціни на хліб, постачання хлібом м. Херсона. Список пекарів-кустарів.

Відділ торгівлі виконавчого комітету Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів (окрторгвідділ)

Ф. Р-381, 47 од. зб., 1924–1930 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений 26 березня 1924 р. як Херсонська окружна інспектура внутрішньої торгівлі відповідно до постанови ВУЦВК і РНК УСРР, з червня 1924 р. реорганізовано у відділ уповноваженого губернської комісії з внутрішньої торгівлі виконкому окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів (окркомвнуторг); в 1925 р. перейменовано в управління уповноваженого Наркомторгу УСРР по Херсонському округу (уповнаркомторг), з квітня 1928 р. – відділ торгівлі окрвиконкому.

Підпорядковувався Наркомату внутрішньої торгівлі УСРР, з 1925 р. – Наркомату торгівлі УСРР.

Припинив діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Контролював і керував діяльністю торговельних установ і підприємств на території округу.

Постанови, накази, циркуляри Наркоматів внутрішньої торгівлі та торгівлі УСРР і листування з ними про хід хлібозаготівельних кампаній, заготівлю сировини, продовольчих і промислових товарів, регулювання торгівлі і ринкових цін, постачання продовольством військових частин. Протоколи технічних нарад при окрінспектурі внутрішньої торгівлі, окрторгвідділу. Звіти, доповідні записки, акти обстежень і зведення про організацію та діяльність кооперативно-торговельних, заготівельних та акціонерних установ і організацій округу. Списки працівників.

Відділ внутрішньої торгівлі виконавчого комітету Херсонської міської ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів (міськвнуторг)

Ф. Р-1020, 6 од. зб., 1932–1934 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1924 р.

Перебував у віданні Одеського облторгу Головоторгу Наркоматів постачання, внутрішньої торгівлі УСРР.

Контролював і керував діяльністю торговельних установ і підприємств на території міста.

Постанови, накази Наркоматів постачання СРСР та УСРР, внутрішньої торгівлі СРСР, відділів внутрішньої торгівлі Одеської облради, Херсонської міськради. Листування з Одеським облторгом про постачання і зберігання товарів. Звіт про фінансово-господарську діяльність.

Херсонський міський харчоторг

Ф. Р-501, 239 од. зб., 1928–1938, 1944–1960 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений в 1928 р. як державне акціонерне товариство торгівлі “Херсонський пайторг”, з 1932 р. реорганізоване у державне об’єднання торгівлі “Херсонторг”, з 1937 р. – міжрайонна контора “Херсонторг”, з березня 1944 р. – міський торг облторгвідділу, з 1946 р. – міський змішаний торговий відділ, з 12 листопада 1951 р. – міський харчоторг.

Підпорядковувався відділу внутрішньої торгівлі виконкому Херсонської міської ради, з 1932 р. – Одеському обласному управлінню державної торгівлі “Укрторгу” Наркомату постачання УСРР, з 1934 р. – відділу внутрішньої торгівлі Одеської облради Наркомату внутрішньої торгівлі УСРР, з березня 1944 р. – облторгвідділу облвиконкому Головоторгу Наркомату торгівлі УРСР, з 1947 р. – Міністерству торгівлі УРСР.

Постанови, розпорядження, накази, рішення, інструкції, циркуляри Наркоматів внутрішньої торгівлі і постачання, Міністерств торгівлі СРСР, УСРР, Головоторгу, Головного управління держторгівлі “Укрторгу”, обласного і міського виконкомів, облторгвідділу, “Херсонторгу”, змішторгу. Протоколи засідань Головного управління держторгівлі УСРР, Одеського облвиконкому, Херсонської міськради про затвердження єдиних відпускних цін на промислові товари, постачання промтоварами зернових районів, колгоспну торгівлю, облік хлібофуражних операцій тощо. Акти перевірок стану магазинів, орендні договори, листування з підприємствами про купівлю-продаж товарів. Техпромфінплани, звіти “Херсонторгу” і підвідомчих організацій, довідки, статзвіти, матеріали до річних звітів, відомості про дислокацію торговельної мережі міськхарчоторгу. Штатні розписи, кошториси видатків. Документи з особового складу.

Херсонський об’єднаний ринковий комітет торговців “Ринком”

Ф. Р-388, 68 од. зб., 1924–1937 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1924 р. відповідно до постанови РНК УСРР від 9 березня 1924 р.

Діяв на підставі нормального статуту Комітету ринкових торговців, затвердженого Наркоматом внутрішньої торгівлі УСРР від 3 жовтня 1923 р.

Підпорядковувався Одеському губвнуторгу, окрторгвідділу.

Ліквідований у 1937 р.

Займався реєстрацією та видачею патентів на торгівлю на території ринків у м. Херсоні. Здійснював ринковий збір та нагляд за дотриманням правил торгівлі.

Постанови, циркуляри Наркоматів праці УСРР, внутрішньої торгівлі УСРР, окрвиконкому. Протоколи засідань президії. Книги реєстрації патентів, типові договори і акти на оренду приміщень і територій (1937). Списки торговців м. Херсона (1924–1925).

Управління базарами відділу внутрішньої торгівлі Херсонської міськради

Ф. Р-1074, 16 од. зб., 1937–1938 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1937–1938 рр.
Підпорядковувалося відділу внутрішньої торгівлі Херсонської міськради.
Керував роботою підприємств торгівлі та здійснював контроль за дотриманням правил торгівлі.

Протоколи загальних зборів, засідань РКК, місцевого комітету. Відомості нарахування зарплати працівникам.

Торговий відділ виконавчого комітету Качкарівської районної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-1790, 1 од. зб., 1931 р. Опис. Рос., укр. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1931 р.
Здійснював контроль за діяльністю установ торгівлі в районі.

Відомості про проведення заготівлі м'яса по сільських радах Качкарівського району.

Генічеський районний змішаний торговий відділ (змішторг) Херсонського облторгвідділу

Ф.Р-2886, 35 од. зб., 1944–1950 рр. Опис. Рос., укр. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1944–1950 рр.
Здійснював контроль за діяльністю установ торгівлі в районі.

Звіти про роботу відділу і торговельних організацій, виконання плану товарообігу.

Управління державної інспекції по якості товарів і торгівлі в Херсонській області

Ф. Р-1955, 534 од. зб., 1944–1992 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене в 1944 р. як установа – Головний державний інспектор по торгівлі в області, з 10 травня 1965 р. на підставі постанови Ради Міністрів УРСР шляхом об'єднання з державною інспекцією по якості товарів – управління державної інспекції по якості товарів і торгівлі в області.

Підпорядковувалося з 1944 р. – Головному управлінню державної торгової інспекції СРСР Наркомату торгівлі СРСР, з 1947 р. – Міністерству торгівлі УРСР, з 1965 р. – Головному управлінню державної інспекції по якості товарів і торгівлі Міністерства торгівлі УРСР.

Ліквідоване в 1992 р.

Здійснювало контроль за якістю товарів, їх відповідності вимогам ДОСТів, дотриманням законодавства з питань торгівлі на території області підприємствами незалежно від їх відомчої підпорядкованості.

Накази, рішення Головного державного інспектора, начальника управління, протоколи виробничих нарад. Плани, звіти про роботу управління, огляди, звіти про фінансово-господарську діяльність, статзвіти, довідки, відомості про перевірки якості товарів і торгівлі. Документи з особового складу.

Управління з питань торгівлі Херсонської обласної державної адміністрації

Ф. Р-2336, 2945 од. зб., 1944–2000 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене у травні 1944 р. як відділ облвиконкому, з 1955 р. – управління торгівлі облвиконкому, з 1992 р. – обласної державної адміністрації. З 23 лютого 1993 р. припинило діяльність і створено Херсонський торговий дім обласної державної адміністрації. На підставі постанови Кабінету Міністрів України від 17 грудня 1993 р. знов створене управління з питань торгівлі облдержадміністрації.

Перебувало у віданні Міністерства торгівлі УРСР, з 1991 р. – України, з лютого 1993 р. – Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України, з грудня 1993 р. – Міністерства з питань торгівлі України.

Ліквідоване відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації від 3 серпня 2000 р. і увійшло до складу Головного управління економіки облдержадміністрації.

Здійснювало керівництво та контроль за торговельними установами області, сприяло роздержавленню та приватизації підприємств торгівлі.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1956 р., останнє – 2000 р. У 1981, 1984 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 432 од. зб.

Постанови, накази, рішення, розпорядження, циркуляри, інструкції Наркоматів та Міністерств торгівлі СРСР, УРСР, України, облвиконкому, облдержадміністрації, начальника відділу, управління торгівлі. Статут Генічеського змішторгу (1944). Протоколи засідань колегії. Стенограма обласної наради працівників торгівлі і кооперації (1950). Плани, звіти облторгвідділу, управління, районних відділів торгівлі. Доповіді, інформації, довідки та зведення про товарообіг, випуск валової продукції по області, фінансово-господарську діяльність управління, стан роздрібною торгівлі в установах громадського харчування, колгоспні ринки, завезення та реалізацію харчових і промислових товарів, впровадження нових форм торгівлі, наявність холодильного, торговельного та підйомно-транспортного обладнання, автоматизацію підприємств торгівлі та громадського харчування. Документи про роботу обласного, районних і міських бюро по видачі населенню продовольчих і промислових карток, торговельне обслуговування переселенців. Документи про ринкові ціни на сільгосппродукти; дислокацію торговельної мережі і підприємств громадського харчування, бригади відмінного обслуговування та розвиток соціалістичного змагання серед працівників торгівлі (1949–1985). Кон'юнктурні огляди, кошториси, штатні розписи. Правила роботи комісійних магазинів. Відомості про присвоєння розрядів магазинам. Листування з Міністерствами торгівлі УРСР, України про розви-

ток торгівлі в області, проведення оглядів-конкурсів на кращу організацію торгівлі, торгової реклами, постачання овочів, промислових товарів, бригадну відповідальність у торговельних установах. Документи про проведення оптових ярмарків (1997–1999). Ліквідаційний баланс (2000). Протоколи загальних зборів, засідань профкому. Документи з особового складу.

Відділи торгівлі виконавчих комітетів рад депутатів трудящих

7 фондів, 310 од. зб., 1944–1962 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Міський

Херсонської, ф.Р-3688, 276 од. зб., 1944–1962 рр.

Районні:

Великопетиської, ф.Р-2652, 18 од. зб., 1946–1956 рр.

Голопристанської, ф.Р-2143, 2 од. зб., 1944–1948 рр.

Каховської, ф.Р-3025, 4 од. зб., 1950–1953 рр.

Новомаячківської, ф.Р-2537, 5 од. зб., 1953–1956 рр.

Новотроїцької, ф.Р- 3315, 22 од. зб., 1950–1956 рр.

Цюрупинської, ф.Р-2795, 3 од. зб., 1950–1955 рр.

Створені в 1944 р.

Підпорядковувалися відділу торгівлі облвиконкому, з 1955 р. – управлінню торгівлі облвиконкому.

Перебували у віданні Міністерства торгівлі УРСР.

Здійснювали керівництво та контроль за торговельними установами м. Херсона та районів області.

Розпорядження, накази Наркоматів торгівлі СРСР і УРСР, виконкомів обласної і міської рад, начальників та завідувачів. Протоколи конференцій, куштових нарад працівників торгівлі, санітарних лікарів, завторгвідділами, товарознавців, інспекторів, засідань комісій громадського контролю. Плани роботи, звіти про виконання планів товарообігу, кон'юнктурні огляди торговельно-господарської діяльності, дислокації торговельної мережі. Відомості про роботу ринків, середньоринкові ціни. Листування з обласним відділом торгівлі про організацію буфетів на призовних пунктах. Статзвіти про роботу з кадрами. Штатні розписи, кошториси видатків. Відомості нарахування зарплати працівникам.

Херсонська обласна контора книжкової торгівлі (облкниготорг)

Ф. Р-3652, 254 од. зб., 1946–1985 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена в 1944 р. як обласний книгокультторг.

Підпорядковувалася Українській республіканській конторі “Укркнигокультторг”, з 1952 р. – Головному управлінню книжкової торгівлі “Головкниготорг” Міністерства культури УРСР, з 1955 р. – обласному управлінню культури, з 1964 р. – обласному управлінню друку, з 1972 р. – обласному управлінню у справах видавництва, поліграфії та книжкової торгівлі.

Здійснювала керівництво підприємствами книготорговельної мережі, відала оптовою та роздрібною торгівлею книгами, канцтоварами та навчально-наочним приладдям на території області.

Накази директора, протоколи засідань ради директорів. Плани, звіти про виконання планів товарообігу, довідки про роботу книготоргу, наявність і дислокацію книготорговельної мережі. Статзвіти про роботу з кадрами, колдоговори. Штатні розписи, кошториси видатків.

Херсонська обласна контора Української республіканської контори “Укркурортторг” (Херсоноблкурортторг)

Ф. Р-3827, 304 од. зб., 1966–1970 рр. Описи. Рос. мова.

Створена 19 грудня 1966 р. на підставі постанови Ради Міністрів УРСР від 29 листопада 1966 р. та наказів Міністерства торгівлі УРСР та Української республіканської контори “Укркурортторг”.

Ліквідована 19 грудня 1969 р. згідно з наказом Укркурортторгу на підставі постанов ЦК КПУ і Ради Міністрів УРСР, Міністерства торгівлі УРСР та розпорядження облвиконкому. Її функції і установи передані обласному управлінню торгівлі. Займалася організацією роздрібною торгівлі промисловими і продовольчими товарами, організацією та постачанням підприємств громадського харчування у курортних місцевостях на території області.

Розпорядження, рішення, накази Міністерства торгівлі УРСР, Республіканської контори, облвиконкому, керівника. Статут облконтори. Протоколи виробничих нарад, засідань бюро економічного аналізу. Плани товарообігу, по праці, статзвіти про їх виконання. Колдоговори. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПІДПРИЄМСТВА ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ

Херсонська філія Одеської обласної бази Всеукраїнського галузевого об’єднання гуртово-роздрібною торгівлі книжками та культкраном “Вукоопкнига”

Ф. Р-1251, 15 од. зб., 1930–1935 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Утворена у 1930 р.

Ліквідована згідно з наказом Одеської облконтори від 28 червня 1935 р. на підставі постанови уряду УСРР шляхом об’єднання установ “Вукоопкниги” і “Укркниготоргу” в одну систему “Книгокультторгу”.

Контролювала та організовувала торгівлю книжками та культкраном.

Постанови, накази, інструкції РНК СРСР, Центросоюзу СРСР і РРФСР, дирекції “Вукоопкниги”; протоколи виробничих нарад; плани, звіти про роботу; особові справи працівників філій “Вукоопкниги”, “Укркниготоргу”, “Укркнигоцентру”.

**Херсонська міжрайонна філія Одеської обласної філії
Державного видавничого об'єднання УСРР “Укркнигоцентр”**

Ф. Р-1254, 3 од. зб., 1932–1934 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена в 1932 р.

Ліквідована на підставі постанови РНК УСРР від 21 березня 1934 р. та згідно з наказом “Укркнигоцентру” Державного видавничого об'єднання УСРР. На її базі організовано “Укркниготорг” при РНК УСРР.

Контролювала та організовувала торгівлю книжками та культкраном.

Накази Одеської обласної філії “Укркнигоцентру” та листування з нею про виконання планів, роботу магазинів, забезпечення шкіл підручниками, ліквідацію “Укркнигоцентру” і організацію “Укркниготоргу”.

**Херсонська міжрайонна філія Одеської обласної філії
Українського об'єднання книжкової торгівлі
“Укркниготорг”**

Ф. Р-1256, 1 од. зб., 1934 р. Опис. Рос., укр. мови.

Створена на базі міжрайонної філії “Укркнигоцентру” Державного видавничого об'єднання УСРР на підставі постанови РНК УСРР від 21 березня 1934 р. та згідно з наказом об'єднання.

Підпорядковувалась Одеській обласній філії та РНК УСРР.

Ліквідована 8 червня 1935 р. на підставі постанови уряду УСРР.

Контролювала та організовувала торгівлю книжками та культкраном.

Накази дирекції “Укркниготоргу” і Одеської обласної філії.

**Херсонська міжрайонна філія Одеської обласної контори
торговельних підприємств “Книгокультторг”**

Ф. Р-1036, 29 од. зб., 1935–1940 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена згідно з наказом Одеської облконтори від 28 червня 1935 р. на підставі постанови уряду УСРР шляхом об'єднання установ “Вукоопкниги” і “Укркниготоргу” в одну систему “Книгокультторгу”.

Підпорядковувалась управлінню “Книгокультторгу” при РНК УСРР Наркомату внутрішньої торгівлі СРСР.

Контролювала та організовувала торгівлю книжками та культкраном.

Припинила діяльність у 1941 р.

Постанови, накази, інструкції Наркомвнуторгу СРСР, Одеських облвнуторгу та облконтори, Херсонської філії. Положення про міжрайонну філію. Звіти про фінансово-господарську діяльність, відомості нарахування зарплати працівникам.

Херсонська товарна біржа Херсонського окружного торгового відділу

Ф. Р-405, 22 од. зб., 1924–1927 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена в 1924 р.

Діяла на підставі статуту, очолювалась біржовим комітетом, що обирався на загальних зборах членів біржі. Була членом Всеукраїнської ради з'їздів біржової торгівлі.

Керівництво та нагляд за біржею здійснювались через Херсонський окрвнторг Наркомату внутрішньої торгівлі УСРР.

Ліквідована у 1927 р.

Займалась вивченням цін, попиту, сприяла товарообігу, здійсненням торговельних операцій.

Циркуляри, інструкції Всеукраїнського бюро ради з'їздів біржової торгівлі та листування з нею про біржове котирування, регулювання оптових цін на хлібні товари, торговельні операції, боротьбу зі спекуляцією. Статут біржі. Посвідчення, список працівників біржі.

АКЦІОНЕРНІ ТОВАРИСТВА

Херсонське відділення Всеукраїнської контори акціонерного товариства торгівлі хлібними та іншими сільськогосподарськими продуктами “Хлібопродукт”

Ф. Р-404, 63 од. зб., 1921–1928 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене у 1922 р.

Ліквідоване в 1928 р., його функції виконував Уповноважений “Союзхліба” в Херсонському окрузі.

Займалося заготівлею, переробкою, внутрішньою і зовнішньою торгівлею хлібними та іншими сільськогосподарськими продуктами.

Постанови, циркуляри, директивні вказівки, інструкції ВУЦВК і РНК УСРР, Наркомату внутрішньої торгівлі УСРР, Всеукраїнської контори “Хлібопродукт”. Статут товариства (1922). Протоколи міжвідомчих нарад хлібозаготівельних організацій, нарад при Наркомторзі УСРР про реорганізацію хлібозаготівельної мережі “Укрхліба” і “Хлібопродукту” в Україні (1926), засідань правлінь сільськогосподарських кредитних товариств і біржової комісії (1923–1927). Плани, звіти і доповідні записки про діяльність відділення та акти обстеження його роботи (1924–1926). Договори заготівельних пунктів про закупку хліба (1925). Листування з районними заготівельними і закупівельними пунктами про фінансування, закупку, заготівлю і відвантаження хлібопродуктів, наявність зерна (1923–1927), облік запасів хліба (1924–1925), будівництво Херсонського елеватора (1925–1927). Списки працівників.

Херсонська районна контора Всесоюзного державного об'єднання “Союзхліб”

Ф.Р-971, 18 од. зб., 1928–1932 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у 1928 р. як установа Уповноваженого “Союзхліб” в Херсонському окрузі, з 1930 р. – Херсонська районна контора Всеукраїнської контори Всесоюзного державного акціонерного товариства торгівлі хлібом “Союзхліб”. Займалася заготівлею, переробкою, внутрішньою і зовнішньою торгівлею хлібними та іншими сільськогосподарськими продуктами.

Постанови, накази, директиви Наркоматів зовнішньої і внутрішньої торгівлі СРСР, Всеукраїнської контори “Союзхліб”. Листування з окрвиконкомом, елеваторами про хід виконання плану хлібозаготівлі; списки працівників.

Херсонська філія Всеукраїнського державного акціонерного товариства торгівлі “Ваког”

Ф.Р-499, 133 од. зб., 1927–1929 рр. Описи. Рос. мова.

Створена у 1927 р. як Херсонська філія Всеукраїнського торговельно-промислового акціонерного товариства “Сприяння”, з 1928 р. – Всеукраїнського державного акціонерного товариства торгівлі “Ваког”.

Ліквідована у 1929 р.

Займалась організацією дрібнооптової торгівлі на території округу.

Протоколи засідань правління; звіти про роботу; листування з правлінням про отримання, розподіл та ціни на крам.

Херсонський тракторний пункт Українського автотранспортного торговельно-промислового акціонерного товариства “Укравтопромторг”

Ф. Р-451, 10 од. зб., 1925–1926 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений у листопаді 1925 р.

Ліквідований у грудні 1926 р.

Займався реалізацію тракторів та запчастин до них, обстеженням і ремонтом тракторного парку, організацією курсів по підготовці трактористів.

Циркуляри та інструкції про організацію тракторного пункту в м. Херсоні (1925). Протоколи об'єднаної наради Миколаївської тракторної бази і Херсонського пункту (1926). Звіти про роботу пункту, акти обстеження стану тракторів. Зведення про реалізацію тракторів і запасних частин до них. Листування про постачання тракторами і запасними частинами сільськогосподарських товариств, підготовку трактористів.

Херсонська філія Всеукраїнського пайового торгового товариства “Ларьок”

Ф. Р-497, 158 од. зб., 1924–1925 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежуються протягом 1929–1930 рр.
Відала питаннями дрібної торгівлі.

Розпорядження, циркуляри, листування з правлінням товариства про роботу Херсонської філії; особові справи працівників.

СКЛАДИ ТА МАГАЗИНИ

Херсонський базисний склад Українського тресту сільськогосподарського машинобудування (Укртрестсільмаш)

Ф. Р-956, 6 од. зб., 1923–1926 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1923 р. як Херсонська районна контора правління акціонерного товариства по торгівлі сільгоспмашинами, знаряддям та технічним приладдям на Україні “Село-Техніка”, з 5 травня 1924 р. контора ввійшла до складу Укртрестсільмашу.

Підпорядковувався Уккранднаргоспу.
Займався торгівлею сільгоспмашин.

Постанови, накази, циркуляри РНК СРСР, правління акціонерного товариства “Село-Техніка”, Укртрестсільмашу; листування з сільгоспартіями, комітетами незаможних селян про пільговий продаж та придбання в кредит сільгоспмашин селянством; списки працівників.

Херсонський базисний склад “Плугатар” Українського акціонерного товариства торгівлі і збуту сільськогосподарських машин та знаряддя

Ф. Р-957, 19 од. зб., 1924–1928 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1923 р. на підставі постанови Економнаради УСРР, з лютого 1926 р. – Українського тресту сільськогосподарського машинобудування (Укртрестсільмаш).

Займався торгівлею і збутом сільгоспмашин.

Директиви акціонерного товариства, Українського тресту сільськогосподарського машинобудування та листування з окрвиконком про забезпечення округу сільгоспмашинами. Статут акціонерного товариства “Плугатар”. Договори з заводом ім. Петровського про оренду приміщень, виготовлення сільгоспмашин. Списки працівників.

Магазин № 124 Херсонського філіалу Всеукраїнської контори текстильної торгівлі

Ф. Р-503, 36 од. зб., 1925–1929 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність підприємства простежується протягом 1925–1928 рр.
Займався постачанням товарів текстильного виробництва споживачам.

Накази, циркуляри акціонерних товариств “Текстильторг”, “Камвозбут”, листування з ними про замовлення товарів, товарообіг магазину, оренду приміщень для торгівлі. Оперативні зведення про торговельну діяльність магазину; довідки, фактури, квитанції на отримані товари; акт перевірки наявності товарів, кошториси видатків. Списки працівників магазинів № 6 і № 124, особові рахунки, відомості на видачу заробітної плати.

Херсонський універсальний магазин Українського відділення “Союзшкірпостачзбут”

Ф. Р-1210, 8 од. зб., 1933–1934 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність підприємства простежується протягом 1933–1934 рр.
Займався постачанням товарів шкіряного виробництва споживачам.

Постанови, накази, циркуляри, інструкції ВУЦВК і РНК СРСР, Наркома-ту легкої промисловості СРСР, Всесоюзного об'єднання і Українського відділення “Союзшкірпостачзбут”; протоколи загальних зборів; приймально-здавальні акти готової продукції.

Херсонський магазин із роздрібною торгівлю плодовоовочами Миколаївської обласної контори “Укрзаготплодоовоч”

Ф. Р-1245, 3 од. зб., 1937–1939 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність підприємства простежується протягом 1937–1939 рр.
Займався постачанням плодовоовочевої продукції споживачам.

Звіт про фінансово-господарську діяльність; відомості нарахування зарплати працівникам.

ГРОМАДСЬКЕ ХАРЧУВАННЯ

Херсонське міське правління робкоопхарчування (Херсонський робкооп)

Ф. Р-1038, 4 од. зб., 1931–1932 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене у 1931 р. як міське правління кооперативного харчування “Міськкоопхарч”, з 1932 р. – міське правління робкоопхарчування.

Керував роботою підприємств громадського харчування в м. Херсоні.

Розрахунки та відомості про постачання продуктами харчування їдалень міста. Відомості нарахування зарплати працівникам.

**Херсонський міський відділ громадського харчування
“Громхарч”**

Ф. Р-1064, 14 од. зб., 1931–1935 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у 1931 р. як Херсонський міський трест громадського харчування “Харчотрест”, з 1935 р. – відділ громадського харчування.

Підпорядковувалася Одеському обласному об’єднанню кооперативного харчування ВУКОХАРЧ, з 1933 р. – Херсонському міському робкоопхарчуванню.

Займався обслуговуванням і харчуванням установ і підприємств у місті.

Накази директора, завідуючого відділу, службові записки Одеському обласному об’єднанню. Протоколи загальних зборів; договори про обслуговування робітників і службовців установ і підприємств. Відомості нарахування зарплати працівникам.

**Херсонська філія Дніпро-Бузької контори (Водресторан)
Всесоюзного тресту ресторанів і буфетів водного транспорту**

Ф. Р-1283, 4 од. зб., 1934–1935 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена в 1934 р.

Підпорядковувалась Головному управлінню робкоопу Наркомату внутрішньої торгівлі СРСР.

Ліквідована на підставі розпорядження Наркомвнуторгу СРСР від 16 вересня 1935 р.

Займалася забезпеченням харчування на водному транспорті.

Баланси ресторанів і буфетів, документи по ліквідації філії, списки боржників.

**Херсонська філія Дніпро-Бузької контори “Воднархарч”
Всесоюзного тресту ресторанів і буфетів водного транспорту**

Ф. Р-1037, 4 од. зб., 1934–1936 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена в 1934 р.

Підпорядковувалася Головному управлінню народного харчування “Союзнархарч” Наркомпостачу СРСР, з 1935 р. – Наркомату внутрішньої торгівлі СРСР.

Займалася забезпеченням харчування на водному транспорті.

Накази Наркомату внутрішньої торгівлі СРСР, Дніпро-Бузької контори “Воднархарч”, листування про заготівлю і ціни на продукти.

Херсонська контора “Водресткафе”

Ф. Р-1068, 10 од. зб., 1936–1938 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена відповідно до наказу Наркомвнуторгу СРСР від 5 квітня 1936 р. як Херсонський куш Київської контори водних ресторанів і буфетів Дніпровського басейну (Дніпробуфет).

Була правонаступником ліквідованої на підставі розпорядження Наркомвнуторгу СРСР від 16 вересня 1935 р. Херсонської філії Дніпро-Бузької контори (Водресторан) Всесоюзного тресту ресторанів і буфетів водного транспорту.

Ліквідована 25 квітня 1937 р. відповідно до постанови Ради праці і оборони СРСР від 28 березня 1937 р.

Займалася забезпеченням харчування на водному транспорті.

Постанови, накази, інструкції Наркомату внутрішньої торгівлі СРСР, Київської і Херсонської контор “Дніпробуфет”. Положення про Херсонський куш “Дніпробуфет”. Протоколи засідань РКК; звіт про фінансово-господарську діяльність; акти інвентаризації буфетів. Списки боржників ліквідованої філії “Водресторан”.

Херсонська берегова група Чорноморського тресту кафе і ресторанів водного транспорту “Водресткафе”

Ф. Р-1027, 4 од. зб., 1935–1937 рр. Опис. Рос. мова.

Діяльність підприємства простежується протягом 1935–1937 рр.

Підпорядковувалась Чорноморській конторі ресторанів і кафе водного транспорту, з 1936 р. – тресту. Здійснювала постачання продукції для кафе і ресторанів водного транспорту.

Постанови, накази, циркуляри РНК СРСР, Наркомату внутрішньої торгівлі СРСР, відділу облвнуторгу Одеського облвиконкому, Чорноморської контори “Водресткафе”; листування про соцзмагання.

Херсонська районна контора Чорноморського тресту торгівлі і громадського харчування на водному транспорті “Водторгхарч” Наркомводу СРСР

Ф. Р-1276, 4 од. зб., 1936–1937 рр. Опис. Рос. мова.

Діяльність підприємства простежується протягом 1936–1937 рр.

Здійснювала постачання продукції для установ громадського харчування і торгівлі.

Картки обліку підзвітних установ і осіб.

**Виробничо-комерційна фірма громадського харчування
“Сігма” (м. Херсон)**

Ф. Р-504, 1313 од. зб., 1933–1938, 1944–1994 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена у 1933 р. як відділ громадського харчування Херсонського міського робітничого кооперативу “Громхарч”, з 1937 р. – відділ громадського харчування “Херсонторгу”. Припинив діяльність у 1941 р. З 1 січня 1945 р. відновив діяльність як Херсонський державний трест їдалень та ресторанів на базі відділу громадського харчування “Херсонторгу” на підставі розпорядження РНК УРСР від 2 грудня 1944р. та наказу Наркомату торгівлі УРСР від 30 грудня 1944 р., з 15 травня 1967 р. на підставі постанови ЦК КПУ та Ради Міністрів УРСР від 7 квітня 1967 р. згідно з постановою бюро обкому КПУ та облвиконкому реорганізовано у обласний трест громадського харчування, з 1977 р. на підставі постанови ЦК КПУ та Ради Міністрів УРСР від 5 вересня 1977 р. та відповідно до рішення сесії обласної ради від 29 вересня 1977 р. перейменовано в обласне управління громадського харчування облвиконкому, 1989 р. на підставі постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 8 липня 1988 р. та відповідно до рішення обласної ради народних депутатів від 23 листопада 1988 р. створене обласне виробничо-торговельне об’єднання, з грудня 1991 р. відповідно до рішення облвиконкому від 20 грудня 1991 р. зареєстрована Виробничо-комерційна фірма громадського харчування “Сігма”, 24 грудня 1992 р. відповідно до розпорядження Суворовської районної ради народних депутатів зареєстрована як орендне підприємство.

Підпорядковувалась міському відділу внутрішньої торгівлі та Наркомату внутрішньої торгівлі УРСР, з 1944 р. – відділу торгівлі облвиконкому та управлінню громадського харчування “Укргромхарч” Наркомторгу УРСР, з 1946 р. – Міністерству торгівлі УРСР, з 1955 р. – управлінню торгівлі облвиконкому, з 1967 р. – облвиконкому та Головному управлінню громадського харчування Міністерства торгівлі УРСР.

Керувала підприємствами громадського харчування на території області до 1991 р. Здійснювала виробництво та реалізацію продукції громадського харчування, торговельну і комерційну діяльність.

Відповідно до рішення Фонду комунального майна Херсонської області від 7 червня 1994 р. та розпорядження виконкому Суворовської районної ради народних депутатів від 9 червня 1994 р. перетворена в Акціонерне товариство “Сігма”.

Постанови, розпорядження, накази, циркуляри, інструкції Наркоматів внутрішньої торгівлі СРСР, УРСР, Міністерства торгівлі УРСР, Республіканського управління громадського харчування, облвиконкому, обласного і міського торгвідділів, начальника, директора. Протоколи засідань балансової комісії “Херсонторгу”, колегій. Плани, звіти, інформації, доповіді, огляди, довідки про роботу та розвиток мережі підприємств громадського харчування, товарообіг. Колективні договори. Документи про будівництво підприємств та установ громадського харчування. Штатні розписи, статзвіти про склад і рух кадрів, баланси, кошториси видатків. Протоколи звітно-виборчих конференцій, загальних профспілкових зборів. Документи з особового складу.

Підприємства громадського харчування

3 фонди, 1315 од. зб., 1950–1995 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Виробничо-торговельне об'єднання їдалень при промислових підприємствах Дніпровського району, ф.Р-4072, 30 од. зб., 1963–1990, 1994–1995 рр.

Виробничо-торговельне підприємство “Лівадія”, ф.Р-4028, 829 од. зб., 1950–1995 рр.

Колективне підприємство громадського харчування “Оksamит”, ф.Р-4030, 356 од. зб., 1967–1995 рр.

Створені як комбінати громадського харчування: Дніпровського району – у 1963 р., Комсомольського району – 1950 р., Суворовського району – у 1967 р.

Підпорядковувались обласному тресту громадського харчування, з 1977 р. – обласному управлінню громадського харчування, з 1985 р. – обласному виробничому об'єднанню громадського харчування, з 1991 р. – обласному управлінню торгівлі.

Ліквідовані у 1995 р.

Документи з особового складу.

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ

Херсонське (Дніпровське) агентство Одеської районної контори Укрзовнішдержторг

Ф. Р-2398, 18 од. зб., 1921–1923 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене як відділення, з 1922 р. – агентство.

Підпорядковувалося Миколаївській губернській конторі, з 1922 р. – Одеській районній конторі Укрзовнішдержторгу Наркомату зовнішньої торгівлі УСРР, з 1923 р. – Одеській районній державній торговій конторі по експорту-імпорту Всеукраїнської торгової контори по експорту та імпорту Укрзовнішдержторг.

Ліквідоване у травні 1923 р. на підставі розпорядження Одеської районної контори.

Накази уповноваженого Укрзовнішдержторгу по Одеському району Наркомату зовнішньої торгівлі УСРР, Одеської районної контори. Звіти про роботу, зведення про наявність продукції на складах, листування з Миколаївською губернською, Одеською районною конторами, постачальниками, заготконторами про заготівлю і транспортування експортної сировини, організацію продажу на ярмарках. Списки працівників.

Херсонська окружна контора Всеукраїнської торгової контори по експорту і імпорту “Держторгу” УСРР

Ф. Р-368, 16 од. зб., 1924–1930 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена у 1924 р.

Підпорядковувалась Наркомату зовнішньої торгівлі УСРР.

Керувала роботою пунктів по заготівлі і обробці сировини, реалізацією імпортованих товарів.

Припинила діяльність у зв'язку з ліквідацією округу.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання у 1931 р. У період Великої Вітчизняної війни втрачено 146 од. зб. У 1968 р. із Держархіву Миколаївської області передано 6 од. зб.

Постанови, циркуляри Наркоматів внутрішньої і зовнішньої торгівлі УСРР, Держторгу УСРР. Документи про заготівлю і обробку сировини, реалізацію імпортованих товарів.

Херсонське відділення Всесоюзного об'єднання торгівлі з іноземцями в СРСР “Торгсін”

Ф. Р-978, 29 од. зб., 1930–1936 рр. Описи. Рос. мова.

Створене у вересні 1931 р.

Підпорядковувалося Всесоюзному об'єднанню “Торгсін”, з 25 грудня 1931 р. – Всеукраїнській конторі, з 1934 р. – Одеській обласній конторі.

Ліквідоване у 1936 р.

Займалося збором дорогоцінних металів, організацією торгівлі і постачанням товарів іноземцям.

Постанови, накази, вказівки правління Всесоюзного об'єднання “Торгсін”, Всеукраїнської державної торгової контори експорту та імпорту Держторгу УСРР, відділення. Протоколи виробничих нарад Одеської обласної контори, відділення, загальних зборів. Листування з правлінням Всесоюзного об'єднання “Торгсін” про відкриття нових торгових пунктів для збору дорогоцінних металів, поліпшення постачання іноземних пароплавів, відкриття та роботу буфетів і барів для іноземців. Звіти про фінансову діяльність. Списки працівників та відомості нарахування заробітної плати.

Херсонська контора Всесоюзного об'єднання по експорту лісових матеріалів “Експортліс”

Ф. Р-415, 223 од. зб., 1931–1936 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у 1930 р. як Херсонське агентство Всесоюзного лісоекспортного акціонерного товариства “Експортліс”. З 1935 р. – контора Всесоюзного об'єднання по експорту лісових матеріалів “Експортліс”.

Ліквідована у 1936 р. відповідно до розпорядження Всесоюзного об'єднання “Експортліс” від 1 червня 1936 р.

Займалася організацією експортних поставок лісових матеріалів.

Накази, розпорядження Наркомату зовнішньої торгівлі СРСР, акціонерного товариства “Експортліс”. Плани, звіти Лісобіржі та Лісоекспорту. Листування з правлінням Всесоюзного лісоекспортного акціонерного товариства “Експортліс” про відвантаження і зберігання лісу.

Херсонська контора акціонерного товариства з експорту хлібних продуктів “Експортхліб” СРСР

Ф. Р-403, 111 од. зб., 1923–1935 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена 30 липня 1923 р.

Підпорядковувалась правлінню акціонерного товариства з експорту хлібних продуктів України – “Укрекспортхліб”, з 1924 р. – акціонерного товариства з експорту хлібних продуктів СРСР – “Експортхліб”.

Ліквідована у 1936 р.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1939 р. У 1957, 1970 рр. з Держархіву Миколаївської області передано 12 од. зб. У 1956 р. розсекречено 26 од. зб., у 1989 р. – 3 од. зб.

Постанови ЦВК та РНК СРСР, директиви “Експортхліба” СРСР. Річні та періодичні звіти і доповіді про діяльність контори (1929–1930). Протоколи засідань технічних нарад (1931–1932) і загальних зборів акціонерів (1923). Акти обстежень і листування про організацію та діяльність контори (1923–1928, 1931). Відомості про виконання планів по експорту і стан російського та закордонного ринків (1926–1927), наявність хліба на складах та його експорт (1927). Документи про навантаження і розвантаження іноземних пароплавів (1923, 1926, 1933). Зведення, телеграми і листування про фінансові і торгові операції (1923–1925, 1934), експорт хліба (1923–1925), підготовку Херсонського порту до експортної кампанії (1925). Списки торгових представників, які перебувають за кордоном (1924). Документи з особового складу.

Заготівельні пункти Української контори радянсько-польського акціонерного торговельного товариства “Радпольторг”

2 фонди, 13 од. зб., 1930–1931 рр. Описи. Рос. мова.

Каховський, ф.Р-1903, 12 од. зб., 1930–1931 рр.

Херсонський, ф.Р-1906, 1 од. зб., 1930 р.

Діяльність установ простежується протягом 1930–1931 рр.

Займалися заготівлею та постачанням продукції птахівництва на експорт.

Циркуляри, листування з Українською конторою “Радпольторгу”, Херсонським заготпунктом, звіти Каховського заготпункту, книги обліку товарів постачальника, інвентарна книга, документи бухгалтерського обліку.

Херсонське роздрібне підприємство № 1 Наркомату зовнішньої торгівлі СРСР

Ф. Р-1772, 1 од. зб., 1936 р. Опис. Рос. мова.

Діяльність установ простежується протягом 1936 р.

Довідки, посвідчення і списки робітників і службовців.

Приватна фірма “ВІС” – експорт, імпорт”

Ф. Р-4059, 13 од. зб., 1993–1996 рр. Опис. Рос. мова.

Створена у 1993 р. гр. Стратіловим В. і зареєстрована відповідно до розпорядження виконкому Херсонської міськради від 16 вересня 1996 р.

Ліквідована 18 грудня 1996 р.

Займалася розширенням зовнішньоекономічних зв'язків та насиченням споживчого ринку області імпортними товарами та послугами.

Статут, накази директора, звіти про фінансово-господарську діяльність, особові справи звільнених працівників, відомості нарахування заробітної плати.

МИТНА СПРАВА

Портові митниці, пости і відділення

5 фондів, 843 од. зб., 1917–1929, 1945–1950 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Митниця

Херсонська, ф.Р-460, 638 од. зб., 1917–1929, 1945–1950 рр.

Пости:

Генічеський, ф.Р-1863, 7 од. зб., 1922–1924 рр.

Скадовський (Джарилгацька митниця до серпня 1922 р.), ф.Р-463, 78 од. зб., 1917–1926 рр.

Хорлівський, ф.Р-464, 118 од. зб., 1918–1928 рр.

Відділення

Станіславське, ф.Р-461, 1 од. зб., 1921 р.

У 1918–1920 рр. перебували у віданні РНК УСРР. Відповідно до постанови РНК СРСР від 9 вересня 1920 р. перейшли у відання відділу митного контролю при управлінні уповноваженого Наркомзовнішторгу УСРР, а з квітня 1922 р. підпорядковувались управлінню Українського митного округу. Згідно з наказом Одеського митного інспектора від 14 січня 1924 р. Скадовська, Хорлівська та Генічеська митниці були перейменовані у митні пости.

На підставі розпорядження відділу Головного митного управління та Наркомзовнішторгу СРСР від 7 лютого 1928 р. митні пости були ліквідовані. Херсонська митниця ліквідована 1 січня 1930 р. згідно з розпорядженням Наркомзовнішторгу від 27 листопада 1929 р. У березні 1944 р. Херсонська митниця відновила діяльність, підпорядковувалась з 1944 р. – Наркомату, з 1946 р. – Міністерству зовнішньої торгівлі УРСР.

Постанови, накази, циркуляри Наркомату і Міністерства зовнішньої торгівлі УРСР. Накази по річковій транспортній флотилії Червоного флоту (1919), по митницях про боротьбу з контрабандою, заборону вивезення іноземної валюти (1919–1925, 1945–1950), відкриття Скадовського тимчасового митного поста (1925), ліквідацію Чурюмського (1918), Хорлівського і Очаківського митних постів (1928). Протоколи нарад при колегії Нижньодніпровського-Бузького управління водного транспорту, службовців митниць, засідань управління

Скадовського морського порту, загальних зборів громадян Хорлівської сільради, конференції робітників Ленінградського митного округу. Звіти та доповіді про діяльність митниць і корабельних контор сіл Станіслава і Голої Пристані, привезення товарів австро-німецькими військовими (листопад, 1918), відкриття відділення зовнішньої торгівлі в Херсоні (1921), встановлення межі Скадовського порту (1922). Відомості про встановлення радянської влади в м. Скадовську. Справи про експорт і імпорт товарів, боротьбу з контрабандою, імпорт сільськогосподарських машин, будівельних матеріалів для потреб заводу ім. Петровського в м. Херсоні (1925). Повідомлення дирекції маяків і лоції Чорного і Азовського морів про навігацію і роботу маяків.

ПРОДОВОЛЬСТВО

Продовольчі комітети

4 фонди, 1087 од. зб., 1919–1923 рр. Описи, каталог. Рос. мова.

Повітові:

Дніпровський (м. Олешки), ф.Р-365, 435 од. зб., 1919–1923 рр.

Херсонський, ф.Р-449, 648 од. зб., 1920–1923 рр.

Міський

Херсонський, ф.Р-2361, 2 од. зб., 1919 р.

Районний

Бериславський, ф.Р-322, 2 од. зб., 1921–1922 рр.

Херсонський міський продовольчий комітет розпочав діяльність весною 1919 р. Підпорядковувався Херсонському губернському комісару Наркомату продовольства України. Як повітові військово-продовольчі комісії створені: Дніпровська – 4 листопада 1920 р., Херсонська – 16 лютого 1920 р. Були підпорядковані Миколаївському губпродкому. У 1922 р. перетворені у повітові продовольчі комітети.

Припинили свою діяльність у 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повітів.

Здійснювали керівництво заготівлею та постачанням продовольства Червоної армії і населенню.

Фонди I категорії: Р-365 – документи надійшли на зберігання у 1937 р., у 1956, 1972 рр. із інших архівів передано 7 од. зб. У 1957 р. розсекречено 96 од. зб.; Р-449 – перше надходження у 1927 р., останнє – 1952 р. У 1949, 1955 рр. із інших архівів передано 74 од. зб. У 1957 р. розсекречено 31 од. зб.

Інформація використовувалась в енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Декрети, постанови, накази, розпорядження, циркуляри, положення РНК СРСР, УСРР, ВЦВК та ВУЦВК, Миколаївської губернської продовольчої комісії, повітових продкомів, губвиконкомів. Звіти і доповіді про створення повітових військово-продовольчих комісій, районних, волосних та сільських податкових комісій райспілок, заготівельних та засипних пунктів, роботу райпродкомів, заміну продрозкладки продподатком. Протоколи засідань повітових виконкомів, колегії повітових продовольчих комісій, сільських КНС про організацію і роботу комісій по боротьбі з приховуванням землі, притягнення до відповідальності за зловживання під час допомоги голодуючим, порядок експропріації зерна

у куркулів, встановлення твердих цін на продовольчі товари, видачу державної насінневої позики, безкоштовне громадське харчування для голодуючих, постачання продовольством дитячих будинків, організацію культрадгоспів. Акти обстежень млинів, листування з волревкомами, повітовими виконкомом про проведення “Тижня хворого червоноармійця”, занесення волостей Херсонського повіту на дошку пошани за виконання продрозкладки; реєстрацію приватних бібліотек та творів мистецтва. Зведення про установи та підприємства м. Херсона. Статистичні відомості перепису населення м. Херсона (липень, 1919).

Херсонський окружний продовольчий комітет (опродком)

Ф. Р-450, 92 од. зб., 1922–1924 рр. Описи, каталог. Рос. мова.

Утворений у 1923 р. на базі ліквідованих повітових продовольчих комітетів. Підпорядковувався Наркомату продовольства УСРР. Ліквідований на підставі постанови ВУЦВК та РНК УСРР від 11 червня 1924 р. Здійснював керівництво заготівлею та постачанням продовольства населенню в окрузі.
Фонд I категорії. Документи надійшли на зберігання у 1927 р. У 1972 р. із Держархіву Кіровоградської області передано 2 од. зб.
Інформація використовувалась у енциклопедичних, наукових і краєзнавчих виданнях.

Протоколи загальних зборів, засідань окрвиконкому. Звіти та доповіді про діяльність окружного продовольчого комітету, районних податкових бюро. Акти обстежень млинів, листування з окрвиконкомом, районними податковими бюро про хід збирання продовольчих податків, відкриття млинів, облік борошномельно-круп’яних підприємств. Справи про оподаткування власників млинів та маслозаводів (1922–1923). Списки радгоспів Олешківського району.

Млинарське бюро в м. Херсоні відділення Миколаївського губерньського продовольчого комітету

Ф. Р-423, 253 од. зб., 1922–1930 рр. Опис. Рос., укр. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1922–1930 рр.
Займалося здаванням в оренду млинарських підприємств.

Заяви громадян на отримання промислових свідоцтв і дозволу на оренду націоналізованих млинарських підприємств.

Комітети і комісії допомоги голодуючим (повітдопголи, міськдопголи, волдопголи, сільдопголи)

10 фондів, 101 од. зб., 1920–1923 рр. Описи. Рос. мова.

Повітові:

Дніпровський, ф.Р-361, 39 од. зб., 1920–1923 р.

Херсонський, ф.Р-402, 31 од. зб., 1921–1922 рр.
Каховський районний, ф.Р-1366, 1 од. зб., 1923 р.
Каховський міський, ф.Р-239, 4 од. зб., 1922 р.

Волосні:

Бериславський, ф.Р-324, 2 од. зб., 1922 р.
Білозерський, ф.Р-877, 7 од. зб., 1921–1923 рр.
Каховський, ф.Р-238, 8 од. зб., 1922–1923 рр.
Микільський, ф.Р-878, 6 од. зб., 1921–1922 рр.
Музиківський, ф.Р-1795, 1 од. зб., 1922 р.

Сільські:

Чулаківський, ф.Р-887, 2 од. зб., 1922–1923 рр.

Повітові комітети і комісії створені: Дніпровський – у червні 1922 р., Херсонський – 8 серпня 1921 р., міські, волосні й сільські – у вересні 1921 р. відповідно до постанови ВУЦВК від 13 вересня 1921 р. при повітових, міських, волосних і сільських виконкомах.

Були підпорядковані: повітові – Миколаївському губпомголу в 1921 р., Одеському – в 1922 р., міські, волосні й сільські – Дніпровському і Херсонському повітовим помголам.

Ліквідовані у листопаді 1922 р. на підставі постанови ВУЦВК від 18 жовтня 1922 р. про реорганізацію в комітети і комісії боротьби з наслідками голоду.

Займалися організацією громадського харчування, залученням населення до подання допомоги голодуючим.

Протоколи засідань Дніпровського і Херсонського повітових, Бериславського і Каховського міських і волосних з'їздів комітетів допомоги голодуючим, сільських трійок Херсонського повіту, районних і будинкових комітетів бідности м. Херсона, загальних зборів громадян. Плани роботи, звіти, доповіді й листування про організацію та діяльність повітових комітетів, волосних і сільських комісій щодо оподаткування нетрудового населення продовольчим податком на користь голодуючих, надання допомоги голодуючим Поволжя, облік і розподіл продуктів та насінневої позики по волостях і селах Херсонського і Дніпровського повітів, дітям-сиротам, організацію громадського харчування, відкриття їдалень і харчувальних пунктів, організацію комсомольцями концертів з передачею коштів на користь голодуючих, надходження і розподіл добровільних пожертвувань, видачу пайків, боротьбу з епідеміями і надання медичної допомоги голодуючим, організацію у військових частинах, на підприємствах і в установах комісій допомоги потерпілим від неврожаю. Статистичні відомості про чисельність голодуючих по волостях і селах.

Комісії по боротьбі з наслідками голоду виконкомів рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

4 фонди, 145 од. зб., 1921–1923 рр. Описи. Рос. мова.

Білозерська волосна, ф.Р-1785, 2 од. зб., 1921–1923 рр.
Каховська волосна, ф.Р-185, 15 од. зб., 1922–1923 рр.
Херсонська окружна, ф.Р-1266, 30 од. зб., 1922–1923 рр.

Херсонська повітова, ф.Р-1314, 98 од. зб., 1922–1923 рр.

Херсонська повітова та Білозерська волосна комісії по боротьбі з наслідками голоду створені відповідно до постанови президії Херсонського повітвиконкому від 5 листопада 1922 р. У березні 1923 р. була ліквідована і 20 березня цього ж року створена окружна комісія при Херсонському окрвиконкомі для боротьби з наслідками голоду, яка ліквідована у серпні 1923 р., її функції виконував уповноважений Центральної комісії допомоги дітям.

Допомагали інвалідам війни і праці, безпритульним дітям, бідняцьким господарствам, вели боротьбу з епідеміями, відкривали їдальні та дитячі будинки, розподіляли продовольчу позику.

Постанова, декларація 7-го Всеукраїнського з'їзду рад по боротьбі з наслідками голоду. Протоколи засідань Херсонських повітової, окружної та Білозерської волосної комісій по боротьбі з наслідками голоду; посівних комісій, позичкового комітету, районних і будинкових комітетів бідноти і загальних зборів громадян м. Херсона. Звіти, доповіді й листування про організацію та діяльність Херсонських повітової і окружної комісій, відрахування із заробітної плати робітників і службовців на користь голодуючих, сплату загальнообов'язкового податку, облік продуктів, боротьбу з епідеміями. Статистичні зведення про чисельність голодуючих у м. Херсоні і волостях повіту.

ПОСТАЧАННЯ ТА ЗБУТ

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ПОСТАЧАННЯМ ТА ЗБУТОМ

Херсонське губернське відділення Всеросійської ради постачання залізничників “Продшлях”

Ф. Р-1902, 104 од. зб., 1919–1920 рр. Опис. Рос. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1919–1920 рр.
Здійснювало постачання залізниць продовольчими товарами.

Доповідні Всеросійській раді “Продшлях” про погроми складів і магазинів відділення під час єврейських погромів; договори з постачальниками, заявки організацій про відпуск товарів із залізничних станцій. Списки, свідоцтва співробітників, відомості на видачу заробітної плати. Головні книги.

Херсонська контора Одеської обласної філії Українського державного підприємства постачання промисловості і будівництва (Укрпостач)

Ф. Р-1022, 13 од. зб., 1930–1933 рр. Опис. Рос. мова.

Створена у 1930 р. як Херсонський уповноважений Одеської обласної філії Українського державного акціонерного товариства постачання промисловості і будівництва (Укрпостач), з 1932 р. – контора.

Підпорядковувалась Наркомату збуту та постачання УСРР.
Здійснювала виготовлення і поставку підприємствам будівельних матеріалів.

Постанови, накази ВРНГ УСРР, Наркомату збуту та постачання УСРР, Наркомпромбуду СРСР, Одеської філії Дирекції “Укрпостачу”. Виписка з протоколу президії Херсонської міськради про стан будівництва приміщень мортехнікуму та сільгоспінституту (1931). Протоколи виробничих нарад, загальних зборів; договори та листування з установами і підприємствами на виготовлення і поставку будівельних матеріалів. Звіт про фінансово-господарську діяльність. Колективний договір, списки працівників.

Відділ постачання, збуту і торгівлі Херсонської міської житлової спілки (жилпостачторг)

Ф. Р-1031, 3 од. зб., 1932–1936 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1932–1936 рр.
Здійснював поставку будматеріалів.

Постанови президії ЦК ВКП(б) і колегії Наркомату РСІ СРСР. Договори, акти, листування з підприємствами про поставки будматеріалів. Плани, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонський обласний паливний трест виконкому обласної ради депутатів трудящих

Ф. Р-2653, 188 од. зб., 1944–1958 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений у 1944 р. згідно з наказом Наркомату місцевої паливної промисловості УРСР від 5 серпня 1944 р.

Підпорядковувався облвиконкому і Наркомату місцевої паливної промисловості УРСР.

Ліквідований у січні 1959 р. на підставі постанови Ради Міністрів УРСР від 24 грудня 1958 р. і рішення облвиконкому від 2 січня 1959 р.

Займався добуванням вугілля на шахтах Донбасу, торфу – в Голопристанському, Цюрупинському районах області, на лісосіках Житомирської, Київської, Кіровоградської, Рівненської, Чернігівської і Херсонської областей, постачанням палива установам, організаціям і населенню.

Накази, постанови, розпорядження, рішення РНК УРСР, Ради Міністрів УРСР, Міністерства місцевої паливної промисловості УРСР, облвиконкому. Положення про обласний паливний трест (1944). Плани з виробництва, собівартості продукції, капітального будівництва, по праці, фінансові плани і звіти про їх виконання. Кошториси видатків. Звіти про фінансово-господарську діяльність тресту і Голопристанського, Кардашинського, Цюрупинського торфопідприємств.

Херсонське обласне управління матеріально-технічного постачання і ремонтно-технічних станцій обласного управління сільського господарства

Ф. Р-1995, 577 од. зб., 1944–1961 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене у 1944 р. як обласна контора Головавторакторозбуту згідно з наказом Наркомату середнього машинобудування СРСР від 5 вересня 1944 р. та наказом Українського республіканського тресту від 13 жовтня 1944 р., з 1946 р. – обласна контора сільськогосподарського постачання “Сільгоспостач”, з 1951 р. – обласна контора матеріально-технічного постачання “Бавовнопостач”, з 1954 р. – обласне управління матеріально-технічного постачання “Облсільгоспостач”, з 1959 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 20 червня 1959 р. та наказу Держплану УРСР від 4 липня 1959 р. – обласне управління матеріально-технічного постачання і ремонтно-технічних станцій.

Підпорядковувалось Українському республіканському тресту Головавторакторозбуту, з 1946 р. – Українській республіканській конторі сільськогосподарського постачання, з 1951 р. – Міністерству бавовництва УРСР, з 1954 р. – Міністерству сільського господарства УРСР, з 1959 р. – обласному управлінню сільського господарства.

Ліквідоване 1 квітня 1961 р. відповідно до постанови бюро обкому КПУ від 25 березня 1961 р.

Відало постачанням та забезпеченням сільськогосподарських підприємств технікою та знаряддям, керувало роботою баз.

Постанови, розпорядження, циркуляри Ради Міністрів УРСР, Міністерства фінансів УРСР, контори “Укрсільгоспостач”. Плани, звіти про роботу обласного управління, міжрайонних баз, МТС, РТС; документи по капітальному будівництву; акти ревізій фінансово-господарської діяльності управління і баз; рацпропозиції. Штатні розписи, кошториси видатків.

Херсонське обласне управління медичного постачання і збуту при обласному відділі охорони здоров'я

Ф. Р-1966, 5 од. зб., 1944 р. Опис. Рос. мова.

Створене на підставі доручення облздороввідділу облвиконкому від 3 червня 1944 р. Підпорядковувалося облздороввідділу та Головмедпостачу Наркомату охорони здоров'я УРСР.

Займалося постачанням медпрепаратів та обладнання установ охорони здоров'я області.

Накази начальника, фінансовий план, звіт. Особові рахунки працівників.

Херсонський обласний відділ промислово-кооперативного постачання Херсонської обласної ради промислової кооперації (облпромкоопстач)

Ф. Р-2128, 30 од. зб., 1945–1948 рр. Опис. Рос. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1945–1948 рр.

Підпорядковувався Укоопромраді.

Керував роботою артілей щодо постачання та реалізації продукції підприємств промислової кооперації.

Постанови, листування з Укоопромрадою про постачання сировини і реалізацію продукції артілей, звіти артілей і спілок про реалізацію продукції. Штатні розписи, кошториси видатків. Документи з особового складу.

Херсонське обласне управління постачання і збуту виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів (облпостачзбут)

Ф. Р-3838, 220 од. зб., 1957–1989 рр. Описи. Рос. мова.

Створене згідно з постановою Ради Міністрів УРСР від 24 липня 1957 р. та рішенням облвиконкому від 12 вересня 1957 р. У 1959 р. згідно з постановою Ради Міністрів УРСР та рішенням облвиконкому від 2 січня 1959 р. ліквідовані Херсонський обласний паливний трест, контора Облкомунжитлопостач, база Облпродпостачзбуту, їх функції передані Облпостачзбуту. Згідно з рішеннями облвиконкому приєднані – з 23 січня 1961 р. контора Облпобутпостач, з 26 червня 1962 р. – база обласного відділу народної освіти і контора Облпостач. У 1965 р. зі складу Облпостачзбуту виділилося самостійне управління по постачанню паливом населення і комунально-побутових підприємств. Згідно з наказом Держпостачу УРСР від 27 травня 1975 р. Облпостачзбуту передана контора матеріально-технічного постачання Облавтошляхпостач.

Згідно з постановою Ради Міністрів УРСР від 13 січня 1969 р. Облпостачзбут було передано у віддання Головному управлінню Ради Міністрів УРСР з матеріально-технічного постачання, з 1973 р. – Держпостачу УРСР.

Ліквідоване відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 28 серпня 1988 р. та наказу Головного територіального управління “Херсонголовпостачзбут” від 28 вересня 1988 р.

Займалося плануванням та матеріально-технічним постачанням виробничих об'єднань промисловості і будівництва, закладів освіти, охорони здоров'я, культури, здійснював збут продукції, яку виробляли підприємства обласного підпорядкування. Забезпечувало контроль за своєчасним виконанням поставок продукції і сировини, займалося розробкою і розширенням власної виробничої бази, удосконаленням транспортно-складських процесів.

Накази начальника, протоколи виробничих нарад. Плани, звіти, довідки про виконання плану реалізації товарообігу продукції, по праці, роботу з кадрами. Колдоговори. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонське товарно-транспортне управління “Укрнафтозбут” Міністерства нафтової промисловості УРСР

Ф. Р-2391, 47 од. зб., 1946–1954 рр. Опис. Рос. мова.

Створене у 1946 р.

Підпорядковувалось Міністерству нафтової промисловості УРСР.

Керувало роботою нафтобаз, нафтогаваней по забезпеченню нафтопродуктами підприємств, організацій області.

Накази начальника. Протоколи атестаційної комісії, звіти про фінансово-господарську діяльність. Кошториси на будівництво. Штатні розписи, особові справи працівників, списки і листування про представлення передовиків до нагородження.

Херсонське обласне підприємство “Вторчормет” Українського концерну по заготівлі і збуту вторинних чорних металів “Укрвторчормет”

Ф. Р-3992, 480 од. зб., 1952–1991 рр. Описи. Рос. мова.

Створене згідно з наказом Міністерства чорної металургії СРСР від 24 березня 1951 р. як відділення Миколаївського міжобласного управління “Вторчормет”. Згідно з наказом Міністерства чорної металургії СРСР від 21 липня 1952 р. реорганізоване в Херсонське обласне виробничо-заготівельне управління “Вторчормет”. З лютого 1959 р. називалося: Херсонське державне спеціалізоване обласне виробничо-заготівельне управління по заготівлі, переробці і збуту вторинних чорних і кольорових металів “Втормет”, з січня 1966 р. – знов Херсонське обласне виробничо-заготівельне управління “Вторчормет”. Згідно з наказом Міністерства чорної металургії УРСР від 22 лютого 1980 р. реорганізоване в обласне підприємство “Вторчормет”.

Підпорядковувалося Головному управлінню по заготівлі, переробці і збуту вторинних чорних металів “Головвторчормет” Міністерства чорної металургії СРСР, з 1954 р. – Українському тресту по збиранню і заготівлі брухту чорних металів Міністерства чорної металургії УРСР, з 1959 р. – Українському республіканському управлінню по заготівлі, переробці і збуту брухту чорних і кольорових металів “Укрголоввтормет” при Держплані УРСР, з 1966 р. – Українському республіканському виробничому об’єднанню по заготівлі, переробці і збуту вторинних чорних металів “Укрвторчормет” при Міністерстві чорної металургії УРСР, з 1989 р. – Головному виробничому об’єднанню “Південвторчормет” Міністерства чорної металургії СРСР, з 1992 р. – Українському концерну по заготівлі і збуту вторинних чорних металів “Укрвторчормет”.

Займалося заготівлею і збутом брухту чорних металів, керувало діяльністю підвідомчих підприємств.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1984 р., останнє – 2000 р.

Накази, розпорядження Міністерств чорної металургії СРСР, УРСР, тресту, управління “Головвторчормет”, об’єднання “Укрвторчормет” (1952–1978). Накази начальника Миколаївського міжобласного управління (1952), начальника Херсонського обласного управління, підприємства. Положення про виробничо-заготівельне відділення (1952), обласне управління (1954, 1958, 1966), паспорти управління (1952–1959). Плани по заготівлі брухту і відходів металу, з виробництва, переробки і випуску продукції, капітального будівництва, по праці, фінансові плани і звіти про їх виконання. Звіти про роботу з кадрами. Соціалістичні зобов’язання і відомості їх виконання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про виробничу і фінансово-господарську діяльність. Протоколи засідань профкому (1986–1992).

Херсонське відділення Української філії Державного тресту по постачанню підприємств та будівництв “Бавовнопостачання” Голоvbавовнокому Наркомату землеробства СРСР

Ф. Р-1030, 8 од. зб., 1931 р. Опис. Рос. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1931 р.
Забезпечувало постачання бавовнозаводів сировиною.

Листування з Держтрестом, бавовнозаводами про розрахунки за постачання бавовни. Відомості нарахування заробітної плати працівникам.

ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПІДПРИЄМСТВА ПОСТАЧАННЯ ТА ЗБУТУ

Херсонська контора по постачанню палива при виконавчому комітеті Херсонської міської ради депутатів трудящих

Ф. Р-1044, 47 од. зб., 1934–1937, 1941, 1944–1948 рр. Описи. Рос. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1934–1941 рр., 1944–1948 рр.
Підпорядковувалась міськраді та обласним паливним трестам, Одеському – до 1941 р., з 1944 р. – Херсонському.
Займалася постачанням палива установам, організаціям і населенню.

Постанови, накази РНК УРСР, ЦК КП(б)У, Наркомату місцевої паливної промисловості УРСР, обласного паливного тресту, Одеського облвиконкому, президії Херсонської міськради. Положення міської контори по постачанню палива. Плани, звіти про роботу, добування торфу з Кардашинських торфорозробок, договори з підприємствами і установами про постачання палива. Штатні розписи і кошториси видатків. Особові рахунки працівників.

Генічеський перевалочний пункт Мелітопольської міжрайонної контори “Укрплодоовоч”

Ф. Р-1660, 3 од. зб. 1931–1932 рр. Опис. Рос. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1931–1932 рр.
Займався збереженням і перевалкою плодоовочевої продукції.

Постанови ВЦВК, РНК СРСР, Наркомату постачання УСРР, накази міжрайонної контори з особового складу, протоколи засідань конвекційного бюро контори про порядок заготівлі і встановлення цін на продукти бджільництва, соціальне страхування, рух особового складу. Списки працівників.

**Херсонська обласна контора матеріально-технічного постачання
“Облрадгоспостач” Головного управління матеріально-
технічного постачання Міністерства радгоспів УРСР**

Ф. Р-1871, 233 од. зб., 1944–1957 рр. Опис. Рос. мова.

Створена в 1944 р. як обласне відділення Укррадгоспостач, з вересня 1951 р. – обласне відділення управління матеріально-технічного постачання, з 24 листопада 1953 р. – обласна контора матеріально-технічного постачання Облрадгоспостач.

Підпорядковувалась Міністерству радгоспів УРСР.

Ліквідована у січні 1957 р. відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 10 грудня 1956 р.

Займалась постачанням радгоспів машинами та запчастинами до них, будівельними матеріалами, добривами тощо.

Накази, директивні вказівки Міністерства радгоспів СРСР і УРСР, Головуппрудгоспостачу УРСР, директора. Протоколи загальних зборів, виробничо-технічних нарад. Плани, звіти, відомості про реалізацію запчастин до сільгосптехніки. Штатні розписи, кошториси видатків. Документи з особового складу.

Херсонська обласна контора тресту “Укрсільбудпостач”

Ф. Р-1865, 251 од. зб., 1944–1953 рр. Опис. Рос. мова.

Створена як обласна лісозаготівельна контора (облзаготліс), з 1950 р. – обласна контора тресту “Укрсільбудпостач”.

Підпорядковувалась Управлінню у справах сільського і колгоспного будівництва при Раді Міністрів УРСР, з 1950 р. – тресту “Укрсільбудпостач”.

Керувала роботою ліспромгоспів, організовувала заготівлю та реалізацію лісоматеріалів.

Постанови, накази, розпорядження Управління у справах сільського і колгоспного будівництва при Раді Міністрів УРСР, тресту “Укрсільбудпостач”, рішення облвиконкому, управляючого. Протоколи загальних зборів, звіти, доповіді про роботу, листування з ліспромгоспами, організаціями і установами про заготівлю, відвантаження, розпилювання і реалізацію лісоматеріалів. Штатні розписи, кошториси видатків.

**Херсонська обласна контора збуту автомобільної і тракторної
продукції “Головавтотракторозбут”**

Ф.Р-1959, 12 од. зб., 1944–1948 рр. Опис. Рос. мова.

Створена 13 жовтня 1944 р. згідно з наказом Наркомату середнього машинобудування СРСР від 5 вересня 1944 р. на підставі розпорядження РНК СРСР від 1 вересня 1944 р.

Підпорядковувалась Українському республіканському тресту Головавтотракторозбут, з 1946 р. – Укртракторосільмашзбуту Міністерства сільськогосподарсько-

го машинобудування СРСР, з 1947 р. – Головавтотракторозбуду Міністерства автомобільної промисловості СРСР.

У 1959 р. ліквідована відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 20 червня 1959 р. та наказів Держплану УРСР і Укрголовавтотракторопостачзбуду від 4 липня 1959 р. і ввійшла до складу обласного управління матеріально-технічного постачання та ремонтно-тракторних станцій обласного управління сільського господарства.

Керувала роботою міжрайонних відділень, займалась постачанням і збутом тракторів для потреб сільського господарства.

Накази управляючого, особові рахунки працівників.

Міжрайонні відділення Херсонської обласної контори “Автотракторозбут”

3 фонди, 51 од. зб., 1944–1954 рр. Описи. Рос. мова.

Великоолександрівське, ф.Р-2838, 18 од. зб., 1944–1950 рр.

Генічеське, ф.Р-2889, 14 од. зб., 1945–1950 рр.

Скадовське, ф.Р-2680, 19 од. зб., 1945–1954 рр.

Створені в 1944 р. згідно з наказом Наркомату середнього машинобудування СРСР від 5 вересня 1944 р. на підставі розпорядження РНК СРСР від 1 вересня 1944 р. Підпорядковувались обласній конторі “Автотракторозбут” Українського республіканського тресту Головавтотракторозбуду СРСР, з 1946 р. – Укртракторосільмашзбуду Міністерства сільськогосподарського машинобудування СРСР, з 1947 р. – Головавтотракторозбуду Міністерства автомобільної промисловості СРСР.

Займались постачанням та збутом сільгоспмашин та запчастин до них.

Накази, розпорядження, вказівки Головавтотракторозбуду, обласної контори “Автотракторозбут”, плани роботи і фінансові звіти, протоколи загальних зборів робітників і службовців, плани і звіти про діяльність відділень. Листування з обласною конторою про порядок відпуску сільгоспмашин і запчастин, встановлення оптових цін, про фінансово-господарську діяльність. Відомості про підсумки соцзмагання. Штатні розписи, кошториси видатків.

Херсонська обласна торговельно-заготівельна контора “Рибзбут” Головного збутового управління рибної промисловості

Ф. Р-2016, 12 од. зб., 1944–1945 рр. Опис. Рос. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1944–1945 рр.

Підпорядковувалась Наркомату рибної промисловості СРСР.

Займалась заготівлею, збутом та торгівлею рибопродуктів.

Накази, директивні вказівки, інструкції Наркоматів рибної промисловості СРСР і торгівлі СРСР, “Головрибпостачу”; торговельно-фінансовий план, річний звіт про роботу. Штатні розписи, кошториси видатків.

Херсонська обласна контора ветеринарного постачання і торгівлі “Облветпостачторг” Укрветпостачторгу

Ф.Р-1956, 6 од. зб., 1944 р. Опис. Рос. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1944 р.
Займалась постачанням ветпрепаратів.

Директиви “Укрветпостачторгу”, накази начальника. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Відомості нарахування зарплати працівникам.

Херсонська обласна контора матеріально-технічного постачання обласного управління автотранспорту і шосейних шляхів (облшляхтранспостач)

Ф.Р-1983, 104 од. зб., 1944–1958 рр. Опис. Рос. мова.

Створена у 1944 р. як обласна контора матеріально-технічного постачання (облшляхпостач), з 1953 р. – облшляхтранспостач.

Підпорядковувалась обласному шляховому відділу, з 1953 р. – обласному відділу шляхового і транспортного господарства, з 1954 р. – обласному управлінню автотранспорту і шосейних шляхів.

Ліквідована у 1958 р.

Займалась постачанням матеріалів для шляхового будівництва.

Накази, вказівки управляючого, листування з Українською конторою постачання, обласним шляховим відділом з питань заготівлі і реалізації товарів. Плани заготівлі і реалізації будматеріалів, річні звіти про роботу. Штатні розписи. Особові рахунки працівників.

**Херсонська обласна контора “Облкомунжитлопостач”
Міністерства комунального господарства УРСР**

Ф. Р-2654, 130 од. зб., 1945–1957 рр. Опис. Рос. мова.

Створена згідно з рішенням виконкому обласної ради депутатів трудящих від 19 грудня 1944 р.

Підпорядковувалась Міністерству комунального господарства УРСР.

Ліквідована на підставі рішення обласної ради депутатів трудящих від 2 січня 1959 р.
Займалась постачанням комунальних підприємств будівельно-ремонтними і господарчими матеріалами.

Накази і розпорядження Міністерства комунального господарства УРСР, облвиконкому, обласного відділу комунального господарства. Статут, плани, звіти про роботу. Доповідні записки про відбудову житлово-комунального господарства; документи про будівництво і роботу Бериславського цегельного заводу. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонська обласна контора по постачанню і збуту товарів місцевої промисловості “Облмісцевпромпостачзбут”

Ф. Р-1960, 38 од. зб., 1944–1959 рр. Опис. Рос. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1944–1959 рр.
Підпорядковувалась Наркомату місцевої промисловості УРСР, з 1946 р. – Міністерству місцевої промисловості УРСР.
Займалась постачанням і збутом товарів місцевої промисловості.

Плани товарообігу, матеріально-технічного постачання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

**Херсонська обласна контора “Облкультремпостач”
Херсонського обласного управління культури**

Ф. Р-2646, 50 од. зб., 1944–1958 рр. Опис. Рос. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1944–1958 рр.
Здійснювала постачання установ культури промисловими товарами, матеріалами та обладнанням.

Документи з особового складу.

Відділи робітничого постачання підприємств

3 фонди, 48 од. зб., 1933–1937 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Заводу ім. Петровського, ф.Р-1025, 27 од. зб., 1933–1937 рр.
Управління Херсонського морського торговельного порту, ф.Р-1287, 8 од. зб., 1934–1936 рр.
Дніпровського управління річкового пароплавства, ф.Р-1288, 13 од. зб., 1934–1937 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1933–1937 рр.
Підпорядковувались Головному управлінню робітничого постачання Наркомату постачання УРСР.
Забезпечували постачання підприємств спецодягом та іншими матеріалами.

Постанови, накази Наркомату постачання УРСР, Головного управління робітничого постачання, відділів робітничого постачання підприємств; звіти про фінансово-господарську діяльність. Особові рахунки працівників.

Бази і склади

14 фондів, 153 од. зб., 1925–1939, 1944–1948 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Каховський базисний склад Головного управління винокурної промисловості України (Укрголовспирт), ф.Р-2368, 3 од. зб., 1926–1928 рр.

Херсонська база (нафтосклад) Одеського управління Союзнафтозбуту, ф.Р-976, 31 од. зб., 1925–1937 рр.
Херсонська база Українського відділення бавовнопостачання (бавовнобаза), ф.Р-3122, 7 од. зб., 1930–1932 рр.
Херсонська база Українського відділення Державного Всесоюзного об'єднання по збуту лісопродукції (Союзлісозбут), ф.Р-1051, 4 од. зб., 1933–1934 рр.
Херсонська збутова база Одеської обласної контори “Головконсерв”, ф.Р-1263, 5 од. зб., 1936 р.
Херсонська міжрайонна база Миколаївської обласної контори “Головрибзбут”, ф.Р-1016, 15 од. зб., 1937–1939 рр.
Херсонська міжрайонна база Одеської облконтори “Сільгоспостачання”, ф.Р-1273, 3 од. зб., 1936–1937 рр.
Херсонська міжрайонна база Одеської облспоживспілки, ф.Р-1034, 5 од. зб., 1934–1937 рр.
Херсонська оптова база Миколаївської обласної радгоспної секції, ф.Р-1048, 7 од. зб., 1938 р.
Херсонський склад Всеукраїнського об'єднання заготівлі, переробки та збуту птахопродуктів “Укрптахопродукт”, ф.Р-447, 38 од. зб., 1927–1939 рр.
Херсонська обласна база постачання і збуту Херсонського тресту “Маслопром”, ф.Р-2209, 20 од. зб., 1945–1948 рр.
Херсонська обласна база Херсонського обласного управління матеріально-технічного постачання “Облсільгоспостач”, ф.Р-2051, 9 од. зб., 1944–1946 рр.
Херсонська обласна збутова база “Укртютюнзбут” Міністерства харчової промисловості УРСР, ф.Р-1640, 1 од. зб., 1946–1947 рр.
Херсонська обласна торговельна база тресту “Головтекстильзбут”, ф.Р-2342, 5 од. зб., 1945–1948 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1925–1939, 1944–1948 рр.

Підпорядковувались галузевим відомствам, трестам, обласним управлінням та конторам матеріально-технічного постачання.

Займалися матеріально-технічним постачанням та збутом продукції.

Постанови, накази, розпорядження, інструкції РНК СРСР, Наркоматів УСРР, міністерств УРСР, Одеської облспоживспілки, обласних управлінь та контор, управляючих. Протокол VII конференції Бериславської райспоживспілки (ф.Р-1034). Протокол засідання правління Укрбавовнокому і листування з ним про постачання бавовноносійних господарств запчастинами для сільгосптехніки (ф.Р-3122). Протоколи виробничих, технічних нарад. Плани, звіти, доповіді про товарообіг, фінансово-господарську діяльність, стан заготівлі продуктів. Листування з обласними управліннями та конторами про реалізацію продукції, ціни, стандарт якості нафтопродуктів, забезпечення сільського господарства нафтопродуктами під час збиральної кампанії. Акти інвентаризації, переобліку, перевірки фактури отриманих товарів. Документи з особового складу.

ЗАГОТІВЛЯ

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ЗАГОТІВЛЕЮ

Управління уповноважених Міністерства заготівель СРСР по Херсонській області та її районах (уповмінзаги)

13 фондів, 692 од. зб., 1943–1956 рр. Описи. Рос. мова.

Обласне

Херсонське, ф.Р-2210, 267 од. зб., 1944–1956 рр.

Районні:

Великоолександрівський, ф.Р-2836, 50 од. зб., 1944–1950 рр.

Великопететиський, ф.Р-2213, 12 од. зб., 1944–1956 рр.

Генічеський, ф.Р-3806, 24 од. зб., 1943–1955 рр.

Голопристанський, ф.Р-3662, 42 од. зб., 1944–1954 рр.

Горностаївський, ф.Р-2111, 66 од. зб., 1944–1955 рр.

Іванівський, ф.Р-3136, 55 од. зб., 1947–1951 рр.

Калінінський, ф.Р-2442, 57 од. зб., 1945–1955 рр.

Каховський, ф.Р-3023, 17 од. зб., 1945–1955 рр.

Нововоронцовський, ф.Р-3432, 29 од. зб., 1944–1953 рр.

Новомаячківський, ф.Р-2567, 64 од. зб., 1944–1956 рр.

Сиваський, ф.Р-3556, 14 од. зб., 1943–1948 рр.

Херсонський, ф.Р-2240. 3 од. зб., 1947–1955 рр.

У 1938 р. були організовані управління уповноважених Наркомату заготівель СРСР по районах Миколаївської і Запорізької областей. Припинили діяльність у період нацистської окупації і відновили її з організацією управління уповнарзагу по Херсонській області (1944). З 1946 р. перебували у віданні Міністерства заготівель СРСР. З 15 березня 1953 р. увійшли до складу відповідних управлінь сільського господарства і заготівель, а з 21 листопада 1953 р. відновили роботу як самостійні управління.

Ліквідовані в 1956 р. на підставі наказу Міністерства заготівель СРСР від 31 січня 1956 р., їх функції виконували відповідні управління сільського господарства.

Здійснювали контроль за виконанням колгоспами, радгоспами та індивідуальними господарствами державних поставок продуктів сільського господарства, керували діяльністю заготівельних організацій області.

Рішення облвиконкому про затвердження норм обов'язкових поставок продуктів тваринництва, зернових та технічних культур (1947–1954). Накази обласного уповноваженого Міністерства заготівель про отримання продукції для населення, репатрійованого з Польщі. Річні і кварталні плани та звіти про заготівлю продуктів сільського господарства (1944–1953), річні звіти про роботу райуповмінзагів (1946–1956). Звіти райвідділів сільського господарства про врожайність сільськогосподарських культур у колгоспах (1953). Документи про встановлення пільг для колгоспів, радгоспів та індивідуальних здавальників продуктів тваринництва і диференційних норм заготівель сільськогосподарських продуктів (1949–1950), додержання правил закупок, виплати премій колгоспам і робітникам МТС, надбавок за виконання зобов'язань, видачу про-

довольчої позики переселенцям (1950–1953). Заготівельні ціни на овочі, картоплю і технічні культури (1945–1946). Листування про збільшення виробничої потужності підприємств маслопрому (1953–1954), бавовни-сирцю і шовкоконів (1946). Відомості про збитки, заподіяні нацистськими окупантами сільським радам Нововоронцовського району. Документи про збір коштів на будівництво танкової колони (1944).

Херсонське обласне відділення тресту “Союззаготтранс”

Ф. Р-2002, 160 од. зб., 1944–1954 рр. Опис. Рос. мова.

Створене у 1944 р.

Підпорядковувалось Головному управлінню автотранспорту Наркомату заготівель СРСР, з 1946 р. – Міністерству заготівель СРСР.

Займалось питаннями експлуатації автотранспорту та вантажоперевезень.

Накази, циркуляри, директивні вказівки Міністерства заготівель СРСР, Головного управління автотранспорту, розпорядження, рішення облвиконкому з питань експлуатації автотранспорту. Плани вантажоперевезень, паспорти авторот. Документи про представлення передовиків до нагородження; колдоговори; штатні розписи, річні фінансові звіти. Списки працівників.

Херсонське відділення Української республіканської контори “Головліктехпром”

Ф. Р-3125, 40 од. зб., 1944–1952 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене у 1944 р.

Підпорядковувалось Головному управлінню по заготівлі рослинної лікарської і технічної сировини Наркомату заготівлі СРСР, 1946 р. – Міністерству заготівель УРСР.

Займалося організацією заготівлі лікарських рослин на території області.

Положення, накази по конторі, плани заготівлі дикорослих лікарських рослин, штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Управління по заготівлі і забезпеченню паливом населення і комунально-побутових підприємств виконкому Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-3996, 286 од. зб., 1965–1988 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене як Херсонський обласний паливний трест відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 3 березня 1965 р. і рішення облвиконкому від 12 червня 1965 р. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 12 квітня 1973 р. і рішення облвиконкому від 20 вересня 1973 р. на базі обласного паливного тресту було створене управління по заготівлі і забезпеченню паливом населення і комунально-побутових підприємств облвиконкому.

Керувало роботою міжрайонних управлінь з питань заготівлі і забезпечення паливом населення та комунально-побутових підприємств.

З 2002 р. – ЗАТ Херсонське обласне паливно-постачальне підприємство “Херсоноблпаливо”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1984 р., останнє – 1998 р. Очікується надходження документів з 1989 р. від архіву установи-наступника.

Накази начальника, протоколи виробничих нарад, плани товарообігу, по праці, реалізації палива. Довідки і відомості, звіти про роботу міжрайонних управлінь, аналіз виконання плану. Штатні розписи, кошториси видатків, соцзобов’язання.

Херсонська обласна державна хлібна інспекція

Ф. Р-1977, 270 од. зб., 1944–1982 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у 1944 р. як обласне управління державної хлібної інспекції, з 1946 р. – обласне управління державної інспекції з якості сільськогосподарських продуктів, з 1979 р. – обласна державна хлібна інспекція.

Підпорядковувалась Наркомату заготівель СРСР, з 1946 р. – Міністерству заготівель СРСР, з 1957 р. – Міністерству хлібопродуктів УРСР, з 1962 р. – Міністерству виробництва і заготівель сільськогосподарських продуктів УРСР, з 1979 р. – Міністерству виробництва і заготівель УРСР.

Контролювала стан заготівлі, зберігання та дотримання сільськогосподарськими підприємствами вимог до якості хлібопродуктів.

Накази Наркомату, Міністерства заготівель СРСР, Міністерства хлібопродуктів УРСР, начальника управління. Протоколи виробничих нарад, звіти, аналізи, відомості про обстеження якості врожаю, зберігання хліба, звіти про роботу з кадрами. Штатні розписи, кошториси видатків.

Інспекція по заготівлі і якості сільськогосподарської продукції облдержадміністрації

Ф. Р-4011, 277 од. зб., 1970–1998 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у 1970 р. на підставі постанови Ради Міністрів УРСР від 13 квітня 1970 р. та наказу Міністерства заготівель УРСР як Херсонська обласна державна інспекція по закупівлі і якості сільськогосподарських продуктів, з 1989 р. перетворена у обласну державну інспекцію по заготівлі і якості сільськогосподарських продуктів відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 16 жовтня 1989 р. та рішення виконкому обласної ради від 15 грудня 1989 р., з 1995 р. – інспекція заготівель і якості сільгосппродукції відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації від 11 жовтня 1995 р.

Підпорядковувалась Міністерству заготівель УРСР, з 1985 р. – Держагропрому УРСР та облвиконкому, з 1992 р. – облдержадміністрації.

Ліквідована у червні 1998 р. відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15 травня 1998 р. та розпорядження голови облдержадміністрації від 23 червня 1998 р.

Керувала роботою районних інспекцій, проведенням на території області заготівель і поставок сільгосппродукції. Контролювала дотримання стандартів сільгосппродукції сільгоспідприємствами.

Накази обласного державного інспектора, начальника інспекції; положення про обласну державну інспекцію, протоколи засідань ради інспекторів, конкурсних комісій, звіти райзаготінспекцій, плани і звіти про закупівлю і якість сільськогосподарських продуктів. Штатні розписи, кошториси видатків. Документи профкому, документи про ліквідацію інспекції.

ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПІДПРИЄМСТВА ЗАГОТІВЛІ

Херсонська контора Українського шкіряного тресту “Укршкітрест”

Ф. Р-393, 9 од. зб., 1921–1926 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1921–1926 рр.
Займалася заготівлею сировини для шкіряної промисловості.

Циркуляри, інструкції РНК УСРР, “Укршкітресту”, протоколи нарад при окрвнурторзі. Доповідь про діяльність контори. Листування з “Укршкітрестом”, окрміліцією про заготівлю шкірсировини, стан збитків шкірринку, забезпечення охорони шкірзаводу.

Херсонське агентство Державного тресту по заготівлі, переробці та постачанню металобрухту

Ф. Р-1046, 19 од. зб., 1926–1931 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1921–1926 рр.
Займалося заготівлею і постачанням металобрухту.

Постанови, накази, інструкції ВРНГ СРСР, Наркоматів праці, внутрішньої торгівлі УСРР, Одеської контори “Рудметалоторг”. Протоколи виробничих нарад, загальних зборів працівників. Доповіді про роботу; листування з Одеською обласною конторою про заготівлю, відвантаження і оплату за металобрухт.

Херсонська міжрайонна контора Одеської облконтори “Укрзаготскот”

Ф. Р-1085, 5 од. зб., 1931–1933 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Діяльність установи простежується протягом 1931–1933 рр.
Займалося заготівлею і постачанням продуктів тваринництва.

Постанови, накази, інструкції Наркомату постачання УСРР, Одеської облконтори “Укрзаготскот”. Протоколи міжрайонної наради і наради відпові-

дальних робітників міжрайонних контор. Листування з Одеською облзаготконторою; колгоспами про виконання планів м'ясопостав.

Херсонська обласна контора Всеукраїнського об'єднання по заготівлі плодів і овочів “Укрплодоовоч”

Ф. Р-1248, 2 од. зб., 1930 р. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у 1930 р.

Займалася заготівлею і збутом плодоовочевої продукції.

Протоколи засідань конвенційного бюро і окрторгвідділу про організацію заготівлі і збуту овочів. Акти обстеження робіт по засоленню і консервуванню овочів.

Херсонське відділення Миколаївської обласної контори Всеукраїнського тресту заготівлі та збуту плодоовочів “Укрзаготплодоовоч”

Ф. Р-983, 65 од. зб., 1937–1939 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене у 1937 р.

Припинило діяльність у 1941 р.

Займалося заготівлею і збутом плодоовочевої продукції.

Постанови, накази, інструкції Головного управління, Всеукраїнського тресту, обласної контори по заготівлі і збуту плодоовочів. Положення про обласні контори по заготівлі і збуту плодоовочів. Протоколи виробничих, технічних нарад. Плани, звіти, відомості про заготівлю і збут плодоовочів. Відомості нарахування зарплати працівникам.

Херсонська обласна контора Всесоюзного об'єднання по заготівлі тваринницької сировини і хутра “Заготтваринсировина”

Ф. Р-1984, 161 од. зб., 1943–1956 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена у 1943 р.

Підпорядковувалась Українській республіканській конторі Наркомату заготівель СРСР, з 1946 р. – Міністерству заготівель УРСР.

Ліквідована у 1956 р.

Керувала роботою районних контор по заготівлі тваринницької сировини і хутра.

Накази, циркуляри Всесоюзного об'єднання, Української республіканської і обласної контор “Заготтваринсировина”. Звіти про рух вовни, хутра і шкірсировини, стан поголів'я овець по області. Акти про збитки, заподіяні нацистськими окупантами районним заготконторам (1944). Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність обласної і районних заготконтор.

**Херсонський об'єднаний плодоовочевий комбінат контори
Всеукраїнського об'єднання “Укрзаготплодоовоч”**

Ф. Р-1249, 3 од. зб., 1931–1932 рр. Опис. Укр. мова

Діяльність установи простежується протягом 1931–1932 рр.
Займався заготівлею і переробкою плодоовочевою продукції.

Накази Всеукраїнського об'єднання по заготівлі плодів і овочів та листування з ним про хід заготівлі і переробки овочів.

**Херсонський портовий елеватор ім. Мікояна Херсонської
обласної контори “Південзаготзерно”**

Ф. Р-973, 42 од. зб., 1934–1938, 1945–1947 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений у 1931 р., припинив діяльність у 1941 р., відновив діяльність у березні 1944 р., з жовтня 1947 р. на підставі постанови Ради Міністрів СРСР називався об'єкт – поштова скринька № 103.

Підпорядковувався Херсонській міжрайонній конторі Одеської обласної контори “Заготзерно”, з 1945 р. – Міністерству заготівель СРСР, з жовтня 1947 р. – Дніпропетровському територіальному управлінню державних продовольчих резервів Міністерства продовольчих резервів СРСР.

Займався заготівлею, зберігання та переробкою зернових культур.

З 1962 р. – Херсонський комбінат хлібопродуктів обласного управління хлібопродуктів.

Постанови, інструкції РНК СРСР, комітету заготівель Одеської обласної контори “Заготзерно”; постанови, рішення обкому КП України і облвиконкому, накази начальника. Документи з особового складу.

**Каховський міжрайонний філіал Українського республіканського
об'єднання м'ясної промисловості “Укрм'ясо”**

Ф. Р-2366, 1 од. зб., 1931 р. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у 1931 р.

Займався заготівлею та переробкою м'ясної продукції.

Розпорядження Всеукраїнського республіканського об'єднання “Укрм'ясо”, листування з його філіалами про заготівлю і перевезення худоби на м'ясокомбінати.

**Херсонська обласна контора “Головшовксірловина” Наркомату
текстильної промисловості СРСР**

Ф. Р-2005, 5 од. зб., 1944–1945 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у 1944 р.

Займалася організацією розведення і заготівлі тутового шовкопряда.

Накази по конторі. Штатний розпис, звіт про фінансово-господарську діяльність.

Херсонська обласна контора по заготівлі м'ясомолочних продуктів “Укрм'ясомолзбут”

Ф. Р-1250, 112 од. зб., 1944–1948 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у 1944 р.

Підпорядковувалась Українській республіканській конторі Наркомату м'ясної і молочної промисловості СРСР, з 1946 р. – Міністерству м'ясної і молочної промисловості СРСР.

Ліквідована у 1948 р.

Керувала роботою районних контор, організувала заготівлю та реалізацію м'ясної і молочної продукції.

Накази Наркомату м'ясної і молочної промисловості СРСР, Української республіканської контори “М'ясомолзбут” та листування з ними і організаційними, підприємствами міста, порядок повернення і обмін худоби, виконання плану реалізації м'ясопродуктів. Документи з особового складу.

Херсонська обласна контора “Заготвідгодівля” Головного управління по заготівлі і промисловій відгодівлі скота і птиці

Ф. Р-2027, 1139 од. зб., 1944–1970 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена у 1944 р. як обласна контора “Заготскот”, з 1956 р. – “Скотосировина”, з 1965 р. – “Заготскотовідгодівля”.

Підпорядковувалась Наркомату м'ясної і молочної промисловості СРСР, з 1946 р. – Міністерству легкої і харчової промисловості СРСР, з 1953 р. – Українській конторі “Заготскот”, з 1956 р. – Головному управлінню “Укрголовскотосировина”, з 1965 р. – Головному управлінню по заготівлям і промисловій відгодівлі худоби і птиці Міністерства м'ясомолочної промисловості УРСР.

Керувала роботою районних контор і заготівельних пунктів.

Накази, директивні вказівки Наркомату і Міністерств м'ясомолочної промисловості СРСР і УРСР, накази управляючого. Протоколи виробничих нарад, звіти про роботу. Плани посіву відгодівельних культур, звіти про рух худоби; гуртові відомості передачі худоби в райони. Акти про збитки, заповідяні нацистськими окупантами. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність обласної і районних контор. Документи з особового складу.

Херсонська обласна контора Всесоюзного об'єднання “Заготсіно”

Ф. Р-1802, 341 од. зб., 1944–1952 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у 1944 р.

Керувала роботою районних пунктів по заготівлі кормів для тваринництва.

Постанови, накази Всесоюзного об'єднання “Заготсінно” про щорічний перепис промислових підприємств. Звіти про відвантаження сіна, проведення навігації. Листування з районними пунктами про відвантаження сіна. Кошториси видатків і звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

**Херсонська міжрайонна заготівельна контора
“Головвторсировина”**

Ф. Р-2642, 29 од. зб., 1952–1958 рр. Опис. Рос. мова.

Створена у 1952 р.

Підпорядковувалась Миколаївській, з 1956 р. – Одеській міжобласній конторі.

Ліквідована у 1958 р.

Займалася заготівлею вторинної сировини.

Документи з особового складу.

**Херсонська районна контора Українського
хлібозаготівельного і борошномельного тресту “Укрхліб”**

Ф. Р-385, 104 од. зб., 1924–1928 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена у 1924 р. як Херсонське кушове управління Одеської районної контори Українського борошномельного тресту, з 1925 р. – Херсонська районна контора Українського хлібозаготівельного і борошномельного тресту “Укрхліб”.

Підпорядковувалася Наркомату внутрішньої торгівлі УСРР.

Ліквідована з 1 червня 1928 р. на підставі постанови Укрекономради від 15 травня 1928 р. та ввійшла до складу Херсонської контори “Хлібопродукт”.

Керувала роботою заготпунктів по хлібозаготівлі.

Постанови, накази, циркуляри Наркомату зовнішньої і внутрішньої торгівлі УСРР, Держторгу УСРР, тресту “Укрхліб”, райконтори. Протоколи виробничих нарад. Доповіді про роботу, листування з районними заготпунктами про організацію і хід хлібозаготівельної кампанії. Справа про роботу Новософіївського кооперативного сільтовариства.

Районні заготівельні контори, пункти та бази

12 фондів, 258 од. зб., 1922–1939, 1945–1950 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Великоолександрівська міжрайонна контора Миколаївського міжобласного тресту “Укрголовхарчопрому”, ф.Р-2834, 8 од. зб., 1945–1950 рр.

Генічеський пункт Мелітопольської міжрайонної контори “Укрплодоовоч”, ф.Р-1654, 1 од. зб., 1931 р.

Голопристанський пункт Миколаївської районної контори Держторгу, ф.Р-1892, 2 од. зб., 1925–1926 рр.

Голопристанський пункт Одеської обласної контори “Союззаготекспорт”, ф.Р-2397, 1 од. зб., 1932–1933 рр.

Каховська контора Одеського губернського продовольчого комітету, ф.Р-2394, 19 од. зб., 1922–1924 рр.

Партизанська база Мелітопольської окрспоживспілки, ф.Р-1655, 27 од. зб., 1920–1921, 1928–1930 рр.

Скадовський пункт Одеської контори борошномельного тресту, ф.Р-1357, 1 од. зб., 1925 р.

Херсонська контора Одеської обласної заготівельної контори “Заготзерно”, ф.Р-1397, 1 од. зб., 1932 р.

Обласних контор “Укрзаготплодоовоч”:

Великопетиська контора (Дніпропетровської), ф.Р-1243, 14 од. зб., 1935–1939 рр.

Голопристанська контора (Миколаївської), ф.Р-1244, 3 од. зб., 1935–1938 рр.

Херсонська контора (Миколаївської), ф.Р-1241, 133 од. зб., 1930–1939 рр.

Цюрупинська контора (Миколаївської), ф.Р-1242, 49 од. зб., 1931–1939 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1922–1939, 1945–1950 рр.

Займалися заготівлею, сортуванням, товарообміном та відвантаженням продукції.

Декрети, постанови, розпорядження, циркуляри, накази, інструкції ВУЦВК, Наркоматів внутрішньої торгівлі, заготівлі, постачання СРСР та УСРР, губвиконкому, губпродкому, губкоопспілки, Одеського облвиконкому, обласних і районних контор, повітвідділу заготівель. Протоколи технічних нарад, загальних зборів робітників, засідань розціночно-конфліктної комісії. Плани, звіти про роботу, хід виконання єдиного сільськогосподарського податку. Листування з окрвиконкомом, окружним управлінням міліції, обласними конторами і установами, заготпунктами про заготівлю плодоовочів, сировини, сортування, встановлення цін і відвантаження продукції, товарообмін, діяльність Малокопанського сільського споживчого товариства. Договори з постачальниками борошна. Трудові договори та списки установ-клієнтів. Акти видачі товарів зі складів. Виконавчі листи по стягненню боргів з кооперативних товариств. Відомості про рибпромислові угіддя, посівні площі городніх культур. Звіти про фінансово-господарську діяльність, штатні розписи. Списки, анкети працівників Каховської і Бериславської заготконтор і Хорлівського зсипного пункту, Партизанської бази. Відомості нарахування заробітної плати працівникам.

ЖИТЛОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Житлове управління виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-3437, 534 од. зб., 1944–1988 рр. Опис, каталог. Укр., рос. мови.

Створене згідно з рішенням облвиконкому від 24 вересня 1944 р.

Ліквідоване 1 грудня 1988 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 25 серпня 1988 р., наказу Міністерства житлово-комунального господарства УРСР від 1 серпня 1988 р., рішень облвиконкому від 20 та 27 жовтня 1988 р. шляхом об'єднання з обласним управлінням комунального господарства і створенням управління житлово-комунального господарства облвиконкому, з 1992 р. – облдержадміністрації.

Керувало діяльністю житлово-експлуатаційних контор та управлінь будинками у м. Херсоні, Каховці, Новій Каховці, ремонтно-будівельним управлінням, автогосподарством.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1965 р., останнє – 1997 р. У 1989 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 71 од. зб. Очікується надходження з 1989 р. від Державного архіву Херсонської міськради.

Інформація використовувалась у краєзнавчих виданнях.

Накази, розпорядження, директиви, інструкції Наркомату, Міністерства комунального господарства УРСР, начальника управління. Протоколи засідань технічної ради та виробничих нарад. Титульні списки відновлювальних та капітальних робіт по об'єктах житлофонду. Документи перепису існуючої житлової площі (1947–1948). Експлуатаційно-фінансові плани; плани впровадження нової техніки та наукової організації труда, газифікації житлового фонду, з підготовки та підвищення кваліфікації кадрів. Довідки, інформації, відомості про засвоєння фінансів, виконання основних техніко-економічних показників, підсумки республіканського та обласного соцзмагань, роботу з кадрами, стан виховної роботи серед дітей та підлітків за місцем проживання. Документи про експлуатацію житлового фонду. Штатні розписи управління та підвідомчих підприємств, кошториси видатків та звіти про їх виконання. Списки інженерно-технічних працівників і службовців. Документи профкому.

Житлове управління виконавчого комітету Херсонської міської ради депутатів трудящих

Ф. Р-1304, 129 од. зб., 1932–1936, 1944–1955 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створено у 1936 р. шляхом об'єднання житлових кооперативів.

Припинило діяльність у 1941 р. Поновило її у 1944 р.

Керувало діяльністю управлінь будинками, займалось обліком будівель комунального сектора.

Постанови, накази, директиви РНК УРСР, Наркомату і Міністерства комунального господарства УРСР, обласного житлового управління, рішення виконкому міськради. Протоколи засідань житлових кооперативів. Плани, звіти домоуправлінь, відомості про облік будинків комунального сектору, конфісковану житлову площу. Довідки, доповідні записки, акти про прийом-передачу житлофонду, обстеження житлових умов громадян, роботу комунальних підприємств міста, проекти створення домових пральних. Документи про видачу ордерів на право користування квартирами, титульні списки та кошториси на проведення капремонту. Штатні розписи, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО

Повітові відділи комунального господарства

2 фонди, 28 од. зб., 1920–1923 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Дніпровський, ф.Р-713, 1 од. зб., 1922 р.

Херсонський, ф.Р-456, 27 од. зб., 1920–1923 рр.

Створені відповідно до постанови Наркомату внутрішніх справ УСРР від 5 квітня 1919 р.: Херсонський – в лютому 1920 р., Дніпровський – 30 жовтня 1920 р. як відділи повітових виконкомів.

Підпорядковувались губернському відділу комунального господарства.

Припинили діяльність у березні 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повітів.

Займались комунальним господарством і благоустроєм території повітів.

Постанови, циркуляри, інструкції РНК УСРР, Української економічної наради, накази Миколаївського губвиконкому та повітових відділів комунального господарства. Плани, звіти, доповіді про діяльність Херсонського і Дніпровського повітових відділів комунального господарства. Заяви та затвердження угод на оренду націоналізованих садово-городніх господарств в Дніпровському повіті. Відомості про чисельність населення, кількість житлових та адміністративних будівель в м. Херсоні (1922 р.), земельну дачу м. Херсона, роботу Херсонського водогону. Акти комісії по санітарному обстеженню підприємств. Відомості нарахування зарплатні працівникам.

Відділ комунального господарства виконавчого комітету Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів (окркомунвідділ)

Ф. Р-457, 847 од. зб., 1922–1930 рр. Опис, каталог. Укр., рос. мови.

Створений у 1923 р. відповідно до постанови ВУЦВК від 7 березня 1923 р. про організацію округів.

Ліквідований у вересні 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Керував комунальним господарством округу, націоналізованими підприємствами місцевої промисловості, комунальними підприємствами. Займався благоустроєм населених пунктів округу, обліком та орендою житла та землі, ремонтом будівель, денационалізацією майна житлових будівель та підприємств.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1929 р., останнє – 1953 р.

Інформація використовувалась у краєзнавчих і наукових виданнях.

Накази, постанови, циркуляри, інструкції ВУЦВК, РНК УСРР, Одеського губвиконкому, окрвиконкому про діяльність та структуру відділу, проведення будівельних, ремонтних та шляхобудівельних робіт, денационалізацію підприємств та приміщень. Протоколи засідань президії Херсонського окрвиконкому, відділів окркомунгоспу, Скадовського та Каховського міських відділів комунального господарства. Плани, звіти, доповіді про діяльність окружного, районних, міських комунгоспів. Статут житлового кооперативу ім. 10-річчя

УСРР у м. Херсоні. Акти обстеження будівель і підприємств, доповіді, про проведення денационалізації та оренди приміщень і підприємств. Списки денационалізованих підприємств і будівель, орендарів, довідки домовласникам про приватну власність.

Міські відділи комунального господарства

2 фонди, 637 од. зб., 1922–1940, 1944–1973 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Олешківський, ф.Р-714, 13 од. зб., 1921–1926 рр.

Херсонський, ф.Р-455, 624 од. зб., 1928–1940, 1944–1973 рр.

Створені відповідно до постанови Наркомату внутрішніх справ УСРР від 5 квітня 1919 р.

З 1932 р. підпорядковувалися Одеському, з 1944 р. – обласному відділу комунального господарства.

Фонди II категорії: Р-455 – перше надходження в – 1932 р. , останнє – 1983 р. У 1984, 1990 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 11 од. зб.; Р-714 – перше надходження у 1937 р.

Постанови і накази ВУЦВК, Наркомату внутрішніх справ УСРР, Міністерства комунального господарства УСРР, накази міського відділу комунального господарства. Резолюції I Всеукраїнської конференції працівників комунального господарства. Протоколи засідань президії Херсонського та Дніпровського повітових виконкомів, окружного і міських виконкомів, ревізійної комісії, суду, примирювальної камери, судові позови, листування з питань продажу будівель. Заяви домовласників, довідки про оцінку їх будівель; орендні угоди та угоди на права забудови земельних ділянок. План м. Каховки. Звіти, доповіді про роботу підприємств і міськгоспів, про деревонасадження в м. Херсоні. Листування з райвиконкомами, житлоспілками про електрифікацію, спорудження паротурбінної електростанції (1931), стан шляхового будівництва, про оплату житла. Списки мешканців на квартплату по житлокоопам. Описи будівель, що знаходяться в оренді житлокоопів. Довідки, посвідчення про приналежність будівель (1930–1940). Тарифи на електроенергію та воду. Справи про денационалізацію майна приватних осіб. Договори на купівлю та продаж будівель (1930–1940).

Херсонська філія Всеукраїнської інвентаризаційної контори “Вукрінвентар”

Ф. Р-1019, 3 од. зб., 1933–1934 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створена в січні 1934 р. відповідно до постанов Одеського облвиконкому і Херсонської міськради.

Підпорядковувалась Одеському відділу контори “Вукрінвентар”.

Ліквідована в лютому 1935 р.

Проводила інвентаризацію майна установ, профспілкових та кооперативних організацій, а також суцільну інвентаризацію всіх будівель, як громадського так і приватного секторів.

Постанови Херсонської міськради, накази філії “Вукінвентар”. Документи з особового складу.

Управління комунального господарства виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-2983, 1978 од. зб., 1944–1987 рр. Опис, каталог. Укр., рос. мови.

Розпочав діяльність у квітні 1944 р.

Згідно з рішенням облвиконкому від 16 вересня 1976 р. і постанови Ради Міністрів УРСР від 30 липня 1976 р. відділ комунального господарства облвиконкому перейменованій в управління комунального господарства облвиконкому.

Ліквідовано у 1988 р. шляхом об'єднання з житловим управлінням облвиконкому і створенням управління житлово-комунального господарства облвиконкому, з 1992 р. – облдержадміністрації.

Керував діяльністю комунальних підприємств області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1960 р., останнє – 1997 р. У 1992 р. розсекречено 20 од. зб. У 1979–1881 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 71 од. зб. Очікується надходження документів з 1988 р. з архіву установи.

Інформація використовувалась у краєзнавчих виданнях.

Директиви і листування з Міністерством комунального господарства про протипожежний та протихімічний захист. Накази начальника. Протоколи засідань колегій. Плани, звіти облкомунгоспу і підпорядкованих підприємств; плани випуску та реалізації продукції, побутових послуг, капіталовкладень, благоустрою населених пунктів, підвищення кваліфікації кадрів. Документи про соцзмагання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарської діяльності.

Відділи комунального господарства виконкомів районних рад депутатів трудящих

3 фонди, 83 од. зб., 1944–1955 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Верхньорогачицький, ф.Р-3644, 13 од. зб., 1946–1954 рр.

Калінінський (Калініндорфський), ф.Р-2435, 49 од. зб., 1944–1954 рр.

Новомаячківський, ф.Р-2539, 21 од. зб., 1946–1955 рр.

Розпочали діяльність разом зі створенням чи відновленням роботи виконавчих комітетів районних рад депутатів трудящих: Калінінський (Калініндорфський) відділ – у 1944 р., Верхньорогачицький та Новомаячківський – у 1946 р.

Займались комунальним господарством та благоустроєм території районів.

Накази завідуючих. Статути комунальних підприємств. Плани, кошториси на будівельні та ремонтні роботи. Акти оцінок комунальних житлових будинків. Листування з обласним відділом комунального господарства про благоустрій районів, озеленення райцентрів. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи з особового складу.

Управління водоканалізації Херсонського обласного відділу комунального господарства

Ф. Р-3687, 142 од. зб., 1944–1961 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Відновило свою діяльність у 1944 р. як Херсонський міський водогін міськвідділу комунального господарства. Згідно з наказом обласного відділу комунального господарства від 11 травня 1956 р. перейменованій в управління водоканалізації обласного відділу комунального господарства.

Займався водопостачанням міста Херсона.

Накази Міністерства комунального господарства УРСР, обласного та міського відділів комунального господарства, начальника управління водоканалізації, рішення обласної та міської рад депутатів трудящих. Протоколи нарад керівників комунальних підприємств. Виробничо-фінансові плани; аналізи виконання промфінпланів. Статзвіти, титульні списки, акти на роботи по капітальному будівництву. Документи про соцзмагання. Листування з відділами комунального господарства про відновлення та розширення водогону, переобладнання артезіанських свердловин. Штатні розписи, кошториси видатків.

Херсонське виробниче об'єднання газового господарства “Херсонгаз”

Ф. Р-4036, 179 од. зб., 1975–1982 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 22 серпня 1975 р., наказів республіканського об'єднання “Укргаз” від 8 жовтня 1975 р., Міністерства комунального господарства УРСР від 5 вересня 1975 р.

Підпорядковувався Міністерству комунального господарства УРСР.

Займався газифікацією міст і сіл області та газопостачанням населення, підприємств, установ і організацій.

Накази начальника. Протоколи засідань ради директорів. Фінансові плани, звіти про фінансово-господарську діяльність об'єднання і міжрайонних виробничих контор; плани споживання природного газу і капітального будівництва газових мереж; акти про прийом газопроводів в експлуатацію; відомості про виконання умов соцзмагання. Штатні розписи.

Херсонський міський фонд комунального майна

Ф. Р-4043, 135 од. зб., 1993–1995 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений згідно з рішенням сесії міськвиконкому від 21 січня 1993 р.

Підпорядковувався Херсонському міськвиконкому. З жовтня 1994 р. відповідно до Указу Президента України від 19 лютого 1994 р., постанови Кабінету Міністрів України від 15 червня 1994 р., рішення міської ради народних депутатів від 10 лютого 1995 р., наказу Регіонального відділення Фонду державного майна по Херсонській області від 23 жовтня 1994 р. реорганізований у Представництво фонду державного майна у м. Херсоні.

Ліквідований у 1995 р.

Здійснював за дорученням міської ради народних депутатів повноваження власника та орендодавця комунального майна, займався підготовкою міської програми приватизації, організацією та контролем її виконання.

Накази, розпорядження голови. Положення про фонд комунального майна. Рішення, розпорядження, протоколи засідань інвентаризаційної комісії. Акти оцінки державних комунальних виробничо-торговельних підприємств для здійснення їх приватизації. Договори оренди державних комунальних підприємств. Заяви, розпорядження, угоди про участь в аукціоні з приватизації підприємств роздрібною торгівлю та громадського харчування. Документи з особового складу.

Херсонський комунальний трест по заготівлі будівельних матеріалів “Будмат”

Ф. Р-1265, 16 од. зб., 1931–1934 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений у грудні 1931 р. з метою забезпечення комунального будівництва в м. Херсоні місцевими будівельними матеріалами.

Підпорядковувався міському відділу комунального господарства.

Займався розробкою піщаних і кам'яних кар'єрів, виробництвом вапна, видобутком каменю-ракушняка, обладнанням клінкерно-черепичного заводу.

Накази Херсонського міськвідділу комунального господарства. Плани, звіти, доповідні записки про виробництво вапна, видобуток каменю-ракушняка, будівництво і обладнання клінкерно-черепичного заводу. Листування з республіканськими і місцевими організаціями з адміністративних та виробничих питань. Документи з особового складу.

ПОБУТОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ

Управління підприємств побутового обслуговування населення та туризму Херсонської облдержадміністрації

Ф. Р-3735, 2010 од. зб., 1960–2000 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене відповідно до постанови ЦК КПУ та Ради Міністрів УРСР від 11 жовтня 1960 р. і розпорядження облвиконкому від 2 листопада 1960 р. як обласне управління побутового обслуговування населення облвиконкому на базі ліквідованої обласної ради промислової кооперації. У 1977 р. перейменоване у Херсонське обласне управління побутового обслуговування населення облвиконкому.

Ліквідоване відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 7 серпня 1990 р. і рішення облвиконкому від 19 жовтня 1990 р.

Створене знову згідно з розпорядженням облдержадміністрації від 30 січня 1996 р.; з 5 листопада 1996 р. перейменоване в управління підприємств побутового обслуговування населення і місцевої промисловості облдержадміністрації; з 7 вересня 1998 р. – в управління побутового обслуговування населення облдерж-

адміністрації; з 6 вересня 1999 р. – в управління підприємств побутового обслуговування населення та туризму облдержадміністрації.

Ліквідоване згідно з розпорядженням голови облдержадміністрації від 15 червня 2000 р. шляхом приєднання до Головного управління економіки облдержадміністрації.

Здійснювало керівництво і контроль за підприємствами служби побуту, займалося розширенням мережі підприємств побутового обслуговування населення.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1974 р., останнє – 2000 р. У 1990 р. розсекречено 3 од. зб.

Накази Головного управління, Міністерства побутового обслуговування населення УРСР, ліквідаційної комісії (1960), начальника управління. Стенограми обласних зборів партійно-господарського активу підприємств побутового обслуговування населення. Протоколи засідань колегії, ради управління, технічної та художньої рад, балансових комісій, обласних нарад директорів підприємств, передовиків виробництва. Плани та звіти про розвиток мережі підприємств побутової служби області; техпромфінплани, плани соціального розвитку підприємств, товарообігу, випуску продукції та надання побутових послуг. Титульні списки з капітального будівництва. Основні техніко-економічні показники роботи підприємства. Інформації, довідки, звіти про роботу сільських будинків побуту і комплексних приймальних пунктів. Звіти про фінансово-господарську діяльність. Ліквідаційний баланс (2000). Документи профкому.

Херсонські міські комбінати побутового обслуговування населення

2 фонди, 349 од. зб., 1946–1962 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Херсонський міськпобуткомбінат, ф.Р-3666, 137 од. зб., 1946–1962 рр.

Херсонський міський різногалузевий комбінат, ф.Р-3705, 212 од. зб., 1946–1961 рр.

Розпочали свою діяльність у 1946 р.:

Херсонський міський різногалузевий комбінат обласного управління побутового обслуговування населення, як промислово-кооперативна артіль інвалідів ім. Кірова обласної спілки кооперації інвалідів, з 1954 р. підпорядковувалась обласній спілці промислової кооперації, з 1960 р. – обласному управлінню побутового обслуговування населення;

Херсонський міськпобуткомбінат обласного управління побутового обслуговування населення заснований 14 листопада 1946 р., як артіль “Металопобутремонт” відповідно до наказу Укрпромради від 14 жовтня 1949 р.; артіль з 1950 р. підпорядковувалась облпрофраді, у 1961 р. перейменована у комбінат “Металопобутремонт”, в 1963 р. – у Херсонський міськпобуткомбінат обласного управління побутового обслуговування населення.

Займались наданням побутових послуг населенню міста.

Рішення, розпорядження, накази обласного управління побутового обслуговування населення. Протоколи засідань правління артілей та загальних зборів членів артілей. Плани, звіти по праці, випуску продукції, обсягу реалізації побутових послуг, розвитку та впровадження нової техніки і передових технологій. Матеріали по будівництву та оснащенню підприємств. Основні

техніко-економічні показники роботи підприємств. Документи про соцзмагання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонський обласний відділ Українського державного тресту фотографії “Укрфото”

Ф. Р-1998, 20 од. зб., 1944–1945 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Відновив свою діяльність у 1944 р. згідно з розпорядженням РНК УРСР від 16 лютого 1944 р., наказом Українського державного тресту фотографії “Укрфото” від 19 липня 1944 р., рішенням облвиконкому від 26 червня 1944 р.

Підпорядковувався обласному управлінню кінофікації.

Займався відновленням, обладнанням мережі державних фотографій, наданням послуг населенню, виконанням замовлень установ та підприємств, брав участь у державній програмі паспортизації населення та зміни документів.

Постанови РНК УРСР, накази, інструкції Управління кінофікації при РНК УРСР, тресту “Укрфото”, рішення виконкомів обласної та міської рад депутатів трудящих, накази начальника відділу. Протоколи загальних зборів; плани відновлення мережі та постачання фотоматеріалів; орендні договори. Промфінплани та звіти про фінансово-господарську діяльність. Акти про збитки, заподіяні нацистськими окупантами. Листування з обласними установами про комплектування фотомайстерень кваліфікованим персоналом. Особові рахунки працівників.

ОСВІТА, ПІДГОТОВКА І ПЕРЕПІДГОТОВКА КАДРІВ

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ І ПРОСВІТНИЦЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Відділи народної освіти повітових рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів

3 фонди, 590 од. зб., 1919–1923 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Генічеський, ф.Р-1123, 1 од. зб., 1922 р.

Дніпровський, ф.Р-359, 108 од. зб., 1920–1923 рр.

Херсонський, ф.Р-413, 481 од. зб., 1919–1923 рр.

Створені відповідно до постанови РНК УРСР від 8 лютого 1919 р. про організацію місцевих органів влади. Припиняли діяльність у зв’язку з відступом Червоної Армії на Південь. Відновили діяльність із встановленням радянської влади: Херсонський – з 8 лютого 1920 р., Дніпровський – з 2 листопада 1920 р., Генічеський – після створення Генічеського повіту в жовтні 1921 р. Мали структуру: відділи загальні, соціального виховання (соцвос), навчальний, виховний, політосвіти, профосвіти, постачання, секретаріат, бухгалтерія.

Підпорядковувалися повітовим ревкомам, пізніше виконкомам і губернським відділам народної освіти.

Припинили діяльність у 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повітів.

Виконували відповідні до структури функції, займалися питаннями ліквідації неписьменності, бездоглядності дітей.

Фонди Р-359, Р-413 – II категорії. Документи надійшли на зберігання у 1930 р. з Миколаївського обласного архіву. Систематизація, експертиза цінності, ремонт документів фондів відбувся у 1951 році.

Декрети, постанови, положення, накази ВУЦВК та РНК УРСР, Наркоматів освіти СРСР і УРСР про єдину трудову школу, ліквідацію неписьменності, організацію шкільних бібліотек, шкільних рад, про політехнізацію шкіл (1918–1922). Накази Херсонського міського відділу народної освіти про відновлення роботи шкіл після вигнання денікінців з Херсона (березень, 1920). Протоколи засідань підвідділів повітових народів, президій волвиконкомів про організацію волосних відділів народної освіти (1920), вечірніх курсів будівельників, металістів, сільськогосподарських шкіл, курсів грамоти та лікнепу, музичного та сільськогосподарського технікумів, загальноосвітніх шкіл. Навчальні плани шкіл і технікумів, звіти та доповіді про роботу навчальних закладів, скликання з'їздів вчителів (1919–1922). Акти обстежень дитячих будинків і встановлення збитків, заповідяних с. Кочубеївці бандою Свища (1922). Листування з волосними відділами народної освіти про організацію та роботу профшкіл, установ політосвіти, про ремонт шкіл, забезпечення навчальних закладів паливом, про відкриття шкільних харчових пунктів.

Інспектура народної освіти виконавчого комітету Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-414, 2161 од. зб., 1923–1930 рр. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Наказом окрвиконкому від 23 лютого 1923 р. створена як окружний відділ народної освіти; у березні того ж року перетворена в окружну інспектуру народної освіти з такою структурою: інспектура соціального виховання (соцвос); інспектура професійної освіти (профобр); інспектура ліквідації неписьменності (лікбез); інспектура політичної освіти; інспектура у справах національних меншин (нацмен).

Підпорядковувалась окрвиконкому і Наркомату народної освіти УСРР.

Ліквідована на підставі постанови ВУЦВК від 2 вересня 1930 р.

Займалась питаннями освіти, культури і соціального виховання, ліквідацією неписьменності і бездоглядності; підготовки фахівців вищої і середньої ланки. Керувала роботою шкіл, лікнепів, інститутів, технікумів, бібліотек, хат-читалень, друкарень, клубів.

Фонд I категорії. Документи надійшли на зберігання у 1930 р. з Миколаївського обласного архіву. Під час війни втрачено 1645 од. зб. У 1956–1957 рр. розсекречено 46 од. зб.

Постанови ЦК КП(б)У, РНК УСРР, ВУЦВК, накази, циркуляри Наркомату освіти УСРР, Одеського губернського відділу народів і окружної інспек-

тури народної освіти. Протоколи засідань окрвиконкому та окружної надзвичайної комісії по боротьбі з неписьменністю (1923–1928). Протоколи з'їздів і районних конференцій учителів, загальних зборів громадян сіл, засідань педагогічних нарад навчальних закладів, репертуарних комісій Херсонського театру ім. Луначарського. Плани, звіти, доповіді, інформації про діяльність районних інспектур народної освіти, загальноосвітніх та професійних шкіл, технікумів, дитячих будинків, театрів, клубів, бібліотек, музеїв м. Херсона і районів округу. Акти обстеження діяльності установ народної освіти. Організацію практики студентів. Списки студентів Херсонського інституту народної освіти, морського і сільськогосподарського технікумів, трудової артілі студентів. Кошториси видатків та звіти про їх виконання. У фонді є екзаменаційний список першого курсу Херсонської земської фельдшерської школи (1893).

Херсонська окружна комісія у справах українізації

Ф. Р-466, 48 од. зб., 1925–1932 рр. Опис. Укр. мова.

Створена згідно з рішенням президії окрвиконкому від 8 листопада 1923 р.

Підпорядковувалася окружному відділу народної освіти.

Ліквідована у 1932 р.

Займалася вивченням стану і практичною українізацією у державних установах.

Протоколи засідань Всеукраїнської, Центральної, окружної і районних комісій, педагогічної ради, методбюро. Програми, екзаменаційні списки слухачів. Акти обстеження установ, організацій щодо володіння службовцями і учителями Херсону українською мовою. Списки і заяви працівників.

Комісії допомоги дітям виконавчих комітетів рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

3 фонди, 353 од. зб., 1922–1930 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонська окружна, ф.Р-801, 313 од. зб., 1922–1930 рр.

Херсонська міська, ф.Р-802, 38 од. зб., 1930 р.

Білозерська районна, ф.Р-319, 2 од. зб., 1927 р.

Створені відповідно до постанови ВУЦВК від 10 серпня 1923 р.

Припинили діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Керували діяльністю комісій допомоги дітям низової ланки, організацією громадських форм допомоги дітям, поліпшенням побуту дитячих установ, працевлаштуванням і патрунуванням безпритульних дітей.

Постанови, циркуляри, накази РНК УРСР, ВУЦВК, Центральної та окружної комісій допомоги дітям. Протоколи пленуму ЦК товариства “Друзі дітей”, засідань правління окркомдопдіту, районних і міських комісій допомоги дітям, комісій у справах патрунування безпритульних дітей по кварталах м. Херсона. Виписки з протоколу I окружного з'їзду рад Херсонщини (1923). Статут товариства сприяння безпритульним дітям. Звіти, доповіді, плани та акти обстеження роботи районних комісій допомоги дітям, дитячих будинків у

с. Красному і м. Олешках, стану дитячих установ. Справи про організацію Херсонської районної комісії допомоги дітям (1923). Листування з районними комісіями, осередками “Друзі дітей”, дитячими будинками, окружним відділом охорони здоров’я про проведення “Тижня допомоги дітям” (1924), організацію літніх оздоровчих кампаній та постачання дитячих будинків продуктами харчування. Списки дитячих будинків в окрузі.

Херсонське міське правління товариства “Друзі дітей”

Ф. Р-422, 140 од. зб., 1932–1934 рр. Опис. Укр. мова.

Створене відповідно до постанови секретаріату ВУЦВК у лютому 1932 р. шляхом злиття комісії допомоги дітям і товариств “Друзі дітей”.

Підпорядковувалось міськвиконкому та правлінню Всеукраїнського товариства “Друзі дітей”.

Ліквідоване у 1935 р.

Займалось організацією фінансової допомоги і виробництвом товарів для потреб навчальних і позашкільних закладів, побутовою і виховною роботою серед підлітків і безпритульних, господарською діяльністю.

Протоколи загальних зборів і засідань правління. Плани, звіти про роботу. Листування з підприємствами і установами про матеріальну допомогу, працевлаштування, охорону праці безпритульних дітей і підлітків. Документи з особового складу.

Відділ народної освіти виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-2239, 3481 од. зб., 1944–1988 р. Описи, каталог. Рос., укр. мови.

Створений у травні 1944 р. як відділ облвиконкому.

Підпорядковувався Міністерству освіти УРСР.

Ліквідований у 1988 р. З 1989 р. – управління народної освіти облвиконкому. З 2000 р. – управління освіти і науки облдержадміністрації, підзвітне і підконтрольне голові облдержадміністрації і Міністерству освіти і науки України.

Здійснював управління народною освітою на території області. Керував роботою вищих, середніх навчальних, позашкільних дитячих закладів, дитячих будинків (6 фондів, 143 од. зб. за 1944–1953 рр. будуть об’єднані в ОАФ: Р-1762, Р-2451, Р-2452, Р-2810, Р-2898, Р-3138), інституту удосконалення вчителів.

Фонд I категорії. Перше надходження – у 1956 р., останнє – у 2002 р. У 1983, 1992 рр. в результаті експертизи цінності документів вилучено 164 од. зб. У 1992 р. розсекречено 30 од. зб. Подальші надходження документів з 1989 р. очікуються від архіву установи.

Накази завідуючого. Протоколи засідань колегії (1982–1988), ради, нарад вчителів, районних вчительських конференцій і конференцій працівників дитячих будинків та дошкільних установ. Плани економічного і соціального розвитку закладів системи народної освіти області; навчальні плани, звіти про роботу районних відділів народної освіти, шкіл області, дитячих будинків,

Бериславського педагогічного училища. Аналізи, довідки, відомості про роботу шкіл-інтернатів, станції юних техніків і туристів, про стан навчально-виховного процесу, мережу шкіл і розвиток народної освіти в області. Документи про проведення обласних семінарів директорів шкіл-інтернатів, перевірку роботи шкіл області, нагородження учнів золотою медаллю, робітників освіти знаками “Відмінник освіти СРСР”, “Відмінник народної освіти”, медаллю А.С.Макаренка. Програми, статзвіти про ліквідацію неписьменності, підготовку і підвищення кваліфікації робітників народної освіти, роботу вечірніх шкіл робітничої молоді, навчальних восьмирічних і середніх шкіл області. Листування з Міністерствами народної освіти і школами про поліпшення навчально-виховної та методичної роботи, розширення мережі шкіл, будівництва об’єктів народної освіти, розформування і реорганізацію шкіл. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонське обласне управління професійно-технічної освіти Міністерства народної освіти УРСР

Ф. Р-3598, 2096 од. зб., 1944–1988 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене в квітні 1944 р. як обласне управління трудових резервів. Згідно з наказом начальника управління від 16 березня 1950 р. ліквідовано і передано Миколаївському обласному управлінню трудових резервів. Відновило діяльність 15 січня 1955 р. згідно з наказом Головного управління трудових резервів при Раді Міністрів СРСР від 4 грудня 1954 р. Згідно з наказом начальника Головного управління професійно-технічної освіти при Раді Міністрів УРСР від 28 листопада 1959 р. перейменовано в обласне управління професійно-технічної освіти.

Підпорядковувалося Головному управлінню професійно-технічної освіти при Раді Міністрів УРСР, а з 1969 р. – Державному Комітету Ради Міністрів УРСР з професійно-технічної освіти.

Ліквідоване в 1988 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 22 липня 1988 р. і згідно з наказом Міністерства народної освіти УРСР від 5 серпня 1988 р. Керувало підготовкою кваліфікованих робітників з числа молоді, мережею ремісничих (ф.Р-1694) і професійно-технічних училищ (ф.Р-3544, 3685, 3925). Після 1988 р. функції перейшли до управління народної освіти облвиконкому.

Фонд I категорії. Перше надходження – у 1966 р., останнє – у 2001 р. У 1981, 1993 рр. в результаті експертизи цінності документів вилучено 23 од. зб. У 1993 р. розсекречено 44 од. зб. Подальші надходження документів не передбачаються.

Накази начальника. Протоколи конференцій викладачів і майстрів виробничого навчання, засідань навчально-методичної ради, виробничих нарад при начальникові. Плани виробничої діяльності, культурно-виховної роботи, навчальні плани ремісничих і професійно-технічних училищ і шкіл ФЗН, звіти про їх виконання. П’ятирічні плани (1971–1975), статзвіти про підготовку і випуск кваліфікованих кадрів за фахом, наявність профтехучилищ. Довідки, відомості, акти про розвиток середніх профтехучилищ, створення рад наставників, виробничу і навчально-виховну роботу в міських і сільських училищах. Постанови, положення, відомості про розвиток технічної творчості учнів, проведення оглядів-конкурсів на професійну майстерність та ін. Накази, звіти, листування

про обмін групами учнів профтехучилищ області та Народної Республіки Болгарії (1983). Довідки з історії профтехосвіти Херсонщини (1979). Паспорти сільських і міських профтехучилищ. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти з фінансово-господарської діяльності управління і профтехучилищ. Документи профкому.

Міські, районні відділи народної освіти (міськвно, райвно)

23 фонди, 3137 од. зб., 1944–1973 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Бериславський, ф.Р-3178, 26 од. зб., 1944–1950 рр.
Білозерський, ф.Р-3783, 238 од. зб., 1948–1969 рр.
Великолепетиський, ф.Р-2217, 252 од. зб., 1944–1972 рр.
Великоолександрівський, ф.Р-3658, 94 од. зб., 1948–1965 рр.
Верхньорогачицький, ф.Р-2684, 385 од. зб., 1944–1967 рр.
Високопільський, ф.Р-3385, 49 од. зб., 1946–1959 рр.
Генічеський, ф.Р-3814, 158 од. зб., 1946–1964 рр.
Голопристанський, ф.Р-2139, 430 од. зб., 1944–1969 рр.
Горностаївський, ф.Р-2078, 176 од. зб., 1943–1953, 1965–1974 рр.
Каланчацький, ф.Р-3363, 139 од. зб., 1948–1963 рр.
Калінінський, ф.Р-2424, 101 од. зб., 1944–1958 рр.
Каховський міський, ф.Р-3902, 81 од. зб., 1951–1958 рр.
Каховський, ф.Р-2938, 266 од. зб., 1945–1968 рр.
Нововоронцовський, ф.Р-3428, 82 од. зб., 1944–1960 рр.
Новокаховський міський, ф.Р-3744, 238 од. зб., 1959–1969 рр.
Новомажківський, ф.Р-2532, 50 од. зб., 1946–1958 рр.
Новотроїцький, ф.Р-3316, 202 од. зб., 1944–1962 рр.
Скадовський, ф.Р-1291, 138 од. зб., 1952–1959 рр.
Сиваський, ф.Р-3310, 125 од. зб., 1947–1962 рр.
Цюрупинський, ф.Р-2798, 166 од. зб., 1949, 1954–1957 рр.
Херсонський міський, ф.Р-3706, 673 од. зб., 1944–1973 рр.
Херсонський, ф.Р-3260, 60 од. зб., 1944–1962 рр.
Чаплинський, ф.Р-3847, 178 од. зб., 1944–1969 рр.

Створені у 1944 р., окрім Високопільського, Верхньорогачицького та Новомажківського, які почали діяльність з 1946 р. У 1958 р. ліквідовані Калінінський і Новомажківський районні відділи народної освіти, у 1962 р. – Високопільський, Верхньорогачицький, Горностаївський, Іванівський, Каланчацький, Нововоронцовський, Новотроїцький, Сиваський, Херсонський і Цюрупинський районні відділи народної освіти. У 1965 р. знов створені: Іванівський, Горностаївський, Нововоронцовський, Новотроїцький і Цюрупинський, у 1967 р. – Високопільський, Верхньорогачицький, Каланчацький районні відділи освіти.

Підпорядковувалися виконавчим комітетам.

Контролювали роботу навчальних закладів. 9 фондів шкіл будуть об'єднані в ОАФ (ф.Р-2120, Р-2545, Р-2546, Р-2619, Р-2815, Р-3521, Р-3776, Р-3777, Р-3778).

Накази облвно. Протоколи конференцій вчителів, нарад директорів та завідуючих навчальною частиною шкіл, районних педагогічних читань, засідань педагогічних рад шкіл Бериславського, Каланчацького, Калінінського та Цюрупинського районів (1945–1960). Плани роботи райвно, навчальні програми шкіл районів. Звіти, доповіді райвно, шкіл, дитячих будинків і садків про роботу, капітальне будівництво, підготовку до навчального року, стан ідеоло-

гічної роботи в школах. Зведення про мережу шкіл. Акти про збитки, заподіяні нацистськими окупантами школам Калінінського та Цюрупинського районів. Листування з облвно, виконкомами районних рад депутатів трудящих і школами про поліпшення навчально-методичної роботи, нагородження вчителів Нововоронцовського району, відкриття шкіл-інтернатів, запровадження загальної 8-річної освіти, організацію навчальних кабінетів у школах, методику викладання іноземних мов, підвищення кваліфікації вчителів, про роботу піонерських таборів, дошкільних установ. Доповідні записки про ліквідацію неписьменності і малописьменності серед допризовників і населення. Кошториси видатків і відомості про їх виконання.

ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Херсонський ордена Трудового Червоного Прапора сільськогосподарський інститут ім. О. Д. Цюрупи Головного управління вищої та середньої сільськогосподарської освіти Міністерства сільського господарства СРСР

*Ф. Р-471, 7374 од. зб., 1918–1941, 1944–1984 рр. Описи, каталог.
Рос., укр. мови.*

Заснований на базі Херсонського земського сільськогосподарського училища, створеного в 1874 р. У 1922 р. реорганізоване в сільськогосподарський технікум на правах вищого учбового закладу, з 1929 р. – сільськогосподарський інститут. У 1924 р. йому присвоєно ім'я О. Д. Цюрупи, в 1974 р. нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора. В 1920 р. підпорядковувалося Херсонському повітовому земельному відділу, повітовому відділу народної освіти, з 1922 р. – Наркомату освіти УСРР, з 1946 р. – Головному управлінню вищої і середньої сільськогосподарської освіти Міністерства сільського господарства СРСР. З 2000 р. – Херсонський аграрний університет.

Фонд І категорії. Перше надходження – 1927 р., останнє – 1998 р. У 1989–1990 рр. розсекречено 35 од. зб. Передбачаються надходження документів з 1985 р. від архіву університету.

Накази Наркомату освіти УРСР, Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР і УРСР, сільського господарства СРСР, ректора (1978–1984). Статут інституту (1965). Протоколи засідань ректорату, наукової ради, факультетів і кафедр, державних екзаменаційних комісій. Учбові плани, звіти, програми кафедр, факультетів. Звіти про науково-дослідну, навчально-виховну роботу, виробничу практику студентів, проведення екзаменаційних сесій, рецензії, відгуки на наукові праці професорсько-викладацького складу. Документи пленарних засідань ювілейної конференції, присвяченої 75-річчю інституту (1950), наукових конференцій (1956, 1972). Довідки про історію інституту (1957). Лекції, доповіді, довідки, відомості про стан і перспективи розвитку наукових досліджень, впровадження науково-технічних досягнень і передового досвіду в сільськогосподарському виробництві, роботу херсонської секції Південного наукового центру Академії наук УРСР (1978). накази, списки, характеристики, представлення до нагородження і затвердження наукових звань професорсько-

викладацького складу. Листування з Міністерствами вищої освіти СРСР, УРСР, Головним управлінням вищої і середньої сільськогосподарської освіти Міністерства сільського господарства СРСР, сільськогосподарським інститутом, бібліотекою Болгарської сільськогосподарської академії ім. Г.Димитрова, річними установами про підготовку і перепідготовку спеціалістів, надання допомоги в спеціалізації у зрошуваному землеробстві, працевлаштування молодих спеціалістів, створення нових факультетів, зв'язок в порядку міжнародного книгообміну на інші. Відомості про історію водопроводу і водопостачання в м. Херсоні (1972). Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому. Особові справи професорсько-викладацького складу.

**Херсонський державний педагогічний інститут
ім. Н.К. Крупської Міністерства освіти УРСР**

Ф. Р-469, 4498 од. зб., 1919–1941, 1944–1989. Описи. Каталог. Рос., укр. мови.

Створений у жовтні 1917 р. на базі евакуйованого з м. Тарту (Дерпт, Юр'єв) у Херсон Юр'євського вчительського інституту. В 1919 р. перетворений у педагогічний інститут, у 1920 р. перейменований в Інститут народної освіти (ІНО). 1 листопада 1924 р. присвоєно ім'я Н.К.Крупської. Відповідно до постанови ЦВК та РНК УРСР від 11 серпня 1930 р. перетворений в Інститут соціального виховання. Відповідно до постанови Наркомату освіти УРСР від 1 вересня 1930 р. перетворений у педагогічний інститут ім. Н.К.Крупської.

Підпорядковувався Міністерству освіти УРСР. З 2000 р. – Херсонський державний педагогічний університет, з 2002 р. – Херсонський державний університет.

Фонд I категорії. Перше надходження – у 1930 р. з Миколаївського обласного архіву, останнє – 1998 р. У 1981 р. в результаті експертизи цінності документів вилучено 19 од. зб., у 1990 р. розсекречено 8 од. зб. Передбачаються надходження документів з 1990 р. від архіву університету.

Постанови РНК СРСР, УРСР, Комітету у справах вищої школи, накази Наркомату освіти, Міністерства освіти УРСР. Накази директора, ректора інституту (1929–1941, 1952–1964, 1971–1984). Статути інституту (1938, 1958, 1962, 1971). Протоколи засідань наукових рад, кафедр, загальних зборів працівників інституту (1923–1941, 1945–1950). Учебні плани, плани науково-дослідної роботи, кафедр, наукового студентського товариства. Звіти про роботу інституту, кафедр, факультетів, про державні екзамени, навчально-виховну роботу проходження студентської педагогічної практики. Стенограми лекцій, автореферати, копії дисертацій викладачів. Програма ювілейної наукової сесії кафедр, присвяченої 40-річчю з дня заснування інституту (1957). Довідки, відомості про науково-дослідну роботу кафедр, підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу, роботу підготовчих курсів і відділень, роботу національних груп, студентського ДСТ “Буревестник”, стан і розвиток фізичної культури та спорту. Листування з повітовим відділом народної освіти і Міністерством вищої освіти УРСР, облвиконкомом про організацію ради інституту за участю студентів (1919), методика викладання предметів, удосконалення учбово-вихов-

ного процесу, залучення і використання викладачів в лекційній роботі, роботу студентських будівельних загонів, призначення персональних стипендій, участь у Всесоюзному конкурсі самодіяльного мистецтва, наявності спортивної і оздоровчої бази. Договір про дружні зв'язки і співробітництво з Шуменським вищим педагогічним інститутом (Болгарія, 1965). Особові справи професорсько-викладацького складу. Штатні розписи, кошториси витрат. Документи профкому.

Херсонський інститут рибної промисловості Народного комісаріату торгівлі УСРР

Ф. Р-467, 89 од. зб., 1930–1931 рр. Опис. Рос. мова.

Діяльність простежується протягом одного навчального року.

Постанови РНК СРСР і УСРР, Наркомату торгівлі. Накази директора. Протоколи загальних зборів викладачів і студентів; навчальні плани. Кошториси. Списки викладачів і студентів.

Херсонський індустріальний інститут Міністерства освіти УРСР

Ф. Р-3913, 2621 од. зб., 1959–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

У 1959 р. на базі Херсонського текстильного комбінату створений учбово-консультативний пункт Київського технологічного інституту легкої промисловості, який згідно з наказом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР від 11 березня 1960 р. реорганізований в загальнотехнічний факультет. Згідно з наказом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР від 14 березня 1961 р. факультет переданий у підпорядкування Одеському технологічному інституту харчової промисловості ім. М.В.Ломоносова. Згідно з наказом від 1 червня 1963 р. реорганізований в Херсонський філіал Одеського технологічного інституту харчової промисловості ім. М.В.Ломоносова. Відповідно до постанов Ради Міністрів СРСР від 12 квітня 1970 р. і Ради Міністрів УРСР від 28 травня 1970 р., згідно з наказом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР від 25 грудня 1980 р. на базі Херсонського філіалу Одеського технологічного інституту харчової промисловості ім. М.В.Ломоносова створений Херсонський індустріальний інститут. З 2000 р. – Херсонський технічний університет.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1973 р., останнє – 1998 р. У 1982–1983 рр. в результаті експертизи цінності документів вилучено 84 од. зб. Передбачаються надходження документів з 1986 р. від архіву університету.

Накази директора (1960–1980), положення про Херсонський філіал, протоколи засідань Ради, президії науково-методичної ради, методичного та теоретичного семінарів, засідань кафедр. Плани, звіти про роботу кафедр, учбово-методичну, виховну й науково-дослідну роботу інституту, виробничу практику студентів, якісний склад професорсько-викладацького складу. Штатні розписи, кошториси витрат, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонський вечірний університет культури

Ф. Р-1062, 1 од. зб., 1960–1964 рр. Опис. Рос. мова.

Створений у 1959 р. Ліквідований у 1964 р.
Підпорядковувався Херсонському міському відділу культури.

Протоколи ради університету. Програми культурно-масових заходів, оголошення, афіші. Заяви слухачів про прийом на навчання.

Вечірня філія Миколаївського суднобудівного інституту ім. адмірала С.О.Макарова Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР

Ф. Р-3986, 183 од. зб., 1967–1997 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створена з 1 вересня 1967 р. згідно з наказами Міністерства суднобудівної промисловості СРСР від 30 червня 1967 р. і Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР від 6 липня 1967 р. та рішенням Херсонського міськвиконкому від 8 липня 1967 р. в м. Херсоні.

Наказ ректора Миколаївського суднобудівного інституту, розпорядження Херсонського міськвиконкому про створення філії Миколаївського суднобудівного інституту в м. Херсоні. Навчальні плани; довідки про роботу (1970–1973). Протоколи виробничих нарад викладачів (1978–1983), протоколи засідань ради і документи до них (1981–1983). Плани, звіти з навчально-виховної роботи, чисельність і розподіл студентів по курсам і спеціальностям. Плани і звіти з науково-дослідної діяльності інституту (1969–1982). Довідки і відомості про виконання комплексного плану розвитку наукових досліджень, професійної орієнтації молоді (1980–1981). Звіти і відомості про підсумки зимової і весняної екзаменаційних сесій. Протоколи засідань секцій загальнонаукових, фізико-математичних, спеціальних, загальнотехнічних дисциплін, енергетики, суднобудування та ін. (1969–1983). Звіти про підсумки вступних іспитів (1968–1983). Довідки про роботу колективу викладачів по ідейно-політичному вихованню студентської молоді (1970). Довідки, відомості про професорсько-викладацький склад та його наукові дослідження, що стосуються області (1979). Штатні розписи професорсько-викладацького складу і обслуговуючого персоналу (1967–1968). Списки працівників, які отримали медаль “50 лет Вооруженных Сил СССР”.

Технікуми

11 фондів, 3868 од. зб., 1926–1997 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Бехтерський сільськогосподарський технікум Наркомату землеробства УРСР, ф.Р-2179, 9 од. зб., 1944–1946 рр.
Каховський сільськогосподарський технікум Міністерства сільського господарства УРСР, ф.Р-3000, 221 од. зб., 1942–1965 рр.

Херсонський гідрометеорологічний технікум Головного управління гідрометеорологічної служби при Раді Міністрів СРСР, ф.Р-3454, 428 од. зб., 1944–1983 рр.
Голопристанський сільськогосподарський технікум захисту рослин “Комунар” Народного комісаріату освіти УСРР, ф.Р-1213, 4 од. зб., 1926–1931 рр.
Херсонський машинобудівний технікум Міністерства тракторного та сільськогосподарського машинобудування СРСР, ф.Р-3767, 249 од. зб., 1944–1985 рр.
Херсонський технікум механізації сільського господарства Міністерства сільського господарства УРСР, ф.Р-1686, 22 од. зб., 1951–1957 рр.
Херсонський ордена Трудового Червоного Прапора судномеханічний технікум імені адмірала Ф.Ф.Ушакова управління кадрів і учбових закладів Міністерства суднобудівної промисловості СРСР, ф.Р-3529, 546 од. зб., 1946–1984 рр.
Херсонський технікум радянської торгівлі Міністерства торгівлі УРСР, ф.Р-4013, 108 од. зб., 1969–1980 рр.
Херсонський фінансовий технікум Міністерства фінансів УРСР, ф.Р-2385, 1876 од. зб., 1944–1957 рр.
Херсонський текстильний технікум, ф.Р-4027, 202 од. зб., 1956–1997 рр.
Цюрупинський ветеринарний технікум і його навчально-дослідне господарство (ОАФ) Міністерства сільського господарства УРСР, ф.Р-3775, 203 од. зб., 1945–1967 рр.

У 1923 р. на базі професійно-технічної школи був створений перший Херсонський технікум – машинобудівний. З 1926 по 1931 роки працював сільськогосподарський технікум захисту рослин “Комунар”. Більшість технікумів були відкриті у повоєнні роки: у 1942 р. – Каховський сільськогосподарський, у 1944 р. – Бехтерський сільськогосподарський, Херсонські: фінансовий і гідрометеорологічний, у 1945 р. – Цюрупинський ветеринарний з навчально-дослідним господарством, у 1946 р. – Херсонський судномеханічний, у 1951 р. – Херсонський механізації сільського господарства, у 1969 р. – Херсонський радянської торгівлі. Підпорядковувались відповідним міністерствам і відомствам. Готували фахівців середньої ланки для різних галузей народного господарства. *Фонди II категорії.* Перше надходження – 1966 р., останнє – 1999 р.

Накази директорів. Статути технікумів. Протоколи засідань педагогічних рад, предметних комісій. Плани, звіти про навчальну і виховну роботу. Методичні розробки. Матеріали про відбудову машинобудівного технікуму (1944), святкування його 25-річчя (1950). Довідки, відомості про участь студентів гідрометеорологічного технікуму в експедиції у Західний Казахстан (1965), у міжнародній конференції з питань підготовки кадрів (1967), у відзначенні 25-річчя технікуму (1969). Статзвіти про чисельність учнів. Штатні розписи, кошториси видатків і звіти про їх виконання. Документи з особового складу.

Училища

9 фондів, 2493 од. зб., 1920–1942, 1944–1991 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Бериславське педучилище, ф.Р-444, 84 од. зб., 1946–1969 рр.
Бериславське медичне училище Міністерства охорони здоров'я УРСР, ф.Р-3944, 33 од. зб., 1962–1967 рр.

Херсонське культурно-освітнє училище управління культури облвиконкому, ф.Р-3634, 493 од. зб., 1944–1987 рр.

Херсонське медичне училище, ф.Р-2063, 189 од. зб., 1944–1987 рр.

Херсонське морехідне училище імені лейтенанта П.П.Шмідта Міністерства морського флоту СРСР, ф.Р-472, 483 од. зб., 1920–1932, 1944–1982 рр.

Херсонське морехідне училище Міністерства рибного господарства СРСР, ф.Р-1316, 509 од. зб., 1933–1942, 1944–1984 рр.

Херсонське музичне училище управління культури облвиконкому, ф.Р-3607, 494 од. зб., 1945–1991 рр.

Херсонське кооперативне професійно-технічне училище обласної споживчої спілки, ф.Р-3698, 208 од. зб., 1946–1966 рр.

Херсонське педагогічне училище, ф.Р-2343, 307 од. зб., 1944–1956 рр.

Морехідне училище ім. лейтенанта П.П.Шмідта створене у вересні 1920 р. на базі Херсонського училища далекого плавання як технікум водного транспорту. З січня 1922 р. реорганізоване в професійну морську школу, з 1923 р. – у вечірній робочий технікум водного транспорту, в 1930 р. перейменованний у морський технікум. Після визволення м. Херсона від нацистських окупантів згідно з наказом Наркомату морського флоту СРСР від 12 червня 1944 р. реорганізоване в Херсонське морехідне училище. Морехідне училище рибної промисловості створене 22 грудня 1932 р. на базі переведеного з м. Києва рибоводного технікуму, який у 1934 р. був реорганізований у рибпромисловий, а у 1936 р. – у морський рибпромисловий технікум; відновив свою діяльність у травні 1944 р., в серпні 1950 р. реорганізований у морехідне училище. У 1944 р. створене Херсонське педагогічне, Херсонське медичне, у 1962 р. – Бериславське медичне училище, у 1945 р. – Херсонське культурно-освітнє; Херсонське музичне; у 1946 р. – Херсонське кооперативне професійно-технічне училище облспоживспілки.

Підпорядковувались відповідним міністерствам і відомствам, готували фахівців середньої ланки для різних галузей народного господарства.

Декрети, постанови, накази наркоматів, міністерств, відомств, керівників училищ. Протоколи засідань педагогічних рад, державних кваліфікаційних комісій (1933–1936). Статути училищ. Звіти, довідки, листування про роботу (1930–1932) морехідного училища. Доповідь про роботу (1941), довідки і відомості про евакуацію і відновлення роботи (1944) морехідного училища рибної промисловості. Плани, звіти, про навчально-виховну роботу, стан матеріальної бази, практику учнів. Навчальні програми, звіти викладачів, методичні розробки. Книги видачі атестатів, класні журнали, екзаменаційні відомості. Звіти, технічні завдання і паспорт, проекти переобладнання навчального судна “Товариш” (1954–1956, 1960) морехідного училища. Книга відгуків про концерти студентів культурно-освітнього училища (1958), програми творчих концертів, звіти про культурно-шефську роботу культурно-освітнього і музичного училищ, влаштування випускників. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Анкети, заяви курсантів (1922), списки і характеристики учнів, викладачів (1926–1929), відомості про видачу зарплати викладачам (1920–1921).

Заклади по підготовці і перепідготовці кадрів

19 фондів, 1787 од. зб., 1920–1937, 1944–1967 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Державні курси іноземних мов Народного комісаріату освіти УСРР, ф.Р-470, 1086 од. зб., 1929–1932 рр.

Генічеська школа сільського кооперативного учнівства, ф.Р-3030, 166 од. зб., 1926–1934 рр.

Львівська державна однорічна зооветшкола Міністерства сільського господарства УРСР, ф.Р-2450, 11 од. зб., 1950–1955 рр.

Навчально-виробничий бондарно-шевський комбінат ім. Г.І.Петровського, ф.Р-1331, 2 од. зб., 1928 р.

Однорічні державні курси по підготовці бухгалтерів і друкарок Херсонської округної інспектури народної освіти, ф.Р-931, 10 од. зб., 1919–1930 рр.

Олешківська 3-класна морехідна школа Народного комісаріату водних шляхів сполучення, ф.Р-473, 1 од. зб., 1922 р.

Постійнодіючі технічні курси Міністерства бавовництва СРСР, ф.Р-1869, 17 од. зб., 1951–1953 рр.

Херсонські курси по підготовці робітників-будівельників, ф.Р-930, 170 од. зб., 1928–1931 рр.

Школа медичних сестер, ф.Р-1964, 14 од. зб., 1946–1950 рр.

Херсонська міжрайонна колгоспна школа Народного комісаріату землеробства УСРР, ф.Р-1077, 3 од. зб., 1935–1937 рр.

Херсонська обласна санаторно-лісова школа, смт. Велика Олександрівка, Великоолександрівського району, ф.Р-3737, 8 од. зб., 1956–1967 рр.

Херсонська радянська партійна школа, ф.Р-476, 4 од. зб., 1926–1927 рр.

Херсонська школа по підготовці керівників колгоспів, ф.Р-2341, 99 од. зб., 1947–1956 рр.

Херсонський міжгалузевий територіальний центр науково-технічної інформації і пропаганди, ф.Р-4074–1985 рр.

Херсонська торгово-промислова школа Народного комісаріату освіти УСРР, ф.Р-475, 35 од. зб., 1923–1928 рр.

Херсонські чотиримісячні педагогічні курси Народного комісаріату освіти УСРР, ф.Р-1076, 141 од. зб., 1920–1923 рр.

Херсонські чотиримісячні педагогічні курси при Херсонському педагогічному інституті, ф.Р-477, 5 од. зб., 1929 р.

Херсонські фармацевтичні курси Народного комісаріату освіти УСРР, ф.Р-468, 106 од. зб., 1926–1927 рр.

Після 1917 р. на території Херсонщини виникла мережа навчальних закладів різного рівня по підготовці фахівців для окремих галузей народного господарства. Кваліфікація випускників, терміни і форми навчання визначалися відповідними міністерствами і відомствами, а також місцевими органами управління, яким вони підпорядковувались.

Ліквідовані у різні роки. На зміну їм прийшли навчальні заклади системи ремісничої, пізніше професійно-технічної освіти.

Накази керівників. Протоколи курсових, шкільних загальних зборів, педагогічних і методичних рад. Відомості про випуск спеціалістів, навчальні програми, плани. Списки викладачів і слухачів. Документи з особового складу.

Херсонський обласний інститут удосконалення вчителів

Ф. Р-2419, 1127 од. зб., 1944–1986 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений згідно з рішенням Херсонського облвиконкому від 27 травня 1944 р. Підпорядковувався відділу народної освіти облвиконкому, з 1995 р. – управлінню освіти і науки облдержадміністрації. З 1994 р. – Південно-Український регіональний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів Міністерства освіти і науки України.

Здійснював організаційне і методичне керівництво роботою по підвищенню кваліфікації педагогічних кадрів області, узагальненню і пропаганді передового педагогічного досвіду, вивченню й удосконаленню навчально-виховного процесу у школах і дошкільних закладах.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1958 р., останнє – 1996 р.

Передбачається надходження документів з 1987 р. від архіву інституту.

Рішення Херсонського облвиконкому про створення інституту (1944). Плани про роботу інституту, завідувачів кабінетами і методистів. Плани, програми, тематика, тези доповідей про проведення педагогічних читань, нарад, конференцій, семінарів, курсів підвищення кваліфікації вчителів, піонерських ватажків, вихователів дитячих садків. Доповідні записки, акти, відомості про перевірку роботи шкільних і позашкільних установ. Методичні розробки, реферати з узагальнення передового досвіду. Листування з міськрайвідділами народної освіти, школами з питань методичної і виховної роботи. Штатні розписи, кошториси видатків.

ПОЗАШКІЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Херсонська обласна станція юних техніків

Ф. Р-3950, 394 од. зб., 1947, 1950–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена в червні 1945 р. згідно з рішенням Херсонського облвиконкому від 8 червня 1945 р. як обласна дитяча технічна і сільськогосподарська станція, з 1953 р. – обласна станція юних техніків.

Підпорядковувалася відділу народної освіти Херсонського облвиконкому.

Керувала роботою міських і районних станцій, сприяла розвитку технічної творчості школярів.

З 2002 р. – обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді.

Фонд II категорії. Перше надходження – в 1953 р., останнє – 1985 р. Передбачається надходження документів з 1986 р. від архіву установи.

Накази Міністерства освіти УРСР, обласного відділу народної освіти, накази директора (1984–1992), протоколи засідань педагогічної ради (1957–1982), виробничих і методичних нарад (1975–1985). Положення про станцію (1956). Положення про організацію обласного товариства юних любителів науки і техніки “Супутник” (1965). Плани та звіти про роботу міських і районних станцій, розвиток технічної творчості школярів. Постанови, накази, плани, довідки про проведення республіканських і обласних змагань із судномодельно-

го, автотранспортного і автомобільного (картинг) видів спорту, з радіопеленгації та радіобагатоборства (1983), обласних виставок технічної творчості школярів, конкурсів юних фотолюбителів. Документи про проведення Тижня науки, техніки та виробництва для дітей та юнацтва, обласної радіоестафети, присвяченої 40-річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні (1985). Сценарії, вікторини, довідки про проведення міських свят, присвячених Дню космонавтики, Дню Перемоги про участь в агітмотопробігах по місцях комсомольської слави. Альбоми технічної творчості школярів (1965–1968). Штатні розписи, кошториси видатків і звіти про їх виконання.

Херсонська обласна станція юних туристів

Ф. Р-3952, 598 од. зб., 1950–1985, 1997 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена в 1950 р. як обласна дитяча екскурсійно-туристична станція, з 1975 р. – обласна станція юних туристів.

Підпорядковувалася управлінню народної освіти облвиконкому.

Керувала роботою районних станцій, організувала туристично-краєзнавчу роботу серед школярів області.

З 2002 р. – обласний центр туристсько-краєзнавчої творчості молоді.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1975 р., останнє – 1999 р. Передбачається надходження документів з 1998 р. від архіву установи.

Протоколи засідань педагогічної ради, методичної ради. Плани, звіти, аналізи роботи обласної і районних станцій, дитячої екскурсійно-туристичної бази в м. Києві (1976–1977), туристичного табору “Орієнтир” (1977–1979). Довідки, звіти про стан туристичної роботи в області. Постанови, накази, положення, звіти про проведення туристсько-краєзнавчих змагань, олімпіад географів-краєзнавців. Документи про роботу районних штабів Всесоюзної туристсько-краєзнавчої експедиції піонерів та школярів “Моя Батьківщина – СРСР” (1984). Маршрути туристично-краєзнавчих походів по Херсонській області. Паспорти, облікові картки шкільних музеїв, кімнат бойової і трудової слави (1979–1981). Альбоми туристично-краєзнавчих походів, естафети експедиції “Моя Батьківщина – СРСР”, пошукових загонів шкіл області, з історії організації комун, колгоспів, населених пунктів області. Методичні збірники, тексти радіопередач про туристично-краєзнавчу роботу в області.

Херсонська обласна станція юних натуралістів

Ф. Р-1039, 284 од. зб., 1954–1985 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена згідно з наказом Херсонського обласного відділу народної освіти від 25 квітня 1954 р. і рішенням Херсонського облвиконкому від 10 грудня 1954 р.

Підпорядковувалася відділу народної освіти облвиконкому.

Керувала районними станціями, організувала роботу юних дослідників і натуралістів. З 2001 р. – Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

Накази, вказівки Міністерства освіти УРСР, Центральної станції юних натуралістів, обласного відділу народної освіти, обласної станції (1977–1983).

Накази обласного відділу народної освіти про організацію районних станцій юних натуралістів (1964–1965). Протоколи засідань педагогічної та методичної ради, обласного координаційного центру. Плани і звіти про роботу обласної і районних станцій. Накази, протоколи, довідки про створення піонерського табору юних техніків і натуралістів (1962), проведення конкурсів на кращі дослідницькі роботи з біології і сільського господарства в школах, серед аматорів природи; зльотів юних дослідників і натуралістів, роботу обласного товариства любителів науки і техніки “Супутник” (1966–1969), стан натуралістичної роботи в області. Методичні розробки на допомогу вчителям біології; про організацію роботи з охорони природи в школах, проведення свята “Хліб моєї Батьківщини” (1973), вивчення і захист природних ресурсів. Доповідні записки, довідки, відомості, акти про наявність заповідних парків і пам’ятників природи, проведення місячників лісу, саду і винограду, розвиток кролівництва в області, роботу трудових учнівських бригад у колгоспах і радгоспах. Реферати, доповіді, тексти виступів про узагальнення досвіду роботи юннатів. Списки, характеристики учасників виставок ВДНГ СРСР, списки експонатів республіканської і обласних виставок, плакати. Документи профкому.

Херсонський Палац піонерів і школярів

Ф. Р-3684, 53 од. зб., 1944–1952 рр. Опис. Рос. мова.

Почав роботу у червні 1944 р.

Підпорядковувався міському відділу народної освіти.

Займався організацією виховної і культурно-масової роботи серед учнівської молоді.

З 1997 р. – Палац дітей та юнацтва ім. Героя Радянського Союзу М.Суботи.

Накази, циркуляри, методичні розробки Міністерства освіти УРСР. Протоколи засідань педагогічної ради. Плани культурно-масової роботи та звіти про їх виконання. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

НАУКА, НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА

Проектно-конструкторський технологічний інститут (ПКТІ)

Ф. Р-1011, 313 од. зб., 1959–1983 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений відповідно до постанови ЦК КПУ та Ради Міністрів УРСР від 24 червня 1958 р.

Підпорядковувався Херсонському, з 1964 р. – Чорноморському раднаргоспам, з 1965 р. – Головному управлінню проектування та капітального будівництва Міністерства суднобудівної промисловості СРСР.

Займався розробкою технологій та проектуванням обладнання для легкої промисловості, розробкою рекомендацій по механізації і автоматизації виробничих процесів на машинобудівних підприємствах Кримської, Миколаївської, Херсонської областей.

з 1995 р. – ВАТ ПКТІ “Аметист”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1978 р., останнє – 1997 р. У 1997 р. розсекречено 34 од. зб. Передбачається надходження документів з 1984 р. від архіву установи.

Розпорядження Херсонського раднаргоспу про створення інституту (1959). Документи про передачу інституту у відомство Міністерства суднобудівної промисловості (1965). Накази, розпорядження директора. Протоколи засідань технічної ради, конструкторської та технологічної секцій. План економічного та соціального розвитку інституту на 1976–1980 рр. Плани та звіти про фінансово-господарську діяльність, виконання виробничо-тематичних планів, капіталовкладень, впровадження науково-технічних досягнень. Технічні звіти, звіти про діяльність інституту, основні напрямки та спеціалізацію (1965–1975). Документи про винаходи. Збірники описів винаходів до авторських свідоцтв (1960–1970, 1972), анотації робіт (1959–1968). Відомості про закриті заявки на винаходи. Довідки, відомості про впровадження систем мережі планування та управління (1970–1972), пропаганду та обмін передовим та науково-технічним досвідом (1971–1975). Матеріали про підсумки участі інституту у Всесоюзному громадському огляді використання винаходів та раціоналізаторських пропозицій у народному господарстві (1974–1975). Історична довідка про історію ПКТІ (1959–1968). Плани, звіти, доповіді про роботу з кадрами. Штатні розписи, кошториси витрат. Списки працівників. Документи профкому.

Український науково-дослідний інститут зрошуваного землеробства

Ф. Р-1080, 903 од. зб., 1918–1939, 1944–1961 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у 1918 р. як Херсонська радянська сільськогосподарська дослідна станція на базі колишнього Херсонського дослідного поля. У 1931 р. дослідна станція перетворюється в Українську станцію бавовництва, у 1949 р. реорганізована в Український науково-дослідний інститут бавовництва. Відповідно до постанови ЦК КП України і Ради Міністрів УРСР від 10 травня 1956 р. Український науково-дослідний інститут бавовництва був перетворений в Український науково-дослідний інститут зрошуваного землеробства.

Підпорядковувався Міністерству сільського господарства УРСР, з 1962 р. – Українській академії сільськогосподарських наук.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1927 р., останнє – 1970 р. У 1951–1953 рр. передано з інших фондів 5 од. зб.

Постанови РНК УСРР і ЦК КП України, Наркомату і Міністерства сільського господарства УРСР, накази Головного бавовняного комітету СРСР, Херсонської дослідної станції, Українського науково-дослідного інституту зрошуваного землеробства. Накази комісара Херсонського сільськогосподарського училища (1920). Рішення Херсонського облвиконкому. Статути Українського науково-дослідного інституту зрошуваного землеробства і дослідних станцій (1956). Протоколи загальних зборів співробітників, обласних нарад, семінарів, конференцій бавовнярів, засідань атестаційних та приймальних комісій до

аспірантури, вчених рад. Річні виробничі плани, звіти, баланси, кошториси. Доповіді, інформації, довідки і зведення про діяльність дослідної станції (1922), про створення Української зональної станції бавовництва (1933), допомогу колгоспам та радгоспам, заходи по забезпеченню плану зрошення, впровадження нової техніки у зв'язку з введенням у дію Каховської ГЕС (1953). Статті та наукові праці співробітників інституту, рецензії на них. Договори про творче співробітництво з Одеським гідрометеорологічним і науково-дослідними інститутами в галузі виведення нових сортів пшениці, проведення ґрунтових дослідів, складання ґрунтових карт. Листування з Наркоматом землеробства, Українською Академією сільськогосподарських наук, Міністерством сільського господарства, інститутами про тематику дослідів, участь у ВСГВ, про організацію обласної сільськогосподарської виставки, проведення республіканських нарад.

Південно-Український науковий центр агрохімічного обслуговування сільського господарства

Ф. Р-4039, 122 од. зб., 1974–1993 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Згідно з наказом Міністерства сільського господарства СРСР від 8 лютого 1974 р. створено Опорний пункт Центрального інституту агрохімічного обслуговування сільського господарства. У квітні 1985 р. реорганізований у Південно-Український територіальний відділ ЦІАО Всесоюзного виробничо-наукового об'єднання "Союзсільгоспхімія". Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 24 вересня 1991 р. і згідно з наказом Міністерства сільського господарства України від 24 грудня 1991 р. на базі територіального центру був створений Південно-Український науковий центр агрохімічного обслуговування сільського господарства.

Підпорядковувався Міністерству сільського господарства України.

Ліквідований згідно з наказом Міністерства сільського господарства України від 19 серпня 1993 р.

Займався проблемами розробки та впровадження наукових основ агрохімічного обслуговування сільського господарства.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1994 р., останнє – 1999 р.

Накази завідуючого (1974–1992). Документи з виробничо-фінансової діяльності. Тематичні плани, програми науково-дослідницької роботи (вказано тематику досліджень) (1974–1992). Звіти про науково-дослідницьку роботу. Штатні розписи, кошториси видатків. Документи з особового складу (1977–1993).

Херсонське проектно-виробниче підприємство "Діпромисто"

Ф. Р-2934, 625 од. зб., 1949–1993 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене 30 квітня 1949 р. на підставі положення "Про проектну організацію "Облпроект" при відділі у справах архітектури виконкому обласної ради депутатів трудящих.

Підпорядковувалося Українському державному інституту проектування міст “Діпромисто”.

Займалося складанням і розробкою проектів планування і забудови міст, будівництва житлових, промислових та культурно-побутових споруд, впровадження топографічних, геодезичних та інженерно-геодезичних досліджень.

З 1993 р. – ВАТ “Херсон-Діпромисто”.

Постанови, рішення і накази Ради Міністрів УРСР, Херсонського облвиконкому, обласного управління у справах архітектури, Херсонського міськвиконкому. Протоколи виробничих і технічних нарад при облпроекті. Звіти про виконання проектних робіт. Плани роботи облпроекту (1950–1959), титульні списки проектно-дослідних робіт. Рішення райвиконкомів, Херсонського міськвиконкому, акти на відведення земель під будівництво житлових та промислових об’єктів. Калькуляція на виробництво проектних робіт. Проекти, креслення і акти прийняття проектних робіт. Пояснювальна записка до акту ревізії діяльності облпроекту. Інвентаризаційні зведення про спорудження, що знаходяться в зоні затоплення Каховської ГЕС. Листування з проектними установами Москви, Ленінграда, Харкова та інших міст, з обласним і районним виконкомом, обкомом КП України про проектування будівельних об’єктів м. Херсона, складання проектно-кошторисної документації на будівництво Каховської ГЕС, проектування об’єктів суднобудівного заводу, бавовняного комбінату, інших промислових підприємств, будинків культурно-побутових та адміністративних установ у районах, будівельних об’єктів Херсонського обкому КП України.

Азово-Сиваське державне заповідно-мисливське господарство

Ф. Р-2891, 310 од. зб., 1936, 1944–1967 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Відповідно до постанови РНК УРСР від 14 липня 1927 р. створений Азово-Сиваський державний заповідник, з 1957 р. – Азово-Сиваське державне заповідно-мисливське господарство.

Підпорядковувалось управлінню по заповідниках РНК УРСР, із 1946 р. – Ради Міністрів УРСР, з 1951 р. – Головному управлінню по заповідниках Ради Міністрів СРСР, з 1954 р. – Головному управлінню по заповідниках та мисливському господарству Міністерства сільського господарства СРСР, з 1957 р. – Головному управлінню лісового господарства та полезахисного лісорозведення Міністерства сільського господарства СРСР, з 1961 р. – Головному управлінню з науки, пропаганди та впровадження передового досвіду Міністерства сільського господарства СРСР, з 1963 р. – Головному управлінню лісового господарства та лісозаготівель Ради Міністрів УРСР, з 1966 р. – Головному управлінню мисливського господарства УРСР.

Займалося охороною місцевої флори та фауни, її відновленням і збереженням рибних запасів.

Фонд II категорії. В 1967 р. документи надійшли на зберігання.

Накази, листування з управлінням про відновлення роботи заповідника (1944). Положення про Азово-Сиваський заповідник (1947). Розпорядження директора (1961–1967). Протоколи засідань наукової ради, виробничих нарад.

Плани науково-дослідних робіт та звіти про їх виконання. Виробничі завдання. Гідрологічні обстеження, польові дослідження. Виконання мисливсько-господарських та біотехнічних робіт. Наукові звіти. Звіти про виробничу практику студентів. Довідки про вивчення режиму ґрунтових вод, боротьбу з браконьєрством. Акти санітарно-епізоотичних обстежень, стану травостою. Схеми розповсюдження тварин. Плани, звіти, акти, щоденники спостережень за тваринами. Документи про створення нових пам'яток природи. Геоботанічний нарис острова Куюк-Тук (1948). Акт випуску на острові Бірючий сайгака (1958). Літопис природи заповідника (1953, 1958–1961). Звіт про порівняльно-економічне вивчення дикорослих видів рослин з метою виявлення найбільш корисних господарських форм (1952). Наукові роботи. Історична довідка заповідного господарства (1958). Відомості про стан охорони заповідних місць, розвиток птахогосподарства, кільцювання птахів та мічення тварин, їх чисельність. Плани та звіти про роботу музею, науково-технічної бібліотеки, підсобного господарства, цеху ширвжитку. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонська філія Республіканського проектно-дослідного інституту “Укрколгосспроєкт”

Ф. Р-3602, 310 од. зб., 1960–1984 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена відповідно до постанови від 8 лютого 1960 р. Херсонської ради міжколгоспного об'єднання з будівництва як обласне міжколгоспне проектно-дослідне бюро, з 1968 р. – обласний колгоспний проектно-дослідний інститут, з 1969 р. – філія інституту “Укрколгосспроєкт”.

Підпорядковувалась Херсонському міжколгоспному об'єднанню з будівництва, з 1960 р. – Республіканському проектно-дослідному інституту “Укрміжколгоспбуд”, з 1969 р. – “Укрколгосспроєкт”.

Займалась проектно-дослідними та геологорозвідувальними роботами, плануванням та забудовою населених пунктів, розробкою проектів виробничого та соціального призначення, прив'язкою типових проектів.

З 1986 р. – проектно-вишукувальний інститут “Херсон-Агропроєкт”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1966 р., останнє – 1997 р. Передбачається надходження документів з 1985 р. від архіву установи.

Постанови правління Українського міжколгоспного об'єднання з будівництва, накази Республіканського проектно-дослідного інституту “Укрколгосспроєкт” (1972–1979). Положення про Херсонську обласну міжколгоспну проектну організацію (1960, 1964). Накази, розпорядження голови, директора, начальника. Протоколи засідань ради, технічної ради, будівельно-технічної ради. Перспективний план розвитку філіалу на 1971–1975 рр. Плани та звіти про проектно-дослідну роботу, організаційно-технічні заходи, капіталовкладення, про виконання пошукових робіт, розробку та впровадження нової техніки. Статистичні звіти про виконання плану проектних та дослідних робіт. Акти перевірки робіт. Огляд техніко-економічної діяльності дорожньої групи (1973). Довідки, відомості про виконання проектування будівництва, виробництва будівельних матеріалів, здійснення інших робіт. Плани роботи та звіти про їх виконання.

Статистичні звіти про чисельність та склад спеціалістів. Списки учасників Великої Вітчизняної війни. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Протоколи засідань групи народного контролю. Документи профкому.

Херсонська філія Українського державного проектно-пошукового та науково-дослідного інституту “Укрдіпроводгосп”

Ф. Р-3707, 160 од. зб., 1952–1982 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена у 1952 р. згідно з наказом Українського державного інституту з проектування іригаційних споруд та сільських гідроелектростанцій “Укрдіпроводбавовна” як Херсонська дослідна експедиція, з 1953 р. – Херсонська комплексно-дослідницька експедиція інституту “Укрдіпроводгосп”, з 1969 р. – Херсонська філія інституту.

Займалася проектно-дослідними та геолого-розвідувальними роботами по розвитку іригації.

З 2003 р. – Херсонський науково-дослідницький та проектний інститут землеустрою у підпорядкуванні Держкому України по земельних ресурсах.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1983 р., останнє – 1997 р.

Протоколи технічної ради (1974–1982). Плани та звіти про роботу експедиції, фінансово-господарську діяльність, проектно-дослідні роботи, капітальне будівництво. Аналізи дослідних робіт, основних показників виробничо-фінансової діяльності. Статистичні звіти про виконання планів з науково-дослідної роботи. Відомості про виконання робіт пошуковими партіями. Статзвіти про роботу з кадрами. Плани з праці та звіти про їх виконання. Штатні розписи, кошториси видатків. Документи профкому.

Херсонська філія Республіканського проектного інституту по землевпорядкуванню “Укрземпроект”

Ф. Р-3901, 179 од. зб., 1961–1986 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 29 січня 1961 р. створена Херсонська обласна землевпорядна експедиція, з 1969 р. – Херсонська філія “Укрземпроект”.

Займалась проведенням дослідницьких, знімальних, картографічних робіт, обстеженням земель з метою їх ефективного використання та охорони в державних сільськогосподарських підприємствах та колгоспах.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1983 р., останнє – 1998 р. Передбачається надходження документів з 1987 р. від архіву установи.

Накази Міністерства сільського господарства УРСР та “Укрземпроект”. Накази директора (1969–1986). Протоколи засідань технічної ради, виробничих нарад. Плани та звіти про фінансово-господарську, виробничу діяльність, проектно-дослідні роботи, проведення землевпорядкування. Інструкції, схеми, таблиці про покращення внутрішньогосподарського земле-

користування, впровадження правильних сівозмін. Зведена експлікація складу земельних угідь по господарствах області (1962). Довідки про виконання протиерозійних робіт, проектування зрошувальних ділянок, підвищення родючості ґрунтів. Акти, аналізи перевірки виробничої діяльності експедиції. Плани, звіти про роботу з кадрами. Статзвіти про чисельність робітників, характеристики робітників. Листування з установами, організаціями про проведення земле-впорядкування. Штатні розписи, кошториси видатків. Документи профкому.

**Херсонський комплексний проектно-дослідний інститут
Одеського філіалу проектно-дослідного інституту
“Укрдіпродортранс”**

Ф. Р-3941, 60 од. зб., 1960–1974 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений відповідно до постанов Ради Міністрів УРСР від 17 січня 1959 р., 30 січня 1960 р. як Херсонське державне проектне бюро, яке з 31 січня 1971 р. реорганізоване в Херсонський комплексний проектно-пошуковий відділ Одеської філії інституту “Укрдіпродортранс”.

Підпорядковувався спочатку Херсонському обласному управлінню автотранспорту та шосейних доріг, з 1971 р. – “Укрдіпродортрансу”.

Припинив діяльність у 1974 р. згідно з наказом Міністерства будівництва та експлуатації автомобільних доріг УРСР від 19 квітня 1974 р.

Займався проведенням пошукових робіт та складанням проектної документації всіх шляхових робіт у Херсонській області.

Накази, вказівки “Укрдіпродортрансу”, бюро. Протоколи виробничих нарад. Плани і звіти про виробничу діяльність. Плани по праці, штатні розписи, кошториси видатків. Відомості нарахування зарплати працівникам.

**Херсонське відділення Українського науково-дослідного
інституту рибного господарства**

Ф. Р-3994, 255 од. зб., 1965–1998 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Згідно з наказом Державного виробничого комітету по рибному господарству СРСР від 13 вересня 1965 р. організована лабораторія у складі науково-дослідного інституту рибного господарства УРСР, з 15 грудня 1969 р. – Херсонське відділення інституту.

Ліквідоване 17 квітня 1998 р. згідно з наказом по Інституту рибного господарства Української Академії аграрних наук від 30 грудня 1997 р.

Займалося науковими розробками та практичним втіленням у виробництво засобів розведення та вирощування товарної риби в різних типах водойм.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1981 р., останнє – 1998 р.

Накази Міністерства рибного господарства УРСР (1984), інституту (1984–1986, 1998), директора відділення (1982–1998). Протоколи нарад. Програми науково-дослідних робіт, заходів та рекомендацій про ведення рибного господарства. Наукові звіти за темами, звіти, рецензії, відгуки на наукові роботи. Звіти про виконання науково-дослідних робіт, вирощування риби, стан кор-

мової бази. Рекомендації, пропозиції по розвитку рибного господарства. Довідки, відомості про проведення гідробіологічних досліджень, стан ставків, вилов риби, вирощування кефалі, використання іригаційного стоку. Статзвіти про чисельність та склад спеціалістів. Штатні розписи, кошториси витрат, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

Херсонський обласний відділ Республіканського проектного інституту “Укржитлоремпроект”

Ф. Р-3993, 137 од. зб., 1968–1983 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений 1 серпня 1968 р. згідно з наказом Міністерства житлово-комунального господарства УРСР від 25 липня 1968 р. на базі проектно-кошторисної контори Херсонського облкомунгоспу як відділ “Укржитлоремпроект”.

Займався проектно-кошторисною документацією по реконструкції та капітальному ремонту різних об’єктів, інженерного обладнання і комунікацій.

З 1995 р. – філія Державного науково-дослідницького і проектно-вишукувального інституту “Проектреконструкція”.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1984 р., останнє – 1998 р. Очікується надходження документів з 1984 р. від архіву установи.

Накази директора “Укржитлоремпроекту” (1973–1976), начальника відділу (1980–1983). Протоколи технічної ради. Тематичні плани проектно-дослідних робіт, плани та звіти про фінансово-господарську діяльність, проектно-дослідні роботи, впровадження нової техніки. Плани технічного навчання. Довідки про виконання проектних робіт по благоустрою житлово-комунальної системи (1969). Статзвіти про підготовку та підвищення кваліфікації, про прийом на роботу молоді. Плани та звіти по труду. Колективні угоди, соціалістичні зобов’язання. Штатні розписи, кошториси видатків. Документи профкому.

Науково-дослідні станції і поля

4 фонди, 423 од. зб., 1944–1971 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Українська науково-дослідна станція по боротьбі з гірчаком Міністерства сільсько-го господарства УРСР, ф.Р-3754, 104 од. зб., 1960–1971 рр.

Українська дослідна станція каракулівництва Міністерства радгоспів УРСР, ф.Р-1311, 183 од. зб., 1946–1952 рр.

Генічеське дослідне поле Українського науково-дослідного інституту зернового господарства, ф.Р-2876, 28 од. зб., 1944–1950 рр.

Присиваська агролісомеліоративна дослідна станція Українського науково-дослідного інституту лісового господарства, ф.Р-2904, 108 од. зб., 1945–1950 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1944–1971 рр. Українська науково-дослідна станція по боротьбі з гірчаком (ф.Р-3754) створена у березні 1960 р. згідно з наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 4 березня 1960 р. Підпорядковувалась з 1960 р. Українській Академії сільськогосподарських наук, з 1962 р. – Міністерству сільського господарства УРСР.

Проводили науково-дослідну та практичну роботу по боротьбі з бур'яном (гірчаком, амброзією, повитицею), дослідження та впровадження передового досвіду у галузі каракулівництва, зернового та лісового господарства.

Накази Міністерства сільського господарства УРСР про організацію науково-дослідної станції (ф.Р-3754, 1960), керівників станцій (1948–1952, 1968–1971). Протоколи засідань вченої ради, науково-технічних і методичних нарад (1948–1951). Статут станції (ф.Р-3754, 1960). Положення про дослідну станцію і підпорядковані їй науково-експериментальні господарства (ф.Р-2699, 1949) і опорні пункти (ф.Р-1311). Інструкції, листування по розробці засобів боротьби з гірчаком. Зведені плани наукових досліджень та звіти про їх виконання. Звіти про роботу станції (ф.Р-1311, 1947–1948). Плани науково-дослідних робіт, суцільного обстеження земельних угідь по виявленню гірчака та боротьбі з ним (1962). Робочі програми станцій. Звіти про виконання науково-дослідних робіт, договірних завдань з агролісомеліоративних робіт. Доповіді, акти і листування про організацію науково-експериментального господарства при дослідній станції (1948) і передачу йому радгоспу “Рогачик” (ф.Р-1311, 1950), розвиток племінного високопродуктивного каракулівництва, про пропаганду і використання наукових досягнень та передового досвіду в радгоспному і колгоспному виробництві, організацію і роботу курсів зоотехніків, бонітерів та інструкторів по штучному заплідненню овець, роботу опорних пунктів (1950). Договори з радгоспами про проведення науково-дослідної роботи по каракулівництву. Відомості про роботу станції, проведення агротехнічних заходів, випробування отрутохімікатів, сільськогосподарських машин з пристроями для боротьби з гірчаком, про врожайність озимих культур по попередниках. Статзвіти про роботу науково-дослідних установ, чисельність та склад спеціалістів. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

Херсонський відділ республіканського проектного інституту “Укржитлоремпроект”

Ф. Р-2020, 14 од. зб., 1944–1949 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створений у серпні 1944 р. при обласному відділі комунального господарства. В 1968 р. реорганізований в Херсонський обласний відділ республіканського проектного інституту “Укржитлоремпроект”.

Займався розробкою проектно-кошторисної документації на ремонт та будівництво комунальних споруд на території області.

Накази Міністерства комунального господарства УРСР з питань проектування. Протоколи виробничих нарад. Накази, звіти, доповідні записки, відомості про виконання проектно-кошторисних робіт. Зведений звіт облкомунпроектну та архітектурної майстерні (1949). Договори із замовниками (1945–1946). Рішення виконкомів міських, районних рад з питань відновлення житла та планування сіл. Протоколи загальних зборів співробітників. Документи з особового складу.

Херсонська проектно-кошторисна контора

Ф. Р-1053, 43 од. зб., 1938–1941 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створена у 1931 р. як проектно-кошторисна група, у 1939 р. реорганізована у проектно-кошторисну контору.

Підпорядковувалась міському відділу комунального господарства.

Припинила діяльність у серпні 1941 р. у зв'язку з окупацією м. Херсона.

Займалася розробкою проектно-кошторисної документації на ремонт та будівництво міських споруд на замовлення державних організацій та приватних осіб.

Технічні кошториси на впровадження капітального ремонту житлових будинків. Звіти про роботу. Відомості нарахування зарплати робітникам і службовцям. Документи профкому.

Пошукові експедиції по будівництву Каховської ГЕС

2 фонди, 12 од. зб., 1944–1954 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Каховська пошукова експедиція Всесоюзного державного тресту “Гідроспецбуд”, ф.Р-2389, 8 од. зб., 1944–1953 рр.

Каховська пошукова експедиція Української гідроекспедиції Академії наук УРСР, ф.Р-2388, 4 од. зб., 1951–1954 рр.

Каховська пошукова експедиція “Гідроспецбуду” діяла у 1944–1953 рр., пошукова експедиція Академії наук діяла у 1951–1954 рр.

Займалися розробкою проектно-кошторисної документації по будівництву Каховської ГЕС.

Накази, розпорядження начальника. Документи з особового складу.

КУЛЬТУРА

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРОЮ

Управління селянськими будинками Херсонського окружного відділу народної освіти

Ф. Р-1750, 37 од. зб., 1923–1926 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створене у 1924 р.

Рік ліквідації не встановлено.

Займалося політпросвітницькою і культурно-господарською діяльністю, ліквідацією неписьменності на селі, відало сільбудинками, їдальнями, майстернями, театрами, музеями, які належали до системи Всеукраїнського управління селянськими будинками.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання у 1940 р.

Наказ Одеської губполітосвіти, циркуляри, інструкції Всеукраїнського управління сільбудами про роботу сільбудів, проведення революційних свят. Положення про Всеукраїнське управління сільбудами. Протоколи засідань окружного бюро профспілки, окружного комітету КП(б)У про політосвіту на селі. Документи, сценарії, методичні рекомендації по проведенню масових заходів, революційних свят, репертуар драмколективів. Звіти і листування про діяльність Березнігуватського, Бериславського, Великоолександрівського, Голлопристанського, Горностаївського, Каховського, Качкарівського, Олешківського, Скадовського, Снігурівського, Чаплинського районних сільбудів, відведення землі, ремонт приміщень.

Відділ у справах мистецтв управління культури Херсонського облвиконкому

Ф. Р-2655, 119 од. зб., 1944–1953 рр. Опис. Рос. мова.

Створений у 1944 р. згідно з рішенням облвиконкому від 11 травня 1944 р. Підпорядковувався облвиконкому і Комітету у справах мистецтв при Раді Міністрів УРСР.

Ліквідований у 1953 р. згідно з рішенням Херсонського облвиконкому від 16 червня 1953 р. у зв'язку з утворенням обласного управління культури.

Керував роботою театрів, філармоній, кінотеатрів, музичних шкіл та інших установ мистецтва.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1966 р., останнє – 1975 р.

Інформація використовувалась у науково-краєзнавчих виданнях.

Постанови і накази Комітету у справах мистецтв при Раді Міністрів УРСР, рішення облвиконкому про реєвакуацію Херсонського театру, відновлення роботи музичної школи в м. Херсоні, відкриття Будинку народної творчості, театру юного глядача та лялькового театру, відзначення ювілею Херсонського театру ім. Луначарського (1947), організацію колгоспно-радгоспних театрів у Скадовську та Генічеську. Протоколи нарад директорів та педагогів музичних шкіл області. Плани, звіти і доповіді про роботу відділу у справах мистецтв області, репертуарні плани та програми. Статут лялькового театру. Акти обстежень установ культури. Довідки та інформації про огляди художньої самодіяльності та культурне обслуговування будівельників Каховської ГЕС. Описи музейних цінностей, що були вивезені нацистськими загарбниками з м. Херсона.

Відділ у справах культурно-освітньої роботи виконавчого комітету Херсонської обласної ради депутатів трудящих

Ф. Р-1989, 175 од. зб., 1945–1953 рр. Описи. Рос. мова.

Створений у травні 1945 р. відповідно до постанови РНК УРСР від 24 березня 1945 р. і згідно з рішенням Херсонського облвиконкому від 22 травня 1945 р. на

базі сектора політико-виховної роботи обласного відділу народної освіти. Ліквідований у червні 1953 р. у зв'язку з утворенням обласного управління культури.

Керував культурно-масовою роботою серед населення, діяльністю закладів культури. Займався організацією, зберіганням історичних та археологічних пам'яток на території області.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1955р., останнє – 1974 р. У 1979–1990 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 115 од. зб. У 1990 р. розсекречено 6 од. зб.

Інформація використовувалась у науково-краєзнавчих виданнях.

Накази начальника. Протоколи нарад культосвітніх працівників області, засідань ради. Плани, звіти, доповідні записки, інформації про роботу Будинків культури, установ клубного типу, бібліотек, музеїв, проведення обласних оглядів художньої самодіяльності і участі у республіканських конкурсах, соцзмагання, культурне обслуговування будівельників Каховської ГЕС. Довідки, списки, відомості, акти обстеження археологічних та історичних пам'яток на території області, про виявлення і облік пам'яток. Відомості про збитки, заповідяні нацистськими загарбниками Херсонському археологічному музею (1944).

Управління культури виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-1323, 2408 од. зб., 1953–1989 рр. Описи, каталог. Укр., рос. мови.

Створене у червні 1953 р. відповідно до постанови Президії Верховної Ради УРСР від 10 квітня 1953 р. і згідно з рішенням облвиконкому від 16 квітня 1953 р.

Керувало роботою міських і районних відділів культури, культурно-освітніх і мистецьких закладів на території області.

З червня 2001 р. – управління культури облдержадміністрації, підзвітне і підконтрольне голові облдержадміністрації і Міністерству культури та мистецтв України. *Фонд I категорії.* Перше надходження – 1964 р., останнє – 1999 р. У 1990 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 239 од. зб. Очікуються надходження документів з 1990 р. з архіву установи. Інформація використовувалась у науково-краєзнавчих виданнях.

Постанови Ради Міністрів УРСР, Комітету у справах культурно-освітніх установ при Раді Міністрів УРСР. Протоколи засідань колегії (1983–1989), ради по культурному будівництву, обласної архітектурно-художньої ради (1981–1989), методичної ради (1978–1989), закупівельної комісії (1983). Накази начальника. Плани і звіти про роботу управління та установ культури районів області, про діяльність сектора по охороні пам'яток культури. Інформації, довідки, зведення про збитки, заповідяні нацистськими окупантами музею м. Херсона (1944); про будівництво та роботу сільських клубів, бібліотек, будинків культури в м. Каховці, роботу культосвітніх установ на будівництві Каховської ГЕС, про проведення оглядів художньої самодіяльності, олімпіад, спортивних змагань, концертів і фестивалів. Рішення облвиконкому про створення технікуму політосвіти, реорганізацію міського палацу піонерів у обласний, про збір експонатів народної творчості періоду Великої Вітчизняної війни (1944).

Міські і районні відділи культурно-освітньої роботи і районні відділи культури

25 фондів, 2114 од. зб., 1945–1972 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Міські:

Новокаховський, ф.Р-3904, 148 од. зб., 1948–1972 рр.

Херсонський, ф.Р-2985, 92 од. зб., 1945–1954 рр.

Районні:

Бериславський, ф.Р-3915, 64 од. зб., 1950–1966 рр.; ф.Р-345, 8 од. зб., 1947–1952 рр.

Білозерський, ф.Р-3983, 213 од. зб., 1950–1969 рр.

Великолепетиський, ф.Р-3834, 30 од. зб., 1954–1964 рр.

Верхньорогачицький, ф.Р-235, 16 од. зб., 1946–1952 рр.

Верхньорогачицький, ф.Р-3459, 107 од. зб., 1953–1962, 1967 рр.

Високопільський, ф.Р-3387, 7 од. зб., 1947–1950 рр.

Генічеський, ф.Р-3822, 15 од. зб., 1954–1961,

Голопристанський, ф.Р-3981, 106 од. зб., 1954–1972 рр.

Голопристанський, ф.Р-3665, 55 од. зб., 1945–1953 рр.

Горностаївський, ф.Р-2915, 115 од. зб., 1947–1953 рр.

Каланчацький, ф.Р-4083, 9 од. зб., 1950, 1952–1959 рр.

Калінінський, ф.Р-2425, 21 од. зб., 1945–1957 рр.

Каховський, ф.Р-3623, 168 од. зб., 1952–1964 рр.

Новомаячківський, ф.Р-2533, 45 од. зб., 1946–1958 рр.

Новотроїцький, ф.Р-1063, 58 од. зб., 1965–1972 рр.

Сиваський, ф.Р-3309, 34 од. зб., 1946–1952 рр.

Скадовський, ф.Р-3522, 66 од. зб., 1951–1969 рр.

Херсонський, ф.Р-3269, 70 од. зб., 1946–1962 рр.

Цюрупинський, ф.Р-344, 29 од. зб., 1947–1952 рр.

Цюрупинський, ф.Р-3513, 47 од. зб., 1946–1962 рр.

Чаплинський, ф.Р-3848, 119 од. зб., 1946–1949 рр.

Чаплинський, ф.Р-320, 22 од. зб., 1947–1948 рр.

Починаючи з 1945 р. функціонували відділи у справах культурно-освітньої роботи при Херсонському, Високопільському, Верхньорогачицькому та Голопристанському виконкомом. Після організації у 1953 р. обласного управління культури вони були реорганізовані, а в інших районах області – створені відділи культури виконавчих комітетів місцевих рад.

Підпорядковувались відділу у справах культурно-освітньої роботи, а з 1953 р. – управлінню культури облвиконкому.

Керували роботою культурно-освітніх закладів, розвитком художньої самодіяльності і народної творчості, збереженням пам'яток культури і архітектури на території області.

Рішення обласного і районних виконкомів, облуправління культури. Протоколи засідань міжвідомчих рад по культурі. Плани і звіти про культурно-освітню роботу, розвиток художньої самодіяльності і народної творчості; матеріально-технічний стан районних і сільських будинків культури, клубів, бібліотек, кінотеатрів, кіноустановок. Документи про представлення художніх колективів на звання “народний”; “заслужений”; програми і сценарії святкових заходів; звіти про роботу по охороні пам'яток історії й архітектури. Виробничо-фінансові плани; кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Управління кінофікації виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-1804, 905 од. зб., 1944–1988 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене у травні 1944 р. Реорганізоване з 15 березня 1953 р. у відділ кінофікації обласного управління культури. У 1959 р. відділ кінофікації об'єднався з контрольною кінопрокату та був перейменований у відділ кінофікації і кінопрокату обласного управління культури. В 1963 р. реорганізований в управління кінофікації облвиконкому.

Ліквідовано у 1988 р.

Керувало кіномережею, кінопрокатом.

Накази начальника. Протоколи засідань колегії, обласних нарад кінопрацівників, ради у справах кінофікації і кінопрокату. Плани розвитку й експлуатації кіномережі області. Плани, звіти, відомості, інформації про роботу кіномережі, наявності, руху та експлуатації кіноустановок. Документи про проведення кінофестивалю, присвяченого 300-річчю возз'єднання України з Росією, створення українських мультиплікаційних фільмів, кінообслуговування будівельників Каховської ГЕС, будівництво Південно-Українського каналу, передсеансову роботу кінотеатрів. Довідки, акти, відомості, інформації про будівництво нових кінотеатрів у Херсоні: “Україна”, “Супутник”, “Ювілейний”, “Іскра” та в районах області, про їх репертуар. Документи про соцзмагання, розвиток та впровадження нової техніки. Листування з Головним управлінням кінофікації і кінопрокату про огляд-конкурс на кращий шкільний самодіяльний кінотеатр, кінообслуговування сільського населення, роботу профспілкової кіномережі і літніх кіномайданчиків області та ін. Штатні розписи управління та підвідомчих установ, кошториси видатків.

Херсонська обласна контора по прокату кінофільмів

Ф. Р-1948, 398 од. зб., 1944–1956, 1963–1988 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена 27 червня 1944 р. відповідно до постанови Раднаркому СРСР, у 1953 р. перейменована в обласну контору по прокату кінофільмів. У січні 1959 р. згідно з наказом Міністерства культури СРСР об'єднана з відділом кінофікації та кінопрокату обласного управління культури. В листопаді 1963 р. Херсонська обласна контора по прокату кінофільмів почала діяти на госпрозрахункових засадах.

Підпорядковувалась Головному управлінню Головкинопрокату у справах кінематографії при РНК СРСР, з 1953 р. – Головному управлінню кінофікації і кінопрокату Міністерства культури СРСР, з 1957 р. перейшла у республіканське підпорядкування. З листопада 1963 р. була підвідомчою установою Держкомітету Ради Міністрів УРСР по кінематографії.

Займалася пропагандою і рекламуванням, а також створенням умов для зберігання і обліку кінофільмів.

З 2002 р. – обласне підприємство “Кіновідеопрокат”.

Накази і постанови Комітету у справах кінематографії СРСР, Головкинопрокату, Міністерства кінематографії та культури СРСР, накази директора.

Плани, аналізи, відомості про роботу. Документи про соцзмагання, проведення обласних конкурсів на кращий кінотеатр і сільську кіноустановку. Розрахунки економічної ефективності від впровадження технічних удосконалень. Плани і статзвіти по праці; кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

Районні відділи кінофікації

13 фондів, 234 од. зб., 1944–1953 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Великолепетиський, ф.Р-3540, 31 од. зб., 1948–1953 рр.
Великоолександрівський, ф.Р-2831, 11 од. зб., 1945–1950 рр.
Верхньорогачицький, ф.Р-2685, 12 од. зб., 1948–1953 рр.
Високопільський, ф.Р-3388, 10 од. зб., 1947–1949 рр.
Генічеський, ф.Р-3809, 31 од. зб., 1945–1953 рр.
Голопристанський, ф.Р-3667, 26 од. зб., 1944–1953 рр.
Горностаївський, ф.Р-3894, 9 од. зб., 1947–1952 рр.
Каланчацький, ф.Р-3360, 9 од. зб., 1946–1953 рр.
Новомаячківський, ф.Р-2534, 4 од. зб., 1947–1951 рр.
Сиваський, ф.Р-3555, 21 од. зб., 1944–1952 рр.
Скадовський, ф.Р-3038, 15 од. зб., 1944–1950 рр.
Херсонський, ф.Р-3282, 36 од. зб., 1947–1953 рр.
Цюрупинський, ф.Р-3514, 19 од. зб., 1944–1952 рр.

Створені у 1944 р.

Підпорядковувались обласному управлінню кінофікації, з 1953 р. – районним відділам культури.

Плани, звіти про діяльність кіномережі області. Акти перевірки роботи кіноустановок. Штатні розписи, кошториси видатків відділів і підвідомчих установ.

Херсонський обласний науково-методичний центр відродження національної культури

Ф. Р-1988, 663 од. зб., 1944–1993 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений згідно з рішенням облвиконкому від 26 червня 1944 р. як обласний Будинок народної творчості. У 1979 р. був реорганізований у обласний центр науково-методичної і культурно-освітньої роботи, у 1988 р. – в обласний Палац культури. У 1992 р. у зв'язку з виведенням із його складу творчо-методичних підрозділів на їх базі був створений обласний науково-методичний центр відродження національної культури.

Підпорядковувався управлінню культури облвиконкому.

Здійснював методичне забезпечення діяльності органів та установ культури, самодіяльних колективів, сприяв розвитку народної творчості.

З 1999 р. – обласний центр народної творчості.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1966 р., останнє – 1992 р. У 1978 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 39 од. зб. Передбачаються подальші надходження з архіву установи.

Постанови, накази, рішення вищих органів, директора центру. Протоколи нарад композиторів, фольклористів. Плани і звіти про роботу. Відомості про мережу культурно-освітніх закладів, колективів художньої самодіяльності. Документи про проведення фестивалів, оглядів-конкурсів, сценарії тематичних вечорів, ювілейних заходів, каталоги виставок народних умільців і самодіяльних художників; рішення і протоколи засідань журі, книги відгуків. Методичні матеріали по образотворчому, театральному, музичному, фольклорному жанру; методичні розробки по організації розвитку різних напрямків художньої творчості і самодіяльності. Списки співробітників обласних і районних культосвітніх закладів. Кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

УСТАНОВИ КУЛЬТУРИ

Херсонське обласне лекційне бюро

Ф. Р-3455, 64 од. зб., 1944–1956 рр. Опис. Рос. мова.

Створене у серпні 1944 р. згідно з рішенням облвиконкому. Підпорядковувалося відділу народної освіти облвиконкому, з 1953 р. – управлінню культури облвиконкому. Займалося лекційно-пропагандистською роботою серед населення.

Накази Комітету у справах культурно-освітніх закладів при РНК СРСР і управління культури. Положення про обласне бюро і районну лекторську групу. Рішення облвиконкому про організацію бюро (1944). Протоколи засідань секцій; довідки, звіти, огляди стану лекційної пропаганди в районах області; матеріали про роботу сільських лекторів. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти фінансово-господарську діяльність.

Херсонський обласний методичний кабінет культурно-освітньої роботи (облметодкабінет)

Ф. Р-2024, 85 од. зб., 1946–1953 рр. Опис. Рос. мова.

Створений у 1946 р. Підпорядковувався відділу у справах культурно-освітньої роботи облвиконкому. Ліквідований у 1953 р. Здійснював вивчення, узагальнення і розповсюдження передового досвіду роботи, займався підвищенням кваліфікації культпрацівників села, надавав їм методичну допомогу.

Накази, інструктивно-методичні листи облметодкабінету. Плани, звіти, доповіді, інформації, огляди роботи культосвітніх закладів області. Документи про роботу постійно діючих семінарів. Листування з Центральним науково-методичним кабінетом з питань культурно-освітньої роботи. Списки і особові рахунки працівників.

Херсонська обласна наукова бібліотека ім. Горького

Ф. Р-2022, 657 од. зб., 1944–1971 рр. Опис, каталог. Укр., рос. мови.

Заснована в 1872 р. як Херсонська громадська бібліотека, у 1923 р. реорганізована в центральну міську бібліотеку. В 1936 р. бібліотеці присвоєне ім'я російського письменника М.Горького. З 1944 р. – обласна бібліотека, з 1966 р. – обласна наукова бібліотека універсального профілю.

Підпорядковувалась управлінню культури облвиконкому. З 1997 р. – обласна універсальна наукова бібліотека ім. О.Гончара.

Здійснювала організаційно-методичне керівництво і координувала діяльність бібліотек усіх відомств та організацій на території області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 1980 р. У 1970 р. за результатами експертизи цінності документів вилученого 5 од. зб.

Документи за довоєнний період не збереглися.

Плани і звіти про роботу бібліотек області (1969–1971). Постанови ради з питань культурного будівництва обласного управління культури (1969, 1971). Протоколи засідань науково-методичної ради (1957–1971). Плани, довідки, відомості, аналізи про роботу бібліотечної ради, бібліотек області, організацію читачьких конференцій. Довідки про відзначення 75-річчя обласної бібліотеки (1947) та про її історію (1968). Плани, довідки, відомості, списки про проведення семінарів працівників бібліотек області, оглядів. Методичні розробки на допомогу сільським бібліотекам, узагальнення досвіду роботи кращих бібліотек області. Список державних бібліотек, які знаходяться на території радгоспів області (1971). Штатні розписи (1957–1968), кошториси видатків (1949–1965).

Новомаячківська районна бібліотека

Ф. Р-2544, 4 од. зб., 1949–1952 рр. Опис. Укр. мова.

Діяльність установи простежується протягом 1949–1952 рр.

Відомості на зарплату працівникам.

Херсонська обласна бібліотека для дітей

Ф. Р-2041, 185 од. зб., 1944–1948, 1950–1971 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створена в 1944 р. як міська бібліотека згідно з рішенням облвиконкому від 11 квітня 1946 р. З 12 січня 1963 р. реорганізована в обласну бібліотеку для дітей. З 1944 р. по 1946 р. підпорядковувалась міському відділу культурно-освітніх установ, з 1946 р. – обласному відділу культурно-освітніх установ, з 1953 р. – управлінню культури облвиконкому і Міністерству культури України.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 1981 р. Подальші надходження не передбачаються.

Плани і звіти про роботу обласної і районних дитячих бібліотек. Постанови методичної ради (1964, 1965). Довідки, аналізи роботи міських і шкільних бібліотек. Методичні розробки. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Херсонський обласний природознавчий музей

Ф. Р-2026, 138 од. зб., 1933–1941, 1944–1962 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений у 1931 р. як краєзнавчий музей, відновив свою діяльність у 1944 р. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 18 червня 1950 р. перейменованим у природознавчий музей. У січні 1963 р. відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 12 грудня 1962 р. природознавчий музей увійшов до складу поновленого Херсонського краєзнавчого музею.

Підпорядковувався управлінню культури облвиконкому.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 1982 р. Подальші надходження не передбачаються.

Плани, звіти, довідки про роботу музею. Списки видів палеонтологічних колекцій (1940). План відновлюваних робіт музею. Тематико-експозиційні плани. Лекції і відгуки про екскурсії. Акти про збитки, заподіяні нацистськими загарбниками (1944). Штатні розписи, кошториси видатків.

Херсонський краєзнавчий музей*

Ф. Р-3655, 223 од. зб., 1946–1971 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Заснований як “Археологічний музей” у 1890 р. з колекції, зібраної В.І.Гошкевичем. З 1907 р. знаходився в підпорядкуванні Херсонської міської управи, був названий Херсонським міським музеєм старожитностей та образотворчого мистецтва. З 1931 р. – Херсонський міський краєзнавчий музей, з 1944 р. – Херсонський обласний історико-археологічний музей, з 1950 р. – Херсонський історичний музей, з 1963 р. – Херсонський обласний краєзнавчий музей, з 1965 р. – Херсонський краєзнавчий музей.

Підпорядковувався управлінню культури облвиконкому.

Займався науково-дослідною, науково-освітньою і видавничою діяльністю.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1974 р., останнє – 1987 р. У 1983 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 12 од. зб. Передбачаються подальші надходження з архіву музею.

Накази, постанови колегії Міністерств культури СРСР, УРСР. Протоколи методичних та виробничих нарад співробітників та науково-методичної ради. Плани науково-дослідної і культурно-масової роботи музею та його відділів. Тематико-експозиційні плани виставок з історії м. Херсона, “Вітчизняна війна 1812 р.”, “Сучасна Херсонщина”, “Херсонщина в роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.” та ін. План експозиції самодіяльного музею О.Д.Цюрупи в

---

* Документи за попередній період не збереглися.

м. Цюрупинську (1962), пересувного музею. Тексти лекцій, історичних довідок про заснування міст і сіл області. Плани, звіти про роботу відділів музею, народних музеїв та музейних кімнат. Доповідні записки, довідки, відомості про виявлення, відбір і зберігання експонатів народної архітектури, підсумки огляду пам'ятників історії і культури області, відвідування музею зарубіжними делегаціями та ін. Журнали обліку відвідувань музею, відгуків відвідувачів про експозиції, експонати й екскурсії. Листування з науково-дослідними установами, місцевими радянськими органами про передачу майна музею, вивезеного в роки Великої Вітчизняної війни в Румунію (1947), про придбання експонатів, організацію виставок, паспортизацію пам'яток історії, культури, археології та ін.

Херсонська обласна державна філармонія

Ф. Р-1976, 275 од. зб., 1944–1988 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створена 3 травня 1944 р. згідно з наказами Комітету у справах мистецтв при РНК УРСР від 5 квітня 1944 р. та обласного відділу у справах мистецтв від 15 червня 1944 р.

Підпорядковувалась управлінню у справах мистецтв облвиконкому, з 1953 р. – управлінню культури облвиконкому.

Займалась організацією концертної діяльності професійних виконавців і колективів.

Накази директора. Протоколи засідань художньої ради. Річні виробничо-фінансові та репертуарні плани. Звіти про діяльність, творчу роботу колективів: хорової капели, ансамблю пісні і танцю, естрадних бригад, театралізованого ансамблю “Веснянка”, університету музичної культури та ін. Довідки про роботу філармонії, проведення концертів у областях УРСР, присвячених 100-річчю з дня смерті М.В.Гоголя, 50-річчю ВЛКСМ, 100-річчю з дня народження В.І.Леніна.

Херсонський обласний український музично-драматичний театр

Ф. Р-3683, 378 од. зб., 1943–1985 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Заснований у квітні 1944 р.

Підпорядковувався відділу у справах мистецтв облвиконкому, з 1953 р. – управлінню культури облвиконкому.

Здійснював театральні постановки, займався пропагандою театального мистецтва серед населення.

З 1991 р. – обласний український музично-драматичний театр ім. М.Куліша.

Фонд II категорії. Перше надходження у 1969 р., останнє – 2002 р. У 1985 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 115 од. зб. Передбачається подальші надходження документів від архіву театру.

Накази директора (1963–1966, 1975–1976, 1978–1982, 1984–1985). Протоколи засідань художньої ради. Репертуарні плани. Положення про самодіяльний народний театр. Творчі огляди молодих акторів. Стенограми конференцій

глядачів (1960). Доповідні записки, довідки, відомості про культурне обслуговування населення області, проведення літніх гастролей, роботу театру юного глядача, студії при театрі, роботу театру в період Великої Вітчизняної війни (1941–1943). Програми, анотації, статті, рецензії на вистави, відгуки глядачів. Рішення Херсонського облвиконкому про відкриття нового приміщення театру (1962). Листування з Шуменським (НРБ) театром про творчу співдружність.

Херсонський обласний театр ляльок

Ф. Р-4038, 158 од. зб., 1970, 1972, 1976–1988 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Створений згідно з наказом Міністерства культури УРСР від 24 грудня 1970 р. Підпорядковувався управлінню культури облвиконкому. Займався здійсненням театральних постановок, культурно-виховною роботою серед дітей.

Накази директора (1984–1988), розпорядження головного режисера (1979–1988). Протоколи засідань художньої ради (1977–1988), виробничих нарад (1982–1983). Репертуарні плани, статті, рецензії на вистави, сценарії, афіші вистав. Звіт про проведення Всесоюзного тижня “Театр – дітям і юнацтву” (1987). Плани, звіти про культурно-шефську роботу театру. Фінансові плани і звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

Уповноважений Миколаївського обласного управління у справах літератури та видавництва (облліт) по Каховському району

Ф.Р-1818, 3 од. зб., 1939–1941 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Дати створення і ліквідації організації не встановлено. Займався питаннями збереження таємниць у друкованих виданнях.

Накази уповноваженого РНК СРСР з охорони військових таємниць у пресі і начальника Головліту УРСР. Огляди районних і міських багатотиражних газет, характеристики роботи районних уповноважених. Листування з Миколаївським обллітом про розсилання переліків забороненої літератури, перевірку спецчастин райвиконкомів, допуск до таємного листування. Список військовозобов’язаних учителів, завучів і директорів шкіл Каховського району.

Херсонський планетарій ім. Ю.О. Гагаріна

Ф. Р-3989, 21 од. зб., 1960–1978 рр. Опис. Укр., рос. мови.

Відкритий 14 травня 1960 р. У червні 1965 року було присвоєно ім’я Ю.О. Гагаріна. Підпорядковувався обласному товариству “Знання”. Займався науково-просвітницькою роботою по розповсюдженню наукових знань у галузі астрономії, фізики, геофізики, математики, механіки, геофізики і фізичної географії.

Накази, розпорядження директора. Плани роботи. Кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

Будинки (палаці) культури

2 фонди, 135 од. зб., 1946-1972 рр. Описи. Рос, укр. мови.

Будинок культури Калінінського району, ф.Р-2430, 16 од. зб., 1946–1950 рр.
Новокаховський міський палац культури, ф.Р-3968, 119 од. зб., 1953–1972 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1946–1950, 1953–1972 рр.
Підпорядковувались відповідно: ф.Р-2430 – відділу культосвітньої роботи облвиконкому, ф.Р-3968 – міському відділу культури.
Займались організацією культурно-освітньої роботи.

Рішення міського та районного виконкомів. Накази директора. Плани, звіти і довідки про лекційну роботу. Репертуарні плани. Відомості про роботу палацу культури з сільськими клубами (ф.Р-3968), народного оркестру народних інструментів (1957–1971). Програми концертів самодіяльних колективів, сценарії вечорів, театральних постановок. Штатні розписи.

Херсонські музичні школи

2 фонди, 318 од. зб., 1944–1963 рр. Опис. Рос. мова.

Вечірня, Ф. Р-3603, 125 од. зб., 1944–1963 рр.
Дитяча семирічна, ф.Р-3686, 193 од. зб., 1944–1963 рр.
Створена у 1946 р.
Підпорядковувалась обласному управлінню культури.
Надавала початкову музичну освіту дітям і дорослим.

Накази обласного управління культури, директора. Протоколи засідань педагогічної ради, циклових комісій, батьківських зборів. Звіти методкомісій, викладачів; статзвіти про склад і успішність учнів. Штатні розписи, кошториси видатків, списки працівників.

Новокаховський кінотеатр “Родина”

Ф.Р-3763, 58 од. зб., 1958–1965 рр. Опис. Рос. мова

Почав роботу у 1958 р.
Підпорядковувався управлінню кінофікації облвиконкому.
Займався демонстрацією кінофільмів, наданням практичної допомоги по розвитку сільської кіномережі.

Накази Херсонського обласного управління кінофікації, рішення Новокаховського міському КПУ і міськвиконкому. Плани експлуатації кіномережі і відомості про їх виконання. Журнали реєстрації кінофільмів (1958–1959). Кошториси видатків на устаткування і монтаж широкоекранної кіноустановки, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

Херсонські художньо-виробничі майстерні Художнього фонду УРСР

Ф. Р-3575, 240 од. зб., 1950–1983 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створені у 1950 р. У своїй роботі керувались статутом. Діяли на госпрозрахункових засадах.

З 16 грудня 1991 р. – Херсонський художній комбінат обласної організації Спілки художників України.

Займались виготовленням продукції образотворчого мистецтва.

Статут товариства. Документи про його організацію (1950). Протоколи засідань художньої ради і виробничих нарад. План випуску продукції, промфінплан, звіти про роботу. Книга відгуків про художню виставку робіт херсонських художників. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

АРХІВНІ УСТАНОВИ

Херсонське окружне архівне управління

Ф.Р-733, 85 од. зб., 1925–1930 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене відповідно до постанови окрвиконкому від 1 листопада 1925 р.

Підпорядковувалось окрвиконкому та Центральному архівному управлінню УСРР. 1 жовтня 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу реорганізоване у міське.

Займалось відбором на зберігання і утилізацією документів дореволюційних відомств і ліквідованих радянських установ.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1930 р., останнє – 1962 р.

Розпорядження, обіжники, інструкції, бюлетені Центрального архівного управління; накази начальника (1929). Протоколи засідань президії окрвиконкому, нарад управління. Звіти про роботу Миколаївського, Одеського, Херсонського окрархівуправлінь. Акти обстежень установ. Протоколи засідань перевірної комісії, акти про прийом документів, виділення до знищення, опис справ архівного управління. Кошториси видатків. Документи з особового складу.

Херсонське міське архівне управління

Ф. Р-734, 62 од. зб., 1930–1932 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене 1 жовтня 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Підпорядковувалось міськвиконкому, Центральному архівному управлінню. Припинило діяльність у 1932 р.

Займалось відбором на державне зберігання документів ліквідованих окружних установ, інструктуванням установ, підприємств, радгоспів, колгоспів.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1957 р., останнє – 1962 р.

Інструкції, розпорядження Центрального архівного управління. Доповідні записки, плани, звіти про роботу. Акти прийому документів, обстеження установ. Особові справи працівників.

Херсонська філія Миколаївського державного історичного архіву

Ф. Р-735, 292 од. зб., 1926–1941 рр. Опис. Рос., укр. мови.

У 1932 р. на базі міського архіву створений історичний архів, який з 1938 р. став філією Миколаївського історичного архіву. Існував до 1941 р.

Підпорядковувався Центральному архівному управлінню, Одеському, Миколаївському обласним архівам. З березня 1939 р. перейшов у відання Наркомату внутрішніх справ УРСР.

Займався концентрацією і упорядкуванням архівних матеріалів, їх використанням, адміністративно-організаційною роботою з установами.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1951 р., останнє – 1953 р. У 1990 р. розсекречено 22 од. зб.

Циркуляри, розпорядження Центрального архівного управління. Протоколи нарад. Плани, звіти про роботу архіву. Листування з організаціями і установами про порядок зберігання, упорядкування архівних документів. Особові справи працівників.

Архівний відділ виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-3862, 1747 од. зб., 1944–1988 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений у травні 1944 р.

Підпорядковувався управлінню Наркомату внутрішніх справ по Херсонській області, з 1946 р. – управлінню МВС по Херсонській області, з 1960 р. – виконкому обласної ради депутатів трудящих, з 1977 р. – виконкому обласної ради народних депутатів.

Ліквідований у 1988 р.

Керував роботою державних архівних установ області.

Фонд II категорії. Останнє надходження – 1989 р. У 1990–1993 рр. розсекречено 160 од. зб.

У 1993 р. в результаті експертизи цінності документів вилучено 10 од. зб.

Накази завідувача, плани і звіти про роботу архівних установ області, госпрозрахункових груп. П'ятирічні плани розвитку архівної справи в області, звіти про їх виконання. Протоколи конференцій, засідань експертно-перевірної комісії (ЕПК), службово-виробничих нарад. Акти, доповідні записки, довідки про обстеження роботи райміськархівів. Плани заходів, інформації, довідки про підготовку відзначення 60-річчя Ленінського декрету про архіви. Навчальні плани підвищення кваліфікації робітників. Листування з Шуменським (НРБ) окружним державним архівом про зміцнення ділових та дружніх зв'язків.

Державний архів Херсонської області

Ф. Р-2011, 3277 од. зб., 1944–1998 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створений у 1944 р., з 1958 р. – Херсонський обласний державний архів, з 1980 р. – Державний архів Херсонської області.

Підпорядковувався архівному відділу облвиконкому і Головному архівному управлінню, з жовтня 1988 р. – облвиконкому, з березня 1992 р. по липень 1994 р. – облдержадміністрації, з липня 1994 р. – облвиконкому, з жовтня 1995 р. – облдержадміністрації, з 2000 р. – підзвітний і підконтрольний голові обласної державної адміністрації і Держкомархіву України.

Здійснював управління архівною справою на території області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1944 р., останнє – 2003 р. У 1979–1980 рр., 1992 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 784 од. зб. У 1992 р. розсекречено 192 од. зб. Очікується надходження документів з 1999 р. від архіву установи.

Накази директора. Плани, звіти, довідки про роботу архіву. Перспективні та п'ятирічні плани науково-дослідної роботи, звіти про їх виконання. Протоколи виробничих і науково-методичних нарад. Методичні розробки з теорії та практики архівної справи. Плани комплектування архіву, використання документів в наукових та народногосподарських цілях. Копії документів, відібраних для збірників “Херсону 200 лет”, “Из истории социалистических преобразований на Херсонщине. Вып. IV. 1943 – 1950 гг.”, “Профсоюзы Херсонщины. 1917 г.”, “Культурное строительство на Херсонщине. 1921–1987 гг.” Довідки, інформації про підготовку та проведення святкування 70-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції, 100-річчя з дня народження В.І.Леніна, 200-річчя Херсона. Статті, тексти радіо- і телепередач, лекцій, шкільних уроків, тематичних оглядів, переліки документів та ін. Протоколи засідань профкому.

Державні архіви виконкомів районних рад депутатів трудящих

6 фондів, 320 од. зб., 1943–1963 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Великоолександрівський, ф.Р-2885, 38 од. зб., 1944–1950 рр.

Генічеський, ф.Р-3805, 91 од. зб., 1943–1963 рр.

Калінінський, ф.Р-2469, 87 од. зб., 1944–1958 рр.

Новомаячківський, ф.Р-2587, 79 од. зб., 1946–1958 рр.

Сиваський, ф.Р-2751, 8 од. зб., 1943–1947 рр.

Херсонський, ф.Р-2984, 17 од. зб., 1946–1951 рр.

Підпорядковувалися районним відділам МВС, з 1959 р. – райвиконкомам. Відповідно до Указів Верховної Ради УРСР від 4 червня 1958 р. і від 30 грудня 1962 р. у зв'язку з ліквідацією Калінінського і Сиваського районів припинили діяльність і державні архіви цих районів. З 1995 р. – архівні відділи райдержадміністрацій та архіви міськрад.

Рішення обласного і районних виконкомів, накази архівного відділу УНКВС по Херсонській області. Плани, звіти, доповідні записки, огляди, довідки про роботу архівів, стан архівних документів у відомствах, проведення

семінарів. Акти перевірки установ, списки діючих установ, населених пунктів по районах області з датами їх звільнення від окупації, про збитки, заподіяні нацистськими загарбниками в роки Великої Вітчизняної війни (1941–1945). Штатні розписи.

Партійний архів Херсонського обкому Компартії України

Ф. П-3562, 970 од. зб., 1905–1989 рр. Описи. Рос. мова.

Створений у 1945 р. У серпні 1991 р. ввійшов до складу державного архіву області. Підпорядковувався обкому партії, інститутам марксизму-ленінізму історії партії при ЦК КПРС і ЦК Компартії України.

Включав комплекс документів створеного у 1925 р. істпарту, реєвакуйованих документів партійних органів і організацій.

Займався організацією зберігання, вивченням, науковим опрацюванням документів партійних органів і організацій, документів з історії партії, революції і Великої Вітчизняної війни на Херсонщині, видавничою діяльністю.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання у серпні 1991 р.

Вказівки Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПРС, інститутів історії партії ЦК КПРС і ЦК КП України. Протоколи виробничих нарад (1949–1989). Паспорт архіву (1960–1989). Плани і звіти про роботу. Акти, довідки, списки про розробку систематичного каталогу, перевірку наявності справ. Документи проведення регіонального семінару працівників партійних архівів СРСР на базі Херсонського партархіву (1979). Протоколи засідань ЕПК, відбіркові списки, акти на знищення справ, книги надходження і обліку фондів. Листування з республіканським інститутом історії партії, музеями, центральними, обласними державними і партійними архівами з питань науково-дослідної і видавничої роботи. Списки працівників архіву (1960), дослідників. Документи про учасників підпілля і партизанського руху, бойові дії на Херсонщині в період Великої Вітчизняної війни; особові справи Героїв Радянського Союзу. Фотодокументи, спогади учасників революційних подій, Великої Вітчизняної війни, розбудови народного господарства.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я

Відділи охорони здоров'я виконавчих комітетів повітових рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів

3 фонди, 236 од. зб., 1919–1923 рр. Описи. Рос. мова.

Генічеський, ф.Р-1133, 31 од. зб., 1921–1922 рр.

Дніпровський, ф.Р-362, 33 од. зб., 1920–1923 рр.

Херсонський, ф.Р-437, 172 од. зб., 1918–1922 рр.

Створені відповідно до постанови РНК УСРР від 8 лютого 1919 р. і Наркомату охорони здоров'я УСРР від 27 лютого 1919 р. Були самостійними відділами повітових ревкомів, а потім – виконкомів.

Припинили діяльність у 1923 р. у зв'язку з ліквідацією повітів.

Керували роботою лікувальних та санітарних установ і надавали населенню повітів медичну допомогу.

Фонди II категорії. Перше надходження – 1939 р., останнє – 1950 р.

Декрети, постанови, накази, циркуляри, інструкції РНК СРСР, ВЦВК і ВУЦВК, Народного комісаріату охорони здоров'я, Миколаївського і Одеського губернських та повітових відділів охорони здоров'я. Звіти і доповіді про роботу повітових відділів охорони здоров'я, націоналізацію аптек, організацію підвідділів охорони материнства і дитинства, дитячих санаторіїв, дитячих будинків, боротьбу з епідемічними захворюваннями, дитячою смертністю, роботу лікарень, аптек, медобслуговування школярів, стан військових госпіталів, віспощення, проведення санітарно-освітньої роботи серед населення. Відгуки повітових відділів охорони здоров'я про організацію надзвичайних санітарних комісій і боротьбу з епідеміями холери та чуми (1920–1921). Протоколи Херсонського повітового з'їзду працівників аптек (1921), засідань комісій по проведенню “Тижня хворого і пораненого червоноармійця” в Херсонському повіті, Каховської, Скадовської, Дніпровської волосних санітарних комісій по боротьбі з чумою, Дніпровського повітового відділення профспілки працівників медико-санітарної праці. Акти інвентаризації майна націоналізованих аптек Херсонського повіту (1920). Листування з губернськими відділами охорони здоров'я, лікарнями, аптеками, сільськими лікарськими пунктами, повітовими і сільськими виконкомом про рух хворих, постачання медичних інструментів, продуктів харчування, проведення санітарно-профілактичної роботи, боротьбу з туберкульозом, про надання допомоги голодуючим дітям (1922).

Інспектура охорони здоров'я виконавчого комітету Херсонської окружної ради робітничих, селянських та червоноармійських депутатів

Ф. Р-438, 357 од. зб., 1922–1930 рр. Описи, каталог. Рос. мова.

Створена відповідно до розпорядження Наркомату охорони здоров'я УСРР від 6 березня 1923 р. як відділ окрвиконкому. У грудні 1923 р. реорганізований в інспектуру охорони здоров'я.

Підпорядковувалась Херсонському окрвиконкому і Наркомату охорони здоров'я УСРР.

Припинила діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Керувала роботою лікувальних закладів округу з надання медичної допомоги населенню та боротьби з епідеміями.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1939 р. останнє – 1953 р. У 1992 р. розсекречено 7 од. зб.

Постанови, накази, циркуляри та інструкції РНК УСРР, Народного комісаріату охорони здоров'я УСРР, Одеського губернського і Херсонського окружного відділів охорони здоров'я. Протоколи Одеського губернського і Хер-

сонського районного з'їздів лікарів (1923–1925), нарад завідуючих підвідділами окрздороввідділу. Доповіді і звіти про роботу лікарень, постачання ліками, медичними інструментами, про боротьбу з епідемічними захворюваннями, ремонт і будівництво нових лікарень та амбулаторій, про санітарний стан м. Херсона. Документи про складання п'ятирічного плану розвитку охорони здоров'я округу (1927). Акти обстежень роботи лікарень і дитячих установ. Кошторис на утримання курорту в м. Скадовську. Листування з лікарнями, сільськими лікувальними пунктами, дитячими будинками, Херсонською міськрадою про роботу медиків у зв'язку з проведенням суцільної колективізації, про передачу медичних училищ із системи народної освіти в підпорядкування окрздороввідділу (1930), про санаторно-курортне лікування селян, проведення дитячої оздоровчої кампанії, медико-санітарне обслуговування допризовників, роботу судово-медичної експертизи, про комплектування кадрами медичних установ.

Аптечне управління Херсонської окружної інспектури охорони здоров'я

Ф. Р-369, 180 од. зб., 1924–1930 рр. Опис. Рос. мова.

Створене 1 жовтня 1944 р.

Підпорядковувалося Херсонській окружній інспектурі охорони здоров'я.

Припинило діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Керувало мережею аптек, магазинами санітарної гігієни, хіміко-фармацевтичною лабораторією. Надавало населенню допомогу лікарняними і медичними препаратами.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1939 р., останнє – 1955 р.

Розпорядження, циркуляри губмедторгу, окружного відділу охорони здоров'я. Протоколи виробничих нарад, загальних зборів працівників. Плани, звіти про роботу управління та підвідомчих медичних закладів.

Херсонсько-Голопристанське курортне управління Українського курортного управління

Ф. Р-1066, 30 од. зб., 1926, 1932–1936 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Створене у 1926 р. як курортно-санаторний комбінат з адміністративним центром у м. Херсоні; з 1932 р. – курортне управління.

Підпорядковувалось Українському курортному управлінню.

Відало діяльністю санаторіїв “Скадовський” і “Гопри” (ф.Р-2195, 134 од. зб, 1944–1964 рр.), Херсонським фізіотерапевтичним інститутом (водолікарня).

Звіт про роботу курорту “Гопри”, постанови, накази, інструкції Українського курортоуправління; протоколи санітарної наради; доповіді про боротьбу з тифом; листування з консервним заводом, артіллю “Червоний харчовик” про забезпечення санаторію продуктами харчування. Звіти про фінансово-господарську діяльність, відомості нарахування зарплати робітникам і службовцям.

Відділ охорони здоров'я водних шляхів Нижньодніпровсько-Бузького району

Ф. Р-1169, 148 од. зб., 1920–1924 рр. Описи. Рос. мова.

У червні 1919 р. в Херсоні при районному управлінні водного транспорту (рупвод) була створена медико-санітарна частина, яка в серпні 1921 р. згідно з розпорядженням Наркомату охорони здоров'я УСРР була перетворена у відділ охорони здоров'я водних шляхів Нижньодніпровсько-Бузького району.

Здійснював санітарний нагляд на водних шляхах Нижнього Дніпра, Південного Бугу, Інгульця, надавав медичну і профілактичну допомогу робітникам водного транспорту.

Накази по відділу охорони здоров'я. Протоколи загальних зборів співробітників, засідань медичної ради, лікарсько-контрольної комісії. Положення про лікарсько-контрольні комісії (1923). Звіти, доповіді, відомості і листування про організацію та діяльність Запорізької і Миколаївської лікарсько-санітарних дільниць, відділу охорони здоров'я водних шляхів Нижньодніпровсько-Бузького району, про медико-санітарне обслуговування водників, боротьбу з епідемічними захворюваннями, підготовку медсестер, постачання лікарень продовольством і медикаментами. Документи про організацію і роботу лабораторій відділу охорони здоров'я, проведення конкурсу на заміщення лікарських посад у лікувальних відділах охорони здоров'я водних шляхів (1922–1923). Акти обстеження роботи лікарень, санітарного стану пристаней (1920–1923). Статистичні відомості про рух хворих (1921).

Уповноважений медико-санітарного управління Катерининської залізниці

Ф. Р-2046, 1 од. зб., 1926–1927 рр. Опис. Рос. мова.

Роки створення і ліквідації не встановлено.

Здійснювавав карантинно-санітарний контроль на залізниці.

Циркуляри Наркомату праці УСРР. Протоколи нарад лікарів медсануправління Катерининської залізниці і карантинно-санітарного управління, засідань президії райкомводу. Списки працівників Херсонської поліклініки.

Відділ охорони здоров'я виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-2294, 2318 од. зб., 1944–1989. Описи, каталоги. Рос., укр. мови.

Створений у квітні 1944 р.

Підпорядковувався облвиконкому. З червня 2000 р. – Управління охорони здоров'я та з питань забезпечення ліками облдержадміністрації.

Здійснював керівництво системою охорони здоров'я області, організовував лікувально-профілактичну та санаторно-курортну допомогу населенню.

Фонд I категорії. Перше надходження – 1960 р., останнє – 1999 р. У 1992 р. розсекречено 92 од. зб. У 1990–1996 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 729 од. зб. Передбачається надходження документів з 1990 р. від архіву установи.

Накази обласного відділу (1951–1989). Положення про обласне управління медичного постачання і збуту, про Херсонський обласний інститут фізичних методів лікування (1944). Протоколи засідань медради, колегії. Стенограми ІХ обласного з'їзду медпрацівників Херсонщини (1947), обласних нарад фахівців (1952, 1954, 1959). Протоколи міжобласної науково-практичних конференцій невропатологів (1956), міжрайонних нарад медпрацівників області (1946–1947), засідань науково-методичної ради і наукового товариства лікарів (1946, 1950–1960). П'ятирічні та семирічні плани розвитку мережі установ охорони здоров'я на 1946–1950 і 1959–1965 рр. Семирічний план профілактичних заходів щодо зниження захворювань на туберкульоз. Плани та звіти про діяльність облвідділу та підвідомчих закладів. Плани розвитку мережі установ охорони здоров'я, профілактичних заходів щодо зниження захворювань на туберкульоз, поліпшення медобслуговування населення, попередження і боротьби з інфекційними захворюваннями. Доповіді, звіти, огляди та відомості обласного, районних відділів охорони здоров'я і медико-санітарних установ про їх діяльність. Огляд стану сільських лікувально-профілактичних установ області (1953). Документи про обмін досвідом з ленінградськими лікувальними установами (1961), проведення громадських оглядів лікувальних установ. Альбом показників роботи Херсонського обласного шпиталю для інвалідів Великої Вітчизняної війни (1947). Звіти про роботу обласного науково-методичного товариства при обласному відділі охорони здоров'я, курсів удосконалення лікарів. Доповідь про охорону здоров'я в області. Статистичні звіти обласного відділу охорони здоров'я і лікувальних установ, відомості про кількість медичних кадрів та їх спеціалізацію, рух захворювань, профілактичні заходи по боротьбі з захворюваннями, про бюджет установ охорони здоров'я. Листування з міністром охорони здоров'я УРСР, облрайвиконкомом, установами області про подальше поліпшення стану лікування дітей, медичну допомогу особам з дефектами фізичного розвитку, відбудову і будівництво нових лікувальних закладів в області. Штатні розписи медичних закладів області, бюджети, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність обласного відділу охорони здоров'я і підвідомчих закладів.

Аптечне управління виконавчого комітету Херсонської обласної ради народних депутатів

Ф. Р-1967, 513 од. зб., 1944–1988 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створене в березні 1944 р. як міжрайонна медична база, з 10 травня 1944 р. реорганізоване в аптечне управління облвиконкому.

Надавало послуги лікувально-медичним установам і населенню області необхідними медикаментами і товарами.

Накази начальника (1950, 1957, 1968–1969, 1975–1988). Протоколи засідань аптечної ради (1978–1981, 1984), колегії (1985–1988), виробничих нарад. Виробничо-фінансові плани управління і підвідомчих закладів. Звіти про інформаційну, санітарно-просвітницьку роботу, виконання планів товарообігу, рецептури, продажу медикаментів. Відомості про мережу аптек області, підготовку аптек до “Олімпіади – 80” (1980). Комплексний план розробки, вивчення і впровадження досягнень науково-технічного прогресу фармацевтичної науки, передового досвіду в аптечних установах області і звіт про його виконання (1988). Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність підвідомчих установ.

Херсонська обласна санітарно-епідеміологічна станція

Ф. Р-1954, 2550 од. зб., 1944–1989 рр. Описи. Рос. мова.

Створена в 1944 р.

Підпорядковувалась відділу охорони здоров'я облвиконкому.

Здійснювала санітарний нагляд за проведенням санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних заходів, вивчала санітарний стан території області, інфекційні і професійні захворювання, розробляла відповідні заходи.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1964 р., останнє – 1998 р. У 1986–1990 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 574 од. зб. Передбачається надходження документів з 1990 р. від архіву установи.

Накази головного лікаря (1968–1989), протоколи засідань санепідемради, рішення обласної надзвичайної протиепідеміологічної комісії. Плани роботи обласної, міської, районних санітарно-протиепідеміологічних станцій, плани заходів. Кон'юнктурні огляди, звіти про захворювання на малярію і заходи боротьби з нею. Звіти, відомості, довідки про стан та заходи щодо зниження захворюваності на інфекційні хвороби. Аналізи діяльності санепідемстанцій. Статзвіти обласної, міських та районних санепідемстанцій про проведення протималярійних та протиглистних заходів, стан дезінфекційної справи, санітарно-гігієнічний стан шкіл та дошкільних закладів, гігієну праці, організацію медико-санітарного обслуговування працівників підприємств та сільського господарства, роботу бактеріологічних лабораторій області, боротьбу з інфекційними захворюваннями. Листування з установами області про стан водопостачання міст і сіл, промислової і шкільної санітарії, профілактичних заходів боротьби з особливо небезпечними інфекціями та ін. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкому.

Херсонське обласне бюро судово-медичної експертизи

Ф. Р-1328, 235 од. зб., 1949–1988 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Створено у травні 1944 р. як судово-медичну експертизу. Згідно з наказом Херсонського обласного відділу охорони здоров'я від 3 листопада 1953 р. реорганізована в обласне бюро судово-медичної експертизи.

Підпорядковувалося відділу охорони здоров'я облвиконкому.

Сприяло органам суду та слідства у справі дотримання законності шляхом розв'язання питань, що виникали в процесі розслідування кримінальних справ; допомагало встановити причину смерті.

Накази начальника. Протоколи науково-практичних конференцій судмедекспертів, виробничих нарад. Плани, звіти, довідки про діяльність обласного бюро, міжрайонних та районних відділень. Акти перевірки роботи підвідомчих закладів. Листування з медичними закладами СРСР про обмін досвідом роботи. Постанова медичної ради облздороввідділу і президії обкому профспілки медичних працівників про присвоєння колективу бюро звання “Колектив відмінної праці” (1965). Альбом історії обласного бюро (1918–1967). Штатні розписи, кошториси видатків.

Відділ охорони здоров'я виконкому Херсонської міської ради депутатів трудящих

Ф. Р-998, 590 од. зб., 1932–1941, 1944–1967. Описи. Рос., укр. мови.

Створений у вересні 1930 р.

Відновив діяльність 16 березня 1944 р.

Підпорядковувався Херсонському міськвиконкому.

Здійснював керівництво лікувальними закладами і надавав медичну допомогу населенню міста.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1960 р., останнє – 1982 р. У 1881–1990 рр. за результатами експертизи цінності документів вилучено 111 од. зб. Очікуються надходження документів з 1968 р. від Державного архіву Херсонського міськради.

Постанови, інструкції РНК СРСР, УСРР, Народного комісаріату охорони здоров'я УСРР. Накази відділу охорони здоров'я. Протоколи виробничих нарад відділу і дитячого кістково-туберкульозного санаторію (ф. Р-2418), засідань медичної ради. Устав і протоколи засідань міського науково-медичного товариства. Протоколи конференцій лікарів Херсонського пологового будинку. Плани, звіти про діяльність відділу та підвідомчих закладів. Огляди, довідки, відомості про роботу Херсонського психоневрологічного диспансеру, зниження захворювань, травматизму на промислових підприємствах міста, інфекційних захворювань, стан медичного обслуговування населення міста. Статзвіти, кон'юнктурні огляди. Документи підвідділу охорони здоров'я відділу Херсонського міськревкому (1920). Штатні розписи медичних закладів міста, кошториси видатків. Звіти про фінансово-господарську діяльність відділу підвідомчих медичних закладів. Акти збитків, заподіяних медичним закладам міста під час тимчасової нацистської окупації (1944).

ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Херсонський інститут фізичних методів лікування

Ф. Р-1021, 2 од. зб., 1934 р. Опис. Рос. мова.

Підпорядковувався Одеському обласному відділу охорони здоров'я.

Відомості нарахування зарплати працівникам.

Лікарні

3 фонди, 2648 од. зб., 1944–1988 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонська обласна, ф.Р-2017, 948 од. зб., 1944–1988 рр.

Херсонська обласна дитяча, ф.Р-1278, 309 од. зб., 1951–1987 рр.

Херсонська психоневрологічна, ф.Р-3611, 422 од. зб., 1944–1988 рр.

Створені: обласна – у березні 1944 р. на базі лікарні № 1 м. Херсона, з квітня 2002 р. – обласна клінічна лікарня; обласна дитяча – у 1951 р. як міська дитяча лікарня, згідно з рішенням облвиконкому від 24 квітня 1964 р. реорганізована в обласну, з вересня 1998 р. – дитяча обласна клінічна лікарня; психоневрологічна – у 1944 р. на базі Херсонської психіатричної лікарні.

Підпорядковувались відділу охорони здоров'я облвиконкому.

Були організаційно-методичними і координаційними центрами для лікувально-профілактичних закладів області. Надавали стаціонарну і поліклінічну допомогу населенню, вивчали, узагальнювали, розповсюджували досвід роботи передових медичних закладів.

Накази Міністерства охорони здоров'я УРСР, обласного відділу охорони здоров'я, головного лікаря. Протоколи клінічних та патолого-анатомічних конференцій лікарів, засідань медичної ради, лікувально-контрольної, судово-психіатричної комісії, оперативних, виробничих нарад лікарів, ради сестер. Рішення медичної ради. Плани, звіти, довідки про роботу обласної, психоневрологічної, дитячої обласної лікарень. Акти обстеження районних лікарень. Положення, накази, протоколи, довідки про роботу обласного з'їзду медичних робітників (1947), про участь у Всесоюзному огляді – конкурсі на кращого лікаря-куратора (1981), про роботу обласної ради фельдшерів і акушерів (1973). Статзвіти, відомості про роботу медичних, лікувально-профілактичних закладів області; стан фізіотерапевтичної, отоларингологічної, гінекологічної, психоневрологічної допомоги населенню, медичну допомогу дітям, захворювання з тимчасовою втратою працездатності; контингент хворих; народжуваність та смертність в області. Аналізи та звіти про роботу педіатричних служб області. Довідки, відомості, листування про впровадження досягнень медичної науки і передового досвіду в практику, покращення медичного обслуговування дітей, хірургічної допомоги і зниження дитячої смертності (ф.Р-1278). Нарис про історію розвитку охорони здоров'я області за 50 років (1967). Довідки про історію лікувально-профілактичних установ області (ф.Р-2017, 1980). Статистичні звіти лікарень про кількість медичних кадрів та їх спеціалізацію, рух захворювань, бюджет лікарень. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність та кадрову роботу. Документи профкомів.

Херсонська обласна спецполіклініка

Ф. Р-2224, 11 од. зб., 1944–1946 рр. Опис. Рос. мова.

Почала роботу в 1944 році.
Підпорядковувалась облздороввідділу.
Займалась медичним обслуговуванням номенклатурних працівників.

Наказ, рішення обласної ради депутатів трудящих, обласного відділу охорони здоров'я про роботу спецполіклініки. Статзвіти, списки працівників, особові рахунки, відомості на видачу заробітної плати.

Херсонський обласний шпиталь по лікуванню інвалідів Великої Вітчизняної війни

Ф. Р-2025, 119 од. зб., 1946–1969 рр. Опис. Рос. мова.

Створений у 1946 р.
Підпорядковувався обласному відділу охорони здоров'я.
Функціонував як окрема лікувальна установа для обслуговування інвалідів і учасників Великої Вітчизняної війни.
Подальші надходження документів не передбачаються.

Протоколи медичних конференцій, засідань медичної ради, виробничих нарад. Звіти, доповідні записки про роботу шпиталю і медико-відбіркової комісії, аналіз стану медичного обслуговування інвалідів. Паспорти шпиталю. Штатні розписи, списки працівників, статзвіти про рух кадрів, кошториси видатків.

Херсонські обласні диспансери

5 фондів, 2018 од. зб., 1944–1991 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонський обласний шкіряно-венерологічний диспансер, ф.Р-1971, 933 од. зб., 1944–1990 рр.
Херсонський обласний протитуберкульозний диспансер, ф.Р-3722, 592 од. зб., 1947–1983 рр.
Херсонський обласний онкологічний диспансер, ф.Р-3631, 282 од. зб., 1951–1989 рр.
Херсонський обласний лікувально-фізкультурний диспансер, ф.Р-1338, 166 од. зб., 1949–1987 рр.
Херсонський обласний наркологічний диспансер, ф.Р-4079, 45 од. зб., 1978–1991 рр.

Створені: **шкіряно-венерологічний** з 21 лютого 1927 р. на базі робітничої поліклініки м. Херсона, з березня 1944 р. – обласний шкіряно-венерологічний диспансер; **протитуберкульозний** – у липні 1944 р. згідно з рішенням облвиконкому від 22 червня 1944 р. шляхом реорганізації міського диспансеру; **онкологічний** – у травні 1946 р. як обласний онкологічний пункт, з лютого 1947 р. – онкологічний диспансер; **лікувально-фізкультурний** – 1 липня 1949 р. як лікувально-фізкультурний центр, з квітня 1951 р. – обласний лікувально-фізкультурний диспансер; **наркологічний** – у березні 1947 р. згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я

СРСР від 18 березня 1977 р.

Підпорядковувалися відділу охорони здоров'я облвиконкому.

Були організаційно-методичними, лікувально-діагностичними і консультативними центрами відповідних галузей охорони здоров'я.

Накази обласного відділу охорони здоров'я, головних лікарів. Протоколи медичних конференцій, засідань медрад, виробничих нарад, рад медсестер. Протокол з'їзду дерматовенерологів (1965). Плани, звіти, статзвіти, кон'юнктурні огляди діяльності медичних закладів. Документи про впровадження нових форм організації боротьби з венеричними захворюваннями, туберкульозом. Звіти обласного науково-медичного товариства дерматовенерологів (1964–1973). Методичні розробки по лікувальній фізкультурі. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність. Документи профкомів.

Лікарня водників

Ф. Р-3695, 188 од. зб., 1944–1957 рр. Опис. Рос. мова.

Створена у 1914 р. як лазарет Херсонської Олексіївської общини сестер милосердя. З 1921 р. – лікарня водників. Під час Великої Вітчизняної війни на базі лікарні було сформовано воєнно-польовий госпіталь.

Поновила діяльність як лікарня водників у 1944 р.

Підпорядковувалась Дніпровському водздороввідділу, з 1955 р. – відділу охорони здоров'я Херсонського облвиконкому.

Займалась лікуванням працівників підприємств водного транспорту і населення м. Херсона.

Подальші надходження документів не очікуються.

Накази Дніпровського водного відділу охорони здоров'я, протоколи науково-медичних конференцій, засідань постійних комісій, нарад лікарів. Плани роботи, звіти, кон'юнктурні огляди поліклініки і медпунктів, довідки про стан медичного обслуговування працівників водного транспорту, відомості про рух вихорих. Штатні розписи, кошториси видатків.

Херсонський ревмокардіологічний санаторій водників

Ф. Р-2647, 364 од. зб., 1945–1958 рр. Опис. Рос. мова.

Створений у 1946 р.

Підпорядковувався відділу охорони здоров'я Херсонського міськвиконкому.

Здійснював стаціонарне лікування і оздоровлення дітей, забезпечував безперервний навчальний процес для дітей шкільного віку.

Подальші надходження не передбачаються.

Накази начальника Дніпровського водвідділу охорони здоров'я, директора санаторію, головного лікаря; звіти, акти обстеження роботи санаторію; штатні розписи; кошториси видатків, звіти про виконання кошторису, особові рахунки, відомості нарахування зарплати.

Санітарно-епідеміологічні служби

4 фонди, 74 од. зб., 1920–1922, 1931–1941, 1944–1947 рр. Описи. Рос. мова.

Херсонська повітова надзвичайна санітарна комісія “Надсанком”, ф.Р-1929, 8 од. зб., 1920–1922 рр.

Херсонська санітарно-епідемічна інспекція Херсонського міського відділу охорони здоров'я, ф.Р-1024, 35 од. зб., 1931–1934 рр.

Цюрупинська районна санітарна станція, ф.Р-1296, 7 од. зб., 1934–1941 рр.

Херсонська лінійна санітарно-епідеміологічна станція Дніпровського водоздоров'я відділу, ф.Р-2057, 24 од. зб., 1944–1947 рр.

Створені: Херсонська повітова надзвичайна санітарна комісія “Надсанком” – у 1920 р., Херсонська санітарно-епідеміологічна інспекція – у 1931 р., Цюрупинська районна санітарна станція – у 1934 р., Херсонська лінійна санітарно-епідеміологічна станція – у 1944 р.

Підпорядковувались відділам охорони здоров'я.

Ліквідовані: Херсонська повітова надзвичайна санітарна комісія – у 1922 р., Херсонська санітарно-епідеміологічна інспекція – у 1934 р., Цюрупинська районна санітарна станція – у 1941 р., Херсонська лінійна санітарно-епідеміологічна станція – у 1947 р.

Здійснювали санітарний нагляд на відповідних територіях, заходи по попередженню масових захворювань, розробляли епідеміологічні аналізи, контролювали роботу пунктів і станцій: дезінфекції, дезінсекції санітарно-ізоляційних, протималарійних (Р-1220, Р-2122, Р-2123, Р-2553, на вказані фонди буде створений ОАФ).

Постанови, інструкції РНК УРСР, Наркомату охорони здоров'я УРСР, Херсонської міськради. Положення про надзвичайні санітарні комісії. Накази, протоколи губернської і повітової надзвичайних санітарних комісій. Плани, звіти про діяльність санепідемстанції, проведення протиепідемічної роботи. Реєстраційні листи щеплень інфекційних захворювань. Акти обстеження санітарного стану установ, підприємств міст і сіл. Відомості на видачу заробітної плати працівникам.

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ, ТУРИЗМ

Рада фізичної культури виконавчого комітету Херсонської окружної ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

Ф. Р-484, 55 од. зб., 1925–1929 рр. Описи. Рос. мова.

Створена відповідно до постанови ВУЦВК від 4 жовтня 1923 р.

Підпорядковувалась окрвиконкому та перебувала у віданні Вищої ради фізичної культури.

Припинила діяльність у 1930 р. у зв'язку з ліквідацією округу.

Керувала фізичним вихованням трудящих округу.

Фонд II категорії. Документи надійшли на зберігання у 1930 р.

Протоколи засідань окружної і районних рад фізкультури, спортивних секцій, окружного спортивного навчально-технічного комітету, конференції фізкультурників міста. Положення про спортивну першість України, гуртки фізичної культури. Плани роботи Херсонської окружної ради фізкультури. Звіти, доповіді, відомості про роботу окрради і райрад фізкультури. Листування про проведення спортивних змагань, оздоровчої кампанії, підготовку кадрів викладачів фізкультури, будівництво стадіону і водної станції в м. Херсоні. Статистичні відомості про чисельність, склад і рух членів фізкультурних гуртків у районах округу, на підприємствах, у навчальних закладах.

**Комітет з фізкультури і спорту виконавчого комітету
Херсонської обласної ради народних депутатів**

Ф. Р-2004, 1442 од. зб., 1944–1958, 1969–1986 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Створений у липні 1936 р. Відновив свою діяльність 15 травня 1944 р. Підпорядковувався обласному відділу охорони здоров'я. У травні 1954 р. згідно з рішенням облвиконкому від 20 травня 1954 р. перейменованій у комітет по фізкультурі і спорту при Херсонському облвиконкомі. У березні 1959 р. ліквідований відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР і рішення облвиконкому у зв'язку зі створенням Спілки спортивних товариств і організацій СРСР, які мали статус громадських. У грудні 1968 р. згідно з рішенням облвиконкому від 23 грудня 1968 р. знову створений комітет по фізкультурі і спорту. З 2000 р. – управління з питань молоді, спорту та туризму облдержадміністрації. Здійснював загальне керівництво обласними, міськими, районними комітетами, а також підвідомчими підприємствами, організаціями, установами, федераціями, асоціаціями, що складала його систему, розробляв проекти цільових комплексних програм з проблем фізичної культури та спорту.
Фонд II категорії. Перше надходження – 1955 р., останнє – 2001 р. У 1988 р. за результатами експертизи цінності документів вилучено 80 од. зб. Очікується надходження документів з 1987 р.

Накази голови, протоколи засідань обласного і районних комітетів по фізкультурі і спорту. Стенограми I обласної навчально-методичної конференції працівників фізкультури і спорту області, ради обласного фізкультурного активу по обміну досвідом фізкультурно-оздоровчої роботи серед населення. Відомості про світові і всесоюзні рекорди з різних видів спорту, виконання соцзмагань на кращу постановку фізкультурно-масової і спортивно-оздоровчої роботи, плану підготовки спортсменів-розрядників. Списки фізкультурних працівників області. Звіти про роботу добровільних спортивних товариств, дитячо-юнацьких спортивних шкіл області, проведення обласних спартакіад, змагань із різноманітних видів спорту. Документи про роботу кафедр фізвиховання учбових закладів. Накази, звіти, відомості про стан спортивної підготовки молоді до служби в Збройних Силах.

Комітети з фізкультури і спорту

5 фондів, 263 од. зб., 1944–1972 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Районні:

Генічеський, ф.Р-3821, 30 од. зб., 1955–1961 рр.

Калінінський, ф.Р-2431, 7 од. зб., 1952, 1954 рр.

Новотроїцький, ф.Р-1184, 52 од. зб., 1969–1971 рр.

Міські:

Новокаховський, ф.Р-3967, 75 од. зб., 1969–1972 рр.

Херсонський, ф.Р-3691, 99 од. зб., 1944–1958 рр.

Створювалися у 1950–1960-х рр. при виконкомах міських і районних рад. Підпорядковувалися комітету у справах фізкультури і спорту Херсонського облвиконкому.

Займалися організацією спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи.

Плани, роботи, звіти, довідки про підготовку спортсменів-розрядників і майстрів спорту, значкистів ГПО і присвоєння їм розрядів. Документи про проведення спартакіад, змагань з різних видів спорту. Штатні розписи, кошториси видатків і звіти про їх виконання.

Ради спортивних товариств і організацій

17 фондів, 3932 од. зб., 1935–1941, 1944–1992 рр. Описи. Укр., рос. мови.

Херсонська обласна рада Спілки спортивних товариств і організацій УРСР, ф.Р-3876, 364 од. зб., 1959–1968 рр.

Новотроїцька районна, ф.Р-1079, 61 од. зб., 1965–1968 рр.

Міські:

Новокаховська, ф.Р-3976, 42 од. зб., 1966–1968 рр.

Херсонська (“Спартак”), ф.Р-1055, 19 од. зб., 1935–1940 рр.

Херсонська, ф.Р-3955, 97 од. зб., 1959–1964 рр.

Добровільні спортивні товариства:

“Авангард”, ф.Р-3930, 523 од. зб., 1958–1987 рр.

“Буревісник”, ф.Р-2019, 77 од. зб., 1950–1956 рр.

“Буревісник”, ф.Р-3926, 191 од. зб., 1957–1980 рр.

“Восход”, ф.Р-1058, 13 од. зб., 1939–1941 рр.

“Динамо”, ф.Р-3641, 598 од. зб., 1944–1984 рр.

“Іскра”, ф.Р-2050, 110 од. зб., 1950–1954 рр.

“Колос”, ф.Р-3953, 709 од. зб., 1950–1975 рр.

“Медик”, ф.Р-2056, 64 од. зб., 1948–1955 рр.

“Наука”, ф.Р-2064, 23 од. зб., 1954–1955 рр.

“Спартак”, ф.Р-2012, 553 од. зб., 1944–1976 рр.

“Трудові резерви”, ф.Р-3762, 338 од. зб., 1955–1992 рр.

“Колгоспник”, ф.Р-3820, 50 од. зб., 1951–1960 рр.

Створювалися у різні роки.

Підпорядковувалися профспілковим комітетам і центральним радам добровільних спортивних товариств.

Займалися організацією фізкультурно-масової роботи.

Протоколи засідань президії облрад, обласних конференцій і загальних зборів членів товариств. Плани і звіти, доповіді, інформації про роботу обласної ради і низових спортивних комітетів. Статзвіти про чисельність і склад фізкультурних колективів, документи про проведення змагань з різних видів спорту. Документи про проведення змагань з різних видів спорту, реконструкцію стадіону “Спартак”. Штатні розписи і кошториси видатків.

Туристичні установи

2 фонди, 488 од. зб., 1961–1998 рр. Описи. Рос., укр. мови.

Херсонське обласне підприємство “Херсонтурист” АТ “Укрпрофтур”, ф.Р-1197, 426 од. зб., 1965–1998 рр.

Туристичний комплекс “Фрегат” Держкому України по туризму, ф.Р-3997, 62 од. зб., 1961–1994 рр.

Діяльність установ простежується протягом 1961–1998 рр.

Займалися туристичним обслуговуванням населення.

Накази голови, генерального директора, управляючого. Протоколи засідань ради президії, правління. Положення про агентство (ф.Р-3997). Документи про стан екскурсійного обслуговування, підсумки проведення змагань з водного, гірського туризму, огляду-кункурсу на кращу тарбазу. Штатні розписи, кошториси видатків, звіти про фінансово-господарську діяльність.

РЕЛІГІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Уповноважені рад у справах релігій по Херсонській області (ОАФ)

Ф. Р-3727, 438 од. зб., 1944–1985 рр. Опис. Рос., укр. мови.

Відповідно до постанови Раднаркому СРСР від 14 вересня 1943 р. була створена Рада у справах російської православної церкви; у травні 1944 р. – Рада у справах релігійних культів при Раді Міністрів СРСР. У березні 1966 р. – об’єднані в єдину Раду у справах релігій при Раді Міністрів СРСР.

Здійснював контроль за дотриманням радянського законодавства про релігійні культу на території області.

Фонд II категорії. Перше надходження – 1969 р., останнє – 1994 р. Очікується надходження документів з 1985 р. від архіву установи.

Директивні вказівки Ради у справах російської православної церкви, рішення виконкому Херсонської обласної ради депутатів трудящих. Протоколи засідання ради. Реєстраційні справи православних церков Херсонської області (1944–1966); відомості про пожертвування молитовних будинків і церков у фонд оборони (1944). Списки церков, молитовних будинків по області (1944–1966).

Договори, укладені релігійними общинами з виконками районних рад про користування приміщеннями. Документи (рішення, висновки, листування) про церковні будівлі, про об'єднання релігійних общин, зняття їх з реєстрації, закриття молитовних будинків релігійних громад ЄХБ. Розпорядження, довідки про територіальні зміни благочинних округів Херсонської області. Фінансові звіти про доходи і видатки. Листування з Радою у справах російської православної церкви, виконками районних рад, з канцелярією єпископа, з єпархіальним управлінням з різних питань релігійного життя. Реєстраційні справи релігійних громад євангельських християн-баптистів на території області (1944–1966). Списки членів громад і груп. Положення і статут союзу ЄХБ. Довідки про стан релігійного руху в районах області. Звіти про фінансову діяльність громад ЄХБ, протоколи загальних зборів громад. Документи (рішення, листування, довідки) про зняття з реєстрації єврейської релігійної громади у м. Херсоні (1962). Директивні вказівки, розпорядження Ради у справах релігій. Рішення виконкому Херсонської обласної ради про зняття з реєстрації релігійних громад. Списки і облікові картки релігійних громад. Ювілейна доповідь Генерального секретаря Всесоюзної Ради ЄХБ у зв'язку зі 100-річчям Євангельського руху в СРСР (1967). Звіти про діяльність Херсонсько-Одеської єпархії (1966–1985). Протокол засідання при головному архітекторі м. Херсона і рішення виконкому Херсонської міської ради про визначення пам'яток історії та архітектури на території області і м. Херсона (1973). Документи про склепи Успенського собору (1973), контроль за дотриманням законодавства про культури. Послужні списки служителів культури російської православної церкви (1951–1975). Звіти про подорож прочан до Єрусалима (1977), поїздки православної делегації до Японії (1980). Списки, особові картки релігійних громад, що були зняті з реєстрації (1945–1982). Документи (протоколи, довідки, звернення) про обрання міжобласного проповідника адвентистів 7-го дня у м. Херсоні (1983). Довідки про реєстрацію релігійних громад, поширення релігійності населення, здійснення контролю за дотриманням законодавства про релігійні культури. Відомості про збір коштів релігійними громадами у Фонд миру, охорони пам'яток історії та культури.

Ольгофельдська менонітська братська релігійна громада євангельських християн

Ф. Р-1644, 1 од. зб., 1925–1926, 1932 р. Опис. Рос. мова.

Зареєстрована в 1924 р. на базі громади, заснованої в 1864 р. Складалася з менонітів – жителів німецьких колоній Георгіївка, Карлівка, Михайлівка, Олександрівка, Олексіївка, Ольгівка, Сергіївка. Підпорядковувалася Хортицькій менонітській комісії у церковних справах.

Ліквідована у 1930-х рр.

Протоколи загальних зборів членів громади, договори про реєстрацію, статут, анкета громади; список засновників, пасторів, членів громади. Завдання уповноваженого окружного ДПУ про вивчення економічного стану і політичних настроїв членів громади, можливості компрометації пасторів. Донесення, зведення інформаторів.